

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1897

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

[Μετ' εικόνων]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1897

ΕΟΡΤΑΙ

Ἐθνικὴ. — Ἡ Ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος Μαρτίου 25.

Θρησκευτικαὶ (καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται τὰ Δημόσια γραφεῖα :

- 1 Νέον ἔτος. — 2) Θεοφάνεια. — 3) Εὐαγγελισμός. — 4) Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ Σάββατον. — 5) Κυριακὴ καὶ Δευτέρα τοῦ Πάσχα. — 6) Πεντηκοστή. — 7) Ἅγιος Γεώργιος. — 8) Ἀνάληψις. — 9) Ἅγ. Ἀπόστολοι. — 10 Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. — 11) Ἅγ. Δημήτριος. — 12) Αἱ δύο ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων.

Βασιλικαὶ. — Ἡ ἐορτὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Βασιλέως.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

Ἰνδικτιῶνος ι'.

Ἡλίου κύκλοι γι'.

Σελήνης κύκλοι ιδ'.

Σελήνης Θεμέλιον ζ'.

Κρεωφαγίας ἡμέραι νδ'.

Τὸ Τριῶδιον ἄρχεται Φεβρ. θ'.

Ἐωθινὸν ε'. Ἦχος πλ. α'.

Ἡ Ἀπόκρεω, Φεβρουαρ. ις'.

Ὁ Εὐαγγελισμός τῇ Τρίτῃ τῆς ε' ἑβδομάδος.

Νομικὸν Πάσχα, Ἀπριλ. ε'.

Λατίν. Πάσχα Μαρτίου ς'.

Τὸ λαγ. Πάσχα Ἀπριλ. ιγ'.

Ἡ Ἀνάληψις Μαΐου κβ'.

Ἡ Πεντηκοστὴ Ἰουνίου α'.

Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων

Ἰουνίου η'.

Ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἡμέραι κ'.

Ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα Κυρ.

Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων παραμονὴ Τετάρτη.

ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

Μέσου χρόνου Ἀθηνῶν

Τὸ Ἔαρ ἄρχεται τὴν 8)20 Μαρτίου εἰς τὰς ὥρ. 4. λ. 49' π.μ.

Τὸ Θέρος » 9)21 Ἰουνίου » » 6. λ. 49' π.μ.

Τὸ Φθινόπωρον » 10)22 Σεβρίου » » 3. λ. 26' μ.μ.

Ὁ Χεῖμὼν » 9)21 Δεβρίου » » 9. λ. 48' π.μ.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1897

1) 20 Ἰανουαρίου Ἐκλειψις Ἡλίου δακτυλοειδής

2) 7 Ἰουλίου Ἐκλειψις Σελήνης μερικὴ.

ΕΠΟΧΑΙ

ΑΠΟ	ΑΠΟ
κτίσεως κόσμου κατά τούς Ο' 7405	τῆς μεταθέσεως τοῦ αὐτοκρα-
» » κατά Λατίνους 5901	τορικοῦ θρόνου ἐκ Ρώμης
» » καθ' Ἑβραίους 5657	εἰς Βυζάντιον ὑπὸ Κωνσταντι-
τοῦ κατακλισμοῦ 5163	νου τοῦ Μεγάλου 1567
τῆς Πυρροποιίας 4850	κτίσεως Ἑνετίας 1476
τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης 2387	τῆς Μοναρχίας τῶν Γάλλων 1466
τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης 2377	κτίσεως τῆς Ἁγίας Σοφίας
τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας 2337	ἐπὶ Ἰουστιανῶ 1355
τῆς ἐν Πλαταιαῖς καὶ τῆς ἐν	Μωάμεθ καθ' Ὀθωμανούς 1315
Μυκάλῃ μάχης 2337	τοῦ αὐτοῦ καθ' ἡμᾶς 1275
κτίσεως Ῥώμης 2375	τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο Ἐκκλη-
τοῦ Πελοποννησ. πολέμου 2328	σιῶν ἐπὶ Λέοντος Θ' Πάπα
τοῦ θανάτου τοῦ Περικλέους 2326	Ῥώμης καὶ Μιχαῆλ Κυρου-
τῆς ἐν Ἀργινούσαις καταστρο-	λαρίου Πατριάρχου Κων-
φῆς τοῦ Πελοποννησ. στόλου	σταντινουπόλεως 845
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων 2303	τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινου-
τῆς ἐν Αἰγῶς ποταμοῖς κατα-	πόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'
στροφῆς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στό-	τῶ 1453 κατὰ Μάϊον 444
λου ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου 2303	τῆς ἀνακαλύψ. τοῦ Εὐέλπιδος
τῆς καταλύσεως τῶν 30 Τυράν-	ἀκρωτηρίου 411
των καὶ τῆς πολινορθώσεως	τῆς ἀνακαλύψ. τῆς Ἀμερικῆς 405
τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας	τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογ. 315
ὑπὸ Θρασυβούλου 2251	τῆς συστάς. τῶν δημοσποδῶν
τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως	πολιτειῶν τῆς Βορ. Ἀμερικ. 110
τῶν Μυρίων 2297	τῆς Γαλλ. ἐπαναστάσεως 108
τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους 2296	τῆς πτώσεως τῆς Ἑνετικῆς
τῆς ἐν Δεύκροις μάχης καὶ	Δημοκρατίας 400
τῆς τῶν Θηβαίων ἡγεμονίας 2269	τῆς κατασκευῆς ἀτμοπλοίου 82
τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης 2260	τῆς Ἑλλ. ἐπαναστάσεως. 76
τῆς ἐν Γρανικῷ μάχης 2231	Ἄθωνος Α' Βασιλέως τῆς
τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης 2235	Ἑλλάδος 64
κτίσεως Ἀλεξάνδρείας 2229	Γεωργίου τοῦ Α' Βασιλέως τῆς
θανάτου Ἀλεξάνδρου Μεγάλ. 2220	Ἑλλάδος 34
τῆς ἀλώσεως τῶν Ἀθηνῶν	τῆς ἐνώσεως τῆς Ἐπτανήσου
ὑπὸ Σύλλα 1983	μετὰ τῆς Ἑλλάδος 33
τῆς ἐν Φιλίπποις μάχης 1939	τῆς ἀνιδρύσεως τῆς Γερμανικῆς
τῆς ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίας 1938	Αὐτοκρατορίας 26
τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσα-	τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλίας
λήμ ὑπὸ Τίτου 1827	ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ 15

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 10 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 14.
Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχρόν.

† 13	1	Τε.	Ἡ κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. μνήμη Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία.
	14	2	Πε. Προεστία Θεοφανείων, Σιλβέστρου Πάπα Ῥώμης.
	15	3	Πα. Μαλαχίου τοῦ Προφήτου καὶ Γορδίου μάρτυρος.
	16	4	Σα. Ἡ σὺναξις τῶν 70 ἀποστ. καὶ Θεοκτίστου ὁσίου.
	17	5	Κυ. Θεοπέμπτου καὶ Θεωῶν τῶν μαρ. καὶ Συγλητικῆς τῆς ὁσίας. Παραμονὴ τῶν Θεοφανείων. Νηστεία.
†	18	6	Δε. Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια. Ἀργία.
†	19	7	Τρ. Ἡ σὺναξις τοῦ προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
	20	8	Τε. Δομνίκης τῆς ὁσίας, Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου.
	21	9	Πε. Πολυεύκτου μάρτυρος.
	22	10	Πα. Γρηγορίου ἐπισ. Νύσσης, Δομετιανοῦ Μελιτινῆς.
	23	11	Σα. Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.
	24	12	Κυ. Τατιανῆς μάρτυρος.
†	25	13	Δε. Ἐρμούλου καὶ Στρατονικοῦ μαρτύρων.
	26	14	Τρ. Τῶν ἐν Ραιθῶ καὶ Σινᾶ ἀναιρεθέντων πατέρων καὶ ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων.
	27	15	Τε. Παύλου τοῦ Θηβαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυθ.
	28	16	Πε. Προσκ. τῆς τιμῆς ἀλώσεως τοῦ ἀποστ. Πέτρου.
†	29	17	Πα. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία.
†	30	18	Σα. Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξ. Ἀργία.
	31	19	Κυ. Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ			
†	1	20	Δε. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία.
	2	21	Τρ. Μαξίμου τοῦ ἁερολογητοῦ καὶ Νεσφύτων μαρτύρων.
	3	22	Τε. Τιμοθέου τοῦ ἀποστ. καὶ Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου.
	4	23	Πε. Κλήμεντος Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μαρτύρ.
	5	24	Πα. Ξένης ὁσίας.
†	6	25	Σα. Γρηγορίου τοῦ Θεολ. ἐπισκ. Κ]πόλεως. Ἀργία.
	7	26	Κυ. Ἐσφῶντος τοῦ ὁσίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.
†	8	27	Δε. Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψάνου Ἰωάν. τοῦ Χρυσοστόμ.
	9	28	Τρ. Ἐφραῖμ ὁσίου τοῦ Σύρου.
	10	29	Τε. Ἀνακομιδῆ τοῦ λειψάνου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
†	11	30	Πε. Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασ. τοῦ Μεγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολ. καὶ Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Ἀργία.
	12	31	Πα. Κύρου καὶ Ἰωάνν. τῶν θαυματουργῶν Ἀναργύρων

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 28. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 11 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 13.

Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς.

13	1	Σα.	Προεόρτια Ὑπαπαντῆς. Τρύφωνος μάρτυρος.
Ἀρχεται τὸ Τριῶδιον			
†	14	2	Κυ. Ὑπαπαντῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ. Ἀργία.
	15	3	Δε. Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς Προφῆτιδος.
	16	4	Τρ. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσίου ὁσίου.
	17	5	Τε. Ἀγάπης μάρτυρος.
	18	6	Πε. Βουκόλου τοῦ ὁσίου ἐπισκόπου Σμύρνης.
	19	7	Πα. Παρθενίου καὶ Λουκᾶ τοῦ ὁσίου.
	20	8	Σα. Θεοδώρου Στρατηλάτου καὶ Ζαχαρίου ὁσίου.
†	21	9	Κυ. Νικηφόρου μάρτυρος.
	22	10	Δε. Χαλαράμπους ἱερομάρτυρος. Ἀργία.
	23	11	Τρ. Βλασίου ἱερομάρτυρος καὶ Θεοδώρας τῆς Λύγουσ.
	24	12	Τε. Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας.
	25	13	Πε. Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου.
	26	14	Πα. Αὐθεντίου τοῦ ὁσίου.
	27	15	Σα. Ψυχοσάββατον. Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου.
†	28	16	Κυ. Τῆς Ἀπόκρεω. Παμφίλου μαρ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ

ΜΑΡΤΙΟΣ

	1	17	Δε. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος.
	2	18	Τρ. Λέοντος Πάπα Ρώμης.
	3	19	Τε. Ἀρχίππου τοῦ Ἀποστόλου.
	4	20	Πε. Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
	5	21	Πα. Τιμοθέου τοῦ ἐν συμβόλ. καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας.
	6	22	Σα. Ἡ εὐρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν Εὐγενεῖσι μαρ.
†	7	23	Κυ. Τῆς τυροφάγου. Πολυκάρπου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Σμύρνης.
	8	24	Δε. Καθαρὰ Δευτέρα. Ἡ α' καὶ β'. εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
	9	25	Τρ. Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
	10	26	Τε. Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης.
	11	27	Πε. Προκοπίου τοῦ δεκαπολίτου.
	12	28	Πα. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 12 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 12.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν.

†	13	1	Σα. Τῶν Ἁγίων Θεοδώρων. Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος.
†	14	2	Κυ. Τῆς Ὁρθοδοξίας, Ἡσυχίου, Εὐθαλίας μάρτυρος.
	15	3	Δε. Εὐτροπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου μαρτύρων.
	16	4	Τρ. Γερασίμου ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
	17	5	Τε. Κόνωνος μάρτυρος.
	18	6	Πε. Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.
	19	7	Πα. Καπίτωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
	20	8	Σα. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Νικομηδείας.
†	21	9	Κυ. Β' τῶν νηστεῶν. Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 ἁγίων μαρτύρων.
	22	10	Δε. Κοδράτου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
	23	11	Τρ. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
	24	12	Τε. Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ.
	25	13	Πε. Ἀνακομιδῆ λειψάνου Νικηφόρου Κ)πόλεως.
	26	14	Πα. Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.
	27	15	Σα. Ἀγαπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 7 μαρτύρων.
†	28	16	Κυ. Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Σαβίνου καὶ Χριστοδούλου μαρτύρων.
	29	17	Δε. Ἀλεξίου τοῦ ὁσίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
	30	18	Τρ. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
	31	19	Τε. Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτύρων.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ			
	1	20	Πε. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα πατέρων.
	2	21	Πα. Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.
	3	22	Σα. Βασιλείου ἱερομάρτυρος.
†	4	23	Κυ. Α' τῶν νηστεῶν. Νίκωνος ὁσιομάρτυρος καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.
	5	24	Δε. Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.
†	6	25	Τρ. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἀργία.
	7	26	Τε. Τοῦ Μεγάλου Κανόνος. Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
	8	27	Πε. Ματρώνης τῆς ὁσίας.
	9	28	Πα. Τοῦ Ἀκαθίστου. Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
	10	29	Σα. Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίαν. Κυρίλλου διακόνου.
†	11	30	Κυ. Β' τῶν νηστεῶν. Ἰωάννου τοῦ συγγραφέως τῆς Κλίμακος.
	12	31	Δε. Ὑπατίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Γαγγῶν.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30; Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 13 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 11.

Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον.

13	1	Τρ.	Μαρίας ὁσίας τῆς Αἰγυπτίας.
14	2	Τε.	Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργοῦ.
15	3	Πε.	Νικήτα τοῦ ὁσίου πατρὸς καὶ Ἰωσήφ ὁμνογράφου.
16	4	Πα.	Γεωργίου τοῦ ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῶ.
17	5	Σα.	Τοῦ Ααζάρου. Κλαυδίου Θεοδώρου μάρτυρος.
†	18	Κυ.	Τῶν Βατίων. Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
19	7	Δε.	Καλλισπίου μαρτ. Γεωργίου ἐπισκ. Μυτιλήνης.
20	8	Τρ.	Ἡρωδίωνος, Ἀγάθου, Ρούφου, Ἀσυγκρίτου, Φλέγοντος, Ἐρμού τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν 70.
21	9	Τε.	Εὐψυχίου μάρτυρος.
22	10	Πε.	Τερεντίου καὶ Πομπηίου μαρτύρων.
23	11	Πα.	Ἀντίπα ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Περγάμου.
24	12	Σα.	Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ ἐπισκόπου Παρίου.
†	25	Κυ.	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἀργία καὶ κατάλυσις εἰς πάντα καθ' ἑλὴν τὴν ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου. Μαρτίνου τοῦ ὁμολογητοῦ Πάπα Ρώμης.
26	14	Δε.	Ἀριστάρχου, Πούδη καὶ Τροφίμου ἐκ τῶν 70.
27	15	Τρ.	Κρήσκεντος μάρτυρος.
28	16	Τε.	Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας τῶν αὐταδέλφων.
29	17	Πε.	Συμεὼν ἱερομάρτυρος τοῦ ἐν Περσίδι.
30	18	Πα.	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἰωάννου, μαθητοῦ Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.
Μ Α Ι Ο Σ			
†	1	19	Σα. Παφνουτίου ἱερομάρτυρος
2	20	Κυ.	Τοῦ Θωμᾶ. Θεοδώρου ὁσίου τοῦ Τριχινᾶ.
3	21	Δε.	Ἰανουαρίου τοῦ ἱερομάρτ. καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ
4	22	Τρ.	Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
†	5	23	Τε. Γεωργίου τοῦ μεγαλομάρ. τοῦ Τροπαιοφόρου Ἀργία.
6	24	Πε.	Ἐλισάβετ τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ.
7	25	Πα.	Μάρκου τοῦ Ἀποστόλου.
†	8	26	Σα. Βασιλέως ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Ἀμασείας.
9	27	Κυ.	Τῶν Μυροφόρων. Συμεὼν ἱερομάρτυρος.
10	28	Δε.	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτύρων.
11	29	Τρ.	Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
12	30	Τε.	Ἰακώβου τοῦ ἀποστ. ἀδελφ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγ.

ΜΑΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 14 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 10.

Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους.

13	1	Πε.	Ἰερεμίου τοῦ προφήτου.
14	2	Πα.	Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου.
15	3	Σα.	Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτύρων.
†	16	4	Κυ. Τοῦ Παραλύτου. Πελαγίας μάρτυρος.
17	5	Δε.	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
18	6	Τρ.	Ἰῶβ τοῦ δικαίου καὶ πολυάθλου.
†	19	7	Τε. Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ Ἀχακίου τοῦ Κοδράτου μάρτυρος.
†	20	8	Πε. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ καὶ Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου. Ἀργία.
21	9	Πα.	Ἡσαίου τοῦ Προφήτου καὶ Χριστοφόρου μάρτυρ.
22	10	Σα.	Σίμωνος Ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ.
†	23	11	Κυ. Τῆς Σαμαρείτιδος. Μωκίου ἱερομάρτυρος.
24	12	Δε.	Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου καὶ Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
25	13	Τρ.	Τῶν ἐν Νικαία 318 πατέρων καὶ Γλυκερίας μαρτύρος.
26	14	Τε.	Ἰσιδώρου τοῦ ἐν Χίῳ μάρτυρος.
27	15	Πε.	Παχωμίου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλεῖου ἀρχιεπισκόπου Λαρίσσης.
28	16	Πα.	Θεοδώρου ἡγιασμένου μαθητοῦ ὁσίου Παχωμίου.
29	17	Σα.	Ἀνδρονίκου τοῦ ἀποστ. καὶ Ἰουνίας μάρτυρος.
†	30	18	Κυ. Τοῦ Τυφλοῦ. Πέτρου, Διονυσίου μαρτύρων.
31	19	Δε.	Πατρικίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου.
Ι Ο Υ Ν Ι Ο Σ			
†	1	20	Τρ. Θαλαλαίου μάρτυρος.
2	21	Τε.	Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης μεγάλ. βασιλέων. Ἀρ.
†	3	22	Πε. Τῆς Ἀναλήψεως. Βασιλίσκου μάρτυρος.
4	23	Πα.	Μιχαὴλ τοῦ ὁμολογητοῦ ἐπισκόπου Συνάδων.
5	24	Σα.	Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει.
†	6	25	Κυ. Ἡ γ'. εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
7	26	Δε.	Κάρπου τοῦ ἀποστόλου ἐκ τῶν 70.
8	27	Τρ.	Ἑλλαδίου ἱερομάρτυρος.
9	28	Τε.	Εὐτυχοῦς ἐπισκόπου Μελετινῆς.
10	29	Πε.	Θεοδοσίας ἱερομάρτυρος
11	30	Πα.	Ἰσακίου ἡγουμένου τῆς μονῆς τῶν Δαλαμάτων.
12	31	Σα.	Τῶν Κεκοιμημένων. Ἐρμείου μάρτυρος.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 15 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 9.
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκῖνον.

† 13	1	Κυ.	Τῆς Πεντηκοστῆς. Ἰουστίνου μάρτ. τοῦ φίλου.
† 14	2	Δε.	Τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νικηφόρου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
15	3	Τρ.	Λουκιανοῦ μάρτυρος.
16	4	Τε.	Μητροφάνους ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
17	5	Πε.	Δωροθέου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Τύρου.
18	6	Πα.	Ἰλαρίωνος τοῦ νέου ἡγουμένου μονῆς Δαλμάτων.
19	7	Σα.	Θεοδότου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Ἀγκύρας.
† 20	8	Κυ.	Τῶν Ἁγίων Πάντων. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.
21	9	Δε.	Κυριλλοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
22	10	Τρ.	(ἄρχεται ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων) Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μαρτύρων.
23	11	Τε.	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν Ἀποστόλων.
24	12	Πε.	Ἰουλιανῆς καὶ Πέτρου τοῦ ἐν Ἀθῶ.
25	13	Πα.	Ἀκυλίνης μάρτυρος.
26	14	Σα.	Ἐλισσαίου προφ. καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκόπου.
† 27	15	Κυ.	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
28	16	Δε.	Τύχωνος ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος.
29	17	Τρ.	Ἰσαύρου μάρτυρος, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Μανουήλ, Σαβὴλ καὶ Ἰσμηὴλ μαρτύρων.
30	18	Τε.	Λεοντίου μάρτυρος.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1	19	Πε.	Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου.
2	20	Πα.	Μεθοδίου ἱερομάρτυρος ἐπισκόπου Πατάρων.
† 3	21	Σα.	Ἰουλιανοῦ μάρτυρος τοῦ Ταρσέως.
4	22	Κυ.	Εὐσεβίου ἱερομάρτυρος.
5	23	Δε.	Ἀγριππίνης μάρτυρος.
6	24	Τρ.	Τὰ γενέθλια τοῦ προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ἀργία.
7	25	Τε.	Φεβωνίας ὁσιομάρτυρος.
8	26	Πε.	Δαβὶδ τοῦ ὁσίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
9	27	Πα.	Σαμφῶν ὁσίου τοῦ Ξενοδόχου.
10	28	Σα.	Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου Ἀναργύρων.
† 11	29	Κυ.	Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
12	30	Δε.	Ἡ σύναξις τῶν 12 Ἀποστόλων. Ἀργία.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἐχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 14 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 10.
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα.

† 13	1	Τρ.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων. Ἀργία.
14	2	Τε.	Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθ. τῆς εἰσῆτ. τῆς Θεοτόκου.
15	3	Πε.	Ἰακίνθου μάρτυρος καὶ Ἀνατολίτου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
16	4	Πα.	Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
17	5	Σα.	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ, Λαμπαδοῦ θαυματουργ.
† 18	6	Κυ.	Σισώῃ ὁσίου τοῦ Μεγάλου.
19	7	Δε.	Θωμᾶ τοῦ ἐν Μαλεῶ, Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.
20	8	Τρ.	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
21	9	Τε.	Παγκρατίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Ταυρομενίας.
22	10	Πε.	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτύρων.
23	11	Πα.	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
24	12	Σα.	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου τῶν μαρτύρων.
† 25	13	Κυ.	Ἡ σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ καὶ Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου.
26	14	Δε.	Ἀκύλα τοῦ ἀποστ. καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.
27	15	Τρ.	Κυρήκου καὶ Ἰουλίττης των μαρτύρων.
28	16	Τε.	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
29	17	Πε.	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτυρος.
30	18	Πα.	Αἰμιλιανοῦ τοῦ μεγαλομάρτυρος.
31	19	Σα.	Μακρίνης ἀδελφῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ Δίου τῶν ὁσίων.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

† 1	20	Κυ.	Τοῦ προφήτου Ἥλιου τοῦ Θεσβίτου Ἀργία.
2	21	Δε.	Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ.
3	22	Τρ.	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς τῆς Μυροφόρου.
4	23	Τε.	Φωκᾶ ἱερομάρτ. καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.
5	24	Πε.	Χριστίνης τῆς μεγαλομάρτυρος.
6	25	Πα.	Ἡ κοίμησις τῆς ἁγ. Ἄννης μητρὸς τῆς Θεοτόκου.
7	26	Σα.	Ἐρμολάου ἱερομ. καὶ Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος.
† 8	27	Κυ.	Παντελεήμονος τοῦ μεγάλ. καὶ ἱαματικῷ. Ἀργία.
9	28	Δε.	Προδρόμου, Νικάνωρος, Περμενᾶ ἀποστόλων.
10	29	Τρ.	Καλλινίκου καὶ Θεοδότῃς τῶν μαρτύρων.
11	30	Τε.	Σύλα, Σίλουανου, Κρήσκεντος, ἐκ τῶν 70 ἀποστόλων.
12	31	Πε.	Εὐδοκίου δικαίου καὶ προεόρτια τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

*Έχων ημέρας 31. *Η ημέρα έχει ώρ. 13 και η νύξ ώρ. 11.
 *Ο *Ήλιος εἰς τὴν Παρθένον.

13	1	Πα.	*Η πρόοδος τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ τῶν 7 παιδῶν τῶν Μακκαβαίων, Σολομονῆς καὶ *Ελεαζάρου.
14	2	Σα.	*Η ἀνακομιδὴ λειψ. Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρ.
15	3	Κυ.	*Ισαακίου Δαλματίου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
16	4	Δε.	Τῶν ἐν *Εφέσῳ ἐπὶ ἀγίων παιδῶν.
17	5	Τρ.	Εὐγενίου μάρτυρος.
18	6	Τε.	*Η μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστοῦ. *Ἀργία.
19	7	Πε.	Δομιτίου ἱερομάρτυρος.
20	8	Πα.	Αἰμιλιανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ ἐπισκόπου Κυζίκου.
21	9	Σα.	Μαθθαίου τοῦ ἀποστόλου.
22	10	Κυ.	Λαυρεντίου μάρτυρος καὶ ἀρχιδιόκνου,
23	11	Δε.	Εὐπλου τοῦ διακόνου καὶ μάρτυρος.
24	12	Τρ.	Φωτίου καὶ *Ανικήτου τῶν μαρτύρων.
25	13	Τε.	Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ, καὶ ἀπόδοσις τῆς ἐορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως.
26	14	Πε.	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
27	15	Πα.	*Η κοιμησις τῆς Θεοτόκου. *Ἀργία.
28	16	Σα.	*Η ἀνακομιδὴ τῆς εἰκόνης τοῦ *Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Διομήδους μάρτυρος.
29	17	Κυ.	Μύρωνος μάρτυρος.
30	18	Δε.	Φλώρου καὶ Λαύρου τῶν μαρτύρων.
31	19	Τρ.	*Ανδρέου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῶν 2593 μαρτ.

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ

1	20	Τε.	Σαμουὴλ τοῦ προφήτου
2	21	Πε.	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτυρος.
3	22	Πα.	*Αγαθονίκου μάρτυρος.
4	23	Σα.	Λούπου μάρτ. καὶ ἀπόδοσις τῆς ἐορτ. τῆς Θεοτόκ.
5	24	Κυ.	Εὐτυχῆς ἱερομ. μαθητ. *Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
6	25	Δε.	*Η ἀπάνοδος τοῦ λειψ. Βαρθολομαίου τοῦ ἀποστόλου.
7	26	Τρ.	*Αδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτύρων.
8	27	Τε.	Ποιμένος τοῦ ὁσίου.
9	28	Πε.	Μωϋσέως τοῦ Αἰθίοπος.
10	29	Πα.	*Η ἀποτομὴ τῆς κεφ. *Ἰωάννου τοῦ Προδρ. Νηστ.
11	30	Σα.	*Αλεξάνδρου, *Ἰωάννου καὶ Παύλου, τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου Κ)πόλεως.
12	31	Κυ.	*Η κατάθεσις τῆς ζώνης τῆς Θεοτόκου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

*Έχων ημέρας 30. *Η ημέρα έχει ώρ. 12 καὶ ἡ νύξ ώρ. 12.
 *Ο *Ήλιος εἰς τὸν Ζυγόν.

13	1	ε.	*Η σύναξις τῆς Θεοτόκου καὶ μνήμη Συμεῶν τοῦ Στυλίου καὶ *Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.
14	2	Τρ.	Μάμαντος μάρτυρος καὶ *Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ.
15	3	Τε.	*Ανθίου ἱερομ. καὶ Θεοκτίστου τοῦ ὁσίου.
16	4	Πε.	Βαβύλα ἱερομ. καὶ Μωϋσέως τοῦ προφήτου.
17	5	Πα.	Ζαχαρίου τοῦ προφήτου πατρὸς τοῦ Προδρόμου.
18	6	Σα.	*Η ἀνάμνησις τοῦ θαύματος Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιστρατήγου.
19	7	Κυ.	Προεόρτια τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ Σώζοντος μάρτυρος.
20	8	Δε.	Τὰ γενέθλια τῆς Θεοτόκου. *Αργ. καὶ ἰχθύος κατ.
21	9	Τρ.	*Ἰωακείμ καὶ *Αννης, καὶ Σίθριανοῦ τῶν μαρτ.
22	10	Τε.	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.
23	11	Πε.	Θεοδώρας τῆς ὁσίας τῆς ἐν *Αλεξανδρείᾳ.
24	12	Πα.	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος, καὶ ἀπόδοσις τῶν γενεθλίων τῆς Θεοτόκου.
25	13	Σα.	Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς *Αναστάσεως καὶ Κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου.
26	14	Κυ.	*Η ἕψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ. *Αργ. καὶ νηστ.
27	15	Δε.	Νικήτα μάρτυρος.
28	16	Τρ.	Εὐφημίας τῆς μεγαλομάρτυρος.
29	17	Τε.	Σοφίας μάρτυρος καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων.
30	18	Πε.	Εὐμενίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Γορτύνης.

Ο Κ Τ Ω Β Ρ Ι Ο Σ

1	19	Πα.	Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Εὐρυμίδοντος μαρτύρ.
2	20	Σα.	Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος, συμβίας καὶ τῶν δύο αὐτοῦ υἱῶν.
3	21	Κυ.	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ *Ἰωανῆ τοῦ προφήτ.
4	22	Δε.	Φωκῆ ἱερομάρτυρος
5	23	Τρ.	*Η σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ *Ἰωάννου
6	24	Τε.	Θέκλης τῆς πρωτομάρτυρος.
7	25	Πε.	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.
8	26	Πα.	*Η μετάστασις *Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. *Ἀργία.
9	27	Σα.	Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 49 μαρτύρων.
10	28	Κυ.	Χαρτίωνος ὁμολογητοῦ καὶ Βαρούχ τοῦ προφήτ.
11	29	Δε.	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
12	30	Τρ.	Γρηγορίου ἐπισκόπου Μεγάλης *Αρμενίας.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 31. Ἡ ἡμέρας ἔχει ὥρας 11 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 13.
Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιόν.

13	1	Τε.	Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ρωμανοῦ μελωδοῦ.
14	2	Πε.	Κυπριανοῦ ἱερομ. καὶ Ἰουστίνης τῆς παρθένου.
15	3	Πα.	Διονυσίου ἱερομάρτυρος Ἀρεοπαγίτου.
16	4	Σα.	Ἰεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
†	17	5	Κυ. Χαριτίνης μάρτυρος.
18	6	Δε.	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
19	7	Τρ.	Σεργίου καὶ Βάχγου τῶν μαρτύρων.
20	8	Τε.	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
21	9	Πε.	Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀνδρονίκου ὁσίου.
22	10	Πα.	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας τῶν ἀδελφῶν μαρτύρων.
†	23	11	Σα. Φιλίππου τοῦ ἀποστ. καὶ Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
24	12	Κυ.	Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀδρονίκου τῶν μαρτύρων.
25	13	Δε.	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Ἀγαθονίχης μαρτύρων.
26	14	Τρ.	Ναζαρίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων. Κοσμᾶ τοῦ ποιητοῦ.
27	15	Τε.	Λουκιανοῦ μάρτυρος
28	16	Πε.	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου μάρτυρος.
29	17	Πα.	Ὡσηῆ τοῦ προφήτου καὶ Ἀνδρέου ὁσιομάρτυρος.
†	30	18	Σα. Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
31	19	Κυ.	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου καὶ Οὐαρίου μάρτυρος.
Ν Ο Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ			
1	20	Δε.	Ἀρτεμίου μάρτυρος, Γερασίμου τοῦ ὁσίου καὶ τῆς ὁσίας Ματρώνης τῆς Χιοπολίτιδος.
2	21	Τρ.	Ἰλαρίωνος μεγάλου καὶ Σωκράτους πρεσβυτέρου.
3	22	Τε.	Ἀβερικίου θαυματουργοῦ. Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων.
4	23	Πε.	Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου καὶ ἀποστόλου
5	24	Πα.	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
†	6	25	Σα. Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου τῶν Νοταρίων.
7	26	Κυ.	Δημητρίου τοῦ μεγαλομάρτυρος. Ἀργία.
8	27	Δε.	Νέστορος μάρτυρος.
9	28	Τρ.	Τεραντίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
10	29	Τε.	Ἀναστασίας Ρωμαίας τῆς ὁσιομάρτυρος.
11	30	Πε.	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας τῶν ἀδελφῶν μαρτύρων.
12	31	Πα.	Στάχμου ἀποστόλου καὶ Ἐπιμάχου μάρτυρος.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἔχων ἡμέρας 30. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 10 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 14.
Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότῃν.

13	1	Σα.	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν θαυματοῦ Ἀναργύρων.
14	2	Κυ.	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
†	15	3	Δε. Ἀκεφιμᾶ μάρ. κατάθεσις λειψ. Γεωργίου μεγαλομ.
16	4	Τρ.	Ἰωαννικίου μεγαλομ. Νικάνδρου Ἐρμαίου ἱερομ.
17	5	Τε.	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης τῶν μαρτύρων.
18	6	Πε.	Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισ. Κων]πόλεως.
19	7	Πα.	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτ. Λαζάρου τοῦ θαυματοῦ.
20	8	Σα.	Ἡ σύναξις Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ τῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων. Ἀργία.
†	21	9	Κυ. Ὀνησιφόρου, Πορφυρίου μαρτ. καὶ Ματρώνης ὁσίας.
22	10	Δε.	Ἐράστου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
†	23	11	Τρ. Μηνᾶ Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτύρων.
24	12	Τε.	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νεῖλου τοῦ ὁσίου.
25	13	Πε.	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀρχιεπ. Κ]πόλεως. Ἀργ.
†	26	14	Πα. Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου. Ἀργία καὶ ἰγθύος κατάλ.
27	15	Σα.	Γουρία, Σιμωνᾶ καὶ Ἀβίδου τῶν μαρτύρων.
28	16	Κυ.	Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ.
29	17	Δε.	Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκ. Νεοκαισαρείας.
†	30	18	Τρ. Πλάτωνος τοῦ Ρωμανοῦ τῶν μαρτύρων.
Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ			
1	19	Τε.	Ἀβδίου τοῦ προφήτου καὶ Βαρλαάμ μάρτυρος.
2	20	Πε.	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
†	3	21	Πα. Τὰ Εἰσόδεια τῆς Θεοτόκου. Ἀργία.
4	22	Σα.	Φιλήμονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀποστόλων, καὶ Κιλικίας μάρτυρος.
5	23	Κυ.	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Ἀκραγεντίου καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου.
†	6	24	Δε. Κλήμεντος πάπα Ρώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.
†	7	25	Τρ. Αἰκατερίνης μεγαλομ καὶ Μερκουρίου μάρτ. Ἀργία.
8	26	Τε.	Ἀλυπίου καὶ Νίκωνος τῶν ὁσίων, καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνας.
9	27	Πε.	Ἰακώβου Πέρσου μεγαλομάρτυρος.
10	28	Πα.	Στεφάνου τοῦ νέου καὶ Εἰρηνάργου μάρτυρος.
11	29	Σα.	Παραμόνου καὶ Φιλομένου τῶν μαρτύρων.
†	12	30	Κυ. Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου. Ἀργία.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

*Εχων ημέρας 31. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρ. 9 καὶ ἡ νύξ ὥρ. 15.
Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερω.

†	13	1	Δε. Ναοὺμ τοῦ προφήτου.
	14	2	Τρ. Ἀθακούμ τοῦ προφήτου.
	15	3	Τε. Σοφονίου τοῦ προφήτου.
	16	4	Πε. Βαρβάρας μεγαλομ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.
	17	5	Πα. Σάββα τοῦ θεοφόρου καὶ ἡγιασμένου. Ἀργία.
†	18	6	Σα. Νικολάου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας. Ἀργία.
	19	7	Κυ. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων.
†	20	8	Δε. Παταπίου τοῦ ὁσίου.
†	21	9	Τρ. Ἡ σύλληψις τῆς θεομήτορος Ἀννης. Ἀργία.
†	22	10	Τε. Μηνᾶ, Ἐρμολόγου καὶ Εὐγράφου μαρτύρων.
	23	11	Πε. Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
†	24	12	Πα. Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ. Ἀργία.
	25	13	Σα. Εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
	26	14	Κυ. Θύρσου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
†	27	15	Δε. Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
	28	16	Τρ. Ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ Μαρίνου μάρτυρος.
	29	17	Τε. Δανιὴλ τοῦ προφήτου καὶ τῶν 3 παιδῶν. Διονυσίου ἀρχιεπισκ. Αἰγίνης τοῦ ἐκ τῆς Ζακύνθου.
	30	18	Πε. Σεβαστιανοῦ, Ζωῆς καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτύρων.
	31	19	Πα. Βονιφατίου μάρτυρος.
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ			
	1	20	Σα. Προεόρτια τῶν Χριστουγέννων καὶ μνήμη Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
†	2	21	Κυ. Ἰουλιανῆς μάρτυρος.
	3	22	Δε. Ἀναστασίας μάρτυρος τῆς Φαρμακολυτρίας.
	4	23	Τρ. Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
	5	24	Τε. Παραμονὴ Χριστουγέννων καὶ Εὐγενίας ὁσιομάρτ.
†	6	25	Πε. Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργία τριήμερος καὶ κατάλυσις εἰς πάντα μέχρι τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων.
	7	26	Πα. Ἡ σύναξις τῆς Θεοτόκου, καὶ Εὐθυμίου ἱερομάρτ.
	8	27	Σα. Στεφάνου ἀρχidiaκόνου. Θεοδώρου Γραπτοῦ.
	9	28	Κυ. Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ δισμυρίων μαρτύρων.
†	10	29	Δε. Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ἀνατιρεθέντων 14 χιλ. νηπίων.
	11	30	Τρ. Ἀνυσίας τῆς ὁσιομάρτυρος.
	12	31	Τε. Μελάνης τῆς ὁσίας καὶ ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ

ὁ ἐν Μονάχῳ Ἕλληγ καλλιτέχνης.

ΤΩ

ΕΞΟΧΩ ΕΛΛΗΝΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ

ΝΙΚΟΛΑΩ ΓΥΖΗ

ΤΩ ΕΝ ΤΗ ΞΕΝΗ ΤΙΜΩΝΤΙ

ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΥΦΥΪΑΝ

ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΣ ΜΟΝΑΧΟΝ

Κ Φ ΣΚΟΚΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ

[ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ]

ΕΥΤΥΧΗΣΑΝΤΕΣ νὰ κοσμήσωμεν τὸν ἀνὰ χεῖρας τόμον τοῦ Ἡμερολογίου διὰ νεωτάτης καὶ ἀπταίστου ὄσφ καὶ καλλιτεχνικῆς προσωπογραφίας τοῦ ἐν Μονάχῳ διασήμευ ἑλληνος καλλιτέχνου Νικολάου Γύζη, δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον, χάριν τῶν ἀπανταχοῦ ἀναγνωστῶν ἡμῶν, νὰ παραθέσωμεν ὧδε ἐν γενικαῖς γραμμαῖς καὶ βραχεῖαν σκιαγράφειαν τοῦ καλλιτεχνικοῦ του σταδίου. Περὶ τῆς ἐν τῇ τέχνῃ περιωπῆς καὶ τῶν θαυμασίων ἔργων τοῦ ἑλληνος καλλιτέχνου, περὶ ὧν ἄλλως τε ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν βεβήουσι τὰ εἰδικὰ περιοδικὰ οὐ μόνον τὰ ἐν Μονάχῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ πλεῖστα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου, οὔτε ὁ χῶρος οὔτε ἴσως καὶ ἡ ἀρμοδιότης ἡμῶν ἐπιτρέπει, νὰ πραγματευθῶμεν διὰ μακρῶν, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἠδύνατο ν' ἀπασχολήσῃ τομους ὀλοκλήρους.

Περιοριζόμεθα ὅθεν νὰ παράσωμεν τὰς ἐξῆς συντόμους καὶ πεπνῶντι καλὰ μῶ καλλιτεχνικὰς περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις.

Ὁ Νικόλαος Γύζης, γεννηθεὶς ἐν Σκιαθοχωρίῳ τῆς Τήνου τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ 1842 ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ὁ ἴδιος μετῆρχετο τὴν ἐπιπλοποιίαν. Δεκαετῆς εἰσῆχθη εἰς τὸ ἑλληνικὸν Σχολεῖον καὶ τὸ Πελοτεχνεῖον, ἐπιδεικνύων καταπληκτικὰς τῶντι προόδους. Διῆλθε πάσας τὰς τάξεις τοῦ Πολυτεχνείου ἀριστεύων εἰς τοὺς κατ' ἔτος συναγωνισμοὺς καὶ λαμβάνων τὰ πρῶτα βραβεῖα, πολλάκις δὲ καὶ εἰς δύο συγχρόνως τάξεις ζωγραφικῆς καὶ ξυλογραφίας ἢ χαλκογραφίας. Μόνον κατὰ τὸ δεύτερον καὶ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν του καθυστέρησε λαθῶν τὰ δεύτερα· ἀλλὰ τοῦτο ὠφέλησε μᾶλλον αὐτὸν, διότι τοῦ ὑπεδαύλισε τὴν ἀμιλλαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν. Ἀποφοιτήσας ἐκεῖθεν διεφλέγετο ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἐν Εὐρώπῃ καὶ νὰ μυηθῇ τῶν λεπτῶν μυστηρίων τῆς τέχνης. Ἀτυχῶς ἡ τύχη, μητρικὰ συνήθως εἰς τὰ μεγαλοφυᾶ καλλιτεχνικὰ πνεύματα, οὐδόλως ὑπῆρξεν εἴνους εἰς τὸν νεαρὸν Γύζην, ὅστις

ἐπὶ ὀλόκληρον τετραετίαν, μάτην ἀνέμενε καὶ ἤλπιζε τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ὄνειρου του. Ἄλλ' ἐπεφάνη καὶ ὁ ἀγαθὸς ἄγγελος εἰς τὸν ἐγκαρτεροῦντα νέον. Ὁ ἀειμνηστὸς Ν. Νάζος, διακρινόμενος διὰ τὰ φιλόμουσα καὶ εὐγενῆ του αἰσθήματα, ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ τὸν μικρὸν συμπατριώτην του, διαγνοῦς οἷον σπάνιον ἐν αὐτῷ καλλιτεχνικὸν τάλαντον ἐκινδύνουε νὰ ἀποπιγῆ ἄνευ ἐνισχύσεως. Τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ αἰοδήμου ἀνδρὸς κατωρθώθη ἡ χορήγησις ὑποτροφίας ἐκ τοῦ Ναοῦ τῆς ἐν Τήνῳ Εὐαγγελιστρίας, οὗτω δὲ ὁ Γύζης ἀπῆλθεν εἰς Μόναχον, ἔνθα ἐπανεύρεν ὁδηγὸν καλὸν καὶ φίλον εἰλικρινῆ, τὸν κ. Ν. Λύτραν, ἀποφοιτῶντα ἤδη. Εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ὁραίων Τεχνῶν καὶ μετὰ διετείς λαμπρὰς σπουδὰς ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν τότε ἀκμάζουσαν Σχολὴν Συνθέσεων τοῦ Πιλότῃ. Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔργα συνθέσεως ἦσαν ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ ἐξηγῶν τὰ ὄνειρα τοῦ ἀρχαιογόου καὶ ἀρχαιοποιοῦ — τὰ Ὁρφανὰ — ἡ Ἰουδίθ — Κυνῶν Ἰατρικῆ Ἐπιθεώρησις — ἡ εἰδησις τοῦ Σεδὰν τῷ 1871 εἰς μικρὰν πόλιν τῆς Γερμανίας, ὡς καὶ ἄλλα μικρὰ τινα ἔργα. Μετὰ ἑπταετίαν ἀποφοιτήσας ἐκ τῆς Ἀκαδημίας ἐπανέκαμψεν εἰς Ἀθήνας παρὰ τῷ πατρικῷ οἴκῳ, ἔνθα ἵδρυσεν μικρὸν σπουδαστήριον· ἐπισκεφθεὶς δὲ μετὰ τοῦ ἀχωρίστου καὶ ἀγαπητοῦ φίλου του κ. Λύτρα χάριν σπουδῶν πολλὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀσίας, διέμεινεν ἐπὶ δύο ἔτη ἐν Ἀθήναις ἐκτελέσας τὸν Ὁρνήθοκλέπτην, τὴν Καλοκάγαθίαν καὶ τὸν Μαῦρον ὡς τροφόν. Μεθ' ὃ ἐπιστρέψας εἰς Μόναχον ἐξέπόνησε τὸν Ζωγράφον ἐν Ἑλλάδι, τὴν Ἰαμμένην Κόρην, ἣν βραδύτερον ἐπεξεργάσθη κατὰ τρεῖς διαφόρους ἀντιλήψεις, τοὺς Ἀρραβῶνας τέκνων ἐν Ἑλλάδι καὶ τὴν Τέχνην μὲ τὰ Πνεύματα αὐτῆς. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν πῶς ἐλάμαπεν εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἡ ἔξοχος ἰδιοφυΐα τοῦ τεχνίτου, ὅστις σὺν τῇ ἐκτάκτως δυνατῇ συλλήψι· κατεῖχε καὶ τὸ μυστήριον τῆς θαυμασίας ἐκτελέσεως. Μετὰ τριετῆ ἐν Μονάχῳ διαμονῇ ἐπανακάμψας εἰς Ἀθήνας συνεζεύχθη τὴν συμπαθεστάτην καὶ ἀρίστην τοιοῦτον μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς δεσποσύνην Ἀρτεμίδα, θυγατέρα τοῦ ἀειμνηστοῦ Νάζου, καὶ ἀδελφὴν τοῦ νῦν διαπερτοῦς Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὁδείου κ. Γ. Νάζου. Μεθ' ὃ, ἐπανελθὼν εἰς Μόναχον, ἐξετέλεσε σειράν σπουδαιοτάτων ἔργων, μεταξύ τῶν ὁποίων διακρίνονται ἡ μεγάλη εἰκὼν «Αἰ ἐλευθέροι· Τέχνη· μετὰ τῶν Πνευμάτων» τοῦ Kunstgewerbe διὰ τὴν ὁροφὴν τοῦ Μουσείου τῆς πόλεως Καίξερσλάουτερν — Συμφωνία ἐαρινῆς πρωΐας — Ὁλιβερὰ ὦρα — Πάππος κρουρεὺς — τὸ ἀποσπληθίζειν — τὸ Παράμυθι· τῆς

Κυροῦλας — ὁ Μικρὸς Σοφὸς — Κρυφὸν ἐλληνικὸν Σχολεῖον ἐπὶ τουρκοκρατίας — τὸ ἀποκαλυφθὲν μυστικὸν — ἡ Χαρὰ παίζουσα μὲ τὰ παιδία — Ἀπόκρεω ἐν Ἀθήναις — Ἀρμονία. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον ἐν διαγωνισμῷ μεταξύ 172 ἄλλων, ἔτυχε τοῦ πρώτου βραβείου. Ἐπίσης διαπρέπει καὶ τὸ Plakat τῆς VI διεθνούς καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Μονάχου.

Ἐκ δὲ τῶν σχεδιογραφημένων συνθέσεων διασημότεραί εἰσιν — ἡ Genius, Plakat τῆς ἐν Μονάχῳ διεθνούς Ἐκθέσεως, — ὁ κύκλος τῶν εἰκονογραφῶν τοῦ ψυχολογικοῦ διηγήματος τοῦ κ. Βικέλα Φίλιππος Μάρθας, — Φήμη, προμετωπίς τοῦ περιοδικοῦ über Land nud Meer, — Εὐλογία, adresse τῆς ἐν Μονάχῳ Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος πρὸς τὴν ἀντιβασίλειά Λουιτκόλδον, — Θεωρία καὶ πράξις, διπλωμα τοῦ Συνδέσμου τῶν Μηχανικῶν τῆς Γερμανίας, — Εὐαγγελισμὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς Νίκης, διπλωμα τῶν ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 1896.

Ὁ Νικόλαος Γύζης, ἀπὸ τῶν βάρων τοῦ Πολυτεχνικοῦ Σχολείου καὶ ἐφετῆς, ἤξιώθη πλείστον ὄσων βραβείων, διπλωμάτων, μεταλλίων καὶ ἄλλων τιμητικῶν ἐνδείξεων. Μεταξὺ τούτων ἀναφέρομεν τὰ ἑξῆς: — τῷ 1870 καὶ 1871 ἔλαβεν εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῶν Συνθέσεων τῆς ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημίας τὰ πρῶτα βραβεῖα, ὡς καὶ τὰ μεγάλα ἀργυρᾶ μετάλλια: — τῷ 1875 τὸ μετάλλιον τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῆς Βιέννης: — τῷ 1876 τὸ δεύτερον μετάλλιον τῆς Kunst und Kunstgewerbe Ἐκθέσεως ἐν Μονάχῳ: — τῷ 1877 δεύτερον χρυσοῦν μετάλλιον τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημαϊκῆς Ἐκθέσεως τοῦ Βερολίνου: — τῷ 1878 τὸ τρίτον μετάλλιον τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῶν Παρισίων: — τῷ 1882 τὸ δεύτερον μετάλλιον τῆς Τοπικῆς Ἐκθέσεως τῆς Νυρεβέργης: — τῷ 1883 τὸ δεύτερον χρυσοῦν μετάλλιον τῆς Διεθνούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Μονάχου: — τῷ 1889 τὸ πρῶτον χρυσοῦν (χάρτινον ὅμως αὐτὸ!) μετάλλιον τῶν ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπίων: — τῷ 1890 τὸ τρίτον μετάλλιον τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῶν Παρισίων: — τῷ 1892 τὸ πρῶτον χρυσοῦν μετάλλιον τῆς διεθνούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Μονάχου: — καὶ τῷ 1893 τὸ τρίτον μετάλλιον τῆς ἐν Μαδρίτῃ Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως.

Ἡ Βαυαρικὴ Κυβέρνησις δις ἐτίμησεν ἑξαιρετικῶς τὸν Γύζην ἐμπιστευθεῖσα αὐτῷ ἄνευ διαγωνισμοῦ τὴν φιλοτέχνησιν δύο μεγάλων ἀλληγορικῶν εἰκόνων, τῆς μὲν διὰ τὴν ὁροφὴν τοῦ Μουσείου τῆς πόλεως Καίξερσλάουτερν, τῆς δὲ διὰ τὴν τοῦ Βιομηχανικοῦ

Μουσείου τῆς Νυρεβέργης, παριστώσης τὴν Ἀποθέωσιν τῆς Βαυαρίας, εἰς τὴν καταγίνεται εἰσέτι.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1880 ἤ ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημία τῶν Ὁραίων Τεχνῶν ἐξέλεξεν αὐτὸν ἐπίτιμον αὐτῆς μέλος, τῷ δὲ 1882 ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἐνεργὸν καθηγητὴν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπένειμεν εἰς τὸν ἔξοχον καλλιτέχνην τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, ὁ δὲ κυβερνῶν πρίγκηψ τῆς Βαυαρίας Λουίτπολδος τὸ παράσημον τοῦ Μιχαὴλ τετάρτης τάξεως.

Τοιοῦτος ἐν συντομίᾳ ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἑλληνοῦ καλλιτέχνου, δι' ὧν περιποιεῖ ἀφθίτον κλέος εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ παρασιωπηθῇ ἐνταῦθα—καὶ παρὰ τὴν μετριοφροσύνην ἐπὶ τοῦ διασήμου ἀνδρός—εἶνε ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ν. Γύζη ὑπὸ τὸν τέλειον καλλιτέχνην ἀνευρίσκει τις τὸν τέλειον κοινωνικὸν ἄνθρωπον. Ὅσοι ἠτύχησαν νὰ τὸν γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον, θαυμάζουσι τὴν ἔμφυτον εὐγενεῖαν καὶ καλωσύνην, τὸ ἀπλοῖχόν καὶ εἰλικρινές τοῦ ἕθους, τὴν διχύθειαν τοῦ χαρακτῆρος, τὴν ἄκραν, τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀβρότητα τῶν αἰσθημάτων. Ὅ,τι ὑψηλόν, ὁ,τι ὠραῖον, ὁ,τι ἰδιαιδὲς δύναται νὰ αἰσθανθῇ μία λεπτὴ καὶ εὐγενὴς καρδία πρὸς τὴν οἰκογένειαν, τὴν πατρίδα, τὴν ἀνθρωπότητα—ἰδοῦ τί χαρακτηρίζει ἐν αὐτῷ τὸν καλλιτέχνην καὶ τὸν ἄνθρωπον.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

- Πρᾶγμα ποῦ ἤμπορεῖς νὰ πάρῃς, μὴ κάθῃσαι νὰ τὸ γυρεύῃς.
- Κάλλιον μόνος παρὰ κακὰ συντροφευμένος.
- Ὁ χρυσοῦς ὀμιλεῖ ὅλας τὰ γλώσσας καὶ διαλέκτους.
- Ἡ ψυχὴ ἔρχεται ἀπὸ τὴν θύραν καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ παράθυρον.

ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΕΙΣΙΜΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Ἄγαπητοὶ μικροὶ μου φίλοι

Η ἀνοιξὶς καὶ τὸ θέρος εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν φολεῶν δι' αὐτὸ ἔρχομαι καὶ ἐγὼ τώρα νὰ σᾶς ὀμιλήσω διὰ τὰ πτηνά, τοὺς χαριτωμένους αὐτοὺς ζένους τῶν ἀγρῶν μας, τοὺς πολυτίμους αὐτοὺς βοηθοὺς τῆς γεωργίας. Θέλω μίαν φοράν ἀκόμη νὰ γίνω συνήγορός των, νὰ κάμω ἔκκλησιν εἰς τὸν νοῦν σας καὶ εἰς τὴν καρδίαν σας, νὰ σᾶς δεῖξω πόσον κακοί, πόσον ἄχαριστοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι τὰ καταδιώκουν καὶ τὰ καταστρέφουν. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἓνα φοβερόν, ἓνα ἀκαταπόνητον, ἀμείλιχτον ἔχθρον, σχεδὸν ἀπρόσβλητον εἰς τὰ κρησφύγετά του, ὁ ὅποιος πεπροικισμένος μὲ ἔκτακτον γονιμότητα πολλαπλασιάζεται ἀπείρως περὶ τῆς γῆς καὶ πλημμυρεῖ καὶ γῆν καὶ ἕρα καὶ ὕδατα. Ἀκαταπαύστως πρόσβάλλει τοὺς ἀγρούς μας, τὰς ἀμπέλους μας, τοὺς κήπους μας, τὰ δάση μας, τὰ κατοικίδια ζῶα μας καὶ—πρᾶγμα ἀπίστευτον—θὰ ἐρήμωνε τὴν γῆν, ἂν ἡ φύσις δὲν ἀπέστελλεν εἰς βοήθειάν μας ἄγρηνον στρατιάν ἢ ὅποια τὸν καταδιώκει, τὸν πρόσβάλλει, τὸν καταστρέφει ἀδιακώπως καὶ ἀνηλεῶς.

Γῶ ὄντι, πεπροικισμένον μὲ ὄρασιν διαπεραστικὴν, μὲ ῥάμφος ἐξυτάτον, μὲ πτήσιν ταχεῖαν καὶ ἀσφαλῆ, τὸ πτηνὸν εἶναι ὀπλισμένον διὰ νὰ τὸν καταβάλῃ. Ἡ χελιδὼν τὸν συλλαμβάνει εἰς τὸν ἕρα, ὁ σχοίνικλος τὸν καταδιώκει ὑπὸ τὸν βόρβορον, ὁ δρυοκολάπτῃς τρυπᾷ τοὺς φλοιούς διὰ νὰ τὸν εὕρῃ καὶ τὸ ἀναρίθμητον γένος τῶν ἐντομοφάγων πτηνῶν καταστρέφει ἀλύπητα τὸν ἔχθρον αὐτὸν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὅποιος—θὰ τὸ ἐμμαντεύσατε βεβαίως ἤδη—εἶναι τὸ ἐντομον.

Ἐν τοσούτῳ, ἂν καὶ κατ' ἔγινε ὑπὲρ αὐτοῦ τελευταίως, τὸ πτηνὸν δὲν εὐρίσκει ἀσχετὴν προστασίαν. Τοῦ ἔχομεν κηρύξει, ἢ μάλλον τοῦ ἔχετε κηρύξει, μικροὶ μου φίλοι, πόλεμον λυσσώδη, ἀδιά-

κοπον ἐν παντί καιρῷ καὶ παντί τόπῳ. Καταστρέφετε τὰς φωλεάς του, τοῦ στήνετε παγίδας, τὸ πιάνετε καὶ τὸ κλείετε εἰς τὰ κλουβιά ὅπου ἡ ἔλλαξις ἐλευθέρου ἀέρος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸ σκοτώσῃ. Συγὰ τὸ βρασιάζετε χωρὶς νὰ συλλογίζεσθε ὅτι κάτω ἀπὸ τὸ παραδάλον του πτέρωμα κτυπᾷ ἡ καρδία τοῦ εὐαίσθητοτέρου, τοῦ χαριεστεροῦ τῶν πλασμάτων, χωρὶς νὰ σκεφθῆτε ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸ ψυχὴν, ψυχὴν ὅπου ψάλλει διὰ νὰ σκορπίζῃ τὴν χαρὰν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ὅπως τὸ ἄνθος, περισσότερον ἴσως ἀπὸ τὸ ἄνθος, τὸ πτηνὸν ἐπλάσθη διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' ὅτου ἤρχισε τὸ πτηνὸν νὰ εὐρίσκη προστασίαν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐννοεῖ νὰ παραδεχθῆ ὅτι εἶναι ὁ ὠφελιμώτερός του σύμμαχος ἐναντίον τῶν ἐντόμων. Ἄλλ' οἱ νόμοι τοῦς ὁποῖους ἐψήφισαν εἰς πολλὰς γῶρας δὲν θὰ φέρουν ἀποτέλεσμα, μικροὶ μου φίλοι, παρὰ ὅταν σεῖς ἀναλάβετε τὴν προστασίαν τοῦ πτηνοῦ. Εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν, διότι ἡ ἀδυναμία σας εἶναι ἡ μεγίστη τῶν δυνάμεών σας, περιμένει βοήθειαν. Ἀγαπήσατέ το καὶ θὰ τὸ ἀγαπήσουν καὶ οἱ γονεῖς σας. Τότε καὶ ἄνθη θὰ γείνουν περισσότερα καὶ καρποὶ ἀφθονώτεροι καὶ χαρὰ μεγαλητέρα θὰ βασιλεύῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἐπειδὴ τίποτε δὲν τὸν φαιδρύνει ὅπως τὸ ἄσμα τοῦ πτηνοῦ. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν χώραν ὅπου τὸ πτηνὸν δὲν σταματᾷ διὰ νὰ κτίσῃ τὴν φωλεάν του· εἶναι γῶρα κατηραμένη.

Ἐγὼ ὑποδείξει καὶ ἐδῶ καὶ ἀλλαχού τὴν χρησιμότητα τῶν πτηνῶν, τῶν μικρῶν πρὸ πάντων πτηνῶν τὰ ὁποῖα τὸσον ἀσπλάγχχνος καταδιώκετε ἐπειδὴ κανεὶς ποτὲ δὲν σᾶς ἐξηγήσῃ, πόσους καρπούς, ἀπὸ τοῦς γλυκεῖς ἐκείνους καρποῦς ὅπου τὸσον ἀγαπᾶτε, θὰ ἔσωζεν ἀπὸ τὰ ἔντομα ἢ οἰκογενεῖα τῶν πτηνῶν τὴν ὅποιαν κατεστρέψατε, ἢ ὅσα τεμάχια ἄρτου στρεῖ ὁ θάνατος ἐνδὸς πτηνοῦ τὸν γεωργὸν ὁ ὁποῖος μοχθεῖ σκυμμένος εἰς τὸ γῶμα· ἐπειδὴ κανεὶς, ὅπως ἐγὼ σήμερον, δὲν ἔκαμεν ἕως τώρα ἐκκλησίαν εἰς τὴν καρδίαν σας ὑπὲρ τοῦ πτηνοῦ, τοῦ μόνου ὑπερασπιστοῦ μας κατὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ μας ἔχθρου. Σᾶς ἔχουν ποτὲ εἰπεῖ ὅτι ζωῦφια σκεδὸν ἀόρατα κατέστρεψαν ὀλοκλήρους συγκομιδὰς, ὀλοκλήρους ἀμπέλωνας, ὅτι ἐν εἶδος κάμπης ἡμπορεῖ, μόλις γεννηθῆ, νὰ ξηράνῃ ἀπέραντα δάση πεύκων; Σᾶς ἔχουν ποτὲ ἐξηγήσῃ ὅτι οὔτε οἱ σοφώτεροι ὑπολογισμοὶ τοῦ διδασκάλου σας δὲν ἡμποροῦν νὰ σᾶς δώσουν ἰδέαν τῆς καταπληκτικῆς ταχύτητος μετὰ τὴν ὅποιαν πολλαπλασιάζονται τὰ ἔντομα, ὅτι τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ ὄντα σπεύρουν ὅπου καὶ ἂν διαθοῦν τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον; Ἄν σᾶς εἶχαν διδάξῃ πόση εἶναι ἡ καταστρεπτικὴ δύναμις τοῦ ἐντόμου, ὅπως σᾶς μανθάνουν νὰ μισήτε τοῦς ἐχθρούς τῆς πατρί-

δος σας, δὲν θὰ ἐτολμᾶτε, μικροὶ μου φίλοι, νὰ καταστρέψετε τὸν πολυτίμον σύμμαχον τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ τοῦ τὸσον φοβεροῦ ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας του. Ἐπειδὴ εἶναι τὸσον μικρός, ὥστε δὲν κατορθώνομεν νὰ τὸν βλέπομεν μετὰ τοὺς μεγάλους μας ὀφθαλμούς τοὺς ἑκατοντάκις ἀσθενεστεροὺς ἀπὸ τὰ γλυκὰ, τὰ ἐκφραστικώτατα ματάκια τοῦ πτηνοῦ. Ἐπάνω κάτω, δεξιὰ, ἀριστερὰ μᾶς τριγυρίζει, ἀόρατος καὶ ἀσύλληπτος. Καὶ δι' αὐτὸ εἶναι τρομερός.

Ἄλλὰ καὶ ἂν υποθέσετε, καλοὶ μου φίλοι, ὅτι ἡ χρησιμότης τοῦ πτηνοῦ δὲν εἶναι τὸσον καλὰ ἀποδεδειγμένη, ἢ εὐθὺν σας ὅταν τὸ καταστρέψετε θὰ ἦναι δι' αὐτὸ μικρότερα; Ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν ἄλλο πλάσμα χαριεστερον ἀπὸ τὸ πτηνὸν; Δίδει ζωὴν εἰς τὴν ἐρημίαν, ὅπως φέρει χαρὰν εἰς τὰ πόλεις. Εἶμαι τὸσον εὐτυχής ὅταν πετᾷ γύρω μου θαρραλέον καὶ ἀμέριμον, ἐπειδὴ ἤξεύρει ὅτι δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβηθῆ ἀπὸ ἐμέ. Πόσον λυποῦμαι τὸν πυρροῦλαν καὶ τὸν σπουργίτην ἀκούη, τὸν χαριτωμένον ἀυβάδη, ὅταν ὁ γειμῶν σκεπάξῃ τὴν γῆν μετὰ γιόνια. Πεινοῦν τὰ καυμένα καὶ πολὺ συγὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου κατοικῶ ἀπὸ τινων ἐτῶν, τοὺς σκορπίους τροφὴν ἐπάνω εἰς τὸ παγωμένον γῶμα. Μιμηθῆτέ με κατὰ τὰς ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος, διότι ὁποῖος συμπονεῖ τὰ πτηνὰ δὲν θὰ μείνῃ ἀναίσθητος καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Καὶ νομίζετε ὅτι εἶναι μικρὰ ἀνταμοιβὴ διὰ τοὺς κόπους μου νὰ βλέπω τὰ πτηνὰ νὰ με τριγυρίζουν καὶ με εὐθυμα τραγοῦδια νὰ μοῦ ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην των! Δι' αὐτὸ δὲν ἀμφιβάλλω τὰ πτηνὰ ἔχουν γλυκώσαν, πολὺ γλυκώτερον ἀπὸ ἐκείνην τῶν κακῶν παιδιῶν καὶ τῶν σκληρῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ τὰ ἐξοντώσουν· γλώσσα καταληπτὴν μόνον εἰς ὅσους τὴν ἀκούουν ὅπως ἀκούουν μίαν ὠραίαν μουσικὴν.

Ὅταν ἀκούω, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, τὸν φῶρον, τὸν σπῖνον, τὴν καρδερίναν καὶ τὸν κόσσυφον νὰ ἐπαναλαμβάνουν τὰ χαριώτα των τραγοῦδια· ὅταν βλέπω τὸν κορυδαλὸν ν' ἀναβαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸν ψάλλον ὅταν θαυμάζω τὰ ἀπαστρέπτονα χρώματα τῆς ἀλκυόνος, τοῦ ζωντανοῦ τούτου ἄνθους· ὅταν πρὸ πάντων εἰς τὴν σιωπὴν τῆς νυκτὸς ἀντηγεῖ τὸ ἄσμα τῆς ἀρδόνος, δὲν ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι αὐτὰ τὰ πλάσματα ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ ἔχω μετὰ ἡμεῖς τὸ δικαίωμα νὰ τὰ καταστρέψωμεν.

Νὰ σκοτώσετε ἕνα πουλάκι, εἶναι ἀσυγκρίτως χειρότερον, τὸ ἐννοεῖτε τώρα, παρὰ νὰ κόψετε ἕν ἄνθος διὰ νὰ τὸ ἰῶτε ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον ἄσμον καὶ μαρμαμένον. Μίαν φορὰν ἐνθυμούμαι, ὅταν ἤμην μικρός, ἐσυναζα ἄθη μέτα εἰς τὰ σπαρτά. Ἐξαφνα ἀνακαλύπτω κατὰ γῆς ἕνα μικρὸν σωρὸν βρύα. Ὁ σωρὸς εἶχε μίαν

τρύπαν και μέσα εις την τρύπαν ζαρωμένον ένα πουλάκι με εκύταζε με φόβον. Κατώρθωσα να το πιάσω! ἄχ! πῶς ἔτρεμε μέσα ἰς τὸ χέρι μου. Εἰς τὸ βάθος τῆς φωλεᾶς ἦσαν πέντε πουλάκια μόλις σκεπασμένα με χνούδι. Ἐφώναζαν και ἐνόησα ὅτι μοῦ ἐζητοῦσαν τὴν μητέρα των. Τότε ἐσυλλογίσθη τὴν ἰδικήν μου· τί λύπην θὰ ἦσθάνομην, πόσον ἔρημος θὰ ἔμενα ἂν συνέβαινε νὰ τὴν χάσω! ἔσφιγξεν ἡ καρδιά μου, τὰ ἴατια μου ἐέμισαν δάκρυα και ἄφησα τὸ πουλάκι τὸ ὅποιον ἐπέταξε τρελλὸν ἀπὸ τὴν χαράν του. Τόσα ἔτη ἐπέρυσαν ἔκτοτε και δὲν ἤμπορῶ νὰ λησμονήσω οὔτε τὸ μικρὸν αὐτὸ δρᾶμα, οὔτε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὅποιαν μοῦ ἐπροξένησε μία τόσο ἀσήμαντος πράξις.

Πιστεύσατέ με, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, μὴν κακομεταχειρίζεσθε τὰ πτηνά, μὴν τὰ σκοτώνετε, μὴν καταστρέφετε τὰς φωλεὰς των, μὴν σπάνετε τὰ αὐγά των, ἀφήνετέ τα νὰ ἀνατρέφουν τὰς οἰκογενεῖας των και ὅταν θὰ πετοῦν τριγύρω σας, τὸ ἄσμα των και γυτὸς ἀκόμη ὁ θροῦς τῶν πτερυγῶν των θὰ ἀντηχοῦν εἰς τὰς καρδιάς σας ὡς ὕμνος ἀγάπης και εὐγνωμοσύνης.

Ἀπριλίος, 1896.

A. Z. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΙΕΣ

— Παρατηρεῖς, Μαρία, τί ὠρατὸ χρῶμα ποῦ ἔκαμε τώρα ἡ Πηνελόπη, ἐνῶ πρὶν ἦτο μαυροκίτρινη;

— Ἄ! ναί! εἶνε πολὺ φένο χρῶμα και κοστίζει πολὺ... Τὸ πουλεῖ, νομίζω, τὸ φαρμακεῖον τοῦ Κρίνου...

ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

Ἐ ἀρχιτέκτων Ἀριστείδης Β' διηγεῖται τὰ ἑξῆς

«Ὁ ἐπισκέπτης μου δὲν ἐφαίνετο ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξος ἄνθρωπος.

Ἐφοροῦσε μαύρην ἐνδυμασίαν, μαῦρα ὑποδήματα ἀγυάλιστα, μαύρην ρεπούμπλικαν και μαῦρον λαίμοδέτην, — ὅλα εὐπρεπῆ.

Νέος ἔως τριάντα ἐτῶν. Φυσιογνωμία συνήθης ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, χωρὶς κνυμίαν σφραγίδα εὐδιάκριτον.

Τὸ μόνον πράγμα, διὰ τὸ ὅποιον ἐξ ἀρχῆς ἀνησύχησα κάπως, ἦτο τὸ εἰς ἄκρον σκελετωδὲς τῶν χειρῶν του. Ὅταν ἔθλιψα τὴν δεξιάν του, ἡ φοίκη τῆς νεκρικῆς ἐκείνης ψαύσεως ἐξεμηδένισε τὸν διασταγμὸν τῆς πρώτης γνωριμίας. Μοῦ ἐγεννᾶτο ὡς μία περιέργεια νὰ μάθω ἂν και ἡ ἀριστερὰ εἶχε τόσο ἀπαίσίαν ἀφήν. Ἄλλ' οὐδέποτε μοῦ ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ τὴν ἐγγίσω αὐτήν.

Κατόπι προσεκτικωτέρας ἐξετάσεως μοῦ ἔκαμην ἐντύπωσιν και ἡ ἀμυδρῶς κυανίζουσα ὠχρότης τοῦ προσώπου ἐκείνου, — συνέχεια τῆς ὠχρότητος τοῦ ἐλαφρῶς λουλακισμένου ὑποκαμίσου, — καθὼς και ἡ ἐπίμονος χαύνωσις τῶν μαύρων και ἀλαμπῶν ὀφθαλμῶν του.

— Πρόκειται περὶ ἐνὸς ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου, μοῦ εἶπε, καθήμενος ἀπέναντί μου εἰς τὸ γραφεῖον, ἀφ' οὗ μοῦ ἔδωκε τὸνομά του, — ἐντελῶς ἄγνωστον ὄνομα.

— Σὰς ἀκούω.

— Θέλω νὰ κτίσω ἓνα σπίτι και ἦλθα...

Ἐσταμάτησεν, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ συλλογισθῆ τώρα τί εἶχε νὰ μοῦ εἴπῃ.

— Τοὺς ὄρους σας.

— Ἄ, οἱ ὄροι μου εἶνε κάπως δύσκολοι! Δὲν μ' ἐνδιαφέρει οὔτε ὁ ἀριθμὸς τῶν πατωμάτων, οὔτε αἱ ἐσωτερικαὶ διαίρεσεις, οὔτε καν οἱ οἰκονομικοὶ συνδυασμοί. Ὅ,τι μ' ἐνδιαφέρει εἶνε τὸ σχέδιον ὑπὸ

καθαρῶς τεχνικὴν ἔποψιν, μὲ ἄλλους λόγους ἢ ἐξωτερικὴ μορφή τοῦ κτιρίου μου. Θέλω νὰ εἶνε κάτι τι νέον, ἐντελῶς νέον, ἐντελῶς ἀσυνειθιστον.

Ἐμειδιάσα.

— Νομίζω, εἶπα, ὅτι εἰμπορεῖτε νὰ βρασιθῆτε εἰς ἐμέ. Ἐχω ἐν μικρὸν ὄνομα ὡς ἀρχιτέκτων, τοῦτο δὲ ὀφείλεται κυρίως, ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἰς τὸ ὅτι προσεπάθησα νὰπομακρυνθῶ ὅσῳ τὸ δυνατόν ἀπὸ τὸν συνήθη καὶ τετριμμένον τύπον, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζοντο οἱ παλαιότεροι ἀρχιτέκτονες αὐτῆς τῆς πόλεως. Ἄν παραβάλετε . . .

Ἐδῶ ὁ ἐπισκέπτης μου ἔδειξε κάποιαν ἐπιθυμίαν νὰ με διακόψῃ. Ἐσταμάτησα· δὲν εἶπε τίποτε· ἐξηκολούθησα :

— Ἄν παραβάλετε τὰ οικοδομήματα, ποῦ ἐσχεδιάσα ἐγώ, πρὸς ὅλα τὰ ἄλλα, θὰ ἰδῆτε ἀμέσως τὴν διαφορὰν. Ἀγαπῶ τοὺς νέους συνδυασμοὺς τῶν ρυθμῶν, οὕτως ὥστε . . .

Δὲν κατῴρθησε νὰ κρατηθῇ ὁ ἐπισκέπτης μου.

— Μ' αὐτὸ εἶνε ἴσα-ἴσα, ἀνεκράξῃ, ποῦ δὲν μᾶρέσουν οἱ συνδυασμοὶ τῶν ρυθμῶν. Θέλω πρᾶγμα ἀμιγῆς καὶ ἄκρατον. Τὸ κράμα δὲν εἶνε πρωτοτυπία !

Ἐψῶσα τοὺς ὤμους. Ἀπὸ ἓνα σωρὸν ἰδεῶν ποῦ μοῦ ἐγεννήθησαν, κατῴρθησε νὰ προβάλλῃ μόνον αὐτὴ ἡ ἐρώτησις :

— Θέλετε τότε νὰ σᾶς κάμω ἓνα ρυθμὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν καθαρῶς ;

Δὲν περιγράφεται εὐκολὰ ὁ τόνος τῆς ἀπαντήσεως. Ἀρκοῦμαι νὰ εἶπω ὅτι ὁ ἐπισκέπτης μου ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν θέσιν του.

— Ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ρυθμὸς ; ! ἀνεκράξῃ. Τὸ νᾶντιγράψετε τὸν Παρθενῶνα τὸ νομίζετε σῆς πρωτοτυπία ; Ἄλλοιμονον, κύριέ μου, δὲν μ' ἐννοεῖτε ! . . Ἀκούσατε, κύριε. Δὲν πρόκειται περὶ σχετικῆς πρωτοτυπίας· θέλω πρωτοτυπίαν ἀπόλυτον. Ἡ οἰκία, τὴν ὁποίαν θὰ κτίσω ἐγώ, δὲν θέλω νὰ ἐμοιάζῃ μὲ κανένα ἄλλο οἰκοδόμημα εἰς τὸν κόσμον, μὲ κανένα. Εἶδατε ἐδῶ ποτὲ οἰκίαν εἰς σχῆμα ἑξαφανα Πυραμίδος ; Ὅχι βέβαια. Ἄν μοῦ ἐκάμαντε μίαν Πυραμίδα, ὅλος ὁ κόσμος φυσικὰ θὰ ἔλεγε : Τί πρωτοτυπία ! Καὶ ὅμως ἐγὼ θάπαντούσα : Τί πελωρία κοινοτυπία ! Ἴσως ἀπὸ τὴν δουλικὴν ἀντιγραφὴν ἐνὸς ἀρχαίου ρυθμοῦ, θὰ ἐπροτιμοῦσα ἓνα κράμα νέον, ὡς κάτι τι πλέον πρωτότυπον. Ἄλλὰ σᾶς εἶπα ὅτι οὔτε αὐτὸ ἱκανοποιεῖ τὸ ὄνειρόν μου ! Ἄλλο θέλω ἐγώ . . ἄλλο ὀνειρεῖσθαι ἐγώ ! . .

Ἐσιώπησε καὶ ἤρχισε νὰ βηματικῆ κατα τὴν διαγώνιον τοῦ ὁμακτιοῦ. Τὸν ἔβλεπα σιωπῶν. Τί νὰ τῷ εἶπω : Παρητήθη τῆς

ἰδέας, τὴν ὁποίαν εἶχα συλλάβει πρὸ τινων στιγμῶν, νὰ του δείξω μερικὰ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια, ἀπὸ τὰ τελευταῖά μου, διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἢ νὰ συνδυάσῃ. Ἦτο βέβαια ἀδύνατον νὰ συνεννοηθῶ μαζί του. Ἡ ἐλπίς τὴν ὁποίαν μοῦ ἤναψε κατ' ἀρχὰς ἄνθρωπος εὖπορος καὶ φιλοπρόσδος, ζητῶν ἀπὸ καλλιτέχνην κάτι τι νέον, ἐσβέσθη ἀπὸ τὸ ἐξαφικὸν φύσημα τῆς παραδοξότητος ἐκείνης.

Καὶ ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἐν πέρας εἰς τὴν συνομιλίαν, τῷ εἶπα :

— Κύριε, ὅτι ζητεῖτε δὲν εἶνε ἔργον ἰδικόν μου, δυστυχῶς. Ἐπρεπε ν' ἀποταθῆτε πρὸς ἓνα ὀλόκληρον λαὸν καὶ πρὸς μίαν ἐποχὴν. Ἐν ἄτομον, καὶ μεγαλοφυῆς ἂν ἦτο, καὶ τὴν ζωὴν του ἂν ἐδαπάνῃ ὅλην, δὲν θὰ κατῴρθησε νὰ σας εὐχαριστήσῃ. Μὴ νομίσετε ὅτι τὰ ἀπολύτως νέα πράγματα δὲν γίνονται, ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκονται ἄνθρωποι νὰ τα παραγγείλουν . . .

— Ὅστε ὁμολογεῖτε (καὶ ἔδωκαν εἰς τὴν φωνὴν του ἓνα τρόμον φρίκης, ὡς ἂν εἶχα ὁμολογήσει κανὲν ἑγκλήμα) ὥστε ὁμολογεῖτε ὅτι δὲν εἶσθε ἱκανὸς νὰ μου σχεδιάσετε μίαν οἰκίαν κατὰ ρυθμὸν ὅλων διόλου νέον ;

— Ἀπολύτως

— Χμ ! Ἐγὼ τὸ γρέος μου ἔκαμα. Ἠθέλησα κάτι τι νέον ἀρχιτεκτονικῶς καὶ ἀπετάθην πρὸς τὸν καλλίτερον ἀρχιτέκτονα. Ἀφ' οὗ αὐτὸς ὅμως δὲν ἤμπορῆ, θὰ δοκιμάσω μόνος μου.

— Μό . . . νος . . . σας . . .

— Ναί, ἐγώ. Ἐγὼ ἓνα ἰδανικὸν καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ το παραστήσω μὲ γραμμὰς. Θὰ σας τὸ φέρω νὰ το ἰδῆτε καὶ νὰ μου εἰπῆτε ἂν εἶνε ὠραῖον. Αὐτὸ πρῶτον. Ἐπειτα, ἐπειδὴ ἐγὼ μόνον τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν θὰ κάμω, θὰ το πάρετε σῆς καὶ ἐπὶ τῆς βάσεϊ αὐτοῦ θὰ μου κάμετε ἐν ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας, ἔτοιμον διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν ἐργολάβον.

— Ἄ, μάλιστα. Ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους δέχομαι. Θὰ μου ἐπιτρέψετε ὅμως νὰ σας εἶπω ἐκ τῶν προτέρων . . .

— Ἄ, σᾶς παρακαλῶ ! μὲ ριέκοψεν. Ἐκ τῶν προτέρων δὲν θὰ μου πῆτε τίποτε. Νὰ ἰδῆτε τὸ σχέδιόν μου πρῶτα.

Ἦσα πάλιν τὸ μεϊδιάμα μου.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε . . . ὅπως ἀγαπᾶτε.

Ἐπέστην τὴν φρίκην τῆς χειραψίας του καὶ ἀπεχωρίσθημεν.

. . . Καὶ ὅμως, θὰ τὸ πιστεύσετε ; Μοῦ ἐπέρασεν ἡ ἰδέα ὅτι πιθανόν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ ἦτο καὶ μεγαλοφυῆς. Διατὶ τάχα νὰ μὴν εἶχα ἐνώπιόν μου τὸν ἀντιπρόσωπον ἐνὸς λαοῦ καὶ μίας ἐποχῆς, ἱκανὸν νὰ δημιουργήσῃ τὸ νέον, τὸ ὁποῖον ὀνειρεῖσθε ;

Δι' αὐτὸ ἐπερίμενα μὲ κάποιαν ἀνυπομονήσιν περιεργίας τὸ

σχέδιόν του. Δὲν εἶχαμεν ὀρίσει· προθεσμίαν, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἦτο ζήτημα ὀλίγων ἡμερῶν. Διὰ κάμποσον καιρὸν ἀκόμη ἀνέπλευσα τὴν κυανίζουσαν ὠχρότητά του καὶ τὴν ἀλαμπῆ χαύνωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠχρίασαν εἰς τὴν μνήμη μου ὄλα. Παρῆλθον μῆνας πολλοὶ χωρὶς νὰ ξαναφανῆ ὁ ἐπισκέπτης μου. Ἐξέχασα καὶ τὸ ὄνομά του.

Μίαν ἑσπέραν, — σὰν καληώρα, — εἰς κύκλον ὁμοτέχνων, προκειμένου περὶ ἰδιορρυθμίας πελατῶν, διηγήθητι διὰ πρώτην φορὰν, ὡς παλαιὰν ἀνάμνησιν, τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ νεοθήρα. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ πρῶτος τοῦ ἐδέχθητι εἰς τὸ γραφεῖόν μου, ἦτο αὐτός!

Ἐκρατοῦσεν ἓνα κύλινδρον χαρτίου καὶ ἐπροχώρησε πρὸς ἐμὲ ἐν ἄκρᾳ σοβαρότητι. Ἡ ὠχρότης τοῦ ἦτο πλέον κυανῆ· ἡ μόνη ἀλλοίωσις τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ ὕστερ' ἀπὸ τόσους μῆνας.

— Ἄ, μοῦ ἔφερατε τὸ σχέδιον, εἶπα μὲ κάποιαν ἐκπλήξιν διὰ τὴν σύμπτωσιν.

— Μάλιστα, νὰ τὸ ἰδῆτε

Καὶ τὸ ἐξεδίπλωσεν ἐπὶ τοῦ γραφείου μου.

Ἐκύτταξα τὸ σχέδιον, ἐκύτταξα τὸν ἄνθρωπον καὶ εἶπα:

— Μπᾶ! καὶ εἶνε οἰκία αὐτό;

— Οἰκία βέβαια! ἰδοὺ αἱ θύραι· ἰδοὺ τὰ παράθυρα· ἰδοὺ τὸ ἡμισφαίριον τῆς στέγης.

Καὶ ὡς θύρας καὶ παράθυρα μοῦ εἰδείκνυε μὲ τὸ δάκτυλον κατὰ κυκλικὰς ὁπὰς, διαφόρων μεγεθῶν, τοποθετημένας ἀτάκτως ἐπὶ γιγαντιαίας σφαίρας, ἡ ὁποία, ἂν καὶ προσδεδεμένη δι' ἰσχυρᾶς ἀλύσεως ἐπὶ γαμηλοῦ καὶ παχέως ὀβελίσκου, ἐφαίνετο ἐτοιμῆ νὰ ἐκβληθῆ εἰς τὰ ὕψη ὡς ἀερόστατον.

Ὁμολογῶ ὅτι· τὸ ἰδιορρυθμον ἐκεῖνο σχέδιον δὲν ἔσπευτο μεγαλοπρεπείας. Naί, μὰ τὸν Θεόν, ἦτο μεγαλοπρεπές! Ἀνθρωπίνῃ κατοικίᾳ ἐν σχήματι σφαίρας, ἀλυσοδέτου διὰ νὰ μὴ φύγη πρὸς τὸν οὐρανόν, — μὰ ἐξέφρασε ποτὲ ἡ ἀνεκφραστός ἀρχιτεκτονική μας ὑψηλότερον νόημα;

— Λοιπόν... πῶς σᾶς φαίνεται; μὲ ἠρώτησε.

Δὲν ἀπήντησα. Ἐκύτταξα τὸ σχέδιον. Ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν εἶδα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐργάτου, — τὸ ὄνομα τοῦ εἶχα λησμονήσει.

— Ἡ γονὴ αὐτῆ ἀλυσιδα, ἤρχισε νὰ ἐπεξηγῆ ὁ ἐπισκέπτης μου, τοῦ διαίρει τὴν σφαιρὰν μου εἰς δύο ἡμισφαίρια καὶ δένεται κατόπιν εἰς τὸν στύλον αὐτόν, θὰ γίνῃ ἀπὸ μέταλλον καὶ θὰ εἶνε χρυσοειδής. Θὰ εἶνε ὁ μόνος μεταλλινὸς κόσμος τοῦ οἰκοδομήματός. Βλέπετε, ὁ στύλος εἶνε θεμελιώσεως εἰς τὸ κέντρον ἑνὸς κήπου κανονικῆς κυκλικῆς. Θὰ φυτευθῆ ἀπὸ δένδρα καὶ ἀπὸ θάμνους τοιοῦτους, ὥστε νὰ ἡμποροῦν νὰ λάβουν σφαιρικὸν σχῆμα διὰ τῆς

καταλλήλου κλαδεύσεως. Καὶ ἄνωθεν τοῦ κήπου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναπαριστᾷ τὸν Παράδεισον, θὰ αἰωρῆται ἡ λευκὴ σφαῖρα τῆς οἰκοδομῆς. Αὐτὴ εἶνε ὁ Οὐρανὸς Παρατηρήσατε, οἱ διάφοροι κύκλοι τοῦ σχηματίζουσι τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, ἔχουσι τὴν διάταξιν τῶν οὐρανίων σωμάτων. Ἀναπαριστοῦν στοιχειωδῶς τοὺς ἀστερισμούς. Σᾶς ἀρέσει ἡ ἰδέα μου; Πῶς; Ἀν' ἀγαπήθῃ καὶ ἐπικρατήσῃ αὐτὸς ὁ ρυθμὸς, ἡ ὕψις τῆς πόλεως δὲν μεταβάλλεται ἄρδην; Φαντασθῆτε μίαν πόλιν κυκλικήν, μὲ ὁδοὺς τοξοειδεῖς, μὲ κήπους κυκλικούς, μὲ οἰκοδομήματα σφαιρικά. Ἐ, δὲν θὰ εἶνε ὠραῖον;

Ἦρκεσεν αὐτῇ ἡ ἐξηγησις διὰ νὰ μου διαφθεῖρῃ ὅ,τι εἶχεν ἐνθουσιᾶδες ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις. Καὶ ἀντὶ νὰ σχολιάσω ὡπωςδῆποτε τὸν συγκεκριμένον αὐτόν συμβολισμόν, προκαλῶν συζήτησιν ἢ ὁποία δὲν προσιωνίζετο διόλου λογικῆ, ἐπροτίμησα νὰ ἔλθω ἀμέσως εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος.

— Καλὰ δὲν αὐτὰ, εἶπα. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐφαρμόζονται. Ἡ οἰκία σας, κύριε, ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὄλα τὰ προτερήματα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ δὲν εἶνε οἰκία. Ἀδύνατον νὰ θεμελιωθῆ, ἀδύνατον νὰ κτισθῆ, ἀδύνατον νὰ διαιεθῆ, ἀδύνατον νὰ κατοικηθῆ. Πρέπει νὰ δώσετε νέας ιδιότητας εἰς τὴν ὕλην καὶ νέας ιδιότητας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλῶς τὸ σχέδιόν σας θὰ μείνῃ εἰς τὸ χαρτὶ καὶ ἀπὸ αὐτὸ προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ μείνῃ εἰς τὸ κεφάλι σας.

— Μὰ πῶς; δὲν σᾶς ἐνωῶ...

— Θὰ μ' ἐνοήσετε μ' ἐν μόνον παράδειγμα. Ἀπὸ ποῦ θὰ εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν;

— Ἀπὸ τὴν θύραν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὁπὴν ἐδῶ.

— Πόσον ἀπέχει ἀπὸ τὸ ἔδφος αὐτῆ ἡ ὁπὴ;

— Τρία-τέσσαρα μέτρα· αὐτὸ θὰ το ὑπολογίσετε σεῖς.

— Κλίμαξ ὑπάρχει;

— Ἄ, ὄχι! ὄχι! Αἱ ἐξωτερικαὶ κλίμακες εἶνε ὅ,τι γελοῖον τὰς ἀποστρέφομαι πολὺ, εἶνε λάθη τῶν παλαιῶν ρυθμῶν.

— Βλέπετε λοιπόν; Διὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν πρέπει ἢ νὰ εἶνε γίγας ἢ νὰ ἔχῃ περὰ. Ἀνθρωποὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν χρησιμοποιήσουν, καὶ ἐπὶ τῆ ὑπόθεσις ἀκόμη ὅτι θὰ ἡμπορούσαμεν νὰ τὴν θεμελιώσωμεν εἰς τὸν ἀέρα. Ἄ, κύριε μου, ἔχει τὰ ὄρια τῆς καὶ ἡ πρωτοτυπία!

Ὁ ἄνθρωπος μ' ἐκύτταξε καμποσα δευτερολεπτα, χωρὶς νὰ παντήσῃ τίποτε. Δὲν ἠδύνατο ἀρά γε, ἢ δὲν ἠθελεν; Οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἐξέφραζαν τίποτε. — τοῦλάχιστον καταληπτὸν εἰς ἐμὲ.

Κατόπιν ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου ἀποτόμως τὸ σχέδιόν του, τὸ ἐδίπλωσε μὲ νευρικὴν ταχύτητα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ το τσαλακώσῃ,

μ' ἐχαιρέτισε διὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς, ἐφόρεσε τὴν μαύρην του
ρεπούμπλικαν καὶ ἀπῆλθε. Τὸ βῆμά του παραδόξως ἦτο ἤρεμον,
σχεδὸν ὀκνηρόν.

Καὶ ἤκουσα τὸν κρότον του σβυνόμενον βαθμηδὸν εἰς τὸν διά-
δρομον καὶ εἰς τὴν κλίμακα. Ὁ ἀσθενὴς ἤχος τοῦ τελευταίου
ἀκουστοῦ βήματος, κάτω-κάτω εἰς τὴν θύραν, ἦτο ἡ ὑστάτη εἴ-
δησις, τὴν ὁποίαν ἔλαβα περὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ.

Οὔτε τὸν εἶδα πλέον, οὔτε τὸν ἤκουσα.»

Μάιος, 1896.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

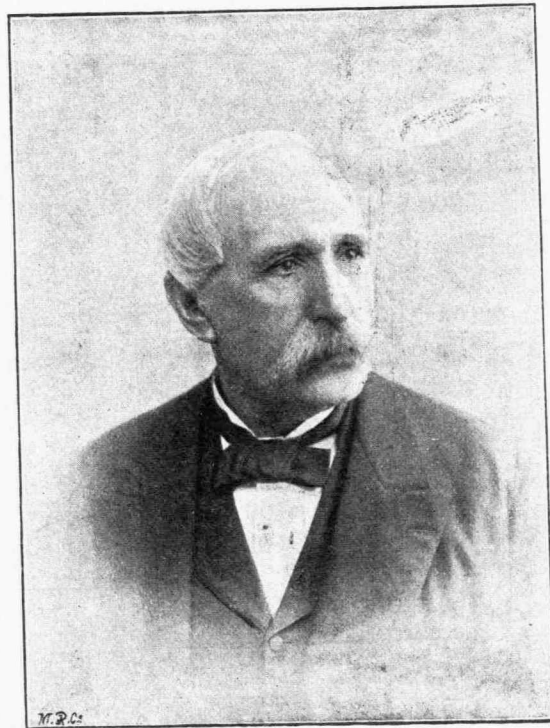
Ἡ ἀθυροστομία τῶν μικρῶν.

Ὁ μικρὸς Γεωργάκης ἐπαινεῖ τὴν νέαν οἰκίαν τοῦ πατρὸς του:

— Ἐχομεν μιὰ ωραία ἐξώπορτα, μὲ παράθυρα σκαλιστά, καὶ ἐπάνω-
ἐπάνω εἶνε ἓνας μεγάλος θόλος.

— Ἀλήθεια ; !

— Δὲν ἴφθάνουν αὐτά ; θὰ βάλουν καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη, διότι ἤκουσα
τὸν πατέρα νὰ λέγη μυστικὰ εἰς τὴν μαμὰ πῶς θὰ βάλουν καὶ μιὰ
ὕποθ ἡ κη ἴς τὸ σπίτι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ

Ὁ μέγας εὐεργέτης τοῦ Ἔθνους.

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ 1896

ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΑΙ

Το έτος 1896 έσημειώθη δι' ενός των περιφανεστέρων γεγονότων, όσα έχει να επιδείξη ή σύγχρονος ήμῶν ιστορία, ήτοι τής εν 'Αθήναις τελέσεως των Διεθνῶν 'Ολυμπιακῶν αγῶνων.

Εἶνε ἤδη γνωστή ή ιστορία αὐτῶν. Τὸν 'Ιούλιον τοῦ 1894 τὸ ἐν Παρισίοις συνελθὸν Διεθνὲς Ἀθλητικὸν Συνέδριον ἀποφασίσαν τὴν κατὰ τετραετιὰν τέλεσιν Διεθνῶν 'Ολυμπιακῶν Ἀγῶνων, ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ὅπως οἱ πρῶτοι τοιοῦτοι ἐγκαινισθῶσιν ἐν 'Αθήναις τὴν ἀνοιξίν τοῦ 1896 πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλλάδος, ὡς τῆς χώρας, ἐν ἣ τὸ πρῶτον ιδρύθησαν, ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐκλείσθησαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους.

Τῆς εὐχῆς ταύτης διερμηνεὺς καὶ συνήγορος ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας τὸν Ὀκτώβριον ἰδίου ἔτους ὁ βαρῶνος Κουβερτέν, γενικὸς Γραμματεὺς τῆς ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου συστάσης διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς, ἧς πρόεδρος ἀνεκηρύχθη ὁ ἐν Παρισίοις ἡμέτερος κ. Δ. Βικέλας. Ἀλλ' ἔνεκεν τῆς ἀπροθυμίας καὶ τῶν δισταγμῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν παρ' ἡμῖν σημερινόντων, ἡ ἔλευσις τοῦ εὐγενοῦς Γαλάτου δὲν ἀπέβη τελεσφόρος, ἐδέησε δὲ νὰ κατέλθῃ ὁ κ. Βικέλας, ὅστις κατάρθρωσε νὰ πείσῃ καὶ τὴν κυβερνήσιν καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν ἰσχύοντας περὶ τῆς ὑψίστης σημασίας καὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς τελέσεως, ἡ δὲ Α. Υ. ὁ Διάδοχος, ἐνστερνισθεὶς

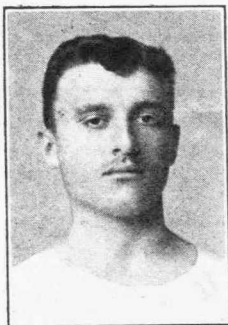

Λέων Πύργος

νικητῆς εἰς τὸν ἀγῶνα ξιφασκίας

τὸ μέγα ἔργον, ἀνέλαβεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν αὐτοῦ.

Ὁ Διάδοχος, σχῶν τὴν ὑψηλὴν πρωτοβουλίαν, συνέστησε δωδεκαμελὲς συμβούλιον, ἀναθεὶς τὰ καθήκοντα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως εἰς τὸν κ. Τιμολ. Φιλήμονα, ὅστις τῇ ἀληθείᾳ ἐργασθεὶς μεθ' ἑεροῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μονοῦ ὑπερἀνθρώπως συντέλεσε τὰ μάλιστα ὑπὲρ τῆς αἰσίας εὐδοκίᾶς τῶν ἀγῶνων.

Νικ. Π. Ἀνδριακόπουλος

νικητὴς εἰς τὴν ἀναρρίχσιν ἐπὶ κάλω

Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ὅμως τούτων συνειργάσθη ἀναντιρρήτως καὶ ἡ ἐλευθεριότης καὶ ὁ πατριωτισμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁποῦ ἀντήχησεν ἡ πρὸς συλλογὴν ἐράων ἐκκλησιὰς τοῦ Συμβουλίου. Ἰδιῶται, δῆμοι, Ἕλληνες ἐκ τῆς ὑποδοῦλου καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἔσπευσαν νὰ συνεισφέρωσιν ἐκθύμως. Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἀποφάσισα τὴν ἐκδοσὶν ἀναμνηστικῶν γραμματοσήμων, καὶ προσῆλθουσα ἐκ τῆς εἰσπράξεως αὐτῶν 200,000 δραχμῶν, προκατέβαλε τὸ ποσὸν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ὅστις ἐλάμπρυνε καὶ ἔθεμελίωσεν ἀληθῶς τὸ μέγα αὐτὸ ἔργον ὑπῆρξεν ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μεγάλ

τιμος πατριώτης Γεώργιος Ἀβέρωφ, ὅστις, ἀπειθὴς εἰς τὰς πρὸς τὸ ἔθνος μεγάλας αὐτοῦ θυσίας, ἔγνω νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον ἐξ ἰδίων, καταβάλων περὶ τὰς 900,000 δραχμῶν πρὸς ἐπαρκῆ προπαρασκευὴν αὐτοῦ, ἐκφράσας δὲ τὴν ἀκραίφνη διάθεσιν νὰ δαπανήσῃ ὑπὲρ τῆς ἐντελοῦς αὐτοῦ ἀναμαρμαρώσεως. Πλὴν τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου τὸ Συμβούλιον προέβη εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ Σκοπευτηρίου ἐν Καλλιθέᾳ καὶ Ποδηλατοδρομίου ἐν Φαλήρῳ, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ μεγαθύμου εὐεργέτου Γ. Ἀβέρωφ, οὗ τὴν φιλοτέχνησιν ἀνέθηκε εἰς τὸν κ. Γ. Βροῦτον, ἐνετειλατὸ εἰς τὸν κ. Παλαμᾶν τὴν σύνθεσιν τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Ὕμνου, εἰς δὲ τὸν κ. Σαμάραν τὴν μελοποίησιν αὐτοῦ, ἀπέστειλε δὲ τετρακισχιλίας προσκλήσεις πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς διαφόρους γυμναστικοὺς Συλλόγους, καὶ ἐν γένει εἰργάσθη μετὰ παραδειγματικοῦ ζήλου, συντόνως καὶ ἀποτελεσματικῶς.

Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς δὲν ἠθέλησε νὰ παράσχῃ μόνον τὸ κλασικὸν αὐτῆς ἔδαφος πρὸς τέλεσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων.

Ἐννόει καὶ νὰ συμμετάσχη αὐτῶν ἂν καὶ οὐχὶ παρεσκευασμένη

εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ τὴν γυμναστικὴν, ὅπως συναγωνισθῆ πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη. Ἐν τούτοις τὰ ἀτσιούστατα ἑλληνικὰ γυμναστικά σωματεῖα ἀπὸ μηνῶν ἤδη παρεσκευάζον τοὺς ἀγωνιστάς, ὅσοι ἤθελον κριθῆ κατάλληλοι διὰ τοὺς Διεθνεῖς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Πρὸς τούτο δύο ἐβδομάδας πρότερον διοργανώθησαν οἱ δοκιμαστικοὶ Πανελληνιοὶ Ἀγῶνες τελεσθέντες ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐναρξέως ἤγγιζεν καὶ αἱ Ἀθῆναι προσελάμβανον ἐκτάκτως πανηγυρικὴν ὄψιν. Χιλιάδες ἐπισκεπτῶν κατέκλυσαν τὴν πρωτεύουσαν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εὐρώπης. Πλείστα ἀθλητικὰ ὀμάδες ἀφίκοντο, Οὐγγρων, Γερμανῶν, Γάλλων, Αὐστριακῶν, Ἀμερικανῶν, καὶ ἄλλοι: ἐκ διαφόρων μερῶν ἀγωνισταί. Ἡμέρα τῆς ἐναρξέως τῶν Ἀγῶνων ὠρίσθη ἡ 25 Μαρτίου, ἀλλὰ τὴν προτεραίαν ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγαλόφρονος χορηγοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ, παρισταμένων τῶν Βασιλοπαίδων, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῶν βουλευτῶν, πολλῶν τῶν ἐν τέλει καὶ πλήθους λαοῦ χαιρετίζοντος ἐν ἐξἄλλῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ μὲ δάκρυα συγκινήσεως καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ περικλειοῦς ἀνδρός. Ὡς γνωστὸν ὁ ἀνδριάνς ἐστήθη ἔξωθι δεξιᾷ τοῦ Σταδίου.

Ι. Φραγκοῦδης

νικητὴς εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ πιστολίου

Ἀποβαίνει ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς τὸ ἔκτακτον καὶ μοναδικὸν καὶ πρωτοφανὲς ἀνὰ τὸν κόσμον θέαμα, ὅπερ παρέσχε τὸ Στάδιον κατὰ τὴν ἀληθυσμῶντην ἐκείνην ἡμέραν, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν εὐρύτατον γῶρον καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφιθεατρικῶν πλευρῶν περὶ τοὺς 80,000 θεατῶν ἀνέμενον μετὰ παλμῶν ἀγωνίας τὴν ἐναρξιν τῶν ἀγῶνων, ἐνῶ ἔξωθι καὶ ἐπὶ τοῦ παρακειμένου λόφου τοῦ Ἀρδουτοῦ συνωστίζοντο πολλὰι χιλιάδες λαοῦ, μὴ δυνηθεῖσαι νὰ εὐρωσι θέσιν ἐντός. Δὲν ἀποπειρώμεθα νὰ περιγράψωμεν ἐν λεπτομερείᾳ τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὰς ἐφεξῆς, καθ' ἃς διήρκεσαν οἱ ἀγῶνες, καὶ διότι ὁ στενὸς ὄψις γῶρος τοῦ Ἡμερολογίου δὲν ἐπιτρέπει: ἡμῖν τούτο καὶ διότι περὶ αὐτῶν ἡσχολήθη ἤδη διὰ μακροῦν ὁ ἀθηναϊκὸς καὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος καὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθέντα πανηγυρικὰ τεύχη. Περιοριζόμεθα μόνον, κατὰ γρονογραφικὸν ἔθος καὶ πρὸς ἀπλήν ὑπόμνησιν μόνον, νὰ ἀναφῶ-

μεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ κυριώτερα τῶν ἐκτελεσθέντων διαγωνισμάτων.

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Δρόμος 100 μέτρων. Ὁ ἀγὼν οὗτος ἦτο προκριματικός, τοῦτέστι νὰ προκριθῶσιν ἐξ αὐτοῦ οἱ καλλίτεροι τῶν ἀθλητῶν διὰ τὸν ἐριστικὸν ἀγῶνα, ὅστις ἔμελλε νὰ γίνη τὴν πέμπτην ἡμέραν, Ἄλμα τριπλοῦν. Μεταξὺ τῶν ἀγωνιστῶν νικητῆς ἀναδείκνυται ὁ ἀμερικανὸς Κόνολυ.

Δρόμος 800 μέτρων. Μετέχουσι 14 διηρημένοι εἰς δύο τάξεις. Νικηταὶ φέρονται ὁ ἀμερικανὸς Φλάκ καὶ ὁ Γάλλος Λερμιζιῶ.

Δίσκος. Ἀθληταὶ 11, ἐξ ὧν τρεῖς Ἕλληνες. Νικητῆς ὁ ἀμερικανὸς Γκάρρετ, δευτέρου ἐλθόντος τοῦ Ἑλληνος Παρασκευοπούλου.

Δρόμος 400 μέτρων. Ἀθληταὶ 16, εἰς δύο τάξεις. Προηγούνται εἰς τὴν πρώτην ὁ ἀμερικανὸς Τζέημσον καὶ εἰς τὴν δευτέραν ὁ ἀμερικανὸς Βούρκε.

ΗΜΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ

Τὴν μὲν πρωΐαν τελοῦνται οἱ Ἀγῶνες ξιφασκίας ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ζαππείου. Καὶ κατὰ μὲν τὸν ἀγῶνα φιλάθλων ἐριστικῆς νικητῆς ἀναδείκνυται ὁ Γκραβελότ· κατὰ δὲ τὸν ἀγῶνα διδασκάλων ὁ Λέων Πύργος, ὅστις εἶνε καὶ ὁ πρῶτος Ἕλλην Ὀλυμπιονίκης. Ἐν δὲ τῷ Σταδίῳ διεξήχθησαν τὰ ἐξῆς διαγωνίσματα:

Δρόμος 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων. — Νικηταί, οἱ ἀμερικανοὶ Κούρτης καὶ Στόύτ.

Ἄλμα εἰς μῆκος. — Νικᾷ ὁ ἀμερικανὸς Κλάρχ.

Τελικὸς δρόμος 400 μέτρων. — Νικητῆς ὁ Ἀμερικανὸς Βούρκε.

Σφαῖρα. — Ἀθληταὶ 15, ἐξ ὧν 3 Ἕλληνες. Ὁ ἀγὼν κρίνεται μεταξὺ τοῦ ἀμερικανοῦ Γκάρρετ καὶ τοῦ Ἑλλήνου Γούσκου. Ὁ Γκάρρετ ἀναδεικνύεται νικητῆς.

Ἀρσενεὶ βαρῶν. — Νικηταὶ δια-

κρίνονται ὁ δανὸς Ζένσεν καὶ ὁ ἀγγλὸς Ἐλλιστ.

Δρόμος 1500 μέτρων. — Νικᾷ ὁ ἀυστραλὸς Φλάκ.

Π. Καρασιδῶς

νικητῆς εἰς τὴν σκοπεβολὴν

ΗΜΕΡΑ ΤΡΙΤΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ποδηλατικοὶ Ἀγῶνες. — Τελοῦνται εἰς τὸ ἐν Νέῳ Φαλήρῳ παρασκευασθὲν Ποδηλατοδρόμιον. Ἀγωνισταὶ 9, ἐξ ὧν δύο Ἕλληνες. Νικητῆς ὁ Γάλλος Φλαμάν.

Ἀθλητικαὶ παιδιὰι. — Ἄων-Τέννις. — Ὁ ἀγὼν ἔμεινεν ἀναποφάσιτος, ἐπαναληφθεὶς τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

ΗΜΕΡΑ ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἀγὼν σκοπεβολῆς. — Ἀγωνισταὶ 41. Νικητῆς ὁ Ἑλλην Π. Καρασιδῶς.

Ἀγὼν σπαθασκίας φιλόπλων. — Τελοῦνται ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ζαππείου.

Νικᾷ ὁ Ἕλλην Γεωργιάδης, φοιτητῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐν τῷ Σταδίῳ τελοῦνται οἱ ἐξῆς ἀγῶνες:

Δρόμος 800 μέτρων. — Νικητῆς ὁ Ἀυστραλὸς Φλάκ.

Ὁμάδες διζύγου. — Συναγωνίζονται τρεῖς ὀμάδες ἡ Γερμανική, ἡ τοῦ Ἑλ-
θνικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν καὶ ἡ τοῦ Πανελ-
ληνίου. Νικᾷ ἡ ὀμάς τῶν Γερμανῶν.

Ὁμάδες μονοζύγου. — Ἡσκήθη ἡ Γερμανική ὀμάς ἄνευ ἄλλης ἀντιπάλου.

Ἰππικὸν ἐφαλτήριον ἄνευ λαβίδων. — Νικᾷ ὁ Γερμανὸς Σιουμαν.

Ἰππικὸν ἐφαλτήριον μετὰ λαβίδων. — Νικητῆς ὁ Ἑλβετὸς Ζούπερ.

Ἀγὼν κρίκων. — Ἀγωνισταὶ 13, ἐξ ὧν δύο Ἕλληνες. Νικητῆς ἀναδεικνύεται ὁ Ἕλλην Ι. Μητρόπουλος, φοιτητῆς. Εἶνε οὗτος ὁ δεύτερος Ὀλυμπιονίκης.

Μονόζυγον. — Νικᾷ ὁ Γερμανὸς Βαϊνγκάϊστνερ.

ΗΜΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἀγὼν διὰ περιστροφῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ 25 μέτρων. Τελεῖται τὴν πρωΐαν ἐν τῷ Σκοπευτηρίῳ. Νικητῆς ὁ Ἀμερικανὸς Ι. Τάιν.

Ἐν δὲ τῷ Σταδίῳ τὸ ἀπόγευμα ἐτελεσθησαν

Ἀγὼν διζύγου. — Ἀγωνισταὶ 18. Νικᾷ ὁ Γερμανὸς Α. Φλατόβ.

Ἰωάν. Γεωργιάδης

νικητῆς εἰς τὴν σπαθασκίαν

Ἄναρρήξεις ἐπὶ κάλων.—Νικητὴς ἀναδεικνύεται ὁ ἐκ Πατρῶν Ν. Ἀνδριακόπουλος.

Τελετὴς δρόμων τῶν 100 μέτρων.—Νικητὴς ὁ Ἀμερικανὸς Βούρκε.

Ἄλμα εἰς ὕψος.—Νικᾷ ὁ Ἀμερικανὸς Ε. Κλάρκ.

Ἄλμα ἐπὶ κοντῶ.—Συναγωνίζονται 16, ἐν οἷς 3 Ἕλληνες. Νικᾷ ὁ Ἀμερικανὸς Γάυλερ.

Πάλη.—Νικητὴς ὁ Οὐγγρος Σοῦμαν.

Μαραθῶνιες Δρόμοι. Εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο κορυφούται ὅλη ἡ προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πλήθους, ἅτε συνδέμενον μὲ εὐκλεεῖς ἔθνικὰς ἀναμνήσεις. Τὸ Στάδιον βρῖθει κόσμου μέχρις ἀσφύξιας. Ὑπολογίζονται περὶ τὰς 70,000 οἱ ἐν αὐτῶ, πλην τοῦ ἑκτός καὶ ἐπὶ τῶν ἐγγύς λόφων καὶ καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν Ἡρώδου καὶ Κηφισίας συνωστίζομενον ἀτελευτήτου πλήθους. Συναγωνίζονται ἐν ὄλῳ 17, ἐξ ὧν Ἕλληνες 12. Ἔχουν ἤδη ἐκκινήσει ἐκ Μαραθῶνος τῆ ὥρᾳ 1,56' καὶ 30' μ. μ. καὶ πρόκειται νὰ διανύσωσι δρόμον 42 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρατος ἐν τῷ Σταδίῳ πρὸ τῆς σφενδόνης. Τῆ ὥρᾳ ἀκριβῶς 4, 50' καὶ 30'', ὑπὸ τὰς οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς καὶ τὰς ἐξάλλους ἐπευφημίας τῶν χιλιάδων θεατῶν, τῶν μετὰ φρικιάσεως καὶ ἀγωνίας ἀναμενόντων τὸ ἀποτέλεσμα, καταφθάνει πρῶτος, νικητὴς τοῦ Μαραθωνίου ὁ ἐξ Ἀμερικανοῦ Σπύρος Λούης. Ἡ στιγμή ἐκείνη δὲν περιγράφεται. Μόνον διὰ τῆς φαντασίας δύναται τις νὰ ἀναπαραστήσῃ τὴν πλημμύραν ἐκείνην τοῦ φρενητιώτους ἐνθουσιασμοῦ, τῶν κραυγῶν, τῶν χειροκρο-

Σπύρος Λούης
νικητὴς τοῦ Μαραθωνίου

τημάτων, τῶν ἀτελευτήτων ἐπευφημιῶν. Τὸ θέαμα ὑπῆρξεν ἐκτάκτως μοναδικόν καὶ ἔκλαμπρον, θὰ ἀπομεινῇ δὲ ἀνεξίτηλον εἰς ὅσους ἠτύχησαν νὰ ἀπολαύσωσιν αὐτοῦ.

ΗΜΕΡΑ ΕΚΤΗ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἐξηκολούθησαν οἱ ἀγῶνες σκοποβολῆς. Εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἦτο ἀγὼν δι' ἐλευθέρου περιστροφῆς ἀπὸ 30 μέτρων,

νικητὴς ἦλθεν ὁ Ἀμερικανὸς Σ. Παίιν. Εἰς τὸν ἀγῶνα τυφεκίου ἀπὸ 300 μέτρων, συναγωνίζονται 16, Ἕλληνες καὶ ξένοι, νικᾷ δὲ ὁ Γ. Ὀρφανίδης. Εἰς τὸν διὰ πιστολίου ἀπὸ 25 μέτρων ἀναδεικνύεται πρῶτος ὁ Ἕλλην ἀξιωματικὸς Ι. Φραγκοῦδης.

Ἄγῶνες κολυμβητικῆς. Τελοῦνται ἐν τῷ λιμένι Ζέας τοῦ Πειραιῶς. Τὴν ἀπόστασιν τῶν 100 μέτρων διανύει πρῶτος ὁ Οὐγγρος Α. Χάγιος Γκούτμαν. Εἰς τὸν ἀγῶνα ναυτῶν 100 μέτρων νικᾷ ὁ ἐκ Σπετσῶν Ι. Μαλοκίνης. Εἰς τὸν 500 μέτρων ὁ Αὐστριακὸς Ο. Νέυμαν, καὶ εἰς τὸν τῶν 1200 μέτρων καὶ πάλιν ὁ Οὐγγρος Γκούτμαν.

Ποδηλατικὸι ἀγῶνες. Διεξάγονται εἰς τὸ ἐν Ν. Φαλήρῳ Ποδηλατοδρόμιον. Εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν 2 χιλιομέτρων νικητὴς ἀναδεικνύεται ὁ Γάλλος Ρ. Μασσῶν. Τῶν 10 χιλιομέτρων καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ρ. Μασσῶν. Εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς χρόνον στροφῆς στίβου, ὁ αὐτὸς.

ΗΜΕΡΑ ΕΒΔΟΜΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ

Μαραθῶνιες ποδηλατικὸς ἀγὼν. Νικητὴς ἀναδεικνύεται ὁ Ἕλλην Κωνσταντινίδης, ὅστις διήγνησε τὸ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Μαραθῶνα καὶ ἐκείθεν δι' Ἀθηνῶν εἰς Ν. Φάληρον ἐν διαστίματι 3 ὥρῶν καὶ 22', 31''.

Δωδεκάωρος ποδηλατικὸς ἀγὼν. Διεξάγεται κυρίως, ἀποχωρισάντων τῶν ἄλλων συναγωνιστῶν, μετὰ τοῦ ἀγγλοῦ Κῆπιγκ καὶ τοῦ Αὐστριακοῦ Σμάλ, ὅστις νικᾷ, διανύσας ἐν ὄλῳ 279 χιλιάμετρα.

Ἴδου ἐν περιλήψει οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, στεφθέντες ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, εἰς ἣν συνεβάλλοντο οὐ μόνον οἱ φιλοτίμως διοργανώσαντες τὰ κατ' αὐτοῦς, ἀλλὰ καὶ ἡ προσήνεκα τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ὁ εὐλακρὴς ἐνθουσιασμός τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἡ πανηγυρικὴ ὄψις τῆς πόλεως καὶ ἡ ἀμεμπτος ἐπικρατήσασα τάξις. Ταῦτα πάντα κατέλιπον ἀρίστας ἐντυπώσεις καὶ ἀνεξίτηλους ἀναμνήσεις εἰς τοὺς προσελθόντας πολυπληθεῖς ξένους, ἔδωκαν δ' ἐύλογον ἀφορμὴν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν καὶ ἀμερικανικὸν τύπον νὰ γράψωσιν εὐφύμως περὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὑποστηρίξῃ δ' οὐκ ὀλίγον καὶ τὴ γνῶμην τῆς ἐν Ἀθῆναις, ὡς μονίμου ἑδρας τῶν Διεθνῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων, τέλοςως αὐτῶν κατὰ τετραετίαν, οὐ μόνον διότι ἡ ἑλληνικὴ πρωτεύουσα ἐπροικίσθη διὰ τοῦ μοναδικοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου, οὐ τὴν ἐντέλη ἀνακαινίσαν ἀνέλαθεν ἡ ἔκθυσος μεγαλειωδία τοῦ Ἀβέρωφ, ἀλλὰ

καὶ διὰ τὴν φιλόξενον καὶ εὐγενῆ στάσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς ξένους, καταμαγευθέντας ἐν γένει ἐκ τῆς ἐν Ἀθήναις διαμονῆς των.

Ἄλλὰ καὶ ἂν δὲν ἐπιτευθῆ ἡ πραγματοποίησις τῆς εὐχῆς ταύτης, τοῦ νὰ τελῶνται ἐν Ἀθήναις οἱ Διεθνεῖς Ἀγῶνες, ἐν τούτοις ἐκ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 1896 διεγύθη ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον νέον πνεῦμα ἀθλητισμοῦ καὶ φρονήματος καὶ ἀμίλλης εὐγενοῦς εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν γενεάν, ἥτις θέλει ἐννοῆσει λίαν προσεχῶς, ὅτι μόνον εἰς εὐρωσστα καὶ ἀκμια καὶ ἀθλητικὰ σώματα, ὡς τὰ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, δύναται νὰ ἐνοικῆ γενναία καὶ εὐγενῆ ψυχὴ καὶ νοῦς ἰσχυρὸς καὶ δημιουργός.

Σ Ε ΕΙΚΟΝΑ

Ἐσύ, ποῦ ἀντίκρου μου σεμνή,
Καὶ με βαθεῖα κοιτᾶς γαλήνη,
Ποῦ ὁ κόσμος δὲν σὲ συγκινεῖ,
Κι' ὡς τόσο βρέχεις καλωσύνη,

Ποῦ ὅταν πονῶ, χαμογελᾶς,
Κι' ὅταν στενάζω, δὲ σαλεύεις.
Ποῦ οὔτε μιὰ λέξι δὲν μιλάς,
Κι' ὡς τόσο ἀμίλητη μαγεύεις,

Ποῦ ὀλόγυρα τὴν ὀμορφιά
Σὰν ἄστρο τις ἀχτίδες χύνεις,
Στὴν ἔρημ μου τὴ συντροφιά,
Καὶ σὲ σκοτάδι δὲν μ' ἀφίνεις,

Ποῦ με κοιτᾶς με συλλογῆ,
Σὲ κρύφιεσ βυθισμένη ἐλπίδες,
Σὰ νᾶσαι ἀγάπης μιὰ πηγὴ,
ἽΟνειρο θεῖο σὰ νὰ εἶδες,

Σὰ νὰ μαντεύης πῶς ἐδῶ
Τοῦ κάκου ἀληθινὴ γυρεύω,
ἽΑγάπν ἀληθινὴ νὰ ἰδῶ,
Καὶ πῶς φαντάσματα λατρεύω,

ἽΕσύ, ποῦ ἀγγέλοι τούρανοῦ
Θὰ σὲ ζωγράφησαν δῶ κάτω,
Νὰ φέγγης τοῦ θολοῦ μου νοῦ,
Στὴ μαῦρη τὴν ἀπελπισιά του·

ἽΑχ, ἀφινέ με νὰ σοῦ πῶ
Τὰ λόγια μου τὰ πονεμένα,
ἽΑφιν' ἐσένα νάγαπῶ,
ἽΑναίσθητὴ μου εἰκόνα, ἐσένα !

ΑΓΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Virtus homini decori gloriaeque est.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην πρὸ παντός ἄλλου ἐθεράπευσεν ὁ βιογραφούμενος, αὐτὴ δὲ τῶ ἐχρησίμευσεν ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμός κατὰ τὴν μακρὰν καὶ περιφανῆ σταδιοδρομίαν αὐτοῦ. Δι' ὅπερ ἡμεῖς, τὸν ὡς οἶόν τε ἀκριθέστερον χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀνδρὸς διώκοντες, προτάσσομεν τὸ εἰρημένον τῆς λατινίδος φωνῆς γνωμικὸν ὡς ἐπιχωρονίδα τρόπον τινὰ ἀκτινοβόλον τῆς ὅλης ἀλληλουχίας τῶν θαυμαστῶν ἔργων αὐτοῦ.

Μιχαὴλ καὶ Εὐδοκία ὑπῆρξαν οἱ ἐνάρετοι γονεῖς τῶν ἑξ ἀδελφῶν, ἑξ ὧν μόνον ὁ βιογραφούμενος, ὁ καὶ ὑστερότοκος ἐπέζησεν. Οὗτος ἐγεννήθη τῇ 15)27 Αὐγούστου 1818 ἐν Μετσόβῳ, ὄρεινῃ, κωμοπόλει κειμένη εἰς τὰ ΒΑ. τῶν Ἰωαννίνων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἥπειρον.

Νεώτατος ἔτι τὴν ἡλικίαν, εἴκοσι καὶ δύο περίπου ἑτῶν, ἐγκατέλιπε τὸ πάτριον ἔδαφος μετοικήσας ἐν Καίρῳ, πρωτεύουσῃ τῆς ὑπὸ τοῦ πολυγεύμενος Νεῖλου παινομένης ἀφνειοῦ χώρας τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ ἐπεδόθη εἰς τὸν Κερδῶν Ἑρμῆν ἰδρύσας ἐν βραχεῖ σπουδαῖον ἐμπορικὸν κατάστημα.

Τὸ ἐμπορικὸν στάδιον αὐτοῦ τυγχάνει τοῖς πλείστοις γνωστὸν, ὅτι ἐκ μικρῶν ὀρηκθῆεις ἀνέπτυξε βαθμιαίαν καὶ ἐπίζηλον ἐνεργητικότητά, καὶ κατ' ἐποχὰς αἱ ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ ἔτυχον διαστάσεως ἀληθοῦς ἐν εὐρείᾳ κύκλῳ ἐνασκουμένου ἐμπορίου.

Ἄλλ' ἵνα δειχθῆ, ὅτι εἰνὲ τις μέγας, δέον νὰ δηλώσωμεν τι ἦτο ἐμπρὸς τῆς ἐποχῆς του, ὥστε νὰ κατορθώσῃ νὰ σύρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν αἰῶνά του.

Κατὰ τὸ μακρὸν καὶ ἐπίπονον στάδιόν του δὲν ἀπέλειψαν αὐτῷ οἱ ἐκ τῆς ἀγχιστρέφου τύχης κλυδωνισμοὶ καὶ τῶν πεοιστάσεων τὸ ἀντίθεον καὶ ἐθελόκακον, ἀλλ' εὐστροφος καὶ ἐπιδέξιος δὲν παρεσύρθη ἐπικινδύνως ὑπὸ τῆς δίνης, οὔτε ἐπιτόθη τὸ σθένος του ὑπὸ τῶν διαστάσεων τοῦ γαύρου κύματος τῆς βιωτικῆς θυέλλης.

Ὑφ' οὗ κατεβράχθη πρὸς στιγμὴν ἴσως, ἀλλὰ δὲν κατεκλύσθη. Εἰ καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπρονόητοι περιστάσεις συνέδραμον, ἵνα τὸν κατασυντρίψωσιν, εἰ καὶ ὀρη ἐσφενδονίζοντο πρὸ τῆς πορείας του, εἰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀνωτάτη Πρόνοια μετὰ τὸν πανσθενῆ βραχίονά της, ἤθελέ τις εἶπει, ὅτι ἐκηρύχθη κατ' αὐτοῦ, ἐν τούτοις πρὸ τῆς σιδηρᾶς θελήσεώς του, τῆς ἐκτάκτου μεγαλοφυΐας του, ὑπέκυψαν τὰ πάντα. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐδύνατο ἀναντιρρήτως νὰ εἶπῃ ὁ ἀνὴρ «Major sum quam cui possit fortuna nocere».

Τὴν ἀκούραστον φιλοπονίαν καὶ τὴν ὀξυτάτην ἀντίληψίν του ὑπεβοήθει ἐν πᾶσιν ἕξοχος σιδηρᾶ θέλησις καὶ μεγαλοφυΐα ὄχι κοινῆ, διότι βεβαίως ἰσχυρὸς νοῦς ἀπαιτεῖται καὶ εὐστάθεια, ἵνα μακρυνθῆ τις ἀπὸ τῶν πολλῶν, μεθ' ὧν συνεβάδισε δι' ὅλης τῆς ζωῆς, χαράξῃ ἴδιον μονοπάτιον καὶ δημιουργήσῃ ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸ πᾶν.

Σπανίως ἀρεταὶ συνεκεράσθησαν οὕτω ἀρμονικῶς μετὰ τῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀνδρὸς ἀπεικονίζεται ἡ ἀγαθότης. Οἱ λόγοι αὐτοῦ, ἀπλοῖ καὶ ἄδολοι, ἄνευ περιστροφῶν καὶ περιελίξεων, πλείστην πιθανότητα λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ παραχρῆμα διαφανομένου χαρακτῆρος του· διὰ τοῦτο εἰς τὰ ἔμματα τοῦ ἄλλου φαίνεται, ὡς λέγουσιν οἱ γερμανοὶ, «ein Mann von altem Schrot und Korn». Ὑπὲρ τοῦ δικαίου ἀμύνεται μετὰ σθένους ἀπαραιτίλλου, δικαίως δὲ δύναται τις ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ νὰ ποιήσῃται μνείαν τῶν εἰς Ἀμφιάρκον ὑπὸ τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ Αἰσχύλου πεποιτημένων Ἰαμβείων ἐν τῷ δράματι τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας:

Οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος ἀλλ' εἶνα θέλει
Βαθειᾶν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος
Ἄφ' ἧς τα κενὰ βλαστάνει βουλευόμενα.

Ἐν ἔτει 1866 ἐγκατεστάθη μόνιμος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ἰδίως ταύτης ἄρχονται ἐκδηλούμενα τὰ πατριωτικὰ αἰσθησάτα αὐτοῦ. Ὁ μέγιστος πρὸς τὴν γενέτειραν γῆν ἔρωσ ἀνεροίπησεν ἀκάθεκτον τὸν εὐγενῆ ζῆλον πρὸς φωτισμὸν τῆς φιλιτάτης πατρίδος αὐτοῦ εἰς συνδρομὴν τῶν ἀπόρων ὀρφανῶν δυστυχῶν καὶ ἀσθενῶν. «Ποῦς ἐγένετο τῶν χωλῶν, ὀφθαλμῶν τῶν τυφλῶν, πατῆρ τῶν ἀδυνάτων» ὡς λέγει ὁ θεὸς Ἰωβ. Ἀπὸ τοῦ βῆθους τῶν σκοτεινῶν φυλακῶν, ἔνθα πολλάκις δισμῖα στενάζει ἡ ἀθωότης, ἀπὸ τῶν νοσοκομείων, ἀπὸ τῶν καλυθῶν τῶν πενήτων, ἀπὸ τῶν σχολείων ἐχθαί διάφοροι ἀναπίμποντα πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος τοῦ Μεγάλου Ἐθνικοῦ Εὐεργέτου. Εὐχαριστοῦσιν οἱ νοσεῦντες τὴν εὐγενῆ θεραπευτὴν· οἱ ξένοι τὸν ξενοτρόφον· οἱ πάμπανχο τὸν ἐλεοδότην· αἱ χῆραι τὸν προστάτην·

αί πτωχαί παρθένοι τὸν προικοδοτήν· οἱ ὄρφανοὶ τὸν πατέρα· οἱ πατέρες τὸν παιδαγωγὸν καὶ γενικῶς οἱ πολῖται τὸν παντὸς εἶδους χαριστοδότην. Ἐκεῖ ἐν τῇ πενιχρᾷ οἰκίᾳ πολυμελοῦς οἰκογενείας, ἐν ᾗ ἄρχει ἡ ἔνδεια. ἐπῆλθεν αὐθόρμητος ἄρωγός· ἀλλὰ χαῦν. ἔνθα μῆτηρ πολλῶν τέκνων ταλαιπωρεῖται, διέσπειρεν τὰ ἀγαθὰ τῆς προθύμου εὐεργεσίας.

Εἰς εἰκοσακισχιλίας λίρας ἀνέρχονται· ἕως σήμερον αἱ συνδρομαὶ αὐτοῦ πρὸς συντήρησιν διαφόρων ἐν Μετσόβω φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, ἕτερα δὲ ποσὰ οὐχὶ ἐλάσσονα διετέθησαν πρὸς ἀνέγερσιν ἐκκλησιῶν μεγαλοπρεπῶν, σχολείων, φαρμακείου, νεκροταφείου, καὶ περικαλλεστάτου κωδωνοστασίου Ἐτησίου· δὲ σπουδαῖα ποτὰ ἀποστέλλονται εἰς Μέτσοβον πρὸς συντήρησιν πάντων τούτων, τῶν ἐκπαιδευτηρίων δηλαδή, τοῦ φαρμακείου, ὅπερ χορηγεῖ ὡσεὶν τοῖς τε πλουσίοις καὶ ἀποροῖς τὰ φάρμακα, καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς ἰατρικὰς ἐπισκέψεις, καὶ τῶν ἄλλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Ὁ λαὸς τοῦ Μετσόβου σήμερον χάρις εἰς τὸν μεγάλου Εὐεργέτην αὐτοῦ, τὸν κατιδόντα τὴν εὐεργετικὴν τῆς παιδείας ἐπίδρασιν καὶ μὴ διστάσαντα νὰ ὑποβληθῇ εἰς μεγίστας θυσίας, ὅπως ὑποθάψῃ τὰ Ἑλληνικά γράμματα, ἀπέκτησε νεότητα μεμορφωμένην, ἐμβαπτισμένην, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰ νάματα τῆς παιδείας καὶ ὀργῶσαν εἰς πρόοδον.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον εἶδε τὸ φῶς ὁ βιογραφούμενος, ὡς πρὸς τὸ ἔθνος δέ, αἱ εὐεργεσίαι αὐτοῦ εἰσιν οὕτω πολυπληθεῖς, ὥστε ἵνα κατ' Ἰσοκράτη εἰπωμεν «ἐπιλίποι ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα.»

Οὗτος κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1868 ἐκραγεῖσαν ἐν Κρήτῃ ἐπαναστασιν προσήνεκε περὶ τὰς 2000 λίρας· οὗτος διὰ μὲν τὴν Σρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων ἐν Ἀθήναις ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τὰς 40000 λίρας, διὰ δὲ τὸ Ἐφεσεῖον 12000 λίρας· οὗτος ἐκόσμησε τὰ προπύλαια τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διὰ τῶν ἀνδριάντων Ρήγγα τοῦ Φεραίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Ε'· οὗτος προσήνεκε προθύμως περὶ τὰς 500000 φρ. πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πολυτεχνείου· οὗτος ἔτεινε τὴν χεῖρα ἄρωγόν τοῖς ἐκ τῶν σεισμῶν παθοῦσιν ἐν Ἑλλάδι· οὗτος ἀνεδέχθη τὴν ἰδίαν δαπάναν ἐκδοσῖν σπουδαίων φιλολογικῶν προϊόντων, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐκδοθησομένη Γενικὴ Ἱστορία τοῦ κ. Βερναδάκη· οὗτος κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐκονομικὴν κρίσιν συνωμολόγησε πρὸς τὴν κυβερνησιν Τρικοῦπη δάνειον 70000 λιρῶν ἀποβλέψας οὐχὶ εἰς τὸ ἀτομικόν, ἀλλ' εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον· οὗτος τέλος εἶνε ὁ νεώτερος τῆς ἐποχῆς ἡμῶν Ἡρώδης, ὁ Ἀττικὸς, ὁ εὐκλεῆς τοῦ Σταδίου οἰκο-

δομητής, χάριν τοῦ ὁποῦ ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τὰς 900,000 δραχ.

Ἄλλ' αἱ μεγαλοδωρίαι αὐτοῦ δὲν περιορίζονται εἰς μόνον τὸ ἔθνος καὶ τὴν ἰδιαίτερον αὐτοῦ πατρίδα. Καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔνθα οὗτος διαμένει, κατέστη εἰς τῶν σπουδαιότερων παραγόντων, ἡ ψυχὴ, οὕτως εἰπεῖν, τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας, τὸ ἔρεισμα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ὁ μοχλός, δι' οὗ αὕτη κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ. Ὁ ναὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὸ Ἑλληνικὸν νοσοκομεῖον, τὰ σχολεῖα τῆς Κοινότητος ὀφείλουσι τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν πρόοδον αὐτῶν εἰς τὰς γενναίας τοῦ Μεγατίμου Εὐεργέτου ἐπιχορηγήσεις. Αὐθόρμητος παρεχώρησε πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν χρεῶν τῆς Κοινότητος ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰς δεκακισχιλίας λίρας. Τό τε Γυμνάσιον καὶ τὸ Παρθενωγαγεῖον, ὅπερ σήμερον μεγαλοπρεπῶς ἀνεγείρεται ἀντὶ δαπάνης 12000 λιρῶν, ἐπροκίσθησαν δι' ἐτησίαις ἐπιχορηγήσεως χιλίων λιρῶν, ἡ δ' Ἑλληνικὴ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κοινότης τιμῶσα καὶ γεραίρουσα τὸν ἄνδρα ἐκόσμησε τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν Σχολείων διὰ τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ ἀναγορευσασα συγγρόνως αὐτόν, ἐν ἔτει 1886, Πρόεδρον τῆς Κοινότητος.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ Σωματεῖα, φιλολογικά, φιλάνθρωπα ἢ φιλόμουσα ἐν τε τῇ ἑλευθερᾷ Ἑλλάδι καὶ τῇ ὑποδούλῳ, ἐν τε τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ αἰνοῦσι καὶ εὐγνωμόνως προφέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ Μεγάλου Εὐεργέτου.

Ἄντικρυς αὐτῆς τῆς σκιαγραφίας ἰστάμενός τις παρακινεῖται· νὰ κράξῃ ὡς ὁ Πλούταρχος, τοῦ ὁποῦ οἱ λόγοι εἰσὶν ἐξειδημένοι «Γνωρίζω τὸν Ἡφαιστον, ὅθεν ἐξέφυγον φλογώδη νοήματα. . .» Καὶ δικαίως, διότι βεβαίως ὁ βιογραφούμενος ἀποτελεῖ μέρος τῆς χρεῖας τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς φιλοπατρίας των οὐ μόνον τὴν ἰδιαίτερον αὐτῶν πατρίδα ἐτίμησαν, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρον τὸ Ἑλληνικόν ἔθνος πολυειδῶς καὶ ποικιλοτρόπως ὠφέλησαν προσενεγκόντες ὡς ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος πρὸς φωτισμὸν τῶν ἑμογενῶν ὀλόκληρον τὴν διὰ πόνων καὶ μόχθων εἰς τὰ ξένα ἀποκτηθεῖσαν καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργηθεῖσαν κολλοσιανὴν περιουσίαν αὐτῶν, καὶ δικαίως ἀποκτήσαντες τὸν στέφανον τῆς Ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ τὸν θαυμασμὸν καὶ ἔπαινον ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, καὶ τῶν ὁσίων τὰ ἔθνοφιλῆ ὀνόματα μέλλουσι νὰ κοσμησῶσιν ὡς ἀδάμαντες πλησιφαεῖς καὶ ἀκτινοβόλοι τὰς δέλτους τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ναὶ! ἡ ἀληθὴς τοῦ βιογραφουμένου θεότης ὑπῆρξεν ἐν παντὶ τῷ βίῳ πατριωτισμός, ἐξ οὗ ἤντησεν ὅ,τι καλόν, ὅ,τι γενναῖον, εἰς τὸν ἡμῶν δημοσίον χαρακτιρὰ του καὶ ὅστις τῷ ἐγρησίμεισεν ὡς βᾶσις τῆς αὐταπαρνήσεως αὐτοῦ, τῆς ὑποταγῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς

τὸν πολίτην, εἰς τὸν ἀληθῆ πατριώτην. Δὲν οἰσθηλατεῖται οὗτος ὑπὸ ἀκίρου ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ διαφλέγεται ὑπὸ ἀσθέστου, θεῖου ἐκλάμπρου πυρός, τοῦ πυρός τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης. Λογίζεται εὐτυχὴς ὁ ἀνὴρ μόνον, διότι τὴν εὐτυχίαν ἀνευρίσκει ἐν τῇ λατρείᾳ ὑψηλοῦ τινος, θεῖου, ἱεροῦ· «Τῆς Πατρίδος». Ὑπάρχει τι μέγα, ὅπερ ἐμπνέει θυμηθῆσαι τὸν πολὺν γέροντα, ὅπερ τὸν συγκινεῖ, τὸν ἐνθουσιᾷ, τὸν ἀναρπάζει σύτσωμον «ἡ Πατρίς» Αὐτὴ μετὰ τὸν Θεὸν ὑπῆρξε τὸ εἶδωλον τῆς λατρείας του, αὐτὴ ὁ φωτοβόλος ἀστὴρ ὁ ποδηγετήσας αὐτὸν κατὰ τὰς ποικίλας τῆς βιωτικῆς πάλης φάσεις, πρὸ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς βωμοῦ κλίνει τὸ γόνυ ὁ Μέγας Πατριώτης σπένδων προθύμως τὰ πάντα. Ἀναδιψᾷτε τὴν ἱστορίαν, τὴν ἀρχαίαν, τὴν νεωτέραν· ἐρευνήσατε καλῶς καὶ τότε θέλετε πεισθῆ, ὅτι πρόκειται ὑμῖν τεκμήρια πατριωτικῆς αὐταπαρνήσεως ἐφάμιλλα πρὸς τὰ τῶν ἀστέρων τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' ὡς ἐκεῖνοι ἀπθηναντισθήσαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων, οἵτινες περιέβαλον αὐτοὺς δι' αἴγλης ἀθανάτου ἐξυμνήσαντες τοὺς μεγαλεπήθλους ἀγῶνάς των δι' ἐπινικίων καὶ ὀμηρικῶν ἐπῶν, οὕτω καὶ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ βιογραφουμένου, τὰς δυνάμεις, τοὺς ἐνδόξους ἀγῶνάς του μέλλει νὰ διαιωνίσῃ ἡ χαλκίνη τῆς Ἱστορίας σάλπιγι. Δὲν ὑπερακοιτίζομεν ἀναντιρρήτως τὴν πραγματικότητα, εἰάν ἐπαιαλάθωμεν ἐνταῦθα τὸ τοῦ Λυσίου «Τοιαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτου ἀρετὴ καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοι καὶ τοῖς εἰπεῖν βουλευθεῖσιν. ὥστε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρησθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνους παραλελειφθαι, ἱκανὰ δὲ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐξεῖναι λέγειν.» Ναί! οὗτος εἶνε ὁ περιφανὴς πατριώτης, οὗτινος ὁ κρότος τῶν μεγαλοφύγων ἀγῶνων, αἱ ἐνδόξοι ὑπὲρ τοῦ ἔθνους θυσίαι οὐ μόνον νῦν ζῶσιν καὶ λάμπουσιν ὡς καλλιφλογος πυρσοί, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θέλουσι ζῆ καὶ λάμπῃ ἐν ὅσῳ ὑπάρχει μνήμη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Τοῦτο συνεπιγόμεθα ἡμεῖς, καὶ τοῦτο, φρονοῦμεν, συνεπάγεται: πᾶς τις ἀναπαριστῶν ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἀνελλισομένην ὡς ἐν μεγαλοπρεπεῖ πανοράματι: ὑπὸ τὰς ποικίλας αὐτῆς φάσεις τὴν λαμπράν, ἐνδόξον, περιφανῆ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν βιογραφίαν τοῦ μεγαλειέτερου ἀνδρὸς τῆς Ἑλλάδος.

Θ. Φ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ἡ αἰμίνητος Ἀχιλλεὺς Λογιώτατος ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς μᾶλλον προεξεχούσας καὶ ἀγαπητάς φυσιογνωμίας τῆς Δαρίσεως. Καταγόμενος ἐξ ἐγκρίτου οἴκου ἐγεννήθη αὐτόθι τῷ 1847, ἐσπούδασε δὲ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν ἐν Ἀθήναις, ἔθνη, μετὰ διετῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ φοίτησιν, ἀπῆλθεν εἰς Βυρτσβούργον τῆς Βαυαρίας πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης. Μετὰ λαμπρὰς θεωρητικὰς μελέτας ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Βιέννην πρὸς ἐξάσκησιν πρακτικῆν ἐν τοῖς αὐτοῖς νοσοκομείοις, διατριψάς ἐπὶ ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος.

Οὕτω κατηρτισμένος ἐπανεκάμφε τῷ 1870 εἰς τὴν ἰδιαίτεράν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν Δάρισσαν, ἔνθα διεκρίθη ἐνωρίτατα, οὐ μόνον διότι ἦν ὁ πρῶτος ἐν Εὐρώπῃ τελειοποιηθεὶς ἱατρός, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἄλλας περικοσμούσας αὐτὸν σπανίας προσωπικὰς ἀρετάς. Ἐφημίζετο διὰ τὴν μοναδικὴν περὶ τὴν διάγνωσιν δεινότητα καὶ τὰς ἐπιτυχεῖς θεραπευτικὰς μεθόδους, ἅτε παρακολούθῳ μεθ' ἱερᾶς ἀφοσίωσεως τὰς ὁσμῆραι ἐν Εὐρώπῃ ἐπιτελούμενάς προόδους ἐν ἐκάστῳ κλάδῳ τῆς θείας τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης. Ἐξῆσκει τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα καὶ ἐξ ἀρχαιφροῦς ἐπιστημονικοῦ ζήλου, ἀλλὰ καὶ ἐκ φιλανθρωπίας εὐγενοῦς πρὸς τοὺς πάσχοντας, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε ἀπέβαλλον τὸ θάρρος καὶ τὴν πεποίθησιν εἰς χεῖρας τοιοῦτου ἱατροῦ, εἰπέε ποτε ψυχολόγου, ὅστις τὰ πάντα ἐθυσίαζε, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐπιμέλειαν τῶν οἰκογενειακῶν του ὑποθέσεων, χάριν τῶν πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς του καθηκόντων, ὧν ἔφερε πλήρη τὴν συνείδησιν.

Ἄλλὰ καὶ ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος εἶχεν κατακτήσει ἀμερίστους τὰς συμπαθείας καὶ τὸν κοινὸν σεβασμὸν. Ἄθρὸς τοὺς τρόπους, εὐθυμὸς ἐξ ἰδιοφυΐας τὸ ἦθος, εὐλικρινὴς εἰς πάσας τὰς σχέσεις αὐτοῦ, εὐχάριστος δὲ καὶ ὀμνηρικώτατος ἔνεκεν τῆς εὐρείας ἐγκυκλοπαιδικῆς του μορφώσεως, εἶχεν ἐφευκτοὺς οὐ μόνον τῆς ἐγχωρίου κοινωνίας τὴν ὑπόληψιν, ἀλλὰ καὶ τῆς βραδύτερον μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῆς Θεσσαλίας ἐγκαταστάσης αὐτοῦ ἐκ τοῦ παλαιοῦ Βασιλείου. Συνεχίζων δὲ τὰς παραδόσεις τοῦ οἴκου του δὲν ἔπαυσεν ἐργαζόμενος ἀνεκδοτῶς ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος του, εἰς ἀδιάλειπτον ἐπικοινωνίαν διατελών μετὰ τῶν ἐγχριτωτέρων τῆς Θεσσαλίας στοιχείων καὶ μετὰ τῶν ἐκάστοτε Ἑλλήνων αὐτοῦ Προξένων.

Τοιοῦτος ὢν δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἀποβῆ μία τῶν σπουδαιοτέρων κοινωνικῶν κορυφῶν ἐν Λαρίσῃ μετὰ τὴν προσάρτησιν. Καίτοι δ' ἀναφαίρετα κατέγων πολιτικὰ κεφάλαια ἐν τῇ πόλει, κατ' ἀρχάς δὲν ἔστειρε νὰ λάβῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα. Ἄλλὰ βραδύτερον, ὑπέικων εἰς τὰς ἐπιμόρους τῶν συμπολιτῶν του παροτρύνσεις, ἀπεξεδύθη εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς τοῦ 1888, ἰσχυροῦσας τῆς μεγάλης ἐκλογικῆς περιφέρειας, καὶ ἐπέτυχε κατισχύσας τοῦ ἐπίσης κραταιοῦ ἀντιπάλου του καὶ συναδέλφου κ. Ν. Γεωργιάδου, πλειοψηφήσας κατὰ 3.500 ψήφους. Ἡ ἐκλογὴ δὲ αὕτη παρέσχε καὶ τὸ μοναδικὸν εἰς τὰ ἐκλογικὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος φαινόμενον, καθ' ὃ ὑποψήφιος καὶ τὸν οἰκόν του εἶχε κλείσει, οὐδ' αὐτὸς οὐδ' οἱ φίλοι του ὄβολον δαπανήσαντες.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1880 νομφρευθεῖς τὴν εὐγενεστάτην καὶ εὐῆγμένην κόρην τοῦ Ἀδαμαντίου Διαμαντοπούλου, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῆς Μεταπολιτεύσεως, ἐγγονὴν δὲ τοῦ ἀειμνήστου ἐκ Λεθαδείας στρατηγοῦ καὶ γερουσιαστοῦ Ἀντωνίου Γεωργαντᾶ, οὗ ἡ σύζυγος ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἄρχοντος τῆς Λεθαδείας Λογοθέτου, ὑπῆρξε σπάνιον ὑπόδειγμα οἰκογενειάρχου.

Τελευταῖον ἐξελέγη καὶ Δήμαρχος Λαρίσης. Ἄλλὰ μικρὸν πρὸ τῆς ἐκλογῆς εἶχε πάθει ἐξ ἐγκεφαλικῆς τινος νόσου, ἐπενεγκούσης ποιάν τινα ἀδυναμίαν τῆς μνήμης, ἣν βαθμηδὸν εἶχεν ἐπανακτήσει, ὅτε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1896, παθὼν ἐξ ἰνφλουέντσας καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἀναρρώσεως διατελών, ἀπεθίωσεν αἰφνιδίως, προσθληθεὶς τὴν καρδίαν.

Τὸν θάνατόν του ἐπένησε καὶ ἔκλαυσε σύμπασα ἡ Λαρίσσα, οὐδέποτε δ' ἐξεθλιώθη εὐλικρινέστερον πένθος ἢ κατὰ τὴν κηδείαν του, ἣν ἠκολούθησεν ὀδύκλῆρος ἡ πόλις. Εἰς τὸν νεκρὸν του ἐξεφώνησαν ἐπικηδείους οἱ δικηγόροι κ. Κ. Πολύχρονος καὶ Α. Μανδαλόπουλος, πρὸς δὲ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Κ. Τσιούλιας, ἐξάραντες τὰς σπανίας ἀρετάς τοῦ δημοφιλῆ ἀνδρὸς καὶ διερμηνεύσαντες τὴν συνέχουσαν τὸ πλῆθος θλίψιν καὶ κατῆρξιν. Ἡ δὲ Κυβέρνησις, μαθούσα διὰ τοῦ νομάρχου τὸν θάνατόν του, ἔγνω νὰ τιμῆσθ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ διὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ Σωτηῆρος, ὃν ὁ ἀείμιμος ἀνὴρ ζῶν εἶχεν ἀποποιηθῆ προσενεχθέντα αὐτῷ τῷ 1884, ὅτε ἀποστέργων τοιαύτας τιμητικὰς ἐνδείξεις, ματαιίας καὶ πάντη περιττάς, διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦλάχιστον τῆς ἀληθινῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς προσωπικῆς ἀξίας, οἷος ὑπῆρξεν ὁ ἀγαπητὸς καὶ ἀληθινὸς Ἀχιλλεὺς Λογοθάτου.

ΧΑΡΑ ΑΝΙΚΗΤΗ

ΕἶΤΑΝ ἀποφασισμένος ὁ γέρο-Τριαντάφυλλος νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸν πικρὸν αὐτὸν κόσμον νικημένος ἀπὸ τῆς πίστεως του. Ἡ λαχτάρα, ἡ ἐλπὶς, καὶ ἡ δύναμις τῆς χαρᾶς φλέγανε μέσα του πάντα καὶ σπαρταροῦσαν, ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς νιότητος του. Τὸν ἐβλεπες, κ' ἔλεγες, νά, ἄνθρωπος ποῦ τοῦ ἀξίζει νὰ εὐτυχῆ. Ὅχι γέλοιο, ὄχι χαμόγελο, μικρὸν τρεμούλιασμα μοναχὰ στὰ χεῖλη του ἔστωνε νὰ σὲ καταπέισῃ ἀπὸ τὴ φύση νὰ θρέψῃ τῆς

πῶς εἶταν ἡ ψυχὴ του περιβόλι χαρᾶς τὰ λουλουδία.

Κι' ὡς τόσο, καθὼς ὅλα στὸν κόσμον παράξενα, ἔτσι κ' ἡ τύχη τοῦ χρυσοκάρδου ἐκείνου ἀνθρώπου. Ὅλη του ἡ ζωὴ στάθηκε ἀδιάκοπη σειρά φορτοῦνες καὶ συφορές. Ξενιτεύθηκε νέος ἀπὸ τὴν πατρίδα, καθὼς ὅλοι τοῦ φτωχικοῦ του νησιοῦ. Σ' ἕνα ξερὸ νησί, ποῖός να πρωτοζήσῃ! Ἐκαμε

ΣΗΜ. — Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη ὡς διηγηματογράφου καὶ ποιητοῦ ἐκ τῶν κρατίστων, καταλαθόντος ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῇ συγχρόνῳ φιλολογία τῆς Ἑλλάδος, εἶνε ἦδη γνωστὸν εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Χάριν τῶν πολλοῦ φίλων ἀναγνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου οὐ παραθέτομεν ἄλλο καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαστοῦ καὶ πολυτίμου συνεργάτου.

κάθε νέος τῆς προκοπῆς τὸ σταυρό του, καὶ πήγαινε στὴν Ἀνατολή. Εἶταν τότες ἡ Ἀνατολή εἶδος Καλλιφορνια.

Πέρασε ἐκεῖ κακορρίζικα χρόνια ὁ δουλευτῆς μας. Κακορρίζικα, γιατί πλάκωσαν ἄξαρνα χρόνια δύστροποι, καὶ σὰ νὰ μὴν ἔσωσαν τὰ κακὰ μαζούλια, βρέθηκε νὰ εἶναι τότες κ' οἱ ζεῖμπέκοι στὴ δόξα τους, καὶ νὰ πάρουν ἀπάνω τους δὲν μπορούσαν οἱ νησιώτες ποῦ ἐρχόντανε νὰ δοῦν ἄσπρη μέρα. Ὁ δικὸς μας ὅμως, ταῦτί του, ποῦ λέει ὁ λόγος, δὲν ἴδρωνε. Ὁχι πῶς δὲν τὸν ἔμελλε. Ἄλλο δὲν ὄνειρεύονταν, παρὰ νὰ γυρίση στὸν τόπο του μὲ κατάσταση. Καὶ κατάσταση μὲ τέτοιες χρονιές δὲν μπορούσε νὰ γείνη. Μὰ οἱ ἀναποδιές αὐτὲς τῆς τύχης, ποῦ ἄλλοι τίς ἐπαιρναν κατάκαρδα καὶ ἐχειροτέρευαν τὴν κακοτυχίᾶ τους, ὁ Τριαντάφυλλος τίς εἶχε παιδιτοῦ φυσήματα σὲ μεγάλη γαλήνη.

Σὰν καλὸς ἔμπορος, κάθε του ὥρα τὴν περνοῦσε ἀνάμεσα σὲ σακκούλια ρύζι καὶ βαρέλλια τριμμένη ζάχαρη. Κι' ἂν κάθιζε κάποτε, εἶτανε γιὰ νὰ γράψῃ στοὺς δικούς του. Στὴν καμαρά του, ἀπάνω ἀπὸ τὸ μαγαζί, ποτὲς δὲν ἀνέβαινε παρὰ γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

Αὐτὴ εἶταν ἡ ζωὴ του χρόνια πολλά. Ζωὴ ποῦ μποροῦσε τὴ ψυχὴ λυχναρί νὰ τὴν καταντήση ἐτοιμόσβεστο, πλάκα ἄγραφη νὰ τὸν κάμῃ τὸ νοῦ, θρύμματα τὴν καρδιά, ἐρείπιτο τὸν ἄνθρωπο. Τὸν Τριαντάφυλλο ὅμως, ὄχι. Αὐτὸς ἔλπιζε πάντα πῶς θὰ τονε χαρῆ τὸν κόσμο, κ' ἐλπίζοντας χαίρουνταν, κ' εἶταν εὐτυχῆς.

Βαριά, σκοτεινά, ἀτέλειωτα ἦσαν ἐκεῖνα τὰ χρόνια, κ' ὅμως περνοῦσαν. Καὶ μὴν ἔχοντας ἡ καρδιά του μῆτε τῆς ἀγάπης τὰ γλέντια, μῆτε τῆς συντροφιάς τὰ καλὰ σ' ἐκεῖνο τὸ Τουρκοχώρι, κρυφοσπαρταροῦσε κατάβαθα γιὰ τίς χαρὲς ποῦ μιά μέρα θάρθουν, κ' ἔτσι περνοῦσαν τὰ χρόνια.

Εἶχε μὲ πολλὴ δυσκολία, μ' ἀδήγητους κόπους, καὶ μ' οἰκονομία νησιώτικη, μαζεμένα μερικά χρήματα, ποῦ τὰ λογάριζε ἀρκετὰ γιὰ νὰ γυρίση πίσω, ὄχι δὰ καὶ γιὰ πάντα, μὰ νὰ παντρευθῇ, καὶ ν' ἀφίη κατόπι τὸ σπιτικό του καὶ νὰ μαζεύῃ πάλι σὲ κείνη τὴν καρδιά τῆς Τουρκιάς, νὰ δουλεύῃ μὲ τὴν παρηγοριά πῶς κάθε λαμπρὴ θὰ ξανάρχεται στὴν

καλῆ του. Αὐτὸ εἶταν τὸ σχέδιό του, κ' αὐτὸ μοναχὰ ἔσωσε νὰ τονε γεμίζῃ χαρὰ.

Μὴν κάμουμε ὅμως τὸ λάθος καὶ θαρρέψουμε πῶς εἶτανε ἀφροπέταχο ποῦλι τῆς χαρᾶς ὁ Τριαντάφυλλος. Εἶχε βαθιά, πολὺ βαθιά τὴν καρδιά του. Ἡ φαντασία γιὰ ταυτὸν εἶταν ὄχι ἀέρας καὶ σύννεφο, ποῦ ἂν γελαστῆς καὶ τὸ πάρης γιὰ τίποτε στερεὸ, πατάς, καὶ πέφτειε στὴν ἄβυσσο. Εἶτανε σύννεφο, καί' μὰ σύννεφο ποῦ τὸ χρύσωνε τῆς χαρᾶς ὁ ἥλιος καὶ ποῦ φωτοβολοῦσε ὀλόγυρα στὸν ἀκέρηο του νοῦ. Ἀνόητα κ' ἀκατόρθωτα πράματα δὲν ὄνειρεύονταν ὁ Τριαντάφυλλος. Ὁνειρεύονταν, καθὼς εἶδαμε, φυσικώτατο πρᾶμα, πρᾶμα καθημερινό, ἀπλό, εὐκόλο, ἀπαραίτητο μάλιστα. Κι' ὄνειρεύοντάς το τόνιωθε μέσα του μ' ὅλες του τίς ὁμορφιές, ὁμορφιές ποῦ τίς λάτρευε τόσο, ποῦ νὰ βασταχτῆ δὲν μπορούσε, καὶ ξεχειλίζε ἡ χαρὰ του μὲ τὴν ἀνιστόρηση μοναχῆ, φεγγολοῦσε ἡ ὄψη του, τὸ τραγοῦδι του καταντοῦσε καλάδημα, καὶ τὸ γέλοιο του γλέντι.

Εἶταν ὅμως ἡ σερμαγιά του μπλεγμένη, κ' ἔπρεπε νὰ κάμῃ περιοδεία στὰ χωριά νὰ μαζέψῃ τουλάχιστο μέρος, πρὶ νὰ ξεκινήσῃ γιὰ τὴν πατρίδα. Ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, τὸ κατάφερε νὰ γυρίσῃ ἐστὸ Τουρκοχώρι του μ' ἀρκετὲς χιλιάδες. Ὡς δὺ ὥρες ὅμως δρόμο ἀπὸ τὸ Τουρκοχώρι, ἐκεῖ ποῦ κατέβαινε λόγγο βαθύ, ἀπλώνει τὰ χέρια του ἑνας ζεῖμπέκης κ' ἀρπάζει τὸ καπίστρι τοῦ ἀλόγου, τοῦ ἀντικρύζει πιστόλι ἄλλος, ψάχνει τὰ δισάκκια του τρίτος, καὶ σὲ λίγη ὥρα μένει ὁ Τριαντάφυλλος μὲ τᾶλογο μοναχὸ κκὶ μὲ τὸ ρωλόι του, ποῦ τὸ τοῦ ἀφήκαν, ἐπειδὴ ἑνας τους ἔτυχε νὰ τονε γνωρίζῃ.

Ἐφτασε ὁ δύστυχος στὸ μαγαζί του συλλογισμένος, πικραμένος, ἀπελπισμένος ὅμως ὄχι. Αἶ, ἄλλα πέντε χρόνια δουλειᾶ, εἶπε, καὶ γίνεται. Κι' ἄρχισε νὰ δουλεύῃ πάλι καὶ νὰ ἐλπίζῃ χαροῦμενος.

Πέρασαν τὰ πέντε τὰ χρόνια, γύρισε στὴν πατρίδα, παντρεύτηκε, ξαναγύρισε στὴν Ἀνατολή, πάλι ξαναἤρθε στὸν τόπο του, ὅλα σ' ἕνα χρόνο μέσα, κ' ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εἶδε Θεοῦ πρόσωπο αὐτοῦς τοὺς δώδεκα μῆνες, κ' ἀπογεύτηκε τῆς ἀληθινῆς τῆς καλοτυχιάς. Εἶταν ὅμως γραφτό του νὰ

μὴν παραχρονίση τὸ μεγάλο τοῦτο καλὸ. Ἀπάνω στὸ δευτέρο χρόνον τῆς παντρεϊᾶς του, ἐκεῖ ποῦ δούλευε στὴν Ἀνατολή, τοῦ ἔρχεται ἡ μαύρη ἢ εἶδηση, πῶς ἀπόχτησε κόρη, μὰ τὴν πλέρωσε μὲ τὸ ταίρι του.

Ἐμεινε χῆρος, πῆρε τὴν μικρὴ ἢ ἀδερφή του, καὶ σὰ μάννα τὴν κοίταζε καὶ τὴν ἀνάθρεφε, μεγάλη παρηγοριὰ καὶ πίκρα κρυφή, ποῦ παντρεῖα δὲν χάρηκε, καὶ φαμελικῆς χαρὲς δὲν ἀπόλαψε. Μόνο, ἀντὶς ν' ἀνοίγη κάθε λαμπρὴ τὸ σπίτι του καὶ νὰ τὸν ἀποδέχεται, ἔμενε νοικιασμένο τὸ σπίτι σὲ ξένους, καὶ τὴ μικρὴ του, ποῦ γιὰ χάρη της τώρα δούλευε σὰ ξένα, τὴν εὔρισκε στῆς ἀδερφῆς του τὸ σπίτι ἄδερφῆς φυσικά, μὰ παντρεμένης κι' αὐτῆς, μὲ ξεχωριστὴ φαμελιά, ξεχωριστὰ συμφέροντα, καὶ μ' ἄντρα ὅχι πολὺ τῆς ἀρεσκευῆς του. Δὲν ἔσωσε ὅμως μὴτ' αὐτὴ ἢ ἀναποδιὰ νὰ σῶσθαι τὸ φῶς ποῦ ἔλαμπε μὲς στὴ ψυχὴ τοῦ χαροκαμένου Τριαντάφυλλου, κ' ἡ χαρὰ του, ἂν καὶ τώρα τὴν ἴσκιωνε βαθεῖα συλλογὴ, ἀνέτελλε πάντα στὸ ἡμέρο πρόσωπό του καὶ τὸ χαρῆτωνα μ' οὐράνιο χαμόγελο καὶ μικρὸ πρᾶμα δὲν εἶτανε νὰ χαίρεται γιὰ τὰ καλὰ ποῦ τοίμαζε τῆς μικρῆς του.

Ἄν δὲν εἶταν ἀληθινὴ ἢ ἱστορία αὐτὴ, μονότονες θὰ φαίνονταν οἱ ἀπανωτὲς οἱ δυστυχίαι τοῦ ἥρωά μας ἀπὸ τῆς μιᾶς, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ δάμαστο τοῦ κουράγιο, ἢ ὑπομονή, κ' ἢ ἀστείρευτὴ τοῦ ἐλπίδα. Μὰ γιὰ νὰ μὴν βαρεθῆτε, ὅσο κι' ἂν εἶνε ἀληθινὰ τοῦ Τριαντάφυλλου τὰ πάθια, ἄς σᾶς πῶ μιὰ καὶ καλὴ πῶς καὶ τὸ κορίτσι ἐκεῖνο, ποῦ σὰν εἰκόνα τῆς μάννας του ζωντανὴ γλυκόμεγε στα μάτια τοῦ ἀγαθοῦ της πατέρα, πάει κι' αὐτὴ στὴν πρώτη της γέννα σὰν παντρεύτηκε κι' ὡς φαίνεται γιὰ νὰ ξαναπαραστήση τέλειο τὸ δρᾶμα τῆς μακαρίτισσας τῆς μάννας της, ἀφῆκε καὶ κείνη τοῦ γέρου ἓνα ἐγγονάκι, μιὰ μικροῦλα δοσμένη σὲ ξένο σπίτι κι' αὐτὴ, κι' αὐτὴ μὲ ξενιτεμένες εὐκῆς καὶ φιλιὰ ἀναθρεμμένη. Γιατὶ ἂν καὶ δὲν εἶχε πιά ὁ γέρος ἀνάγκη, τοῦ κατάντησε δευτέρη φύση νὰ ξενιτεύεται, ὥσπου ὠρίμασε τόσο, ποῦ μὴτε νὰ ξενιτεύεται πιά δὲν μπορούσε, κ' ἔμεινε στὸ νησί καὶ ξανάνοιξε τὸ σπίτι του ὕστερ' ἀπὸ τόσα καὶ τόσα χρόνια, κ' ἔβαλε μέσα τὴν ἐγγονή του, κοπέλλα τώρα κι' αὐτὴ ὠριμὴ γιὰ τίς χαρὲς τῆς ζωῆς.

Εἶταν Αὐγουστος μῆνας, καὶ μέσα στὸ πλοῦσιο τὸ σπίτι του, ἀπάνω σὲ μαλακὸ καναπέ, κοίτουσαν κατάχλωμος καὶ ζαρωμένος ὁ γέρο—Τριαντάφυλλος. Τὰ χέρια του σαλεύανε δὲ σαλεύανε, κι' ὡς τόσο τὰ δάχτυλά του, ποῦ χρόνια τώρα ἢ θέλῃσή του νὰ τὰ πῆ δὲν μπορούσε δικὰ της, τρέμανε σὰ μισόξερα φύλλα ἔτοιμα νὰ πέσουνε στὴ μάννα τῆ γῆ. Μὰ μῆτε τὰ χεῖλη τοῦ γέρου δὲν εἶχαν τώρα συμμαζεμό, κι' ἄλλο δὲν ἱστοροῦσε τὸ τρεμουλιαστὸ πρόσωπό του παρά πόνους καὶ τᾶλλα σημάδια τοῦ ἀλύπητου χρόνου. Καὶ τοὺς πόνους τοῦ ὅμως, κι' ὅλα τὰ χαράκα τὰ σημάδια τῶν γερατειῶν τὰ εἶχε καταπονεμένα ἢ ἐλπίδα κ' ἢ χαρὰ ποῦ πάλι μπροστά του γλυκόμεγε, κ' ἴσως μάλιστα τὸ πιώτερο τὸ τρεμουλιασμα τῶν χειλιῶν εἶταν ἀποτέλεσμα τῆς χαρᾶς. Δικαιολογημένης χαρᾶς ἐκείνη τὴν Κυριακὴ πρωΐ, γιατί ὅσο κι' ἂν βαραιοῦγανε τώρα ταῦτιά του, τίς διακρινε τίς δοξαριές τῶν βιολιῶν ποῦ ὀδηγοῦσαν τὴν ἐγγονή του, καταστόλιστη νύφη, ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ στοῦ γέρου τὸ σπίτι.

Εἶταν ὁ γέρος συγκινημένος πολὺ. Νὰ πάη στὴ στεφάνωση στάθηκε ἀδύνατο, τὴν ἐβλεπε ὅμως τὴ χαρὰ ὀμπροστά του σπαρταριστὴ καθὼς ἔμπαινε ἢ νύφη μὲ τὸν καλὸ της στὴν κάμαρά του, μὲ τίς κοπέλλες καὶ τοὺς ἄλλους ποῦ τὴν συνόδευαν. Ἐβλεπε κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ χάρο ὀλονένα σιμώτερα, ὀλονένα βεβαιότερο δίπλα του. Εἶταν ἢ τελευταία του εὐκαιρία. Τὸ στεφάνωμα νὰ τὸ δῆ δὲν κατόρθωσε, ἄς μαζέψῃ λοιπὸν ὅση ζωῆς δύναμη τοῦ ἔμεινε, κι' ἄς σηκωθῆ νὰ τὰλλάξῃ τὰ στεφάνια κι' ὁ ἴδιος. Ψιθύρισε τὴν ἐπιθυμία του στοὺς δικούς του γύρω. Τῆνε σεβάστηκαν τὴν ἐπιθυμία, τὰ ξανάθεσαν τὰ στεφάνια στὸ γαμπρὸ καὶ στὴ νύφη, καὶ τότε σήκωσαν τὸ γέρο σὰ πόδια του. Ἐκανε δύναμη κι' ἄπλωσε τὰ κοκκαλιασμένα του χέρια ὁ γέρος. Τᾶλλαξε τὰ στεφάνια. Δάκρυζε ὁ κόσμος γύρω ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Στάθηκε ὁ γέρος μιὰ στιγμὴ ὀλόρθος, κατάχλωμος, γελαστός πάντα. «Ἐγείνε ἢ ἐπιθυμία μου, εἶπε, μὰ ὄχι ὅλη. Ἄς βαρέσουν τώρα καὶ τὰ βιολιά.» Κι' ἄρχισαν ἀμέσως τὰ βιολιά τὸν παλῆν τὸ σκοπὸ, τὸ σκοπὸ ποῦ πάντρεψε τὸν ἴδιο τὸ γέρο, τὴν κόρη του, καὶ τώρα τὴν ἐγγονή του. Εἶταν ἢ μεγαλύτερη, ἢ φωτεινότερη, ἢ θεϊότερη στιγμὴ τῆς ζωῆς του.

Πέλαγο φῶς ἔλαμψε στή γέριχη ὄψι του, σάν τις ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, σά βασιλεύη μέσα σέ σύννεφα χειμωνιάτικα. Ὡς τὰ φυλλοκάρδια του πῆγε ὁ ἀγαπητός του ἐκεῖνος ὁ σκοπός, ποῦ γι' αὐτὸν ἔλπιζε, γι' αὐτόνα χαίρουσαν ὅλη του τὴ ζωὴ. Εἶδε ὁ κόσμος γύρω τὴν ταραχὴ τῆς ψυχῆς του, καὶ μῆτε νὰ τὰ κρύψουν πιά δὲν ζησοῦσαν τὰ δάκρυα τους. Ἐκαμε νὰ καθίσῃ ὁ γέρος· δὲν μπορούσε πιά νὰ σταθῇ. Καὶ καθὼς κάθιζε, μέσα στὴ μελωδία ἐκείνη ποῦ τὸν πλημμύριζε, πέταξε ἡ χαρούμενὴ του ψυχὴ στὴς χαρᾶς τὴν αἰώνια τὴν κατοικία.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εἰς τὸν Μαραθωνόδρομον Λούην.

Ὡσάν ἐμένα, θάτρεχα ἔτὰ πέρατα τοῦ κόσμου,
Τῆς πενθερᾶς μου τὴν μορφή ἂν ἔβλεπα ἐμπρός μου.

Εἰς τὸν αὐτὸν

Σ' ἔβλεπαν καὶ ἀποροῦσαν
Μὲ τὸν δρόμον ποῦ ἐπῆρες . . .
Λούη, μὴ σε κυνηγοῦσαν
Οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες ;

ΑΔΕΕ. Κ. ΠΕΡΑΙΚΙΑΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΣΟΥΝΙΑΔΟΣ ΑΚΡΑΣ

Ὁ κάμπτοντες τὸ Σούνιον καὶ διερχόμενοι πρὸ τῶν λευκαζόντων ἐκείνων ἐρείπιων, ἐφ' ὧν διαγράφονται ὀρθοὶ ἐπιμαυράρινοι τινες κίονες ἀλαμπούς, σχεδὸν φαίου μαυράρου, ὀλίγην ἀπονέμου προσοχὴν εἰς τὰ συντριμμάτα ταῦτα, ἀτινα ἐπέζησαν τῶν αἰώνων, μονήρη ἐκεῖ, ἐγκαταλελειμμένα, ἄφωνοι καὶ ταῦτα μάρτυρες μεταξὺ ἀναριθμητῶν ἄλλων τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ. Τοῖς ἀπονέμου μόνον τὸ βῆναυσον, τὸ ξενίζον ὄνομα, τοῦ ὁποῦ μαῦροι δουλικοὶ χρόνοι ὑπῆρξαν ἀνάδοχοι. Κ ἄ θ ο υ κ ο λ ὄ ν α ι ς, καὶ ἀποστρέφουν τὸ βλέμμα.

Καὶ ὅμως πόσον ἐπαγωγός, πόσον θελκτικὴ εἶναι ἡ ἐπισκεψίς τῶν ἐρείπιων τούτων !

Ἀπετέλεσάν ποτε τὸν περικαλλῆ τῆς Παλλάδος ναόν. τὸν ὁποῖον μετὰ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρσειῶν, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δόξης αὐτῶν ἤγειραν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὀροπέδιου τῆς ἀπωτάτης ἐκείνης τῆς Ἀττικῆς ἕκρας, προάγγελον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἰσχύος τῶν Ἀθῆνῶν, εἰς πάντας τοὺς ναυτιλλομένους ὄρατόν, ὅθεν δῆποτε καὶ ἂν προσήρχοντο οὗτοι πρὸς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος.

Εἰς τὰ ἐρείπια ταῦτα ἀνέρχεται τις ἀκολουθῶν ἀτραπὸν ἐλιχοειδῆ, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ὄρμου τοῦ Σουνίου· ἐν μέσῳ δὲ πενιχρᾶς βλαστήσεως σχοίνων, πρίνων καὶ θύμων, πολὺ πρὸ τῆς εἰς τὸν ναὸν ἀνόδου ἀπαντᾶ τὰ ἐρείπια ἀρχαίου τείχους, οἰονεὶ περιβάλλοντος κάτωθεν καὶ κύκλωθεν αὐτόν. Ἀνήκουν δὲ ταῦτα εἰς τὸ φρούριον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐν ἔτει 413 εἶχον ἐγείρει ἐκεῖ οἱ Ἀθηναῖοι, προνοοῦντες περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως

τῆς διὰ τοῦ ὄρμου τῆς Σουινιάδος Ἄκρας ἐκφορτώσεως τῶν ἔξωθεν εἰσκομιζομένων σιτηρῶν, ὅταν οἱ Σπαρτιάται διὰ τῆς Δεκελείας ἐκράτουν τῆς ἀπὸ τῆς Εὐβοίας κατὰ ξηρὰν ὁδοῦ.

ὑπερκάμπων τις τὰ λείψανα ταῦτα τῶν πειγῶν ἀνέροχεται πρὸς τὸν ναόν, πανταχόθεν ἡρειπωμένον, ὀλίγους σῶζοντας κίονας, τοὺς πλείστους καὶ τούτων στηριζόμενους δι' ἰσχυρῶν σιδηρῶν δακτυλίων καὶ ἄλλων ὑποστηριγμάτων ὀφειλομένων εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας. Τοῦ πλείστου δὲ μέρους τοῦ ναοῦ τὰ συντρίμματα ἢ κατακείνται ἐπὶ τοῖ ἐδάφους ἐγκατεσπαρμένα πῆριξ ἢ ἐκυλίσθησαν κάτω τῶν ἀπορρώγων βράχων τῆς Σουινιάδος Ἄκρας, ὅπου καὶ σπονδύλους ἐλοκλήρους βλέπει τις ἄνωθεν, κατακειμένους, κατατρωγομένους ὑπὸ τὰς ἀτελευτήτους ἐπιθέσεις τοῦ πελαγίου κύματος.

Πρὸς καταστροφὴν τοῦ περικαλλοῦς τούτου ναοῦ ὁ χρόνος ὁ πανθαμάτωρ εἶχε δύο ἰσχυροτάτους ἀρωγούς: τὴν σύστασιν τοῦ μαρμάρου, ἥτιον σκληροῦ τοῦ πεντελησίου, λατομηθέντος ἐξ ἀποστάσεως τεσσάρων περίπου χιλιόμετρων ἀπὸ τῆς Σουινιάδος Ἄκρας καὶ τὴν γεινιάσιν τῆς θαλάσσης. Διότι αἱ πελάγιοι ῥίπαι αἱ φέρουσαι διηλεκτῶς ἐπὶ τῶν μαρμάρων ἐκείνων τὴν ἄλμην τῆς θαλάσσης ὑποσκάπτουν τὴν ἀντοχὴν καὶ κατατρώγουν τὰ μάρμαρα ταῦτα, τῶν ὁποίων ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια καταπίπτει διαρκῶς ἀπολεπιζομένη, ὡς διαλυόμενον σάκχαρον φαίνεται δὲ ὑπὸ τὴν ἀπὸ τόσων αἰώνων ἐπίδρασιν τῶν ἀλυμρῶν τούτων ἀναθυμιάσεων τὸ μάρμαρον τοῦ ναοῦ ὡς πόριος λίθος σηπόμενος.

Τὰ σωζόμενα τοῦ ναοῦ μέρη φέρουσιν ἐγκεχαραγμένα πλεῖστα ὀνόματα, περιγηγῶν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ναυτιλλομένων, οὗς ἡ μυκωμένη θάλασσα ὑπὸ τὴν ἄγριαν ἐπιφορὰν τοῦ ἀκαθέκτου βορρᾶ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ Καφηρέως ἐξορμᾷ ἀκράτητος, ἐξηνάγκαζεν ὡς καὶ σήμερον νὰ ζητῶσι καταφύγιον εἰς τὸν ὑψηλὸν ὄρμον τῆς Σουινιάδος Ἄκρας.—Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα ἐξαλείφει καὶ ἐξανεμῆ ὁ χρόνος μετὰ τοῦ μαρμάρου, ὡς ἐξέλιπον ἐκεῖνοι, οἵτινες τόσον ματαίως ἀπειπειράθησαν νὰ συντηρήσουν τὴν μνήμην των κατὰ τῆς ἀδυσωπῆτου πνοῆς τοῦ χρόνου.—Μεταξὺ τούτων ἐν τούτοις συνήντησα ἐν ἐπώνυμον, διὰ μικρῶν, ἀλλὰ βαθέων χαρακτῆρων κεχαραγμένον, ἄνευ κυρίου ὀνόματος, ἄνευ χρονολογίας, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀμυνθῆ κατὰ τῆς λήθης χαρασσόμενον ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἐκείνου. Εἶναι: τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἐμπνευσμένου Βάρδου τῆς Ἀλθιόνας, χαραχθὲν ἴσως ἐκεῖ ὑπ' αὐτοῦ καθ' ἑν χρόνον συνήρπαζε τὴν ψυχὴν του τῶν Ἀθηνῶν ἢ Κόρη.—Byron.—Οὐδὲν πλέον.—Περὶ αὐτὸ δὲ οὐδὲν

ἔπερον ὄνομα, πλὴν μόνον τῶν ὀνομάτων δύο Γάλλων: **Sabatier 1817—Louis Ravel—1818**, ὧν τὰ ὀνόματα ἔχουσι χαραχθῆ ἄνωθεν τοῦ ὀνόματος τοῦ Βύρωνος.

Καὶ ἄλλα δὲ ὀνόματα πολλὰ φέρονται ἐπὶ τῶν σεπτῶν μαρμάρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ τοῦ ἐν Ναβαρίνω Γάλλου στολάρχου (**Le comte de Rigny**), τὸ τοῦ Γάλλου ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν Ἀθῆναις Προξένου **Fauvel**, ἄνευ χρονολογίας, τὸ τοῦ **Saint Sauveur** (1816) καὶ ἄλλα. Ἀρχαιότερα δὲ συνήντησα ἐντὸς θυροῦ ἐν σχήματι δύο συνδεδεμένων καρδῶν τὰ ὀνόματα **Segaut** καὶ **Revest** ὑπὸ χρονολογίαν 1715.

Δὲν ἠδυνήθην ποτὲ νὰ ἐννοήσω πῶς εἶναι δυνατόν λάτραι τῆς ἀρχαιότητος νὰ φθειρῶσιν οὕτω τὰ εὐγενῆ ἔρεπια τοῦ νεκρωθέντος μεγαλείου τῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι τὴν αὐτὴν ἀπορίαν δὲν τρέφω πρὸς Ἴταλόν τινα κύριον, ὅστις ἀηδῶς ἀστείος ἠθέλησε νὰ μεταβάλλῃ τῆς Σουινιάδος Ἄκρας τὸ Ἴερον τῆς Παλλάδος εἰς μέλλον μουσολεῖον τῆς ἐνδόξου ὑπάρξεώς του, λαξεύσας ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἐξῆς διὰ χονδρῶν γραμμάτων.—**Qui jiacce Testolini. F—Morto + 1934. Requiescat in pace.**—(Ἐνθάδε κείται ὁ Τεστολίνι Φ. † ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1934.—Ἀνεπαύθη ἐν εἰρήνῃ).—Εὐχόμεαι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ζήσῃ πολὺ περισσότερον, ἀφ' ὅσον προὔπελόγησε, καὶ πρὸ πάντων νὰ θεραπευθῇ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ὅμοιοί του ἀπὸ τὴν σον τοῦ νὰ βεβηλόσουν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα: εἰς τοῦτο δὲ ἴσως ἤθελε πολὺ συντελέσει ὁ ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας διορισμὸς ἀγρόντου φύλακος τοῦ ναοῦ τῆς Σουινιάδος Ἀθηνᾶς.

Καὶ ἄλλως δὲ διὰ συντονωτέρων μέτρων δεόν νὰ ὑποστηριχθῆ κατὰ τῆς ὀλοσχεροῦς καταστροφῆς, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἔτι. Οὕτω νηποτάτη εἶναι ἡ πῶσις μεγίστου μαρμάρου, ἀποτελοῦντος μέρος τοῦ αἰετώματος τοῦ ναοῦ, ὅπερ κατέπεσεν ἀνεστραμμένον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀνεστραμμένην φέρει τὴν ἐπ' αὐτοῦ κεχαραγμένην ἐπιγραφὴν **Millet Grey.—1849**, μαρτυροῦσαν τὴν πῶσιν τούλαχιστον μεταγενεστέρων τοῦ ἔτους ἐκείνου.

Ἐπὶ πόσον ἄραγε χρόνον, ἐν ἐκστάσει ἐνθῆφ, ἐβύθιζεν ἐκεῖθεν τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ πέλαγος ὁ μέγας ποιητὴς καὶ φιλέλληνας κατῆμενος ἐπὶ τῶν σεπτῶν ἐκείνων ἔρεπιων! Πόσον θὰ συνήρπασε καὶ μετρησίωσε τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τὸ θεσπέσιον πᾶν ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἐξελίσσεται κύκλω, τὸ πλήρες ἀφράστου γαλήνης καὶ ἡρεμίας ἐκεῖνο περιβάλλον!

Ἦτο δεῖλη φθινοπωρινή, ὅταν μόνος ἰστάμην ἐκεῖ ἐπὶ τῶν βάθρων τοῦ ναοῦ, ἐπερειδόμενος ἐπὶ τῆς στήλης τῆς φερουσης τὸ ὄνομά του.

Θαυμασία εἰκὼν ἐξελίσσειται κύκλω. Πρὸς ἀνατολὰς κυματοειδῶς οἱ λόφοι τοῦ Σουνίου, ποὺ μὲν φοινίσσοντες γυμνοὶ ὑπὸ τὸ φίλημα τῶν τελευταίων ἡλιακῶν ἀκτίων, ποὺ δὲ χρυσοπράσινοι ἐκ τῶν θαυλίως καλυπτόντων αὐτοὺς σχοίων. Κάτωθι βράχοι ἐκ τιτανολίθου ἀπορωῶγες, ἰδιοτρόπων σχημάτων καὶ μορφῶν, μελανόφαιοι βυθίζομενοι εἰς τὴν βαθυκύανον λεκάνην τῆς θαλάσσης, ἥτις κυριαρχεῖ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ τοῦ ὀρίζοντος σημεῖα, ἀτέρμων, καὶ ἀφ' ἧς φαίνονται ὡς τὴν ὥραν ἐκείνην ἀναδύομενοι ἐν ἀπόπτω νεφελῶδες, ἀπροσδιόριστοι, ἐκεῖθεν μὲν αἱ νότιαί τῆς Εὐβοίας ἀκταί, ἐντεῦθεν δὲ αἱ βορειότεραι τῶν Κυκλάδων καὶ αἱ ἀκταί τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐγγύτερον κύκλω ἡ Κέα, ἡ Γύαρος, ἡ Μακρόνησος, ἡ Βέλινα ἢ καὶ νῆσος τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἀρόδου, ἡ νῆσος τοῦ Πατρόκλου, καὶ δυσμικῶς ἡ Αἴγινα καὶ ἡ Σαλαμίς.

Ἀσθενής, διακοπτομένη, μόλις αἰσθητή, πελαγία ριπή ἐξέπνευεν ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Σουνιάδος Ἄκρας συνεπιφέρουσα τὴν ὄροσερᾶν, τὴν εὐώδη πνοὴν τῆς ἄλμης τῆς θαλάσσης, ἥτις ἐξετείνετο ποὺ μὲν βαθυκύανος, στιξομένη ἐλαφρῶς ὑπὸ τῆς πελαγίας πνοῆς, ποὺ δὲ ἤρεμος, γλαυκὴ, ἀτάρακτος. Ὁ ἥλιος καταδύομενος ὀπισθεν τῆς Αἰγίνης διεσκόρπιζε σπατάλως ἐπὶ τῶν νεφῶν καὶ τῶν ὄρεων τοὺς ἀπαράμιλλους, τοὺς ἀνεκφράστους διὰ τῆς γραφίδος, ὅσοι καὶ διὰ τοῦ χρωστικῆς χρωματισμοῦ, τοὺς ὁποίους μόνος γνωρίζει ὁ ἀττικὸς ὀρίζων. Πύρινα, χρυσᾶ, ἀργυρόχροα, ἰώδη, φοινίσσοντα καὶ βαθύτερον μολυβδόχροα τὰ νέφη, ἐναλλάσσοντα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν χρωματισμοὺς καὶ ἀποχρώσεις ἀσυλλήπτους, μετέτρεπον ἐν ἄρχαίᾳ ὑπαμοιβῇ εἰκόνων τὴν σκηνογραφίαν τοῦ ὀρίζοντος, ἐνῶ αἱ θαμβοῦσαι φλόγες τῆς ὀσέως καταπτρίζοντο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὡς ἐπὶ παλλομένου, φρίσσοντος καθρέπτου, μὲ θαμβωτικὰς ἀναλαμπὰς. Καὶ πόση ζωὴ, πόση κίνησις ἐπὶ τῆς θαλάσσης ταύτης θεωμένης ἀφ' ὑψηλοῦ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ σιωπηλῆς ταύτης σκοπιᾶς τῶν ἐρείπιων τῆς Σουνιάδος Ἄκρας. Ἀνάριθμος πληθὺς πλοίων στίζει αὐτὴν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ποὺ μὲν ἡμιολίας πλεούσης τὴν ἐγγυτάτην ἐλαφρὰ αὔρα κολποῖ τὰ ἰστία, ποὺ δ' ἀπώτερον μυοδρόμων μακρὰν τῆς γραμμῆς τοῦ ἀνέμου ἀκίνηται μὲ τὰ ἰστία πλαδαρά, καταπίπτοντα, κατοπτρίζομενα ἐν τῇ θαλάσσει. Μακρὰν εἰς διάφορα σημεῖα ἀραιὸς καπνὸς ὑψούμενος ὡς στήλη καὶ εἶτα πλαγιάζων φοιῶντος σημειοῖ ἐν ἀπόπτω τὴν διάβασιν ἀτροπλοίων, ἐνῶ ἄλλα διέρχονται ἐγγὺς τοῦ ἀκρωτηρίου, ὁρατὰ καθ' ὅλας αὐτῶν τὰς λεπτομερείας, χαράσσοντα φρίσσουσαν ὀλκὸν ὀπισθεν τῆς πρῶμης. Καὶ ἰστία πανταχοῦ, τρογαντήρες, πάρωνες, βρατσέραι, ἄλλα μὲν ἐξα-

φανιζόμενα ὡς λευκάζουσαι σκιαί, εἰς τὰς ἀπωτάτας τοῦ ὀρίζοντος ἐσχατίας, ἄλλα δὲ παρακάμπτοντα ἐγγὺς τοὺς πρὸ τοῦ ἀκρωτηρίου βράχους.

Ἄλλ' ἤδη κατέδου ὁ μεγαλοπρεπὴς τῆς ἡμέρας ἀστὴρ καὶ παρευθὺς ὅλος ὁ ἀνάριθμος κόσμος τῶν χρωμάτων, τῆς φύσεως χάσμα ἀπαράμιλλον ἐξηφανίσθη. Ἐν μόνον ἐπιζῆ πάντων τούτων χρωμάτων, κυριαρχοῦν τοῦ ὅλου περιβάλλοντος, μονότονον πένθιμον, τὸ φαῖον. Φαῖος ὁ οὐρανός, φαῖα ἡ θάλασσα, φαῖαί αἱ ἀκταί, αἱ νῆσοι, αἱ νησίδες, πάντα φαῖα τῆς αὐτῆς ἀποχρώσεως, τῆς αὐτῆς ἐντάσεως, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν. Πανταχοῦ τὸ χρωματισμὸν τοῦτο τὸ πένθιμον, ὡς παικάλιη σποδὸ ἐπικαλύψασα τὸν ὀρίζοντα καὶ ἐνόουσα ἐν τελείᾳ συγχύσει, ὡς σύνολον ὁμοειδῆς, ἀδιαχώριστον, τὴν θάλασσαν πρὸς τὸ στερέωμα.

Καὶ μετ' ὀλίγον τὸ λυκόφως. τῆς νυκτὸς ὁ μελαγχολικὸς πρόδρομος ἀπλόνει ἐπὶ τοῦ στερέωματος τὴν μολυβδίνην αὐτοῦ σινδόνην, τῆς ὁποίας τὰ ἄκρα φαντάζεται τις μακρὰν, πολὺ μακρὰν, πέραν τῶν ἀπωτάτων τοῦ ὀρίζοντος ἐσχατιῶν.

Κατὰ τὴν γλαυκίαν ταύτην ὥραν τοῦ μυστηρίου, καθ' ἣν ἐκπνεύουσα ἡ ἡμέρα κυλιέται εἰς τὸ ἀπλήρωτον βάραθρον τοῦ ἀνάρχου παρελθόντος, ἐν τῇ ἀπολύτῳ, τῇ ἀταράκτῳ ἐρημίᾳ τῆς βραχίδος ἐκείνης Ἄκρας, μὲ μόνους συνοδοὺς τὰ μελαγχολικὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Παρθένου Θεοῦ, χαλατὰ ἡ ψυχὴ, παραδιδόμενη τέλεον εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἀρρήτου γλυκύτητος μελαγχολίας. Ὑπνώττει τότε ἐν ἡμῖν πᾶς λογισμὸς, ναρκούται πᾶτα σκέψις καὶ μόνον ἀπομένει τὸ συναίσθημα, ἡδίστης, ὑπερτάτης, ἀταράκτου γαλήνης τῆς ψυχῆς, ὑπὸ τὸ λίκνισμα τὸ γιγάντειον τῆς μητρὸς φύσεως, ὑπὸ τὴν μολπήν τῆς θείας ἀρμονίας τοῦ κάτωθεν τῶν ἀπορρώγων βράχων ῥόθου τῆς ὑπνωττούσης θαλάσσης, τὴν ἄφραστον ταύτην μουσικὴν τῶν ἐρημῶν αἰγιαλῶν, ὅπου νομίζει τις, ὅτι κεκρυμμένα Σειρήνες ψάλλον ἤρεμα, χαμηλῇ τῇ φωνῇ, μελαγχολικὰ ἄσματα ὑπερφυσικῆς ἀρμονίας.

Ἦδη τὸ σκότος ἐδέσποσε πυκνόν. Καὶ ἐνῶ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ ἀτμόπλοιοι κατάφωτον, συμβολίζον τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν τοῦ παρόντος, ὑπηρετῆς γοργὸς τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ σφρίγγου τῶν ζώωντων, διέρχεται κάτωθεν τῆς Σουνιάδος Ἄκρας, πληττον τὰ καταμέλινα ὕδατα διὰ τοῦ κανονικοῦ, τοῦ μονότονου δούπου τῆς ἔλικας, ἐν πενθίμῳ ἀντιθέσει ἑκατοντάδα μόλις μέτρων ἄνωθεν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νεκρικῆς ἐρημίας τοῦ περιβάλλοντος, διαγράφεται ἐπὶ ὡς λευκάζον φάσμα, πλαισιούμενον ὑπὸ τοῦ διαστέ-

ρου στερεώματος τὸ εὐγενὲς μνημεῖον νεκρωθέντος μεγαλείου, αἰχομένης δόξης.

Ἐνῶ δὲ ἀπεμακρυνόμην ἐκεῖθεν, ἐπὶ πολὺ ἔτι διεφαινετο ἡ κατατομή αὐτοῦ ἀπροσδιόριστος, συγκεχυμένη ἐν τῷ μελανῷ ὄριζοντι καὶ σβεννυμένη, ὡς στοναχὴ μόλις αἰσθητὴ, ἐπληττεν ἔτι τὴν ἀκοήν μου ἢ ἀναπνοή τοῦ αἰγιαλοῦ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟΝ ΜΟΥ
ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΝ ΠΟΛΙΤΑΚΗΝ
κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν εὐτυχῶν του γάμου
μετὰ τῆς δεσποσύνης
ΕΛΕΝΗΣ Σ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ὉΝ ἄγγελο, ποῦ ἔπλασες 'ς τὰ ὄνειρά σου,
ποῦ ζούσε μέσ' 'ς τὴ σκέψι σου καὶ 'ς τὴ καρδιά σου,
ποῦ ἡ ψυχὴ σου —πρὶν ἀκόμα τὸν γνωρίσῃ—
τὸν ἐκλείει μέσα της, τὸν εἶχεν ἀγαπήσει,
ἡ Πρόνοια 'ς τὸν στέλνει δίπλα 'ς τὸ πλευρὸ σου,
καμάρι σου, καὶ σκῆπτρο σου, καὶ φυλακτὸ σου

Τόσον καιρὸ τὸν πρόσμενες, κάθε ἡμέρα,
'σάν ἀγνωστο Θεό, 'σάν ἀπὸ ἄλλη σφαῖρα,
μὲ τῆς Ἀγάπης τὸ κλειδί τὸ μαγεμένο,
κόσμο ν' ἀνοίξῃ μέσα σου βαθεῖα κλεισμένο,
νὰ δώσῃ σάρκα, φῶς, ζωὴ 'ς τὰ ὄνειρά σου,
καὶ ναῦρη τὸν Παράδεισο 'ς τὸν ἔρωτά σου.

Τοῦ γάμου σας ἄς ἦνε τρίς εὐλογημένα
τὰ στέφανα τ' ἀμόραντα τὰ τιμημένα,
ποῦ δυὸ καρδιές ποιητικὲς γλυκὰ ἐνόησαν
καὶ 'ς τῆς Ἀγάπης τὸν Ναὸ τῆς στεφανόνοου.
Μιά τέτοια ἔνωσι καὶ ὁ Θεὸς πιστεύει,
τὴν εὐλογεῖ, τὴν χαίρεται καὶ τὴν ζηλεύει.

Ἐβδόμη Ἀπριλίου 1896

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ
ΤΗΣ ΝΙΤΣΑΣ

Ἡ Νίτσα συνειθίζει νὰ κάμνῃ τὴν προσευχὴν της τὸ βράδυ πρὶν πλαγιασθῆ.

Ἄλλ' ὁ μικρὸς ταραξίας Φιφῆς τὴν ἐνοχλεῖ καὶ τῆς τραβᾷ τὴν πλεξίδα τῆς κόμης.

Καὶ ἡ Νίτσα, ὀργισθεῖσα :

—Συγχώρεσέ με, Παναγία μου, λέγει, νὰ διακόψω μὴ στιγμὴ τὴν προσευχή μου νὰ δείρω αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον Φιφῆ, καὶ ἔπειτα ἔρχομαι καὶ τὴν ἀποτελειώνω !

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΚΑΙ ΚΟΡΕΣΟΣ

[ἀρχαῖον διήγημα]

Καλλιρόη ἦτο ὡραία κόρη τῆς Καλυδῶνος, ἀρχαιοτάτης πόλεως τῆς Αἰτωλίας, καὶ ὁ Κόρσεος ἱερεὺς τοῦ Διόνυσου ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Τὴν Καλλιρόην ἐθαύμαζον οἱ Καλυδῶνιοι οὐ μόνον διὰ τὸ κάλλος ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην. Πόσοι προσήνεγκον εἰς αὐτὴν λατρείαν, πόσοι ἠθέλησαν νὰ συνδέσῃσιν τὴν ἑαυτῶν τύχην μετὰ τῆς κόρης ἐκείνης! Ἄλλ' ὅμως ἡ ὑπερήφανος παρθένος οὐδένα ἀντήμειψε δι' εὐμενοῦς βλέμματος, πρὸς οὐδένα ἔστρεψε νὰ τείνῃ ὡς μνηστὴ τὴν χεῖρα αὐτῆς. Ἐνεκα τούτου ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐτιμᾶτο, ἀλλὰ δὲν ἠγαπᾶτο. Πάντες οἱ νέοι τῆς Καλυδῶνος ἐθαύμαζον αὐτὴν, ἀλλ' οὐδεὶς ἤλπιζε νὰ λάβῃ τὴν Καλλιρόην σύζυγον. Ἦρξατο σχηματιζομένη ἡ φήμη ὅτι ἡ θεόμορφος κόρη μέλλει νὰ καταστῇ ἱέρεια, ὅτι πέπρωται νὰ συνδέσῃ τὴν ἑαυτῆς τύχην μετὰ θεοῦ τινος.

Ἐν τῇ Καλυδῶνι ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος, καὶ ὁ Κόρσεος ἦτο, ὡς εἶπομεν, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τούτου ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Νέος καὶ αὐτός, ὡραῖος καὶ αὐτός, μεγίστης δὲ ἀπολαύων τιμῆς παρὰ τοῖς Καλυδωνίοις, ἔμαθεν ἡμέραν τινὰ λεπτομερῶς τὰ κατὰ τὴν Καλλιρόην, ὅτι πάντας ἀπέκρουσε τοὺς προσενηχθέντας μνηστῆρας, καὶ παραδόξως ἐπέστη ὅτι ἡ πασίγνωστος κόρη ἦτο προωρισμένη εἰς αὐτόν. Ἔσπευσε λοιπὸν αὐτὸς νὰ ὑποβάλλῃ πρότασιν γάμου, ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξὶς τοῦ δυστήνου Κόρσεου, δὲ ἡ γέλῃς εἰς αὐτόν ὅτι ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται μετ' ἀποστροφῆς καὶ ἀγανακτικῆς εὐσεως! Ἔστειλε καὶ πάλιν τὸν ἑαυτοῦ θεράποντα εἰς τὸν οἶκον τῆς Καλλιρόης, παρέχων σαφεῖς ἐξηγήσεις ὅτι αὐτὸς εἶνε τοῦ Διόνυσου ὁ ἱερεὺς, ἀλλ' ἡ κόρη ἀνένδοτος. Ἐπαναλαμβάνει τὴν αἴτησιν ὁ Κόρσεος, συνδέει μάλιστα αὐτὴν μεθ' ἰκεσιῶν, ἐπισυνάπτει πολλά καὶ πολυτίμητα δῶρα, ἀλλ' ἡ Καλλιρόη δηλοῖ σαφῶς ὅτι τοσαύτην ἀισθάνεται πρὸς αὐτὸν ἀντιπάθειαν καὶ ἀπέχθειαν, ὅσην ἐκείνος ἐκδηλοῖ πρὸς αὐτὴν ἀγάπην

καὶ ἀφοσίωσιν. Τότε ὁ Κόρσεος ἐγένετο ἔξω φρενῶν. Καί, ἐπειδὴ ἡ ὀργὴ εἶνε μῆτηρ κακῶν συμβουλῶν, ὁ ἱερεὺς τοῦ Διόνυσου εὐχεται εἰς τὸν θεὸν νὰ τιμωρήσῃ τὴν Καλλιρόην ἐπὶ τῇ ἀρνήσει αὐτῆς.

Κατ' ἰδιόρρυθμον δικαιοσύνην ὁ Διόνυσος, ἐπακούσας τῆς εὐχῆς, ἀπέστειλε νόσον εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοικῶν τῆς Καλυδῶνος, νόσον μανίας, ἐξ ἧς ἐκεῖνοι ἔπραττον τὰ ἀτοπώτατα, κατ' ἀλλήλων ἐπιτιθέμενοι, καὶ ἔπειτα οἰκτρῶς ἀπέθνησκον. Ὁ Διόνυσος ἦτο, ὡς γνωστόν, ὁ θεὸς τοῦ οἴνου καὶ τῆς μέθης. Τοιαῦτα βλέποντες οἱ μείναντες ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς νόσου Καλυδῶνιοι ἀπεφάσισαν νὰ πέμψωσιν ἕνα τῶν ἀρχόντων εἰς τὸ ἐν Δαυδῶνι μαντεῖον καὶ ἐκ τῶν περιστερῶν καὶ τῶν δρυῶν τοῦ μαντείου ἐκείνου νὰ μάθωσι τὸ αἶτιον τῆς τοιαύτης αὐτῶν κακοδοκίμωνίας καὶ συμφορᾶς. Ὁ Δαυδωνάϊος θεὸς ἀπεκρίθη ὅτι εἶνε ἐξωρισμένος ὁ Διόνυσος καὶ ὅτι θὰ ἐξιλεσθῇ μόνον ἂν εἰς τὸν θεὸν θυσιασθῇ ἡ Καλλιρόη ἢ ἄλλος τις ἀντ' αὐτῆς!

Φαντάσθητε τὴν ἐκπληξὴν τῶν Καλυδωνίων μαθόντων τὸ μάντευμα τοῦτο! Ἀλλὰ τὸ κακὸν τῆς νόσου προύχουσι, καὶ οὐδεμία ἄλλη διεκρίνετο σωτηρίας ἐλπίς. Ἡ δύστηνος Καλλιρόη εἶδεν ὅτι ὤφειλεν ἢ αὐτὴ ν' ἀποθάνῃ ἢ νὰ πείσῃ ἄλλον τινὰ νὰ θυσιασθῇ ἀντ' αὐτῆς. Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὐρεθῇ ὁ ἄλλος οὗτος; Πάντες ἐθαύμαζον, ὡς προεῖπομεν, τὴν Καλλιρόην, οὐδεὶς ὅμως ἠγάπα αὐτὴν. Πάντας τοὺς ἐξέροντας νέους τῆς Καλυδῶνος περιεφρόνησεν ἡ παρθένος, καὶ προσέβαλεν οὕτω τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν. Παρὰ τοῦ ἄλλου πλήθους, τοῦ ἀξέστου λαοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ τοιαύτην εὐγενεῖαν αἰσθημάτων, τοσαύτην αὐταπέρνησιν. Τί νὰ πράξῃ λοιπόν; Καταφεύγει εἰς τοὺς ἑαυτῆς γονεῖς, καὶ ζήτησθε νὰ θυσιασθῇ ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῆς πόλεως. Ἀλλὰ ματαῖα ἢ παράκλησις. Οἱ γονεῖς ἀπέβριψαν τὴν πρότασιν, παρατηρήσαντες ὅτι, δόντες εἰς τὴν κόρην αὐτῶν τὴν ζωὴν, δὲν δύνανται ἕνεκα τῆς κόρης αὐτῶν ν' ἀπολέσωσιν αὐτοὶ τὴν ἰδίαν. Τοῦτο θὰ ἦτο συμφορὰ, ἣν οὐδεὶς ἄλλος ὑπέστη γονεὺς.

Ἀπελπισθεῖσα λοιπὸν ἡ τλήμων Καλλιρόη, ὑπέκυψεν ἤδη εἰς τὴν θείαν μαντείαν καὶ τὴν φωνὴν τῆς πασχούτης πατρίδος, καὶ προσήγετο ἐστεμμένον θῦμα εἰς τὸν βωμόν, ὡς προσέτασεν ὁ θεός. Ἀλλὰ τίς ἔμελλε νὰ θύσῃ αὐτὴν πρὸς ἐξιλίωσιν τοῦ Διόνυσου; Τίς ἄλλος ἢ ὁ ἱερεὺς τοῦ Διόνυσου, ὁ Κόρσεος; Ἦλθε λοιπὸν ἡ στιγμή νὰ λάβῃ ὁ Κόρσεος τελείαν ἐκδίκησιν διὰ τὴν περιφρόνησιν, ἣν ὑπέστη, ἢ εὐχῆ τοῦ ἱερέως, ἣν ἐκεῖνος ἐκ βάθους ὀργισμένης ψυχῆς ὀπέτεινεν εἰς τὸν Διόνυσον, ἐξέπληροῦτο. Καί

ἐξεπληροῦτο μάλιστα κατὰ τρόπον θαυμαστόν· τὴν ἐκδίκησιν ἐλάμβανε διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν ὁ περιφρονηθεὶς ἱερεὺς!

Ἄλλὰ . . . ὅποια ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά! Ὅποσα καὶ ὅποια συναισθήματα γεννῶνται ἐν αὐτῇ, συμπλέκονται, μάχονται καὶ εἰς ἄλληλα μεταπίπτουσι! Πῶς ἡ χαρὰ μετατρέπεται αἰφνης εἰς λύπην καὶ ἡ λύπη εἰς χαρὰν, ἡ ἀγάπη εἰς μῖσος καὶ τὸ μῖσος εἰς ἀγάπην! Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κόρεσος, ἀνυψώσας τὴν χεῖρα, κατεβίβαζεν ἤδη τὴν φοβεράν καὶ ἀπαστράπτουσαν μάχαιραν ἵνα πλήξῃ τὸ θῆμα, ἵνα θυσιάσῃ τὴν Καλλιρόην, πλήττει αἰφνιδίως καὶ θυσιάζει . . . ἐαυτόν! Θέλει αὐτὸς ν' ἀποθάνῃ ἵνα σωθῇ ἡ ὑπερήφανος κόρη. Ἄφ' οὗ ὁ γρησμός ἀπήτει νὰ θυσιασθῇ ἡ Καλλιρόη ἢ ἄλλος τις ἀντ' αὐτῆς, ἀφ' οὗ ὁ ἄλλος οὗτος ζητηθεὶς δὲν εὐρέθη, ὁ Κόρεσος ἠθέλησεν αὐτὸς νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν χρησμόν. Καὶ πίπτει ὁ εὐγενέστατος ἱερεὺς σπαίρων πρὸ τοῦ ἐστεμμένου θύματος, νεκρὸς πρὸ τῆς Καλλιρόης.

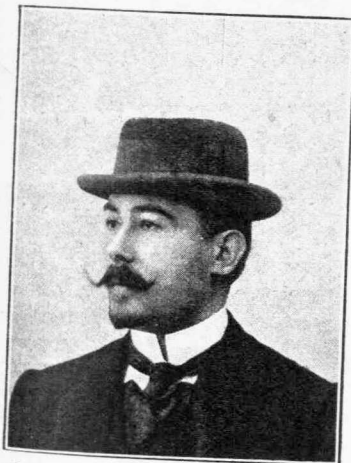
Ἡ μῆνις τοῦ Διονύσου ἐξιλειώθη. Ἡ νόσος τῆς πόλεως ἔπαυσεν αὐθωρεῖ. Πάντες οἱ Καλυδῶνιοι ἠθρονοῦσι τὸν θεῖον ἱερέα. Οἱ γονεῖς τῆς Καλλιρόης χαίρουσιν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῆς θυγατρὸς. Ἄλλὰ ποῦ εἶνε ἡ παρθένος; Πῶς αὐτὴ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς θυσίας συνεσταλμένη, κατηφής, βαρῦθυμος; Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κορέσου προσεγγίζει ἡ Καλλιρόη εἰς τὴν παρὰ τὸν λιμένα τῆς Καλυδῶνος κρήνην, καὶ ἐκεῖ διὰ τῆς μαχαιρας, δι' ἧς ἐφρονεύθη ὁ Κόρεσος, αυτοκτονεῖ καὶ αὐτὴ! Δὲν ἠδύνατο τοιαύτη κόρη νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τοιαύτην θυσίαν. Τὴν μάχαιραν τοῦ Κορέσου ἐζήτησε καὶ ἔλαβεν ἡ Καλλιρόη πρὸς ἀνάμνησιν δῆθεν τῆς αὐταπαρνήσεως ἐκείνου, καὶ τὴν μάχαιραν ταύτην ἐνέπηξε μετ' ὀλίγον εἰς τὸ στῆθος αὐτῆς, ὡσεὶ ἐνεκρωπτε ζηλοτύπως τὸ τιμαλφέστατον τῶν κειμηλίων. Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν εἶδε πίπτοντα τὸν Κόρεσον, ἠγάπησε πρῶτην φοράν καὶ ἡ Καλλιρόη. Καὶ ἠγάπησεν ἐκείνον, ὃν τοσοῦτον ἐμίσησε! Τοιαύτη ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά! . . .

Καὶ ἡ κρήνη τῆς Καλυδῶνος, παρ' ἣν ἀπέθανεν αὐτόχειρ ἡ ὠραία νεᾶνις, ἔφερον ἐπὶ χρόνον μακρὸν τῆς Καλλιρόης τὸ ὄνομα.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΝΟΣ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

Ο ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΤΗΣ

ἐκείνους κήπους πᾶχουν τ' ἀθηναϊκὰ μικρὰ σπήτια — κάθησε ἀπὸ κάτω ἀπὸ μιὰ νερατζιά κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ σιγαλά, πολὺ πικρά.

Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τῆς οἰκογενείας του νὰ τὸν κάμουν τηλεγραφετὴ τοῦ ἔσφιξε πολὺ τὴν καρδιά, τοῦ ἔσφιξε τὴ φιλοτιμίαν του. Θυμῆθηκε τότε ὅλα τὰ ὄνειρα, ποῦ εἶχε κάμει ἄλλοτε στὰ θρανία τοῦ Γυμνασίου: Νὰ γίνῃ ἕνας ἐπιστήμων! Γιατρός πρὸ παντός. Ἐπισημότης μ' ἕνα ὠραῖο ἀμάξι, με σοβαρότη, με ὠραῖα μαῦρα γένεια. Νὰ τὸν σέβονται, νὰ τὸν ἀγαποῦν, νὰ σώζῃ τὴν ἀνθρωπότη! . . . Καὶ τώρα ὅλ' αὐτὰ τὰ ὄνειρα ἔφευγαν, κατακυλοῦσαν ἕνα, ἕνα, χάνονταν μαζί με τὴν ὠραία ἐκείνη παιδιὰτικὴ ζωὴ τοῦ Γυμνασίου. . . Ἡ ἀνάγκη, ποῦ συντρίβει τὸ πᾶν στὸν κόσμον, συντρίβει καὶ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ τῆς τρυφερῆς ἐπιθυμίας.

Ἐγινε τηλεγραφετὴς ὄχι ἀπὸ τίποτε ἄλλο, παρὰ ἐξ ἀνάγκης. Ἡ οἰκογένειά του με γίλια βάσανα τὸν ἔστειλε νὰ σπουδάσῃ ὡς τὸ Γυμνάσιο μόνο Ἵστερα τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ μαθήματα στὸ Πανεπιστήμιο. Ὅταν ἕστερα ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸ συμβούλιο γιὰ τὸ μέλλον του, τοῦ εἶπαν νὰ γίνῃ τηλεγραφετὴς, δὲν εἶπε τίποτε στὴν ἀρχῇ. Ἐγινε χλωμὸς καὶ πῆγε κάτω στὴν ἀκρὴ τοῦ κήπου τοῦ σπιτιοῦ τους — ἕνα κῆπο τόσο δά, ἀπὸ τοὺς μικροὺς πικρὰ.

Ἡ οἰκογένειά του περίμενε ἀπ' αὐτόν. Ὁ φτωχὸς πατέρας μικροῦπάλληλος, ἡ ἀρρωστιάριχη μητέρα, τὰ τρία κοριτσάκια, μικρότερα ἀπ' αὐτόν, ποῦ τὸ μεγαλύτερο ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνας θάβονταν τὰ κοντὰ φουστάνια. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ βρεθῆ γι' αὐτὸν μιὰ δουλειά, ποῦ γλήγωρα θὰ τοῦ ἔδινε λεπτὰ, θὰ τοῦ ἔδινε ψωμί γιὰ τὸ σπίτι του. Καὶ οἱ ἐπιστήμονες δυστυχῶς δὲ βράζουν οὔτε τὸ δικό τους τὸ ψωμί, οὔτε τοῦ σπιτιοῦ τους. Ἐπρεπε νὰ εἶχε πολλὰ μέσα, ἔπρεπε νὰ μὴ εἶχε ἀνάγκη ἡ οἰκογένειά του, αὐτὸς, γιὰ νὰ σπουδάσῃ πολλὰ χρόνια, γιὰ νὰ γίνῃ σοφός, μέγας ἄνθρωπος. Κι' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀφοῦ ἔκλαψε αρκετὰ, σηκώθη, τὸ πῆρε ἀπόφαση. ἔπνιξε γιὰ πάντα τοὺς πόθους του, καὶ ζήτησε νὰ ἐπιβληθῆ στὸν ἑαυτό του. Τηλεγραφητὴς λοιπὸν; Τηλεγραφητὴς! Ἡ οἰκογένειά του δὲν ἔπρεπε νὰ πεινάσῃ γιὰ κανένα λόγο, κ' ἐν ὄσῳ ἀπ' αὐτόν ἦταν νὰ μὴ πεινάσῃ, δὲ θὰ πεινοῦσε.

Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποῦ κάθησε μπροστὰ στὴν τηλεγραφικὴ μηχανή, ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμή ποῦ ἔγγιξε τὸ χέρι τοῦ ἀπάνω στοῦ χειριστήριου, ἔνοιωσε τὰ νεῦρά του νὰ χορεύουν φρικωδῶς. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ μιὰ φοβερὰ ἀντιπάθεια τὸν ἔπιασε μὲ τὴ μικρὴ αὐτὴ ἡλεκτρικὴ μηχανή. Χρειάστηκε νὰ παλαίσῃ μὲ ἥρωϊκὸ θάρρος γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ μάθῃ τὴν τέχνην του, τὴν ἀθλία αὐτὴ ἐπιστήμη του. Μὲ μεγάλῃ του θυσία κάθονταν ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴ μηχανή καὶ μάθαινε τὸ ἀγράφητο. Κάθε κίνημα τοῦ χειριστήριου ἦταν ἓνα βαθὺ κίνημα στὴν καρδιά του, κάθε τικ-τάκ τοῦ κομπιού ἦταν ἓνα τρύπημα μὲ βελόνα τῶν νεύρων του. Ἔως οὔτου νὰ τελειώσῃ τὴ σπουδὴ του ἔγινε ἓνα παιδί νευρικό, ἓνα παιδί χλωμό, μὲ κατάξερρο πρόσωπο, μὲ σφιγμένα χεῖλη, καὶ μὲ σβυσμένα μάτια. Τελείωσε. Διωρίσθη σὲ μιὰν ἐπαρχία βοηθός. Ὅλοι ἐκεῖ τὸν ἐνθουσιῶνται γιὰ πολὺ γιὰ τὴν παραξενιὴν του. Δὲν μιλοῦσε μὲ κανέναν ἄνθρωπο, δὲν κοιτοῦσε κατὰματα κανέναν. Ἐνοιωθε μέσα του ἓνα μεγάλο μῖσος, ποῦ δὲν ἤξερε κι' αὐτὸς γιὰτί. Ἐκανε μακρουνὸς περιπάτους μόνος του, ἔξω μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἐκεῖ στὴν ἐξοχὴ κάθονταν καταμόναχος καὶ ἀνακουφίζονταν λίγο. Κάποτε ἔβαζε τὰ χέρια του καὶ ἔκλαιε ἀγάλλ' ἀγάλλια, πολὺ πικρά. Ἐπειτα σηκόνουνταν καὶ ψηλός, καὶ λιανός, καὶ ξηρός, καὶ λυπημένος, καὶ παράξενος τραβοῦσε πρὸς τὴν πόλιν, ἴσα στὸ Τηλεγραφεῖο. Μὲ τοὺς συναδέλφους του δὲν ἀλλάζει ποτὲ ἓνα λόγο, μιὰ ξερὴ «καλὴ μέρα» μονάχα. Κάθονταν μπροστὰ στὴ μηχανή του μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι καὶ τὸ χέρι του μὲ νευρικά κινήματα ἐπίεζε τὸ κομπι τικ-τάκ, τικ-τάκ μὲ

πολὺ παράξενον τρόπο. Κάποτε τὸν ἔβλεπαν μέσα στὴ στιγμή καὶ στὴν ἀφοσίωση τῆς δουλειᾶς του νὰ πηδᾷ τρομασμένα, νὰ ξαφνίζονται. Ὑστερα πάλι σκύβοντας τὸ κεφάλι του ἐξακολουθοῦσε τὴ δουλειά του μὲ σφιγμένα χεῖλη, μὲ σβυσμένα μάτια.

Ἡ ζωὴ γιὰ τὸν φτωχὸ νέο ἦταν βασανιστήριον. Περνοῦσαν τὰ χρόνια ἄνοστα, κρούα, ἄχαρα. Πάντα κλεισμένος μέσα στὴ μεγάλη ἐκείνη κάμαρα, τὴν ἡμέρα μὲ τὸ ἀπέραντο φῶς τοῦ ἡλίου, τὴν νύκτα μὲ τὸ λίγο φῶς μιᾶς λάμπας, μαρτυροῦσε μπροστὰ στὴ μικροῦλα ἐκείνη μηχανή. Ἡ συνήθεια ἀντὶ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ἀγαπήσῃ τὴ δουλειά του, τοῦναντίον τὸν ἔκαμε νὰ τὴν μισήσῃ περισσότερο. Ὅσο περνοῦσαν τὰ χρόνια τόσο ἡ ἀντιπάθεια του πρὸς τὴν τέχνην του μεγάλωνε. Τὰ νεῦρά του χόρευαν ἀδιάκοπα, ὅπως κινουῦνταν καὶ τὸ χέρι τοῦ ἀδιάκοπα· ἡ καρδιά του χτυποῦσε λυπημένα, ὅπως χτυποῦσε ἀδιάκοπα, μονότονα ἡ μηχανή του γράφοντας τῆς συμβολικῆς γραμμίτσας ἀπάνω στὴ στενόμακρη χάρτινη κορδελίτσα. Ἐκεῖνη ἡ ἀδιάκοπη συνεννόησή του μὲ τὴ μηχανή, μ' ἓνα ἄγνωστο, μ' ἓνα ἄλλο συνάδελφόν του μακριὰ μακριὰ, μ' ἓνα ἄνθρωπον, ποῦ δὲν τὸν ἔβλεπε καθόλου, ἐνῶ ἡ σιγὴ γύρω του διακόπτονταν ἀπὸ τὸ αἰώνιον μονότονον τικ-τάκ, τὸν ἔκανε νὰ δαγκάνῃ τὰ χεῖλη του ἀπὸ μανία. Κι' ὅσο περνοῦσαν ἡ ὥρες μεγάλες, ἀτελείωτες, κι' ὅσο κάθονταν καρφωμένος ἐκεῖ στὸ τακτικὸν τὸν κάθισμα, μέσα στὴ γύμνια τῶν τοίχων μὲ τοὺς χάρτας τους γιὰ μόνον στόλισμα, κι' ὅσο περνοῦσαν ἐμπρὸς του τὰ τόσα διάφορα τηλεγραφήματα ξένα γι' αὐτὸν καθόλου, κι' ὅσο φρόντιζε αὐτὸς αἰώνια γιὰ ξένες δουλειᾶς, γιὰ ξένα συμφέροντα, γιὰ ξένες χαρὲς, γιὰ ξένες λύπες, κι' ὅσο ὅλ' αὐτὰ ἔπαιρναν κάτι τι ἀπ' τὴ ζωὴν του, κάτι ἀπ' αὐτὴ τὴν ὑπαρξήν του, ἀπ' τὸν ἰδρωτὰ του, ἀπὸ τὸν κόπον του, κ' ἔφευγαν μέσα ἀπ' τὸ αἰώνιον κίνημα τοῦ χειριοῦ του μὲ μιὰ τρομερὴ ἀδιαφορία, ὁ φτωχὸς ἄνθρωπος ὑπόφερε, μαρτυροῦσε περισσότερο. Καὶ τότε τοῦ ἔρχονταν ξαφνικὰ κάποτε στὸ νοῦ του τὰ παλῆα ὄνειρά του, ἡ ἰδέες του, ἡ ἐπιθυμίαι του νὰ γίνῃ ἐπιστήμων, σοφός, μέγας ἄνθρωπος, καὶ πόνος βαρὺς ἔσφιγγε τὴν καρδιά του. Ἡ στενοχώρια του αὔξαινε, ἡ μανία του μεγάλωνε, τὰ νεῦρά του χόρευαν περισσότερο, καὶ τοῦ ἔρχονταν παραφορὰ ν' ἀναποδογύριση τὴ μηχανήν του, νὰ σπάσῃ τὸ τραπέζι, νὰ κόψῃ τὰ σφύσματα μὲ τὰ δόντια του, νὰ κλωστοπατήσῃ τῆς κορδελίτσας, αὐτὲς τὲς ἀτελείωτες κορδελίτσας, ποῦ μὲ μιὰ σκληρὴ ἐρωσινία ξεπλέκονταν μπροστὰ του κάθε στιγμή ἡ ἴβεις, ἀπαράλλαχτες, στενομακρες, ἄσπρες μὲ τὲς μπλε γραμμίτσας τους στὴ μέση. Κάποτε ἐνῶ ὁ θυμὸς κ' ἡ ἀπελπισία τὴν ἐπνιγαν μέσα στὸ με-

γάλο νυχτέρι του και στη νεκρική σιγαλιά τῆς κάμαρας, χτυποῦσε τοὺς γρόνθους του τόσο δυνατὰ ἀπάνω στὸ τραπέζι ποῦ μηχανή και σύρματα και χειρόγραφα ἀναπηδοῦσαν τρομερά.

Ἔτσι περνοῦσαν θλιβερά τὰ χρόνια. Ὁ φτωχὸς ἄνθρωπος μαραινούνταν ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, και ἡ οἰκογενεῖά του εἶχε τὸ λίγο ψωμί τῆς. Δὲ κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του παρὰ ἓνα ψωμί μονάχα· τὸν ἄλλο μισθὸ του τὸν ἔστελνε στὴ φαμελιά του.

Ἦστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ἦρθε πάλι στὴν Ἀθήνα μὲ χίλια βάσανα. Ἐμεινε πάντα στὴν Διεύθυνση, και ἡ ζωὴ του ἐξακολουθοῦσε ἡ ἴδια, μονότονη, μὲ τρομερὰ βασανιστήρια γι' αὐτόν. Χίλιες φορές τοῦ ἔρχονταν ὄρεξη νὰ παρουσιασθῇ στὴ Διεύθυνση και νὰ δώσῃ τὴν παραίτησή του, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τὸν κρατοῦσε πάντα.

Πέρασαν πολλὰ χρόνια ἀκόμη. Εἶχε παντρεύῃ τὲς δύο ἀδερφές του, δὲν τοῦ ἔμεινε παρὰ ἡ τρίτη μονάχα. Οἱ γέροι του μόλις σηκούνονταν ἀπὸ τὸ κρεβάτι τότε. Κοντὰ στὴ μονομανία του αὐτὴ πρὸς τὴν τέχνη εἶχε και τὰ βάσανα τῶν γονέων του. Ἰπόφερε πολὺ τότε, πολὺ. Εἶχε γίνῃ χλωμότερος, πιὸ ἀδύνατος, πιὸ παράξενος. Σὲ λίγους μῆνας πρώτη ἡ γοῖά, ὕστερα ὁ γέρος πέθαναν. Ἐμεινε μόνος αὐτὸς και ἡ μικρὴ ἀδερφή του. Ἐνας πόθος τὸν ἔπιασε τότε. Νὰ παντρεύῃ κι' αὐτὴ γλήγωρα, μὰ πολὺ γλήγωρα. Μέσα στὲς μακρινὲς νυχτερινὲς ὥρες τῆς βαρεῖας δουλειᾶς του μιὰ σκέψη εἶχε τότε : Νὰ τὴν παντρεύῃ! Γιὰ ἕξι μῆνες βασανίστηκε τόσο, ὅσο δὲ βασανίστηκε ὅλα τὰ χρόνια τῆς νιότης του. Ἐπὶ τέλους τὰ κατάρφερε. Τὴν ἀρραβώνησε, τὴν πάντρεψε. Τὴν ἄλλη μέρα τοῦ γάμου τῆς ἐύπνησε πολὺ χαρούμενος. Πρῶτῃ φορὰ στὴ ζωὴ του ἦτο τόσο ζωηρός, τόσο εὐχαριστημένος. Σκέπτονταν κάτι τι πολὺ χαρούμενο πρᾶγμα, κ' ἔλαμπε ὅλος. Τὰ μάτια του πετοῦσαν φλόγες ἀστραπῆς, ἔτριβε τὰ χέρια του, και ἔξεροκατάπινε ἀπὸ συγκίνησι, ἀπὸ τρελὴ χαρὰ.

Τὸ βράδυ μπῆκε ἀλλιώτικος μέσα σαὴν αἴθουσα τοῦ τηλεγραφεῖου. Οἱ συνάδελφοί του ξαφνισμένοι πρῶτῃν φορὰν τὸν ἔβλεπαν νὰ χαμογελά. Κάθησε μπροστὰ στὸ τραπέζι του, ἀδραξε τὸ χειριστήριο τῆς μηχανῆς, κι' ἄρχισε νὰ δουλεύῃ μὲ μιὰ χαρὰ, μὲ μιὰν ὄρεξη ἀνεπάρτητη. Ὅλοι τὸν ἔβλεπαν περίεργα. Ὅταν μέσα στὴ βαθεῖα ἡσυχία ἔξαφνα τὸν βλέπουσαν ν' ἀναποδογυρίζῃ σὰν μανιακὸς τὸ τραπέζι, τὴ μηχανή, τὰ σύρματα, τὰ χαρτιά, τὲς κορδελλίτσες, μὲ μιὰ παραφορὰ, μ' ἓνα πάθος, μὲ μιὰ μανία ἀγρίου ἀνθρώπου. Ἐτρεξάν νὰ τὸν πιάσουν οἱ συνάδελφοί του·

ἑστάθη ἀδύνατος. Ἐσπαζε, καταπατοῦσε, συνέτριβε ὅλα, ὅλα, φωνάζοντας μὲ μιὰ ἄγρια χαρὰ :

— Ἀτιμὴ τέχνη! . . . σὲ ξεδικήθηκα! . . . Ἐφθασε ἡ ἀστυνομία· τὸν συνέλαβε Ἦταν τρελλός!

Ἀθήναι. Ἰούλιος τοῦ 1896.

ΜΠΟΕΜ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΟΙΡΟΛΟΪ

Τ' ἀστέρια βασιλέψανε κι' οὐλα βαθιὰ κοιμοῦνται
Κ' ἡ Χρῶσα ξημερώνεται ἔσὸν ἀργαλειὸ νὰ ὑφαίνῃ
Μὲ τάξι και μὲ προκοπὴ τὰ δλόχρυσα προικιά τῆς,
Τὰ ὑφαίνει και τὰ τραγουδαίει και τὰ καλομοιραίνει
Και μυστικὰ ἔσὸν ἀργαλειὸ λέει τὴν κρυφὴ χαρὰ τῆς:
— « Ἀγαπημένε μου ἀργαλειέ, κρυφὲ πνευματικέ μου,
Μονάχος ποῦ εἶδες τὰ κρυφὰ τὰ δάκρυα μου νὰ τρέχουν
Κι' ἀκουε τὴν καρδοῦλα μου νὰ κρυφαστενάξῃ
Γιὰ τὸν πικρὸ του χωρισμοῦ δώδεκα μῆνες τώρα,
Πιὰ δὲ θὰ ἰδῆς τὰ μάτια μου και πάλι δακρυσμένα
Και κρυφαστενάγματα πιὰ δὲ θ' ἀκούσης ἄλλα·
Γραφὴ μουστειλε ποῦ ἔρχεται, τὸ Πάσχα πῶς γυρίζει. . . .
Καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ ὁ ἀφέντης μου, χίλια καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ
Ἐὰν τὸν ἀνθὸ τῆς πασκαλιάς, ἔσὸν τῆς Λαμπρᾶς τὰ φῶτα,
Ἐὰν τὴ δροσιὰ τῆς ἀνοιξῆς, ἔσὸν τὸ Χριστὸς ἀνέστη!
Καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ ὁ ἀφέντης μου, χίλια καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ
Ἐὰν τὸν ἀνθὸ τῆς πασκαλιάς μοσκοβολιὰ νὰ χύσῃ,
Και ἔσὸν τὰ φῶτα τῆς Λαμπρᾶς ἔσὸν τὰ μάτια μου νὰ λάμψῃ,
Νὰ μοῦ δροσίσῃ τὴν καρδιά και νὰν τὴν ἀναστήσῃ!
Καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ ὁ ἀφέντης μου, χίλια καλῶς νὰ μοῦ ῥθῃ! . . . »

.....
Και δὲν τὸ ξέρει τ' ἄμοιρο, και δὲν τὸ βάνει ὁ νοῦς του
Πῶς ἄδικα τὸν καρτερεῖ κι' ἄδικα τὸν παντρεύει,
Γιατὶ τὰ ἔρμα νιάτα του τὰ πολυαγαπημένα
Ἦ λάμια γῆ τὰ χαιρέται ἔς τ' ἀχόρταγὰ τῆς στήθια. . . .

Ἀθήναι. 1 Ἀλωνάρη 1897.

ΛΑΜΠΗΣ ΜΟΕΚΟΣ

ΤΟ ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟΝ

ΣΦΟΣ ΤΙΣ, περιηγηθείς πολλὰς τῆς Ἀνατολῆς χώρας πρὸς μελέτην τῶν θαυμασιῶν τῆς φύσεως, ἐβεβαίωσε τὸν Σπυριδῶνα Βλαντιν, τὸν πρὸ ἐνὸς περιήπου αἰῶνος, τῷ 1798, μεταφράσαντα τὰς «Μεταμορφώσεις τοῦ Ὀβιδίου», ὅτι τὸ ἡλιοτρόπιον φυτευόμενον ἐγγὺς τῶν δένδρων, τὰ ὅποια παράγουσι τὸ θυμίαμα, — ἐν Συρίᾳ καὶ Βαβυλῶνι — ξηραίνει αὐτὰ ἀμέσως, κατόπιν δὲ ξηραίνεται κ' ἐκεῖνο.

Τὴν λεπτομέρειαν ταύτην ἀναφέρει ὁ ἴδιος Βλαντιν εἰς τὰ προλεγόμενα αὐτοῦ, ὡς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀλληγοριῶν, αἵτινες κρύπτονται εἰς τὸν μῦθον τῆς Λευκοθήης, τῆς Κλυτίας καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃν ἐπλασεν ἴσως τὸ εὐφάνταστον ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ φαινομένου, διὰ νὰ καταδείξῃ τὰ ἐκ τῆς ζηλοτυπίας θάνασιμα ἀποτελέσματα.

Ἴσως δὲ εἶνε ἐντελῶς μάταιον νὰ ὑπομνήσω ὧδε τὸν σχετικὸν μῦθον.

Ἀφοῦ ὁ Ἀπόλλων κατήγγειλεν εἰς τὸν Ἥφαιστον τοὺς ἔρωτας τῆς ἀπίστου συζύγου του μετὰ τοῦ Ἄρεως, ὃ δὲ ἀπατηθείς σύζυγος κατασκευάσας ἀοράτους ἀλύσεις καὶ δέσας ἐπὶ τῆς κλίνης τοὺς δύο ἐνόχους ἐραστὰς ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου κατόικους, διὰ νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν κοινὸν περίγελων τὸ ἀπίστον ζεῦγος, ἢ Ἀφροδίτη, μένεα πνέουσα, ὠρκήσθη νὰ ἐκδικηθῇ τὸν καταδότην, τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐνέπνευσε λοιπὸν εἰς αὐτὸν σφοδρὸν καὶ ἄσβεστον ἔρωτα πρὸς τὴν Λευκοθήην, κόρην τοῦ Βασι-

λέως τῆς Περσίας Ὀρχάμου. Μαθοῦσα τοῦτο ἡ Κλυτία, ἢ ἕως τότε ἐρωμένη τοῦ θεοῦ τοῦ Ἥλιου, ἐξαλλος ἐκ ζηλοτυπίας γενομένη, κατήγγειλεν εἰς τὸν Ὀρχαμον τοὺς ἔρωτας τῆς θυγατρὸς του, οὗτος δὲ ὀργισθεὶς ἔθαψε ζῶσαν τὴν ὠραίαν Λευκοθήην, κάτωθεν μεγάλου σωροῦ ἄμμου. Ὁ Ἀπόλλων, ἂν καὶ θεός, δὲν ἠδυνήθη νὰ σώσῃ ἐκ τοῦ δι' ἀσφυξίας θανάτου τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του. Διὰ νὰ παραλάβῃ ὅμως πλησίον του τὸ προσφιλὲς σῶμα, ἐρράντισεν αὐτὸ καὶ τὴν περίξ γῆν διὰ νέκταρος, οὕτω δὲ ἀπαλυθὲν ἀνέκτησε ρίζας καὶ μετεβλήθη εἰς τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸ θυμίαμα.

Ἄλλὰ καὶ ἡ Κλυτία δὲν ἔμεινεν ἀτιμώρητος. Μισηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος διὰ τὴν πράξιν τῆς ἐκείνην, ἔμεινεν ἐπὶ ἐννέα ὀλοκλήρους ἡμέρας ἀκίνητος εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος, σπαρασσομένη ὑπὸ τῶν φλογῶν τοῦ ἔρωτός της χωρὶς οὐδὲν νὰ φάγῃ ἢ νὰ πῖνῃ ἐκτὸς τῶν δακρῶν της. Ἄλλ' ἐνῶ τὸ σῶμα τῆς Κλυτίας ἔμεινεν ἀκίνητον, μόνον ἡ κεφαλὴ ἐστρέφετο ἀκολουθοῦσα τὴν πορείαν τοῦ χρυσάκτινος ἐραστοῦ της. Ἐν τούτοις ἐκ τῆς ἀκινήσιας τὸ σῶμα ἐπέκτεσε ρίζας καὶ κατ' ὀλίγον μετεμορφώθη εἰς τὸ φυτὸν τὸ καλούμενον Ἠλιοτρόπιον, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄνθη μέτρι καὶ σήμερον στρέφονται, ὡς ἡ κεφαλὴ τῆς Κλυτίας, ἀκολουθοῦντα τὴν πορείαν τοῦ Ἥλιου.

Ἐν Βώλῳ, 1896.

Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΤΙ ;

ΓΙΑΤΙ, ὅταν σοῦ εἶπανε πῶς σ' ἀγαπῶ, μικρὸ μου,

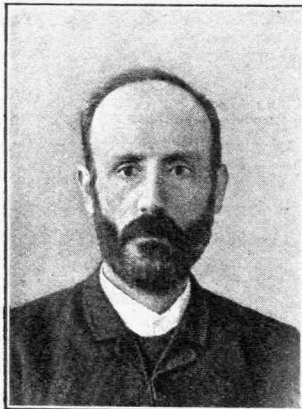
Νὰ εἰπῆς—Κι' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ . . . ἔὰ φίλο κι' ἀδερφό μου ;

Κι' ἐγὼ γιατί, ἂν κι' ἀπάντησες τὰ πιὸ γλυκὰ τὰ λόγια,

Ν' ἀκούσω θλίψι 'ς τὴν καρδιά 'σὰ ν' ἀκούα μοιρολόγια ;

ΔΑΜΠΗΣ ΜΟΣΚΟΣ

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ *

ΝΑΧΕΛΩΣ σταυροποδητή καθήμενος ἐπὶ ἀνάπαυτικωτάτου χρυσοστρώτου διβανίου ὁ ἐπίδοξος Σουλτάν-Σουλεϊμάν τοῦ Μεγάλου διάδοχος Σελίμης, εἶχεν ἐνώπιόν του μικρὰν ἐβενί-νην τράπεζαν, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἐπίχρυσος στρογγύλος δίσκος, περιέχων φιάλας μὲ διαφόρους οἴνους καὶ ποτήρια. Μακρὰν τοῦ διβανίου, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, γονυπετής καὶ συνεσταλμένος ἐπὶ τάπητος κάθηται ὁ Ἰσραηλίτης Ἴωσήφ Νασού, εὐνοούμενος τοῦ Σελίμ καὶ ἐξ ἀπορρήτων αὐτοῦ.

Ὁ Σελίμ ροφήσας ἄμυστι ποτήριον ξανθοχρόου οἴνου καὶ κροτάλησας ἐξ ἡδονῆς τὴν γλῶσσάν του ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου, εἶπε πρὸς τὸν ἄντικρῦ του καθήμενον Ἑβραῖον:

— Γία σου τῆ· σοῦ ὀρκίζομαι Ἀάλλα χη-πηή λλα χη, ἐὰν δώσῃ ὁ Ἄλλὰχ καὶ ἀναθῶ γρήγορα ἐπὶ τοῦ θρόνου, ν' ἀφαιρέσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν κια οὐρίδων Ἑνετῶν τὴν νῆσον, ἧτις παράγει τιοιούτους οἴνους, διότι εἶναι χιρά μι τιοιού-

* ΣΗΜ. Μετ' ἀνυποκρίτου χαρᾶς συγκαταλέγομεν, τὸ πρῶτον ἤδη, μεταξὺ τῶν συνεργατῶν τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τὸν ἐν Λάρνακι τῆς Κύπρου διακεκριμένον δημοσιογράφον καὶ πολιτευτὴν κ. Α. Κ. Παλαιολόγον, πατριθέμενον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἐν αὐτῷ ἄρχῆν. Ὁ κ. Παλαιολόγος δημοσιογραφεῖ ἐν Κύπρῳ ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς, ἐπιστέλλων καὶ εἰς διαφόρους ξένας ἐφημερίδας, συντάσσειν καὶ ἐκδίδειν τὸ ἀρχαιότατον τῶν αὐτῶν φύλλων, τὴν Ἀλήθειαν, συντελλάσασαν τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος. Ἀπολαύων ἀμερίστου ὑπολήψεως ἐν τῷ τόπῳ, ἐξελέγη δις ἄχρι τοῦδε βουλευτῆς τῶν

τον τόπον νὰ τὸν κατέγωσιν ἄπιστοι. Σοῦ ὑπόσχομαι δὲ νὰ σε καταστήσω ἄρχοντα τῆς νήσου ταύτης, ὅταν τῆ βοήθειά τοῦ Προφήτου περιέλθῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου.

— Ἴσ σα λλα χη, ἐφένδημ, ἐμορμύρισην ὁ Ἴωσήφ, ποιήσας ἐδαφιαῖον τε με ν ἄ ν.

Ὁ Νασού ἐξελθὼν ἐκεῖθεν, κατηθύθη εἰς τὸν οἶκον του καὶ ἔκτοτε ἠρέσκετο αὐτοκαλούμενος « Ἴωσήφ-Νασού, βασιλεὺς τῆς Κύπρου. »

Δὲν γνωρίζομεν ἂν ἡ οἰνοπλυγία καὶ τὸ πρὸς τοὺς λαμπροὺς οἴνους πάθος τοῦ Σελίμ ἐπέσπευσαν τὴν κατὰκτησιν τῆς ὠραίας τῆς Μεσογείου νήσου ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὁσμάν, ἢ ἂν αὕτη ὑπηρεσέθη ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτοὺς κατακτητικοῦ πνεύματος, ὑφ' οὗ καὶ ἅπαντα σχεδὸν ἡ περὶ αὐτὴν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ γῆρα περιήλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι μετὰ τινα χρόνον, ἀνελθόντος τὸν θρόνον τῶν Καλιφῶν τοῦ εἰρημένου Σελίμ τοῦ Β', διατάσσεται ἡ ἐπὶ τὴν Κύπρον στρατεία ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶ πασσᾶν, ἄγοντα στόλον ἑκατὸν πλοίων καλῶς κατηρτισμένων, ὧν ἐπέβαινον ὁ δοκονταχισιγίλιοι ἀρειμάνιοι στρατιῶται μεθ' ἱκανοῦ ἰππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ.

Ὁ γδοήκοντα καὶ ἐν ἔτη συνεπλήρωθησαν ἀφ' οὗτο ὁ τῶν Ἑνετῶν γερουσιαστῆς καὶ στόλαρχος Φραγκίσκος Προῖόλης κατέπεσε μὲ ἰσχυρὸν τῆς δημοκρατίας στόλον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κύπρου καὶ παρέλαμβανεν αὐτὴν παρὰ τῶν Λουζινιανῶν κατόπιν ἐπιλοθούσης συμφωνίας μεταξύ τούτων καὶ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας. Τὴν πρωίαν τῆς 4 Ἰουλίου τοῦ 1570 ἔτους ἡ ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶ πασσᾶν, ὡς ἐροῦντο, φοβερὰ τουρκικὴ δύναμις ἔφθασεν εἰς Λεμεσόσ, ἦν καὶ ἐδήθησεν, ἐκεῖθεν δ' ἀπῆρεν εἰς Λάρνακα. ἔνθα ἐτέλεσε χεῖρονα. Οἱ τῆς νήσου τέως κύριοι Ἑνετοί, οὐδὲως φροντίσαντες περὶ τῶν λοιπῶν τῆς νήσου μερῶν, τὴν

ἐπαρχίῶν Λεμησοῦ—Πάφου, ἡ δὲ ἐν τῇ κυπριακῇ βουλῇ εὐτολμος καὶ πατριωτικὴ πορεία του ἐξετιμήθη ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες δὲν παύουσι διαπιστευόμενοι αὐτῷ πολλὰ δημόσια καὶ κοινωνικὰ ἀξιώματα. Ὁ κ. Παλαιολόγος, ἐγκυκλοπαιδικώτατα κατηρτισμένος, χειριστῆς δεξιὸς τοῦ καλάμου, ἐμπορούμενος εὐγενῶν καὶ φιλοπροόδων αἰσθημάτων, προσήνης τῷ ἦθος καὶ ἀφογος περὶ τὰς κοινωνικὰς αὐτοῦ σχέσεις, ἀποτελεῖ ἐξέχουσαν φυσιογνωμίαν. Διὰ τοῦτο πάνυ δικαίως τιμᾶται ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἐκάστοτε, ὡς βουλευτῆς, ὡς δημοτικὸς σύμβουλος, ὡς Ἐφορος τῶν Σχολείων, ὡν νῦν διατελεῖ καὶ Πρόεδρος, κ.λ.π.

ἄμυαν αὐτῶν περιώρισαν εἰς Λευκωσίαν καὶ Ἀμμοχώστον, καλῶς ὀχυρώσαντες αὐτὰς ὅπως ἀντεπεῖ' ἔλθωσι κατὰ τῆς Ὀσμаниκῆς δυνάμεως. Τὰς περὶ παραδόσεως τῆς Λευκωσίας προτάσεις τοῦ Μουσταφᾶ πασσᾶ γενναιοφρόνως ἀπέκρουσεν ὁ ἐν ταύτῃ τοποτηρητῆς Ἀνδάλως, καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει δεκαχιλίοι ὑπερασπισταὶ τῶν φρουρίων καὶ προμαχώνων Ἐνετοί, Κύπριοι εὐπατρίδαι καὶ χωρικοὶ ἐκ τῶν περὶ ἤτοιμάσθησαν ν' ἀποκρούσωσι τοὺς φεβερὸς ἐπιδρομείς. Ἡ τουρκικὴ στρατιὰ μετὰ 2,500 ἰππέων καὶ πεντήκοντα τηλεβόλων ἐρωμένως ἐπέτεθη κατὰ τῆς ἀντισταμένης πόλεως καὶ μετ' ἀπεγνωσμένον ἄγωνα, ὑπὲρ τὸν μῆνα διαρκέσαντα, καθ' ὃν θαύματα ἀνδρείας καὶ γενναιότητος ἔδειξαν οἱ τῆς πόλεως ὑπερασπισταὶ Κύπριοι καὶ Ἐνετοί, τὸ μοιραῖον τέλος ἐπῆλθε, καὶ τὴν 9 Σεπτεμβρίου ἡ πόλις ἔβλε. Τί κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως συνέβη δὲν περιγράφεται. Αἱ ἀτιμώσεις, αἱ σφαγαί, αἱ σιλησίαι, αἱ λεηλασίαι, αἱ θηριωδίαί ἦσαν ἀντάξιαί τῶν σιφῶν τοῦ Μουσταφᾶ, τῶν ὁπαδῶν τοῦ Προφῆτου. Παρεργόμεθα ταῦτα ἐν σιγῇ ἵνα μὴ ἀνορθωθῶσιν αἱ τρίχες τῶν ἀναγνώστων. Τρεῖς ὅλας ἡμέρας διήρκεσαν αἱ δηώσεις, αἱ σφαγαὶ καὶ αἱ ἀτιμώσεις, πάντες οἱ ναοὶ ἐσυλήθησαν, αἱ οἰκίαι ὅλαι ἐλεηλατήθησαν, κατὰ δὲ τὴν ὁμολογίαν καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιδρομῶν, τσσαύτην ἀφθονίαν λαφύρων καὶ σκύλων οὔτε ἡ Κωνσταντινούπολις παρέσχε κατὰ τὸ 1453.

Ἡ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λευκωσίας Παρασκευὴ ἦτο ἡ 15 Σεπτεμβρίου· ὁ ἥλιος λαμπρὸς ἀνατείλας ἐφώτιζεν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὰς πλήρεις αἱμάτων, πτωμάτων καὶ ἐρείπιων ἀγυῖας, ὁδοὺς καὶ πλατείας τῆς πόλεως. Οἱ Μουεζῖναι ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν κωδωνοστασιῶν τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τῶν λοιπῶν τῆς Λευκωσίας ναῶν ἀνέπεμψαν πρὸς τὸν Ἄλλῃ καὶ τὸν Προφῆτην ὕμνους καὶ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ νίκῃ. Ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς ἀγοραῖς ἐξετέθησαν πρὸς πώλησιν ἀμυθῆτου ἀξίας σκύλα καὶ λάφυρα, σὺν τούτοις δὲ καὶ δισχιλίοι περικαλλεῖς νέοι καὶ νεάνιδες. Πλειστοὶ καὶ πλεῖστα ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ἀναμένουσαν αὐτοὺς φοβερὰν ἀτίμωσιν, ἐκτύπων ὁμηρικῶς τὰς κεφαλὰς τῶν κατὰ τὸν τοίχων καὶ ἠτύοκτόνων ἢ ἐθανατοῦντο ὑπ' αὐτῶν τῶν γρονέων τῶν « ἵνα μὴ πληρωσῶσιν ὡς δοῦλοι τὰς ἀτίμους ὀρέξεις τῶν Τούρκων, » ὡς ἔλεγον μητέρες πρὸς τὰς τρυφεράς αὐτῶν κόρας.

Ἡ Μουσταφᾶ πασσᾶς συναθροίσας χιλιάδα ὄλην περικαλλε-

στάτων νέων καὶ ἀφροπλάστων νεανίδων μετὰ πολλῆς πολυτίμου λείας ἐπέβησε τὸ πολύτιμον τοῦτο φορτίον εἰς πλοῖα, ὅπως πέμψη δῶρον πρὸς τὸν ἐν Κωνστ]πόλει κύριόν του. Τὰ πλοῖα ἦσαν ἠγκυροβολημένα κατὰ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς νήσου πρὸς τὴν Ἀμμοχώστον, παραλαβόντα δὲ τὸ πολύτιμον ἔμψυχον καὶ ἄψυχον φορτίον, ἀνέσυρον ἤδη τὰς ἀγκύρας καὶ ἤνοιγον τὰ ἱστία αὐτῶν ἐτοιμαζόμενα πρὸς ἀπόπλουν ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλαγμοῦ τῶν πληρωμάτων καὶ τῶν οἰμωγῶν καὶ ὀδυρμῶν τῶν αἰχμαλώτων. Τότε κρύφα συνεννοηθεῖσα μετὰ τῶν συμπολιτηρῶν αὐτῆς ἡ Ἑλληνὶς Κυπρία Μαρία ἡ Συγκλητικὴ, θυγάτηρ εὐπατρίδου Λευκωσιᾶτου, ἀνέλαβεν αὐτὴ ν' ἀπαλλάξῃ πάντας τῆς ἀναμενούσης αὐτοὺς αἰσχύνης καὶ ἀτιμώσεως, καὶ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς σφαγείς καὶ ἀτιμωτὰς τῆς πατρίδος τῆς. Ἐλαβεν εἰς τὰς ἀβράς αὐτῆς χεῖρας δαυλόν, ὑπεσέδωσεν εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην τῆς ἡς ἐπέβαινε νηὸς τοῦ Μεχμέτ πασσᾶ, ἔθηκε πῦρ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἀνετίναξεν εἰς τὸν ἀέρα, ἀνατιναγθέντων καὶ ἑτέρων δύο παρακειμένων πλοίων. Οὕτω δὲ ἐν τοῖς πατρίοις ὕδασιν ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ ἑαυτῆς καὶ χιλίων ἄλλων νέων καὶ νεανίδων, ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου ἀνελθόντων ἀγῶν καὶ ἀμύμων! Ἐκ τῶν πληρωμάτων τῶν καταποντισθέντων πλοίων δὲν ἐσώθησαν ἢ ὀλίγοι ναῦται, μάρτυρες τῆς γενναίας καὶ ἡρωϊκῆς πράξεως τῆς ἀθανάτου Ἑλληνίδος Κυπρίας.

Ἡ Μουσταφᾶ πασσᾶς διεθετήσας, ὡς αὐτὸς οἶδε, τὰ ἐν Λευκωσίᾳ, ἐπέδραμεν εἴτα πρὸς κατάκτησιν καὶ τῆς Ἀμμοχώστου, ἥτις γενναίωτερον ἀντιστάσα, παρεδόθη τέλος μετὰ δεκατρίμηνον πολιορκίαν. τὴν 1 Αὐγούστου τοῦ 1571 κατόπιν συμβάσεως ἄλλ' οἱ Τούρκοι παρασπονδήσαντες ἐτέλεσαν ὠμότητας, ἃς καὶ ἀνυπολόγητος τις ἰλιγγία. Οὕτως ἡ Κύπρος ἅπασα διὰ τῆς πτώσεως τῶν δύο τούτων ἰσχυρῶν αὐτῆς προμαχώνων περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀσμανιδῶν.

Ἡ Σελίμ ἐγένετο κύριος τῆς εὐοίνου νήσου, χωρὶς ὁμως νὰ καταστήσῃ καὶ ἄρχοντα αὐτῆς τὸν Ἰουδαῖον Νασσὺ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του. Τοὺς ὠραίους τῆς Κύπρου οἶνους δὲν εἶχεν ἀνάγκην πλέον νὰ προμηθεύηται ἐμμέσως.

Ἐπέπρωτο ὁμως καὶ τὸ τέλος τοῦ φιλοῖνου Σελίμ νὰ ἐπέλθῃ εἰς αὐτῶν τῶν Κυπριακῶν οἶνον. Τρία ἔτη ἀπ' ὅτου καὶ τὴν

Κύπρον προσέθηκεν εἰς τὰς ἀπεράντους κτήσεις τοῦ Ὀσμανικοῦ κράτους, εὐρισκόμενος ἡμέραν τινα ἐν λουτρῶν καὶ μεθυσθεὶς καθ' ὑπερβολὴν ἐκ τῆς ἀπλήστου ροφῆσεως κυπριακοῦ οἴου, ὠλίσθησεν ἐπὶ τοῦ λείου καὶ ὀλισθηροῦ δαπέδου τοῦ λουτροῦ, καὶ πεσὼν εὗρεν οἰκτρὸν θάνατον. Τὸ κύπριον λοιπὸν νέκταρ γενόμενον αἰτία, ὡς ἐλέγχθη, τῆς κατακτῆσεως τῆς νήσου, ἐγένετο αἰτία καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ κατακτητοῦ.

Ἐν Λεμεσῶν Κύπρου, 1896.

A. K. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΥΠΝΟΣ—ΠΡΟΔΟΤΗΣ

Εἰς τὴν δὲν τὸ ἐπίστευεν ὅτι ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καρδίας τῆς ἴστο ὑπηρέτης ξενοδοχείου.

— Ἄ! μπᾶ! ἔλεγεν. Αὐτὸς μοῦ εἶπεν ὅτι εἶνε γραμματεὺς εἰς ἓνα μεγάλο μάλιστα κατάστημα.

Μίαν ἡμέραν εὐρέθησαν εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Ἐκάθησαν ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἓνα δένδρον.

Αὐτὸς ἐνούσταζε πολὺ.

Αὐτὴ ἔφλεγεν ἀπὸ ἔρωτα.

ἤρχισε νὰ τὸν θωπεύη, νὰ τὸν ἀποναρκόνη γλυκὺς ὕπνος.

— Μ' ἀγαπᾷς; αἰφνης τὸν ἔρωτᾷ ἐκείνη.

— Πῶς ὄχι, τῇ ἀπαντᾷ, ἡμιανοίγων τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἄλλ' ἀμέσως τοὺς ἔκλεισε πάλιν.

Μικρὰ σιγὴ ἐπικολούθησε.

Εἶτα τὸν ἔρωτᾷ πάλιν μὲ τρυφερότερον τόνον:

— Καὶ πόσον;

— Τὸ ρόζ-μπίφ, ἓνα σελίνι, τὸ ψάρι μισὸ σελίνι, τὰ κολοκυθάκια, μία πένα τὰ... καὶ ἀκούμβησε τῶρα τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, ἐθυθίσθη εἰς ὕπνον μακάριον, καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνη ἐτρέπετο εἰς φυγὴν.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει παρὰ μόνον ἐνεστῶτα· ἀπερασμένον καὶ μέλλοντα χρόνον δὲν ἔχει.

Ἐφελήσου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμῆ. Ἄλλοιῶς τὸν ἔχασες.

Παρομοίως,

Φυλάξου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμῆ. Ἄλλοιῶς ἐχάθηκες.

Ἄλλοιῶς ἐχάθηκες. Ἄλλοιῶς ἐχάθηκες. Ἄλλοιῶς ἐχάθηκες.

Μπορεῖ νὰ σε σκοτώσῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμῆ. Καὶ ἔπειτα νὰ κάθεται νὰ σε κλαίῃ.

Μπορεῖ στὴ στιγμῆ, νὰ θυσιάσῃ κατὰ δι' ἐσέ. Κ' ἔπειτα νὰ μετανοήσῃ.

Μπορεῖ, στὴ στιγμῆ, νὰ σοῦ ὑποσχέθῃ πράγματα μεγάλα· κ' ἔπειτα νὰ μὴ τὸ θυμηθῇ πλέον. Μόλον ποῦ σοῦ τὰ ὑποσχέθηκε μὲ ἀληθοσύνη, καὶ μὲ ἀπόφαση νὰ ἐχτελέσῃ.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, εἰς τὴ στιγμῆ, δὲν σκέπτεται τὸ αὔριον, καὶ δὲν ἐνθυμεῖται τὸ χθές. Δὲν ἔχει ἐμπρὸς του παρὰ τὴ στιγμῆ ἐκείνη, καὶ ἐσέ, καὶ τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ εἶνε ἔτοιμος νὰ μοιράσῃ μαζὺ σου τὸ βιό του, ἂν τὸν ἐσυγκίνησες, ἢ ἐξ ἐναντίας νὰ σε κακοποιήσῃ ἂν τὸν ἐδυσαρέστησες.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, ἔχει νὰ πέρνῃ πολλὰς ὑπόσχες. Ἄλλὰ καὶ διὰ νὰ ἔχῃ νὰν τὴν ἐχτελέσῃ ὅλες, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τόσες ἡμπόρεςες, ὡς ὑπόσχες. Καὶ οὔτε

ἴσως δὲν ἤθελε φθάνει τόσο· ἀλλ' ἔπρεπε καὶ νὰν τοῦ παρουσιάξεται κάθε φορά, στή στιγμή τῆς ἐχτελέσεως, ἢ στιγμή ἐκείνη τῆς ὑποσχέσεως, μέ τὸ τότε ἐνδιαφέρον καὶ θέλγητρό της.

Τὸν ἄνθρωπο τῆς στιγμῆς, μὴν ἠμπορῶντας νὰ βασι-σθῆς εἰς αὐτόν, θεώρει τον μᾶλλον ὡς περίστασιν, παρὰ ὡς ἄνθρωπον. Καὶ ξεῦρε νὰ ὠφελῆσαι ἀπὸ αὐτόν ὡς ἀπὸ περίστασιν, ποῦ ἂν τὴν ἀφήσης, τὴν χάνεις.

A. ΛΑΕΚΑΡΑΤΟΣ

ΕΙΣ ΜΙΚΡΑΝ ΚΟΡΗΝ

ΣΕΜΝΟ στολίδι τοῦ σπιτιοῦ, παιδί μου ἀγαπημένο,
τῶν ἀδελφῶν σου ἀγάλλισμα, τῆς μάννας σου καμάρι,
πῶς χαίρωμαι νὰ σε θωρῶ τὴν ὥρ' αὐτὴ ποῦ παίζεις
μέσ' τ' ἄνθια, μέσ' τὰ λούλουδα, ὅτῃς φύσης ταῖς ἀγκάλας!
'Αγνότερο τριγύρω σου δὲν εἶν' ἄλλο λουλούδι·
σύ τὸ βυάκι ποῦ κυλᾷ 'ς ἄσπρες κατάσπρες πέτρες,
σύ κι' ὁ καθρέπτης ὁποῦ ἀχνὸς δὲν θάμπωσε κανένα.
Δὲν εἶνε! κι' ὅλα γύρω σου, θαρρεῖς, τ' ἀνανοοῦνται,
καὶ βγαίνει γιοῦλι ὁπου πατεῖς καὶ βγάζ' ἡ πέτρα ρόδο.

Κέρκυρα 1896.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΟΝΟΥ

ὁ ἐν Ἀθήναις πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας.

ΜΙΑ ἀπὸ τὰς πλέον συμπαθεῖς διπλωματικὰς ἐν Ἀθή-
ναις φυσιογνωμίας εἶναι ὁμολογουμένως καὶ ὁ παρ'
ἡμῖν πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας κ. Μιχαὴλ Ὀνοῦ, ἀπο-
λαύων ἀμερίστου ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης παρὰ τῇ ἐκλεκτῇ ἀθη-
ναϊκῇ κοινωσίᾳ διὰ τε τὴν ἀξιάγαστον τοῦ ὕφους καὶ τὰ ἀκραίφνη
πρὸς τὸν τόπον αἰσθήματα, ὧν πολλάκις πολλὰ παρέσχε καὶ παρ-
έχει δείγματα.

Ὁ κ. Ὀνοῦ καταρτισθεὶς ὡς ἄριστα εἰς τὴν ἐγκύκλιον παι-
δείαν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βαρῶνου Μπιούλερ, εἰσῆχθη εἰς τὴν
ἐν Πετρούπολει σχολὴν τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐπιδοθεὶς ἰδίᾳ
ἐξ ἐμφύτου ἐφέσεως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νεοελληνικῆς. Μετὰ τριε-
τῆ περίπου ἐν αὐτῇ φοίτησιν ἀπεστάλη εἰς Κων(ο)πολιν παρὰ τῆ
Ῥωσικῆ πρεσβείᾳ συνυπηρετήσας ἐπὶ ἐξαετίαν ὅλην μετὰ τῶν
πρέσβων Τίτωφ, Μπουτένιφ καὶ τοῦ νῦν Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξω-
τερικῶν Πρίγκηπος Λομπάνωφ Μεθ' ὃ διορισθεὶς γραμματεὺς τοῦ
Προξενείου Σμύρνης καὶ εἶτα τῆς Βηρυττοῦ, διεκρίθη ἐπὶ ἀμέμ-
πτω ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος, καὶ διὰ τὴν εὐγενεστάτην αὐτοῦ
συμπεριφορὰν, παρευρεθεὶς καὶ εἰς τὰς ἐν Βηρυττῶ γενομένας σφα-
γὰς καὶ πολλάκις διακινδυνεύσας τὴν ἰδίαν ζωὴν πρὸς προστασίαν
τῶν χριστιανῶν, ἐκλεγείας δὲ ὁμοφώνως γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐκεῖ
συγκροτηθέντος Συνεδρίου τῶν Προξένων.

Μετὰ δεκαετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἀπῆλθεν ἐπ' ἀδείᾳ εἰς Πε-
τρούπολιν, ἐνθα ὁ διεθύνων τότε τὸ Ἀσιατικὸν τμήμα τοῦ
Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν στρατηγὸς Ἰγνάτιεφ, ἀναγνωρίσας
ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Ὀνοῦ ἔκτακτον ἀξίαν καὶ σπανίας προσω-
πικὰς ἀρετάς, τὸν ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ, συμπαρέλαβε δ' εἶτα
εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅταν διωρίσθη αὐτόθι πρέσβυς, ὡς Α'.
διερμηνεῖα τῆς Πρεσβείας, διαπιστευθεὶς αὐτῷ τὴν διεξαγωγὴν καὶ
τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὁ κ.

Ὁνοῦ παρέμεινεν ἐπὶ ὀκταετίαν, καθ' ἣν πλείστας ὄσας ὑπηρεσίας προσένεγκεν εἰς τὴν Κυβέρνησίν του.

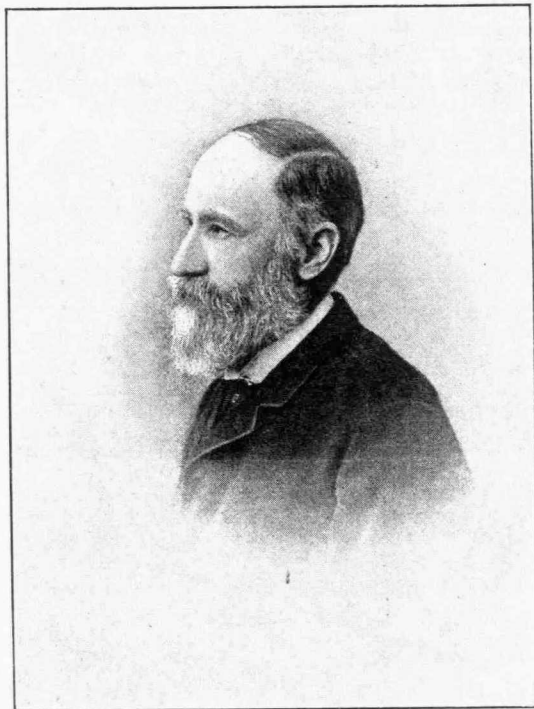
Γενομένης ἀνακωχῆς τοῦ κατὰ τὸ 1878 ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου ὁ στρατηγὸς Ἰγνάτιεφ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν κ. Ὁνοῦ, ὅστις ἐχρησίμευσεν ὡς négociateur μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Δουκῆς Νικολάου καὶ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ὅπως τεθῶσιν αἱ πρῶται βάσεις τῆς εἰρήνης.

Ἐπαναληφθεισῶν τῶν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας σχέσεων ἀπεστάλη εἰς Κων)πολιν πρ-σβευτῆς ὁ καὶ νῦν διατελῶν τοιοῦτος Νελίδωφ, ἀλλὰ τοῦτον ἀσθενήσαντα ἀνεπλήρωσεν ἐπὶ τρίμηνον ὁ κ. Ὁνοῦ διευθύνων δεξιῶς τὰς ὑποθέσεις τῆς πρεσβείας, μέχρι τοῦ διορισμοῦ τοῦ Πρίγκηπος Λομπάνωφ, ὅστις διατελέσας ἐπὶ διετίαν πρ-σβευτῆς ἐν Κων)λει καὶ ἐκτιμήσας τὴν μοναδικὴν δραστηριότητα καὶ ἰκανότητα τοῦ κ. Ὁνοῦ, συνέστησεν εἰς τὴν Ῥωστικὴν Κυβέρνησιν τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Συμβούλου τῆς πρεσβείας. Μετατεθέντος τοῦ πρίγκηπος Λομπάνωφ εἰς Βιέννην διετέλεσεν ὁ κ. Ὁνοῦ ἐπιτετραμμένος, ὅποτε ἐγένετο καὶ ἡ γνωστὴ κατ' αὐτοῦ ἀπόπειρα δολοφονίας ὑπὸ τοῦ Βελλῆ Μεχμέτ.

Ὡς Σύμβουλος τῆς Πρεσβείας παρέμεινεν ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη, καθ' ἃ πολλὰκις διετέλεσεν ἐπιτετραμμένος, ἔσχε δὲ καὶ τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ συνοδεύσῃ τοὺς Μεγάλους Δούκας Σέργιον καὶ Παῦλον εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

Τῷ 1890, μετὰ τοὺς γάμους τῆς πολυκλαύστου Μ. Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας, προήχθη εἰς Πρέσβυν παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ Αὐλῇ, κατὰ δὲ τὸ 1891 συνώδευσε τὸν νῦν Αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ῥωσιῶν εἰς τὸ ἀνα τὴν Ἀνατολὴν ταξείδιόν του, τιμηθεὶς ἐπὶ τούτῳ διὰ τῆς μεγάλης ταινίας τοῦ παρασήμου τοῦ Ἁγ. Στανισλάου.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ εὐγενὴς ξένος, διακρινόμενος διὰ τὴν ἀβρότητα τῶν τρόπων, τὴν μετριοπάθειαν καὶ εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὰ φιλόνηρωπα καὶ ἀγαθὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἔτι μᾶλλον ἀνυψοῦσι τὴν διπλωματικὴν ἰκανότητα τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ συνειδήσει τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

ΜΙΧΑΗΛ ΟΝΟΥ

Ὁ ἐν Ἀθήναις πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας.

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ

ΤΗΝ ἔβλεπα ἐκεῖ, εἰς τὸ ἀνθοπωλεῖον, ἐπάνω εἰς
ἓνα τραπεζάκι.
Πόσον μ' ἄρεσε!

Μικρούλα, εὐμορφη, μέσα σὲ ὠραία γλαστρίτσα, πε-
ριποιημένη πολὺ, μὲ τὰ ὠραιὰ της τὰ τριανταφυλλάκια,
τ' ἄσπρα, τὰ κάτασπρα, εἴλκυε τὸν κόσμον ὅλον.

'Αλλ' ἐμὲ περισσότερον. "ὦ! ἤμουν τρελλὸς μαζὺ της.

"Ὅταν ἐπερνοῦσα ἀπὸ ἐκ' —καὶ ἐπερνοῦσα συχνά. πολὺ
συχνά—ἐστεκόμην νὰ τὴν ἴδω.

Τὴν ἔβλεπα, καὶ δὲν ἔχ' ἄλτιον.

Πόσον ἤθελα νὰ τὴν εἶχα. . .

'Αλλ' ἦτο ἀκριβή, ἀκριβή πολὺ δι' ἐμέ.

Καὶ ἤρκεσθην νὰ τὴν καμαρόνω μόνον.

'Αλλ' ὄχι. Μίαν ἡμέραν τὴν ἐπλησίασα.

"ὦ! ναί· ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τί ἤσθάνθην τὴν στιγμὴν
ἐκείνην.

Τὴν ἐπλησίασα· ἔσκυψα, καὶ ἐμύρισα ἓνα της τριαν-
τάφυλλο.

Τὸ ἐμύρισα, καὶ ἐχύθη μέσα μου μιὰ γλυκειά, μεθυ-
στικὴ εὐωδία.

Μία εὐωδία, ὅπου μ' ἔκαμε ν' ἀναστενάξω ἑλαφρὰ
ἑλαφρὰ, νὰ τὴν κυττάξω περὶ ἑλαφρὰ ἀκόμη, καὶ νὰ τὸ
μυρισθῶ καὶ πάλιν.

Τὰ χεῖλη μου τώρα ἤγγισαν ἀπαλὰ τὸ τριαντάφυλ-

λον, καὶ ἄπληστα, μὲ μίαν ἀπόλαυσιν ἀνέκφραστον, τὸ ἐμύρισα ἐκ νέου.

Καὶ μοῦ ἐφάνη πῶς μοῦ ἔχαμογέλασε τὸ τριαντάφυλλον.

Μοῦ ἐφάνη, πῶς κἄτι μοῦ ἐψιθύρισε ἡ τριανταφυλίτσα. . . Κἄτι γλυκό. . .

*Ἐφυγα.

Φεύγων, ἐγύρισα καὶ ἐκύτταξα τὴν τριανταφυλίτσα πάλιν.

Καὶ τὴν ἔβλεπα συχνά, πολὺ συχνά — ὅπου ἔπερ-
νοῦσα ἀπὸ 'κει, ἀπὸ τὸ ἀνθοπωλεῖον ἐκεῖνο.

II

. . . Εἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέρος νὰ καταντήσῃ ;

Μέσα εἰς ἓνα κῆπον μπουραρίας ;

Πόσον τὴν ἐλυπήθην !

Ἐπάνω εἰς ἓνα τραπέζι, πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ κή-
που, εἶδα τώρα τὴν τριανταφυλίτσαν, τὴν τριανταφυλ-
λίτσαν μου ἐκεῖνην.

Ἐχάρηκα, ποῦ ὕστερα ἀπὸ τόσας ἡμέρας τὴν ἔβλεπα
πάλιν· ποῦ σὺν τρελλῶς τὴν γύρευα παντοῦ.

Μὰ ἄλυπήθηκα πάλιν ὅπου ἔτσι τὴν ἔβλεπα.

Νὰ εἶνε τώρα ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι αὐτό !

Μέσα εἰς αὐτὸν τὸν κῆπον, τὸν ἄχαρι, τὸν ξερὸν !

Μὲ ὀλίγα μόνον καὶ μισομακραμμένα δένδρα. Ξερὰ
σχεδόν !

Καὶ ὕστερα νὰ τὴν μυρίζουν καὶ τόσοι ἄνθρωποι !

Νὰ τὴν ζαλίζουν μὲ τὰς βαρεῖας τῶν ἀναπνοῶς.

Ἄναπνοῶς μεθυσμένων ! . .

*
* *

Τὴν ἐπλησίασα. *Ἐσκύφα ἐπάνω τῆς.

Ἀκούμβησα τὰ χεῖλη μου σχεδὸν στὸ τριαντάφυλλον.

Τὸ ἐμύρισα, τὸ ἐμύρισα. . . Τίποτε !

Ἐκεῖνο δὲν ἐμύριζε. Δὲν ἐμύριζε διόλου πλέον.

Καὶ δὲν ἠσθάνθην τίποτε, τίποτε τώρα, ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ
ἐνοιωσα μέσα μου τότε. . .

Τότε ὅπου τὴν πρωτοεμύρισα.

Ἄπισθοχώρησα ὀλίγα βήματα.

Μήπως δὲν ἦτο αὐτή ;

Μήπως δὲν ἦτο ἡ τριανταφυλίτσα ἐκεῖνη ;

Ἡ ἀγαπημένη μου τριανταφυλίτσα ;

*ὦ ! ναί· ἦτο ἡ ἴδια.

Ἡ τριανταφυλίτσα, ὅπου ἦτο καὶ εἰς τὸ ἀνθοπωλεῖον
ἐκεῖνο.

Ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζακι ἐκεῖνο. . .

*
* *

*Ἐφυγα.

Καὶ φεύγων δὲν ἐγύρισα νὰ τὴν ἰδῶ.

Δὲν μοῦ ἤρεσε διόλου.

Διόλου δὲν ἐμύριζεν.

Δὲν εἶχε πλέον τὴν χάριν ἐκεῖνην.

Τὴν εὐμορρίαν ἐκεῖνην, δὲν τὴν εἶχε τώρα.

Δὲν εὗρισκα στὴν τριανταφυλίτσαν ἐκεῖνην τώρα τί-
ποτε ποῦ νὰ μὲ ἐλκύη. . . ποῦ νὰ μ' εὐχαριστῇ κἄν. . .

Τίποτε, τίποτε.

*
* *

*Ἐπροχώρουν.

Καὶ ἐνῶ ἐβάδιζον, ἐσυλλογίσθην αἴφνης ποῦ ἦτο πρὶν,
καὶ ποῦ κατήντησε τώρα !

Μέσα εἰς τὸ ἀνθοπωλεῖον ἐκεῖνο πρὶν· μέσα σὲ τόσα
ἄλλα ὠραῖα λουλούδια· μέσα εἰς τόσας εὐωδίας, ἐπάνω
εἰς τὸ λεπτοκαμωμένον ἐκεῖνο τραπέζακι. . .

Τώρα. μέσα εἰς τὸν ἀκαλλιέργητον ἐκεῖνον κῆπον !
 Μὲ ξερὰ σχεδὸν γύρω τῆς δένδρα !
 Ἐπάνω εἰς ἓνα παλαιόν, μισοσπασμένο τραπέζι. .

* *

Ἡ εἰκὼν τῆς τώρα ἦτο πεθαμμένη πλέον μέσα μου.
 Δὲν τὴν ἀγαποῦσα τώρα.
 Δὲν μᾶς συνέδεε τίποτε, τίποτε πλέον.
 Μᾶς ἐχώριζεν ἡ ἀδιαφορία.
 Ἡ ἀδιαφορία, ὅσον καὶ τὸ διάστημα.

* *

Εἶχον προχωρήσει, ἀρκετά.
 Ὁ κῆπος ἐκεῖνος δὲν ἐφαίνετο πλέον.
 Αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως ἤρχισαν νὰ κρύπτουν τὴν πέριξ
 θέαν. Ἡ ἐξοχὴ ἦτο μακρὰν.
 Μακρὰν ἦτο καὶ ὁ νοῦς μου τώρα ἀπὸ τὴν τριαντα-
 φυλλίτισαν ἐκείνην.
 ὦ ! ἤμουν ἀδιάφορος.
 Ἐντελῶς ἀδιάφορος πλέον.
 Ξένος ἤμουν πλέον διὰ τὴν τριανταφυλλίτισαν ἐκείνην. .

ΓΕΩΡ. Π. ΑΣΙΩΤΗΣ

Ἄπριλιος 1896.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ὁ κόσμος ἀνήκει εἰς τοὺς αἰσιοδότους· οἱ ἀπαισιοδοχοὶ δὲν εἶνε παρὰ
 ἀπλοῦ θεαταί. .

* *

Αἱ αἰσθήσεις εἶνε διὰ τὴν ἡδονὴν· τὸ αἶσθημα, διὰ τὴν εὐδαιμονίαν.

393—1896

ΜΙΑ τῶν πρώτων σκέψεων, ἃς φέρει εἰς τὸν νοῦν
 ἡ τέλεσις τῶν νέων Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, εἶνε
 ἡ σύγκρισις τῆς Ἑλλάδος τοῦ 393, τοῦ τελευ-
 ταίου ἔτους, καθ' ὃ ἐτελέσθησαν τὰρχαῖα Ὀλύμπια, καὶ τῆς
 τοῦ 1896, ὅτε ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων ἐγεῖνε τὸ πρῶτον θέα-
 τρον τῆς νέας πανηγύρεως.

Πεντεκαίδεκα ὅλοι αἰῶνες διῆλθον ἐν τῷ μεταξῷ, χρόνος
 μακρὸς, καθ' ὃν ἐν μέσῳ περιπετειῶν ποικίλων καὶ ἀλη-
 σμονητῶν ἡ Ἑλληνικὴ πατρίς μετέβαλε πολλαχῶς τὴν ὄψιν.
 Ἡ Ἑλλὰς τοῦ 393, τῆς διακοσιοστῆς ἐνενηκοστῆς τρίτης
 Ὀλυμπιάδος, εἶνε ὅλως διάφορος τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1896,
 τῆς διακοσιοστῆς ἐνενηκοστῆς τετάρτης Ὀλυμπιάδος. Ἐκείνη
 μὲν εἶνε ἡ προσβῦτις ἡ γέγρακται ὑπὸ τῶν ἀμαρτιῶν καὶ
 τῶν συμφορῶν, ἀλλὰ περισώζουσα καὶ ὑπὸ τὰς ρυτίδας τοῦ
 γήρατος τῆς ἀρχαίας αὐτῆς καλλονῆς τὰ ἀπαράφθορα ἔχνη.
 Αὕτη δὲ ἡ νεάζουσα καὶ ἄπηκτος ἀκόμη κόρη ἡ ὀλισθαί-
 νουσα κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα καὶ μετεωριζομένη καὶ
 σφαλλομένη μὲν ὑπὸ τῶν ταλαντεύσεων τῆς ἀπειρίας, ἀλλὰ
 βαίνουσα ὅμως οὐχ ἦττον σθεναρῶς πρὸς τὰ πρόσω. Ὡς δ'
 ἡ ἀρχαία ἐκείνη Ἀνδρομάχη ἡ πρὸς τὸν Ἐκτορα συχνῶς
 ἐντροπαλιζομένη, οὕτω στρέφει καὶ ἡ νέα Ἑλλὰς διηνεκῶς
 τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ ἀπώτερον καὶ ἐγγύτερον παρελθόν,
 ἡ δὲ συχνὴ αὕτη πρὸς τὰ παρελθόντα ἐπιστροφή αὐξάνει
 μὲν ἐνίοτε τοῦ βήματος τὸ ἀσταθές, ἀλλὰ καὶ κανονίζει
 συνάμα τὴν πορείαν, οἰονεὶ ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτὴν πρόγραμμα
 ὠρισμένον.

Καταργῶν ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ἤθελε καὶ διὰ τοῦτου τοῦ μέσου νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ δὲ χρυσελεφάντινος Ζεὺς τοῦ Φειδίου, ἀπαγόμενος ἐξ Ὀλυμπίας καὶ μεταφερόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔπαυεν ὦν τὸ σέβασμα τῶν Ἑλλήνων ἐν Ὀλυμπία καὶ μετεβάλλετο ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους εἰς ἀξιοθέατον μόνον ἔργον τέχνης, εἰς ἀπλοῦν ἀντικείμενον μουσείου. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ἐπὶ δώδεκα σχεδὸν ὄλους αἰῶνας ἀντήχει ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις ἤρχιζε ἢ διάλυσις καὶ ἠπλοῦτο ἢ ἐρημία. Ἐν ᾧ δὲ οἱ σεισμοὶ ἤρειπουν τὸν ἀρχαῖον κόσμον τῆς Ὀλυμπίας καὶ ἡ ἄμμος τοῦ Κλαδίου ἐκάλυπτε τὴν ἱερὰν Ἄλτιν, ἤρχιζον σιγῶντα τάρχατα μαντεῖα καὶ ὁ χρησιμοδότης Φοῖβος τῶν Δελφῶν ἔπαυεν ἔχων καλύβην καὶ μάντιδα δάφνην. Εἰς μάτην ὁ ὀνειρόπληκτος Ἰουλιανὸς ἐφραντάζετο καὶ ἐνήργει τὴν ἀνάστασιν τῶν πεπτωκότων εἰδώλων. Ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶχεν ἐκλίπει, αἱ ἀρχαῖαι πόλεις εἶχον πέσει, οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ εἶχον φυγαδευθῆ ὑπὸ τοῦ Ναζωραίου. Ἡ γλαυῆ ἐκρῶζεν ἐπὶ τῶν ἠρημωμένων ναῶν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἶχον ξηρανθῆ αἱ πλάτανοι τοῦ σπαρτιατικοῦ Πλατανιστᾶ. Ἡ Ἑλλάς εἶχε μεταβληθῆ εἰς μέγαν ἐρειπίωνα.

Πενιχρὸς καὶ ταλαίπωρος εἶνε ὁ μακρῶν βίος τῆς ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου κόσμου κατὰ μικρὸν ἐξανισταμένης νέας Ἑλλάδος. Τὸ κέντρον τοῦ πολιτικοῦ βίου ἔχει μετατεθῆ παρὰ τὰς χαριτωμένας ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἐκεῖ αὐτοκράτορες πανίσχυροι κράτους, ὅπερ ἀποβαίνει μὲν Ἑλληνικὸν σὺν τῷ χρόνῳ, ἀποβαλὼν πάσας τὰς ῥωμαϊκὰς παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ διατηρεῖ ἐν μέρει χαρκτηῖρα οὕτως εἰπεῖν πανανατολικόν, συγκρατοῦσι μετὰ σθένους τὰς ἡνίας τῆς ἀρχῆς ἐπὶ μίαν ὄλην χιλιετηρίδα καὶ πλεόν, παλαίοντες πρὸς μυρίους πολεμίους. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ πορφυρογέννητοι τοῦ Βυζαντίου πανηγυρίζουσι τὰς μεγάλας αὐτῶν βασιλικὰς νίκας ἢ δαμάζονται ὑπὸ τῆς μοιραίας ἰσχύος τοῦ πεπτωμένου, αἱ χῶραι τῆς ἐντεῦθεν Ἑλλάδος τίθενται οἰονεῖ ἐν μοίρᾳ Καρρός. Δίκην Κορυβάντων ἐπεισδατοῦσιν εἰς τὰ τεμνῆ τῆς ἀρχαίας δόξης τοῦ Ἑλληνισμοῦ οἱ ἐπίδρομεῖς τοῦ Βορρᾶ καὶ

τῆς Δύσεως, καὶ τέλος ὁ χριστιανικὸς Ἑλληνισμὸς μετ' ὀδύνης βλέπει ἐγκαθιδρυμένην ἐν μέσῳ τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων τὴν σημαίαν τῆς ἡμισελήνου.

Ἄλλ' οὔτε ἡ μακρὰ παρακμή, οὔτε ὁ βάρβαρος κατακτητὴς ἠδυνήθησαν νὰ καταπνίξωσι τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας ἐν τῇ γῇ ἧτις εἶχε γαλουχῆσαι αὐτήν. Αἱ συμφοραὶ καὶ ἡ δουλεία ἐδίδαξαν καὶ ἐφρονημάτισαν τὸν Ἕλληνα. Κυρίαρχοι καὶ ὑπόδουλοι ἔμειναν ἀσύνδετοι καὶ ἀνανάμικτοι πρὸς ἀλλήλους ὡς τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ὕδωρ κατὰ τὴν ὥραϊν ἐκφρασιν τοῦ Παπαρρηγοπούλου. Καὶ ὅτε τὸ ἔθνος ἐξῆλθε τέλος καθημαγμένον ἀλλ' ἐλεύθερον ἐκ τοῦ μακροῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος πρὸς τὸν κατακτητὴν, ἐφάνη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου οἰονεῖ νέα τις πλάσις μετὰ τὴν διπλὴν βάπτισιν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὸ λουτρὸν τῶν αἱμάτων.

Τοιαύτη ἡ σημασία τῆς νέας Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας.

Διὰ ταῦτα τὸ 393 ἀντιπροσωπεύει τὸ γῆρας καὶ τὴν παρακμήν, τὸ δὲ 1896 τὴν ἀνηρώσαν νεότητά. Ἡ Ἑλλάς τῆς διακοσιοστῆς ἐνενηκοστῆς τρίτης Ὀλυμπιάδος εἶνε ἡ Ἑλλάς τῶν ἐρειπίων τοῦ παρελθόντος, τῶν μεγαλοδόξων ἀναμνήσεων, ἀλλὰ καὶ τῆς πάλης μεταξὺ εἰδώλων καὶ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀσυντελέστου ἐθνικῆς ἐνότητος. Ἡ δ' Ἑλλάς τῆς σήμερον εἶνε ἡ χριστιανικὴ πατρίς πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἡ κοιτίς καὶ ἐστία ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔχοντας πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Μνήμων τῆς δόξης τῆς ἀρχαίας τηρεῖ ἱερὰς τὰς μεγάλας τῆς ἀρχαιότητος ἀναμνήσεις, ἀλλὰ περιφρουρεῖ ἀκοίμητος καὶ τὰς ἐπιβλητικὰς ἀξιώσεις τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, ἣν ἐγάλκευσαν αἰῶνες ὄλοι συμφορῶν καὶ κοινῆς δουλείας καὶ κοινῶν ἐλπίδων καὶ πόθων κοινῶν. Ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς τέφρας ἀνέθανον πόλεις ὥραται, τὴν μακρῶναια πτωχεῖαν ἤρχισεν ἀντικαθίστῶσα ἐθνικὴ εὐπορία, ἀγαπωμένη βασιλικὴ δυναστεία συναγωνίζεται πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς ἐλευθερίας πανδήμου ψήφου τοῦ λαοῦ πρὸς ἔξαρσιν τῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ περιφρούρησιν τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους. Εἰς μάτην μεμφίμοιροι καταχρίνομεν τὰ πάντα, ἀνυπόμονοι καταδικάζομεν ἡμᾶς αὐ-

τούς, σπεύδοντες γινόμεθα αυτοκατήγοροι τῆς ἐθνικῆς προόδου. Εἰσερχόμενοι τὴν 25ην Μαρτίου εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον ἔπρεπε νὰ ἀναλογισθῶμεν ὅτι εἴμεθα ὡς ἔθνος ἐν ὄλῳ εὐτυχέστεροι τῶν ἐξελαυνομένων τῶ 393 ἐκ τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀλτεις ὑπὸ τῶν μωσιγοφόρων τοῦ Θεοδοσίου.

ΣΠΥΡ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ

Ἀπρίλιος τοῦ 1896.

Ἡ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Τὴν ἀγαποῦσε σὰν τρελλός· μὰ ἡ ἄπονη καρδιά της σ' τὴ λαύρα τῆς ἀγάπης του λές κ' ἦταν ἀπὸ πέτρα. Μιὰ μέρα ποῦ τῆς ἄνοιγε τὰ σπλάγχνα του μὲ πόνο. γιὰ δεῖγμα τῆς ἀγάπης του τοῦ γύρεψε μιὰ χάρι : τὴν ἀκριβὴ μανοῦλα του νὰ πάη νὰ σκοτώσῃ καὶ τὴ καρδιά της ὕστερον νὰ φέρῃ 'ς τὸ σκυλί της !

Κι' αὐτὸς δὲν ἄργησε πολὺ· τρελλός ἀπ' τὴν ἀγάπη τὴ δόλια τὴ μανοῦλα του πηγαίνει καὶ σκοτώνει, τῆς ξεριζώνει τὴν καρδιά καὶ τρέχει νὰ τὴν πάη 'ς τὴν πολυαγαπημένη του γιὰ δῶρο τοῦ σκυλιοῦ της· κ' ἐκεῖ ποῦ τρέχει, ξεγλυστοῦ 'ς τὸ δρόμο, παραπέφτει, καὶ ἡ καρδιά τῆς μάνας του κυλιέται· μέσ' 'ς τὸ βοῦρκο.

Μὰ σὰν κυλιέσθῃ ἡ καρδιά, ἀκούσθη ποῦ μιλοῦσε, καὶ τοῦλεγε σὰν νὰ κλαίγε : «Μὴ χτύπησες, παιδί μου ;»

(Κατὰ τὸ γαλλικόν)

Σ.

ΔΕΝ ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ

Τῷ ἀγαπητῷ μου ΓΕΩΡΓΙῳ ΖΕΡΜΠΗΝ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΔΑΛΗ 24 ἐτῶν	▲	ΠΕΤΡΟΣ 60 ἐτῶν
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΔΡΗΣ 28 ἐτῶν	◆	ANNETA 25 ἐτῶν

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος ἐν Ἀθήναις

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ αἰθουσαν μικρὰν καὶ κομψήν. Εἰς τὸ βάθος θύρα· θύρα ἐπίσης ἀριστερᾷ φέρουσα εἰς τὰ δωμάτια τῆς κυρίας Βαρδάλῃ : δεξιᾷ παράθρονον. Κλειδοκύμβαλον, γάστραι ἀνθέων καὶ φυτῶν ἐξωτικῶν, δύο μικραὶ τράπεζαι. Ἐπὶ τῆς μιᾶς τούτων ἀνοδόχη πολύτιμος, ἐπὶ τῆς ἄλλης λεύκιμα φωτογραφίων. Παρ' αὐτὴν chaise—longue, ἀνάκλιτρα, ἔδραι....

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ, εἶτα ΠΕΤΡΟΣ.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ, ξανθὴ καὶ ὄψα, ὡς ἐν λύπῃ· καὶ ἀσθενείας μακρᾶς, φέρουσα μίλαιαν πένθιμον ἐνδομαστίαν. Περιέρχον, ὁ Πέτρος δὲν ἦλθεν ἀκόμη. Πρέ-

πει νὰ τελειώνω γρήγορα. . Θὰ πάγω νὰ καθίσω σὲ κανένα νησί. .
 'σ τὴν Σύρα. . 'σ τὴν Τῆνο. . Δὲν μπορῶ νὰ τὸ βλέπω πειὰ τὸ σπίτι
 αὐτὸ τὸρα ποῦ πέθανε καὶ ἡ μητέρα μου. Μιά χήρα γυναίκα τί
 νὰ τὸ κάμῃ ἕνα τόσο σπίτι. . Καὶ ὁ Πέτρος ; . . Εἰσέρχεται ὁ Πέτρος ἀπὸ
 τῆς θύρας τοῦ βάνου. "Α ! νὰ τος. Λοιπὸν ;

ΠΕΤΡΟΣ. Πῶ ! . . τί ζήτησθ' . . ἐπῆγα ποῦ λέτε, κυρία, καὶ τὸ
 ἔβαλα σὲ δυὸ ἐφημερίδες πῶς ἐνοικιάζεται. . . 'σ τὴν « Ἐφημερίδα »
 καὶ 'σ τὴν « Νέα ».

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Καλά. Μήπως ; . .

ΠΕΤΡΟΣ. Ἐλθὼν νὰ ἱκανοποιηθῆσθ'. Καί. . . διακόπτεται.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Λέγε, λέγε. . .

ΠΕΤΡΟΣ. Δεικνύων μὲτα τιμᾶχιον χαρτονίου λευκοῦ. Καὶ πῆρα καὶ αὐτὸ τὸ
 χαρτόνι νὰ κρεμάσωμεν ἕνα ἐνοικιαστήριον.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. ἄλλαξοῦ ἐστραμμένη. "Α ! καλὰ ἔκαμες. Κρέμασέ το
 λοιπὸν.

ΠΕΤΡΟΣ. Νά, τώρα νὰ τὸ γράψω. .

'Ο Πέτρος καταγίνεται γράφων μὲ μεγάλα στοιχεῖα προσεκτικῶς σχεδιάζων τὰ κτὰ γράμ-
 ματα τοῦ υποδείγματος ὅπου κρατεῖ.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. ἀδιαφόρῳ, καὶ ἑλαφρῶς μειδιῶσα, περιστρέφουσα δὲ τὰς σελί-
 δας βιβλίου ἕπερ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς τραπέζης. Πρόσεχε μόνον μὴ κάμῃς ἀνορθο-
 γραφίας. Νὰ ρωτήσης καὶ τὴν 'Αννέτα. .

ΠΕΤΡΟΣ. ὑπερηφάνῳ, καὶ μικρὸν περιφρονητικῶς. Ναι, τὴν 'Αννέτα! 'Ε-
 κείνη βλέπει ξέρει περὶ πολλά! Γιὰ δῆτε 'δῶ. Τῆ δεικνύει τὸ ὑπόδειγμα.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. μεταστραμμένη καὶ μειδιῶσα. "Α !

ΠΕΤΡΟΣ. Μοῦ τὸ 'δωσε ὁ μάγειρος τοῦ ἀντικρουνοῦ σπιτιοῦ. Γράφω
 ἄλλοι καὶ ἀνεπαράβαλλων. Τὸ γράφει ὁ ἴδιος, ἐκεῖνος ξέρει καλὰ γράμ-
 ματα.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Αὐτὸς εἶνε ὁ καυμὸς σου καυμὸς Πέτρο. . .
 "Ε ; . .

ΠΕΤΡΟΣ. "Ε ! μποροῦσα νὰ μάθω περὶ πολλὰ ὅταν σᾶς ἐπή-
 γαινα σχολεῖο, μικράκι ποῦ εἴσθε, καὶ ἤθελε νὰ μὲ μάθῃ καὶ μὲνα
 γράμματα ὁ κ. Κωστάκης. Τὰ θυμοῦσαστε ; . .

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Βαρυστόμῳ. Καλὲ ποῦ τὰ θυμήθηκες. . . "Αφρησε
 τ' αὐτά. . Περρασμένα.

ΠΕΤΡΟΣ. ὡσεὶ καθ' ἑαυτὸν. Περρασμένα, μὰ τί καλὸ παιδί. . μεγάλως.
 Γιὰ κυτᾶξετε ὅμως. . "Ὅσο γιὰ ν' ἀντιγράψω.

. . . Τῆ ἐπιδικνύει τὴν πινακίδα. Τί ὠραῖα ! συλλασίζων. ΑΙΝΙΚΙΑΖΑΙΤΕ.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Μπράβο ! Ὅστε καθηγητῆς. . "Ἐχει καὶ ἕνα. . .

ΠΕΤΡΟΣ. σκεῖδων. Λάθος ! "Ἐχει κανένα λάθος ; περίεργος καὶ ὡσεὶ
 δυσπιστῶν. Μπᾶ ! πάγω νὰ τοῦ τὸ δεῖξω.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Καλὲ δὲν βαρύνεσαι. .
 ΠΕΤΡΟΣ. Μπᾶ ! ὄχι, κυρία. . Αὐτὸ εἶνε προσβολὴ γιὰ τὸ σπίτι. .
 "Ἐπειτα δά. . . ἰκέρχεται διὰ τοῦ βάνου.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ, εἶτ' ΑΝΝΕΤΑ.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. 'Ο καυμὸς τί καλὸς ! 'Η μόνη του ὄμως
 ἀδυναμία ποῦ θέλει τώρα 'σ τὴν ἡλικία του νὰ μάθῃ γράμματα.
 Πιστὸς ὄμως ὑπηρέτης' ἐξ χρόνια τώρα ποῦ εἶμαι χήρα παραστέ-
 κεται σὰν συγγενῆς. Καὶ ἀκόμη πρὶν ποῦ ὑπέφερα μὲ τὴν ἀρρώ-
 στια τοῦ συζύγου μου, καὶ ὕστερα μὲ τὸν θάνατο τῆς μητέρας μου,
 αὐτὸς πάντα ἐστάθηκε σὲ βλα μὲ τὴν ἄποψη καὶ κωλοσύνη. . .
 Δὲν ξέρω μόνο. . . μὰ ποῦ εἶνε ἡ 'Αννέτα. . . κτυπᾷ τὸν κωδωνίσκον. "Αν
 εὑρίσκα τριακόσας δραχμαῖς καὶ ἕνα καλὸν ἐνοικιαστήν. . . "Ἐρχεται
 ἡ 'Αννέτα διὰ τοῦ βάνου.

ΑΝΝΕΤΑ. "Ἐσημάνατε κυρία ;

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. "Ακου νὰ σοῦ 'πῶ. "Αν ἔλθῃ κανεὶς γιὰ τὸ
 σπίτι. . .

ΑΝΝΕΤΑ. Μπᾶ, τὸ ἀποφασίσατε λοιπὸν κυρία ; . . Τὸ νοικιάζετε ;

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναι, θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν 'Αθήνα. Θὰ πᾶμε
 'σ τὴν πατρίδα σου νὰ μείνωμε τὸ καλοκαῖρι. .

ΑΝΝΕΤΑ. "Σ τὴν Τῆνο ; Τί ὠραῖα. Νὰ δῆτε πῶς θὰ σᾶς ση-
 κώση ὁ τόπος μας, κυρία !

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Πιστεύω. "Αν ἔλθῃ λοιπὸν κανεὶς γιὰ τὸ σπί-
 τι, μὲ φωνάζεις ὅ,τι ὠρα καὶ ἂν ἦνε.

ΑΝΝΕΤΑ. Μάλιστα κυρία.

'Η κ. Βαρδάλη. "Ἐρχεται ἀριστοτέλει.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΑΝΝΕΤΑ μόνη.

ΑΝΝΕΤΑ. Τί καλὰ, θὰ πᾶμε 'σ τὴν Τῆνο. . . 'Η καυμὸς ἡ
 κυρία. . τὴν λυποῦμαι ἀληθινά. . Τὸ τί ὑπέφερα. . τὴν λύπη τῆς
 δὲν τὴν εἶδα σὲ ἄλλῃ γυναίκα. Περ φέρεται ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Δὲν ἐγέ-
 λασε τ' ἀγγεῖλι τῆς μιά στιγμῆς. Διευθετῖ ποῦ καὶ ποῦ καθίσά τι ἡ ἀνοδόχνη.
 Νέα κοπέλα ἀκόμη. . ριπτοῦσα βλέμμα διὰ τοῦ παραθύρου. "Ε ! Πέτρο,
 γιατί πάλι τὸ ξεκρεμαῖς ; Ὅριστέ ! ὁ Πέτρος ξεκρεμαῖ τὸ ἐνοικιαστή-
 ριον. Πέτρο, δὲν μοῦ λὲς 'σ τὸ Θεὸ σου γιατί τὸ ξεκρεμαῖς ; Ὅψ !
 θυμωμένος εἶνε. Πῶ, πῶ. . ἀνεβαίνει. "Ἐπανηρομένη καὶ βαδίζουσα πρὸς
 τὴν θύραν τῆς εἰσόδου. Μὰ τί νάχῃ ;

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ANNETA—ΠΕΤΡΟΣ.

ΠΕΤΡΟΣ *εισερχόμενος δραματός και έν θυμῷ.* 'Ακοῦς ἐκεῖ! Μά εἶνε πράγματα τακτικά!

ANNETA. Τί ἔχεις πάλι; σάν. . .

ΠΕΤΡΟΣ. 'Οχι! σάν, ἀλλά. . .

ANNETA. Μά τί;

ΠΕΤΡΟΣ *περιφερόμενος ἄνω κάτω.* Δέν τὰ εἶδες τὰ διαβολόπαιδα ποῦ μέ κοροϊδεύανε; ἴδιῶ. Δέν ἦτανε 'κεῖ ὁ ἀντικρυνός μάγειρος νά τόν ρωτήσω.

ANNETA. Μά γιατί;

ΠΕΤΡΟΣ *ἐπιδεικνύων τήν πινακίδα.* Νά, γιά τὸ ἐνοικιαστήριον. Μὲ γελούσανε. 'Ἐχει λέγει ἀνορθογραφίες. Δηλαδή ὄχι ἀνορθογραφίες. . . Νά. . . ἔχει μία ἀνορθογραφία. . .

ANNETA. Γιά νά δῶ. . .

ΠΕΤΡΟΣ. Δές. . . ἐσύ ξέρεις καλλίτερα. . .

ANNETA *ἀναγινώσκουσα συλλαβιστί.* 'Ενοικιάζεται. 'Οχι! καλά εἶνε. Νά: ἐνοικιάζεται.

ΠΕΤΡΟΣ. Μά, νά, ἔχει λέγει μιὰ ἀνορθογραφία. . . ἐδῶ 'σ τὸ γιῶτα. Δεικνύει τήν συλλαβὴν ΚΙ.

ANNETA. 'Α! βέβαια, βέβαια, καὶ δέν τὸ 'πρόσεξα!

ΠΕΤΡΟΣ *περιχαρῆς.* 'Ε! κατ' ἐαυτόν. Τὸ βρήκα μόνος μου.

ANNETA. Βέβαια, δός μου τὸ μολύβι. (τὴ δίδει τὸ μολυβδοκότυλον).

ΠΕΤΡΟΣ. *(μεταμελοῦμενος)* 'Οχι, δός μου τὸ μένα. Τὸ λαμβάνει ὅπως. 'Εγὼ ξέρω καλλίτερα.

ANNETA. 'Αν θέλεις νά σοῦ τὸ διορθώσω, καλά, εἰδ' ἄλληλως. *(ὡπαι θυμωμένη φεύγει)*.

ΠΕΤΡΟΣ. Μάτια μου. . . 'Ας εἶνε. Ξέρεις καὶ σύ γράμματα. . . μὰ ξέρουνε καὶ ἄλλοι. Μὴν τὸ πέρνης ἀπάνω σου.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ANNETA—ΠΕΤΡΟΣ ἢ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ.

'Η κ ΒΑΡΔΑΛΗ *ἰσταμένη εἰς τὴν φλ. ἂν τῆς θύρας.* Τί κάμουν αὐτοὶ ἐκεῖ;

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ἐλα λοιπὸν λέγε.

ANNETA. Τί νά λέγω. Διόρθωσε τὸ λάθος, νά, 'σ τὸ γιῶτα.

ΕΛΑΝΗ *μειδιῶσα.* 'Α! τοῦ διορθόνει τὸ λάθος.

ΠΕΤΡΟΣ. Μμμ. . . Τὸ γιῶτα. . . δηλαδή. . .
ANNETA. Κουτέ. . . τὸ γιῶτα νά, κάμε τὸ ἦτα. Αὐτὸ εἶνε ὄλο
κι' ὄλο. 'Ο Πέτρος διορθώνει τὸ Ι τῆς συλλαβῆς ΚΙ εἰς Η. 'Ἐχρυσιν ἰσταμένα τὰ
ῶτα πρὸς τὴν κ. Βαρδάλη, ἀλλ' αὐτὴ βλέπει ὅτι γράφουσι ἐπὶ τῆς πινακίδας.

ΠΕΤΡΟΣ. Μμμ. . . 'Ἐτσι λοιπόν. Τὸ ἐνοικιάζεται γράφεται τὸ κι
μὲ ἦτα καὶ ἔγι μὲ γιῶτα.

ANNETA. Βέβαια, ἐγέρασες καὶ δέν τῶμαθες.

ΠΕΤΡΟΣ. Προχωρῶν ἀντιθέτως κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν κ. Βαρδάλη καὶ χωρὶς νά τὴν
βλέπῃ, θέτει τὴν δείκτην ἐπὶ τοῦ κροτάφου, ὡς μελετῶν τι. 'Ενοικιάζεται! τὸ κι μὲ
ἦτα βλέπουσ τὴν κ. Βαρδάλην καὶ ἰστάμενος. 'Α!

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ *πρηχρῶσα.* Τὸ διορθώσατε λοιπὸν τὸ λάθος;
Μπράβο!

ΠΕΤΡΟΣ. Ναί! δεικνύει τὴν πινακίδα. Ναί ἦταν ἓνα λάθος, ἔγι λάθος
δηλαδή. . . ἓνα μικρὸ λάθος.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ *γελῶσα.* Καλά, καλά. Τόρα δέν ἔχει κανένα. Βλέπεις
τί θά πῆ συνεργασία! δίδουσα γράμμα ἔπερ ἐκράτει πρὸς τὸν Πέτρον. Πιάτο
αὐτό, εἶνε διὰ τὸν κύριον Ζίζυφον.

ΠΕΤΡΟΣ. 'Α! ποῦ ζήτησε τὸ σπίτι;

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί. Τοῦ γράφω πῶς ἂν θέλῃ μπορεῖ νά ἔλθῃ
νά τὸ 'δῇ.

ΠΕΤΡΟΣ *ἰπαναλαμβάνων.* Μπορεῖ νά ἔλθῃ νά τὸ 'δῇ.

'Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ *εἰσερχομένη πάλιν εἰς τὸ δωμάτιόν της.* Καὶ περνᾷ καὶ
ἀπὸ τὸ Τραχυδρομεῖο νά δῆς ἂν ἦλθε τὸ Αἰγυπτιακὸ.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ANNETA—ΠΕΤΡΟΣ.

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ε! πάγω καὶ γῶ. . .

ANNETA. Βλέπουσα πρὸς τὴν θύραν δι' ἣς ἐῤῥηθε ἢ κ. Βαρδάλη. Τὴν καυμένη
τὴν κυρία, πῶς τὴν λυποῦμαι.

ΠΕΤΡΟΣ. 'Ας τα, γιατί μοῦ θυμίζεις τὰ παλῆα χρόνια ποῦ ἦτανε
τόσο εὐτυχησμένη. . . Τὴν θυμοῦμαι μικρὸ παιδάκι ἀκόμη. Νά,
τόσο δά. . . δύο χρονῶν ἦτανε δέν ἦτανε.

ANNETA. Τόσον καιρὸν λοιπὸν ἔχεις μαζὺ τῆς;

ΠΕΤΡΟΣ. 'Αμ δέν σοῦ τῶχω 'πεῖ. 'Εγὼ τὴν ἐσῆκωνα 'σ τὴν
ἀγκαλιῆά μου. . . 'Εγὼ ὕστερα τὴν ἐπήγαίνα σκολεῖο 'σ τὴν Σύρα. .
Αὐτὴ δά μ' ἔμαθε *(μετ' αἰσιπραΐει ε)* καὶ τὰ γράμματα. . .

ANNETA. Ναί μὰ κάνεις καὶ ἀνορθογραφίες.

ΠΕΤΡΟΣ *δυσχερῶν.* 'Ε! μιὰ ἀνορθογραφία. . . 'Ας εἶνε. . . Πάγω
νά δώσω τὸ γράμμα. . . καὶ νά κρεμάσω καὶ τὸ ἐνοικιαστήριον.

'Ἐξέρχεται διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ANNETA εἶτα ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ.

ANNETA. Ὁραία ἰδέα ποῦ τῆς ἦλθε τῆς κυρίας νὰ πᾶμε ὁ στήν Τῆγο. Ἐγὼ τόσα χρόνια νὰ τὴν ἰδῶ τὴν πατρίδα μου. Ἐσπεριζομένη. Τόσα χρόνια ποῦ εἴμ' ἰδῶ ἄσπρισα καὶ πάγω λίγο νὰ μὲ μαυρίση ὁ ἥλιος τῆς. Μελαχροινὴ θάμαι πειὸ νόστιμη.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ δια τῆς πρὸς τ' ἀριστερὰ θύρας. Ἐφυγε ὁ Πέτρος... ἔ ;

ANNETA. Μάλιστα κυρία.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ βαίνουσα πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ὡς πρὸς ἑαυτὴν ὁμιλοῦσα. Τοὺς ἔρχεται δύσκολον νὰ τὸ νοικιάσουν τὸ σπίτι ἔτσι γιὰ μονοκατοικία.

ANNETA. Ἡ κυρία μὲ θέλει τίποτε ;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ὅχι, Ἄνετα, πῆγαίνε. Μόνο . . ἡ Ἄνετα ἰστανται μικρὸν μόνο ἂν μὲ ζητήση κανεὶς, ξέρεις, θὰ τὸν δεχθῆς ἀμέσως.

ANNETA. Μάλιστα, κυρία.

Ἐίρχεται διὰ τοῦ βάθου.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ μόνη.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ ἐπιανερχομένη διὰ τοῦ νοῦ εἰς τὴν πρώτην σκέψιν τῆς. Μὰ καὶ ἄτι τι θὰ ξεπέσω ἀκόμη ἀπὸ τὸ νοῖκι γιὰ νὰ τὸ δώσω τὸ σπίτι, παρὰ νὰ μένη ἀνοικιαστο τρεῖς μῆνες ὡς που νὰ ἔλθῃ ὁ Σεπτέμβριος, καλλίτερον ἀπὸ τώρα, φθάνει ὁ ἐνοικιαστής νὰ εἶνε καλός. Βλέπουσα περὶ ἑαυτὴν. Μόνο τόσα ἐπιπλα τί νὰ τὰ κάνω ; Νὰ τὰ νοικιάσω μαζὺ δὲν μπορεῖ . . νὰ τὰ πουλήσω δὲν ἤθελα, νὰ τὰ πᾶρω μαζὺ μου . . μετὰ μικρόν. Ἄς εἶνε, θὰ σκεφθῶ. Ἐπειτα μπορεῖ νὰ μείνω ὁ σ τὴ Σύρα κι' ὅλα διαρκῶς. ἢ ; ἐν δ' ἑτέρῳ. Πῶς θὰ μοῦ φανῆ ὁ τόπος ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια . . Δέκα χρόνια εἶνε ποῦ λέπω ἀπὸ τὴν Σύρα. Μετὰ θλίψεως καταφανοῦς. Τὰ καλλίτερα χρόνια μου ἐπέρασα ἐκεῖ. Τείνουσα τὸ οὖς. Ἄ !

ANNETA ἔπιειν. Μάλιστα, μονοκατοικία. Ἡ κυρία εἶνε μέσα . . Ὅρίστε !

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Κάποιος ἔρχεται γιὰ τὸ σπίτι, ἄς φεύγω.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ

ANNETA—ΚΟΔΡΗΣ εἶτα ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ.

ANNETA. Ἄ ! ἡ κυρία θὰ εἶνε εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς. Ὀλίγα λεπτά . . μιὰ στιγμή παρακαλῶ καὶ ἔρχεται.

ΚΟΔΡΗΣ. Μὰ δὲν ἐννοοῦσα νὰ τὴν ἀνησυχῆσω, ἔρχομαι ὕστερα. ANNETA. Ὅχι, κύριε, δὲν τὴν ἀνησυχεῖτε. Ἐπειτα δὰ ἔχω τέτοιαν διαταγήν. Βαίνει πρὸς τὴν θύραν τῆς κυρίας τῆς, ὅτι ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ ἐμφανίζεται ἡ κ. Βαρδάλη.

ANNETA. Ὁ κύριος ἦλθε γιὰ τὸ σπίτι.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ προσποιουμένη ὅτι νὸν μόνον τὸν εἶδε καὶ βαίνουσα ὀλίγα βήματα πρὸς αὐτόν. Ἄ ! ὁ κύριος ἦλθε γιὰ τὸ σπίτι ;

ΚΟΔΡΗΣ ὑποκλινόμενος. Κυρία μου. .

Ἡ Ἄνετα ἐίρχεται.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Καθῆσθε, παρακαλῶ. Τῶ ὑποδεικνύει κάθισμα.

ΚΟΔΡΗΣ ὑποκλινόμενος. Εὐχαριστῶ περιθλίπων καὶ ζητῶν μέρος νὰ ἐναποθέσῃ τὴν ράβδον του. Ἄ ! ἀνακαλύψας γυνίαν καὶ ἐπιστρέφων. Ἄν σὰς ἦτο εὐκολον νὰ μοῦ πῆτε τοὺς ὄρους . . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Γιὰ τὸ σπίτι ; Νὰ σὰς πῶ . . .

ΚΟΔΡΗΣ καθήμενος. Ἄ ! μάλιστα . . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Δὲν ἤθελα νὰ τὸ ἐνοικιάσω, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπεφάσισα νὰ κάμω ἓνα ταξεῖδι τὸ καλοκαίρι καὶ ἴσως μείνω γιὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὰς Κυκλάδας . . Εἶπα λοιπόν, ἄντι νὰ μένη . .

ΚΟΔΡΗΣ. Φυσικά . . Πολὺ καλὴ σκέψις . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναὶ μάλιστα, ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐζητοῦσα . .

ΚΟΔΡΗΣ ὡσεὶ ἀνήσυχος. Ἐνοικιαστήν ; καθ' ἑαυτόν. Μὰ ἡ γυναικί' αὐτή . . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί, ἐνοικιαστήν . . καθ' ἑαυτήν. Μὰ πῶς μὲ κυτᾶζει . .

ΚΟΔΡΗΣ. Ὡ ! ὦραϊα. Καὶ γὼ ἐζητοῦσα σπίτι, νὰ ποῦ συμφωνοῦμε καθ' ἑαυτόν. Αὐτὰ τὰ μάτια, ἡ φωνὴ αὐτή . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. καθ' ἑαυτήν. Περιέργον. Μεγάλως. Ἄν θέλετε λοιπόν νὰ τὸ ἐπισκεφθῆτε.

ΚΟΔΡΗΣ. Ὡ ! ὄχι, κυρία μου, περιττόν. Ἐπειτα δὰ τόρα ποῦ ἔμπαινα μέσα, εἶδα τόσα δωμάτια, τόσην εὐρυχωρίαν . . καθ' ἑαυτόν. Μνήσθητί μου Κύριε !

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ἄ ! ναί, γιὰ εὐρυχωρίαν, ὅσην θέλετε.

ΚΟΔΡΗΣ. Εἶδα καὶ τοὺς σταύλους σας ὁ σ τὴν αὐλή.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί, σταύλους χωρὶς ἄλογα. Τὰ ἐπώλησα καὶ κείνα. Καὶ νὰ σὰς πῶ, ἂν εὕρισκα ἓνα ἀγοραστήν καὶ γιὰ τὸ σπίτι . . .

ΚΟΔΡΗΣ. Τί ! τὸ δίδετε ; δηλαδὴ τὸ πωλεῖτε ;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Καὶ γιατί ὄχι ; καθ' ἑαυτήν. Πῶς μὲ κυτᾶζει . . . Μεγάλως. Ἐποθέτω πῶς μὲ ἕκατὸ χιλιάδες δραχμῆς . .

ΚΟΔΡΗΣ καθ' ἑαυτόν. Σὰν ἀπίστευτον. Μεγάλως. Δὲν θὰ ἦτο κακὴ

ιδέα. . . 'Επειδὴ ὅμως μένω μὲ τὴν μητέρα μου θὰ ἤθελα νὰ τῆς δεῖξω ἓνα σχέδιον. . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. "Ὅσο γιὰ σχέδιο, ἔχω ἓνα λεπτομερέστατον. .

ΚΟΔΡΗΣ. 'Αλήθεια ;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. 'Εγχειρίδιον. Βέβαια. . . ἀλλὰ ἡ μητέρα σας θὰ ἴπτο ἴσως προτιμώτερον νὰ τὸ ἔβλεπε μόνη τῆς.

ΚΟΔΡΗΣ. Ναί, ἀλλὰ τὸ κακὸν εἶνε ὅτι λείπει. . . . Εἶνε 'στὴ Σύρα.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. "Α ! τότε ἀλλάζει. Νὰ σὰς δώσω λοιπὸν τὸ σχέδιο καὶ τῆς τὸ στέλνετε. . . Βαίνει πρὸς τὸ δωμάτιόν τῆς.

ΚΟΔΡΗΣ. Καλέ, μέινετε, δὲν εἶνε ἀνάγκη.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. "Α ! μὰ δὲν εἶνε δά. . . . 'Εξέρχεται ἀριστοτέρερον.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΚΟΔΡΗΣ εἶτα ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ.

ΚΟΔΡΗΣ. Βλέπω ἀκόμη πρὸς τὴν ἔξοδον. Μὰ τί γυναῖκα, τί χάρι, τί γλύκα. . . Καὶ πῶς τῆς πᾶνε τὰ μαῦρα. Μετὰ μικρὸν. Δὲν εἶνε δυὸ λεπτά πού τὴν εἶδα καὶ μοῦ φαίνεται πῶς κἀτι μοῦ λείπει. Περιφέρει τὸ βλέμμα γύρω του. Δηλαδή δὲν πρέπει νὰ βεβαιώνω τίποτε, ὕστερ' ἀπὸ τὴν μυωπία μου καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορία που ἔπαθα 'σ τὸ βαπόρι, πού ἐπ'ἤρα ἐκείνη τῆ γριὰ γιὰ κοριτσάκι, καὶ μὲ γελᾷ ἀκόμη ἡ μητέρα μου. Αὐτὸ θὰ πῆ νὰ ἴσα; μύωψ καὶ νὰ μὴ θέλῃς νὰ βάλῃς καὶ γυαλιά. Μετὰ βραχί. Μ' αὐτὴ εἶνε ἀλλοιώτικο. . . δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἴνῃ ἀσχημη, οὔτε γριὰ. . . Καλὲ δὲν εἶδες τί χάρι, τί φρεσκάδα πού σκορπᾷ γύρω τῆς, τί γλύκα πού ἔχει ἡ ὁμιλία τῆς. .

Ἡ ὁμιλία τῆς. . . μὰ κάπου τὴν ἔγω ξανακούσει τὴν ὁμιλία τῆς. 'Εγώ. . . μετὰ βραχί. "Ἐλα δά, ἔχει γούστο νὰ πῶ πῶς εἶμαι καὶ ἐρωτευμένος 'κειδὸν ἑλαφρῶς, ὡσεὶ εἰρυνουόμενος ἑαυτὸν. "Ἄς εἶνε δὲν λέω αὐτὸ, μὰ. .

σκαλιζὼν τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης album. . . ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εἶνε ὠραία. 'Ἀνοίγει ἓν καὶ φυλλομετρεῖ ἀδιαφόρως. Εἶνε ὠραία, ὠραία γυναῖκα. . . Νὰ καὶ ἡ καυμένη ἡ 'Ἀλεξάνδρα βλέπων πρὸς τὴν θύραν δι' ἣς ἔβλεπεν ἡ κυρία Βαρδάλη. 'Ἀργεῖ πολὺ μοῦ φαίνεται. Φυλλομετρεῖ καὶ πάλιν αἴφνης ἵσταται πρὸ τινος φωτογραφία. Μπᾶ ! ἡ 'Ἐλένη. . . ἡ 'Ἐλένη. . . ἡ παλαιὰ μου ἀγάπη. . . Μὰ πῶς, καταβῆτε ἐπὶ album, μὰ πῶς βροίσκεται ἡ 'Ἐλένη ἐδῶ; "Ω ! βέβαια ἡ κ. Βαρδάλη θὰ τὴν γνωρίζῃ, θὰ μοῦ πῆ τί γίνεται, πού εἶνε. . . Μιλᾷ γολικῶς. Πόσο καιρὸ, χρόνια δηλαδή ! ἔγω ν' ἀκούσω γι' αὐτήν, εἰς οὐρανὸν. Τὴν καυμένη, πῶς τὴν ἀγαποῦσα ! . . 'Τὴν ἀγαποῦσα, μὰ δὲν τῆς τὸ εἶπα ποτέ. . . Τέτοιαι ἴμουν πάντα. . . δεῖλός. . . Ἡ τελευταία φορὰ πού τὴν εἶδα μετὰ μι-

κρὸν, πῶς μοῦ κοστιζει; πού τὰ θυμοῦμαι. . . ἑπαρθεῖται τὴν εἰκόνα ἴμουν νὰ φύγω, ἐπήγγαινα 'σ τὴν 'Ἀγγλία, χειμῶνας. Δεκέμβριος μῆνας, ἴμαστε μαζί περίπατο καὶ ἐμαξέσαμε ἀνεμῶνες προσβλήτων τὴν εἰκόνα. Καυμένη 'Ἐλένη ! ζῆς ἀρά γε ἀκόμη ; Τῆς ἔδωκα ἓνα μπουκέτο, τῆς καλλιτέρες. . . μ' ἐκύτταξε καὶ μοῦπε : εὐχαριστῶ. Γιατί νὰ μὴ τῆς τὸ πῶ πῶς τὴν ἀγαποῦσα ; Βλέπων πρὸς τὴν θύραν. Μὰ πῶς ἀργεῖ ἡ κ. Βαρδάλη. . . Τότε μόνος 'σ τὴν 'Ἀγγλία τὴν ἐνθυμούμου καθεμέρα. . . τῆς ἔγραφα στίχους. . . στίχους μάλιστα. . . ἀλλὰ δὲν τοὺς τῆς ἔστειλα. Εἴχαμε τότε μίαν κοινήν φίλην, ἀπέθανεν ἡ καυμένη, καὶ αὐτῆς ἐξωμολογούμην καὶ τοὺς στίχους καὶ τὸν ἐρωτὰ μου. Μετὰ μικρὸν καὶ προσβλήτων τὴν εἰκόνα. Τὸν ἐρωτὰ μου δηλαδή τὸν εἶχεν ἐνοήσει ἀλλὰ τὴν ὄρκισα νὰ μὴ τῆς πῆ τίποτε. Καυμένη 'Ἐλένη. . . Σπρεφόμενος πρὸς τὴν θύραν. Μά. .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἤρρησα ὡς που νὰ τὸ εὔρω, καὶ σὰς ἀφῆκα καὶ μόνον.

ΚΟΔΡΗΣ. Καθόλου, κυρία μου, καθ' ἑαυτὸν. Μὰ ὅσο τὴν βλέπω, μεγαλῶς. "Επειτα δὲ εὐρήκα συντροφιά, δὲν ἴμουν μόνος.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Περιβλέπουσα. Συντροφιά ; καθ' ἑαυτὴν. "Ὅσο τὸν κυττάζω. . .

ΚΟΔΡΗΣ δεικνύων τὸ λεύκωμα. Ναὶ συντροφιά, μὴ παλαιὰ γνωριμία. Ἡ κ. Βαρδάλη πλησιάζει νὰ ἰδῇ. . . Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε συγκεκινήμενος λίαν ποῖα εἶνε αὐτὴ ;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. 'Ἄρσθ εἶδε, μόλις συγκατομένη ἐκ τῆς συκινήσεως καὶ ὡσεὶ καθ' ἑαυτὴν. Αὐτὸς εἶνε. Τὸν προσβλέπει μετ' ἐνδιαφέροντος. Αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ παλαιὰ σας γνωριμία ;

ΚΟΔΡΗΣ. Ναί.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ πλησιάζουσα τὸ πρόσωπόν τῆς πρὸς αὐτόν. Εἶνε. . . μὰ πῶς. . . μετὰ συκινήσεως. Μὰ δὲν εἶμ' ἐγώ ;

ΚΟΔΡΗΣ. Κατάπληκτος. Σεῖς ; 'Ἐσύ ; ἀφῆτων τὸ λεύκωμα. 'Ἐλένη ! λαβαίνω τὰς χεῖρας τῆς, εἶσαι σύ, 'Ἐλένη, καὶ νὰ μὴ σὲ ἀναγνωρίσω ! .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Κωστάκη ! συγκεκινημένη. "Αὐ ἐγώ ; Καὶ ὅμως σὰν κάποιος νὰ μου τό λεγς.

ΚΟΔΡΗΣ. "Ἄγ 'Ἐλένη ! ἀνοίγω τὰς ἀγκάλας του καὶ περιβάλλων αὐτήν. Κάτ' ἐννοιωθα μῆσα μου ἅμα σὲ κυττάζω.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ ἀπειθεύουσα αὐτὸν προσεκτικῶς. Μὰ τόσο 'που ἀλλάξες.

ΚΟΔΡΗΣ. Τότε δὲν εἶχα οὔτε μουστάκι.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Τότε. . . ἄγ τί κακὸ πού μοῦ 'καμες.

ΚΟΔΡΗΣ. Καχό ; 'Εγὼ σοῦ ἔκαμα καχό πού σ' ἀγαποῦσα σὰν θεὸ μου μυστικά ;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί, μυστικά, τί μ' ὠφελοῦσε τὸ μυστικά; ..
 "Ἄν μοῦ τῶλεγες οὔτε θά'φευγες οὔτε θά παντρευόμουνα.

ΚΟΔΡΗΣ. Ἀλήθεια ἐπαντρεύθης; Οὔτε ἠθέλησα νά μάθω ποτέ...
 μέ ποιόν;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Βέβαια. . εἶμαι κυρία Βαρδάλη. . . δηλαδή
 χήρα κυρία Βαρδάλη.

ΚΟΔΡΗΣ. περιχαρής. Χήρα; φίλων ἐρωτικῶς τὴν χεῖρα τῆς. Φιλῶ τὴν
 ὀραιότεραν χεῖρα τοῦ κόσμου.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. ἐπασύρουσα τὴν χεῖρα τῆς. Βλέπω ἔμαθες μὲ τὸ πα-
 ραπάνω ὅσα δὲν ἤξευρες τότε νά μοῦ πῆς.

ΚΟΔΡΗΣ. Δὲν ἤξευρα νά σου τὰ πῶ μὰ τᾶγραφα. Τί τράβηξε ἡ
 καυμένη ἡ Λουκία ἀπὸ τοὺς στίχους μου. Καθεμέρα καὶ καινούρ-
 γιους. Νά, τὴν ἡμέρα ποῦφευγα τῆς ἔδωκα. . Ἄκου νά δῆς. Φέρει
 τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀνασείων τὴν κόμην, ὡταὶ ἐμπνέομενος.

- « Μέσα ὄσ τὰ βάθη τῆς καρδιάς μου νοιώθω
- « Κάτι φωλεύει, κάτι σπαρταρά,
- « Πότε μ' ἔλπιδα μοιάζει καὶ μέ πόθο
- « Κι' ἄλλοτε λύπη, μὰ ποτέ χαρά.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. ἐνῶ τὸν ἦκουε προσεκτικῶς καὶ ἐρωτικῶς ἐγείρουσα τοὺς βρα-
 χίονας καὶ ἐρεῖδομένη ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ ἱσακουλῆτη.

- « Ἄχ! τίνος πόθος μέσα μου φωλεύει;
- « Σὰν τίνος ἡ ἐλπίδα νά μὲ ζῆ;
- « Ποιὰ λύπη καθεμέρα μ' ἀγριεύει;
- « Γιατί δὲν εἶνε καὶ ἡ χαρὰ μαζί;

ΚΟΔΡΗΣ. ἐκπληκτος. Μά. .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. φέρουσα τὴν δείκτην εἰς τὸ στόμα τῆς καὶ φράσσουσα τὸ ἰδικόν
 τοῦ δια τῆς ἀριστερᾶς ἱσακουλῆτη.

- « Ἄχ! ὄλ' αὐτὰ ποῦ νοιώθω ὄσ τὴν καρδιά μου
- « Εἶνε γιὰ μιὰ γλυκεῖα ξανθομαλλοῦ.
- « Εἶν' ἔρωτας τὰ τόσα βάσανά μου,
- « Εἶν' ἔρωτας ποῦ θά πετάξῃ ἀλλοῦ.

ΚΟΔΡΗΣ. ἐνθουσιῶν καὶ θέλων νά ἱσακουλῆσῃ.

« Δὲν ξέρει.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. διακόπουσα.

...πῶς τὴν ἀγαπῶ δὲν ξέρει.

- « Καὶ δὲν τολμῶ καὶ γὼ νά τῆς τὸ πῶ,
- « Φαρμακωμένος φεύγω ὄσ ἄλλα μέρη,
- « Φαρμακωμένος φεύγω κι' ἀγαπῶ.

ΚΟΔΡΗΣ. Διαμαρτύρομαι, ὁ τελευταῖος στίχος θέλει διόρθωμα:
 Γυρίζω ἀπὸ τὰ ξένα κ' ἀγαπῶ

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. μετὰ τρυφερότητος. Κι' ἀγαπᾷς;

ΚΟΔΡΗΣ. λαμβάνων αὐτὴν ἡμέρα ἀπὸ τῆς μέσης καὶ καταρτίζων. Δὲν ἀγαπῶ. .
 λατρεύω.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Σὺ τᾶγραφες καὶ γὼ τ' ἀποστήθιζα.

ΚΟΔΡΗΣ. Ἀλήθεια! δὲν μοῦ εἶπες πῶς τὰ ἔμαθες; ποῦ τὰ
 ἤρρες; Ἡ Λουκία. . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί, ἡ Λουκία μοῦ τὰ ἔδωσε ἅμα ἔφυγες.
 Τότε ἐτόλμησε νά μοῦ ἐκμυστηρευθῆ ὅλον σου τὸν ἔρωτα. . καὶ
 μοῦ ἔδωσε καὶ ὅλους σου τοὺς στίχους.

ΚΟΔΡΗΣ. Καυμένη Λουκία.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ὑστερα ἐσκέφθημεν, δηλαδή ἐσκέφθη ἐκείνη
 πῶς θά κατώρθωνε νά μᾶς κάμῃ νά συνεννοηθοῦμε καὶ ἐπερίμενε
 τὴν κατάλληλον στιγμήν νά τὸ πῆ τῆς μητέρας μου.

ΚΟΔΡΗΣ. Ἀλήθεια;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Αἰφνης παρουσιάσθη ὁ σύζυγός μου, ὁ κύριος
 Βαρδάλης. Ἐγὼ ἐννοεῖς. . ἀλλὰ ὁ θεός. . . ποῖος μπορούσε νά πῆ
 ὄχι, ὄσ τὸ θεῖο! Τότε μ' ἐπορίκισε καὶ μ' ἐπάντρευσε ἀμέσως.
 Ἐξήσαμε λίγο, τρία ἔτη μὲ τὸν σύζυγόν μου μαζί καὶ ὕστερα
 μ' ἄφηκε χήρα, ἐξ χρόνου τώρα. .

ΚΟΔΡΗΣ. Σὰν ἀπίστευτο μοῦ φαίνεται.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ἀπὸ τότε ἐζούσα μὲ τὴν μητέρα μου καὶ τὸν
 Πέτρο, τὸν θυμᾶσαι τὸν Γέρο Πέτρο;

ΚΟΔΡΗΣ. ὦ! Βέβαια.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ἀλλὰ πρὸ πέντε μηνῶν ἀπέθανε ἡ μητέρα
 μου καὶ ζῶ μὲ τὰς ἀναμνήσεις. . . .

ΚΟΔΡΗΣ. διακόπτων. Τοῦ Βαρδάλη;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. κολαρίζουσα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στόματος διὰ τῆς δεξιᾶς ἱλοφρᾶ.
 Εἶσα: κακός. Μὲ τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας καὶ μὲ
 τοὺς στίχους σου.

ΚΟΔΡΗΣ. μὴ πιστεύων. Τοὺς στίχους μου;

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ναί. Τοὺς ἔχω κληρονομήσει ἀπὸ τὴν Λου-
 κίαν ὅλους. Τοὺς ἔδωσα μ' ἓνα μαρμαρινὸν κόκκινον καὶ εἶνε ἓνα ὠραῖο
 album τώρα. Νά, μέσα ὄσ τὴν κάμαρά μου πῆγαινε: θά τοὺς εὐ-
 ρῆς. Ἀπάνω σ' ἓνα τραπεζάκι. . . δίπλα ὄσ τὸ κρεβάτι μου.

ΚΟΔΡΗΣ. περιχαρής. Ἀλήθεια; Τρέχω. Ἐξερχόμενος διὰ τῆς ἀριστερᾶς
 θύρας καὶ ἐπιστρεφόμενος. Χρυσῆ μου Ἐλένη. Τῆς πέμπει φίλημα διὰ τῆς δεξιᾶς.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Η κ. ΒΑΡΔΑΛΗ εἶτα ANNETA.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ πίπτουσα ἐπὶ ἀνακλίντρον ὡς λιπόθυμος. Ἄγ! Παναγία μου. . . Τὴν ἀξίζω αὐτὴ τὴν εὐτυχία; Ἐσὺ μοῦ στέλνεις τὸν Κωστάκη; Ναι, τὴν ἀξίζω γιὰ τὸν ἀγαποῦσα ἀπὸ παιδί. Μικρὸ κορίτσι ἤμουνα, δώδεκα χρονῶ, καὶ ἔνοιωθα μέσα μου ἕνα κρυφὸ πόνο γι' αὐτόνε. Ὑστερα που μεγάλωσα, ὁ πόνος μου μεγάλωνε. Καὶ ἅμα ἦταν νὰ φύγῃ πὼς ἐκρατήθη καὶ δὲν τοῦ τὸ εἶπα. Νά, αὐτοὺς τοὺς στίχους ποῦ ἤθελε νὰ μοῦ ἀπαγγεῖλῃ τότε. . . θαρρεῖς πὼς τοὺς ἔχω γράψῃ ἐγὼ ἢ ἴδια. . . εἶνε τὰ ἴδια μου τὰ αἰσθήματα. Μετὰ μικρὸν. Κ' ἂν μ' ἀγαποῦσε ἀκόμη μετὰ τὴν ἀκρίβειαν. Μ' ἀγαπᾷ, μοῦ τὸ 'πε ὁ ἴδιος. . . Δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστέψω, δὲν τολμῶ, μὰ τὸν ἀγαπῶ.

ANNETA εἰσερχομένη διὰ τοῦ βαθροῦ. Κυρία, ὁ κύριος Ζίζυφος ἔστειλε τὸν ὑπὲρτέτην του. Σὲ λίγο, εἶπε, θὰ περάσῃ ὁ ἴδιος ἀπὸ δῶ, νὰ σᾶς μιλήσῃ γιὰ τὸ σπίτι.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ ἀπερημένη. Ὁ κύριος Ζίζυφος θὰ ἔλθῃ γιὰ τὸ σπίτι; καλά. . .

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

Οἱ ἄνω, ΠΕΤΡΟΣ.

ΠΕΤΡΟΣ εἰσερχεται διὰ τῆς θύρας τοῦ βαθροῦ ἄνω κάτω καὶ θυμωμένος. Κρατεῖ τὴν πινακίδα τοῦ ἐνοικιαστρίου ἀπὸ χεῖρας καὶ τὴν ἐπιδεικνύει. Φαίνεται προσθετικὸν τὸ μέρος ΔΕΝ. Ἄκουε ἐκεῖ. . . ἀστυνομία σου λέει. . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ ἐκθαμβος. Τί τρέγῃ; πάλι;

ΠΕΤΡΟΣ. Καλὲ ἀκοῦτ' ἐκεῖ στρεφόμενος πρὸς τὴν θύραν τοῦ βαθροῦ. . . Ἄστυνομία σου λέει ἔχομε. . . καὶ μάλιστα στρατιωτικῇ.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ. Ἐλὰ δῶ λοιπόν, γιὰ πὲς μοῦ τί ἔχεις;

ΠΕΤΡΟΣ. Καλὲ κυρία, μὰ εἶνε πράγματα αὐτὰ τίμια; δεικνύων τὴν πινακίδα. Δὲν βλέπετε ἐδῶ. Νὰ κάθῃτ' ὁ ἄλλος νὰ γράφῃ ἐνοικιάζεται; καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ νοικιάσῃ τὸ σπίτι του. . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ ἰδοῦσα καὶ μειδιῶσα Ἄ! γι' αὐτό;

ΠΕΤΡΟΣ. Μὰ γελᾶτε καὶ σεις. Δὲν εἶδατε τί μοῦ γράψαν; Δὲν ἐνοικιάζεται! τὰ παλιόπαιδα! Ὁ Πέτρος στρέφει τὴν πινακίδα ἵνα τὴν δεῖτῃ πρὸς τὴν Ἀννέτα. Ἐπῆγγαν καὶ μοῦ κόλλησαν καὶ ἕνα ΔΕΝ γιὰ καπέλο.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ ἄνω, ΚΟΔΡΗΣ.

ΚΟΔΡΗΣ εἰσερχόμενος ἀριστέριον καὶ κρατῶν τὸ λεύκωμα τὸ ἐρυθρὸν ἀπὸ χεῖρας Ἐπευθεῖ πρὸς τὴν κ. Βαρδάλην παρὰ τὴν θύραν ὅσων καὶ τὴν λαμβάνει ἀπὸ τῆς ὀπίσθου χεῖρος νὰ προσέη ότι εἶνε παρόντες ἡ Ἀννέτα καὶ ὁ Πέτρος καὶ ἀναγινώσκει

« Μὰ σὺ γαλανομμάτα μου χρυσὴ
« Τὸ στόμα τους μὲ δυὸ λογάκια κλείσει
« Καὶ πὲς πὼς ἀπιστῆ δὲν εἶσαι σὺ,
« Μ' αὐτὴ ποῦ μὲ τρελαίνει σὺ πὼς εἶσαι.

Τὴν φιλεῖ ἱπανεὶλημένως.

ΠΕΤΡΟΣ ἐκκληκτος πρὸς τὴν Ἀννέτα. Ἀννέτα, ἔ! Βλέπω καλά;

ANNETA τῷ Πέτρῳ ἴδια. Σσσ. . .

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ μεταστροφικῶν. Πέτρος, . . δὲν τὸν γνωρίζεις; ὁ Κωστάκης!

ΠΕΤΡΟΣ σπεύδων πρὸς τὸν Κωδρῆν περιχαρῆς καὶ λαμβάνων καὶ καταρτίζων τὰς χεῖρας του. Ὁ Κω. . . ὁ Κωστάκης. . . Κύριε Κωστάκη.

ΚΟΔΡΗΣ. Τὸν καλὸ μου τὸν Πέτρο.

Ἀκούεται ὁ κωδωνίσκος τῆς ἐξουθύρας.

ANNETA. Ἄ! ἔρχεται ὁ κύριος Ζίζυφος σπεύδει πρὸς τὴν ἔξοδον. Νὰ τὸν φέρω μέσα; Ἐρχεται γιὰ τὸ σπίτι.

Ἡ κ. ΒΑΡΔΑΛΗ συγκρατοῦσα τὴν Ἀννέταν. Ὁ κύριος Ζίζυφος ἀντιζουσα τὸν Κωδρῆν. Πὲς του, πὲς του πὼς δὲν ἐνοικιάζεται. . . θὰ τὸ κρατήσω μόνῃ μου.

ΚΟΔΡΗΣ ἀντιζῶν αὐτὴν τρυφερῶς ἀρ' ἔς ἀνηγήθη ὁ κύριος Ζίζυφος καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς. Εὐχριστῶ. . . Θὰ τὸ κρατήσωμε οἱ δυὸ.

ΠΕΤΡΟΣ ἀντιζῶν ἀκροτέρως μετὰ γλαφῆς μεγάλης καὶ ἰνυσοῦ. Οἱ δυὸ; Οἱ τρεῖς, οἱ τέσσαρες. Ἐπευθὼν καὶ φωνάζων. Ἀννέτα, νά, πάρε καὶ τοῦτο. . . δίδων τὴν πινακίδα. Εἶχαν δικηρὸ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ, νά, κρέμασέ το. Δὲν ἐνοικιάζεται.

Μ. Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΡΗΣ

Ἰανουάριος 1893.

[Ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἡμηνίου διηγήματος τοῦ κ. Γ. Δροσίνῃ, διδασχθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Σύρῳ τῇ 6 Μαρτίου 1893 ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ θεάτρου «Ἀπόλλων» ὑπὸ τῶν ἡθοποιῶν: κυριῶν Εὐαγγελίας Παρασκευοπούλου καὶ Φωτεινῆς Δημητροπούλου καὶ τῶν κ. κ. Εὐθυμ. καὶ Ἰωάν. Βονασέρκ.]

Ο ΕΠΙΛΟΧΙΑΣ ΜΟΥ

(Σελίς ἐξ ἀνυπάρχτων ἀπομνημονευμάτων στρατιώτου)

ΜΕΤΑΕΥ τῶν προσώπων, ἅτινα καταλείπουσιν ἀνεξίτηλους ἀναμνήσεις εἰς τοὺς διανύοντας στρατιωτικὴν θητείαν, εἶνε καὶ ὁ Ἐπιλοχίας!

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν ἰδικὸν μου. Ἄρκει ἄλλως τε νὰ γνωρίσετε ἓνα, διὰ νὰ ἔχετε τὸν γενικὸν τύπον μὲ ἐλαχίστας παραλλαγὰς.

Καλεῖται Γεώργιος Ἀντωνίου. Ἄλλὰ μεταξύ τῶν συναδέλφων του εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Καγκελλάριος. Ἡ προσεπωνυμία αὐτῆ τῷ ἐδόθη ἐκ τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ. Ἄφ' οὗτου προήχθη εἰς ἐπιλοχίαν, ἐνόμισε καλὸν νὰ περικόψῃ τὰς τέσσαρας συλλαβὰς τοῦ ἐπωνύμου του καὶ νὰ γράφεται Γεώργιος Α. Καὶ λόγῳ οἰκονομίας μὲν, ἀλλὰ καὶ διότι ἴσως προσέδιδεν οὕτω καὶ κάποιαν βασιλικὴν αἴγλην εἰς τὸ ὄνομά του. Ὁ διοικητὴς ὅμως τοῦ Συντάγματος, πιστὸς φύλαξ τῆς ἀκεραιότητος τῶν βασιλικῶν προνομίων, ἔσπευσεν εἰς μὲν τὸν ἐπιλοχίαν νὰ ἐπιβάλλῃ τετραήμερον φυλάκισιν, εἰς δὲ τὸ ἐπάνυμόν του τὰς τέσσαρας λιποτάκτιδας συλλαβὰς. Ἐκτοτε οἱ συναδελφοί του, λόγῳ παρηγορίας, τοῦ προσεκόλλησαν τὸν τίτλον τοῦ σιδηροῦ πρίγκηπος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Καγκελλάριος λοιπὸν, μὲ τρία σειρήνια εἰς τὸ ἀμπέχονον!

Εἶνε ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα. Οἱ ἀπλανεῖς ὀφθαλμοί του ἔχουσι τὴν ἔκφρασιν σκονισμένης ὑάλου. Ὡτα ἐπιμήκη ἀνοχτοῦ καὶ ὑπομονῆς ἀνταξίας τοῦ μήκους τῶν. Κεφαλὴ ἀπε-

103

φιλωμένη, ἀντιθέτως δὲ πρὸς τὴν γηϊνὴν σφαῖραν πεπιεσμένη περὶ τοὺς κροτάφους καὶ ἐξωγκωμένη τὴν κορυφήν. Μακρὸν ὑπογένειον, μὲ χρῶμα καὶ σχῆμα φρυγάνου, διατελοῦν εἰς ἀνωμάλους σχέσεις πρὸς τὸ ὕδωρ, πολλῶ δὲ μᾶλλον τὸν σάπωνα, οὐ ἄγνοεὶ τὴν ὑπαρξίν ὅσον καὶ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ κτενίου. Μέτωπον ἐπικλινές, περὶ τὸ ὅποτον θὰ ἤρμοζεν ὁ καλογηρικός μᾶλλον σκούφος. Παρεῖαι γωνιώδεις, διαυλακούμεναι εἰς ρυτίδας. Ὄδόντες ἐν εἶδει βομβαρδισμένων καὶ ἀμαυρῶν ἐρείπιων, μαρτυροῦντες ὅτι ὑπῆρέτησαν εὐὸρκως τὸν στόμαχον καὶ ἐτραγάνισαν οὐκ ὀλίγους ἀπηγορευμένους καρπούς. Ρίς γαμψή, προσκεκολλημένη ἴσως χάριν τῆς συμμετρίας τοῦ συνόλου, ἀφοῦ οὐδεμίαν ὄσφραντικὴν εἶδησιν λαμβάνει τῆς δυσσομίας τῶν ἀβροσπειῶν, ἃς ἐξελεύγεται ἀδιαλείπτως ἐκ τοῦ ἔρκους τῶν ὀδόντων. Στόμα ὅμοιον πρὸς ὀπὴν καταδόθρας, ἢ ὅποια εἰσδέχεται ὅλα τὰ περιττὰ καὶ ἀναδίδει τὸ ἄρωμά των. Τούλάχιστον ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἐπιλοχίου μου ἐκπέμπονται οὐκ ὀλίγα ἀναθυμιάσεις βωμολογιῶν, ὧν ἡ ὁσμὴ ἤμπορεῖ νὰ φέρῃ ἀσφυξίαν.

Καὶ ἐν γένει ὁ ἐπιλοχίας μου εἶνε ἐν τόσῳ περιεργον καὶ ἀλλόκοτον φυσιολογικὸν σύνολον, ὥστε συλλογιζόμεαι πῶς ἄρα γε ἀσεβῆς ἐξεστόμισε τὴν ῥήτραν ὅτι τάχα «ὁ θεὸς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἐπλαστούργησε τὸν ἄνθρωπον!»

Καὶ ἐν τούτοις εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κύκλους τὸν ἀποκαλοῦν: μάννα τοῦ λόχου! Δὲν ἤξεύρω ἂν ἀπὸ εὐφημισμὸν ἢ κοροθίαν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ στοργὴ τῆς μάννας αὐτῆς εἶνε τόσον ἐπίφοβος καὶ σκληροτράχηλος διὰ τὰ παιδιὰ τοῦ λόχου, ὥστε θὰ ἐπροτίμων χιλιάκις τὰ κακόμοιρα νὰ ἐμπέσουν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Σατανᾶ μᾶλλον παρὰ εἰς τοιαύτας μητρικὰς ἀγκάλας!

Ὁ ἐπιλοχίας μου κύριος Γεώργιος Ἀντωνίου εἶνε καθ'

ὄλα τύπος ιδιόρρυθμος. Ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας καὶ πλέον φέρει περὶ τὴν ὄσφυν τὸ ξίφος. Ἐξιμῶθη πλέον. Ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του ἠλικίαν ἐνὸς στατηῆρος.

Μετὰ τῶν ὑποδεεστέρων του συνεννοεῖται συνήθως διὰ τῆς δεξιᾶς ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα τῆς διὰ τῶν γρόνθων συνοπτικῆς διαδικασίας τῶν ἀναφουμένων ζητημάτων. Μὲ δύο βρισιές καὶ μὲ δύο χαστούκια συμπληροῖ κάθε ἐπιχείρημα εἴτε ὅταν ἐπιβάλλῃ διαταγὰς ἢ ὅταν ἐρμηνεύῃ τὸν κανονισμὸν καὶ τὸν Στρατιωτικὸν Νόμον.

Ἐκτελῶν τὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ λόχῳ ἀπολαμβάνει ὀλίγη τὴν αἴγλην τοῦ βαθμοῦ του. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀνεύθυνος βασιλεύς· οἱ ἄλλοι, οἱ ὑπ' αὐτόν, οἱ ὑπήκοοί του· αὐτοὶ ὑπεύθυνοι πάντοτε, καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀκόμα.

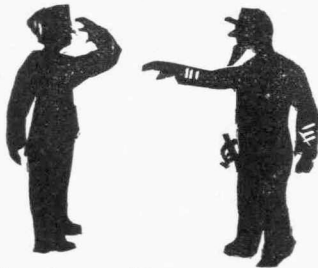
Ἀπολαύει νομοθετικῆς, δικαστικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐξουσίας. Ἐκδίδει διαταγὰς· λύει τὰς μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν διαφορὰς, κατὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιλήψεώς του ἢ κατὰ τὸ κέφι, ποῦ θὰ ἔχῃ ἐρμηνεύει τοὺς νόμους μὲ τὸν χαριέστερον τρόπον· ἐπιβάλλει ποινὰς, καταδικάζει εἰς ἀγγαρείας, ἀπονέμει χάριτας, κάμνει ρουσφέτια, καταδιώκει τοὺς ὑπόπτους, τοὐλάχιστον ὅσοι ἐπιμένουν νὰ λαμβάνουν τακτικὰ τὴν κουραμάναν ἢ τὴν δεκαμερίαν των, καὶ τέλος πάντων, μὲ δύο λέξεις, εἶνε ἡ... μάννα τοῦ λόχου!

Οὐαὶ δὲ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ὅσους δὲν εἶνε εὐπειθεῖς εἰς τὰ νεύματά του καὶ ὑποπέσουν εἰς τὴν μῆνιν τῆς μάννας!

Κάποτε ἕνας ἀπρόσεκτος στρατιώτης, τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ στείλῃ εἰς ἀναζήτησιν μιᾶς ἀξιωματικοῦ παραμάνας εἰς Ἄνδρου, ἐτόλμησε νὰ δυστροπήσῃ αἰτιώμενος πονοκέφαλον.

— Ἐλα ἐδῶ, ζῶν! τοῦ βροντοφωνεῖ ὁ ἀθάνατος ἐπιλοχίας μου. Στάσου εἰς πρόσσοσοχηγηήν!

Καὶ ὁ στρατιώτης ἐστάθη ἀκίνητος μὲ τὴν δεξιὰν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πιλιχίου.

— Ἐεύρεις, βρὲ τί θὰ εἰπῇ σέβας καὶ πειθαρχία; Ἐκεῖνος ἤρχισε νὰ τρέμῃ καὶ νὰ λύουν τὰ γόνατά του. Φαίνεται ὅτι εἶχε λάβει ἄλλοτε ψηλαφητὰ δείγματα καὶ τῶν δύο.

— Πειθαρχία θὰ εἰπῇ, βρὲ τενεκέ, ἔχεις δὲν ἔχεις πυρετό, ἢ κεφαλόπονο, ἢ πανοῦκλα—νὰ σὲ κόψῃ—ὀφείλεις νὰ βάλῃς ἀναφανδὸν τὰ ποδάρια στὸν ὤμο καὶ νὰ πετάξῃς ὅπου σὲ διατάζει τὸ καθήκον, ἔστωντας καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λυκαβητοῦ, ἢ ἔστην παραθαλασσίαν, διότι ἄλλοιῶς σοῦ πέρνει ὁ διάολος τὸν ἀναβαλλόμενον καὶ πάει λέοντας! Ἐκατάλαβες;... Σοῦτ!—Γρήγορα ἔστον κολαδοῦρο!

Καὶ κλασικὸς σφόνδυλος ἀστραποβολήσας ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐπιστοποίησε τὸ ἔντονον τῆς διαταγῆς.

Μία ἀπὸ τὰς πλέον αὐστηρὰς ποινὰς, εἰς ἃς κατέφευγεν ὁ ἐπιλοχίας μου, ὡσαύτως σοβαρὸν τι περιστατικόν, ὡς τὸ ἀνωτέρω, τὸν ἔφερον εἰς θέσιν νὰ συνοφρωθῇ, ἦτο καὶ ὁ καθαρισμὸς τοῦ κολαδοῦρου!

Κολαδοῦρος δ' ἐστὶ ὁ κάτωθι τοῦ συνεχοῦς σανιδώματος, τοῦ χρησιμεύοντος ὡς κοινῆς κλίνης τῶν στρατιωτῶν, χῶρος, ὅστις ἀπέχει τοῦ πατώματος περὶ τὰ δέκα ὑφεκατόμετρα, καὶ ἐντὸς

τοῦ ὁποῖου συσσωρεύονται τὰ προϊόντα τῆς ἀθηραγίας τῶν μυῶν, τῶν γαλῶν, τῶν κυνῶν, καὶ ἐν γένει ὄλων τῶν ζῶων... τοῦ λόχου, μικρῶν μετὰ μεγάλων.

Καὶ ὁ τιμωρηθεὶς στρατιώτης ὀφείλει, καὶ πρὶν ἢ ἀκόμη μάθῃ τὸ παράγγελμα πρηνηθόν, νὰ εἰσδύσῃ ὡς αἴλουρος ἢ ὡς ἔρπετόν καὶ νὰ ἀποκαθάρῃ τὴν κόπρον ἐκείνην τοῦ Αὐγείου.

Ἄλλα καὶ ἄλλα εἶδη τιμωρίας ἔχει πρόχειρα ὁ ἐπιλο-

χίας, ὡς λ.χ. ὁ καθαρισμὸς 30 ἢ 40 ὀκάδων γεωμήλων, καὶ μάλιστα εἰς χρονικὸν διάστημα, τὸ ὅποιον δὲν θὰ ἐπῆρκει οὐδ' ἐὰν διέτασσε νὰ τοῦ λουστράρουν τὰς ἀρβύλας. Ὁσᾶκις δὲ ἡ ποικιλία τοῦ συσσιτίου ἀπαιτεῖ νὰ ἀντικατασταθῶσι τὰ γεώμηλα δι' ἴσου ποσοῦ κρομμύων πρὸς κατασκευὴν στουφάδου, τότε δὴ τότε, ὁ ἐκτελῶν τὴν ποιὴν στρατιωτῆς χύνει ἐκὼν ἄκων τόσα δάκρυα, ὅσα δὲν θὰ ἔχυναν ἐκατὸν ὁμοῦ χῆραι κλαίουσαι τοὺς μακαρίτας των!

Ἄλλ' ἡ αὐστηρότης καὶ ἡ στρατιωτικὴ τραχύτης τοῦ ἐπιλοχίου μου ἐξοπᾷ εἰς τοὺς καλαμαράδες. Τὸ φλογοερὸ καμίνι ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῷ λόγῳ του λίαν ἀμυδρῶς. Ἡ Νομικὴ Σχολὴ ἔχει ἓνα διδάκτορα καὶ ἐμὲ τελειόφοιτον. Ἡ θεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνη ἐστὶ πενιχρότερον, ἀπὸ ἓνα ὀδοντοῦατρὸν καὶ ἓνα παλαιὸν συμμαθητὴν μου, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἵνα σπουδάσῃ τὴν κτηνιατρικὴν, ἐπανέκαμψεν φέρων ὡς μόνον ἐφόδιον τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς εἰρημένης ἐπιστήμης.

Κάποτε, μηνὶ Ἰουλίῳ, μὲ φλέγοντι μεσουρανοῦντα ἥλιον καὶ μὲ θερμοκρασίαν 38 βαθμῶν Ρεωμόρου ἐξαπέστειλε τὸν συνάδελφόν μου διδάκτορα μὲ ἐνσφραγίστους διαταγὰς ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ παρατήγματα εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Δαμαλιδοκομεῖον, ἐνθα ἐκεῖ που ἐγγύς φαίνεται ὅτι ἐνεφώλευε καὶ κάποια Ἀγγέλω, φίλη ἐκ τῶν τρυφεροτέρων τοῦ ἐπιλοχίου, διέτασσετο δὲ αὐστηρῶς νὰ ἐπανεῖλθῃ ἐντὸς μιᾶς ὥρας καὶ ἀποτελεστικῶς! Μολονότι δὲ ὁ πολυπαθὴς συναδελφός ἐξῴδυσσε τρεῖς δεκαμερίες διὰ νὰ μισθώσῃ ἄμαξαν καὶ προφθάσῃ, δὲν τὸ κατώρθωσε. Κρίνω περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι τὸ ἐσπέρας διέτασσετο νὰ καθαρῶσιν ἄλλας τεσσαράκοντα ὀκάδας κρομμύων πρὸς κατασκευὴν τοῦ περιφήμου

στουφάδου, εἰς τὸ ὅποιον ἔτρεφε ἑκατόμια προτίμησιν ὁ ἐπιλοχίας μου.

Ἐκ τῶν δύο ἄλλων συναδέλφων, ὁ μὲν ὀδοντοῦατρός, κατώρθωσε νὰ ἀπολαύσῃ τέλος πάντων τῆς εὐνοίας τοῦ λοχαγοῦ, διὰ τὴν σύζυγον τοῦ ὁποίου ὀλόκληροον ὀδοντοστοιχίαν

ἀφίλοκερδῶς κατεσκεύασε, χαλιναγωγῆσας οὕτω καὶ τὴν δυσκαμψίαν τῶν ἔξωων τοῦ θελκτικῶν μας ἐπιλοχίου· ἀλλὰ τὸν κτηνίατρον, καίτοι ἠδύνατο νὰ τὸν συμβουλευθῇ διὰ τὴν υγείαν του, τὸν ἀφι-

νεν ὁμως, ὡς ἱατρὸν τῶν κτηνῶν τοῦλάχιστον, ἀχρησιμοποίητον, μόνον δὲ εἰς τὸν κολαδοῦρον καὶ τὸ στουφάδο τὸν εὔρισκε κατάλληλον.

Τὸ ὄνειρον τοῦ ἐπιλοχίου μου ἦτο νὰ γίνῃ ἀνθυπασπιστής, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ἀναρριχηθῇ εἰς τὴν κλίμακα τῆς ἱεραρχίας καὶ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑποστρατήγου.

Ὅταν δὲ κάποτε εἰς συνάδελφός του τῷ εἶπεν ὅτι αὐτὸ εἶνε σὰν πολὺ δύσκολον, ἐκεῖνος, ἀφοῦ ἔστρηψε ἀρειμανίως τοὺς μύστακας;

— Καὶ γιατί τάχα; τοῦ ἀπεκρίθη. Ἐδῶ κἂν καὶ κἂν γομάρια ἔγιναν, γιατί νὰ μὴ γίνω καὶ ἐγώ;

Καὶ εἶχε τάχα ἄδικον;

Ἄλλ' ὁ ἐπιλοχίας μου συνέδεε καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμα ὄνειρον μὲ τὸ τῆς προαγωγῆς του: νὰ νυμφευθῇ τὸ εἶδωλον τῆς καρδίας του, τὴν Ἀγγέλω, ἡ ὅποια τοῦ εἶχε τρώσει τὴν καρδίαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ παρίσταται εἰς τὰ θολά, καὶ ἐκ τοῦ ῥιτινίτου κάποτε, ὄμματά του, ὡς πρότυπον καλλονῆς, ἐνῶ, ἂν ἐλειτούργει ἡ περὶ δυσμορφίας τοῦ Λυκούργου νομοθεσία, ἡ Ἀγγέλω δὲν θὰ ἀπησχόλυε βέβαια

τὴν καρδίαν καὶ τοὺς ὀδόντας τοῦ λαμπροῦ μου ἐπιλοχίου· λέγω δὲ καὶ τοὺς ὀδόντας, διότι πράγματι, ἡ ἀφωσιωμένη Ἀγγέλω, πλὴν τοῦ ἔρωτός της, ἐπεδαφίλευε καὶ οὐκ ὀλίγους κερτέδες ἐκ τοῦ μαγειρείου τῶν ἀφεντικῶν της.

Ὡς ἐραστής ὁ ἐπιλοχίας μου δὲν ὑπελείπετο διόλου κατὰ τὸν συνήθη ἐν τῷ λόγῳ ἀνθρωπισμὸν του. "Ὅτε μάλιστα ἐπλημμύρει τὸ αἴσθημά του, ἐξήτει νὰ τὸ καταπνίξῃ δι' ἄλλης πλημμύρας, τοῦ ρετιναίου. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δὲ τῆς διπλῆς ταύτης μέθης ἀκουμῶν ῥωμαντικῶς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀνοίγων στόμα πεντάπηχου, ἐξέπεμπεν ὠρυγὰς, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι τραγουδεῖ, ὠρυγὰς πρὸ τῶν ὁποίων οἱ ψάλλαι τοῦ Μαΐου θὰ ἤτο κτόνον ἐξ ἀπελπισίας. Ἄλλοτε ἠγείρετο ὡς Ἀμλέτος, παρελῆρει, ἐχειρονόμει, ἐξιφούλκει, ἐκτύπα διὰ τῶν γρόνθων τὴν ἰδίαν κεφαλὴν, ἀνέτρεπε τὴν τράπεζαν, καὶ ἐν γένει τὰ ἔκαμνε θάλασσα.

Ἄτυχῶς αἱ ἀναμνήσεις μου σταματοῦν ἕως ἐδῶ, καθόσον ἀφωρητήσας μετ' ὀλίγον ἀγνοῶ ἂν ὁ ἀλήσμωνητος ἐπιλοχίας μου εἰσῆλθεν εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀξιωματικῶν, ὡς ὠνειροπόλει, καὶ ἂν συνεπλήρωσε τὴν μοναδικὴν του ἀτομικότητα διὰ τῆς Ἀγγέλω!

ΠΗΛ.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ σκέψις εἶνε φλόξ, ἥτις πολλάκις καταναλίσκει τοὺς ὑπ' αὐτῆς φωτιζομένους.

Ψευδόμεθα περισσότερο διὰ τῶν πράξεων ἢ διὰ τῶν ἔργων.

Ὁ ἔρωσ ζῆτι κατακτήσεις· ἡ φιλία θέλει νὰ διατηρῇ ὅτι ἀγαπᾷ.

ΚΑΘΑΡΑ ΛΟΓΙΑ

Ποῦ βυῶ καὶ σ' ἀνταμῶσω
μὲ ματιές—
μὲ γλυκεῖς ματιές,
τί μοῦ ρίχνεις σιχνὰ τόσο
σαῖτες,
δός του σαῖτες ;

Κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά σου
τραγουδῶ—
ναῖσκε τραγουδῶ.
Μὰ δὲν κάθεσαι, στοχάσου.
σύ ἐδῶ,
μόνο σύ ἐδῶ.

Μέσ' ε' τάντικρυγὸ σπιτάκι,
νὰ σ' τὸ πῶ ;—
θέλεις νὰ σ' τὸ πῶ ;
Κατοικεῖ ἐν ἀγγελάκι,
τ' ἀγαπῶ—
'κεῖνο εἶν' π' ἀγαπῶ.

Δὲν φορεῖ χρυσὰ στολίδια
κι' ἀκριβά—
φοβερὰ ἀκριβά !
Δὲν ἀλειφεται φτειασιδία
νὰ τραβᾷ
νέους νὰ τραβᾷ.

Κεῖνι εἶνε ποῦ συμφέρει
τὸ λαλῶ—
νὰ ποῦ σ' τὸ λαλῶ

Κείνη θενά κάμω ταίρι,
ς' τὸ καλό,
ἄμε ς' τὸ καλό !

Γὼ εἰμ' ἓνα πτωχὸ παιδάκι
μὲ σπουδῆ—
μὲ πολλὴ σπουδῆ,
ποῦ ὄαν τῶῦρη τὸ μεράκι,
τραγουδεῖ,
δὸς του τραγουδεῖ.

Ξεύρω πῶς γιὰ ν' ἀγαπήσω
μιὰ κυρά—
ὄαν κ' ἐσὲ κυρά,
πρέπει δόξα ν' ἀποκτήσω
καὶ παρᾶ,
καὶ γερὸ παρᾶ.

"Ὅμως ξεύρω ἀκόμα ὅτι
ς' τὰ γερά—
ναῖσκε ς' τὰ γερά,
ἀγαπᾶς ἓνα στρατιώτη
μὲ φτερά,
μὲ χρυσᾶ φτερά.

Ἄψηλὰ φορεῖ τακούνια
νὰ ὑψωθῆ—
θέλει νὰ ὑψωθῆ,
καὶ κατάργυρα σπιρούνια
καὶ σπαθί,
ὦ πῶ πῶ πῶ, σπαθί !

Πάρ' τον, γειά σου καὶ χαρά σου,
νὰ χαρῆς—
ἄνδρα νὰ χαρῆς
καὶ νὰ φάγη τὸν παρᾶ σου,
κι' ἄν τὸν βοῆς,
πιάσ' τον, ἄν τὸν βοῆς !

† Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΗΒΗ-ΝΕΟΤΗΣ

ΕΙΚΩΝ

(Ἐγγραφή εἰς τὸ λεύκωμα τῆς δεσποινίδος Ε.)

ΗΒΗ εἶπε πρὸς Νεότητα τὴν ἐν ἀκμῇ :
Ἐλθέ νὰ ζήσωμεν ἔμοῦ ! Βλαστοὶ ἐσμὲν καλλιμορφοὶ
ἓνος καὶ τοῦ αὐτοῦ στελέγους· εἰς τοὺς αὐτοὺς γεννή-
τορας τὸ ζῆν ὀφείλομεν. Πρὸς τί παντοῦ καὶ πάντοτε
τῆς ἀδελφῆς σου νὰ προτρέγγῃς σύ ; Εἰς τὰ λευκὰ καὶ οἰδαλέα
στέονα Σου, τῆς Ἠθῆς Σου δὲν σελαγίζει ἡ μορφή ; Μὲ τρυφε-
ρὰς στοργῆς δεσμὸν αἰδίου, τὰς νεκρὰς ἡμῶν καρδίας ἡ μήτηρ
ψύσις δὲν συνέδεσεν ; Εἰπέ !

"Ἠθὴ φιλάτη, ἡ Νεότης ἀπαντᾷ· τὰ ἔπη σου ὡς ὄνυχες γυπα-
ετοῦ τὴν ἀπαλὴν μοῦ σχίζουσι καρδίαν· σκληρὸν τῆς ἀδελφῆς
Σου νὰ ἀμφισβητῆς, τὴν φύσιν τὴν εὐαίσθητον καὶ εὐπαθῆ. Πλὴν
εἶσαι κάλυξ ἔτι καὶ σοὶ εἶναι συγγνωστὸν τῆς ἀπειρίας γλώσσου
νὰ λαλῆς. Σὲ συγχωρῶ ἀλλ' ἄκουσον.

Τὴν Γῆν ποτὲ ἠσπᾶσθη ἔμμανῶς ὁ λάμπων Φοῖβος ὁ αἰθέριος
κ' ἐκ τοῦ πυρίνου τούτου ἀσπασμοῦ, εἰς φῶς ἡμᾶς παρήγαγεν ἡ
μήτηρ Γῆ. Ἄλλ' εἰμαρται πρὸ σοῦ ἐγὼ νὰ γεννηθῶ καὶ ἦδη οὔτω
μὰς χωρίζουσι πολλὰ καὶ τοῦ ἔαρος περίοδοι. Τῆς ἀδιαφορίας μου τῆς
φαινομενικῆς ἰδοὺ τὸ αἶτιον, φιλάτη μου. Ἐν τῇ σκαῖᾳ τῆς πεί-
ρας κολυμβήθηρα πολλὰς τὰς καταδύσεις ἐξετέλεσα ἐγὼ, ἐν ᾧ τὴν
επιημένην πῆσιν σου εἰς τὰς νεφέλας φέρεις ἔτι σύ. Ἀφέλεια νη-
πίου ἐπὶ τὰ ζεῖλη Σου πλανᾶται τὰ ἄβρα ὡς εἶν' ὁ βίος σου εἰς-
ἔτι ἀγγελικῶν ὄνειρων διαρκῆς παρέλασις. Πῶς νὰ συζῶμεν θέ-
λεις ; Πᾶν ὅ,τι θέλγει καὶ ἐνθουσιάζει· σέ, γέλοτον εἰς τὰ ὀμματὰ
μου φαίνεται. Ἰνδάλματα χιμαίρας καὶ τὰ ὅμοια ἀρέσκεσαι νὰ
πλάττῃς σύ κ' εἰς τῶν οὐτοπιῶν τὰς ἀτραποὺς τὸ βῆμα σου τὸ
κούφον ὀδηγεῖς. Ἴα καὶ λείρια ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν Σου φύον-
ται, πτηνὰ δὲ παραδείσια ἡδὲν εἰς τὰς ἀκοάς σου μέλη ψάλ-
λουσι, κ' ὑπὸ τὸν ἥχον οὐρανόθεν μουσικῆς πτερόεσσα εἰς ἕξαλλον

βυθὸν σκιρτᾶς. Φεῦ! καὶ ἐγὼ διήλθον ἄλλοτε τὴν μυρσινίστρωτον αὐτὴν ὁδὸν, εἰς λειψόρον πλὴν πετρώδη καὶ ἀχάριτα ἀσκόπως νῦν πλανῶμαι ἄπελπις καὶ τὰ περὰ μου ἄτινα μὲ ἔφερον εἰς ὕψη ἄλλοτε μετάρσιον, ἢ τῆς πραγματικότητος ψυχῆς, ἀπὸ τῶν ὤμων μοὶ ἀπέκοψε σκληρῶς. Βαρεῖα δ' ἔκτοτε βραδέως καὶ περὶ ἐπὶ τοῦ κόσμου περιφέρομαι, τῶν λιθαρῶν τὰς αἰκίας μόλις φεύγουσα καὶ τοὺς ὀρμεις νυγμούς τῶν ἀκανθῶν.

Αἱ μέριμναι τοῦ σκοτεινοῦ μου μέλλοντος νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας μὲ ταραττοῦσι, βυτίδες δὲ βαθεῖαι, σκιερὰὶ τὸ τέως λειὸν μέτωπόν μου νῦν συμπτύσσουσι, ἐν ᾧ τὸ χεῖλος σου τὸ ῥοδαλὸν εἰς ὀπασίαν πανευφρόσυνον, μειλίχιον διαγελαῖ. Ἐὰν ν' ἀκούσῃς λοιπὸν θέλεις ἀδελφὴν φιλοῦσαν σε, μὴ σπεῦδε νὰ μὲ φθάσῃς, Ἦβη μου. Τῆς ἡλικίας τῆς χρυσῆς σου καὶ ἀγνῆς τὰς θείας τέρφεις κατὰ κόσμον ἀπολαμβάνει, φῶτος καὶ θάλαπυς τοὺς θυλάκους πλήρωσον καὶ μέλπε, μέλπε ἄσματα μελίρρυτα πρὶν ἢ σὲ καταλάβῃ ἡ ἐμὴ ἀκμὴ.

Ἐν Σάμῳ, ἔτει 1889.

† ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΣ

ΕΠΙ Τῷ ΘΑΝΑΤῷ ΤΗΣ

ΜΑΡΙΚΑΣ Ν. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗ

ΣΤΟΝ ὕπνον τοῦ Χριστοῦ ποῦ ἀγγελοφέρνει
σὰν ὄραμα γλυκόμενον ἢ ψυχῆ σου,
ἔσ' τὸν ὕπνον, ποῦ σὰν ὄνειρον σὲ φέρνει
φῶς μέσ' ἔσ' τὸ φῶς νὰ ζῆς τοῦ παραδείσου,
ἔσ' τὸν ὕπνον τῆς ζωῆς, γλυκεῖα παρθένα,
ἓνα γυκαλάκι δέξου κι' ἀπὸ 'μένα.

Στὰ στήθῃ τῆς μαννούλας του κρυμμένο,
πρὶν τοῦ ἡλίου ἀχτίνα τὸ φιλήσῃ,
γέρνει ὅπως σὺ, γλυκόμενον, παρθένο,
τὸ μῦρον του ἔς τὸν ὕπνον σου νὰ χύσῃ.
Δέξου το, σὺράνια κόρη' σοῦ ταιριάζει'
εἶνε τὸ δάκρυ ποῦ γιὰ σένα στάζει.

Ἰανουάριος τοῦ 1896

I. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΚΑΤΟΠΙΝ ΕΟΡΤΗΣ

I

— Νίκο!

— Ἀγαμέμνων! Τί γίνεσαι, βρε ἀδελφέ; Εἶνε δὴ μῆνες ποῦ δὲν σὲ εἶδα.

— Καὶ ποῦ νὰ σὲ τὰ λέγω! ἀπήντησεν ὁ Ἀγαμέμνων. Τί καλὰ ποῦ σ' εὗρῃκα τόσο γρήγορα!

— Μὰ πές μου ἤσουν εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ δὲν σὲ εἶδα; ἤρωτησεν ὁ Νίκος.

— Πᾶμε, πᾶμε θὰ σοῦ τὰ πῶ κατὰ σειρὰν ὄλα· εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων. Καὶ περάσας τὸν βραχιονῶν του ὑπὸ τὸν τοῦ φίλου του, τὸν παρεέσπυεν μακρὰν, κατὰ τὸ Ζάππειον.

Ὁ διάλογος οὗτος ἐγένετο εἰς τὴν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων πλατεῖαν ἐνῶ ἐπαϊάνιζεν ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς.

Διήλθον τὴν δενδροστοιχίαν τῶν πιπεριῶν, ἧτις ἔβριθε κόσμου καὶ διηρθύθησαν πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ζαππείου, ταχεῖ βήματι. Ἀμφότεροι διεκαιοῦντο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, ὁ μὲν νὰ διηγηθῇ, ὁ δὲ ν' ἀκούσῃ.

Ἐκάθησαν ἐπὶ σκίμπος, παρὰ τὴν μαρμαρίνην δυάδα τῶν Ζαππῶν. Ὡν τὰ εὐγενῆ χαρακτηριστικὰ ἀπθανάτισεν ἡ σμίλη τοῦ λιθοξόου

Ἦθελαν νὰ εἶνε μόνοι!

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔλαμπαν ἡ χαρὰ ἐφαίνετο ὑπερπληροῦσα τὴν καρδίαν του.

— Τί καλὰ νὰ σ' εὗρω εὐθύς· εἶπεν εἰς τὸν φίλον του.

— Λέγε λοιπὸν· εἶπεν οὗτος.

— Μ' ἐρώτησες ἂν ἤμουν εἰς τοὺς ἀγῶνας· ἐπανελάβεν ὁ Ἀγαμέμνων, καὶ εἶχες δίχρη. Δυστυχῶς, ἔφθασα κατόπι ἐορτῆς.

— Κάτι σπουδαῖον σ' ἐμπόδισε βέβαια· εἶπεν ὁ Νίκος.

— Σπουδαιότατον, ἀπήντησεν ὁ Ἀγαμέμνων. Εἶχα κ' ἐγὼ τοὺς ἀγῶνας μου. Ἐν πρώτοις μ' ἐκρατοῦσε ἡ μητέρα μου.

— Ἦσουν λοιπὸν εἰς Ναύπλιον!

— Ἀπὸ ἐκεῖ ἐρχομαι.

— Αυτό ἐν πρώτοις. Ἐπειτα; ἤρωτησεν ὁ Νίκος.
 — Ἐπειτα, ἀπεκρίθη ὁ Ἀγαμέμνων, ἠγωνίζομαι κ' ἐγὼ νὰ καταπαίσω τὴν μητέρα μου νὰ συγκατανεύσῃ...
 — Τελείωνε λοιπόν; εἶπε μειδῶν ὁ Νίκος.
 — Θυμᾶσαι τὴν Ὅρσα; ἤρωτησεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 — Λοιπόν; εἶπεν ὁ Νίκος.
 — Ἐγὼ τὴν ἀδειαν τῆς μητρός μου νὰ τὴν πάρω! εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 Ὁ Νίκος τὸν ἠτένισεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς.
 — Σοβαρὰ ἠμιλεῖς; ἤρωτησε μετ' ὀλίγον.
 — Σοβαρότατα! ἀπήντησεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 — Σὲ συγγαίρω! εἶπεν ὁ Νίκος.
 — Ἄλλ' ἐπερίμενα νὰ ἐνθουσιασθῆς, σὺ ὁ καλλίτερός μου φίλος, εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 — Ὁμολογῶ, ἀπήντησεν ὁ Νίκος, ὅτι δὲν ἐπερίμενα τὴν εἰδησιν. Ἐξέλαθα τὸ αἰσθημά σου ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐφήμερα... ζεῦσεῖς...
 — Κάθε ἄλλο! Μὰ τὸσον θελκτικὴ νέα! με τὸσας ἀρετάς! Ζήτημα ἦτο νὰ καταπεισθῇ πρῶτον ἐκείνη, καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ δυσκολώτερον, κατόπιν ἡ μητέρα μου καὶ εὐτυχῶς ἔγειναν ὅλα. Ἐπὶ τέλους εὐρήκα, καὶ ἡ ἀπόφασίς μου εἶνε ἀμετάσπρωτος!
 — ὦ, ναι, εἶπε μετὰ εἰρωνείαν ὁ Νίκος. Φαντάζομαι τώρα τὴν χαρὰν σου!
 — Εἶμαι εἰς τὰ σύννεφα! Εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων. Ἀφ' ἐνός ἡ Ὅρσα, ἔπειτα σὺ ὁ μόνος μου φίλος! θὰ εἶσαι κοινωνὸς τῆς εὐτυχίας μου.
 — Μὴν ἀμφιβάλῃς! εἶπεν ὁ Νίκος. Καὶ διὰ πότε οἱ γάμοι;
 — Μὰ μετὰ τὰς ἐξετάσεις θὰ κανονισθοῦν ὅλα. Πές μου τώρα καὶ τὰ δικά σου, τὰ νέα σου ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ χωρισμοῦ μας.
 — Ἐγὼ κ' ἐγὼ τὴν εὐτυχίαν μου! εἶπεν ὁ Νίκος.
 — Λέγε, μήπως καὶ σύ;... ἤρωτησεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 — Ὅχι, καυμένε! ἄλλου εἶδους. Ἦλθεν ἡ οἰκογένειά μου καὶ θὰ ζῶμε τοῦ λοιποῦ ὅλοι μαζῇ. Καθὼς βλέπεις ἔχω κ' ἐγὼ τὴν χαρὰν μου, εἶπεν ὁ Νίκος.
 — Τὴν ἐννοῶ καὶ τὴν συμμερίζομαι. Βέβαια θὰ με γνωρίσῃς, με τοὺς δικούς σου, εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων.
 — Καὶ θέλει ἐρώτημα. Σὲ γνωρίζουν πλέον, διότι τοὺς εἶπα πολλὰ γιὰ σέ. Νὰ ἔλθῃς χωρὶς ἄλλο.
 Καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν διεύθυνσίν του.
 — Τί καλὰ τοῦ θὰ ζοῦσαμε, ἂν ἐπέθετο καὶ ἡ μητέρα μου νὰ ἔλθῃ ἐδῶ; μὰ δὲν ἀφίνει τὸ σπίτι τῆς; ἔπειτα εἶνε καὶ φιλάσθενος.

Καὶ ἡμιεξαπλωθεὶς ἐπὶ τοῦ ἐδράνου, ἐπρόσθεσεν, ὡς καθ' ἑαυτὸν ὁμιλῶν:

— Τί μαγεία τριγύρω! Ἰδέ! ἀπέναντί μας ὁ Σαρωνικός, δεξιᾷ ὁ αἰώνιος βράχος, μετὰ τὸ ἀρθαστον τῆς δόξης μαυσιωλεῖον, ἐνώπιόν μας οἱ ἀπαράμιλλοι σύλοι, ὀπισθέν μας ὁ Ἰμμητός μετὰ τὰ γλυκὰ του χρώματα, τὰ ρόδινα, τὰ μενεξεδένια, εἰς τὰ πόδια σου τὸ χορηγόταράκι; καὶ μέσα σου ἐν ἄνθος ἀμάραντον, ἀειθαλές...

Ὁ Νίκος ἐμεῖδία.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ κῶδων τῆς βωσσιτικῆς ἐκκλησίας ἐστήμανε μεσημβρίαν.

— Πᾶμε νὰ φᾶμε, Ἀγαμέμνων, εἶπεν ὁ Νίκος.

Καὶ ἀπεμακρύνθησαν.

II

Ὁ Ἀγαμέμνων Σ... ἦτο εὐειδῆς νεανίας εἰκοσιτριετής μόλις. Ἡ μήτηρ του δὲν ἠρνεῖτο τίποτε εἰς τὸ τέκνον τῆς, τὸ μοναδικόν. Χήρα καὶ εὐπορος, μόνην ἐλπίδα καὶ χαρὰν εἶχε τὸν Ἀγαμέμνονά τῆς, ὃν ἔστειλεν εἰς Ἀθήνας νὰ σπουδάσῃ. Φοιτητῆς τῆς φιλολογίας, μετ' ὀλίγους μῆνας θὰ ἐγίνετο διδάκτωρ. Ἦτο φύσις ἀγαθὴ καὶ εἰς ἄκρον ἐνθουσιώδης, εἶχε δὲ καὶ τὴν καρδίαν λίαν εὐπαθεῖ.

Αἱ πλείοτεραι σελίδες τοῦ μικροῦ εἰσέτι βιβλίου τοῦ βίου του, ἦσαν πλήρεις ἐρωτικῶν ἐπεισοδίων, τῶν πλείστων κωμικῆς χροιάς. Μετὰ τὸν Νίκον Ρ... ἐγνωρίζετο πρὸ ἐτῶν. Σπουδασταί, εἶχον συνδεθῆ μετὰ φιλίαν στενήν. Ὁ Νίκος ἦτο νέος θετικός, τὸ ἀντίθετον τοῦ Ἀγαμέμνονος, πολλάκις δὲ ἔλαθεν ἀφορμὴν νὰ γελᾷ μετὰ ἐφήμερα αἰσθημάτά του. Ἄλλ' ὁ Ἀγαμέμνων ἐδικαιολογεῖτο λέγων, ὅτι δὲν εἶχεν εὐρεθῆ ἄκριμη τὸ ἄστρον τὸ ὅποιον θὰ τὸν ὠδήγει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.

Τὸ ἰδανικόν τοῦ Νίκου ἦτο νὰ περατώσῃ τὰς σπουδὰς του καὶ νὰ ἀφῆσῃ τὴν οἰκογένειάν του εἰς Ἀθήνας. Καὶ τὸ κατώρθωσε. Πρὸ ἐνός ἔτους δικηγορεῖ, πρὸ δύο δὲ μηνῶν συζῆ μετὰ τὴν μητέρα καὶ ἀδελφὴν του. Εἶνε εὐτυχῆς. Πατρεὺς τοὺς οἰκείους καὶ λατρεῖται ὑπ' αὐτῶν, ἔχει δὲ λόγους νὰ πιστεύῃ ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ εὐρῆ κατάλληλον γαμβρόν διὰ τὴν ἀρκούντως εὐπορον καὶ οὐχ ἦτρον περικαλλῆ ἀδελφὴν.

Πρὸ δύο μηνῶν ὁ Ἀγαμέμνων εἶχε γενεὴ ἀφαντος, χωρὶς νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ, ὅτε εἶδομεν.

Ὁ Νίκος ἐγέλασε καὶ πάλιν μετὰ ἀποκαλύψεις τοῦ φίλου του τὴν φορὰν ὅμως αὐτὴν φαίνεται νὰ εὑρεν οὗτος τὸν μάγον ἀστέρα του... Τὸ νέον του αἰσθημα δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων ὅλα εἰδείκνυον τοῦτο. Πράγματι ἡ μικρὰ Ὅρσα, ἡ ζωηρὰ μελαγχροινὴ, ἦς τὰ

βλέμματα τόσον συνεχίνου, μετά τινα πάλην, ἐνέδωκεν εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ Ἀγαμέμνονος, τὸ ἄπειρον...

Τὸν ἠγάπησε.

Ἦτο πτωχὴ ἀδιάφορον ὁμως. Ἐκεῖνος ἦτο πλούσιος καὶ διὰ τοὺς δύο. Ἡ μητέρα του, ἥτις τὸν λατρεύει, θὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν ἑνωσίν των, ὡς συγκατανεύσει καὶ ἡ μητέρα τῆς Ὀρσας. Ἐνα ταξειδιάκι ἕως ἐκεῖ, ὀλίγαί θωπεῖαι, μερικὰ φιλιὰ καὶ ἡ ἀδεια δίδεται. Ὅπερ καὶ ἐγένετο! Ἐξάλλος ἐκ χαρᾶς ἐπέστρεψεν ὁ Ἀγαμέμνων φέρων εἰς τὴν ἐρωμένην τῆς νίκης τὰ εὐαγγέλια!

Καὶ εἶδομεν μὲ πόσον ἐνθουσιασμὸν διηγῆθη εἰς τὸν φίλον τὴν εὐδαιμονίαν του.

Ὁ Νίκος εἶχε γνωρίσῃ τὴν Ὀρσαν. Εἶχεν ἐξωτερικὸν ἔλκυσι-κόν, ἀλλὰ διὰ παρατηρητὴν ἀπαθῆ, οἱ τρόποι τῆς ὑπελείποντο τῆς καλῶς ἐννοουμένης εὐπροσπειρίας. Καὶ ἐγνώριζε μὲν ὁ Νίκος τὸν χαρρακτῆρα τοῦ φίλου του, δὲν ὑπέθετεν ὁμως ποτὲ ὅτι θὰ παρεσύρετο μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου. Ἐκ τούτου ἡ ἐκπληξις αὐτοῦ, ὅταν ἤκουσε τὴν ἐξομολόγησίν του.— Νὰ ἔλθῃς γρήγορα στὸ σπίτι, τῷ εἶπε ὅταν ἐχωρίζοντο.

III

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Νίκου διαμένει εἰς κομψὸν οἰκίσκον τῆς ἰδοῦ Ἀκαδημίας. Ἡ πρὸς τὰ τέκνα στοργὴ τῆς μητρὸς, τὴν παρεκίνησε ν' ἀφήσῃ τὴν προσφιλεῖ γωνίαν ὅπου εἶχεν ἰδῆ τὸ φῶς καὶ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ὄφειλε νὰ μὴ στερήσῃ τὸν Νίκον τῶν μητρικῶν θωπεϊῶν τῆς καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ καλῶς τὴν μόνην τῆς κόρην.

Εἶνε ἐνδεκάτῃ πρωϊνῇ ὥρᾳ.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Νίκου, καθημένη πρὸ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνος τῆς ἐργάζεται ἐπὶ ἐνὸς κεντήματος, ὅτε ἀκούεται ἤχος κωδωνίσκου καὶ μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται ἡ θαλαμηπόλος κρατοῦσα ἐπισκεπτήριον.— Ἐνας νέος θέλει: χωρὶς ἄλλο ν' ἀναβῆ! εἶπεν ἡ ὑπηρετίς.

Ἡ νεᾶνις ἔρριψε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτήριου καὶ εἶπε νὰ εἰσαχθῆ ὁ ξένος εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ἦτο ὁ Ἀγαμέμνων, ὅστις ἀνεμένετο.

Εἰσῆλθῆ ὑπὸ τῆς θαλαμηπόλου εἰς μικρὰν αἴθουσαν, ἧς ὁ διάκοσμος εἰδείκνυε πλοῦτον ἅμα καὶ φιλοκαλίαν.

Ὁσθιος ὁ νέος πρὸ μικρᾶς τραπέζης ἐξ ἀνακαρδίου, ἐφυλλομέτρει τὰ ἐπ' αὐτῆς χρυσόδετα βιβλία καὶ λευκώματα, ὅτε κρότος θύρας, ἀνοίγεται ἐπισθεν τοῦ, τὸν ἔκαμε νὰ στοραφῆ ἀποτόμως.

Καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι τὸ ἡμισκύκτεινον δωμάτιον ἐφεγγαβολήσῃ...

Ἐκάμυσε ἀκουσίως τοὺς ὀφθαλμούς: ἐθαμβώθη!

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Νίκου ἐπροχώρησε μειδιῶσα.

— Εἶσθε ὁ κύριος Ἀγαμέμνων;

— Μάλιστα, ἐφέλλισεν ὁ νέος.

Ἐκεῖνη τῷ ἔτεινε οἰκείως τὴν χεῖρα καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ καθῆσθαι.

Ὁ Ἀγαμέμνων συνῆλθε. Συνησθάνθη τὸ γελοῖον τῆς θέσεώς του, καὶ ἐφέλλισε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ.

Ἡ νεᾶνις ἐκάθησεν ἀπέναντί του.

— Ὁ ἀδελφός μου σὰς ἀγαπᾷ πολύ, τῷ εἶπε.

— Κ' ἐγὼ τὸν θεωρῶ ὡς ἀδελφόν μου! εἶπεν ἐκεῖνος, ἀναβαρῆσας ὀλίγον.

Ἐπῆλθε μικρὰ σιγῇ, ἣν διέκοψεν ἡ νεᾶνις.

— Ὁ Νίκος μὲ τὴν μητέρα κάπου ἐπῆγαν! εἶπε. Ἀλλὰ ἐλπίζομεν νὰ σὰς βλέπωμεν συχνά, διότι οἱ φίλοι τοῦ ἀδελφοῦ μου εἶνε καὶ φίλοι μας.

Ὅποια φωνή, ὅποια χάρις.

— Εὐτύχημά μου θὰ τὸ θεωρῶ πάντοτε... εἶπεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ διεκόπη.

Ἦτο τεταραχμένος... Μυρία ὅσα αἰσθήματα ἐπλήρουν τὴν καρδίαν του, ἧτις ἐπόνει, μὴ δυναμένη ν' ἀνοιχθῇ...

Καὶ εὐλόγως.

Δὲν ἐνθυμεῖτο νὰ εἶδε ποτὲ τόσην καλλονὴν καὶ τόσην χάριν...

Ἐκεῖνη δὲ τῶν τρόπων ἡ λεπτότης, τὸ πνεῦμα ἐκείνου... ὦ, ἕως τώρα κακὸς Ἐπιόλτης τὸν ἐπίεξε, τὸν διεδέχετο δὲ γλυκὺ ὄνειρον...

Ἄλλ' ὄχι! δὲν εἶνε ὄνειρον αὐτό, δὲν εἶνε ὄπτατι ἡ μορφή αὐτῆ, δὲν εἶνε τῆς φαντασίας πλάσμα, ὄχι. Εἶνε ὅτι, αἰθεριώτερον θὰ ὄνειροπόλει ποιητής. . . Καὶ ὁμως εἶνε πραγματικότης. Ἡ ὄπτασις αὐτῆ τῷ ὁμιλεῖ, τὸν μαγεύει, διότι τί ἄλλο εἶνε ἡ φωνὴ αὐτῆ ἢ μουσικὴ θεσπέσια;

Κάθηνται πλησίον ἀλλήλων. Συνομιλοῦν. Ὅχι! ὁμιλεῖ ἐκεῖνη μόνη! ἐκεῖνος ἀκοῦται... δὲν τολμᾷ, δὲν θέλει νὰ διακόψῃ τὴν μελωδίαν. Εἶνε ὑπὸ διγενετῆ γοητεῖαν. . . .

Ἐμεινε παρ' αὐτῆ τέταρτον ὥρας, ἡμίσειαν, μίαν ὥραν... δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶπῃ. Δι' αὐτὸν χρόνος δὲν ὑπῆρχε!

Ἐξῆλθε τῆς οἰκίας τεθαμβωμένος!

Ἦτο ὡς εἰς ἔκστασιν... Δὲν ἐνόησε... Ἐνθυμεῖτο μόνον ὅτι τὸν παρεκάλεσαν νὰ συχνάζῃ καὶ ὑπεσχέθη.

Τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐκοιμήθη ποσῶς Ἐσκέπτετο καὶ ἐν τῷ νῷ κατήρτισε σχέδιον, ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ ὁποίου ἐξηγεῖτο τοῦ λοιποῦ ἡ ἡσυχία του, ἡ ζωὴ του ἴσως ! Νέοι πόθοι ἐπλήρουν τώρα τὴν καρδίαν του.

Καὶ ἡ Ὅρσα ;

Ὅποια εἰρωνεῖα τῆς μοίρας ! Καὶ πῶς ἡ ἀπηνής θεὰ ἀρέσκειται νὰ παίξῃ μὲ τοὺς θνητοὺς !

Εἰς τὴν παραβολὴν ἡ πτωχὴ Ὅρσα δὲν ἀντεῖχε ποσῶς, ἐξηφανίζετο, ἐξηλείφετο, ἐτήκετο ὡς κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός !

Ἐπὶ δύο ἡμέρας δὲν ἐξῆλθεν. Ἐπεθύμει διακαῶς, ἀλλὰ καὶ ἐφοβεῖτο νὰ ἰδῇ τὸν φίλον του. Αὐτὸς τὸν ἠγάπα πολύ, τὸ ἤξευρε, καὶ εὐχαρίστως θὰ τὸν ὠνόμαζεν ἀδελφόν του. Τί θὰ ἔλεγεν ὁμοῦ ; Δὲν θὰ τὸν ἐνέβαλλεν εἰς σκέψεις ἢ μεταστροφή τῶν αἰσθημάτων του, ἢ μεταστροφή ἢ ἀπότομος ; Ἐβασανίζετο φρικτὰ σκεπτόμενος πῶς νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀμηχανίας. Καὶ δὲν ἦτο ἀσήμενος ἢ ἀμηχανία του αὐτῆ. Ἐπρεπε νὰ πείσῃ τὸν φίλον του περὶ τῆς σοβαρότητος τοῦ νέου του αἰσθήματος, νὰ δικαιολογηθῇ πρὸς τὴν Ὅρσαν, νὰ ἔλθῃ εἰς νέας ἐξομολογήσεις πρὸς τὴν μητέρα.

Δὲν εὗρισκε λύσιν τοῦ πολυπλόκου προβλήματος, ὅτε ἤλθεν εἰς βοήθειάν του ἡ τύχη. Ἐλαβεν αἰφνης ἐπιστολὴν τῆς μητρὸς του, ἣτις ἀσθενήσασα, τὸν ἐκάλει πλησίον.

Ἴδου ἡ λύσις, ἐσκέψθη. «Γράφω ὀλίγας λέξεις πρὸς τὸν φίλον, μεταβαίνω παρὰ τῆ μητρὶ, πρὸς τὴν ὅποιαν ἀποκαλύπτω τὸ νέον μου αἰσθημα, λαμβάνω τὴν ἀδειάν της — περὶ αὐτοῦ δὲν ἀμφιβάλλω — καὶ ἐπιστρέφων ζητῶ ἐπισήμως τὴν χεῖρα της ἀδελφῆς τοῦ φίλου μου. Ἡ Ὅρσα . . . προτείνω νὰ μὲ λησιμονήσῃ γρήγορα. Δὲν ἦτο πεπορωμένος ἡ εὐτυχία μου εἶνε ἄλλοῦ».

Ἐγραψε πρὸς τὸν φίλον :

«Ἀναχωρῶ, ἀλλ' ἐπιστρέφω τάχιστα ἀναγεννημένος . . . Ναί, εἶπε μου, ἀδελφέ μου. Τώρα θὰ σοῦ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου, ὅπου ἔ' ἀναγνώσῃς τὴν ἀλήθειαν. Ἐως τώρα ἐψεύδετο ἡ ἄφρων αὐτὴ καρδία, ἀλλ' ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ὠμίλησεν εἰς τρόπον . . . ἀλλὰ ὑγείαινε καὶ ἀνάμενε...»

IV

Ἡ μήτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἠσθένει καὶ ἠναγκάσθη οὕτως νὰ μείνῃ πλησίον της περὶ τὸν μῆνα. Πολὺ ὑπέφερε κατὰ τὸ διάστημα τούτου. Εὐτυχῶς ἡ ἀσθενὴς ἀνάκαμψε καὶ ἐπροσπάθησε μὲν ν' ἀποτρέψῃ τὸν υἱὸν ἀπὸ τῶν νέων σχεδίων του, νὰ τὸν κρατήσῃ ἀκόμη μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ γέρονς θὰ εὗριδεν ἄλλην διευθύνσιν εἰς τὰς σκέψεις του· εἰς μάτην ὁμοῦ Ἐκεῖνος τὴν ἰκέτευσε, τὴν ἐπίε-

σε νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν του. Τῇ ἐξωγράφισε μὲ τὰ λαμπρότερα χρώματα τὴν οἰκογένειαν, εἰς ἣν ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθῃ. Καὶ ἐπρόσθεσε !—Ὅταν ἔλθῃς νὰ γνωρισθῆς, μητέρα, ἂν δὲν σοῦ ἀρέσῃ σοῦ ὀρκίζομαι νὰ σ' ἀκούσω. Πῶς ν' ἀντισταθῇ ἡ μητέρα εἰς τόσας παρακλήσεις ; Τὸν ἐπέπληξε μελιχλίως ὁμοῦ, διότι τώρα ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ νέου αἰσθήματος.

Κατ' αἰτήσιν του τὸν ἐφωδίασε μὲ ἐπιστολὴν ἰδιόχειρόν της, δι' ἧς ἐξῆτει διὰ τὸν υἱὸν της τὴν χεῖρα τῆς δεσποινίδος Ρ . . .

Ὁ Ἀγαμέμνων δὲν πατεῖ τὴν γῆν· ἀεροβατεῖ . . . κατέχεται ἀπὸ χαρὰν ἔξαλλον. Ἐνίκησε τὴν φορὰν αὐτὴν τελειωτικῶς . . . Ὅποια εὐάρεστος ἐκπλήξις διὰ τὸν φίλον του, τὸν ὅποιον θὰ ἔχῃ τώρα ἀδελφόν.

Ὅλα γελοῦν καθ' ἑδὼν· τὰ ἀντικείμενα ὅλα χωρὶς ἐξίρουν. Ὁ φίλος, ὅστις τὸν ἀγαπᾷ τόσον, θὰ τὸν περιμένῃ ἀνυπομόμως . . .

Ἄλλ' ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του, εἶνε δυστυχῆς ! Ὁ δρόμος εἶνε ἀτελείωτος. Μόλις εἶνε ὀλίγα ὥραι, ἂν ἦς ἀνεχώρησε καὶ νομίζει ὅτι παρῆλθον ἡμέραι, ἐβδομάδες . . . Ὅποια ἀπάθεια τῶν ἀνθρώπων ! Ἐξηπλωμένοι οἱ συνταξιδιώται, οἱ μὲν ἀναγινώσκουν, οἱ δὲ κοιμῶνται. Ἰσταται παρὰ τὴν θυρίδα του βαγονίου του καὶ ἐνθ' ἀνιδρα, βουρὰ καὶ λόφοι διέρχονται ἀστραπαιῶς πρὸ τῶν ὀμμάτων του, αὐτὸς δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεται, ὑπάρχουν δὲ στιγμαὶ καθ' ἃς τῷ φαίνεται ὅτι ὅλα τὰ ἀντικείμενα ἀκίνητοῦν . . . Ρίπτεται ἐπὶ τοῦ καναπέ μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ κοιμηθῇ· ἀλλ' ὁ ὕπνος φεύγει τὰ βλεφάρᾳ του.

Ἄλλὰ φθάνουν ἐπὶ τέλος· ἰδοὺ ἐφάνησαν αἱ πρῶται οἰκίαι τῆς πόλεως, ἣτις ἐγκλείει τὴν εὐτυχίαν του . . .

Ἐφθασαν ἀργὰ καὶ ὁ Ἀγαμέμνων διήλθε ἀγωνιώδη νύκτα . . .

Ἀνέτειλε καὶ ἡ ἐπίσημος ἡμέρα.

Ἠγέσθη ἐσπευσμένως, ἐνεδύθη μὲ ἰδιάζουσαν ἐπιμέλειαν, ἐμυρῶθη, ἐκουσφεν εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπενδύτου τὴν πολυτίμον ἐπιστολὴν τῆς μητρὸς, ἐνωπρίσθη διὰ τελευταίαν φορὰν, ἐψηλάφισε τὰ ἄκρα τοῦ λεπτοῦ του μύστακος καὶ ἐξῆλθε

Πρὸ τῆς ἐνδεκάτης ὁμοῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπισκευθῇ τὸν φίλον του κατ' οἶκον.

Περιέρχεται τὴν πόλιν ἀνυπόμονος, πυρέσσων . . . αἱ σκληραὶ ὥραι δὲν παύουσιν . . . Διασχίζει τὴν ὁδὸν Ἐρμού, διευθυνόμενος πρὸς τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος, ὅτε ἐκ τινος ζαχαροπλαστείου ἐξέρχεται φωνή·—Ἀγαμέμνων !

Ὅρσα πρὸς τὴν φωνήν. Εἶνε ὁ Νίκος ὅστις τὸν δέχεται εἰς τὰς ἀγκάλας του . . .

Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὀλίγον λιποθυμῆ ἀπὸ συγκίνησιν, ἀπὸ χαρὰν. Ὁ Νίκος τὸν καθίζει πλησίον του, παρὰ τινὰ τράπεζαν. Ἀπέναντί του κάθεται εἰς ἄλλος νέος, ὁμοτράπεζος.

— Ἀγαμέμνων, εἶπεν ὁ Νίκος, σοῦ παρουσιάσω τὸν ἰατρὸν Φ... μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς μου!..

Ἀπρίλιος 1896.

Π. Α. ΑΣΙΩΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΤΟ ΝΕΪ*

Ἐτ' ἀκρογιαλιοῦ τὴν ἄκρη, χωριστά,
Ἐκεῖ ποῦ σβοῦν τὰ τούρκικα δοκάκια,
Μακρὰ ἀπ' τὰ χαρέμια τὰ κλειστά,
Κάνουνε κέφι νειόβγαλτα τουρκάκια.

Παιδάκι ἀγγελοκάμωτο βαστᾶ
Γεμάτ' ἀπὸ μαστίχα καραφάκια·
Κι' ἕνας σιμά Δερβίσης, μὲ σβυστά
τὰ μάτια, τοῦ γλεντᾶ μὲ τραγουδάκια.

Καὶ κολλητὸ στό στόμα του τὸ Νεΐ,
πότε στενάζει πότε πικροκλαίει...

Κ' ἐνῶ καθένας γύρω του σιωπᾶ,

Ἐκεῖνος κοιμισμένος στὰ ὄνειρά του
ξεδίχτει σὲ τραγουδία τὴν καρδιά του
— ὄχι γι' αὐτοὺς! — γιὰ Κεῖνη π' ἀγαπᾶ...

Σμύρνη 1896.

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

* Ὁ παθητικὸς αὐλὸς τῶν δερβισσῶν.

ΠΟΛΥΣ ΘΟΥΥΒΟΣ

ΚΩΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

Γ. Ἀναστασιάδη

— ΓΙΑΤΙ ; Ναί. . . σᾶς ἐρωτῶ, γιατί ; Εἰπατέ μου λοιπόν, γιατί ; Περίεργον. . . Μά, γιατί ; . . .

Ὅλο εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόσμον ἔχουν ἐπὶ τέλους κάποιον προορισμόν : τὰ κουδούνια, οἱ ποντικοὶ, τὰ πεπόνια, τὰ ἀερόστατα, ἡ κολοκυθοκορφάδες, τὰ ποῦρα, οἱ ὀδοστρωτήρες, ἡ ταντέλες, τὰ χαρούπια. . .

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι, παρακαλῶ, ποῖον σκοπὸν ἔχομεν ; διατὶ νὰ πλασθῶμεν ;

τί προσθέτομεν εἰς τὸν κόσμον ; Δὲν εἴμεθα—καὶ ὁμολογήσατέ το—μία μεγάλη, μὰ πολὺ μεγάλη ἀνορθογραφία, τὴν ὁποῖαν ἐν βρασμῇ ψυχικῆς ὀρμῆς διέπραξεν ὁ μέγας λογογράφος καὶ ποιητὴς τῶν Οὐρανῶν ; Αἶ ;

Σᾶς παρακαλῶ. . . ξεύρετε. . . ὁμιλῶ σοβαρῶς. Εἶνε, ἀδελφέ, κατάστασις πραγμάτων αὐτῆ ; Μόνον ποῦ δὲν παρεφρόνησα. . . Ἄ, εἶνε φοβερόν ! (Μετὰ τινὰ σκέψιν).

Σᾶς ἐννοῶ.

— Τί ; Ποιό ; θὰ μοῦ εἰπῆτε.

— Εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ τί μαρτύρια ἐτράβηξα, μόνον καὶ μόνον διότι εἰμί . . . ἄ ν θ ρ ω π ο ς—ἐκτός ἂν ἔχετε καμμίαν ἀμφιβολίαν.

(Ἀκχιζόμενος) Εὐμορφος δὲν εἶμαι. Μὲ ἔχει πείση περὶ τοῦ-
του ὁ καθρέπτης μου καὶ τὸ . . . μειδιάμα σας. Δάφνας
κατακτητοῦ δὲν ἐπεδίωξα ποτέ μου . . . καὶ ὅμως, (δισταζῶν)
δὲν ἤξεύρω πῶς προσεβλήθην καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸν κακοήθη καὶ
τεταρτατὸν ἐκείνον πυρετόν, τὸν ὅποσον ἡ ἀνθρωπότης σύμ-
πασα ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Μελαχροينوῦ, συνέπτυσεν εἰς
τέσσαρα γράμματα Ε-Ρ-Ω-Σ. Μάλιστα, κύριοι, ἡγάπησα.
Ναί, κυρίαί, ἐτρελλάθηκα διὰ μίαν κόρην. . . Καλλονὴ
τε λεία, ἀξία ἐνός. . . Παύλου ἂν καὶ δὲν ἐλέγετο
. . . Βιργινία. Ἐνα πρῶτῃ ἔχασεν ὁ ἥλιος μίαν ξετραλα-
μένην ἀκτίνα του καὶ ἔγινεν τὰ . . . μάττι της' τὰ ρόδα
ἐπανεστάτησαν μίαν αὐγὴν ἀπὸ ἓνα κῆπον, ζητήσαντα τίς
οἶδε καὶ αὐτὰ συνταγματικὰς ἐλευθερίας καὶ μίαν 3ην Σε-
πτεμβρίου, καὶ ἀπετέλεσαν τὰ . . . χεῖλη της—ἡ χιῶν ἐκύλισεν
ἓνα Δ)βριον ἀπὸ τὸ ὑψηλότερον βουνὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ
ἐπλάσθησαν τὰ . . . στήθη της. . . Ἐ, λεπτομερείας ἄλλας
μὴ μοῦ ζητήσετε. Πρῶτον. . . διότι δὲν εἶνε καὶ πολὺ σε-
μνὸν αὐτό. . . Ἐπειτα, εἰξεύρετε, ἐχρημάτισα μίαν φορὰν
ποιητῆς καὶ ἀλλοίμονον εἰς σὰς ἂν ἀποπειραθῶ νὰ σὰς τὴν
ἀπεικονίσω ἀλληλογικῶς· εἶμαι ἱκανὸς τῶρα ἀμέσως, ἐδῶ
ἐνώπιόν σας, νὰ ἀναστατώσω ὅλα τὰ βασίλεια, ζωϊκόν,
καὶ βοτανικόν καὶ ὀρυκτολογικόν, διὰ νὰ σὰς παρουσιάσω
μὲ ποιητικὰς παρομοιώσεις τὸν ἄγγελόν μου ἢ μᾶλλον τὴν...
Ἄ γ γ ε λ ι κ ῆ ν μου.

Μετὰ δέμηνον (ἀναστενάξων) κατανγκαστικὴν κυκλοφορίαν
τῶν. . . ποδῶν μου ὑπὸ τὰ παράθυρά της λαμβάνω αἴφνης
τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν ἐπὶ χάρτου πρώτης ποιότητος :

«Τάχη μου
Ἀῦριον Τρίτην 9 π. μ. σὲ περιμένω διὰ νὰ συνομιλήσωμεν εἰς τῆς
κυρίας Τουφεκίδου.

Ἄ γ γ ε λ ι κ ῆ ν.

Μόνον ποῦ δὲν παρεφρόνησα ἀπὸ τὴν χαρὰν μου. Ἐκεῖνο
τὸ βράδυ ἐκάπνισα δύο πακέτα σιγαρέτα—διὰ νὰ τὸ πιστεύ-
σετε δέ, σὰς βεβαιῶ ὅτι εἶναι ἀκόμη περασμένα εἰς τὰ βι-
βλία τοῦ καπνοπώλου μου. Ἐρρόφησα 5 ποτήγια μπίρα εἰς
ἓν ζυθοπωλεῖον, ἀπὸ τὸ ὅποσον ἔκτοτε, δι' εὐνοήτους λόγους,
δὲν περνῶ καὶ ἕκαμα καὶ ἓνα περίπατον μέχρι Θησείου ἔτοι-

μος διὰ πᾶσαν θυσίαν ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀπέβλεπε τὸ βαλάν-
τιόν μου. Ἐξημέρωσε ἡ Τρίτη καὶ τὴν βλέπω αἴφνης νὰ
ἔρχεται εἰς τὸ πλάι μου καὶ νὰ τραγουδῇ περιπαθέστατα
τὴν δωδιὰν τῶν Γρεναδιέρων. Μεθυσμένος ἀπὸ ἔρωτα, τὴν
ἐναγκαλιζομαι μὲ δύναμιν Ἐκατόγχειρος μέχρις οὗ . . .
ἐξόπνησα καθ' ἣν στιγμὴν συνετρίβετο κυριολεκτικῶς ἀπὸ
τὰ κτυπήματα ἢ πόρτα τοῦ δωματίου μου.

— Ποιὸς; φωνάζω. . . ἔξω φρενῶν καὶ ἔσω. . . τῆς θύρας.

— Τηλεγράφημα κατεπεῖγον.

Τὰ νυκτικά μου, ὅπως ἤμουν, χωρὶς κάλτσες, ζεστός καὶ
ἰδρωμένος ἀκόμη ἀπὸ τὴν συγκίνησιν τοῦ ὄνειρου, ἀνοίγω
τὴν πόρτα καὶ τὸ τηλεγράφημα—ἀκούσατέ το—τὸ ἐνθυ-
μοῦμαι—ὄλον ἄτ' ἔξω·

· Κ α λ α μ π ά κ α — Θεῖος ἀπέθανε. Σὲ ἀφήνει κληρονόμον 50 χιλ.
δραχμῶν. Σὲ συγχάρω καὶ σὲ συλλυποῦμαι.—Ἐἰθὲ τάχιστα μὲ πρῶτον
ἀμόλοισιν—Ἄ σ η μ ῖ δ η ς.

Ἐξαλλος ἀπὸ χαρὰν,—αἰ 50 χιλ. βλέπετε δὲν μὲ ἀφή-
καν νὰ θρηνήσω τὸν σεβαστὸν θεῖον—ἀρχίζω νὰ ἐνδύωμαι
κατὰ σχῆμα πρωθύστερον. Διότι πρῶτον ἐφόρεσα τὸ καπέλ-
λον μου καὶ ἔπειτα τὰ παπούτσια μου, πρῶτα τὸν λαιμοδέ-
την μου καὶ ἔπειτα τὸ παντέλονι μου.

«Τὸ ἔκτατον παράρτημα καὶ ἡ παραίτησις τῆς Κυβερνή-
σεως.»—Παράιτησις Κυβερνήσεως! Μὲ 145 βουλευτὰς . .
Κι' ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ διορισθῶ! . .

Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ἀσήμαντον. Εἶχα ἐν πεντάλεπτον
νίκελ. Ἄς τὸ θυσιάσω, ἐσκέφθην· ἐγὼ ἔχω πλέον 50 χιλ.
δραχμάς. Προβαλλῶ ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἐνῶ ἔπερνα τὸ
παράρτημα ἀρχίζει καὶ βοεῖει ἀπὸ πάνω μὲ ραγδαίωτο.
Ἄλλὰ ὁ οὐρανὸς ἦτο καταφώτιστος. Κι' ὅμως! Τὸ νέφος
ἦτο ἡ ὑπερέτρια τοῦ ἐπάνω πατώματος, τὸ δὲ νερὸ ποῦ
ἔχυσε, βεβαίως εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ δὲν θὰ εἶ-
χε θεῖον. Ἐνεθυμήθην ὅτι ὁ ἰατρὸς μοῦ εἶχε συστήσῃ νὰ
κάμνω κάθε πρῶτῃ ψυχρολουσία καὶ ποῖός ἤξεύρει, μπορεῖ
καὶ νὰ εἶχον συνηθηθῆ ἰδιαιτέρως χαρὴν τῆς ὑγείας μου. Τὸ
παράρτημα, ἐννοεῖτε, μὲ τὸν ἀπροσδοκῆτον ἐκείνον ὑγρὸν κε-

ραυνὸν τὸ ἔχασα. Καὶ ἦτο τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὅποσον δὲν ἐπῆρα μὲ πίστωσιν. . .

Ἐπὶ τέλους βγαίνω ὅπως ὅπως ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἀφοῦ ἐπῆρα τὴν ράβδον μου ἀπὸ μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου — μὴ λησμονῆτε ὅτι δι' ἐμὲ εἶχε βρέξει — καὶ ἀρχίζω νὰ διασχίζω τὴν ὁδὸν Ἀκωμινάτου, ὅτε αἰφνης μὲ σταματᾷ κάποιος.

— Νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ γραφεῖον νὰ υπογράψετε ἓνα ἐπιδοτήριον. Πρόκειται περὶ ἀγωγῆς 300 δραχμ. ἐνὸς ἀναγώγου δανειστοῦ σας.

— Ἐσκέφθην τὰς 50 χιλ. δραχμὰς καὶ ἐπροχώρησα ἤσυχος. Μετὰ τρία βήματα : «Καλημέρα, Τάκη, μὴ λείει ἄλλος. Ἄλλὰ σὺ δὲν φαίνεσαι καθόλου λυπημένος».

— Γιατί ; . . .

— Τί δὲν ξεύρεις ; Ζωὴ σὲ λόγου σου. . . .

— Μωρὲ μίλα. . . .

— Ὁ Τάσος.

— Αἶ, τί ; . . .

— Πέθανε. Ὁ δὲ Παναργεῖος Σύλλογος σᾶς ἀνέθεκε τὸν ἐπιτάφιον. Ὁ Τάσος, ὁ παιδικὸς μου σύντροφος, ὁ μόνος ὃ ὅποιος μὲ βοηθοῦσε. . . τοῖς μετρητοῖς ! Ὡ φρίκη ! Συντετριμμένος ἐκ τῆς θλίψεως προχωρῶ . . . Τί νὰ κάμω ! Εἰς τὴν θλίψιν αὐτὴν μόνον τὸ rendez-vous τῆς Ἀγγελικῆς θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ προφυλάξῃ ἀπὸ βεβαίαν συμφορῆσιν. Τρία βήματα ἀπεῖχον ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς κυρίας Τουφεκίδου, ὅτε ἰδοῦ ἐμπρός μου καὶ ξεπροβάλλει ὁ μέλλων πενθερός μου.

— Ὡστε, μὴ λέγει μειδιῶν, τὸ ἀπόγευμα εἴμεθα γιὰ νὰ εἴμεθα. . . . Καὶ δὲν μὴ εἶπες τίποτε, πονηρέ !

— Δὲν ἔχω εἶδῃσιν. Διατί πρᾶγμα μὴ ὀμιλεῖτε ;

— Καλέ, εἰς τὰς πέντε ποῦ θὰ ὀμιλήσης εἰς τοὺς στόλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς περὶ Ἡλείου.

— Ἐγὼ περὶ Ἡλείου : Μὰ ἡ περὶ μου μὲ ἐδίδαξε, ἀφ' ὅτου πῆρα τὸ δίπλωμά μου, νὰ μὴ κάμνω τέτοιες ἀνοησίαις.

— Ἐλα δά, ἄφησε τὴν μετριοφροσύνην : αἰωνίως ὁ ἴδιος εἶσαι : τῶρα μάλιστα ποῦ τὸ ἔγραψαν καὶ ἡ ἐφημερίδες. πῆγαινε καὶ κλείσου εἰς τὴν κάμαραν καὶ γράψε κάτι τι. Πρέ-

πει, πρέπει νὰ ὀμιλήσης. Καλά. . . καὶ ὁ ἐπιτάφιός : καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ; καὶ τὸ ταξεῖδι ; Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὸ ταξεῖδι ποῦ ἀξίζει 50 χιλ. δραχμὰς. . . . Τοῦ τὸ ὑπόσχομαι καὶ φεύγω, φεύγω. . . .

Ἴδου ἐπὶ τέλους ἡ πόρτα τῆς κυρίας Τουφεκίδου. Ἄλλὰ πῶς νὰ εἰσέλθω. Δὲν ἐγνώριζα κανένα. Κτυπῶ μετὰ φόβου πίστεως καὶ . . . μπαστουνίου καὶ ἐμφανίζεται μία ὑπηρετρία.

— Ἡ Κυρία. . . .

— Τουφεκίδου ; ἐδῶ κάθεται, ὀρίστε ἐπάνω.

Ἄναβαίνω, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν συγκίνησιν ἐσκόνταφα δις εἰς τὴν σκάλον.

Εὐρίσκομαι πρὸ μιᾶς κυρίας ἀγνώστου. Κάμνω βαθεῖαν ὑπόκλησιν ἧτις ὅμως ἐξηγγέλη διὰ φοβεροῦ πατάγου. Τὸ μέρος τοῦ σώματός μου κατέρριψεν ἐν πολύτιμον κινεζικὸν δοχεῖον.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἐτραύλισα. Ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ.

Ἡ κυρία κατακόκκινη ἀπὸ τὸν θυμὸν τῆς διὰ τὴν ἀπροσεξίαν μου :

— Μὰ σεῖς, βλέπω, δὲν προσέχετε καθόλου, μπᾶ. . . μπᾶ. . . μπᾶ. . . αἶ καὶ τί τὴν θέλεις ; (Ὁ πληθυντικὸς ἐλέπετε ἐγένεν ἐνικός).

— Μοῦ παρήγγειλε νὰ ἔλθω.

— Ἄ, εἶσαι ὁ κورδιστῆς τοῦ πιάνου.

— Ἐγὼ κورδιστῆς τοῦ πιάνου ;

— Κόπιασε μέσα, ἀλλὰ νὰ προσέχῃς ἄλλη φορά. Αὐτὸ ποῦ ἐσπάσατε εἶχε χιλίας δραχμὰς. . . .

Περιμένω ἐπὶ τέλους νὰ ἐμφανισθῇ ἡ Ἀγγελικὴ. Ἴσως μὲ εἶπε κورδιστὴν ἵνα διὰ τοῦ ἀνυπάρκτου αὐτοῦ τίτλου διακαίολογηση τὴν ἐπίσκεψίν μου.

Εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς ὀξυθύμου Κυρίας ἐμφανίζεται ἡ πολυθρόνητος Ἀγγελικὴ. Ὁσέ μου ! Ἄντι τῆς καλλονῆς μου, τί ξεπροβάλλει νομίζετε ; Μία δραπέτις θηριοτροφείου, μὲ μύτην ἀτελευτήτων διαστάσεων, μὲ δύο σάνιδας μίαν ἐμπρὸς ἀντι τοῦ στήθους καὶ μίαν ὀπισθεν ἀντι ῥάχεως καὶ μὲ δύο ξεθωριασμένα μάτια ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶναι κανεὶς θεόστραβος διὰ νὰ τὰ ἀνεχθῇ. Μοῦ μετιᾶ αὐτὴ ἡ ἀντιπρόσωπος τοῦ φθινοπώρου καὶ ἀνακαλύπτω ἀμέσως ἓνα

καὶ ἡμῖς ὀδόντα εἰς ἀμφοτέρας τὰς σιαγόνας. Τὰ δόντις
της εἶχαν γυμνάσια ἀραιᾶς φάλαγγος.

— Σᾶς ἔστειλεν ὁ κ. Βελούδιος; περάστε μέσα, μοῦ λέ-
γει μὲ ἐν ἀπαίσιον μειδιάμα.

— Συγνώμην, μήτε τὸν γνωρίζω κἄν αὐτὸν τὸν κύριον.

— Ἄ δὲν εἶσαι σὺ λοιπὸν ὁ κουρδιστὴς τοῦ πιάνου. Ξε-
πετιέται ἡ μητέρα, ποῦ ζητοῦσε ἡ κόρη μου ἐδῶ ἡ Ἄγγε-
λική. . . .

— Λᾶθος θὰ εἶναι, κυρά μου.

— Λᾶθος, ποῦ μὲ ἐκόστησε ἓνα σινιχὸ βάζο; θὰ εἶναι ἀναί-
δειά σας, κύριε, ἐὰν δὲν μὲ ἀποζημιώσετε.

— Εὐχαρίστως. Ἔχω 50 χιλ.δραχμὰς περιουσίαν. Μόλις
ἦκουσα 50 χιλ.δρ. ἀρχίζου τὰ μειδιάματα τῆς δεσποινίδος,
ἡ ὁποία μόνον ἓνα ὀδοντοῖατρὸν ἔπρεπε νὰ νυμφευθῇ, καὶ ὁ
πληθυντικὸς τῆς μητρός. Φεύγω διὰ νὰ προφθάσω τοῦλάτ-
χιστον τὸ ἀτμόπλοιον. . . Ἀλλὰ πρὸ τούτου, ἔπρεπε νὰ
διέλθω ἀπὸ τὸ καφενεῖον διὰ νὰ δανεισθῶ τὰ ναῦλα ἀπὸ
τὸν διευθυντὴν τοῦ καφενεῖου.

Τὸ γκαρσόνι, ἀπουσιάζοντος τοῦ διευθυντοῦ, μοῦ ἐγχειρί-
ζει μίαν ἐπιστολήν.

— ὦ, θὰ δικαιολογεῖται ἡ ἀθλία διὰ τὴν ἀπουσίαν της,
διελογίσθη καὶ πλήρης θυμοῦ ἀποσφραγίζω τὸ γράμμα. —
Ἄκούσατε ἀκούσατε—τὸ ἐνθυμοῦμαι λέξιν πρὸς λέξιν:

«Ἐλ εἰ ν ἐ,

Μοῦ ἔγραψες σήμερον ὅτι ἐκέρδησα τὸ λαχεῖον καὶ στηριζόμενος εἰς
τὸν λόγον σου ὑπέβαλα τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ ἑλληνο-
διδασκάλου ἀνακαλύπτω τὴν ἀπάτην, σπεύδω νὰ ἀνακαλέσω τὴν πα-
ραίτησιν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς νομίσας ὅτι ἠθέλησα νὰ τὸν ἐμπαίξω, διέταξε
ἀμέσως ν' ἀπολυθῶ ἐπὶ ἀνικανότητι, διορισθέντος ἀντ' ἐμοῦ τοῦ ἀσπον-
δοτέρου ἐχθροῦ μου. Εἶσαι ἀχρεϊστάτος αὔριον δέχεσαι τοὺς μάρτυ-
ράς μου.

Γ ρ α μ μ ἄ τ ι κ α ς . *

Ἐὰν εἶχα μυαλά, βεβαίως θὰ τὰ ἔχανα. Ἐγὼ δὲν τοῦ εἶχα
γράψει λέξιν· τί ἐπιστολή ἦτο αὐτή. . . Καὶ ἦτο ὁ μόνος φί-
λος, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ
ἐπιταρίου. Ἄ, δὲν ἀντέχω πλέον. . .

Ἡ μονομαχία θὰ μοῦ ματαιώσῃ τὸ ταξίδι· νὰ φύγω πάλιν
κρυφὰ θὰ μὲ ἀποκαλῇ ἄτιμον. Τὰ γόνατά μου ἤρχισαν νὰ

τρέμουν, τὰ χεῖλη μου νὰ συσπῶνται, ἡ μύτη μου νὰ ἀγω-
νιᾷ, ἡ πλάταις μου νὰ πηραιοέρχωνται, νὰ μοῦ φαίνωνται
ὅλα μαῦρα, ἀπαίσια.

Τρέχω εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ξαναμμένος, διψασμένος,
πεινασμένος, ἐλσεινός. Ἀνοίγω τὸ σημειωματάρειόν μου καὶ
πλησιάζω εἰς τὸν ἡμεροδεῖκτην, νὰ ἰδῶ τί ἡμέρα εἶναι ἐπὶ
τέλους αὐτῆ ἡ φοβερά, ἡ ἀποφράς, ἡ ὁποία μοῦ ἔκοψε δεκα
τοῦλάχιστον χρόνια τῆς ζωῆς μου.

ὦ φρίκη, ὦ λογογράφε καὶ ποιητὰ τῶν Οὐρανίων! ὦ
πενήντα χιλιάδες τοῦ σεβαστοῦ θεοῦ! Τὸ πιστεύετε; Τί
ἐδιάβασα, νομίζετε;

— Π ρ ὶ τ ῆ Ἄ π ρ ι λ ῖ ο υ !

Φεβρουάριος 1896

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ

Εἶσαι κοριτσάκι δῶμικρο ἀκόμα
Σ' τὸ κορμί, στὰ χρόνια, καὶ σ' τὴν εὐμορφίαν,
Μὲ τάρφρατα κάλλη καὶ τὸ φρέσκο χρῶμα
Ποῦ σὲ Ῥαφαήλου βρίσκεις ζωγραφία.

Κι' ὅμως σ' τῆς ἀγάπης τὰ βαρεῖά τὰ πάθη,
Εἶσαι πειὰ γυναῖκα μεσ' ἀπ' τὴ καρδιά·
Τὰ γνωρίζεις ὅλα τ' ἀγνωστά της βάθη,
Καί, μπουμπούκι ἀκόμα, χύ-εις εὐωδία. . .

Μοιάζεις, ὅπως εἶσαι, τὴ γερὴ βαρκούλα
Ποῦναι γιὰ νὰ πλῆν ἄκρια ἀκριαλιά,
Μὲ τὸ φεγγαράκι καὶ μὲ τὴ δροσοῦλα,
Καὶ στὰ κυματάκια νὰ σκορπᾷ φιλιὰ.

Μὰ ὁ ὄρειός σάν τύχη νὰ τὴν πελαγώσῃ,
Καὶ βαθεῖά σὲ κύματ' ἄγρια ὄρεθῃ,
Ἄπ' τὴν τρικυμία ἔρει νὰ γλυτώσῃ:

— Ἄς κυττάξῃ ὁ ναύτης μόνον μὴ χαθῇ! . . .

Σμύρνη

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΛΑΣΙΟΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚὸΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ εἶναι τῶν Βαλτινῶν ὁ οἶκος. Στρατιωτικοὶ τε καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες ἐν τούτῳ ἐξετράφησαν, ἡ σύνεσις δὲ καὶ ἡ ἀλκή αὐτῶν κατὰ τὰς ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀποκαταστάσει ἐπαναστατικὰς ἀνὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα επιχειρήσεις, ζωηρῶς διαλαοῦνται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, ἅτινα ἀνὰ τοὺς δρόμους τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τὰς δευράδας τοῦ Βάλτου καὶ νῦν ἔτι ἀνηγοῦσι. Τῆς χώρας ἡ φύσις, ἐν ἣ ἐγεννήθησαν, καὶ οἱ καθημερινοὶ περιστοιχοῦντες κίνδυνοι, οἷον τὸ φυσικὸν καὶ ἡθικὸν περιβάλλον, παρήγαγον παρὰ τῇ οἰκογενεῖα τῶν Βαλτινῶν τὰ περικοσμήσαντα αὐτὴν προτερήματα, Ἐν μέσῳ φάραγγος ἀγρίας, ἣν βαθύσκιον καλλύνει πλατάνων δάσος, εὐρηταὶ ἐκτισμένον τὸ ἀπλοῦν καὶ γραφικὸν χωρίον Χαλκιοπούλι. Εἶναι ἡ θεὰ τούτου ἔκπαγλος, οἱ κεραυνοὶ βροντεροὶ ἀντιλαοῦσι κυλιόμενοι ἀνὰ τὰς κλιτύας τοῦ ὄρους, ἡ δὲ τρικυμία μεγαλοπεπεῖς καὶ ἐπιβάλλουσα καταφέρεται, πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως ἐξαίρουσα τὸν νοῦν, πρὸ τῆς θεότητος ἐμπνέουσα τὴν ταπεινώσιν, πρὸ τῶν ἐν ἀνθρώποις κινδύνων προκαλοῦσα τὴν τόλμην καὶ τὴν πεποιθήσιν.

Ἐν μέσῳ τοιαύτης φύσεως ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν οἱ Βαλτινοί. Ἰπὸ τοιαύτας ἐντυπώσεις ἐγεννήθη αὐτοῖς ἡ πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβεια, τῆς θελήσεως τὸ ἀκαμπτον, ἡ πρὸς τοὺς κινδύνους περιφρόνησις, ἡ τόλμη ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ πνεύματος εὐστροφία, αἱ τὰς πράξεις αὐτῶν μὲ τῆς ἐπιτυχίας τὸν στέφανον περικοσμήσαντα.

Τοιοῦτων προπατόρων γόνος ὑπάρξας ὁ Βλάσιος Βαλτινός, τὰ ἐκ τῆς γεννήσεως ἐμφυτευθέντα αὐτῷ προτερήματα ἀνέπτυξε καὶ εἰς περιφανὲς σημεῖον ἐπισημότητος καὶ διακρίσεως ἀνῆλθεν. Ἐκ φύσεως καὶ ἀνατροφῆς πρὸς τοῦ στρατιώτου ἀποκλίνων τὸν βίον, δὲν ἔσχε καὶ τὸ πολῦτιμον ἄμα τοῦ στρατιώτου εὐτύχημα, ὅπως ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ ἀγῶνος καλλίνικον ἀναδείξῃ τὴν πατρίδα, ὑπὲρ τῆς τῶ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀφιέρωσεν. Ἄλλ' ἂν εἰρηνικὸς

ΒΛΑΣΙΟΣ ΒΑΛΤΙΝΟΣ

ὑπῆρξε τοῦ στρατιώτου ὁ βίος, εὐρὺ δ' ὅμως ἐγένετο τὸ στάδιον τῆς πεφωτισμένης αὐτοῦ ἐπιστημονικῆς ἐν τῷ στρατεύματι δράσεως. Διαπρέφας ὁ Βλάσιος Βαλτινὸς κατὰ τὴν ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων ἐκπαίδευσιν ἀπεστάλη τῷ 1852 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Γαλλίαν ἕνθα εὐδοκίμησας ἐν ταῖς ἐπιτελικαῖς αὐτοῦ σπουδαῖς, ἐξετιμῆθη τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ τότε ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ ἀοιδίμου Μαυροκορδάτου, ὥστε ἐζητήθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀκόλουθος στρατιωτικὸς τῆς ἐν Παρισίοις Ἑλλ. Πρεσβείας, τούτῳ δ' ἐν Παρισίοις διατρίβοντι ἀνετέθησαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους πᾶσαι τῆς Κυβερνήσεως αἱ στρατιωτικαὶ παραγγελίαι, διὰ τὴν ἀκριβῆ, χρηστὴν καὶ εὐστοχον τῶν ὁποίων ἐκτέλεσιν ἐτιμῆθη διὰ τοῦ ἀργουροῦ τοῦ Σωτήρος Σταυροῦ, παρασήμου, ὅπερ κατὰ τοὺς πρόσθεν χρόνους οὐχὶ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ἐδίδοτο, ἀλλὰ τῶν εὐδελίμων καὶ τιμίων ἀνδρῶν τὰ στήθη ἐκόσμηι καὶ εἰς μίμησιν ἀρετῆς τοὺς λοιποὺς παρεκέλευεν. Ἐκ Παρισίων ἐπιστρέφας διωρίσθη ὁ Βαλτινὸς ὑπολοχαγὸς τῶν Γενικῶν Ἐπιτελῶν, ἐτάχθη δ' ἐν ἔτει 1856—57 ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου παρὰ τῷ ὑποστρατήγῳ Κλίμακx ἐντεταλμένῳ τότε τὴν καταδίωξιν τῆς λυμαιομένης τὴν συνοριακὴν γραμμὴν ληστείας. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύτῃ διεκρίθη ὁ Βαλτινὸς ἰδιαζόντως σπουδαίας παρασχὼν τῷ ἔθνει ἐκδουλεύσεις. Διοικητὴς τῆς Διλοχίας τοῦ Μηχανικοῦ ἠγωνίστατο εὐόρκως ὑπὲρ τῆς τάξεως κατὰ τὰς ἀποφράδας τῶν Ἰουνιακῶν ἡμέρας, ὡς ταγματάρχης δὲ τῶν Γεν. Ἐπιτελῶν ἐχρημάτισεν ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ κατὰ τὴν Δυτ. Ἑλλάδα στρατοῦ παρὰ τῷ ἀειμνήστῳ ὑποστρατήγῳ Λεωνίδα Σμόλωνιτι καὶ συνεξεστράτευσεν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ιδιότητα μετὰ τοῦ ἀοιδίμου ἀντιστρατήγου Σούτσου κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1879 Θεσσαλικὴν ἐξοδον πρὸς μάχας ὀργῶν καὶ ἐπὶ τὰ πεδία τῆς δόξης ἀτενίζων, ἀλλ' ὡς τόσοι ἄλλοι ἀνδρεῖοι εἰς τῆς διπλωματίας τὰ κελεύσματα καὶ τῆς τύχης τὰς ἀντιστροφὰς ὑποκύπτων,

Πρὸς τὴν στρατιωτικὴν τοῦ Βαλτινοῦ δρᾶσιν ἀνάλογος ἐγένετο καὶ ἡ ἐν τῇ πολιτείᾳ ὡς πολιτευτοῦ αὐτοῦ ἐνέργεια. Συνωμότης ἐν Λαμῖα κατὰ τὰς ἀλησμονήτους ἐκεῖνας συνταγματικὰς ἡμέρας ἐπεχείρησε κατὰ τὸ 1861 μετ' ἄλλων ὁμοφρόνων τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου Λαμίας. Παραδοθεὶς δὲ ἐξωρίσθη εἰς τὰς νήσους τῶν Σποράδων καὶ γενομένης μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τοῦ Ναυπλίου παρασπονδίας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐξεσφενδόνισεν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐν τῇ ἐξορίᾳ συντρόφων του τὴν ἐν τῷ πεπληρωμένῳ ἐπαναστατικῶν αἰμάτων πολιτικῶ ὀρίζοντι σφοδρότατα ἠχῆσασαν διαβόητον διαμαρτύρησιν, ἧς ἀποτέλεσμα ἄμεσον ἐγένετο ἡ τῶν ἐξορίστων εἰς πολεμικὸν πλοῖον κάθειρξις καὶ ἡ μετὰ ταύτην τῆς

ἐξορίας παράτασις. Ἡ εὐτολμος δ' ὅμως τοῦ Βαλτινοῦ στάσις ἀπαρέσχουσα τῇ αὐταρχικῇ Κυβερνήσει μεγίστην περιποίησιν τούτῳ δημοτικότητά ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, πρὸς ἣν διὰ τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ φίλτρου ἀρρήκτως συνεδέθη. Γενομένης τῆς ἀντιβασιλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐν ἣ ἐνεργότατον ἔσχε μέρος, ἐξελέγη διὰ καταπληττοῦσης ψηφοφορίας πληρεξούσιος τῆς ἐπαρχίας Βάλτου ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύσει, πολιτευόμενος δ' ὕστερον κατὰ διαλείμματα διαρκῶς ἐτύγγανε τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἐκλογέων Βάλτου, παρ' οἷς τὸ ὄνομα τοῦ Βαλτινοῦ ἐτιμᾶτο καὶ ἐλατρεύετο.

Ἐν μέσῳ τῆς πολυποικίλου ταύτης πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς δράσεως οὐδὲν ἀπέλειπεν ὁ Βαλτινὸς τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ μελέτας· ἂν δὲ τὸ περὶ ῥίμματος ἐγγχειρίδιον αὐτοῦ ἐγένετο ἀπαραιτήτων τοῖς ἀξιωματικοῖς ἐφοδίων, τὸ κράτιστον δ' ὅμως στρατιωτικὸν περιοδικὸν «Ὁ Ἕλλην στρατιώτης» ὑπῆρξε διὰ πάντας πολύτιμον ἐντρυφήμα, σοφὸν ἀνάγνωσμα, ἀλλὰ καὶ δεῖγμα περιφανῆ τῆς πολυδέγμονος διανοίας καὶ τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς σοφίας τοῦ πεφωτισμένου στρατιωτικοῦ ἐπιστήμονος.

Τῆλικαύτη πολιτικῇ καὶ στρατιωτικῇ δρασίῳ, διάνοια τοσοῦτον ἐναργῶς πεφωτισμένη, χαρακτήρ τόσῳ στρατιωτικῶς ἄκαμπτος, ὅσω καὶ ἐξ ἀληθοῦς εὐγενεῖας μεγαλόφρων καὶ προσηνῆς, ἅμα δὲ καὶ κοινοβουλευτικῇ εὐγλωττίᾳ ἐπιβάλλουσα, ταῦτα πάντα ἐν ἑναρμονίᾳ συνδυασμῷ ἴσχυσαν νὰ ὁδηγήσωσι τὸν Βαλτινὸν εἰς τὴν ὑψίστην τοῦ στρατεύματος θέσιν.

(ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἐπικηδείου λόγου

ΝΙΚ. Α. ΣΤΡΑΤΟΥ

Εἶσαι αἰώνια ἄνοιξις

ΕΤΑΝ πετάξη ἡ Ἄνοιξις κ' ἡ φύσις χειμωνιάζῃ,
καὶ τὸν γαλάζιον οὐρανὸν ἡ συννεφία σκεπάζῃ,
κι' ὁ πάγος κάθε λούλουδο καὶ χόρτο σαθάνονη,
πρωτομαγιά στήν ὄψι σου, κυρά μου, ξανανείωνει.
Εἶσαι αἰώνια ἄνοιξις π' ἀνθεὶ καὶ λουλουδίξει,
σὲ βλέπω καὶ ἀνέκφραστη χαρὰ με πλημμυρίζει,
εἰς τὰ γλυκὰ ματάκια σου πετοῦν οἱ λογισμοί μου,
κι' ἀνοίγουνε Παράδεισο τὸ φῶς τους στὴ ψυχὴ μου.
Κλειοῦνε ζωὴ καὶ θάνατο, φωτιὰ καὶ πάγο κλειοῦνε,
καὶ πότε μὲ πεθαίνουνε καὶ πότε μ' ἀναζοῦνε.

Ζακύνθος, 1896.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΑΦΟΚΕΦΑΛΟΣ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΣΤ. ΣΚΛΗΒΑΝΙΩΤΗΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ Λαμίας. Ὁ προοδευτικώτερος καὶ δραστηριώτερος τῶν δημάρχων τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Τὸ μαρτυροῦν τὰ ἀλλεπάλληλα τεχνικὰ καὶ ἐξωραϊστικὰ ἔργα, δι' ὧν ἡ ἐπίμονος πρωτοβουλία του ἐπροίκισε τὸν τόπον, οὐ προΐσταται ἀπὸ δωδεκαετίας ἤδη. Οἱ λαμίαι τὸν λατρεύουν, τὸν εὐγνωμονοῦν, τὸν θεωροῦν ἀληθῆς σέμνωμα. Ἡ Ἑλλάς θὰ ᾔτο δεκάκις μᾶλλον ἐκπολιτισμένη, ἂν εἶχε τοιοῦτους δημάρχους.

Ἀνήγειρε ναοὺς, ἱδρυσε σχολεῖα, κατεσκεύασε γεφύρας, ἐγάρραζε καὶ ἐδενδροφύτευεν ὁδοὺς καὶ πλατείας, κατεσκεύασε κρήνας καὶ ὑδραγωγεία, ἐξεῦρε καὶ ἐξεμεταλλευθῆ πηγὰς ποσίμου ὕδατος, καὶ ἐν γένει ἐξωραΐσεν, ἐκαλλώπισεν, ἐξυγίανεν, εὐηργέτησε τὸν ἄνθρωπον, τὰ χωρία, τὴν πόλιν τῆς Λαμίας, ἣν, τῶς νοσῶν, κατέστησε μίαν τῶν ὑγιεινοτέρων καὶ ἐπιφθόνων. Θὰ ἀπησχολοῦμεν πολλὰς σελίδας τοῦ Ἡμερολογίου, ἂν ἠριθμοῦμεν ἐν πρὸς ἐν τὰ κοινωφελῆ καὶ λαμπρὰ ἔργα τοῦ μοναδικοῦ τούτου δημάρχου. Καὶ τί δὲν ἔκαμε; Καὶ εἰς τί καθυστέρησε; Καὶ ποίαν ἀνάγκην τοπικὴν δὲν ἐθεράπευσεν; Καὶ ποῖον χωρίον τῆς περιφερείας του δὲν ἐπλουτίστη μὲ γεφύρας,

μὲ δρόμους, μὲ ναοὺς, μὲ σχολεῖα; Καὶ μήπως ὅ,τι κέκτηται, δι' ὅ,τι σεμνύνεται σήμερον ἡ Λαμία, δὲν ὀφείλεται εἰς τὸν θαυμασίον δήμαρχόν της; Αὐτὸς ἐδενδροφύτευσε δι' ἑλαιῶν τὴν ἀπὸ Λαμίας εἰς Στυλῖδα ἄγουσαν καὶ τὸν ὑπερκείμενον λόφον τῆς Ἀκρολαμίας διὰ θαλαρῶν πεύκων. Αὐτὸς ἐρρυστόμησε τὴν πόλιν καὶ ἰσοπέδωσε καὶ ἐσκιρρόστρωσε τοὺς ἄλλοτε ἀγρίους δρόμους της· αὐτὸς κατεσκευάσεν ὑπονόμεους καὶ ὀχετοὺς καὶ πεζοδρόμια καὶ ρεῖθρα· αὐτὸς ἐδημιούργησε καὶ διεμόρφωσε τὰς τρεῖς τῆς πόλεως πλατείας Ὁμοῦ, Ὁμοιοῦ καὶ Διάκου· αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν βᾶσιν, ἐφ' ἧς στηθήσεται ὁ ἀνδριάς τοῦ Διάκου· αὐτὸς ἐβελτίωσε τὸν φωτισμὸν τῆς πόλεως· αὐτὸς ἔθηκε καὶ ἐφήρμοσεν δροῦς καθαριότητος ζηλωτῆς, ὕγεινῆς, καλαισθησίας, τάξεως, εὐπρεπειας, εὐζωίας ἀπαραιμίλλου.

Ἄλλ' εἰκεῖνο κατ' ἐξοχὴν τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὴν κορωνίδα τῶν ἐπὶ τῆς δημαρχίας του συντελεσθέντων ἔργων, εἶνε τὸ σιδηροῦν ὕδρα γων τῆς πόλεως καὶ ἡ μεγάλη κάθωθι τῶν πηγῶν αὐτοῦ δεξαμενῆ, δι' ὧν διωχέτευσεν ὕδωρ ἄφθονον, ψυχρὸν, διαυγὲς καὶ ὕγεινότατον, λυτρώσας τοὺς κατοικοὺς τῆς μάλιστα τῶν πυρετῶν καὶ τῶν ἐνδημούντων μiasμάτων καὶ ἀπαλλάξας αὐτοὺς τῆς ἀνηλεοῦς τέως φορολογίας, ἣν ἀπέτιον εἰς ἱατροὺς καὶ φάρμακα. Τοῦτο καὶ μόνον τὸ λαμπρὸν ἔργον θά ἤρκει νὰ κατακτήσῃ ἐσαεὶ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν λατρείαν τῶν συνδημοτῶν του, οἵτινες καὶ εὐλογοῦσι τὸ ὄνομά του. Καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ διασαλεύσῃ, τὸναντίον κατορθώσας νὰ διαρρυθμίσῃ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ δήμου, τὰ ὅποια δὲν εὗρεν ἄλλως τε καὶ εἰς ἀνηθρᾶν κατάστασιν, ἄτε ἀπορροφώμενα κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀνωφελῶς ὑπὸ τῆς δημοτικῆς δῆθεν ἐκπαίδευσως καὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀστυνομίας.

Καὶ συλλογίζομεθα ὅποιαν ἔβην πεπολιτισμένης καὶ ζηλευτῆς χώρας θά εἶχεν ἡ Ἑλλάς, ἂν ἤδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ ὀλίγους ἐτι ἀνδρας ὡς τὸν Σκληθανιώτην, ὅστις ἀναντιρρότως δεόν νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἰδεώδες τοῦ δημάρχου.

Διὰ τοῦτο μεθ' ὑπερηφανείας γνωρίζομεν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀνακρινόμενος τοῦ Ἡμερολογίου τὴν συμπαθεστάτην καὶ νοήμονα φυσιογνωμίαν τοῦ ἀγαπητοῦ ἀνδρός. ὅπως οὕτω δεχθῆ καὶ τοῦ πανελληνίου τὰ εἰλικρινῆ καὶ ὀφειλόμενα συγχαρητήρια.

Κ. Φ. Σκ.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΑΔΗΣ

ΦΕΡΠΑΙΔΕΥΘΗ ἐν τῇ μεγάλῃ Σχολῇ τῆς Χάλκης καὶ ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀγαπητῶν μαθητῶν τοῦ αἰμνήστου Ἡλίου Ταυταλίδου. Ἐλκει τὸ γένος ἐξ ἐγχρίτου οἰκογενείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ΣΤ'. Ἀνετράφη χριστιανικώτατα. Τριακοντούτης μόλις προεχειρίσθη εἰς Ἀρχιερέα καὶ ἐστάλη νὰ διοικήσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν Δημητριάδος, ἧς τότε μὲν πρωτεύουσα ἦν ἡ Μακρυνίτσα, νῦν δὲ ὁ Βῶλος. Νεωτεριστῆς, φιλελεύθερος, προοδευτικώτατος, ἀπῆλλαξε τὸν τόπον ἀπὸ τῆς μαστιγῆς τῶν κοντζαμπασιδῶν, ἰδρύσας πρῶτος αὐτὸς τὰς ἐπικληθείσας ἀρχιερατικὰς ἐπιτροπὰς, συγκροτούμενας ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων κατοίκων ἐκάστου χωρίου, καὶ εἰς ταύτας ἀναθέσας τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν τὰς μικρὰς τῶν συμπατριωτῶν του διαφορὰς κατὰ τοὺς Ἀρμενοπουλείους νόμους, χειραφετήσας οὕτω ἀπὸ τῆς κεντρικῆς δεσποτείας τὰς κοινότητας.

Ποτισθεὶς μετὰ τὰ νάματα τῶν ἐνδόξων παραδόσεων τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου δὲν ἔπαυεν ἐργαζόμενος ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος του, κατὰ δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ Λεωνῆ Βούλγαρη πρῶτον ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ 1887, ὑποβοήθησεν αὐτὸ ὅσον ἤδύνατο, μετὰ διπλωματικῆς ὄντως συνέσεως προλαβὼν τὰς ἐξ αὐτοῦ ἐπιχειρημένους σφαγὰς κατὰ τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ὑπὸ τῶν ἐξοργισθέντων τούρκων Ἄλλ' ὑποπεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν αὐτῶν ἐκινδύνευσεν οὐκ ὀλίγον, κατορθώθῃ δὲ νὰ ἐξορισθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Διαμείνας δὲ αὐτῷ ἐπὶ τριετίαν παρὰ τῷ Πατριάρχῳ Ἰωακείμ Β' ἐπανέκαμψεν, ἄμα τῇ προσαρτήσῃ τῆς Θεσσαλίας.

εἰς τὸ πνευματικόν του ποίμνιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ἤδη διεύθυνε ὡς πατὴρ αὐτόχρημα ἀγαθός, δίκαιος, ἐνάρετος, ὑπόδειγμα ἑαυτὸν παρέχων εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς σχέσεις καὶ πράξεις.

Ἐγκρατὴς πολλῶν φιλοσοφικῶν καὶ φιλολογικῶν γνώσεων, εὐμοιρεῖ καὶ σπανίας θεησκευτικῆς μορμώσεως. Διὰ τὰς μακρὰς καὶ ἐκθύμους ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ παράσημον τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς του τίτλος εἶνε: Ἀρχηγὸς πανιερώτατος καὶ Θεοπρόβλητος Μητροπολίτης τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ζαγοράς, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Πελασγῶν»

Γ. Α.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α ΚΟΚΩΣΛΗΣ

ΜΙΑ τῶν ἐξοχωτέρων φυσιογνωμιῶν τοῦ Πηλίου. Ἐγεννήθη ἐν Πορταριά ἐξ ἐγκρίτων γονέων καὶ ἄγει νῦν ἡλικίαν 65 ἐτῶν. Νεώτατος ἐτι, φύσει ἀποφασιστικοῦ καὶ ῥιψοκινδύνου χαρακτήρος, κατὰ

τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τοῦ 1854, σπουδαστῆς ὦν τότε ἐν Ἀθήναις, κατέλιπε τὰς σπουδὰς του, καὶ καταρτίσας μικρὸν ἐξ ἑθελοντῶν σῶμα, ἔσπευσε ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀγωνιζομένης πατρίδος, δοὺς ἐν βραχεῖ πλεῖστα δείγματα τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ πολεμικοῦ του μένους Ἐπολέμησε γενναϊότατα εἰς τὰς μάχας Πλατάνου, Ἀρμυροῦ καὶ Ἀνωμαλιᾶς. Ματαιωθείσης ὅμως ἀτελεσφόρως τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης, ὁ νέος Κοκωσλῆς ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον ἐν Σμύρῃ ἐπὶ δεκαετίαν, ἐνθεν πολιννοστήσας ἐγένετο ἰδιοκτήτης μεγάλου κτήματος ἐν Λεχωνίσις, ὅπου καὶ

ἱδρυσεν ἐργοστάσιον μετάξης, ἐσχάτως δὲ καὶ τελειότατον ὕδρμυλον, ἀπασχολῶν περὶ τὰς 200 γυναῖκας καὶ κοράσια καὶ περὶ

τοὺς πενήτηντα ἐργάτας, παρέχων οὕτω στάδιον ἐντίμου ἐργασίας. Ἐν τούτοις οὐδέποτε ἔπαυσεν ἐνεργῶν καὶ ποθῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878, εἰς ἣν ἦτο ἐκ τῶν πρώτων μεμυημένων, εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ του ἓνα τῶν ἐνθερμότερων καὶ νοσημονεστέρων ὑποστηρικτῶν. Ἐνῶ δὲ ἡ ναυαρχίς τοῦ Χόβαρτ ἐστάθμευε πρὸ τῶν Λεχωνίων ἀπειλοῦσα ἀποθίβασιν, ὁ δὲ πύργος καὶ τὰ ἐργοστάσια τοῦ Κοκωσλῆ ἐχρησίμευον ὡς ἀποθῆκαι πολεμοφοδίων καὶ καταφύγιον τῶν ἐπαναστατῶν, οὗτος, ἀτρόμητος, ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ἰδίας ζωῆς, καθήρχετο καὶ συνεχρωτίζετο ἐν προσποιητῇ ἀταραξίᾳ μετὰ τῶν τούρκων πασσάδων, ἀποσβῶν οὕτω πᾶσαν ὑπόνοιαν, καὶ ἐν διπλωματικῇ ἀληθῶς συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ φίλου τοῦ Γ. Καρτάλη, ἠδυνήθη νὰ σώσῃ τὰ χωρία τοῦ Πηλίου ἀπὸ βεβαίας καταστροφῆς, ἐν ἣ περιπτώσει ἀνεκαλύπτοντο οἱ κόρυφα περιθάλπομενοι ἐπαναστάται. Ἐν τοῖς γειτονικοῖς χωριοῖς ἀπέβη πολλὰκις ἡ ζωσα ἐγγύησις τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας. Ὅταν ληστρικὴ συμμορία ἀπήγαγεν ἐξ Ἀγίου Λαυρεντίου τὸν πλοῦσιον Κ. Τσαμτζῆν καὶ δύο παῖδας ἐκ Προμυρίου, ὁ Κοκωσλῆς, ἐξελθὼν μετὰ τῶν φυλάκων του εἰς κατάδιωξιν, κατάρθωσε καὶ τοὺς ληστὰς νὰ συλλάβῃ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους νὰ ἐλευθερώσῃ.

Μετὰ τὴν προσάρτησιν ἐξελέγη πολλὰκις βουλευτῆς Ἡ μέχρι Λεχωνίων προέκτασις τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, δι' ἧς μεγίστη ὠφέλεια προσκομίζεται τοῖς κατοικοῖς, ὀφείλεται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐνέργειαν τοῦ προοδευτικοῦ ἀνδρός.

Ἐπὶ τούτοις ἐπαξίως φέρει τὸν πρό τινας χρόνου ἀνομηθέντα αὐτῷ Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

ΑΔΡ.

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ

(ἐκ τοῦ φυσικοῦ)

ΕΠΕΣΕΝ εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ σημειωματάριον ἐνὸς φίλου μου ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων. Εἶναι ἐν κομψὸν βιβλίον με χονδρὸν κατακόκκινον περι κάλυμμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου χρυσοῖς γράμμασι εἶναι γραμμένη ἡ λέξις Π α ρ θ ε ω ν και παρακάτω τὸ ἔτος 1896. "Ὅσοι εἶδον τὰ ἐτήσια ἡμερολόγια και σημειωματάρια, τὰ ὁποῖα ἐξέδωκεν ἐν Ἀθήναις ὁ κ. Ἀλέξ. Παπαγεωργίου, ἐνοοῦν ἀκριβῶς περὶ τίνος ὁμιλῶ. Τὸ σημειωματάριον τοῦτο τοῦ φίλου μου ἦτο ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους πλήρες περιγραφῶν, ἀνεκδότων, εἰκόνων διδασκάλων, τύπων σχολείων, χαρακτήρων, σημειώσεων και γιλιῶν ἄλλων πληροφοριῶν.

Ἐν τῷ πρώτῳ δὲ φύλλῳ τοῦ βιβλιαρίου τούτου ὡς ἐπιγραφή τοῦ ὅλου ἐσωτερικοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ὑπῆρχον αἱ λέξεις σ χ ο λ ε ῖ τ α και δι δ α σ κ α λ ο ι, κάτωθι δὲ διὰ μικροτέρων γραμμῶν τὰ ἐξῆς: ἐδῶ δὲν εἶναι πάνθεν διδασκάλων, εἶναι λοιμοκαθαρτήριον! Ἐνοεῖται ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν τελευταίων τούτων λέξεων ἐκορυφώθη ἡ περιέργειά μου και διὰ μιᾶς ταχείας κινήσεως και οὕτως εἶπεν αὐτομάτου ἡνοιξα τὴν θύραν τῆς 79 σελ. και εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ. Ἰδοὺ δὲ τί εὔρον ἐκεῖ σημειωμένα, ἄπερ πιστῶς ἀντιγράφω, ἀναλαμβάνων πλήρη τὴν εὐθύνην τῆς ἀκριθείας τούτων.

Χωρῖον Ἰ. Ρ. σχολεῖον παρὰ τὴν ἐκκλησίαν μονώροφον, ἀδιαιρέτον. Ἄνωθεν τῆς θύρας ὑπάρχει ἐπιγραφή

"Ὅτι εἶμαι χωρῖον Ἰ. Ρ. . . .

"Ὅλος ὁ κόσμος τὸ γνωρί. . .

φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ διδασκάλου και ὡς αἰνιγμα εἰς πάντα μέλλοντα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον προβαλλομένη. Πρὸ τῆς νέας ταύ-

της Καδμείας ἔστην ἐκπληκτος φοβηθεὶς τὴν νέαν Σφίγγα, ἥτις ἐνεφώλευεν ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' ὁ Θεὸς με ὤπλισε ταχέως με θάρρος και ἀγγίνοιαν Οἰδίποδος· λύσας δὲ διὰ τῆς εὑρέσεως τῆς ὀνομασίας τοῦ χωρίου τὸ αἰνιγμα εἰσῆλθον ἐλευθέρως και ἀφοβῶς εἰς τὸ σχολεῖον. Ἡ Σφίγξ τότε ἠττηθεῖσα ἤρχισε νὰ ἐξεμῆ ἀφθόνους καπνούς. . . . σιγάρου, σημειῶν ὅτι ἐτέθη ἀμέσως εἰς ἀτμόν. . . . πτώσεως. Ἄλλὰ ποῖα εἶναι ἡ θυμιαστὴ αὕτη Σφίγξ, ἡ ἀντιπροσωπεύουσα ἐν τῷ σχολείῳ τὸν διδάσκαλον και ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ὅλην λυμαινομένη ἀπηνῖς τὸ χωρῖον ἐκεῖνο; Εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑψίστου Παπαλυπημένου, γέρον ὑπερεδμύμηκον-τούτης, κατεσκληκῶς, με πλατὺ κυανοῦν κεφαλόδεμα, δι' οὐ συγκρατεῖ τὸ καλυμαύχιόν του ἢ καμηλαύχιον (ἀδιάφορον, αὐτὸ ἐνδιαφέρει τὸν κ. Λαμπάκη) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, με γένειον σφηνοειδὲς Henri IV με ράσσα ἀμφιθόλου χρώματος, ἡλιοκαῆς, ἀκάθαρτος, ἀραιότριχος, ὡς νὰ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ περονόσπορος, τοιοῦτος ἦτο ὁ γέρον Παπαλυπημένος, ὅστις κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεώς μου κατεγίνετο νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἐπὶ τοῦ γόνατός του πληγὴν και ὅστις μόλις με εἶδεν ἀφῆκεν ἀμέσως νὰ καταπέσουν τὰ ράσσα του και ἐγερθεὶς ἐσύριξεν ὀξέως διὰ μιᾶς συρίκτρας, ἐν ᾧ συγγρόνος καλῶς ὠρί. . . μου λέγει καλῶς ὠρί. . . Ἄ! εὐχαρι. . . τοῦ ἀπῆνθησα εἰς τὴν γλῶσσαν του γελῶν εὐχαρι. . . Ὁ Παπαλυπημένος τοσοῦτον ἐχάρη ἐκ τῆς τοιαύτης ἐμμέτρου συννενοήσεώς μας, ὥστε ὠρμησεν ἀκατάτητος ἐπ' ἐμὲ και ἐναγκαλισθεὶς με σφιγκτὰ—ὦ Θεέ μου! με ἐφίλησεν. Ὀρκίζομαι εἰλικρινῶς ὅτι ἀνατριχιάζω πάντοτε, ὅσκις συλλογίζομαι τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ τοῦ Παπαλυπημένου φίλημα. Τὸ ὀρκίζομαι!

Θόρουβος και ἀλαλαγμὸς ἀπῆνθησεν ἀμέσως εἰς τὸ δῶδ σύριγμα τοῦ διδασκάλου, οἱ δὲ μαθηταὶ οἱ ἐδῶ και ἐκεῖ σκορπισμένοι τρέγοντες νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις αὐτῶν ἀνήγειραν τόσον κιοιορτόν, ὥστε κιοιορτὸς και καπνὸς ἀπέκυψαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου και μαθητὰς και διδάσκαλον. Ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, μέχρις ὅτου καθησυχάσωσι και διευκρινισθῶσι τὰ πράγματα. Ἄλλὰ τί νὰ ἴδω! Ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ διδασκάλου ὑπῆρχεν ἐν πινακίον με ἀλοιφήν, φάρμακον τῆς πληγῆς τοῦ διδασκάλου, πηλῶν δὲ εἰς τὸν τοῖχον ἐκρέμαντο ἀπὸ τίνος καρφίου διὰ σχοινοῦ συνδεσμένα τὰ θεσμολόγια τοῦ κ. Βενθύλου, διὰ νὰ μὴ μείνῃ κχιμμία ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Παπαλυπημένου ὅλοι οἱ νόμοι κρέμανται. . . . Εἰς τὸ ἀντίθετον δὲ μέρος τῆς αἰθούσης, ὅπισθεν τῶν μαθητῶν, εἰς τὰ πόσωπα τῶν ὁποίων ἀνεγίνωσκα ἐντελῶς χέρσον τὴν παιδικὴν ψυχὴν χωρὶς ποσῶς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ παναγία χάρις τοῦ Παπαλυπημένου, ὑπῆρχεν ἔσθη-

μένος ὁ μαυροπίναξ. "Ότε δὲ ἠρώτησα τὸν διδάσκαλον περὶ τοῦ παραδόξου τούτου πράγματος, ὁ αἰδουσιμώτατος γέρον μου ἀπήντησε μετὰ περιστῆς διδασκαλικῆς ἀφελείας « Ἄμ' ἂν τὸν βάλω μπροστά, θὰ εἶναι πίσ' ἀπὸ μένα. Ἐγὼ εἶμαι γέρον καὶ δὲν μπορῶ νὰ γυρίσω νὰ ἰδῶ. Αὐτοὶ εἶναι διαβόλοι καὶ γυρίζουν ὅπως τοὺς θέλεις. "Ἐπειτα μήπως καὶ μᾶς χρειάζεται. Ἄργά καὶ ποῦ» Ἐύρον πλέον ἢ εἰλικρινῆ τὴν ἐξομολόγησιν ταύτην τοῦ γεγηρακότος διδασκάλου καὶ ἐζήτησα νὰ συμπληρώσω τὰς ἐντυπώσεις δι' ἐξετάσεως ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν, τῶν Ἰουδαϊκῶν καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων. Ἄλλ' ὦ! πρὸς γενεῖου τοῦ Παπαλυπημένου καὶ μάλιστ' ἂ ν ρ ἰ κ ἄ τ ρ ! Οἱ μαθηταὶ οὐδὲν ἐγίνωσκον, οὐδὲν ἔλεγον. Τούτων δὲ τελείως ἀπορούντων, παρενέβη ὁ διδάσκαλος καὶ διὰ σειρᾶς προφητειῶν ἐζήτησε νὰ μὲ πείσῃ, ὅτι προεφήτευσεν τὴν μετάβασίν μου, προεφήτευσεν τὴν ἀφασίαν τῶν μαθητῶν του καὶ χιλίας ἄλλας προφητείας περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους, τοῦ σχολείου του καὶ ἐμοῦ. « Δάσκαλέ μου, τῷ εἶπον τότε διακόψας αὐτόν. Ἔως τώρα ἐνόμιζον ὅτι μόνον οἱ νόμοι κρέμονται ἐδῶ μέσα· τώρα ὅμως βλέπω ὅτι καὶ οἱ προφῆται. » Ὡστε δὲν σὲ εὐχαρί. . . . μου ἀπαντᾷ μὲ ἀπορίαν. "Ότι δὲν μὲ εὐχαρί. . . . τοῦ λέγω καὶ ἀπομακρύνομαι μήπως καὶ πάλιν ἐνθουσιασθῶ καὶ μὲ φιλήσῃ, ὅτι δὲν μὲ εὐχαρί. . . . ὄλος ὁ κόσμος τὸ γνωρί. . . . "Ἐκτοτε μετὰ τῶν κρεμαμένων νόμων τοῦ σχολείου τοῦ Ἰ. . . ἐκρεμάσθη καὶ ὁ προφήτης αὐτοῦ ἐν Κυρί. . . Κατὰ δὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἰδίου Παπαλυπημένου προφήτου ἡ μῆμη του τελεῖται τῇ δικαίᾳ τρί. . . . τοῦ μηνὸς Ἄπρι. . .

Ἄνοιγώ τὴν 87 σελίδα καὶ ἀντιγράψω ἐξ αὐτῆς τὰ ἐξῆς. Χωρὶον Ἰχθύς, διδάσκαλος ὁ Παμίνης Μπινιάρης, γέρον φουστανελλοφόρος, γνωστὸς ἀνὰ μέσῃ Ἄρκαδίνῃ καὶ Ἄργος διὰ τὸ πνευμά του καὶ τὰ ρητορικὰ αὐτοῦ χάρισματ' αἰ. Εἶναι ὁ περιφημὸς προσφωνητῆς ἐν τῷ χωρίῳ Δάρα τοῦ Νομάρχου Ἄρκαδίας, ὃν γαίρει τίζει ὡς ἐξῆς « Ὡς εὐ παρῆστος, κλεινὲ τῶν Νομαρχῶν ! Τὸ ἔθνος Δάρα σὲ ὑποδέχεται· μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας, ἵνα σὲ θέσῃ ἀκρογωνεῖον λίθον τῶν ἀναγκαίων σου ! » Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κ. Νομάρχης, εἴτε διότι δὲν ἐθεώρει ἑαυτὸν ἄξιον τῆς μεγάλης ταύτης τιμῆς, εἴτε διότι ἠρκέσθη εἰς ταύτην, δὲν ἀφῆκε τὸν εὐγλωττον διδάσκαλον νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω ἐπιδαφιεύων αὐτῷ τιμὰς μεγαλειτέρας. Τοῦτον τὸν ἀγαθὸν διδάσκαλον πενιχρότητα ἐνδεδυμένον, μὲ ἓνα τετριμμένον σκούφον ἐπὶ κεφαλῆς, μὲ στολὴν ἐν πλήρει παρακμῇ κατέλαβον ἐξ ἀπίνης εἰς τὸ σχολεῖον κατα-

γινόμενον νὰ δ'ορθώσῃ πρόκαν τινὰ τοῦ ὑποδημάτος του, ἧς τὸ ἡνώχλει φαίνεται τὸν ἀκάθαρτον πόδα. Ὁ Παμίνης μὰς μόλις μὲ εἶδε ἀκαλῶς ὤρισται» μοῦ λέγει καὶ ἀρπάσας τὸ π α π ο ὕ τ σ ἰ του ἀνὰ χεῖρας ἐξῆλθε ὁρμαίως. Ἐστὴν διαπορῶν διὰ τὰ γινόμενα καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι, διατί ἄρα γὰρ ὁ γέρον διδάσκαλος ἤρπασε μόνος του τὸ π α π ο ὕ τ σ ἰ καὶ δὲν ἐπερίμενε νὰ τοῦ δώσω ἐγὼ καὶ τὰ δύο παπούτσια εἰς τὰ γέρια ! Μὴ ἔχων δὲ τί νὰ κάμω ἤρχισα νὰ περιεργάζομαι τὴν αἰθούσαν τοῦ σχολείου. Εἰς τὸ ἄκρον ἐπὶ θρανίῳ εἰς ἀποστρατεῖαν εὐρισκομένου εὐρίσκετο τοποθετημένη ἡ κλινοστρωμνὴ καὶ τὰ ἄλλα κλινοσκεπάσματα τοῦ διδασκάλου, γύρω δὲ εἰς τοὺς τοίχους ἦσαν ἐξηρητημένα ἀπὸ καρφίων εἰς λύχνους, ἐν φέσιον καὶ ἐν σακκοῦν, Κύριος οἶδε τί περιέχον. Ἐπτά δὲ παιδία εἰς τρία θρανία τοποθετημένα εὐρίσκοντο εἰς τελείαν φυσικὴν κατάστασιν. Ῥυπαρά, ἡλιοκαῆ, ἀκάθαρτα, μὲ ἓνα σκούφο, τὰ τέσσαρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μὲ μακρὰν βρωμερὰν καὶ ἄτακτον κόμην ὄλα, ἄνιπα, ἀνυπόδητα, ἐνόμιζες ὅτι ἔπασχον ἀπὸ πλήρη ὑδροφοβίαν ! "Ότε τὰ ἠρώτησα διατί ἐφόρου τοὺς σκούφους των : εἶναι φλορέντζα μοῦ ἀπήντησαν· διατί δὲν κόπτουν τὰ μαλλιά των ; εἶναι φλορέντζα, ἐπανέλαβον διατί δὲν νίπνονται ; εἶνε φλορέντζα μοῦ εἶπον ὄλα. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ περίφημον ἀντιφάρμακον τῆς ἰνφλουέντζας βλαστάνον αὐτοφύες εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μικρῶν μαθητῶν τοῦ γέρον-Μπινιάρη.

Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται εἰς τὸ σχολεῖον γέρον εὐπρεπέστατα ἐνδεδυμένος, μὲ φέσιον καινουργῆς κατακόκκινον, μὲ ὀλόλευκον πολυτελέστατον· μὲ κάλτσαις τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος βαρυτίμου, μὲ ἐπανωφόριον ἐξαιρετον τ α μ π ἄ ρ ο ν· κτεισιμένος, συγυρισμένος, λαμπρ. εἰς τὴν θέαν του ἐσηκώθην ἀμέσως σεσασθεῖς τὸν ἄνδρα καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ γνωρίζω πρὸς ποῖον ὑψηλὸν ὑποκειμενον ὀμιλῶ, ἤρχισα νὰ ἀναγγέλλω πρὸς αὐτὸν τὰ διατρέξαντα καὶ νὰ ἐκφράζω τὴν στενοχωρίαν μου διὰ τὴν ἐξῆδον καὶ βραδύτητα τοῦ διδασκάλου. Οὗτος ὅμως γελῶν : ἐγὼ εἶμαι μοῦ λέγει : βλέπεις ἔγεινα διὰ μιᾶς ζιέ ζιέ λ μ α ν !) Ἐστρίψα τὰ μάτια μου θαμνωθῆς ἐκ τοῦ νέου μεγαλείου τοῦ διδασκάλου καὶ ἤρχισα νὰ γελῶ καὶ ἐγὼ διὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς κωμωδίας, ἣν τόσον θαυμασιῶς ἔπαιζεν. Ἄφ' οὗ δὲ ἐξέλιπεν ἡ συγκίνησις καὶ ὁ γέλως, ἐζήτησα παρὰ τοῦ διδασκάλου νὰ μάθω πῶς εἶναι καταταγαμένοι οἱ μαθηταί. Αὐτοὶ οἱ δύο κατ' ἡγορήσειν μοὶ ἀπεκρίθη, οἱ ἄλλοι εἶναι ἀρχαῖοι. Ἠρκέσθη ἐν τῇ διαβεβαίωσιν ταύτην καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ ἐξετάσῃ τοὺς δύο γνωρίζοντας. Ὁ διδάσκαλος διέταξε τότε τὸν ἓνα τούτων νὰ ἐξέλθῃ ἵνα λύσῃ πρόβλημά τι

ἀριθμητικῆς. Οὗτος ὅμως διαρρήδην ἤρνήθη. Τότε ὁ διδάσκαλος ἀπετάθη πρὸς τὸν δεύτερον, ὅστις καὶ ἐσηκώθη ἀμέσως. Κάμε μίαν πρόθεσιν τοῦ λέγει ὁ διδάσκαλος. "Ὁχι! πολλαπλασιασμὸν θά κάμω, ἀπαντᾷ θρασείως ὁ μαθητής. Μὰ πρόσθετι θέλω ἐγὼ, τοῦ λέγει ὁ γέρον Μπινιάρης. Δὲν κάνω, πολλαπλασιασμὸν θά κάμω· ἐπαναλαμβάνει ὁ ἀτίθαστος μικρός. Καὶ ἀρχίζει μακρὰ καὶ πείσμων λογομαχία μεταξύ διδασκάλου καὶ μαθητοῦ, ἕως ὅτου ὁ δεύτερος, κύριος τοῦ πεδίου γενόμενος, γράφει αὐθαίρετος ἐπὶ τοῦ πίνακος 240X25 καὶ ἀρχίζει τὸν πολλαπλασιασμὸν φωνάζων 4X5 = 20 δύο τὰ β α σ τ ο ὕ μ ε ν α. Προχωρῶν δὲ καὶ λογαριάων κταντᾷ εἰς τὸ τέλος νὰ μᾶς εἶπῃ ὅτι 240 ὀκάδες σίτου πρὸς 25 λεπτὰ ἐκάστη τιμῶνται 160 δραχμάς. "Ὅτε δὲ ἐγὼ παρετήρησα αὐτῷ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο, ἐπενέθη ἀμέσως ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ ἥρωικῶς καὶ οὗτος μαχεσάμενος κατάρθρωσε νὰ πληρώσῃ τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς πόσον!!

Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην συνέβη τὸ ἐξῆς τραγικὸν ἐπεισόδιον. Εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ σχολείου εἰσῆλθον συγχρόνως 5—6 κάτοικοι τοῦ χωρίου. Ἡ δὲ θέα τούτων τοσοῦτον ἐξώργισε τὸν διδάσκαλον, ὥστε—ἐξ ἑ, φωνάζει, διὰ μιᾶς, ἐξ' ἄ π' ἐδ ὤ. "Ἐδ ὤ εἶναι μυστήρια μὲ τὸν κ. ἐπιθεωρητᾶ "Ἐξω γρηγόρα. Οἱ χωρικοὶ ἔφυγον ἀμέσως, ἐγὼ δὲ παρετήρησα εἰς τὸν διδάσκαλον ὅτι εἶναι ἀπροπῆς ἢ συμπεριφορὰ αὕτη πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν. Εἶναι κακοῦργοι! μοῦ φωνάζει καὶ ἐξελλῶν ταχέως ἐπανῆλθε κομίζων δλόκληρον ἐνδυμασίαν μὲ κομμένα τὰ μανίκια τοῦ μείντανιου, μὲ καταξεσχισμένην τὴν φουστανέλλαν, μὲ κατακαυμέναις ταῖς κάλτσαις καὶ μὲ χιλίας ἄλλας καταστροφάς. Τί εἶχε συμβῆ; "Ἀκούσατε. Ὁ διδάσκαλος εἶχε γειτόνισσαν μίαν φυντωτῆν Νεραντζούλαν, ἧς οἱ ὠρατοὶ ὀφθαλμοὶ ἦνασαν φλόγα ἔρωτος ἄσθεστον ἐντὸς τοῦ γερωνικοῦ τοῦ σαρκίου. Εἰς τὴν καλὴν ταύτην γειτονοπούλαν μετέβαινε κάποτε ὁ γέρον Παμίνης διὰ νὰ τὴν ἴδῃ καὶ πάντοτε εὕρισκε νὰ ζητήσῃ κάτι τι, πότε μίαν βελόνην, πότε ἓνα ποτήρι νερό, πότε δὲν ξέρω καὶ ἐγὼ τί ἄλλο. Κάποτε ὅμως ἐτυχεν ἡμέρα ἀποφοράς καὶ ὁ διδάσκαλος συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἀντιζήλων νέων ἐπ' αὐτοφώρῳ αἰσθηματολογῶν πρὸς τὴν Νεραντζούλαν του. "Ὡ τότε, πτωχὲ Μπινιάρη, τί ἔπαθες! Πάει τὸ φέσι, πάει τὸ μείντανι, πάει ἡ φουστανέλλα. πᾶν' ἡ κάλτσαις! "Ὡς Ἰουδαν ἠθέλησαν νὰ τὸν κάψουν οἱ κακοῦργοι, κατὰ τὴν πλήρη Πόνου καὶ ὀργῆς ἔκφρασιν τοῦ ἱδίου ἐρωτολήπτου γέροντος.

Τέλος πάντων μεταξύ τῶν ἀρχαρίων μαθητῶν τοῦ περιφήμου διδασκάλου μας ὑπῆρχε καὶ τις ἀρκετὰ ἠλικιωμένους, ὅστις τρία

εἶη ἀνεγίνωσκε τὸ ἀλφαριθμητικὸν τοῦ κ. Βρατσάνου καὶ εἶχε διὰ δύο ἔτη ἀκόμη προθεσίαν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον. Διότι, ὅτε εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι θέλει κρέμασμα ἔχων μαθητὴν τρία ἔτη εἰς τὸ ἀλφαριθμητικὸν—«Κύριε ἐπιθεωρητᾶ, μοῦ ἀπήντησεν, εἰςθεύεις καλὰ τὸ ἀλφαριθμητικὸν τοῦ Βρατσάνου; Αὐτὸ δὲν εἶναι φυλλαδίτσα! Αὐτὸ εἶναι τόσο βιβλίον ποῦ πρέπει κανεὶς νὰ κἀνῃ πέντε χρόνια νὰ τὸ περάσῃ!» Κατόπιν τῆς γνώμης ταύτης τὸ διδασκάλου ἐνόμισα ὅτι δὲν μοῦ ἐγχειάζοντο ἄλλοι μάρτυρες καὶ χαριεῖσας τὰ παιδιὰ ἐξῆλθον. "Ἀλλὰ τί νὰ ἴδω! Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου ἦτο δλόκληρον τὸ χωρίον συγκεντρωμένον. Μολις δὲ ἐπεφάνη ὁ διδάσκαλος, θύελλα ἀγανακτήσεως ἐξεράργη ἀμέσως καὶ ὀργὴ καὶ ὕβρεις καὶ ἀπειλαὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ κατέκλυσαν τὸν αέρα, δι' ἐνὸς δὲ στόματος πάντες ἐζήτουν νὰ καταξσχίσωσι τὸν διδάσκαλον καὶ νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν. "Ἐγὼ κυριολεκτικῶς τὰ ἔχασα καὶ ἐνόμισα ὅτι Σοδομίται νέοι ἀνεφάνισαν ζητοῦντες νὰ θανατώσωσι τὸν Λῶτ καὶ τοὺς ἀγγέλους του. "Ὅτε δὲ συνῆλθον κατάρθρωσα διὰ συμβουλῶν καὶ νοουθεσιῶν νὰ καθησυχᾶσω τούτους, διαβεβαιῶν ὅτι θὰ φύγῃ ὁ διδάσκαλος, λαθὼν δὲ τούτων ἰδιαιτέρως τὸν συνεβούλευσα νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ φύγῃ. "Ὅστε θὰ μὲ φάγῃ τὸ φέσι μοῦ λέγει. "Ὁχι, τὸ ψάρι θὰ σὲ φάγῃ τοῦ ἀπήντησα. Καὶ ὄντως τὸ χωρίον Ψάρι τὸν ἔφαγε τὴν 18 Ἀπριλίου.

Ἐν σελ. 88 ἀναγινώσκω τὰ ἐξῆς. Χωρίον Μανώληδες, σχολεῖον τὸ ἤμισυ ἐνὸς σιδηρουργείου. Ὁ διδάσκαλος γέρον Θανάτοπουλος εἶναι γνωστὸς καθ' ὅλην τὴν Ἠλείαν διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἐπιτηδεϊότητα εἰς ἀναζήτησιν δώρων. Εἶναι ὁ μεταβαλὼν τὴν ἔδραν τοῦ σχολείου εἰς ὀρνιθῶνα! Ὁ Κύρ Γιάννης μας λοιπὸν οὗτος, γνωρίζων τὴν ἐκείσε μετάθασίν μου, ἠθέλησε νὰ μὲ ἐκπλήξῃ καὶ ἐδίδαξε τὰ παιδιά νὰ αναγνωρίζουν καὶ ἀνομολογοῦν κάλλιστον μὲν αὐτὸν διδάσκαλον, κίχιστον δὲ τὸν προκάτοχόν του ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ σχολεῖον, διημεῖσθη ὁ ἐξῆς προπαρεσκευασμένος διάλογος μεταξύ διδασκάλου καὶ μαθητῶν Δ. Ποῖος διδάσκαλος εἶναι καλο.ο.ο.ός; Μ. Ἐσου.υ.ύ! Δ. Γιατί εἶμαι κηλός; (παραινεῖων πάντοτε εἰς τὸ τέλος τῆς ἐρωτήσεως τὴν φωνὴν του) Μ. Γιατί ἔναις μᾶθημα. Δ. Ἄμ ὁ ἄλλος ποῦ εἶχετε προτῆτερα δὲν ἦτο καλός; Μ. Ὁχι! Δ. Γιατί; Μ. Γιατί ἔλειπε. Δ. πόσο ἔλειπε; Μ. Καὶ μὴ ἔδομάδα. Ὁ διδάσκαλος τρίβων μετὰ ταῦτα τὰς χεῖράς του ἐκ χαρᾶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πράγματος ἐστράφη πρὸς ἐμὲ καὶ λέγει: «Βλέπετε, κύριε ἐπιθεωρητᾶ, εἰς ποῖαν παραλυσίαν εὑρον τὸ σχολεῖον, τὰ ἴδια τὰ παιδιά τὸ ὁμολογοῦν.» Ἐγὼ

Σ ΤΑ ΔΥΟ ΤΗΣ ΜΑΤΙΑ

ΜΕΣ' τή γλυκειά τήν νύχτα άργά προχθές τὸ βράδῳ
ἐγύρισα τὰ μάτια ψηλά 'ς τὸν οὐρανό,
καί λυπημένη εἶπα: ἀστέρια ὀγαπημένα,
μὲ μάτια δακρυσμένα, μαζὶ Σας ἀγρυπνώ.
Τώρα μὲ φεύγει ὁ ὕπνος, ἡ χαραυγὴ προβάλλει,
γλυκειά λαλιά τ' ἀηδόνι ἐδῶ κι' ἐκεῖ σκορπᾶ,
ἀναίσθητ' ἡ ψυχὴ μου 'ς ὄλα τῆς γῆς τὰ κάλλη,
τὸ χρυσωμένο φῶς σας μονάχα ἀγαπᾶ.
Κ' ἐκεῖν' ἀποκριθῆκαν. . . . Θὰ σόύσοιμ' ἕνα ἕνα
καὶ ὅταν δύση ἡ πούλια, στ' ἀντικρυνὸ βουνό,
θὰ σὲ πλανέσουν πάλιν ἡ εὐμορφιαῖς τοῦ κόσμου,
καὶ χάρι δὲ θὰ βρῖσκεις, ψηλά 'ς τὸν οὐρανό.
Ἀτέλειωτη, ἂν θέλῃς, ἡ συντροφιά μας νά 'ναι
κ' ἡ ἀγάπη μας αἰώνια, ἔλα ἐδῶ 'ψηλά,
ἀδελφι μας νά γίνῃ ἡ φτερωτὴ ψυχὴ σου.
μὴ σὲ πλανέσουν πλέον ὀνειράτα τρελλά.
Τώρα 'ψηλά κυττάζω τὰ χρυσωμέν' ἀστέρια,
κ' ἐκεῖνα τὰ λατρεύω κ' ἐκεῖνα τὰ πονῶ,
ὅμως κ' ἐδῶ δεμένη δυὸ ἀστρα μὲ κρατοῦνε
ἐκεῖνα ποῦ μὲ κάνουν τῆς νύχταις ν' ἀγρυπνώ.

Λάρισα 3 Ἰουλίου 1898

ΜΑΡΙΚΑ ΠΙΠΙΖΑ

ΓΡΥΛΛΟΙ

.... Pictoribus atque poetis
Ludilibet audendi semper fuit aequa potestas.
[Όρατιου—De arte poetica, στ. 9-10]

Οἱ Ἕλληνες οἱ εἰς πάσας τὰς εὐγενεῖς τέχνας διαπρέψαντες, ἠγάπησαν καὶ ἐκαλλιέργησαν καὶ τὴν ζωγραφικὴν, τῇ βοήθειᾳ δὲ τοῦ χρώματος ἠδυνήθησαν νὰ ἐκφράσωσι τὸν βίον καὶ τὰ πάθη αὐτῶν. Δυστυχῶς ὅμως οἱ πίνακες τοῦ Ζεῦξιδος, τοῦ Παρρασίου, τοῦ Ἀπελλοῦ, τοῦ Μικωνος, τοῦ Παναίου, αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Πολυγνώτου, καὶ τῶν ἄλλων διασῆμων καλλιτεχνῶν κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν πολέμων καὶ τῶν διαρπαγῶν, ὃ δὲ πανδαμάτωρ χρόνος ἐξηφάνισε καὶ τὰς ὑπολειψθείσας, μὴ δυνηθείσας ἔνεκα τοῦ εὐθραύστου αὐτῶν ν' ἀντιστῶσιν εἰς τὴν βραδεῖαν αὐτοῦ ἐπενέργειαν ὅπως τὰ ἐκ χαλκοῦ καὶ μαρμάρου ἔργα τῶν περιφανῶν Ἑλλήνων γλυπτῶν.

Ἐν πολλαῖς τῆς Ἑλλάδος πόλεσι ὑπῆρχον ζωγραφικὰ σπουδαστήρια, μάλιστα δ' ἐν Ἀθῆναις ἔνθα ἐλόκληρον κατεῖχον συνοικίαν. Τὰ ἔργα ὅμως τῶν διασῆμων διδασκάλων καὶ τῶν περιφανῶν αὐτῶν μαθητῶν, πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν οὐχὶ ἐν τοῖς τόποις ἐν οἷς ταῦτα ἐξετελέσθησαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐν Πομπηΐα τοιχογραφίαις, ἐν αἷς πολλάκις ἀτελῶς ἀναπαρίστανται. μάλιστα δ' ἐν τοῖς γραπτοῖς ἀγγείοις, ἐν οἷς ξένοι: ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κεραμεῖς ἐν Ἀθῆναις βιοῦντες ἀναπαρήγαγον ἐν μικρογραφίᾳ πολλὰ τῆς γραφικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς ἔργα.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν ζωγράφων τῶν θεραπευόντων τὸ εὐγενές τῆς γραφικῆς εἶδος, ὑπῆρχον καὶ τινες μὴ παραμελουντες ἀπὸ τῶν χρόνων μάλιστα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν γελιοιογραφίαν, ἀρχαιοτάτην ἦδη, ὡς ἀνερχομένην μέχρι τοῦ Θερασίτου καὶ τοῦ Ἡφαίστου, οὗτινος ἡ χολότης καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν τὸν ἀκράτητον γέλωτα προσέκαλει.

Ὁ Πλίνιος ἐν τῷ 34ῳ, 35ῳ καὶ 36ῳ βιβλίῳ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἱστορίας διασώσας τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔργα πάντων σχεδὸν τῶν ἐν τῇ γλυπτικῇ καὶ τῇ γραφικῇ διαπρέψαντων, ἀναφέρει τὸν Κα-

λάτην πολλές σκωπτικές εικόνες γράφαντα, τὸν Σωκράτην γράφαντα τὸν Ἀσκληπιὸν μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ καὶ τὸν Ὀκνον, σατυρικός εἰκόνες, δικαίως θαυμάζομενας, τὸν Κτησίλογον, μαθητὴν τοῦ Ἀπελλοῦ, διάσημον καταστάνα ἕνεκα σκωπτικῆς τινος εἰκόνος, παριστώσης τὸν Δία γεννῶντα τὸν Διόνυσον, μήτραν ἐπὶ κεφαλῆς φέροντα, κλαίοντα ὡς γυνὴ καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ᾠδίων τοῦ τοκετοῦ, μέσῳ τῶν θειῶν ἐκπληρουσῶν τὸ ἔργον τῶν μαιῶν, τὸν Κλησίδην, σκωπτικῶς εἰκονίσαντα τὴν Βασιλισσαν Στρατονίκην κυλινδουμένην μετὰ τινος ἀλιέως νομιζομένου ἐραστοῦ αὐτῆς, τὸν ἐξ Ἐρετρίας Φιλόξενον, τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους κατερινωυόμενον Παύσωνα, ὡς γράφοντα τοὺς ἀνθρώπους αἰσχροτέρους ἢ ὅσον ἦσαν, καὶ μὴ ἐπιδιώκοντα ἢ ἐφήμερον εὐδοκίμησιν ἐν τῷ γραφικῷ σκώμματι, τὸν Νικοχάρην καὶ ἄλλους. Ἐκ δὲ τῶν μέχρι ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἀγγείων καὶ τῶν γεγλυμμένων λίθων διασωθέντων κερκοπιθήκων, κυνοκεφάλων, πυγμαίων καὶ χιμαιρῶν, τῶν ὑπὸ τὸ πρόσχημα ζῶων σατυρίζοντων καὶ γελοιογραφούντων διασημοῦς ἀνδράς ἀναδειχθέντας ἐν τε τῇ πολιτικῇ, τῇ στρατολογικῇ καὶ τοῖς γράμμασι, καταδεικνύεται σαφέστατα ὅτι ὅπως σήμερον οὕτω καὶ οἱ ἀρχαῖοι παρῶδον Θεοὺς καὶ ἥρωας, ἀρετὴν καὶ κακίαν, ὡς τοῦτο γίνεται ὀφθαλμῶν ἐκ τῆς παρῶδουμένης οὐκίας στοργῆς τοῦ Αἰνείου τοῦ ὑπὸ τῆς μοιχοῦ Κλυταιμνήστρας φόνου τοῦ Αἰγίσθου, τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ θανάτου τῆς Σφιγγός, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Αἰσώπου, τῶν Σατύρων, τῶν Σειληνῶν, καὶ ἄλλων ἀπαντῶντων ἐν τε τοῖς γραπτοῖς ἀγγείοις καὶ τοῖς γεγλυμμένοις λίθοις.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διαπρεψάντων καὶ ἀναπτύξαντων, εἰδικῶς δὲ ἀσκηθέντων καὶ μετελθόντων τὴν γελοιογραφίαν, ὁ Πλίνιος ἀναφέρει Ἀντιφίλον τινα θεραπεύοντα ἅμα τὸ τε εὐγενές καὶ τὸ κωμικόν. Ὁ Ἀντιφίλος ἐγενήθη καὶ ἤμασεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἴσως ἐν Ναυκρατίδι, περὶ τὸ 356 π. χ. ἐν τῇ χώρᾳ ἐκεῖνη, ἧς οἱ Βασιλεῖς οὐ μόνον περὶ πολλοῦ ἐποιούνο τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρόπους εἶχον, καθὰ λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐν Ἑλλάδι, ὅπως ἀγοράζωσι τὰ περιώνυμα τῶν ζωγράφων ἔργα.

Κατὰ τὸν Κουιντιλιανὸν ὁ Ἀντιφίλος ἦτο ἀγγινοῦστας, ἐκεκρητο δὲ καὶ ζωηροτάτην φαντασίαν ὑπὸ πολλῶν δὲ συγχρίνεται πρὸς τοὺς περιφανεῖς καλλιτέχνας Πρωτογένην τὸν Καυόνην καὶ τὸν Λύσιππον. Νέος ἔτι ὢν εἰσῆλθη φαίνεται εἰς τὴν αὐτὴν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα οὐτινος ἔγραψε καὶ τὴν εἰκόνα ὡς καὶ δύο εἰκόνας τοῦ Ἀλεξάνδρου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου συνῴδουσεν εἰς Αἰγύπτῳ τὸν Πτολεμαῖον Σωτήρα, οὗ ἔγραψε καὶ τὴν εἰκόνα κυνηγετοῦντος. Ἐγραψεν ὡσαύτως τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Ἴππολυτον.

εἰκόνας εἰς Ἰταλίαν βραδύτερον μετενεχθείσας καὶ ἀληθῆ προκαλεσάσας θαυμασμόν. Ἐγραψεν ὡσαύτως Σάτυρον ὀρούμενον τὸν σκωπὸν, εἶδος χοροῦ καθ' ὃν ὕφον τὴν χεῖρα μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς εἰ διὰ τὰ ἰδῶσι μακρὰν,

Ὁ Ἀντιφίλος διατρίβων ἐν Αἰγύπτῳ καθ' ὃν χρόνον καὶ ὁ Ἀπελλῆς, φθῶν δ' αὐτὸν ἐπὶ ταῖς τιμαῖς ὧν ἀπέλαυε παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Σωτήρι, διέβαλεν αὐτὸν παρὰ τῷ Βασιλεῖ, ὅστις τάχιστα ἀνακαλύψας τὸν φθόνον αὐτοῦ ἀντήρμειψε τοῦτον διὰ μεγάλου χρηματικοῦ ποσοῦ.

Ὁ Ἀντιφίλος ἐγελοιογράφησε καὶ τινα Γρύλλον, ἐξ οὗ καὶ ὁ συρμός τῶν σκωπτικῶν ζωγραφῶν. αἰτινες ἐπὶ πολὺ διετήρησαν τὸ ὄνομα γρύλλοι, διατηρηθῆν ἐν τῇ σημερινῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ, καὶ σημαῖνον λίθων γεγλυμμένων παριστώνα ἀντικείμενον τι γελοῖον ἢ συμβολικῶς κωμικόν.

Γρύλλος εἰς τὴν ἑλληνικὴν σημαίνει χοιρίδιον, τὸν ἰχθὺν γόγγρον καὶ χορὸν τινα αἰγυπτιακόν, ἐν δὲ τῇ λατινικῇ τὸ γνωστὸν παρ' ἡμῶν τρουζόνι, ἐντομον ἐκ τῆς τάξεως τῶν ὀρθοπτέρων, ἀρεσκόμενον εἰς τὰ θερμὰ μέρη καὶ τὸ σκότος, παράγον δὲ διὰ τῆς προστριβῆς τῶν ἐλίτων αὐτοῦ θρόυβόν τινα. Ἐν τῇ μυθολογίᾳ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερεν εἰς τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ὀδυσσεύς, μεταμορφωθείς ὑπὸ τῆς Κίρκης εἰς χοιρίδιον, καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ξενοφῶντος.

Κατὰ τὸν Champfleury γράφοντα τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας γελοιογραφίας, ὁ Ἀντιφίλος ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡς παρῶδησας ἀνδρα διάσημον ἐν τῇ ἀρχαιότητι· διότι ἡ γελοιογραφία τοὺς τύπους αὐτῆς δὲν πλάττει ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ' ἐκλέγει τούτους ἐν τῷ κόσμῳ ἀρκομένη νὰ προσδίδῃ αὐτοῖς γελοῖαν ὄψιν. Ἴδια δὲ ὅπως ἀρέσκη τῷ κοινῷ, προσκολλᾶται εἰς τὰ περιφανῆ καὶ ἔξοχα πρόσωπα, μάλιστα δὲ ὅταν οὗτοι κέκτηνται γελοῖον τι. Τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ φερόμενον ὑπὸ δύο ἐν ταῦτῳ ζῶων καὶ ὑπὸ ἐνὸς ἐντόμου ἔφερε καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ξενοφῶντος, ἐκ τῶν μόνων περιφανεστάτων τῆς Ἑλλάδος μαχητῶν, ὅστις οὐ μόνον συνῴδουσε τὸν πατέρα του κατὰ τὴν περσικὴν ἐκστρατείαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ λέγειν τῶν Ἀθηναίων, αὐτῷ ἔλαχεν ἡ τιμὴ, ἡ διὰ τῆς ἰδίας ζωῆς πληρωθεῖσα, τοῦ νὰ πληγῶσθαι θανασίμως κατὰ τὴν ἐν Μαντινεῖα μάχην (362 π. Χ.) τῶν Ἐπαμεινώνων. Διογένης ὁ Λαέρτιος λέγει ὅτι διὰ πολλῶν καὶ ἐμμέτρων ἐξυμνήθη πανηγυρικῶν, κατὰ δὲ τοὺς Μαντινεῖς ἐκ τῶν ἐν τῇ μάχῃ ἀριστευσάντων Γρύλλου, Κηφισσοδώρου τοῦ Μαραθωνίου καὶ Ποδάρου, τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχεν ὁ Γρύλλος, ὁ καὶ δημοσίᾳ δαπάνῃ ταφεῖς, καὶ ἀγάλμα ἔφιππον οὐ μακρὰν τοῦ θεάτρου ἔχων. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Εὐ-

φράνορος τῇ διαταγῇ αὐτῶν γραφείσῃ εἰκόνι τῆς ἐν Μαντινεΐα μάχης διὰ τὸ Κεραμεικόν, εἰκόνισαν αὐτὸν φονεύοντα τὸν Ἐπαμεινώνδαν, οἱ δὲ Μαντινεῖς ἀντίγραφον ταύτης ἀνήρτησαν ἐν τινι τῶν ναῶν αὐτῶν.

Ἴδου ὄντως ἀνὴρ οὐ τὸ ὄνομα εἶνε ἐν ταύτῳ ἀρκετὰ γελοῖον ὅπως γελοιογραφηθῆ, καὶ ἀρκετὰ περιφανές ὅπως ἐλκύσῃ τὸν κωμικὸν οἰστρον γελοιογράφου τινός. Παρωδῶν δὲ τὸν Γρύλλον θὰ ἔγραφεν ἀναμφιβόλως τέρας τι ἀποτελούμενον ἐκ χοιριδίου, γόγγρου καὶ γρύλλου, ἐξ οὗ καὶ ὁ Πλίνιος λέγει τὸ εἰς τὰς ζωγραφίας ταύτας δοθὲν ὄνομα γρύλλου, ἐν οἷς παρατηροῦνται εἰκόνες ἐκ κεφαλῶν καὶ σωμάτων ζῶων, ἰδιοτρόπως συνηνωμένων καὶ ἀποτελούντων ὄντα τερατώδη ἢ χιμαιρικά.

A. M. ΚΑΡΑΛΗΣ.

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ

Εἰς τὸ Τράμ. Ὁ ὑπάλληλος τῶν εἰσιτηρίων πρὸς παχύσαρκον κυρίαν :

— Τὸ κορίτσι σου, κυρά μου, δὲν εἶνε γιὰ μισὸ εἰσιτήριο. Εἶνε πολὺ μεγάλο.

— Μπᾶ ! τώρα θὰ μοῦ βγάλετε καινούργιες μόδες ! . . . Τὸ κορίτσι μου ἀπὸ τότε ποῦγινε ὁ ἵπποσιδηρόδρομος παίρνει μισὸ πιπλιέτο.

* *

Ὁ διδάσκαλος πρὸς τὸν μικρὸν Κώστα :

— Λοιπὸν, Κώστα, εἶπες πῶς τὸ βῶδι ἔχει τέσσαρα πόδια, ἓνα κεφάλι καὶ δύο μάτια. Τί ἄλλο ἔχει ἀκόμα :

Ὁ Κώστας βλέπων τὸν διδάσκαλον νὰ φέρῃ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ νὰ σείῃ αὐτὰς διὰ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ ἐνοήσῃ, ἀνακράζει περιχαρῆς :

— Καὶ δύο χέρια !

ΤΟ ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΕΝ ἐγνωρίζομεθα ἐκ τοῦ πλησίον. Οὔτε κἂν ἐξ ὄψεως. Οὐδέποτε εἶχομεν ἴδει ἀλλήλους. Μᾶς ἐχώριζε τὸ ἀγνωστον καὶ ἡ ἀπόστασις. Ἐκεῖνος διέμενεν ἀπὸ δωδεκαετίας περίπου εἰς τοὺς ἀντίποδας — εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐνασχολούμενος εἰς τὸ ἐμπόριον, ὅποθεν ἤμεραν τινά, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, εἶχον λάβει τὸ πρῶτόν του γράμμα, δι' οὗ μὲ παρεκάλει, δὲν ἐνθυμούμαι ἀκριβῶς διὰ τίνα μικρὰν καὶ ἀσήμαντον ἐκδούλευσιν. Ἄλλ' ἦτο τόσον ἀφελὲς καὶ ἀνεπιτήδευτον τὸ ὕφος τοῦ ἀγνώστου ἐπιστέλλοντος, ὥστε διετέθην ἀμέσως συμπαθῶς.

Ἐκτοτε ἡ ἀλληλογραφία μας ἀνεπτύχθη καὶ ἐξηκολούθησε τακτικῇ καὶ ὀλονὲν ζωηρότερα. Ἀπὸ τὰς πρώτας ἐπιστολάς του μὲ εἶχεν ἐλκύσει. Εἶχον τι τὸ ἰδιόρρυθμον. Ἐν αὐταῖς ἀνεκάλυπτον βαθμηδὸν ἓνα ὥραιον χαρακτῆρα, εὐθυμον, ἀγαθόν, εἰλικρινῆ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι κατακτῶσι τὰς συμπαθείας. Ἀφ' οὗτου μάλιστα πνεῦμα οἰκειότητος ἤρξατο διαπνεόν τὴν ἀλληλογραφίαν μας, εὗρισκον ἰδιάζον τι θέλητρον καὶ ἐνδιαφέρον εἰς τὰς ἐπιστολάς του, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀρχαίου φίλου, μεθ' οὗ ἐπὶ μακρὸν συνέζησα καὶ συν-εδεθην δι' ἀνιμνήσεων ἀνεξιτήλων.

Ἡσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ τοῦ γράφω συχνὰ καὶ ἐκτενῶς. Μὲ ἤρρισκε νὰ παρατείνω ὡς οἶόν τε τὴν μετὰ τοῦ ἀγνώστου φίλου νοερὰν συνδιάλεξιν. Ἐβλεπον ἄλλως τε ὅτι καὶ αὐτὸς ἐνησμένιζεν ἐπίσης. Ἴσως διότι αἱ ἐπιστολαί μου προήρχοντο ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐπραγματεύοντο συνήθως περὶ νέων ἐξ Ἀθηνῶν. Εἶχον ἐννοήσει ὅτι ἡ νοσταλγία τοῦ ἐδά-ρυνε τὴν ψυχὴν. Τὰ θαυμάσια καὶ αἱ ἐκπλήξεις τοῦ Νέου

Κόσμου, ἐκεῖ κάτω, δὲν ἴσχυον νὰ τοῦ γλυκαίνουν τὴν πικρίαν τῆς ξενητείας. Ἐξῆ πάντοτε μὲ τὴν ἀνάμνησιν καὶ τὴν διψάν τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ καὶ μὲ τὸν ἄσβεστον πόθον νὰ παλινοστήσῃ ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν πάτριον. — « Ἄλλ' ἄρά γε — μοῦ ἔγραφε — θὰ ἀπολαύσω ποτὲ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ; ... »

Δὲν ἤξεύρω διατὶ τὸν ἔψαυε πολὺ συχνὰ ἢ σκέψις αὐτῆ ἢ σκιερά. Εἰς τὰς πλήρεις φαιδρότητος καὶ εὐφυΐας ἐπιστολάς του διέτρεχε συνήθως ἀδιόρατον τὸ μικρὸν αὐτὸ νεφύδριον. Δὲν ἔδιδα προσοχὴν. Τὸ ἐξελάμβανον ἐξεναντίας ὡς τὴν ἀντίθετον ὄψιν γλυκειάς καὶ ἀδιασείστου προσδοκίας, ἢ ὅποια τὸν διεθέρμαινε.

Ἐπειτα ἡ ἐνεργητικότης του δὲν τὸν εἶχεν ἐγκαταλίπει οὐδέποτε. « Ὀλῆ ἢ ἐκεῖ μακρὰν διαμονὴ του ἐφαίνετο πλήρης δράσεως, πίστεως, δημιουργίας.

Δὲν ἦτο ἀκόμη εἰκοσάετης ὅταν μίαν ἡμέραν, συγκεντρώσας ὅλον τὸ σθένος τοῦ χαρακτῆρός του, ἀπεχαιρέτισε τὰ βουὰ τῆς Κεφαλληνίας, ἐζήτησε τὴν εὐχὴν τῆς μητρὸς του καὶ ὠπλισμένος μόνον μὲ τὴν πρὸς ἑαυτὸν πεποίθησιν, διέσχισε τὸν Ὀκεανὸν ζητῶν ἐργασίαν καὶ μέλλον εἰς τὴν ἐσχατιὰν ἐκείνην τῆς γῆς. Κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς Νέαυ Ὑόρκην, ἐνθα ἤλπιζεν ἐπὶ τὴν προστασίαν κάποιου ἐκεῖ συγγενοῦς του. Ἄλλ' ἐγκαίρως εἶχε πεισθῆ ὅτι μόνον ἐξ ἑαυτοῦ ὄφριε νὰ ἐξαρτήσῃ πᾶσαν ἐλπίδα.

Καὶ ἐρρίεθη μετὰ καρτερίας καὶ θάρρους εἰς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Τὸ καθήκον καθηγίασε τὰ πρῶτα κέρδη τῆς φιλοπονίας του. Ἐσπευσε νὰ τὰ διαμοιράσῃ μὲ τὴν μητέρα του, ἢ ὅποια ὅμως θὰ ἐπροτίμα νὰ μὴ τὸν χωρισθῆ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς. Ὑποθέτω ὅτι δὲν ἐλησμονεῖ καὶ τὴν μόνην ἀδελφὴν του, χήραν, μὲ τὰ δύο ὄρφανά τῆς. Τοιαύτας λεπτομερείας δὲν μοὶ ἀνεκίονου. Τὰς διέβλεπον ὅμως ἐκ πολλῶν ἐν τῇ μεταξὺ περιστάσεων.

Καὶ ἐμόχθει καὶ εἰργάζετο ἀδιλείπτως. Τὰς ὥρας μόνον τῆς σχολῆς κατεγίνετο ἀναγινώσκων καὶ μελετῶν. Ἄνευ τῆς μελέτης θὰ μὲ ἐφόνευεν ἢ πληξίς, μοῦ ἔλεγε. Ἐπεθύμει νὰ αὐξάνῃ τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς του γνώσεις, ἃς ἐλυπεῖτο ὅτι

κατέλιπεν ἡμιτελεῖς ὁμοῦ μὲ τὰ βάρθρα τοῦ γυμνασίου. Ἐξέμαθε τὴν γαλλικὴν, ἐγένετο δὲ καὶ τῆς ἀγγλικῆς ἐντελῶς κάτοχος· τούλάχιστον ἀμφοτέρων ἢ φιλολογία δὲν τοῦ ἦτο ξένη. Συχνὰ ἤρτυε τὰς ἐπιστολάς του διὰ παρεκβάσεων σχετικῶν, διανθῶν αὐτὰς μὲ θησαυροὺς χάριτος ἀσυνήθεις.

— Μὴ νομίσης δά, μοῦ ἔγραφε παίζων, ὅτι θηρεύω μόνον τὸν ὑλικὸν πλοῦτον. Μὲ ἠλεκτρίζει καὶ ἐκεῖνος τῆς διανοίας. Αὐτὸς δὲν χάνεται εὐκόλα, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶνε ἄθυρμα τῆς τύχης. Διὰ τοῦτο μὴ παραξενεύεσαι ἂν με βλέπης συμφιλιώμενον καὶ μὲ τὸν Κερδῶν καὶ μὲ τὸν Λόγιον Ἑρμῆν!

Ἄλλὰ τίποτε δὲν ἤρκει νὰ τοῦ πληρώσῃ τὸ κενὸν τῆς ψυχῆς, ἦν τοῦ ἠνοιγῆ ἢ στέρρησις τῆς πατρικῆς του στέγης.

— « Ὅα ἀξιώθῳ ἄρά γε νὰ ἐπανίδω τὴν ποθητὴν μου πατρίδα, μὲ τὰς χλοεράς ἐξοχὰς τῆς καὶ τὰς γραφικὰς τῆς κοιλάδας καὶ τὰ ῥωμαντικά τῆς τοπία ; Νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴ γλυκειὰ μου μαννοῦλα, ἢ ὅποια κάθε μέρα μὲ περιμένει ; Εἶνε τόσοσιν δύστροπος ἢ τύχη ἢ ὅποια μὲ παρακολουθεῖ ! »

Ἡ τύχη!

Συχνὰ μοῦ παρεπονεῖτο διὰ τὴν ἀγχιτροφίαν τῆς. Τοῦ ἐφαίνετο ὡς ἐκ συστήματος δυσμενῆς. Μοῦ ἔλεγεν ὅτι διαβλέπει τὸν ἐχθρικὸν τῆς δάκτυλον περιπλέκοντα τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὰ σχέδιά του.

Δὲν ἤθελα νὰ τὸν πιστεύσω· τὸν ἐμεμφόμην ὡς μεμφίμοιρον. Τοῦ ὑπενθύμιζον ὅτι ἐγκεῖται εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀποδίδῃ εἰς ἑαυτὸν μὲν τὰς καλὰς εἰς δὲ τὴν τύχην τὰς κακὰς ἐκβάσεις τῶν πραγμάτων.

— « Ἐπειτα — τοῦ ἔγραφα — τόσω τὸ καλλίτερον : νὰ μὴ χρεωστῆς τίποτε εἰς τὴν εὐνοίαν τῆς τύχης. Ὅ,τι ἔχεις, ὅ,τι ἀπολαμβάνεις, ὅ,τι εἶσαι, νὰ ἀνήκῃ εἰς σὲ καὶ μόνον, νὰ εἶνε προῖον τῆς ἰδίας σου ἐπιμονῆς καὶ πρωτοβουλίας. »

Καὶ ἀληθῶς. Εἶχον σχηματίσει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἦτο ἐκ τῶν κραταιῶν ἐκείνων καὶ χαλυδβίνης θελήσεως χαρακτῆρων, οἱ ὅποιοι ἠμποροῦν νὰ δαμάζουν τὴν τύχην καὶ νὰ διασκελίζουν τὰ ἐμπόδιά τῆς.

Ἄλλὰ τοῦ ἔλειπεν ἐν μικρὸν ἀπαραίτητον ἐλατήριον : ἡ

αίσιδοξία. Εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του κατεστάλαζεν ἐνίοτε ὁ διαταγμός καὶ ἡ ἀμφιβολία ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀρκεῖ νὰ σκιάσῃ καὶ τὰς πλέον φωτεινάς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας.

Καὶ ἐνῶ πολλάκις μοῦ ἀνέφερε περὶ ἀντικειμένων φαιδρῶν καὶ ἐπεισοδίων θελκτικῶν τῆς ἐκεῖ διαμονῆς του, ἐνῶ μοῦ ἐζωγράφιζε μὲ τὰ πλέον δροσερὰ καὶ ῥόδινα χρώματα τὴν εἰκόνα τῆς κύκλῳ του ἀνελλισσομένης πολυδαίδαλου ζωῆς, αἴφνης ἀποτόμως, ὡσανεὶ χεῖρ ἀόρατος νὰ παρενέβαλλεν ἀμαυρὸν πέπλον μεταξύ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ τοῦ κόσμου. κατέληγεν εἰς τὴν συνήθη λυπηρὰν ἐπιπόνησιν :

— « Τί τὰ θέλεις ! Ἡ εὐτυχία μοῦ φαίνεται σὰν ψεύτικη εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. »

..

Ἐν τούτοις ἔτρεχεν ἀκούραστος ἐπὶ τὰ ἔγνη τῆς εὐτυχίας αὐτῆς, πρὸς ἣν κατὰ βάθος ἐδυσπίσται. Ἡ ἐνεργητικότης του, ἡ φιλοπονία του, ἡ ἐπιμονή του κατ' οὐδὲν ἐμειοῦντο. Ἐβάδιζεν ἐμπρός.

— « Διὰ νὰ συλλάβω τί ; — συνεπείραινεν ἐν τέλει εἰρωνευόμενος ἑαυτὸν — μίαν σκιάν !

Ἄλλ' ἀπὸ τίνος χρόνου ἡ νοσταλγία τὸν εἶχε κυριεύσει πολύ, τοῦ εἶχε λιγύσει τὸ θάρρος. Δὲν ἐσκέπτετο ἢ πότε νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα. Καὶ ὡς νὰ μετεμελεῖτο τώρα ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἔζησε μακρὰν, ὡς νὰ ἠσθάνετο τύψεις συνειδότος ὅτι ἡ ἀπουσία του ἐπικραῖνε τὰς ἡμέρας τῆς μητρὸς του, μοῦ ἔγραφε :

— « Δὲν εἰξεύρω κ' ἐγὼ τί θέλω, τί ζητῶ ἐδῶ εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον, ποῦ ἐθυσίασα σὰν ἐξόριστος τὰ καλλίτερα ἔτη τῆς νεότητός μου. Φοβοῦμαι μήπως παρεξήγητὸν ἐαυτόν μου. Διατί ἦλθα ; διατί μένω ; διὰ νὰ γείνω τάχα ἐκατομμυριοῦχος ; Δὲν εἶνε δύσκολον εἰς τὸν παράδοξον αὐτόν τόπον. Ἄλλ' ἐγὼ αἰσθάνομαι πῶς δὲν εἶμαι πλασμένος δι' αὐτό. Ὅσω περισσότερο ἀποκτῶ τόσῳ μοῦ φαίνεται πῶς κἀτι τι ξηραίνεται μέσα μου, κἀτι τι ἐξατμίζεται ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου. Ὅχι, ὄχι ! ἐγὼ δὲν θέλω νὰ γίνω χρηματοκοιτῶν. Θέλω νὰ διαφυλάξω τὰ ὀλίγα ἰδανικά μου. Ἐπειτα μοῦ φθάνουν ὅσα ἐκέρδισα. Μὲ αὐτὰ θὰ ἡμπορέσω νὰ ζήσω

ἐν ἀνέσει μεθαύριον μαζί μὲ τὴ χρυσῆ μου μαννοῦλα, χωρὶς στενοχωρίας. "ὦ ! πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τῆς ἀποδώσω δικαιοσύνην ἄρκετὰ τὴν ἐφαρμάκωσεν ὁ χωρισμός μου . . . ἔπειτα . . . τίς οἶδεν . . . πιθανὸν νὰ ἔχω καὶ κανὲν ἄλλο ὠραῖον ὄνειρον, τὸ ὅποτον νὰ με περιμένῃ ἐκεῖ πέραν συνδεδεμένον μὲ τὰς προσφιλεῖς ἀναμνήσεις τῶν παιδικῶν μου χρόνων ! »

Ποῦτον ἦτο ἄρά γε τὸ γλυκὺ αὐτὸ ὄνειρον τὸ ὅποτον τὸν ἐθώπευε, καὶ εἰς τὸ ὅποτον ἐστρέφετο διαρκῶς προσηλωμένη ἡ ψυχὴ του ; Δὲν μοῦ ἐξηγήθη ποτέ. Μὲ ἄφινε νὰ τὸ μαντεύσω ἴσως.

Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν κἀποτε, θέλων νὰ τοῦ διασκεδάσω τὰ σύννεφα τῆς δυσθυμίας του, τὸν προέτρεπον ν' ἀνοίξῃ τὴν ψυχὴν του εἰς κανὲν αἶσθημα, νὰ προσέξῃ εἰς τὸν ἔρωτα καμμιᾶς ἐκ τῶν τόσων θελκτικῶν Σειρήνων τοῦ Νέου Κόσμου, τὰς ὁποίας μὲ τόσον ζωντὰς γραμμὰς μοῦ περιέγραφεν, ἐκεῖνος δὲν ἔλειψε νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ :

— « . . . Ἡξεύρω πῶς ὁ ἔρως ἐξωραΐζει τὸν βίον, νικᾷ τὰς λυπηρὰς σκέψεις, καὶ καθιστᾷ θελκτικὰ καὶ προσφιλεῖ τὰ γύρω μας ἀντικείμενα ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο κλείω τὴν ψυχὴν καὶ τὰ ὄτα μου εἰς τὸ μελωδικόν του ἄσμα, ὡς ὁ πλάνης Ὀδυσσεύς ! "Ὅχι, ὄχι ! Δὲν θέλω, δὲν ἠμπορῶ, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶ ὅτι ἀλλաγοῦ ἴσως μὲ περιμένει αὐτὴ ἡ εὐτυχία, ἐὰν εἶνε εὐτυχία καὶ ἂν ὑπάρχῃ πράγματι καὶ ὅτι ἐγὼ, πτηνὸν ἐδῶ ἀπόδημον καὶ διαβατικόν, δὲν ἔχω κανὲν δικαίωμα νὰ πλέξω τὴν φωλεάν μου εἰς ξένην στέγην καὶ ὑπὸ οὐρανὸν ξένον ! . . . »

Ἐκτοτε πλέον δὲν τοῦ ἐθίξα τὴν ἀβρὰν αὐτοῦ χορδὴν. Μοῦ ἐνέπνεε σέβας τὸ μυστικόν του, τὸ ὅποτον μὲ συνεκίνηε πολὺ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω.

..

Ἐν τούτοις αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ ὁ ἰδιότροπος νοσταλγὸς ἔζη πλέον μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπανάδου του. Αὐτὴ ἡ σκέψις τὸν ἐζωογόνοι. Μοῦ ἔγραφεν ὅτι προσπαθεῖ συντόμως νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ὑποθέσεις του, νὰ περισυλλέξῃ τὰ χρήματά του, ὅσα εἶχεν ἀπησχολημένα δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔδαφος τῆς ἐξορίας του τὸ ἄφρον.

Τελευταῖον εἶχον λάβει διεξοδικήν του ἐπιστολήν ἐκ τινος πόλεως πλησίον τῆς Νέας Ὑόρκης. Εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ δι' ὀλίγας ἡμέρας ὅπως ἐξομαλύνῃ τοὺς λογαριασμοὺς του μὲ κάποιον ἀνταποκριτὴν του δύστροπον. Ἦτο ἡ τελευταία ἀσχολία του αὐτῆ. Δὲν τοῦ ὑπελείπετο ἢ νὰ πραγματοποιήσῃ πλῆον τῆς ἐπιστροφῆς του τὸ ὄνειρον.

Ἡ ἐπιστολή του, πρώτην τότε φοράν, ἔλαμπεν ἀπὸ αἰσιοδοξίαν, ἀπὸ εὐφροσύνην, ἀπὸ εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν μετέδιδε καὶ εἰς ἐμέ, ἐφ' ὅσον διέτρεχον τὰς ὥραιάς καὶ γοργὰς σελίδας τῆς. Περιέγραφε μὲ ἀσυνήθη φαιδρότητα τὰς ἐκεῖ ἐντυπώσεις του, ἐνδιατρίβων εἰς χαριστάτας λεπτομερείας. Θὰ ἔμμενεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐβδομάδας. Τὸ μόνον ποῦ τὸν ἐστενοχώρει ὀλίγον ἦτο ὅτι, ἔνεκεν παρεξηγήσεως ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου, ἔνθα κατέλυσε, τοῦ διέθεσεν ἐν δωμάτιον εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἐνῶ αὐτὸς εἶχε συμφωνήσει τὸ πρῶτὸ μὲ τὸν ὑπάλληλον ἐν ἄλλο εἰς τὸ δεύτερον. Ἄλλ' ὁ ξένος, ὅστις τὸ κατεῖχεν, ἀνέβαλεν αἴφνης τὴν ἀναχώρησίν του διὰ δύο-τρεῖς ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ ἀνεβοκαταβαίῃ ἀτελευτήτους βαθμίδας, ἕως οὐ κενωθῆ ἐκεῖνο, διότι ὅλα τὰ διαμερίσματα ἦσαν κατειλημμένα. Αὐτὸ δὲν τὸν ἐδυσκόλευε καὶ τόσον. Τὸν ἠνώχλει κυρίως διότι ἡ ποδιὰ τοῦ παραθύρου του ἦτο χαμηλὴ, τὸ δὲ κάτωθι χάος τόσον μέγα, ὥστε ὅταν ἐπλησίασε νὰ θαυμάσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου ἐκτεινομένην μεγαλοπρεπῆ περίξ σκηνογραφίαν, τοῦ ἐφάνη ὡς νὰ τὸν εἴλκυε πρὸς τὰ κάτω ἡ χαινουσα ἄβυσσος. Ἐκλείσεν ἀμέσως τὸ παράθυρον καὶ διέταξε τὸν ὑπηρετὴν νὰ τὸ ἀνοίγῃ μόνον καθ' ἣν ὥραν θὰ ἀπουσιάζῃ, διὰ νὰ ἀερίζεται τὸ δωμάτιον, καὶ ἔπειτα νὰ τὸ κλείρῃ. Ἦθελεν, ὅταν ἐπέστρεφε, νὰ μὴ εὐρίσκῃ τὸ ὑέλωμα ἀναπεπταμένον. Καὶ προσέθετε :

— « Βλέπεις τί παράξενος ποῦ σοῦ ἔγινα ; Δὲν σοῦ λέγω ἐγὼ ὅτι ἂν μείνῃς ἐδῶ θὰ χάσω τὸν χαρακτῆρα μου ; »

Καὶ ἡ ἐπιστολή του ἐξηκολούθει ἐκτάκτως φαιδρά, περιγραφικῆ, μὲ λεπτομερείας ποικίλας, ἃς καθίστα ἐνδιαφερούσας χάρις καὶ εὐφυΐα σπινθηροβολοῦσα.

Ἄλλ' ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς, κάτωθι τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ὀνόματός του, εἰς τὸν ὀλίγον λευκὸν χῶρον, ποῦ εἶχεν ὑπο-

λειφθῆ, ὡσὰν νὰ παρέλειψε τάχα κατὶ τι λησμονηθέν, κατὶ μοιραίως ἀναπόδραστον, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ καὶ ἐν ὑστερόγραφον ;

— « Ὑ. Γ. Δὲν ἤξεύρω ὅμως διατί, ὅσῳ πλησιάζει ὁ καιρὸς ποῦ θὰ ἔλθω νὰ φιλήσω τὸ χῶμα τῆς πατρίδος μου καὶ τὴν δεξιὰν τῆς μητρός μου, τόσῳ μιὰ ἀκατανόητος προαισθησις μὲ βασανίζει. Ὅταν νὰ φοβοῦμαι τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ποῦ μὲ περιμένει. Εἶνε ἀνοησία, τὸ ἐννοῶ ἄλλὰ ἡ τύχη ; Λησμονεῖς τὰς ιδιοτροπίας τῆς ;

..

Μὲ διέθεσε ὀλίγον κακῶς τὸ ὑστερόγραφόν του. Μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν διεγείρει ἡ ἀνακάλυψις μικρᾶς κηλίδος τῆς ἐπὶ λευκῆς καὶ ἀσπίλου ἐπιφανείας ἢ τί ἐζητεῖ τάχα τὸ μελανὸν αὐτὸ σημεῖον ἐν μέσῳ τῆς αἰθρίας καὶ τῆς χαρᾶς, ἢ ὁποῖα ἠκτινοδόβει εἰς τὴν ἐπιστολήν ἐκείνην, τὴν πλήρῃ ἐλπίδων καὶ οἰωνῶν αἰσίων.

Τὸ ἀπέδωκα καὶ πάλιν εἰς τὴν ιδιουσυχρασίαν του. Τί πταίει, ἀφοῦ ἡ ἀκαισιοδοξία κυκλοφορεῖ ἀσυνειδήτως εἰς τὰς φλέβας του ;

Ἐν τοσοῦτῳ ἐπρόκειτο νὰ τοῦ ἀπαντήσω. Μοῦ ἔγραφεν ὅτι ἀπαιτεῖ νὰ τὸν περιμένῃ γράμμα μου μὲνίς φθάσῃ εἰς Νέαν Ὑόρκην

Εἶχον παρέλθει δύο-τρία ταχυδρομεῖα χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσω. Δεληθότως τὸ ἀνέβαλλον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

Ἐνα πρῶτὸν ἐκάθισα εἰς τὸ γραφεῖον μου ἀποφασιστικῶς. Ἐπρεπε νὰ τοῦ γράψω διὰ νὰ προφθάσω τοῦλάχιστον τὸ ταχυδρομεῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Ἄλλὰ παραδόξως δὲν εἶχα καμμίαν ὀρεξιν. Δὲν ἠδυνάμην νὰ σύρω γραμμὴν, νὰ συλλάβω μίαν ἰδέαν. Εἶχον ἐγερθῆ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δύσθυμος καὶ ἀνιῶν τὴν ἀνεξήγητον καὶ ἀόριστον ἐκείνην ἀνίαν, ἣτις μᾶς καταλαμβάνει ἐνίοτε ἄνευ ὀρισμένης αἰτίας.

Ἐξω ὁ οὐρανὸς ἦτο κατηφῆς καὶ συννεφώδης. Ἄλλ' ἡ ὁμίχλη τῆς ψυχῆς μου ἦτο μεγαλειτέρα. Μοῦ ἔπταιον ὅλα, ὁ καιρὸς, ἡ μελάνη, ἡ πέννα, πᾶς θόρυβος, πᾶς ἦχος.

Ἦγέρθη, ἦναψα ἐν σιγάρον καὶ ἤρχισα βηματίζων ἐπὶ

τινας στιγμάς· ἤθελα νὰ ἀποβάλω κάτι τι ποῦ μοῦ συνέσφιγγε τὴν καρδίαν.

Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰσηλθεν ὁ γραμματοκομιστὴς κομίζων τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ γραφείου· ὡς νὰ ἐξήτουν ἀφορμὴν ἀντιπερισπασμοῦ, ἔλαβον ἐκ τοῦ σωροῦ τυχαίως μίαν ἐφημερίδα. Ἦτο ἡ 'Α τ λ α ν τ ῖ ς τῆς Νέας 'Υόρκης.

Τὴν ἠνοιξα μηχανικῶς χωρὶς νὰ με κινήθῃς πρὸς ἀνάγνωσιν. Αἶφνης εἰς τὴν τρίτην σελίδα συναντῶ ἐν ὄνομα τυπωμένον μὲ ἀραιὰ στοιχεῖα. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ φίλου μου. Ἀνετινάχθην ὡς δι' ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Μία φρικίασις τρόμου διήλθε τὸ σῶμα μου. Προσπαθῶ νὰ ἀναγνώσω. 'Ἄλλ' αἱ γραμμαῖ, αἱ λέξεις, τὰ στοιχεῖα στροβιλίζονται συγκεχυμένα εἰς τὰ βλέμματά μου. Προχωρῶ ἀσθμαίνων· εἰς τὰς πρώτας γραμμάς αἰσθάνομαι τὴν πνοὴν μου συνεχομένην· δὲν τολμῶ νὰ πιστεύσω. Μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ὑφίσταμαι παραισθησίαν, ὡς νὰ μὲ πνίγη ἐφιάλτης.

Καὶ ὅμως ἡ πραγματικότης ἐβόα ἀδυσώπητος, ἀνηλεὴς εἰς τὰς ὀλίγας ἐκείνας γραμμάς, αἱ ὁποῖαι ἐνεψυχοῦντο ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ὡς τόσοι δαίμονες τοῦ 'Ἄδου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἀνέκυπτεν ἀγρίως καὶ ἀπαισίστως καυχάζουσα μία 'Ερινυὺς—ἡ Τύχη!

Ἡ εἶδησις ἦτο φεῦ ἀληθής. Ἀνέφερον ὅτι τὴν δεῖνα νύκτα πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῆ ἐν τῷ πέμπτῳ ὀρόφῳ τοῦ δεῖνα ξενοδοχείου ἐν τῇ δεῖνα πόλει—καὶ ἐσημειοῦντο ἀκριβῆ ἀμφοτέρων τὰ ὀνόματα. Πανικὸς κατέλαβε τοὺς ἐνοίκους, οἱ ὅποιοι ἠγέρθησαν ἐντρομοὶ προσπαθοῦντες νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς. Ἄλλ' εἰς μόνον δὲν ἐπρόφθασε νὰ διαφυγῇ τὸν κίνδυνον, ὁ νέος K*** ὅστις ὅταν ἀφυπνίσθη ἐκ τῶν κραυγῶν εὐρέθη περιεζωσμένος ὑπὸ τοῦ πυρός, οὐ αἱ φλόγες εἶχον ἀποκλείσει πᾶσαν διέδοξον, καὶ εἶχον ἤδη εἰσορμήσει εἰς τὸν κοιτῶνά του. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἐκαίετο ζῶν. Κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμὴν ὁ ἀτυχὴς νέος, ἑξαλλος, ἐν ἐσχάτῃ ἀπογνώσει, ἠνοιξε τὸ παράθυρον καὶ ἐκεῖθεν ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἄλλὰ ματαία ἐλπίς. Τὸ ὕψος ἐκεῖθεν ἦτο τόσον, ὥστε πεσὼν κατεσυνετρίβη ἐκπνεύσας μετ' ὀλίγον ἐν μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων!

Πολλάκις ἡ ἀπόλειψις φιλιτάτων προσώπων μοῦ ἐξέσχισε

τὴν καρδίαν. 'Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ ἀγνωστού ἐκείνου φίλου, ἀγνωστὸν διατί, μοῦ φαίνεται ὡσὰν νὰ ἀφήρσε κάτι τι καὶ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου ζωῆς!

'Ἀθῆναι, Ἀπρίλιος τοῦ 1896.

ΚΟΝΕΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΚΟΡΩΝΗ ΚΑΙ ΟΡΝΙΘΑ

(μῦθος Κριλιώφ).

ΟΠΟΤΑΝ τοῦ Σμολένσκη ὁ δοῦξ ὁ φημισμένος, κατὰ τῆς αὐθαδείας μὲ τέχνην ὀπλισμένος, εἰς τοὺς Βανθάλους ἔστισε παιγδιὰ ἐξαισίαν τὴν Μόσχαν ἐγκαταλιπὼν εἰς τὴν λεηλασίαν, τότε ἀθρόοι κάτοικοι αὐτοστιγμῆ συνῆλθον καὶ ὅλοι ἔξω τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ἐξῆλθον ὡς ἐκ κυψέλης ἐξορμᾶ τῶν μελισσῶν τὸ σμήνος,

'Ἀλλὰ κορώνην μίαν ὁ θύρυσος ἐκεῖνος διόλου δὲν φοβίξει·

'Ἀπὸ οἰκίας δῶμα

παρατρεῖ, καὶ ἦσυχος, τὴν μύτην καθαρίζει.

—Καὶ πῶς, κουμπάρα μου, ἐδῶ εὐρίσκεισαι ἀκόμα;

'Ορνιθα ἐξ ἀμάξης κράξει·

«Δέν, ὁ ἐχθρὸς μας πλησιάζει.»

—Κ' ἐμένα τί μὲ μέλει;

ἐγὼ μὲ θάρρος μένω· «'Ἄς φύγῃ, ἐὰν θέλῃ, ἡ μάντις ἀποκρίνεται, ἡ ἰδικὴ σας ἡ φυλὴ· εἶνε γνωστὸ, γὰρ φάγωμα ὅτι δὲν εἶμ' ἐγὼ καλῆ· καὶ μὲ τοὺς ξένους ἤμπορῶ ἐξαιρέτα νὰ ζήσω καὶ ἴσως τύχῃ μάλιστα καὶ κάτι ν' ἀποκτήσω, κανένα κοκκαλάκι, ἢ τυρί.

χαῖρε καὶ κατενόδο μαλλιάρη!»

Καὶ πράγματ' ἡ κορώνη μένει.

'Ἀλλὰ ποῦ εἶνε τ' ἀγαθὰ ποῦ ἐμετροῦσ' ἐκείνα; Ἄμα τοὺς ξένους ἄρχισε νὰ τοὺς θερίζῃ ἡ πεῖνα, εὐρέθη ἕξαφνα βρακαμένη.

'Ομοίως καὶ ὁ ἄνθρωπος συχνὰ ἀνοηταίνει·
στὴν εὐτυχίᾳ φέρεται, θαρρεῖ πῶς θὰ τὴν φθάσῃ·
ἀλλ' ἅμα ἰθὺ καὶ λογαρίσση,
σὺν τὴν κορώνην τὴν παθαίνει.

(Ἐκ τοῦ ρωσικοῦ)

Π. Α. ΑΞΙΩΤΗΣ

ΤΑ ΤΑΜΜΑΤΑ

Στὴ Μάνα μου

ΖΥΓΙΑΖΕ ἡ νύχτα ψηλά στὸν οὐρανό, κι' ἄγριο τρισκοτάδο πλάκωνε τῆ γῆς. Ἦσαν ἡ μαύρη καὶ σκότεινη ὥρα τοῦ μεσονυχτιοῦ.

Τὴν ὥρα αὐτὴ σέρνεται ψηλά στὴ γῆς, ὁ Ἄδης μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Περπατοῦν λεύτερα στὰ μεσοχώρια στοιχειά, βουκολάκοι, ἰσκιώματα, φαντάσματα, δαιμόνιοι, κατσικοποδαραῖοι καὶ κάθε λογῆς διαβολοί. Παίρει φτερά ἡ Ἀμαρτία, καὶ πετάει: σὰ μαῦρο νυχτοπούλι, καὶ τρέχει ἀπὸ καρδιά διὰ σὲ καρδιά γιὰ νὰ σπείρη τὸν κακὸ τῆς σπόρο, ἐποῦθε φυτώσει τὸ ἔγκλημα.

Ὁ σύντροφος δολοφονεῖ τὸ σύντρόφὸ του, καὶ πατώντας ψηλά στὸ καταματωμένο κι' ἀχνισμένο κουφάρι του, τοῦ ἀρπάζει τὸ βαρὺ του πουγγί, ποῦ κλειεῖ μέσα κόπους κι' ἰδρώτες πολλῶν χρονῶν.

Ἡ γυναῖκα κλέφτει τὴν τιμὴ τοῦ ἀντρός της καὶ τὴν δίνει στὸν ὄχτρό του ἀνοίγοντας τὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ.

Τὴν ὥρα αὐτὴ πλημμυρίζουν τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά ἄγριες καὶ φοβερές σκέψεις, ποῦ κάνουν τὸ κορμί ν' ἀνατριχιάζει πὸ τὸν κούφο φόβο. Οἱ Νεράιδες τοῦ ποταμοῦ βγαίνουν ὄξω, κι' ἄλλες περπατοῦν ψηλά στ' ἀπάτητα νερά, ἄλλες κάθονται στὸν ὄγθο ἀράδα—ἀράδα, ντυμένες κάτασπρα καὶ διάφανα σεντόνια, σὰν ἀραχνόπανα, προσμένοντας νὰ περάσῃ κάνας ὠμορφος διαβάτης ἢ ψα-

ροκυνηγός, νὰ τὸν ἀρπάξουν, καὶ νὰ τὸν πᾶνε μέσα στὰ νεροποντισμένα παλάτια τους, γιὰ νὰ πιάσουν τὸ νεραϊδοπαῖδο κρυφὰ πὸ τὸ γέρο—ἄντρα τους, τὸν Ποταμό, ποῦ αὐτὴν τὴν ὥρα μοναχὰ τὸν παίρει ὁ ὕπνος. Οἱ Ἐωτικιὲς τρέχουν φτεροπόδαρες, τοὺς λούγους, τὲς ῥάχες καὶ τὰ κορφοβούνια, γιὰ νὰ βροῦν, καὶ ν' ἀρπάξουν τὸν ὠμορφο πιστικό, ποῦ γυροῦσαν ἀκατάπαυτα, νὰ τὸν πᾶν στὲς σπηλιές τους καὶ νὰ τὸν κάνουν ἄντρα τους, γιὰ ν' ἀποχτήσουν ζωτικὸπαῖδα. Ὁ λύκος, ἄγριος καὶ μανιωμένος, ἀπὸ τὴν πείνα, ῥίχνεται μέσα στὸ γραικιασμένο κοπάδι, καὶ σκίζει ἕνα δυό, πέντε, δέκα, εἴκοσι, τριάντα, σαράντα πρόβατα καὶ μεθάει ἀπὸ φόνο καὶ ἀπὸ αἷμα.

Ἡ κουκουβάγια κι' ὁ γκιώνης, τὰ δυὸ παραπονηρικά πένθημα καὶ κλαψιάρικα πουλιὰ τῆς νύχτας, λαλοῦν μέσα στὴν ἐρημιὰ, κροάζοντας καὶ κλαιόντας, ἐκείνη τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ της, πῶφαγε σὰ στρίγγλα μοναχὴ της, καὶ τοῦτος τὸν κακόμοιρο τὸν ἀδερφό του, ποῦ σκότωσε μὲ τὸ ψαλίδι, σὰν ὄχτρος, καὶ τώρα σκούζουν καὶ μοῖρονται φωνάζοντας «οὐάου—οὐάου—οὐάου» Παιδιά μου, παιδιά μου, παιδιά μου ἡ μιὰ: «γκιῶν, γκιῶν, γκιῶν!» (Γκιῶν ἡ μου, Γκιῶν ἡ μου, Γκιῶν ἡ μου) ὁ ἄλλος. Τὸ σκυλὶ ποῦ ἀρχίζει νὰ τὸ κρούη ἡ λύσσα, ἢ ποῦ προμαντεύει θανατικὸ στὸ σπίτι, ἢ χαλασμοὸ στὸ κοπάδι τ' ἀφεντός του, βγαίνει ψηλά στὴ ῥάχη καὶ γουρλιέται: κι' ἀπὸ τὰ γουργιατὰ του ἀντηχοῦν τὰ ῥήματα καὶ τὰ λακκώματα.

Τὴν ὥρα αὐτὴ ἕνα μαῦρο νιτουφέκι πέφτει μέσα στὴν καρδιά τοῦ σὺδεντροῦ λόγγου, κι' ἀντιλαλοῦν οἱ νεροσυριές καὶ τὰ βουνόπλαγα, καὶ στὸ βρόντο του ξαπλώνεται κατὰ γῆς λαβωμένο στὰ σηκῶτα τὸ συμπαθητικὸ κι' ἄθωο ζακαδάκι, ποῦ βόσκει ἡσυχα—ἡσυχα, κι' ἀφίνει ἔμοι κι' ὄρφανὸ τὸ βυζανιάρικο κατσικάκι του, ποῦγες στὸ πλάι του.

Ἡ μάγισσα κρατῶντας μὲ τῶνα χερὶ τὸ ραβδί, καὶ μὲ τ' ἄλλο μαῦρο κακάβι, γιομάτο μαγικά, καταβαίνει γάλια—γάλια τὸν βάραγγα γιὰ νὰ πᾶν νὰ τὰ ρίξῃ στὴν ὄβια τοῦ ποταμοῦ καὶ νὰ φτιάσῃ τὰ μάγια της. Ὁ σκορπιὸς βγαίνει πὸ τὴν τρύπα του καὶ γυρίζει τὲς σφαλαγκωνιές γιὰ νὰ φάγῃ ἀράχνες.

Ὁ κλέφτης πατάει στὰ νύχια κι' ἀπλώνει τὸ χερὶ στὴν κλεψιά, καὶ ὁ βουκολακισμένος ἀφίνει τὸ μνημά του καὶ κουκουλωμένος μὲ μαῦρο σεντόνι, σὰν τὴν πίσσα, φέει γύρα τὸ κοιμητήριο γιὰ νὰ ἀπορέσῃ νὰ βγῆ καὶ νὰ πᾶν πάλε στὸ σπίτι του.

Ἡ φριχτὴ καὶ μακρὴ ποῦ ὄλα εἶναι: κατὰμαυρα καὶ κατασκότεινα.

Ἦρα ποῦ κοιμοῦνται τὰ ποτάμια καὶ οἱ βροῦσες.

Ὁρα πού ὄλο τὸ χωριὸ κοιμᾶται βαρυά, καὶ ὄλα τὰ παραθύρια τῶν σπιτιῶν εἶναι σβυστά !

Αὐτὴν τὴν ὥρα τῆ βουθῆ, μοναχὰ τὸ παραθύρι ἐνὸς σπιτιοῦ, χωρὶς νὰ ξημερώνη γιορτῆ, ἔφεγγε θαμπερά—θαμπερά, σάν καντήλι πού φέγγει τὴν νύχτα μέσα σὲ κουτί πεθαμμένου.

Αὐτὸ τὸ φῶς τὸ τρεμουλιαστό, δὲν ἦταν οὔτε ἀπὸ στιά, οὔτε ἀπὸ δαδί, οὔτε ἀπὸ λυχνάρι. Ἦτανε φῶς καντήλας, πῶφεγγε μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίᾶς.

— Γιατί, χωρὶς νὰ ξημερώνη γιορτῆ, ἔκαιε ἡ καντήλα τ' ἄκριτα μεσάνυχτα μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίᾶς, κι' ἔφεγγε τὸ παραθύρι τοῦ σπιτιοῦ θαμπερά — θαμπερά σάν καντήλι πού φέγγει τῆ νύχτα, μέσα σὲ κουτί πεθαμμένου ;

Ἄγρυπνοῦσε μιά μάνα, μιά τρυφερὴ μικρομάνα, μπροστὰ στὴ σαρμανίτσα τοῦ παιδιοῦ της, πού ἦταν ἄρρωστο βαρειά κι' ὄλο ἔκλαιε καὶ βόγγαε μὲ τὰ ματάκια του κλεισμένα καὶ σφαλιχτά. Ἦταν μιά βδομάδα, πού δὲν ἔπιανε βυζί, καὶ ζιοῦσε μὲ λίγο γαλατάκι καὶ λίγο νεράκι, πού τῶρριχαν μέσα στὸ στοματάκι του μετὸ χωνί. Ἦταν μιά βδομάδα πού δὲ γέλασε, κι' οὔδε χόρεψε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μανούλας του, πού τῶγε μοναχὸ κι' ἀκριβοῦ, πού τῶγε ἀδερφό, ἀντρα, ζωή, καρδιά, μάτια, ψυχῆ..... θεό !

Ἦταν μιά βδομάδα πού ἔκαιε τὸ κεφαλάκι του σὰ σίδερο καμένο. Ἦταν μιά βδομάδα πού ἡ δόλια του ἡ μανούλα δὲν ἔφαγε, δὲν ἔπιε, δὲ γέλασε, δὲ σφάλισε μάτι. Ἔβανε ἡ καυμένη ψωμὶ στὸ στόμα της καὶ τῆς φαίνονταν χορτάρι. Ἔβανε νερό καὶ τῆς φαίνονταν φαρμάκι. Προσπάθαιε νὰ κατασυχάσῃ τὴν ἀνήσυχη καρδιά της, κι' ἕνα χοντρό καὶ φηλὸ κῦμα, σὰ βουνό, φούσκωνε μέσα της, καὶ τῆς φαίνονταν, πῶς θὰ σκιστοῦν τὰ στήθια της. Ἐκανε νὰ κλείσῃ λίγο τὰ παραδαρμένα μάτια της 'πὸ τὴ ἀϋπνία καὶ τὰ δάκρυα, κι' ἔβλεπε μαῦρο εἶνορο. Ἔβλεπε πῶς ἔρχονταν ὁ παπᾶς γεροφορεμένος μὲ τὸ θυμιάτὸ στὸ χέρι, καὶ τ' ἀναγνωστόπουλα μὲ τὰ ξαφτέρυγα καὶ τὲς λαμπάδες νὰ τῆς πάρουν τὸ μοναχοῦτσικο καὶ τ' ἀκριβοῦτσικο παιδάκι της, τὴ ζωντανὴ χαρὰ της, τὸ καμάρι της, τὴν ἐλπίδα της, καὶ νὰ τὸ πᾶνε στὴν ἐκκλησιά, νὰ τῆς τὸ θάψουν μέσα σὰ χῶματα, μέσα στὸν κόρφο τῆς μαύρης γῆς, πού δὲν ἀφίνει τίποτε ἀγάλαστο κι' ἀφάγωτο, καὶ ἔζεπτοῦντας ἀπάνω σάν ἄλαφινα, πού τῆς τσιακίζει τὴ ραχοκοκαλιὰ πικρὸ μολύβι σκληροῦ καὶ ἄπνου κυνηγοῦ, σὰ νὰ τὴ δάγκασε στὸν κόρφο μαύρος σκορπιός, σὰ νὰ τῆς τσίμπησε τὴν καρδιά οὐχὶ μὲ δυὸ κεφάλια, καὶ φώναζε μ' ἀπελπισιὰ καὶ μὲ κρυφὰ κλάματα.

Ὅλους τοὺς πόνους τοὺς νικᾷ ὁ ὕπνος. Μόνον τὸν πόνο τῆς μάνας δὲν νικᾷ, κι' ἂν τὸν νικήσῃ, πάντα θὰ τὸ πιτύχῃ μὲ τὴ

συντρομὴ τῆς κούρασης καὶ τῆς ξαποφασιᾶς, θὰ τῆς γεννήσῃ εἶνορα κακὰ καὶ θὰ τὴν τυραγνήσῃ ἀλύπητα τὴν καυμένη !

Ἔφεγγε θαμπερά—θαμπερά ἡ καντήλα μπροστὰ στὸ κόνισμα τῆς Παναγίᾶς, σάν καντήλα πού φέγγει μέσα σὲ κουτί πεθαμμένου. Ἔκλαιε καὶ βόγγαε τ' ἄρρωστο παιδί ξαπλωμένο σὰ δόγια ξερό, φηλὰ στὴ σαρμανίτσα του.

Κοιμῶνταν ἡ ἄλλη ἡ φαμίλια γύρα—γύρα στὸ κατσικεὶο κι' ἡ μάνα ξαγρυπνοῦσε τὰ μεσάνυχτα στὸ κεφάλι τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ της, παραλογισμένη ἀπὸ τὴν ἀϋπνία, λιγωμένη ἀπὸ τὴν πείνα, στεγνωμένη ἀπὸ τὴ δίψα, ἑσστενωμένη ἀπὸ τὸν πόνο, καὶ φαρμακωμένη ἀπὸ τὴ λύπη !

Δὲ σπάραιξε κοντὰ ἀπὸ τὴ σαρμανίτσα τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ. Στέκονταν μπροστὰ του ἑπτὰ νυχτόημερα, σάν ἡ καντήλα πού στέκονταν ἀναμμένη μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίᾶς, κι' ἀκουμπώντας τὸ παραλογοισμένο κεφάλι της, πότε στόνα καὶ πότε σ' ἄλλο χέρι της, ἔκλαιε—ἔκλαιε ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ πού τῆς γράπωνε στήθια, καρδιά, ψυχὴ καὶ νοῦ, κ' ἐνῶ κάρφωνε λυπητερὰ τὰ μάτια της στὴ σαρμανίτσα, κι' ἔβλεπε ἐκεῖνο τὸ μικρὸ κορμάκι ξαπλωμένο, σὰ δόγια, πού ἦταν πρὶν σὰ βλαστάρι καὶ τώρα μοναχὰ τὸ κλιάμα καὶ τὸ βογγητὸ τῶδειγνε γιὰ ζωντανό, ἐκεῖνα τὰ μικρὰ χεϊλάκια σφαλισμένα καὶ καμένα ἀπὸ τὴν θερμοσιὰ, πού ἦταν πρὶν σὰ κοράλλι κόκκινα, ἐκεῖνα τὰ μαγουλάκια ἀσπροκίτρινα σὰ μανιτάρια, πού ἦταν πρὶν ῥοδοκόκκινα σάν τριαντάφυλλα, ἐκεῖνα τὰ γεράκια, ἀνεργα καὶ ξερά, πού ἦταν πρὶν ἀσιγούρευτα κι' ἀνήσυχα, σβουοῦσε ἀπὸ τὸ νοῦ της ὄλα της τὰ χρυσὰ ἔνειρα πῶπλαθε ἡ ἀγάπη της, γιὰ τὸ μονακριβὸ γυιόκα της, καὶ τραβώντας τὰ μαλλιά της δυνατὰ—δυνατὰ, τᾶβγαζε ἀπὸ τὴ ρίζα σκλιδία—σκλιδία κι' ἔλεγε σιγά—σιγά :

— Παιδάκι μου ! Γυιόκα μου ! Καμάρι μου ! ἐλπίδα μου ! Ζωὴ μου ! Μάτια μου ! Ψυχὴ μου ! Τί μῶπαθες χαιδεμένο μου ! Λέγοντας αὐτὰ σβυώνταν σὰ κλιάματα κι' ἄμα ἀναλάβαινε τοῦ ἔξανέλεγε :

— Μπᾶς ἀντρούλη μου, σὲ βλάψε τὸ γάλα μου ; Μπᾶς δὲ σ' ἔφταναν τὰ χαιδία μου ; Μπᾶς καὶ δὲ σοῦ εἶπα ὄμορφα τραγούδια καὶ μοῦ κακοβλάφτηκες ; Πῆς, ψυχὴ μου, τὸν πόνο σου καὶ τὸ παράπονο σου.

Τὸ παιδί ὄλο κι' ἔκλαιε καὶ μουρμούριζε, καὶ βόγγαε, ἡ καντήλα ὄλο κι' ἔφεγγε μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίᾶς θαμπερά—θαμπερά, ἡ μάνα ὄλο κι' ἀπελπίζονταν καὶ χτυπιζόνταν, ἡ φαμίλια ὄλο καὶ κοιμῶνταν, καὶ τὰ μεσάνυχτα ὄλο καὶ κρατοῦσαν τὸν κόσμον σὰ σκοτάδια.

Φρα—φρά—φρά—φρά ! φραφρόλισε ἡ καντήλα τῆς Παναγιᾶς, πῶφεγγε μπροστά τῆς ἀκατάπαυτα κι' ἀκοίμητα ἀφόντας ἀρρώστησε τὸ μικρὸ παιδί καὶ κοίτονταν ξαπλωμένο στὴ σαρμανίτσα του. Ἡ πολύπονη μάνα γύρισε τὸ βλέμμα τῆς στὸ εἰκόνισμα. Πάλι ἡ καντήλα ματάκανε «φρά φρά φρά φρά». Τῆς φάνηκε πῶς τῆς μιλοῦσε ἡ Παναγιά. Μιὰ γλυκὴ παρηγοριά ἄρχισε νὰ μπαίνει στὰ φυλλοκάρδια τῆς. Ἐνα ἄγιο θάρρος ἄρχισε ν' ἀναβράη μέσα ἀπὸ τὴν ἄγρια ζωγραφιὰ τῆς Μάνας τοῦ Θεοῦ, σὰν πῶς ἀναβράει τὸ κρύο καὶ ἑξάστερο νερὸ μέσα ἀπὸ τὴ μαρμαρένια ἀγκαλιὰ τοῦ βουοῦ.

Ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς κι' εἶπε :

— Δοξάω σε Παναγιά μου !

Γλύτωσέ μου το, Παναγίτσα μου.

Προσκυνῶ τὴ μεγάλη σου χάρη !

Τῶχω ἕνα καὶ μοναχό, σὰν καὶ σένα,

Γλύτωσέ μου το, καὶ κόψε ἐμένα.

Τῆς φάνηκε πῶς τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγιᾶς ποῦ στέκονταν ἡμερο — ἡμερο καὶ γλυκὸ — γλυκὸ ψηλά στὸ εἰκονοστάσι, κι' ἀστραφτε ἀπὸ τὸ φῶς τῆς καντήλας—τῆς φάνηκε πῶς συνταράχθηκε ἀπὸ τὴ θέσι του.

Τὸ ἄρρωστο παιδί ἄρχισε νὰ βογγάη δυνατώτερα, νὰ πονῆ χειρότερα, καὶ νὰ κλαίη πλειότερο. Ἡ μάνα ἀπελπίστηκε πλεῖο καὶ πρόσμενε ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή νὰ βγῆ ἡ ψυχούλα του, σὰν πουλάκι μικρὸ μὲ χρυσὰ ἀχτιδιωτὰ καὶ διάφανα φτερά, ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ τὰ ἰδῆ ὅποιο κι' ὅποιο μάτι. Τὴν ἔκοφτε τὸ κλάψιμό του, τὸ βογγητό του, ὁ πόνος του καὶ τὸ κάψιμό του. Ἄχ ! πόσο ἤθελε νὰ τὸ κἀνῃ ν' ἀποκοιμηθῆ ἡσυχα-ἡσυχα καὶ νὰ μὴν ἀκούη τὸ τυράγνιο του. Μὰ τὰ παιδιὰ ὅταν κλαίνε στὴ σαρμανίτσα θέλουν τραγοῦδια, θέλουν νανουρίσματα. Ἄλλὰ πῶς νὰ τραγουδήσῃ ἡ πικροκαρδισμένη μάνα ; Τὸ τραγοῦδι θέλει χαρὰ, κι' αὐτὴ ἔπλεε μέσα στὴν ἀπέραντη θάλασσα τῆς λύπης. Χαρὰ τῆς ἦταν ἡ γεία τοῦ παιδιοῦ τῆς, καὶ τὸ παιδί τῆς ἐκείνη τὴν ὥρα χαροπολέμαε. Μὰ τί νὰ κἀνῃ ; Πῶς νὰ τ' ἀποκοιμίσῃ ; Ἄρχισε νὰ τὸ κουνάη σιγὰ-σιγὰ, καὶ μὲ τὰ στήθια φουσκωμένα ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ, καὶ τὰ μάτια κόκκινα καὶ βουρκωμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα, νὰ τὸ νανουρίζῃ μὲ γλυκὸ-γλυκὸ καὶ ἡγχαίρο τραγοῦδι καὶ μὲ ἡχὸ ὠμορφο καὶ μαγευτικὸ, σὰν πῶς τὸ νανουρίζε ὅταν ἦταν γερό.

Βλέποντας κανεὶς αὐτὴν τὴν παράξενη σκηνὴ νόμιζε ὅτι ἔδλεπε νὰ χορεύῃ ἡ λύπη, νὰ γελᾷ ἡ ἀπελπισιὰ καὶ νὰ τραγοῦδάη ὁ πόνος. Κανεὶ ὅλα τὰ παράξενα ἡ μάνα ὅταν κάθεται στὸ πλευρὸ τῆς σαρμανίτσας τ' ἄρρωστο παιδιοῦ τῆς !

Τραγοῦδαε ἡ πονεμένη κι' ἀπελπισμένη μάνα, ποῦ ἔβλεπε τὸ μονάκριβο παιδί τῆς νὰ σβυέται σὰν λυχνάρι, ποῦ τοῦ σάνονταν τὸ λάδι, καὶ ὠμοίαζε τὸ σάλιαγκα ποῦ καίεται ψηλά στ' ἀναμμένα κάρβουνα καὶ φαίνεται πῶς τραγοῦδαε. Τί ἀφύσικο τραγοῦδι ἦταν ἐκεῖνο ποῦ ἔλεγε ἡ πικραμένη κι' ἀπελπισμένη μάνα, νανουρίζοντας τ' ἄρρωστο παιδί τῆς. Τί δ' κρουσπιχτη μουσικὴ ἦταν ἐκείνη, ποῦ τὴν ἰδίαν στιγμὴ εὐφρανε καὶ μάτωνε τὴν καρδιά. Ἄχτιδα Παραδείσου καὶ σκοτάδι κόλασις στὸ ἴδιο μέρος.

Ὅλες οἱ μάνες εἶναι ποιήτρες.

Καὶ τὸ πλεῖο ἄσκημο πλάσμα τοῦ κόσμου κέντησε τὴ μητρικὴ καρδιά νὰ τοῦ πλέξῃ τραγοῦδι ! Ποιὰ μάνα δὲν ἔφχιασε ἔμορφα τραγοῦδια, ὅταν κρατοῦσε μικρὸ παιδί στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ;

Ἄλαφρὰ-ἀλαφρὰ πήγαινε πέρα δῶθε ἡ πλουμισμένη σαρμανίτσα, ποῦχε τ' ἄρρωστο παιδί μέσα, καὶ γλυκὰ-γλυκὰ ἡ δύστυχη μάνα πότε τὸ νανουρίζε μὲ τραγοῦδια καὶ πότε ἔταζε τάγματα στὴν Παναγιά, ποῦ στέκονταν ψηλά στὸ εἰκονοστάσι, μπροστὰ στὴν ἀκοίμητη καντήλα πῶφεγγε θαμπερὰ-θαμπερὰ, σὰν καντήλα ποῦ φεύγει μέσα σὲ κουτί πεθαμμένου.

— «Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ μικρουλάκι μου !
Νάνι ν' ἀέξῃ γρήγορα
Νὰ περπατᾷ μονάχο του
Νὰ κἀνῃ σράτες ἄμπερες
Μέσα σὲ κάμπους πράσινους,
Κι' ἐπάνω, σ' ἄγρια βουνά !»

— Παναγιά μου κι' Ἄϊ-Σωτήρα μου, σῶσέ μου καὶ κάνε μου τὸ παιδάκι μου καλὰ καὶ νὰ σοῦ φέρω τὸ χρυσοκέντητο μαντύλι μου στὸ Μοναστήρι σου, μ' ὅλη μου τὴ καρδιά καὶ νὰ σοῦ ἀποθέσω μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου !

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Τὸ πρωτοσκολάκι μου !
Νάνι νὰ γένῃ ἐφτά χρονῶν
Νὰ πάρῃ πλάκα καὶ χαρτιά,
Πέννες, μελάνι, χάρακα
Καὶ καλαμάρι ἔμορφο,
Νὰ μοῦ πααίνη στὸ σκολεῖο,
Νὰ μάθῃ γράμματα πολλὰ,
Νὰ γένῃ κυρ-γραμματικός,
Γραμματικὸς καὶ δάσκαλος,
Νὰ περετεύῃ τὸν παπᾶ

Νὰ ψέλνη, νὰ κανοναρχή
Νὰ λέρη καὶ τὸν Ἀπόστολο !»

— «Παναγιά μου, κι' Ἀϊ-Σωτήρα μου ! σῶσέ μου καὶ κάνε μου τὸ παιδάκι μου καλά, καὶ νὰ σοῦ φέρω τ' ὄμορφο χαχάλι μου στὸ Μοναστήρι σου, μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, καὶ νὰ σοῦ τὸ ἀποθέσω μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου !

Ἄρχιζοντας πάλι νὰ δυναμῶνῃ ἡ στενοχώρια τ' ἄρρωστου παιδιοῦ, ξανάρχιζε πάλι ἡ μάνα τὸ κούνημα καὶ τὸ κανοῦρισμα :

— «Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Τὸ περιστερᾶκι μου !
Νάνι νὰ γένη πιστικὸς
Καὶ πιστικὸς καὶ τσέλιγκας
Νὰ βόσκη χίλια πρόβατα
Κι' ὅλα δικὰ του νάναί τα'
Τὸ καλοκαίρι : ἂ γυρνᾷ,
Ψηλά στὰ ὄμορφα βουνά
Πῶγουν τὰ κρύα τὰ νερά
Τ' ἄμετρα ξεκαλοκαιριά,
Τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἔλατα,
Καὶ τὸν ἀγέρα τὸν γλυκό,
Καὶ τὸ χειμῶνα νάναί τος
Στὰ ὄμορφα ξεχειμαδιά,
Πῶγουν τὴ ζέστη τὴ γλυκὴ,
Καὶ τὰ χορτάρια τὰ πολλὰ,
Νὰ τρέχῃ πάντα σὰν πουλί
Ραχούλες καὶ βουνόπλαγα
Καὶ στὸ φλογεροῦδάλλα,
Νὰ εἶναι πρῶτον ὀλωνῶν,
Νὰ τραγουδᾷ καὶ ν' ἀντηχοῦν
Δόγγα βουνά καὶ ρεματιές
Κι' ἀπὸ τὴ ζήλεια τὴ πολλή
Νὰ σκάζουνε οἱ Ἐωτικέες.

— Παναγιά μου, κι' Ἀϊ-Σωτήρα μου ! σῶσέ μου καὶ κάνε μου καλά τὸ παιδάκι μου, καὶ νὰ σοῦ φέρω στὸ Μοναστήρι σου μ' ὅλην μου τὴν καρδιά τὴ νοφιᾶτικὴ τὴ σκούφια μου, μὲ τὰ χρυσὰ γαϊτάνια καὶ τὰ χρυσὰ τέλλια καὶ νὰ σοῦ τὴν ἀποθέσω, μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου.

— Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ ἀνδρουλάκι μου,
Νάνι νὰ γένη δυνατός,
Πρῶτος ζευγίτης στὸ χωριό,

Νὰ ζεῦγῃ βώδια ἄγρια,
Γερά καὶ μακροκέρατα,
Ν' ἀνοίγῃ λόγγα καὶ βουνά,
Καὶ νὰ τὰ κἀνῃ ἀργώματα,
Νὰ σπέρνῃ κάθε του χρονιά,
Ταγάρια χίλια κι' ἑκατό,
Στάρι, κριθάρι, καὶ κουνιά,
Καὶ βρύζα, κι' ἀραπόσιτο !

— Παναγιά μου κι' Ἀϊ-Σωτήρα ! σῶσέ μου καὶ κάνε μου τὸ παιδάκι μου καλά, καὶ νὰ σοῦ φέρω στὸ Μοναστήρι σου μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, τὴ φλωροφορτωμένη τραχηλιά μου καὶ νὰ σοῦ τὴν ἀποθέσω μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου !

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ μοναχάκι μου !
Νάνι νὰ γένη κυνηγός,
Νὰ φέρῃ ἀλάφι καὶ λαγούς
Περδίκια κι' ἀγριογούρουνα !

— Παναγιά μου, κι' Ἀϊ-Σωτήρα μου, σῶσέ μου καὶ κάνε μου καλά τὸ παιδάκι μου καὶ νὰ σοῦ φέρω στὸ Μοναστήρι σου μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, τὲς φλωροκαπνισμένες τοκάδες μου καὶ νὰ σοῦ τὲς ἀποθέσω μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου !

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Τὸ ὄμορφο ἀγοράκι μου,
Νάνι νὰ πάῃ στὴν ξενιτειά,
Νὰ κάτῃ χρόνια τέσσαρα,
Κι' ἀπὸ νὰ μ' ὄρθῃ ὀλόγαρο,
Καθάλλα σ' ἔτι γλήγωρο,
Περήσανο καὶ ἄγριο,
Γεμάτος γρόσια καὶ φλωριά !

— Παναγιά μου κι' Ἀϊ-Σωτήρα μου ! σῶσέ μου καὶ κάνε μου τὸ παιδάκι μου καλά καὶ νὰ σοῦ φέρω στὸ Μοναστήρι σου μ' ὅλη μου τὴν καρδιά τὰ χρυσαφένια σκουλαρίκια μου καὶ νὰ σοῦ τὰ ἀποθέσω μπροστὰ στὴν εἰκόνα σου !

— Νάνι τὸ παιδάκι μου,
Καὶ τὸ ἀηδονάκι μου !
Νάνι νὰ πάῃ στὴν χαρὰ
Τοῦ βλάμη του, τοῦ ὄμορφονιοῦ,
Μὲ τὰ καλά του τὰ σκουιᾶ,
Μὲ τ' ἀσημένια του ἄρματα,

Τὸ μπαϊράκι νὰ κρατᾷ
 Κι' ὅλος ὁ κόσμος νὰ τηρᾷ,
 Τὸν μπαϊρακτάρη τὸν καλὸ,
 Ποῦ ξεπερνᾷ στὴ λεθεντιά
 "Ὅλο τὸ ψίκι τοῦ γαμπροῦ,
 Νὰ λέν χαρὰ στὴ μάνα του
 Στὴ μάνα ποῦ τὸν γέννησε,
 Κι' ὅπου τὸν ἐκουνάρισε,
 Νὰ λέν : χαρὰ στὴ 'μορφονιά,
 Ποῦ θὰ τὸ κἀνὴ ἀϊταίρι της !

— Παναγιᾶ μου κι' "Αἰ-Σωτήρα σῶσέ μου καὶ κάνε μου
 τὸ παιδάκι μου καλὰ, καὶ νὰ σοῦ φέρω στὸ Μοναστήρι σου, μ'
 ὅλη μου τὴν καρδιά τὰ χρυσοκούμπια μου, καὶ νὰ σοῦ τ' ἀπο-
 θέσω μπροστά στὴν εἰκόνα σου.

Νάνι τὸ παιδάκι μου,
 Καὶ τὸ γαμπρούλακι μου !
 Νάνι νὰ μοῦ γενῆ γαμπρός,
 Νὰ πάρῃ νύφη ὄμορφη,
 "Ὁμορφη χιλοῖζ'λευτη,
 Κοράσιο Ρήγα, ἢ βασιλεῖα,
 Ποῦ ἄχῃ ἥλιο πρόσωπο,
 Καὶ τὸ φεγγάρι ἀστὴρι της
 Καὶ τὸ λαμπρὸν αὐγερινὸ
 Μὲς τὰ ματάκια της τὰ δρό,
 Νὰ ἔχῃ γοῖκους τὰ προικεῖα
 Φορτωματα ἐξήντα-δρό,
 Καὶ τὰ στολίδια ἀμέτρητα !»

— Παναγιᾶ μου, κι' "Αἰ-Σωτήρα μου, σῶσέ μου καὶ κάνε
 μου τὸ παιδάκι μου καλὰ, καὶ νὰ σοῦ φέρω τ' ἀργυρόχρυσο κε-
 μέρι μου στὸ μοναστήρι σου καὶ νὰ σοῦ τ' ἀποθέσω μ' ὅλη τὴν
 καρδιά μου μπροστά στὴν εἰκόνα σου !

— Νάνι τὸ παιδάκι μου,
 Τὸ παλληκαράκι μου !
 Νάνι, νὰ γένῃ ἀρματωλὸς
 Μὲ παλληκαρία ἑκατὸ
 Στὸν Πίντο καὶ στὸν Ἐλυμπο
 Νᾶχῃ ἀσημένια ἄρματα.
 Νὰ εἶναι πρῶτος στὸ σπαθί,
 Πάντα ἀκουσμένος, δοξαστός,
 Καὶ νὰ τὸν τρέμῃ ἡ Κλεφτουριά !

— « Παναγιᾶ μου κι' "Αἰ-Σωτήρα μου, σῶσέ μου καὶ κάνε
 μου καλὰ τὸ παιδάκι μου καὶ νὰ σοῦ φέρω μ' ὅλη μου τὴν καρ-
 διά στὸ μοναστήρι σου τὴν ἀγαπημένη μου κι' ἀκριθὴ μου ἀρ-
 ραβῶνα, ποῦ τὴν ἀγαπάω καὶ τὴ λαχταρᾶω σὰν τὸν ξενητεμένο
 μου τὸν ἄντρα ποῦ βόισκεται στὴ Ξενητεῖα ἐδῶ κι' ἕνα χρόνο
 τώρα, καὶ νὰ σοῦ τὴν ἀποθέσω μπροστά στὴν εἰκόνα σου !

Κι' ἔτσι ἡ φιλόστοργη μάνα ἔταξε ὅλη τὴν ἀρματωσιά της
 καὶ ὅλα τὰ στολίδια της στὴν Παναγιᾶ, γιὰ νὰ γείνη τὸ παιδάκι
 της καλὰ. Καὶ μὲν μάνα !

— Νάνι τὸ παιδάκι μου,
 Τὸ χελιδνάκι μου !
 Νάνι, νὰ γένῃ βόιδοντας
 Σ' Ἀνατολή καὶ Ρούμελη
 Νὰ τρέχουν χῶρες καὶ χωριά,
 Νὰ πέφτουν νὰ τὸν προσκυνοῦν !

— « Παναγιᾶ μου, κι' "Αἰ-Σωτήρα μου ! σῶσέ μου καὶ κάνε
 μου καλὰ τὸ παιδάκι μου καὶ νὰ σοῦ φέρω τὸ δεκαπετάγουστο
 μ' ὅλη μου τὴν καρδιά καὶ ξυπόλυτη στὸ μοναστήρι σου ὅλα
 τὰ τάμματα ποῦ σῶκανα καὶ νὰ σοῦ τ' ἀποθέσω ὅλα δεμμένα
 μέσα στὸ χρυσοκέντητο καὶ νυφιάτικο μαντήλι μου, μπροστά
 στὴν εἰκόνα σου !»

Τὸ μαντήλι τῆς Παναγιᾶς, πῶφεγγε θαμπὰ-θαμπὰ, μέσα στὴ
 σκαλοφύδα τοῦ εἰκονοστασιοῦ φοραφράλιζε δυνατώτερα, τὰ πετεί-
 νια τοῦ χωριοῦ ἄρχισαν νὰ λαλοῦν, τὰ σκοτάδια τοῦ Μεσονυχτιοῦ
 πῶπλεαν ἀπάνω στὴ γῆς, ἄριαναν καὶ κόβονταν, τὰ διαβολικὰ
 λάκκισαν γιὰ τὰ κατακλειδία τῆς γῆς, αὐγερινὸς ἔκρουσε στὸ
 κορφοβοῦνι, τ' ἀηδόνι ζύπνησε κι' ἄρχισε νὰ κελαιδάτῃ γλυκὰ-
 γλυκὰ, τὰ πουλάκια ἀφίνοντας τῆς γραμμένες τους φωλιές, ξεπε-
 τοῦσαν στὸν ἀέρα γοργὰ-γοργὰ γιὰ νὰ πᾶν στὴ βοσκὴ τους, βου-
 δάθῃκαν καὶ κρύφτηκαν μέσα στὰ σκοτάδια τῶν σπηλιῶν καὶ
 μέσα στὰ κούφαλα καὶ στὰ γαλάσματα ἢ Κουκουβάγια κι'
 ὁ Γκιώνης, τρυπῶσαν οἱ Νεράιδες κι' οἱ Ξωτικεῖς στὰ σπήλια τῶν
 βουνῶν καὶ τῶν ποταμιῶν, μούλωσε ἡ Ἀμαρτία στὸ καύκαλό
 της, τρώμαξε ὁ δολοφόνος σὰν εἶδε τὰ σκουτιά του ματωμένα, γύ-
 ρισε στὴ βρώμια κοίτη της ἢ κλέφτρα τῆς τιμῆς τ' ἀντρός της,
 καὶ τὴν τρώει τὸ σαράκι τῆς ἀτιμίας, ξαλάφρωσε ὁ νοῦς κι' ἡ
 καρδιά ἀπὸ ἄγριο φόβο, γύρισε ὁ κυνηγὸς γιὰ τὸ σπίτι του, πήρε
 ὁ λύκος διπλά τὰ βουνὰ χροτασμένους, τὸ σκυλί ποῦ γουρλιώντανε
 καὶ ποσιάντευε θανατικὸ καὶ καταστροφὴ ἄφησε τὴ ράχη καὶ

μπήκε στο λόγγο, ἡ μάγισσα ἔφυγε ἀπὸ τὸ βίραγκα καὶ πῆρε τὸν ἀνήφορο, τρύπωσε ὁ σκορπιός στὴν τρούπα του, ὁ κλέφτης παράτησε τὸ ἄτιμο ἔργο του, τ' ἄρρωστο παιδί κοιμήθηκε ἡσυχοῦσα, χωρὶς νὰ κλαίῃ, χωρὶς νὰ μουρμουρίζῃ, χωρὶς νὰ βογγᾷ καὶ χωρὶς νὰ πονᾷ πλεῖο, ἔχοντας τὸ κεφάλι κι το δροσεροῦτσικο καὶ τὴν ἀνάσα του τακτική, κι ἡ τυραγνισμένη μάνα, ἀκουμπώντας τὸ παραδαρμένο καὶ παραλογισμένο κεφάλι τῆς στὸν οὐρανὸ τῆς σαρμανίτσας, ἀποκοιμήθηκε κι' αὐτὴ βαθεῖα κι' ὠνειρεύονταν τὸ μοναχὸ τῆς καὶ τὸ ἀκριβὸ τῆς, νὰ περβατᾷ καὶ νὰ κἀνῃ στρατῆς, νὰ παῖνῃ στὸ σκολειὸ, νὰ μαθαίνει γράμματα, νὰ βόσκει πότε στὰ ξεκαλοκαιριά, καὶ πότε στὰ ξεχειμωνιά χιλιάδες πρόβατα, δικὰ του ὅλα, σὰν τσιέλλεγγας, σὰν σκουτέρης καὶ σὰν ἄξιος πιστικός, νὰ κἀνῃ χωράφια μ' ἄγρια βώδινα, ν' ἀνοίγῃ λόγγους καὶ βουνά, καὶ νὰ σπέρνῃ ὅλους τοὺς σπόρους, νὰ κυνηγᾷ λαγούς ἀλάφια, περδικία, κι' ἀγριογούρουνα μέσα σ' ἄβατα λόγγα, νὰ κρατᾷ τὸ μπαϊράκι στὸ γάμο τοῦ βλάμη του, νὰ γέννηται γαμπρός καὶ νὰ πέρνῃ χιλιοζήλευτη ρηγοπούλα μὲ ἐξήτητο δῶρο φορτώματα προικεῖα, νάναι ἀρματωλὸς στὸν Πίντο καὶ στὸν Ὀλυμπο καὶ ξαηκουσμένος βόινδοντας. Ὁνειρεύονταν καὶ τὴ νυφικὴ τῆς ἀρματωσιά χαλάλι, σκούφια, τραχηλιά, τοκάδες, σκληρήκια, χρυσοκούμπια, κεμέρι κι' ἀραβῶνα, δεμένα μέσα στὸ χρυσοκέντητο νυφάτικο μαντήλι τῆς, κι' ἀποθεμένα μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίᾶς τῆς Παλιωρῆς. Τί γλυκὸ ὄνειρο ὕστερ' ἀπὸ τόση τυράγνια καὶ τόση πίκρα ἐφτὰ μερῶν κι' ἐφτὰ νυχτιῶν! Μὲ πόσα φαρμάκια εἶναι ζυγισμένα τὰ εὐτυχημένα ὄνειρα τῆς Μάνας!

Τὴν μέρα πῶφεξε τ' ἄρρωστο παιδί ἦταν καλά. Γελοῦσε, γουγούλιζε κι' ἔπινε γαλατάκι σ' ἀστήθια τῆς μάνας του, κι' ἡ μάνα του ἦταν ἡ πλεῖο εὐτυχημένη τοῦ κόσμου, βλέποντας τὸ παιδάκι τῆς καλά κι' ὕστερα ἀπὸ κάμποσες μέρες, μὴ πωρὴν πού ξημέρωνε ἡ Πασκαλιά τοῦ Δεκαπενταύγουστου, ἔμασε ὅλη τῆς τὴν ταμένη ἀρματωσιά στὸ χρυσοκέντητο μαντήλι τῆς. ἔβαλε σὲ μιὰ κάτασπρη φλοκωτὴ μιὰ ὠμορροζυμωμένη κοντρολισία προσφορά καὶ τᾶρριξε καὶ τὰ δύο μαντήλια καὶ φλοκωτὴ σ' ἓνα καινούργιο καὶ πλουμισμένο σακκούλι, ἔβαλε τὰ τσαρούχια τῆς καὶ τὰ τσερέπια τῆς ἀπὸ τὰ ποδάρια τῆς, ζαλώθηκε τὴ σαρμανίτσα πούχε μέσα τὸ χαρροσωτῆμένο παιδάκι τῆς, πού κοιμῶνταν γλυκὰ-γλυκὰ σὰν γελιδονάκι, στὴ φωλίτσα του, καὶ κρατώντας μὲ τῶνα χερεὶς τρεῖς λαμπάδες καὶ μὲ τ' ἄλλο ἓνα ροῖ γεμάτο λάδι, ξεκίνησε γυμνοπόδαρη, ξετσαρούχωτη καὶ ξετσερέπωτη καὶ πατώντας ἀλύπητα ψηλά σ' ἀγκάθια καὶ σὲ στερνάρια γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς ἔσπλαχνῆς Παναγίᾶς πῆρε τὸ δρόμο τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς Πα-

λιωρῆς. Ἐφτασε ἐκεῖ γρήγορα, πρὶν ν' ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία, κι' ἀφοῦ προσκύνησε, λειτουργήθηκε καὶ κοινώνησε αὐτὴ καὶ τὸ παιδάκι τῆς, ἀπόθεσε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Μάνας τοῦ Θεοῦ μ' ὅλη τὴν καρδιά τῆς, ὅλα τὰ τάγματα, πῶκαμε ἐκείνη τὴν νύχτα πού χαροπάλευε τὸ μοναχοπαιδί τῆς, κι' ὕστερα γύρισε πάλι στὸ σπιτάκι τῆς τρισευτυχισμένη.

Λάρισα 26 Θερισῶ 1896.

X. ΧΡΗΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΚΑΙΣΑΡ

ΣΕΙΦΥΡΑ σου σωριάστηκαν καὶ σ' ἔχουν ζώσει
—Πικρὸ χιλιάσωμο οἱ συνομῶτες φεῖδι—
Καὶ μέσ' τὰ στήθη σου ζητοῦν μὲ τὸ λεπίδι
Κάτι ποῦ χορτασμὸ στὸ μῖδος τοὺς θά δώσῃ.

Τὴν πορφυρὴ χλαμύδα σου ἔχεις ἀπλώσει,
Μὰ τώρα κι' ἄλλη σ' ἔντυσαν, τίμο στολάδι,
Μ' αἶμα ὑφασμέννι. Σὲ χτυποῦν καὶ φεύγουν τόσοι,
Βαθὺ ἀγκομάχημα τὸ στῆθος σου ἀναδίδει.

Κι' ἡ λευκὰ ἀγκομαχᾶ στὸ ἐπίβουλο πελέκι,
Ἡ ματιὰ σου τί δὲν κλεισθῆκε ἢ δυστυχισμένη,
Τώρα στερνὸς φονῆς μπροστὰ σου ὁ Βροῦτος στέκει.

Δὲς τον, γυρνάει τὸ πρόσωπο μαχαῖρι σκόνει,
Κι' ἀπὸ τὴ νέα πληγὴ ἔννοιωδες νὰ ματόνη
Πολὺ πικρότερα μιὰ ἰδέα πλανεμένη.

Κωνσταντινῶν, Ἀπρίλιος τοῦ 1896.

ΝΙΝΟΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

MANIA ΚΑΤΑΔΙΩΞΕΩΣ

ΠΑΝΙΩΣ τὸν ἔβλεπε κανεῖς νὰ κάθεται. "Ἐτρεχε πάντοτε, ἐξημμένος, ἰδρωμένος, πάντοτε μὲ νέφθ φροντίδων ἐπὶ τοῦ μετώπου.

— Μὰ γιατί τρέχεις ἔτσι αἰωνίως; τοῦ εἶπα μίαν ἡμέραν. Ἐσένα θὰ σὲ ἀφανίζουν οἱ παπουτσῆδες.

— Τί θέλεις νὰ κάνω; μοῦ εἶπεν ἀσθμαίνων. Εἶμαι δυστυχῆς ἄνθρωπος. Ἐχω εἰκοσιοκτῶ δίκαις.

— Εἰκοσιοκτῶ δίκαις! Τί λές, βρὲ ἀδερφέ; ἀστειεύεσαι;

— Εἰκοσιοκτῶ σωσταῖς. Δὲν πᾶς νὰ δῆς τὰ πινάκια τῶν δικαστηρίων; Δίκαις ἐδῶ, δίκαις εἰς τὰς Πάτρας, ἔστὸ Ναύπλιον, ἔστὴ Σπάρτη, παντοῦ. Κύταξ' ἐδῶ!

Καὶ μοῦ ἔδειξεν ὑπερμεγέθη δέσμην χαρτοσήμων εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἐπανωφορίου του. Ἐγὼ δὲ καταληφθεὶς ὑπὸ φρίκης τοῦ εἶπα:

— Μὰ τέλος πάντων πῶς κατῶρθωσες νὰ πέσης σὲ τόσας μπλεξιάς;

— Πῶς κατῶρθωσα! μοῦ ἀπήντησε μὲ θλιβερόν μειδίαμα. Πῶς κατῶρθωσαν νὰ μὲ μπλέξουν νὰ μοῦ λές.

Καὶ μὲ ἔξαψιν καὶ ταχυγλωσσίαν καταπληκτικὴν ἤρχισε νὰ μοῦ διηγῆται καταπατήσεις οἰκοπέδων, χρηματικὰς διενέξεις, ἀγρῶν ἀμφισβητήσεις, διαφορὰς μὲ τὸν δῆμον, δίκας μὲ τὸ δημόσιον, διενέξεις μὲ τοὺς γείτονας, μὲ ὅλον τὸν κόσμον, παντοῖα ἀδικήματα, εἰς τὰ ὅποια αὐτὸς ἦτο τὸ θῦμα, τὸ ἀξιοθρήνητον θῦμα. Καὶ ἐκραύγαζεν ὅτι δὲν ὑπάρχει δι-

καισύνη εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι ἡ Ἀθήνα κατήντησε λημέρι, ὅτι ὁ μόνος του πόθος ἦτο νὰ ξεκαθαρίσῃ ὅπως ὅπως τῆς δουλειαῖς του, νὰ ξεπουλήσῃ καὶ νὰ φύγῃ, νὰ ρίξῃ πέτρα πίσω του.

Ἐνῶ δὲ μοῦ ὠμίλει, μοῦ ἔκαμνεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἡ ἀκίνησία καὶ ἀπάθεια τῆς ἰσχυρῆς καὶ ἐπιμήκουσ μορφῆς του, μὲ τὰ μισόσφαρα γένεια, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἰέσιν τῆς φωνῆς του καὶ τὴν μεγάλην ζωρότητα τῶν μικρῶν ὀφθαλμῶν του, οἵτινες δὲν εὕρισκον ἡσυχίαν εἰς τὰ βαθειὰ των κουφώματα. Καὶ ὠμίλει ὡς δικηγόρος τέλειος, παραγεμίζων τὰ παράπονά του μὲ δικονομικοὺς ὅρους, ἐνῶ οὔτε νομικὰ εἶχε σπουδάσει οὔτε μόρφωσιν μεγάλην εἶχε.

— Δὲν μπορεῖ κανεῖς ἐδῶ νὰ ἔχῃ περιουσίαν, ἐξηκολούθησε, δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ καλὸ, δὲν μπορεῖ νὰ εἶνε καλῆς πίστωσης. Εἶσαι εὐτυχῆς ἐσὺ ποῦ δὲν βρῆκες τίποτε, ποῦ κυτάξεις νὰ ζήσης μὲ τὸν κόπο σου μόνον. Μὰ γιατί δὲν γράφετε, βρὲ ἀδελφέ, γιατί δὲν γράφετε κατ' αὐτῶν τῶν ἀχρείων δικαστῶν; Δὲν τῆς βλέπει ὁ τύπος τῆς ἀδικίας ποῦ γίνονται, δὲν βλέπει τὴ βρωμὰ καὶ τὴ δυσωδία ποῦ εἶνε στὰ δικαστήρια ὅλα ἀπὸ τοῦ εἰρηνοδικείου μέχρι τοῦ Ἀρείου Πάγου; Ἐγὼ θὰ βγάλω ἐφημερίδα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πῶ μερικὰ πράγματα. Μῆπιξαν, ἀδελφέ. Ἐχω τώρα ἱστορίας καὶ μὲ τὴ γυναῖκα μου. Μὴν τὰ ρωτᾶς!

Καὶ πρὶν λάβω καιρὸν νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἔφυγε τρέχων πρὸς τινα νεαρὸν δικηγόρον, ὃν εἶδε διερχόμενον.

— Ἄλλου εἶδους μανία πάλι αὐτή! μοῦ εἶπε κάποιος, ὁ ὁποῖος, φαίνεται, τὸν ἐγνώριζε κάλλιον ἐμοῦ. Μανία μὲ δίκαις· δὲν λείπει μέρα ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἀφῆκε τὴ δουλειά του καὶ θὰ τοῦ φαῖν οἱ δικηγόροι τὴν ὀλίγη περιουσία ποῦ ἔχει. Κίχ! νὰ τοῦ κάμῃς σὲ καταγγέλλει, κάνει ἀγωγὰς, ζητεῖ ἀποζημιώσεις. Τοῦ φταῖν τὰ ρούχα του. Καὶ ἀφοῦ τὰ ἔβαλε μὲ ὅλον τὸν κόσμον, τώρα ζητεῖ διαζύγιον ἀπὸ τὴ γυναῖκά του, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ προσθέσῃ μίαν δίκην ἀκόμη εἰς τὰ πινάκια. Ἄλλ' ἀντὶ μιᾶς προέκυψαν καὶ ἄλλαι, διότι τὸν ἔδειρεν ὁ γυναικάδελφός του· μὴ ἀρκεσθεῖς δὲ νὰ καταγγείλῃ τοῦτον, κατεμήνυσεν ὅλον τὸ συγγενολόγιον, τοὺς μὲν ὡς συνεργοὺς, τοὺς δὲ ὡς ἀπειλήσαντας τὴν

ζωήν του, καὶ αὐτὸν τὸν παραλυτικὸν πενθερόν του ὡς ἦθικὸν αὐτουργόν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας λαμβάνω μίαν ἑφημερίδα νεοφανῆ, μὲ τὸν τίτλον «Ὁ Πέλεκυς» καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ δικομανοῦς ὡς διευθυντοῦ καὶ συντάκτου. Καὶ ἦτον ὅλη γεμάτη, πλάκα ἀπὸ τὰ παράπονα καὶ τοὺς γογγυσμούς του κατὰ τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἀντιδίκων του.

Ἐπειτα ἀπουσίασα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἐπὶ ἕξ ἢ ἑπτὰ ἔτη. Ἐπανελθὼν δὲ τὸν συνήνητσα μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἐδὸν Σταδίου καὶ ἐδυσκολεύθηκα νὰ τὸν γνωρίσω. Κακο-ντυμένος, κουρελιασμένος σχεδόν, παλγωμένος κατὰ τε τὰ ἐνδύματα καὶ τὸ σῶμα, ἐλεεινός. Μόνον τὰ βαθουλά του μάτια διετήρουν τὴν νευρικήν λάμψιν καὶ ἀνησυχίαν ποῦ εἶχαν ἄλλοτε.

— Βλέπεις πῶς μέκαμαν οἱ δικηγόροι καὶ τὰ δικαστήρια; μοῦ εἶπε μὲ τόνον θρηνητικόν. Δὲν μάρφηκαν παρὰ τὸ σάλιο ἔςτὸ στόμα.

Ἐπάνω εἰς αὐτὰ διέβη μία ἄμαξα εἰς τὴν ὁποίαν ἐγαυρία ἕνας καλοθρεμμένος καὶ καλοντυμένος, τὸν ὁποῖον μοῦ ἔδειξε.

— Νά, αὐτός, ὁ δικηγόρος μου, φορεῖ τώρα ψηλὸ καπέλο κ' ἔγώ...

— Καὶ σὺ θέλεις καπελαιάς, βλάκα! τοῦ εἶπα.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπέθιδεν ἐναντίον μου καταγγελίαν ἐπὶ ἐξου-
ρίσει.

I. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

Ἐὸ πρῶτος ὄρος τῆς εὐτυχίας εἶνε νὰ νομίξῃ τις ἑαυτὸν ἀπαραίτητον εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἕλλου.

Ἐὸ ἀπαισιόδοξος, μελετῶν τὰ φαντασιώδη κακά, χάνει τὸν καιρὸν, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν πραγματικῶν.

Ἡ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

ἘΦΑΝ φαντάσον τὴν ἀφράτη Ἐβραία
μὲ δυὸ μεγάλα μάτια καστανά,
μὲ μαλλιά πλήθος, μακροῦνὰ κι' ὠραία,
μὲ κοραλένια χεῖρῃ ἐρωτικά.

Ἐὸλοι σὰν θαῦμα καλλονῆς ἠθροῦσαν
τὴν ἀνθηρή, τὴ νεῖα Μαγδαληνή.
Τὰ κάλλη της καρδιαῖς πολλαῖς ἔνικουσαν,
ἀλλ' ἦτο κολασμένη ἀμαρτωλή.

Τὸ στῆθος εἶχε ἀπὸ πλῆγαις φθαρμένο,
ἔς τὰ πάθη μαραμμένη τὴν καρδιά,
ἔς τὰ κρίματα τὸ σῶμα μολυσμένο,
ὅμως πάντα λαμπρὴ τὴν ὀμορφιά.

Τέλος ἦλθε καιρὸς νὰ μετανοιώσῃ
καὶ νὰ αἰσθανθῇ βαθυὰ τὴν ἐντροπή·
καὶ ἡ πίκρα της μεμιάς ἐστάθη τόση,
ποῦ γιὰ λίγο δὲν ἔμεινε νεκρή.

Εἰς κοπετούς, ἀπελπισιά κι' ὀδύνην
ἢ καυμένην ἔπερνούσε τὸν καιρό·
κ' οἱ στεναγμοί, τὸ κλάμα της, οἱ θρήνοι
ἐφθάσανε ἔψηλὰ ἔς τὸν οὐρανό,

Κ' ἔσθανότουν ὀλίγο ἐλαφρωμένη,
ἀπ' τὴν θερμὴ μετάνοια, τὴν ψυχὴ·
ὄμως ἔπονοῦσε, γιὰτ' εἶχε κρυμμένη
ἔς τὰ σπλάγχνα τῆς ἀρρώστια φοδερή.

Τὴν ἄλυπθην ὁ Χριστός, καὶ μ' ἓνα νεῦμα
τὴν ἰατρῆψε ἀπὸ κάθε τῆς κακὸ·
τῆς ἐχάρισε κιόλας τ' Ἅγιο Πνεῦμα,
τὸν πλειὸ πολῦτιμὸ τῆς θησαυρό.

Κι' ἄλειψε αὐτὴ τὰ πόδια του τὰ θεῖα
μὲ μύρα ποῦχαν ἐξοχὴ εὐωδιά,
τ' ἀσπάσθηκε μ' ὀλόψυχη λατρεία,
τὰ ἰσφόγγισε μὲ τ' ἄφθονα μαλλιά.

Καὶ ὅαν μαθήτρια ἔμεινε μαζί του
ἔς τὰ θαύματα, ἔς τὰ πάθη, ἔς τὸν Σταυρό·
ἐγονάτισ' ἐμπρὸς εἰς τὴν ταφὴν του
κ' αἰσθάνθηκε ὑπεράνθρωπον καῦμό.

Ἐγύρισε ἔς τὸ μνήμα γιὰ ν' ἀλείψῃ
μὲ μύρα τὸ κορμί του τὸ ἱερό,
κ' ἐκόντεψε νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν θλίψῃ
ὅταν εἶδε τὸ μνήμά του ἀδειανό.

Δὲν ἐνοιῶθε ἡ φτωχὴ τὸ πῶς ἐχάθη,
κ' ἐγύρευε τριγύρω νὰ τὸν βρῇ·
καὶ πρῶτη ἐκείνη εὐτύχησε νὰ μάθῃ
ὅτ' εἶχεν ὁ Χριστός ἀναστήθῃ.

Πρῶτα ἔς ἐκείνην ἐφάνη ἀφοῦ ἀναστήθῃ,
κ' ἐκείνη ἀμέσως τοῦπεσεν ἐμπρὸς
γονατιστή... Ὡ πῶς εὐχαριστήθῃ
ὅαν εἶδε τῆς Ἀνάστασις τὸ φῶς !

Γιὰ πάντα τώρα τὸν Χριστό τῆς βλέπει
καὶ μ' ὄλους τοὺς ἀγγέλους τὸν ὑμνεῖ
καὶ χαίρεται τὴν δόξα ποῦ τῆς πρόπει,
γιὰτ' ἔς τὸν κόσμον ἔκλαψε πολὺ.

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ

Διάρκεια παπουτσιῶν

Ἐν τῷ στρατῶνι. Ὁ λοχαγὸς κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν :
— Βρέ, πότον καιρὸν φορεῖς αὐτὰ τὰ παπούτσια, ποῦ τᾶλυσ-
σες κι' ὄλα ;
— Τρεῖς μῆνες, κύριε λοχαγέ.
— Βρέ, γάϊδαρε, ἡ ἀγγελάδα φοροῦσε τὸ πετσὶ αὐτὸ ὡς ποῦ
πέθανε, καὶ σὺ τὸ χάλασες σὲ τρεῖς μῆνες ;

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ

[Γενικός Στρατιωτικός Διοικητής του
Κυβερνείου τῆς Μόσχας]

ΜΕΤΑΕΥ τῶν εὐκλεῶν τέκνων τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, τὰ ὁποῖα ἐτίμησαν καὶ τιμῶσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ ἐλλη- νικὸν ὄνομα, εἶνε καὶ ὁ ἐξ Ἠπείρου ἔλκων τὴν κατα- γωγὴν περιφανὴς ἐν Ρωσσίᾳ Ἑλληὴν Ἀπόστολος Κωνσταντᾶς, Γενικός Στρατιωτικός Διοικητής τοῦ Κυβερνείου τῆς Μόσχας, ἀλη- θὲς σέμνωμα καὶ ἐγκαύχημα τοῦ ἐν τῇ ῥωσσικῇ ἐπικρατεῖᾳ ἑλλη- νισμοῦ. Τὸν βίον αὐτοῦ περικοσμοῦσι πλείστα ὅσα μεγαλοεργὰ κατορθώματα, δι' ὧν κατέκτησε δικαίως τὴν περίβλεπτον ἐν τε τῷ στρατῷ καὶ τῷ ἀριστοκρατικῷ κόσμῳ τῆς Ρωσσίας θέσιν του. Τὸν διακρίνει εὐρυτάτη ἐπιστημονικῇ στρατιωτικῇ μόρφωσις, ἀκε- ραιότης χαρακτήρος, σθένος ψυχικὸν ἔξοχον, καὶ παραδειγματικὴ πίστις καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Οἰκογένειαν, παρ' ἣ ἀπολαύει ἀμερίστου ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐώρασε τὸ ἰωδιλαῖον τῆς ἐξηκονταετοῦς αὐτοῦ ἐν τῷ ῥωσσικῷ στρατῷ ὑπηρεσίας, ἧτις εἶνε πλήρης ἐνδόξων καὶ ἐπιφθόνων σελί- δων. Τόμον ἐλέκκληρον ἠδύνατο νὰ ἐνασχολήσῃ ἡ λεπτομερὴς ἀφήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ διασήμου ἀνδρός, ὅστις ἐπὶ τοῦ στήθους φέρει σεμνυνόμενος δεκαπέντε μεγαλοσταύρους καὶ ἴσαται παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Κοινωνίᾳ τῆς Ρωσσίας ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ μετὰ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Οἰκογένειαν, εἶνε δὲ ὁ τελευ- ταῖος Ἑλληὴν ἢ κ' ἐκ τῶν τελευταίων ἐνδόξων στρατηγῶν παρὰ τῷ ἑμοδόξῳ ῥωσσικῷ Κράτει.

Λογίζομεθα εὐτυχεῖς γνωρίζοντας εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου διὰ τῆς ἐναντι παρατιθεμένης εἰκόνας τὴν σε- βασμίαν καὶ συμπαθεστάτην φυσιογνωμίαν τοῦ εὐκλεοῦς τούτου Ἑλλήνος.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ
Στρατιωτικὸς διοικητής τοῦ Κυβερνείου Μόσχας.

ΕΙΣ ΔΕΛΦΟΥΣ

[Ὅδοιπορικὸν Σημείωμα]

Περιηγούμενος ἐν Ἑλλάδι ἀνὰ πᾶν σχεδὸν βῆμα πατεῖ ἐπὶ ἀρχαίων μνημείων, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ὁ νεκροθάπτης χρόνος κατέχωσε καὶ ἐνεταφίασεν ὑπὸ σωροὺς χωμάτων πανταχοῦ παρακολουθοῦσιν αὐτὸν ἡρωϊκὰ καὶ ποιητικὰ ἀναμνήσεις. Ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης γέμει συντριμμάτων ἐχθρικῶν στόλων οἱ ὄρμοι καὶ οἱ λιμένες καὶ τὰ ἀκρωτήρια ἀναπολοῦσιν ἀνὰ μίαν σελίδα τῆς ἐνδόξου Ἑλληνικῆς ἱστορίας· οἱ βράχοι, αἱ κορυφαὶ τῶν λόφων, οἱ πρόποδες τῶν ὄρεων, αἱ χαράδραι καὶ οἱ ποταμοὶ διατῆρουσιν ἴχνη ἀρχαίου μεγαλείου. Πανταχοῦ παρουσιάζεται ἡ φύσις ἡδελφωμένη μετὰ τῆς τέχνης, τὸ κάλλος μετὰ τῆς φαντασίας.

Οὐδεμιᾶς τῶντι ἀλλῆς χώρας ἢ γῆ εἶναι κατεσπαρμένη μετὰ τῶν μνημείων μαρτυροῦντα τῶν κατοίκων τὴν ἰξυίτητα τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἡμερότητα τῶν ἡθῶν, ἀλλὰ καὶ οὐδαμοῦ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος παρέσχεν ἡ φύσις τοσαύτας τέψεις, τοσαύτας θωπείας εἰς τοὺς περὶ τὰ κάλλη αὐτῆς ἐντρυφῶντας κατοίκους. Καλλιτεχνικώτατα ποιοράματα ἐκτυλίσσονσαι πανταχοῦθεν. Ἐνθεν μὲν παρουσιάζεται διαγεῶσα ἡ θάλασσα διὰ μέσου ἰσοβαφῶν ὄρεων, ἐκεῖθεν προβάλλει μυροβόλος δαφνοστεφῆς χαράδρα, πέραν ἀπορροῶνες πέτραι φέρουσιν ἐπ' ὤμων ὀδοντωτὰ τεῖχη ἀκροπόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου χαιρετᾷ τοὺς προσπλέοντας ἡ παρθένος Ἄθηνᾶ ἀπὸ τοῦ μονήρους αὐτῆς ναοῦ· ἡ δὲ κυπάρισσος καὶ ἡ ἱερὰ βάτος, ὁ κισσὸς καὶ ὁ πλάτανος, ἡ ἄμπελος καὶ ἡ συκῆ προσφέρουσι γλυκεῖς καρποὺς καὶ σκιάν εἰς τὸν διαβάτην, ἐνῶ νάματα κρυσταλλώδη ἐκεῖ που πλησίον φλοισβίζοντα διαχέουσι ὄρεσον καὶ χαρὰν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἄπαντα δὲ ταῦτα καλύψει διὰ τοῦ χρωστικῆς ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος ζωγράφος, ὁ μάγος ἥλιος, διανέμων μετὰ θαυμασίας ἀρμονίας τὰ γλυκύτατα καὶ καταθαμβοῦννα τοὺς ὀφθαλμοὺς ποικίλα ἐκεῖνα χρώματα καὶ ἐναλλάσσων αὐτὰ τεχνῆντως κατὰ τὰς μεταβολὰς τῶν ὥρων τοῦ ἔτους καὶ κατὰ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς ἐπηρείας.

Τοιαύτας ἐντυπώσεις ζωηροτάτου θαυμασμοῦ ἀπεκόμισα πολυλαγόνει τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς ἐαρινὰς ἐκδρομάς μου· τοιαῦτα δὲ κατὰ φρένα ἔχων καὶ πάλιν ἀπεγαίρητσα τὴν ἐσπέραν τῆς 23 Μαΐου τὸν ἡμικοιμώμενον ἤδη Πειραιᾶ, ἐπιβίθασθεις ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἐνός τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Γουδῆ.

Πρώτη φροντίς τοῦ ταξιδεύοντος εἶναι ἡ ἐγκατάστασις καὶ τοποθέτησις· ὅθεν ἀφοῦ ἐγνώρισα τὸν σπιθαρόν καὶ ἀκάματον πλοίαρχον κ. Χαράλαμπον Κυριακόν, ἀνηθρόν φέροντα τὸ γῆρας, ἐξηρεύνησα τὰ ἄδρα τῶν κοιτωνίσκου, ἐνθα ὁ θαλαμηπόλος κατέθεσε τὰ ἰδιοπορικά μου σκευὴ ἐπὶ ἐνός τῶν δύο κλινιδίων. Τὴν τέγγην τοῦ οἰκονομεῖν τὸν ἄδρα ἐτελειοποίησεν ἡ ναυπηγικὴ τοσοῦτον, ὥστε τοποθετεῖ ἐντός ἐμβαδοῦ δύο τετραγωνικῶν μέτρων, ὅσα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὁ ἐπιτηδεύτατος ξε οὐδὸς ἐντός δεκαπλασίας ἐκτάσεως. Δὲν ἐπιχωρῶ ὅμως ἐγὼ διὰ τὸ κατόρθωμα πικρὰν λαβὼν πείραν εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης δοκιμῆς. Εἰς τὴν ἀναρχίχησιν ἐπὶ τοῦ κλινιδίου εὐδοκιμεῖ ἰδίᾳ ὁ ἔχων διπλωμα γυμναστικῆς, διότι ἀπαιτεῖται μυῶνων ἰσχύς καὶ ἐλαστικότης, σώματος δ' εὐλυγισία μεγάλη, ὥστε νὰ συσπειρωθῆ ὁ ὕπνου ἐπιθυμῶν ἐν τὸς τοῦ στενοῦ ἐκείνου κίβωτιου, χωρὶς κινδύνου κατάξεως σκελῶν ἢ συρράξεως κρανίου.

Τέλος πάντων κατώρθωσα ν' ἀνέλθω ἀβλαβῶς εἰς τὴν κοίτην μου, ἀναμένων τὴν πρὸ τοῦ πορθμοῦ τῆς Κορίνθου εἰς Ἰσθμίαν ἀφίξιν τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ παρασταθῶ κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς διὰ τῆς διώρυγος, τοῦθ' ὅπερ ἐγένετο περὶ μέσας νύκτας. Τὰ διδῶνα ἀπὸ τὰς ἀτμοπλοϊκᾶς ἐταιρίας πληθρόνεται κατὰ μῆνα διὰ γραμματίων, ὑπολογιζόμενα πρὸς ἓν μὲν φράγκον χρυσὸν κατ' ἐπιβάτην, ἡμισυ δὲ κατὰ τόνον ἐκτοπίσεως τοῦ πλοίου, ὥστε θὰ εἶχον οὐκ' εὐκαταφρόνητον μέρισμα οἱ μέτοχοι, ἐὰν διήρχοντο ἐκείθεν πολλὰ ἀτμόπλοια. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ ἐκεῖνα ἀκόμη τὰ πλοῖα τὰ ἐκ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης προσερχόμενα, τὰ μόνον συντομεύοντα τὸν πλοῦν διὰ τῆς διώρυγος ὀπιστέρουσιν αὐτήν, προτιμῶντα τὸν περίπλου, λόγῳ ὅτι οὐ μόνον ἐπικίνδυνος ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ διάβασις ἕνεκα τῆς στενότητος εἰς πλοῖα ὀπισσοῦν μεγάλα. Ὡστε αἱ πρόσοδοι τῆς ἐταιρίας εἶναι ἐλάχιστα καὶ δυσανάλογοι πρὸς τὸ δαπανηθὲν κεφάλαιον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως· οὐχ' ἦττον οἱ μέτοχοι καὶ τῆς πρώτης ἐταιρίας καὶ τῆς νῦν δευτέρας ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ καυχῶνται ὅτι τὰ χρήματα αὐτῶν ἐκυκλοφόρησαν καὶ συνετέλεσαν ἔργον, ὅπερ οὐδ' αὐτὸς ὁ Νέρων κατώρθωσε. Τὸ μόνον δυσάρεστον εἶναι ὅτι δὲν ἐξετελέσθη κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, διότι καὶ στενὴ εἶναι ἡ διώρυξ καὶ τὰ ἐκατέρωθεν τοιχώματα δὲν ἔρουν· τὴν πρέπουσαν κλι-

σιν πρὸς ἀποφυγὴν καταπτώσεως τῶν χωμάτων. Ἀλλὰ καὶ ὁ φωτισμὸς ἐν καιρῷ νυκτός εἶναι ἀνεπαρκής, ὥστε μεγάλη ἀπαιτεῖται προσοχὴ παρὰ τοῦ πλοίαρχου καὶ δεξιότης περὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ πηδαλίου.

Τὴν πρῶταν προσηγγίσαμεν εἰς τὴν πετρώδη Ἀντίκυραν, ἧς ὁ ἐλλείβορος ἦν ἄλλοτε περιζήτητος, καὶ περὶ τὴν 8ην ἠγκυροβολήσαμεν ἐν τῷ λιμένι τῆς Ἰτέας. Ἄλλοτε πρὸς δυσμὰς τοῦ λιμένος καὶ εἰς τὸν μυχόν τῆς προεκτάσεως αὐτοῦ, τὰ νῦν Ἀγκάλη καλουμένης, ὑπῆρχε μικρὰ πολίχνη, ἧτις κατεστράφη ἐκ θεμελίων κατὰ τοὺς φοβεροὺς σεισμοὺς τοῦ 1870. Ὅπου δὲ ἡ σημερινὴ πόλις, δὲν ὑπῆρχε πρὸ τριακονταετίας ἄλλη οἰκοδομὴ πλὴν τινων τελωνιακῶν παραπηγμάτων καὶ καλυθῶν, καὶ φρέαρ ὀνομαστὸν ὑπὸ μεγάλης ἰτέας σκιαζόμενον, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ νέα πόλις, ἀρθμοῦσα νῦν ὑπὲρ τοὺς χιλίους πεντακοσίους κατσίλους. Ἐτι δὲ καὶ νῦν σώζονται ἐπὶ τῆς παραλίας ἱκανὰ τῶν δένδρων τούτων προσεπιμαρτυροῦντα τὸ ἀκριβές τῆς ἐτυμολογίας. Ἡ Ἰτέα εἶναι τὸ ἐπίγειον τῆς Ἀμφίσσης, κοινῶς Σάλωνα καλουμένης, περιέχει δὲ σημεῖα προαγωγῆς ἢ φιλοπονίας τῶν κατοίκων καὶ ἡ πολλαχῶς τερπνὴ καὶ ἐμπορικὴ αὐτῆς θέσις Ἄλλοτε εἰς ἀρχαιστάτους χρόνους τὸ ἐπίγειον τῆς Ἀμφίσσης καὶ τῶν Δελφῶν ἔκειτο δύο χιλιόμετρα πέραν τῆς Ἰτέας πρὸς ἀνατολὰς παρὰ τὸ ὄρος Κίρρις, ἐκεῖ ὅπου νῦν κεῖται τὸ χωρίον Ἅγιος Νικόλαος ἢ Ξηροπήγαδον. Τῶντι τὸ χωρίον τοῦτο ἐκ διακοσιῶν περίπου οἰκογενειῶν ἀπαρτιζόμενον ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς καλυφθείσης ὑπὸ τῶν ἐπιχώσεων ἀρχαίας Κίρρας, ἧς ἐρείπια φαίνονται ἢ προκυμαῖα ἀμέσως ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ πρὸ αὐτῆς ἀριστερῶθεν μέγα ἐξάμετρον τετράγωνον ἐξ ὀγκολίθων κτίσμα, ὅπερ ἢ ὡς σκοπιὰ ἐχρησίμευεν ἢ ὡς βᾶσις μεγάλου ἀγάλματος. Πεντακόσια δὲ μέτρα παραιτέρω κατὰ τὰς ὑψωρεῖας τοῦ ὄρους, ὅπου καὶ ναῖσκος τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου, ἀναθρόσιν κατὰ σειράν ἄφθονα ὕδατα σχηματίζοντα ὀλόκληρον ποταμὸν ἐκβάλλοντα εἰς τὸν παρακείμενον αἰγιαλόν. Τινὰ τούτων τεχνικῶς περιορισθέντα κινουσι παρακείμενον ὑδρόμυλον, τὰ δ' ἐπιλοιπα σταθμεύοντα σχηματίζουσι δυσώδη καὶ νοσοποιὰ ἔλη.

Ὁ ποταμὸς οὗτος βεβῶσις εἶναι ὁ ἀρχαῖος μνημονεύμενος Πλεῖστος, πιθανόν δὲ ὅτι ἀπολέσας τὴν ἀρχικὴν κοίτην, λόγῳ σεισμικῶν ἀλλοιώσεων, ἀναθροῖε ὑπὸ τὸ ὄρος ἐκ πλείστον μερῶν ἐξ οὗ ἴσως καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβε.

Εἰς τὸ πρὸ τῆς Κίρρας ἀλίπεδον ὑπῆρχε κατὰ τοὺς εὐκλεεῖς χρόνους ἵππόδρομος καὶ ἐκεῖ κατὰ τὰ Πύθια ἐτελοῦντο καὶ οἱ ἵππικο ἀγῶνες, παρείχετο δὲ εἰς θέαν ναὸς Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος

και Λητοῦς και ἀγάλματα τούτων μεγάλα, ἔργα Ἀθηναίων γλυπτῶν.

Ἡ εἰς Ἀμφισσαν ἀγούσα ὁδὸς διέρχεται διὰ τοῦ περηνισμένου ἐλαιῶνος, τοῦ ὁποῦ ἐράμιλλοι οὐδαμοῦ, καθόσον γνωρίζω, ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν ἀνηθρότητα τῶν δένδρων και τὸ μέγεθος τοῦ καρποῦ. Αἱ ἐλαίαι τῶν Σαλώνων εἶναι περιζήτητοι και οὐδέποτε λησμονεῖ αὐτὰς ὁ γευθεὶς, διὰ τοῦτο και οἱ Ἀμφισσεῖς τὰς περιποιῶνται περισσότερον ἴσως και τῶν θυγατέρων. Ὅτε διήλθον ἐκεῖθεν ὅλος ὁ ἐλαιῶν ἦτο κατάφορτος ἀνθέων, ἐξ οὗ προσημνύετο ἄφθονος και ἐκλεκτὴ συγκομιδὴ. Μετὰ μιᾶς ὥρας και τέταρτον ἀμαξηλασίαν ἐφθάσαμεν εἰς Ἀμφισσαν τὴν πάλαι ὀνομαστοτάτην και μεγίστην πόλιν τῶν Λοκρῶν και νῦν ὡς και ἀπὸ Τουρκοκρατίας, ἐκτίσθη ὡς ἔτυχεν ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου φέροντας ἐπὶ κορυφῆς τὴν ἀκρόπολιν. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς μὲν αὐτῆς ὑψοῦται ὁ Παρνασσός, πρὸς δυσμὰς δὲ ὁ Κόραξ, ὅρη ἐκ τῶν ὑψηλοτάτων τῆς Ἑλλάδος· τοῦ Κόρακος μάλιστα (κοινῶς Γκιῶνα) τὸ ὕψος, 2510 μέτρων, ὑπερβαίνει τὸ τοῦ Παρνασσοῦ κατὰ πεντήκοντα περίπου μέτρα, ἀμφότερα δὲ ἦσαν πεφορτωμένα χιόνων και ὀμίλης. Ἐν μέσω τῆς ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἀγούσης κείται μεγάλη δεξαμενὴ δεχομένη τὰ κατάψυχα ὕδατα τῆς πηγῆς τοῦ παρακειμένου ἔρους και ἀπὸ ἐξ κρουῶν, παρατεταγμένων εἰς τὰς δύο αὐτῆς πλευράς, ἐκχέουσα αὐτὰ ἄφθονα και διαυγῆ εἰς τὰς πρὸς ὕδρευσιν και πλύσιν προσερχομένας κόρας. Ἡ ἀκρόπολις ἡ κίστρον κοινῶς κείται ἐπὶ ὄξυτάτου και ἀποκρήμνου βράχου. Ἐφ' οὗ σώζονται ἴγνη τειχῶν, Ἑλληνικῆς, Φραγκικῆς και μουσουλμανικῆς τέχνης. Ἡ πύλη τοῦ φρουρίου διατηρεῖται ἀκεραία χάρις εἰς τοὺς κυκλωπέους αὐτῆς παραστάτας, και φαίνονται ἀκίμη αἱ ὀπαί, ἐν αἷς οἱ στρόφιγγες τῶν θυρῶν και οἱ μοχλοὶ καθηλοῦντο· τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευομένου, οὔτε ἡ θέσις κἀν διακρίνεται. Ὁ χρόνος μετέβαλε τὰ πάντα εἰς σωροὺς ἐρείπιων ἀνὰ μέσον τῶν ὁποίων διαψιλῶς ἡ γλότη και αἱ ἀκάνθαι φύονται. Ἐξω τῆς πύλης ἐπὶ ἐπιπέδου χαμηλοτέρου κατὰ δύο ἢ τρία μέτρα ὑπάρχουσι και ἄλλα ἐρείπια προμαχῶνων και οἰκοδομῶν. Ἴσως ἐκεῖ κατόικουν οἱ φρουροὶ Ὁ χρόνος, βοηθὸς ἔχων τὸ πῦρ και τὸν σίδηρον, τὰ πάντα ἐφείριε διὰ μέσου τοσούτων αἰώνων· ἀλλεπάλληλοι δὲ σεισμοὶ κατέρριψαν και κατασυνέτριψαν ὅσα τυχὸν διεσώθησαν ἀπὸ τῆς φθορᾶς τῶν βραβάρων ἐπιδορμῶν. Σήμερον αἶγες βίσκουσιν ἐκεῖ ἀνέτως και που περιέρχεται τις περιηγητὴς, μετὰ κόπου ἀναρριχώμενος ἐπὶ τοῦ ἀποκρήμνου ἐκεῖνου βράχου, ἔρχεται νὰ ρεμβάσῃ ἀναπολῶν παρελθουσῶν γενεῶν ἐπεισόδια και νὰ θυμιάσῃ τὸ ἐξαίσιον πα-

νόραμα τὸ πρὸ ὀφθαλμῶν ἐκτυλισσόμενον ἐκεῖθεν ἡ πόλις, χάριν τῆς ἀποστάσεως ἀποκρύπτουσα τὰς ἀσχημίας, παρουσιάζει εἰκόνα συμπλέγματος φαιδρῶν οἰκίσκων ἀναμέσον θαλαρῶν καταπρασίνων δένδρων· ἐγγυτέρω δὲ τῶν ἄλλων ἐξέχει ἡ νεώδητος εἰρκτὴ, ἥτις ὅμως, ὡς ἤκουσα, δὲν θεωρεῖται πολὺ στερεὰ και ἀσφαλῆς.

Ἐν Ἀμφισσῇ ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀκαθαρσία, ἐνθυμίζουσα ὅτι και οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι ἐπωνομάσθησαν διὰ τοῦτο και Ὀζόλαι δηλαδὴ δυσώδεις. Καὶ ἐκείνων μὲν τὸ ἐπάνωμον προῆλθε, λέγει ὁ Παυσανίας, ἐκ τῆς ἀποφορᾶς τῶν ἀδεψήτων δερμάτων, ἀτινα μετεχειρίζοντο ἀντὶ ἐσθῆτος, οἱ σημερινοὶ ὅμως κάτοικοι εἰσὶ κοσμίως και εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι, ἔξουσιν ὅμως κυριολεκτικῶς αἱ ὀδοὶ και αἱ στενωποὶ αὐτῶν, ὥστε διερχόμενος ἐκεῖθεν ἀναγκάζομαι νὰ φράττω τῆς ἀσφῆσεως τὸ ὄργανον. Τοιοῦτον βρωμερώτατον ἀέρα ἀναπνέοντες οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, κατατῆκονται ὑπὸ μελαγχολίας και ἀσθενειῶν παντοδαπῶν και δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι εἶναι εὐκόλον νὰ ἐπανεῖλθῃ ἡ ὑγίεια και ἡ εὐθυμία εἰς τὴν πόλιν των, εἴαν ἕκαστος κατασκευάσῃ εἰς τὸν οἶκόν του βόθρον και σφραγίσῃ τὴν ὀπὴν αὐτοῦ δι' ἀπλυστάτης σιφωνοειδοῦς λεκάνης. Τῆς καθαριότητος και τοῦ ἀνθρωπισμοῦ κήρυκες ἔπρεπε νὰ ἦναι εἰς τὰς τῶσον ἀκαθάρτους πόλεις και τὰ χωρία οἱ δήμαρχοι και, ἐν ἑλλείψει τοιούτων πολιτισμένων δημάρχων, οἱ νομάρχαι· και οἱ ἐπίλοιοι ὑπάλληλοι. Νομίζω δὲ ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ ἐπιβλέπῃ ἡ ἀστυνομία τὰ τῆς καθαριότητος, ἔχι μόνον ἐπὶ τῶν ἀψύχων ἀλλὰ και ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ἐκείνων ὄντων, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε λούονται, οὐδέποτε ἀλλάζουσι ὑποκάμισον, ἀλλ' ἐναστυνίζονται εἰς τὴν ρυπαρότητα και εἰς τὴν διατυδίαν. Οἱ οὗτω διακτώμενοι ἄνθρωποι εἶναι κινήτὰ φυτώρια φθειρῶν και μύζαι φθοροποιῶν μολυσμάτων ἐκ πάσης ἀκαθαρσίας, προξενούντες ἀηδίαν εἰς τοὺς πλησιάζοντας και αἰσχος εἰς τὴν πολιτείαν. Ἄλλ' ἐπανερχομαι εἰς τὴν Ἀμφισσαν. Ἐγγὺς τοῦ καταστήματος τῶν δικαστηρίων ὑπάρχει εἰδὸς τι ἀμόρφου, ἀνωμάλου και ἀκαθάρτου πλατείας και ἐν μέσω αὐτῆς, πρᾶγμα ἀπροσδόκητον, κρήνη και πήδαξ, ὅλος ἀνάρμοςτος πρὸς τὴν κυκλοῦσαν αὐτὸν ἀκομίαν. Τὸ μόνον καθάριον και εὐπρεπὲς μέρος τῆς Ἀμφισσης, εἰδὸς τι ὁάσεως, εἶναι ὁ στρατῶν και τὸ πρὸ αὐτοῦ κομψότατον κηφάριον. Ἐμαθον ὅμως εὐχαρίστως ὅτι ὁ νέος Δήμαρχος ὑπόσχεται νὰ καθαρίσῃ και εὐπρεπίσῃ τὴν πόλιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι πολὺ δύσκολον, ἀφοῦ εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τοῦ προνοῦς τοῦ λόφου και μὲ ἐλαχίστην δαπάνην δύναται νὰ κατασκευασθῇ μικρὰ ὑπόνομος πρὸς διοχέτευσιν τῶν ἀκαθαρσιῶν εἰς τι ἀπόκεντρον μέρος τῆς κοιλάδος.

Τῆ ἐπαύριον κυριακῇ ἐκινήσαμεν ἐφ' ἀμάξης πρὸς τοὺς Δελφούς (Καστρὶ) κατὰ τὴν 6 πρωϊνὴν ὥραν καὶ μετὰ δίωρον ἀνάβασιν δι' ἐλιγμῶν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κωμόπολιν Χρισσὸν, τὴν ἀρχαίαν Κρίσσαν, ἣν τρεῖς περιεβράμμενοι ἀνερχόμενοι, ἕωσοῦ εἰσελάσαντες ἐσταθμεύσαμεν πρὸ τῆς μεγάλης κρήνης, ὅθεν ψυχρὸν καὶ κρυσταλλῶδες ὕδωρ ἀφθόνως ὀροῖζει τὰς ὑδρευόμενας Χρισσιῆδας. Τὸ Χρισσὸν κατεστράφη ἐκ θεμελίων μετὰ μεγίστου μέρους τῆς ἐπαρχίας ὑπὸ τῶν φοβερῶν σεισμῶν τῶν συγχλονισάντων ἐκ θεμελίων ὅλα ἐκεῖνα τὰ σεισμογενῆ ἔρη καὶ τὰς κοιλάδας ἐν ἔτει 1870. Δὲν ἀπῆκε λίθον ἐπὶ λίθον ὁ σεισμός ἐκεῖνος, ὃν μετὰ φρίκης ἐνθυμοῦνται οἱ πρεσβύτεροι τῶν κατοίκων οὐ μόνον δὲ τὰς κατοικίας ἀνέτρεψε καὶ ἐνεταφίασεν ὑπὸ τὰ ἐρείπια αὐτῶν πάμπολλα ἀνθρώπινα πλάσματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔρη συνεχλόνισε καὶ ἀπὸ τὰς πλευρὰς αὐτῶν παμμεγίστους βράχους ἀπέσπασε καὶ εἰς μεγάλῃ ἀπόστασιν κατεκύλισε.

Ἀπὸ τοῦ Χρισσοῦ διὰ ζητοειδοῦς ὁδοῦ μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἄνοδον ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοπορίας, εἰς τὸ περιλάλητον ἐν Δελφοῖς μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ ἐντύπωσις ἣ ἐκ τῆς θεᾶς τῶν εὐθυτενῶν ἐκεῖνων βράχων τῶν ἀπορωγῶν καὶ ἐρυθροχρῶν, τείχη, λέγεις, χειροποίητα, κατασκευασθέντα ὡς περίβολος τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων. Ὁ ταῦτα ἐπισκοπῶν καὶ τὴν κύκλῳ μυστηριώδη φούσιν, ἰδὼ ὁμολογῆσθαι ὅτι θέσιν μᾶλλον ἐπιβάλλουσαν καὶ καταπληγούσαν τὴν φαντασίαν δὲν ἦτο εὐκολὸν νὰ εὐρωσιν ἄλλαχθῶ οἱ ἰδρῶσαντες τὸ μαντεῖον. Δελφοὶ ὠνομάσθη τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ Δελφοῦ υἱοῦ τῆς νόμφης Κελαινοῦς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἄλλου Δὸν Ζουὰν τῶν χρόνων ἐκεῖνων ἔφερον ὅμως καὶ τὸ ὄνομα Πυθῶ ἡ πόλις ἀπὸ Πύθιν τὸν τοῦ Δελφοῦ υἱὸν καὶ διάδοχον τῆς βασιλείας. Τὴν πόλιν μετὰ τοῦ σύνεγγυς ἱεροῦ χώρου ὠκοδόμησαν οἱ Δελφοὶ ἐπὶ ὑψώματος κάτωθι τῶν ἀποκηρμῶν καὶ ὀρθίων βράχων, ὥστε διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ ἀνερχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον ναὸν ἦ τὰς στοὰς μέγρι τῆς ὑψίστης κορυφῆς ὅπου κεῖται τὸ Στάδιον.

Τὸ στάδιον τοῦτο εἶχε κατ' ἀρχὰς κτισθῆ ἐκ τῆς ἐγγωρίου πέτρας, ἄχρις οὗ ὁ τῶν χρόνων ἐκεῖνων μεγαλόδωρος εὐεργέτης Ἡρόδης ὁ Ἀττικὸς ἀνωκοδόμησεν αὐτὸ ἐλόκληρον ἐκ Πεντελησίου λίθου, ὡς νῦν παρ' ἡμῖν τὸ Παναθηναϊκὸν ὁ φιλόπατρις Ἀδέρωφ.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τοσαύτῃ ἦτο ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ πρὸς τὰ μαντεῖα πίστις, ὥστε οὐδὲν ἐπεχειρεῖτο ἄνευ τῆς συμβουλῆς τοῦ χρηστηρίου, τοῦ ὁποῖου, εἰρήσθω ἐν παρώδῳ, οἱ χρησμοὶ ἦσαν πάντοτε λοξοὶ καὶ διαφρονοῦμενοι. Οἱ ἀποστελλόμενοι ἰνα ζητήσασιν τὴν γνώμην τοῦ θεοῦ ἐκαλοῦντο θεωροί. Θεωροὺς λοι-

πὸν ἔπειπον πολλάκις διὰ ψύλλου πῆδημα. Ταῦρος φέρ' εἰπεῖν ἐν Κερκύρα ἀπομακρυνόμενος τῆς λοιπῆς ἀγέλης κατήρχετο καθ' ἐκάστην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἐμυκάτο προσθλέπων τὴν θάλασσαν. Τοῦτο παρατηρήσας τελευταῖον ὁ βουκόλος παρηκολούθησεν αὐτὸν καὶ ἰδὼν πλῆθος ἀμετρον γχθῶν ἐκ τοῦ γένους τῶν θύνων, ἔδραμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνήγγειλε τὸ θαῦμα εἰς τοὺς Κερκυραίους, οἵτινες ἀμέσως ἔσπευσαν νὰ συλλάθωσι τοὺς θύνους· παραδόξως ὅμως ἀπετύγχανον ὅλα αὐτῶν τὰ τεχνάσματα, ἕωσοῦ ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν εἰς Δελφοὺς θεωροὺς διὰ νὰ ἐρωτήσωσι τὸ αἶτιον. Ἡ Πυθία ἀπήντησεν ὅτι ἀνάγκη νὰ θυσιάσωσι τὸν ταῦρον εἰς τὸν Ποσειδῶνα, τούτου δὲ γενομένου οἱ θύνου ἠλιεύθησαν εὐχερέστατα. Τοιαῦτα θαύματα ἐκοινολογοῦντο καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔτι περαιτέρω, ὡς παρ' ἡμῖν σήμερον τὰ ἐν τοῖς συναξαρίοις ἱστορούμενα καὶ κατὰ τινὰς πανηγύρεις κατ' ἔτος τελοῦμενα. Ἀπὸ εὐλαθείας δὲ καὶ εὐγνωμοσύνης κινούμενοι οἱ ἄνθρωποι ἐκόμιζον πλοῦσια ἀφιερῶματα πανταχόθεν τῆς οἰκουμένης εἰς τὰ μαντεῖα, ὧν προξήρχε τὸ ἐν Δελφοῖς. Ἐκεῖ λοιπὸν συνεσωρεύθη τοσαύτῃ πλῆθος χρυσοῦ καὶ πολυτίμων ἔργων τέχνης, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ διεγερθῆ τὸ ἀρπακτικὸν ὀρμέφυτον διαβόητων ληστῶν καὶ ἄλλων δυναστῶν. Ἄπαντες οἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπεθόντες βάρβαροι ἐξέδραμον χάριν λεηλασίας καὶ μέχρι τῶν Δελφῶν, καὶ μοῖρα τῆς στρατιᾶς τοῦ Ξέρξου καὶ οἱ Γαλάται ὕστερον ὑπὸ τὸν Βρέννον. Οἱ Φωκεῖς δέκα ἔτη κατεῖχον καὶ ἐνέμοντο τὰς προσόδους τοῦ χρυσοφόρου μαντεῖου, ἀλλὰ καὶ ὁ θηριόψυχος Νέρων ἤρπασεν ἐκεῖθεν καὶ μετεκόμισεν εἰς Ρώμην πεντακῶσια χάλκινα ἀγάλματα.

Τοσαῖς ἐσυλήθη τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοσαύτας ἔπαθε καταστροφὰς ἀπὸ ἐπιδρομᾶς καὶ δηλώσεως, ὥστε ἤδη ἐπὶ Πausανίου ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν συνεχρομένην πρὸς τὸ ἱερόν, ἔβλεπε ναοὺς ἡρειπωμένους καὶ γυμνοὺς ἀναθημάτων καὶ ἀγαλμάτων. Οὐχ' ἦττον ἐσώζοντο ἀκόμη τότε πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἐκ μαρμάρου καὶ χαλκοῦ, καὶ τινὰ μάλιστα ἐπίγρυστα, ἐν οἷς ἡ περικαλλὴς Φρόνη, τὸ θαυμάσιον ἔργον τοῦ Πραξιτέλου, καὶ ἄλλα ἄλλων διασῆμων καλλιτεχνῶν προῖοντα, ἐν δὲ τῇ Ἐτέχῃ εἶδεν ὁ ἀκριβῶς τὰ πάντα εξετάσας περιηγητῆς πολλὰς εἰκόνας τοῦ Πολυγνώτου καὶ περιέγραψεν αὐτὰς μετὰ πάσης λεπτολογίας. Ἐφυλάττοντο ἐκεῖ ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ πολυτίμα κειμήλια, φέρ' εἰπεῖν ὁ λίθος τὸν ὁποῖον ἀντὶ τοῦ παιδὸς προσέφερον εἰς τὸν παιδοφάγον Κρόνον ἡ σύζυγός του Ρέα καὶ οὕτω ἐσώθη ὁ τῶν θεῶν πατήρ Ζεὺς ἀπὸ τῶν πατοικῶν ὀδόντων, καὶ ὁ ὀμφαλὸς τῆς γῆς, ἄλλη πέτρα λευκὴ στηθεῖσα ἀκριβῶς κατὰ τὰς τότε ἀστρονομι-

κὰς δοξασίας τῶν Δελφῶν, τὰς καὶ ὑπὸ Πινδάρου ἐξυμνηθείσας, ἐπὶ τοῦ σημείου, ὅπου τὸ κέντρον τῆς γῆς, καὶ ὁ σιδηροῦς θρόνος, ὅπου αὐτὸς ὁ Πίνδαρος καθεζόμενος ἔψαλλε τὰ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἄσματα.

Ἐκεῖ που ἐσώζετο καὶ πέτρα ἀπὸ τῆς γῆς ἐξέχουσα· καὶ ἐπὶ ταύτης, κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν, ἀνήρχετο τὸ πάλαι ἡ πρόμαντις Ἡροφίλη ἡ ἐπικληθεῖσα Σιδύλλα καὶ ἀνήγγελλε τοὺς χρησμούς. Ἐν δὲ τῷ προνάῳ ἀνέκειντο τὰ πολυθρόνητα ἐπιγράμματα τῶν ἐπτὰ σοφῶν Γ ν ὦ θ ι σ ' α ὕ τ ὸ ν κ λ ι Μ η δ ἔ ν ἄ γ α ν.

Ἄλλὰ τῶν ἐπιδρομῶν αἱ διαρπαγαὶ ἀπεγύμνωσαν τοὺς Δελφοὺς τῶν πανταχόθεν τῆς ὑψηλῆς προσκομιζομένων ἀφιερωμάτων, καταστρεπτικοὶ δὲ σεισμοὶ ἀπετελείωσαν τὸ ἔργον τῶν λυσαλαῶν καὶ φονικῶν πολέμων καὶ καταροίψαντες ἐκ θεμελίων τὰ περικαλλῆ οἰκοδομήματα, τὰ ὅποια ἀνήγειραν διαπρεπεῖς ἀρχιτέκτονες, ἐν οἷς καὶ Σπίνθαρος ὁ Κορίνθιος ὁ οἰκοδομησάς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἀπαράμιλλοι γλύπται καὶ ζωγράφοι κατεκόσμησαν, μετέβαλον εἰς ἄμορφον σωρὸν ἐρείπιων, ἄνωθεν δὲ τούτων μετὰ παρέλευσιν χρόνων οἱ νεώτεροι κάτοικοι τῶν Δελφῶν, ποιμένες καὶ ἀγρόται, ἔκτισαν τὰς πτωχικὰς τῶν καλύβας, οὐδὲ κἄν ὑποπέθοντες ὅτι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν ἔκειντο ἐνταφιασμένα ἔνδοξα λείψανα παρωχημένου μεγαλείου. Μόλις μετὰ αἰῶνων παρέλευσιν διήγειρε τὴν περιέργειαν τῶν ἀρχαιολογούντων ὁ λησμονηθεὶς ἐκεῖνος γῶρος καὶ τελευταῖον πρό διετίας ἡ ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Συγλῆ πρωτοβουλία τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Ωμόλ, ἀνέλαβε πᾶν φιλοτίμως νὰ ἐκθάψῃ τοὺς μεταξὺ ἐρείπιων καὶ γωμάτων κεκρυμμένους θησαυροὺς, καὶ νὰ ἐξιγιάσῃ ἐν ἔτι μυστήριον ἐκ τῶν ἀποκρύφων τῶν παναρχαίων θησαυρημάτων.

Ἐμπλεως λοιπὸν περιεργείας καὶ σεβασμοῦ ἐπεσκέφθη πρῶτον τὸ μουσεῖον ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ πεπειραμένου καὶ φιλόφρονος κ. Κοντολέοντος. Τοσαῦτα εἶχον γραφῆ ἐγκώμια περὶ τοῦ ἀρτίως ἀνευρεθέντος ἀγάλματος τοῦ δῆθεν παριστάμενος τὸν τύραννον Ἰέρωνα, ὥστε ἀμέσως ἐκεῖ ἐστράφη ἡ προσοχὴ ἡμῶν τῶν ἐπισκεπτῶν. Ὅτι ἄλλοῦς τὸ εὐρημα εἶναι πολυτίμον οὐδεὶς λόγος, ἀφοῦ τοιοῦτων διαστάσεων καὶ τοιαύτης ἀρχαιολογικῆς ἀξίας οὐδαμῶς ὑπάρχει· νομίζω ὅμως ὅτι ἐξωγκώθη ἄγαν ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτοῦ ποιότης. Ὡραῖον τὸ ἄγαλμα δὲν εἶναι, οὔτε καλλίστης τέχνης ἔργον ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν ἀρχαῖά· ἔχει δὲ προσθέτους ὀρθαλισμοὺς ἐξ ἑτέρας ὕλης, τεχνικώτατον ἀπομίμημα τῶν φυσικῶν, καὶ τὸ παραδοξώτερον οὔτε ὁ χρόνος οὔτε τοῦ γωμάτος ἡ ἐπίδρασις ἠλλοίωσαν τὸ χρῶμα ἢ τὴν στιλπνότητά τῶν ψευδῶν ἐκείνων ὀφθαλμῶν. Τὸ ἄγαλμα εἰ-

κονίζει ἄνδρα ὄρθιον ἰστάμενον ἐπὶ ἄρματος φέροντα ποδῆρη ἐσθήτα, γυναίξιν μᾶλλον ἀρμίζουσαν, πολυπτύχον, καὶ διὰ τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν κρατοῦντα τεμάχια τῶν ἡνίων τῶν ἵππων, εἶναι δὲ ἀσκεπῆς καὶ γυμνόπους. Οὐδὲν τὸ ἡγεμονικὸν ὑπάρχει· ἐν τῷ ὁμοιώματι ἐκείνῳ, οὔτε διακριτικὸν τὸ σύμβολον, ἀλλ' οὔτε κἄν ἀνδρικόν τι, ὥστε ὅπως οὐκ ἀπίθανος φαίνεται ἡ ὁμοίωσις, ὅτι τὸ ἄγαλμα εἰκονίζει τὸν τύραννον Ἰέρωνα, ἀφοῦ μάλιστα γνωστὸν ἐστίν ὅτι τοῦ Ἰέρωνος τὰ χαλκᾶ ἀφιερώματα, προσκομισθέντα ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, κατέκειντο ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἐν τῷ μουσεῖῳ ἄξια προσοχῆς εἶναι καὶ ἄλλα μικρὰ γάλκινα ἀγάλματα, κεφαλὴ βροῦς, χεῖρ κρατοῦσα λαβὴν ἢ πιθανώτερον τόξον ἢ μέρος τι τοῦ ἄρματος ἐν ᾧ ὁ ὑποτιθέμενος Ἰέρων. Καλλίστης δὲ τέχνης σῶμα γυμνὸν ἀθλητοῦ καὶ παῖς ἐπιχαρίτως μειδιῶν, ἀμφοτέρω μαρμαρίνα. Τὸ ἔργον τῆς Γαλλικῆς Συγλῆς εἶναι οὕτως μέγα καὶ πολλὰ ἔφερον εἰς φῶς πολύτιμα καὶ περιεργα. Ὑπολείπονται ὅμως ἀκόμῃ ἀνεξερευνήτητα πλεῖστα ὅσα, ἀλλ' ἀρὰ γε θὰ παρέξῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην χρηματικὴν χορηγίαν ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἀνασκαφῶν· Εὐχονται τοῦτο θερμοῦς οἱ φιλάρχαιοι, προτρέπουσι δ' ἐνταυτοῦ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν νὰ οἰκοδομήσῃ ἐν καταλλήλῳ χώρῳ εὐπρεπὲς μουσεῖον, ὡς ἐκεῖνο τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἐκτὸς εἰὰν εὐρεθῇ γενναῖοφρων χορηγός, ζηλῶν τὴν δόξαν τοῦ ἐκ Χίου χρηματιστοῦ, ὅστις παριστάμενος μεγάλα κέρδη ἐκ τῶν δαυνίων, ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν ὀπῶων κατέπεσε τὸ ἔθνος, δαπανᾷ τοῦλάχιστον μέρος αὐτῶν εἰς ἔργα φιλόφρονος καὶ ἔθνωφελῆ. Ἡ ἀνεργεσις μουσείου ἐπείγει, διότι τὸ ὑπάρχον εἶναι πρόσκαιρος ἀποθήκη, ἔνθα φύρδην μίγδην καὶ ὡς ἔτυχε συσσωρευθήσαν τὰ εὐρήματα ὥστε οὔτε πρὸς μελέτην ἢ καὶ ἀπλὴν θέαν εἶναι εὐχρηστα, δυσχερῆς δ' ἀποβάνει ἡ φύλαξις καὶ ἡ συνεχῆς ἐξελεγξίς.

Ἀπὸ τοῦ μουσείου διὰ τῆς Ἰε ρ ᾶ ς ὁ δ ο ὕ ἡ συνοδεία ἡμῶν ἀπερχομένη ἐπισκέψατο κατὰ σειρὰν τ' ἀποκαλυφθέντα ἐρείπια τῶν θησαυρῶν καὶ τῶν στοῶν. Ἐκ τοῦ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος μόνα τὰ θεμέλια καὶ τὸ δάπεδον διασώζονται· τοῦ ὁ τρίπους, ἐφ' οὗ ἀνερχομένη ἡ Πυθία ἀπήγγελλε τοὺς χρησμούς, ἐξאלλας γενομένη ὑπὸ τῶν ὑπογειῶν ἀναθυμιάσεων καὶ τοῦ ὕδατος τῆς Κασταλλίας· τοῦ ἡ κύκλω μεγαλοπρέπεια τῶν μνημείων καὶ τῶν τελετῶν ἡ λαμπρότης· Ὁ χρόνος ἐρείπια καὶ μόνον ἐρείπια ἐκληροδότησεν εἰς ἡμᾶς. Ἀπὸ τοῦ θεάτρου καλλίστη ἢ ἀντικεῖ ἐκτυλισσομένη εἰκῶν ἀπότοποι καὶ οὐρανομήκεις βράχοι ἄνωθεν δεινροφύτων χαραδῶν, πέραν χιονοστεφῆς ὁ Παρ-

νασός και ἐπὶ τῆς ὄφρους τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ ἢ κωμόπολις Ἀράχωβα. Ἐγευματίσαμεν ὑπὸ τὸν παχύσιον πλάτανον, οὐ μακρὰν τῆς ἱερᾶς πηγῆς Κασταλλίας, ἄνωθεν τῆς ὁποίας ἐσχηματίσθη ἐντὸς μικρᾶς κοιλότητος τοῦ βράχου μικροσκοπικὸς και πενιχρότατος ναῖσκος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐφορευόντος τὸ ἅγιον ἅσμα. Ἡ πηγὴ ἀναβρᾶσκει κάτωθεν ἐρυθροειδῶν βράχων παρατεταγμένων στοιχηδὸν και διχαζομένων περὶ τὸ καταλήγον εἰς γωνίαν τέρμα, ὅπου και ἴγνη βαθμίδων λελαξευμένων ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς, διαυγές και κατάψυχρον, εὔρεν ἔξοδον ὀλίγον περαιτέρω ὑπὸ τινα ἐξέχοντα βράχον, καταχωσθείσης ὑπὸ τοῦ χρόνου τῆς λελαξευμένης δεξαμενῆς, ὅπου τὸ πρῶτον ἐχύνετο.

Δὲν περιγράφεται μετὰ πόσης ἰδούνης καταβροχθίσαντες ὡς πειναλέοι προσκυνηταὶ τὸ παραταθὲν πρόγευμα, ἐπίομεν τὸ ἀθάνατον ὕδωρ τῆς Κασταλλίας, μετὰ τῆς ἐλπίδος ὅτι θὰ ἐπενεργήσῃ και ἐφ' ἡμᾶς ἡ προφητικὴ αὐτοῦ δύναμις. Φαίνεται ὅμως ὅτι διὰ τοῦ χρόνου ἔχασε και αὐτὸ τὴν παλαιὰν ἐκείνην ιδιότητα τοῦ οἰστρηλατεῖν τοὺς πίνοντας. Εἰς μάτην προσεπάθησα ν' ἀνασύρω μικρὰν πτυγὴν τοῦ πέπλου τοῦ ἀποκρύπτοντος τὸ μέλλον και νὰ ἀκούσω ἐν μέσῳ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης φύσεως μίαν λέξιν παρόμοιον ὑπὲρ τῆς πολυπαθοῦς και ἡρωϊκῆς νήσου, πρὸς ἣν ἀτενίζει τὴν ὄραν αὐτὴν μετὰ παλμῶν καρδίας σύμπασα ἡ Ἑλλάς. Ἠρώτησα τοὺς βράχους, ἐπεκαλέσθην τὸν Ἀπόλλωνα, πλὴν οὐδεμίαν φωνὴ ἀποκρίσεως ἠκούσθη.

Τότε ἐνθυμηθεὶς πρὸς παρηγορίαν τὸ γαλλικὸν ἐκεῖνο λόγιον «pas de nouvelles, bonnes nouvelles» ἀπεχαίρετίσα τὴν θαυμασίαν ἐκείνην ὄπτασιν και ἔλαβον τὴν εἰς Ἰτίαν ἄγουσαν.

Τῆ 3 Ἰουνίου 1896.

Θ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Ἡ τελευταία μου σκέψις.

Ὁ ἄνθρωπος βρισκόμεθα στὴν ὕστερὴν τοῦ χρόνου ἀγωνία, και ἴλιγο παρατέκονται στὴ νεκρικὴ μου κλίνη, ἡ τελευταία σκέψις μου θὰ ᾄσῃ σὺ, Μαρία, σὺ ἡ κρυφὴ ἀγάπη μου! . . . Καὶ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐμπρὸς μου θάχω τὴ γλυκεῖα εἰκόνα σου . . . τὰ λόγια θεὸς νὰ θυμοῦμαι τὰ γλυκὰ, ποὺ σὺ θὰ λησμονήσῃς! . . . Μὰ θὰ πεθάνω εὐτυχῆς ἂν δίχως μοιρολόγια ἔλθῃς μ' ἕνα σου φίλημα τὰ μάτια νὰ μοῦ κλείσῃς.

Μιτωλήνη

ΑΡΙΣΤ. ΜΑΝΔΡΑΣ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικῆς Ἐπαρχίας Καθακλή. Ἡ συμπαθεστέρα ἑλληνικὴ φυσιογνωμία καθ' ἅπασαν τὴν Βουλγαρίαν. Ἐγεννήθη ἐν Φιλιππουπόλει τῷ 1849, ὅπου και διήνησε τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς, ἐτελειοποιήθη δ' εἰτα ἐν Βιέννῃ. Ἐπανακάμψας εἰς τὴν πατρίαν ἐπέδθη εἰς τὸ ἐμπόριον, και τοὶ δὲ νεώτατος διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τὸ ἑλληνοβουλγαρικὸν ζήτημα και διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος Φιλιππουπόλεως. Διὰ τοῦ ἐπιβάλλοντος χαρακτήρος και τῆς εὐρείας του ἱκανότητος σχετισθεὶς μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ὑπὸ τοῦ Βερολινεῖου Συνεδρίου συστάσῃ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ συνεδρίαζεν ἐν Φιλιππουπόλει περὶ τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, διεφώτισεν αὐτοὺς εἰς πολλὰ μέρη ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου, οὐ ἡ ἀναγνώρισις ἐν ἰσημοῖρα πρὸς τὸ βουλγαρικὸν και τουρκικὸν ὡς και τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς ἐπισήμου, ὀφείλεται εἰς τὰς ἐξόχους ἐνεργείας τοῦ κ. Ἀργυριάδου. Ἐξελέγη τρις Βουλευτῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας τὸ δὲ πρόγραμμά του ἦτο: «ὑπεράσπισις τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων και περιστολὴ τῶν κατὰ τῶν

πρὸς τὸ ὀργανικὸν νόμου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, διεφώτισεν αὐτοὺς εἰς πολλὰ μέρη ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου, οὐ ἡ ἀναγνώρισις ἐν ἰσημοῖρα πρὸς τὸ βουλγαρικὸν και τουρκικὸν ὡς και τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς ἐπισήμου, ὀφείλεται εἰς τὰς ἐξόχους ἐνεργείας τοῦ κ. Ἀργυριάδου. Ἐξελέγη τρις Βουλευτῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας τὸ δὲ πρόγραμμά του ἦτο: «ὑπεράσπισις τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων και περιστολὴ τῶν κατὰ τῶν

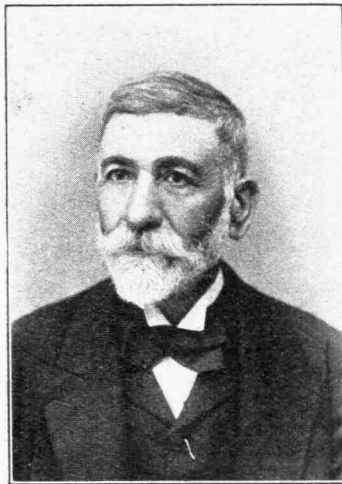
Ἑλλήνων ἀδικῶν καὶ καταθλίψεων». Εὐνόητον ὅτι οὕτως ἐπέσυρε τὴν καταδίωξιν τῆς Κυβερνήσεως Σταμπούλωφ, κατὰ δὲ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1886, ἃς διεξήγαγεν ἡ λόγγη καὶ ἡ αὐθαίρετος βία, ἀπέτυχε, συμβουλευσας ὁ ἴδιος τοὺς συμπολίτας του ν' ἀπόσχωσι τῆς ψηφοφορίας πρὸς ἀποφυγὴν αἰματοχυσιῶν. Διὸ κατὰ τὸ διάστημα τῆς Σταμπούλωφείου δικτατορίας ἀπέσχε τῆς ἐνεργου πολιτικῆς. Ἀπολαύων ὅμως τῆς ἰδιαιτέρας ἐνόουσι τοῦ νῦν Ἡγεμόνος, διεφώτισεν αὐτὸν περὶ τῆς τυραννικῆς πολιτικῆς τοῦ Σταμπούλωφ, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ὁποίου, συνδεόμενος διὰ στενῆς προσωπικῆς φιλίας μετὰ τοῦ συμπατριώτου του καὶ δεξιωτάτου πολιτικοῦ, τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἰθύνοντος τὸ πολιτικὸν τῆς Βουλγαρίας σκάφος κ. Στοϊλόφ, ὡς καὶ τῶν πλείστων ὑπουργῶν, βουλευτῶν ὄντων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν, διατελῶν

ἀπὸ διετίας βουλευτῆς καὶ Πρόεδρος ἅμα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοῦτος Φιλιππουπόλεως.

Ὁ κ. Ἀργυριάδης εἶνε τὸ στήριγμα παντός ἐν Βουλγαρίᾳ Ἕλληνας, συνεινῶν σπάνια χαρίσματα πνεύματος καὶ ψυχῆς καὶ χαρακτηρῶσευγένειαν, μορφώσεως ἐπιζήλου, γλωσσουαθῆς, ἅτε κατέχων φιλολογικῶς, πλὴν τῆς ἑλληνικῆς, καὶ τὴν τουρκικὴν, βουλγαρικὴν, γερμανικὴν καὶ γαλλικὴν γλώσσων.

ΛΑΜ. Χ. ΓΡΟΥΤΑΣ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπείας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Κυπριακῆς Ἀδελφότητος. Ἐγενήθη ἐν Λεμεσσῶ τῆς Κύπρου τῷ 1833 καὶ νεώτατος μετέβη εἰς Αἴγυπτον. Ἡ ἱστορία του εἶνε ἡ αὐτὴ σχεδὸν ὅλων τῶν αὐτῶν ἐγκαθισταμένων Κυπρίων, οἵτινες ἐκ τοῦ μηδενός, διὰ τῆς φιλεργίας των, τῆς φειδοῦς, τῆς τιμιότητος καὶ τῆς εὐφροίας των, κατώρθωσαν νὰ αὐτοδημιουργηθοῦν εἰς σημαίνοντας ἐμπόρους καὶ μεγαλοκτηματίας. Τοιοῦτος

καὶ ὁ κ. Λαμπριανὸς Γρούτας, Ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος, δραστήριος, ὡς μόνον κεφάλαια ἔχων τὴν πίστιν πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν τιμιότητα, ἤρουνθη νὰ διαπρέψῃ εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον καὶ νὰ καταλάβῃ ἐξέχουσαν κοινωνικὴν θέσιν.

Ἐμπνέεται ἐξ ἀκραφῶν πρὸς τὴν πατρίδα αἰσθημάτων. Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Κύπριοι, ἐκτιμῶντες τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός, ἐξέλεξαν αὐτὸν πρὸ ὀκταετίας πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος, ἧτις εἶνε ἐν τῶν σπουδαιωτέρων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σωματείων, μὲ βλέψεις καὶ ἐνεργείας ἀληθῶς φιλανθρωπῶν καὶ πατριωτικῶν· ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν ὅτι διέθεσε μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς ὀκτακισχιλίας λίρας εἰς ἀγαθοεργῶν καὶ φιλομούσους σκοπούς, διατηρεῖ τέσσαρα δημοτικὰ σχολεῖα ἐν Κύπρῳ, προικοδοτεῖ κατ' ἔτος τὸ ἐν Λευκωσίᾳ Παγκύπριον Γυμνάσιον, παρέχει ἄρτον, νοσηλείαν, ἰατρούς, φάρμακα καὶ πᾶσαν περίθαλψιν εἰς τοὺς αὐτῶν ἐνδεδεῖς Κυπρίους, ἐκπαιδεύει ἀπόρους μαθητὰς, ἐν γένει δὲ πρωτοστατεῖ εἰς πᾶσαν εὐγενῆ καὶ γενναίαν ἐνεργεσίαν καὶ ὑπὲρ γενικωτέρων πατριωτικῶν σκοπῶν.

Τοιοῦτος σωματείου ἐπαξίως προϊστάται ὁ κ. Γρούτας, ὅστις, κατὰ τὸ ὀκταετὲς διάστημα τῆς προεδρίας αὐτοῦ, τῇ συμπράξει

καὶ τοῦ ἐπίσης ἐκλεκτοῦ Συμβουλίου, κατώρθωσε νὰ αὐξήσῃ τὰ κεφάλαια αὐτοῦ εἰς 14,000 αἰγ. λίρας, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως κατὰ τὴν γενικὴν τοῦ 1896 συνέλευσιν ἀνεκρῆσθη Μέγας τῆς Κυπριακῆς Ἀδελφότητος Ἐδεργέτης.

ΝΙΚ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Ἐκ τῶν κορυφαίων ἐμπόρων Σεβαστουπόλεως Μία ἀπὸ τὰς πλέον ἀγαπητὰς φυσιογνωμίας τοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ Ἑλληνισμοῦ. Κατάγεται ἐκ τοῦ ἐν Μυκόνῳ διαπρεποῦς οἴκου.

Ἄνθρωπος ἀρτίως μορφώσεως καὶ πατριωτικωτάτων αἰσθημάτων. Ὁ πρῶτος δὸς ἀξιοσημείωτων ὤθησιν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Σεβαστουπόλεως τῷ 1871. Ἀπὸ δεκαπενταετίας διατελεῖ Πρόεδρος τῆς Ἑλ-

λάδος, τιμῶν ἀληθῶς τὸ ὄνομα καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς. Τυχγάνει ἐπίσης Πρόεδρος τῆς αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Κοινοῦτος, πρὸς δὲ καὶ ὑποπρόξενος Σουηδίας, Νορβηγίας, Δανιμαρκίας καὶ Ἰταλίας. Εἶνε ἀκόμη καὶ δημοτικὸς Σύμβουλος. Ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχη ἐκεῖ καλλίτερον ἀντιπρόσωπον. Ὅλοι τὸν λατρεύουσι καὶ τὸν περιβάλλουσι δι' ἀπείρου ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπολήψεως. Εἰς τὰς ἀτύτους ἐνεργείας τοῦ ὀφείλεται ἡ αὐτοῦ ἀνεργεσίαι Ἑλληνικοῦ Ὁρθοδόξου Ναοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ὅπερ ἀνέλαθεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Ὀλγα. Ἔχει ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν καὶ τὸ βαλάντιον εἰς τοὺς πάσχοντα, εἰς πᾶσαν πρᾶξιν κοινωφελῆ καὶ ἀγαθὴν. Εἰς οὐδένα ἀρνεῖται τὴν συνδρομὴν του, τὰς συμβουλὰς του, πᾶσαν δυνατὴν προστασίαν, περίθαλψιν, ὑποστήριξιν. Οἱ ἐκεῖ Ἑλληνας τὸν θεωροῦν ἀληθὲς σέμνωμα. Εἰς αὐτὸν καταφεύγουσι καὶ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἐπικαλοῦνται, ὅσακις πρόκειται νὰ λύσῃσι τὰς μεταξὺ των διαφοράς. Καὶ εἶνε πάντοτε δίκαιος, ἀληθὲς καὶ εὐθύτατος ὁ κ. Γρυπάρης, συμφιλιῶν, ἀποπνεύμων τὸ δίκαιον, κατευνάζων πάθῃ καὶ παράπον. Ἀγαπᾷ μετὰ τρυφερᾶς στοργῆς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Μύκονον, ὑπὲρ ἧς καὶ μακρόθεν ἐκθύμως μεριμᾷ. Τύπος δὲ οἰκογενειάρχου καὶ πατρός, μορφῶν καὶ ἐκπαιδευῶν ἑλληνοπρεπέστατα τὰ τέκνα αὐτοῦ. Τυχγάνει ἀδελφὸς τῶν ἐπίσης πατριωτικωτάτων καὶ συμπαθῶν κ. κ. Δημοσθένους Γρυπάρη, ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ τοῦ ἐν Πολωνίᾳ κ. Περικλέους Γρυπάρη, τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ τοῦ κ. Ἀλ. Σκουζέ.

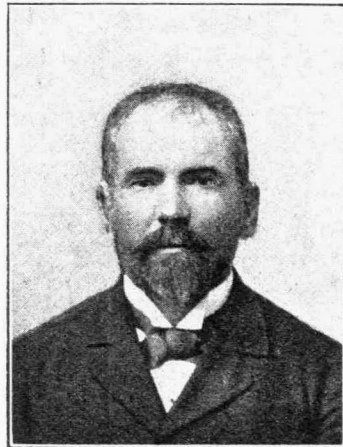
Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαδαῖς ὁ κ. Νικόλαος Γρυπάρης, οἷος θὰ ἤρχόμεθα νὰ εἶχομεν πολλοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐνθουσιώδεις καὶ ἀκραίφινεις πατριώτας.

I. ΚΑΡΤΑΛΗΣ

ΚΓΕΝΝΗΘΗ ἐν Τσαγκαράδα τοῦ Πηλίου τῷ 1842 Μεταβάς νεώτατος εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς τὸ ἐμπόριον ἐσχημάτισε σημαντικὴν περιουσίαν. Ἀνὴρ μὲ φλογερὰ πάντοτε αἰσθήματα ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Τῷ 1866 καταρτίσας μικρὸν σῶμα ἐθελοντῶν καὶ ἐξ ἰδίων συντηρῶν αὐτό, μετέβη εἰς Κρήτην καὶ ταχθεὶς ὑπὸ τὸν Πετροπουλάκην ἠγωνίσθη μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως, δαπανήσας ὅλην σχεδὸν τὴν περιουσίαν του. Μεθ' ὃ μετέβη καὶ πάλιν εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα μετὰ δεκαετιῶν μόχθους ἀπέκτιττε νέαν οὐκ εὐκαταρρόνητον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐκρηξίν τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπα-

ναστάσεως τοῦ 1878, ἐγκαταλιπὼν τὴν Αἴγυπτον, ἔσπευσε νὰ ἀγωνισθῆ καὶ πάλιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀριστείδου, μεθ' οὗ σχηματίσας ἐν Ἀθήναις σῶμα ἐθελοντῶν ἐξ 100 καὶ πλέον ἀνδρῶν μετέβη εἰς τὸ Πήλιον, συμματασχῶν καὶ

τῆς δευτέρας μάχης τοῦ Σαρακηνοῦ. Ἐπανακάμψας εἰς Αἴγυπτον, μετὰ τὸ γνωστὸν τέλος τοῦ Θεσσαλικοῦ κινήματος, ἐπέδωθη εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐμπορικῶν του ἐργασιῶν, μέχρι τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Φιλοδοξῶν νὰ ἐργασθῆ ἀποτελεσματικώτερον ὑπὲρ τῆς ἰδίας του πατρίδος ἐξελέγη βουλευτὴς κατ' ἐπανάληψιν. Ἀλλ' ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῶν κομματικῶν μικροαντιζηλιῶν καὶ ραδιουργιῶν παρητήθη τῆς πολιτικῆς καὶ ἐπανήλθεν εἰς Αἴγυπτον ὅπου καὶ διαμένει ἔκτοτε. Ἐν Πηλίῳ ἀπολαύει μεγάλῃς δημοτικότητος. Ἄν καὶ λευκόριξ ἦδη, εἶνε ἀκμαῖος τὸ σῶμα ὅσον καὶ τὸ φρόνημα. Ἐνθουσιώδης εἰς πᾶσαν φιλάνθρωπον καὶ πατριωτικὴν ἰδέαν. Ὄταν ἔμαθε τὴν δολοφονίαν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Κρητὸς Λιάπη ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ ἰσόβιον συνδρομὴν ἐξ 150 δραχμῶν κατὰ μῆνα εἰς τὴν μητέρα του, καὶ δρ. 40,000 ὡς προῖκα εἰς τὴν ἀδελφὴν του. Τελευταῖον εἰς τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῆς Κρήτης, προσήνεγκεν ἐκ τῶν πρώτων 100 ἀγγλικὰς λίρας.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΤΟΛΕΩΝ

Π Διευθυντὴς καὶ ἰδιοκτήτης τῆς ἐν Σμύρνῃ ὀμωνύμου ἀτμοπλοίας. Ἐγεννήθη εἰς Ζάτουσαν τῷ 1841. Παις ἔτι μιτέθη εἰς Σμύρνην, ὅπου δι' ἀνευδότου ἐπιμονῆς καὶ δραστηριότητος, ἐν μέσῳ στερησῶν καὶ ταλαιπωριῶν παντοίων, κατώρθωσε νὰ σχηματίσῃ

μικρόν τι κεφάλαιον, ὅπερ ἀπησχόλησεν εἰς τὸ ἐμπόριον. Προσελήφθη εἶτα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τραπεζιτικοῦ οἴκου τοῦ Δημ. Καστρίτση, κατέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς πολυαριθμοῦ πελατείας του, μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτοῦ, μετῆλθε τὸν ἀργυραμοιβὸν μὲ κεφάλαιον μόνον 50 λιρῶν, προϊόντων τῶν οικονομικῶν του. Ἐνσκηφάσθη τῷ 1865 τῆς χολέρας ἐν Σμύρῃν ὁ νέος Παντολέων, ἀφηγῶν πάντα κίνδυνον καὶ εἰς ἐπιχειρηματικοῦ διακαίου-μενος πόθου, εἰργάσθη δραστηρίως, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἀρ-

χεται ἡ τραπεζιτικὴ αὐτοῦ δρᾶσις. Βαθμηδὸν ὁ κύκλος τῶν ἐργασιῶν του ηὔρυνθη. Οἱ ἐπιφανεῖς αὐτόθι κεφαλαιοῦχοι καὶ ἔμποροι ἤνοιξαν αὐτῷ μεγάλας πιστώσεις, στηριζόμενοι εἰς μόνην τὴν παραδειγματικὴν τιμιότητα, τὴν ἐκτακτὸν ἐνεργητικότητά καὶ τὴν μετὰ θαυμαστάς συνέσεως πορείαν εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἐπιχειρήσεις. Αἱ πρόοδοι ὑπῆρξαν ταχεῖαι καὶ καταπληκτικαί. Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἐξεβίαζεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ πᾶσαν εὐνοϊκὴν περίστασιν, ἣν διέβλεπεν ὁ ἐκτάκτως πρακτικὸς καὶ γόνιμος αὐτοῦ νοῦς.

Νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἄλλοτε προϊσταμένου του Καστρίτση, ἐγένετο εὐτυχὴς οἰκογενειάρχης. Σήμερον εἰς τῶν υἱῶν του διεύθυνει τὸ ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐπωνυμίαν τραπεζιτικὸν κατάστημα, ὃ δὲ πρεσβύτερος τὴν φερώνυμον Ἀνατολικὴν Ἀτμοπλοῖαν, ἀριθμοῦσαν ἤδη ἐξ ἀτμόπλοια, περιάγοντα ὑπερῆφάνως τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν ἀνά τὴν Μεσόγειον καὶ παρέχοντα ἔντιμον ἄρτον εἰς πολλοὺς Ἕλληνας καὶ οὐκ ὀλίγας ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡδὴ ὡς ἀντάξιον συνεργάτην ἔχει τὸν ἐπίσης δραστήριον καὶ νοήμονα υἱὸν του Δημοσθένην, ὅστις εἶνε ὁ δεξιὸς τοῦ πατρὸς του βραχίων. Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὁ κ. Παντολέων, ἐκ τῶν ὀλίγων ἐν Σμύρῃν ἑμογενῶν, ὅστις ὀφείλει τὴν ἐκ τοῦ μηδενὸς κοινωνικὴν του περιωπὴν εἰς μόνην τὴν εὐφυίαν καὶ ἀκούραστον δραστηριότητά του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΙΕΡΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ τῆς ἐν Βηρυτῷ Ὀθωμανικῆς Αυτοκρατορικῆς Τραπεζῆς. Ἐγενήθη ἐν Λάρνακι τῷ 1849 ἐξ ἐγκρίτων καὶ εὐγενῶν γονέων. Εἰς τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του διεπρέψεν, ἐπιδοθεὶς εἶτα εἰς τὸ ἐμπόριον. Τῷ 1878, ὅταν ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαπρεπῆς δμογενῆς κ. Γ. Γούσιος διωρίσθη Διευθυντὴς τῆς ἐν Κύπρῳ Ἀγγλο-αιγυπτιακῆς τραπεζῆς, ἐκτιμῆσας τὰ μοναδικὰ προσόντα τοῦ Πιερίδου, προσέλαβεν αὐτὸν ὡς ὑπάλληλον κατ' ἀρχὰς εἶτα δὲ ὡς ὑποδιευθυντήν. Τοσαύτην δὲ ἐπεδείξατο δραστηριότητα ὥστε, κληθέντος τοῦ κ. Γουσίου εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καταστήματος τῆς ἰδίας τραπεζῆς, ἐγένετο οὗτος Γενικὸς Διευθυντὴς αὐτῆς ἐν Κύπρῳ. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του τὰ συμφέροντα τῆς Τραπεζῆς προήχθησαν, εὐκολίαι εἰς τὸ ἐμπόριον παρεσχέθησαν καὶ ἐν γένει κατεδείχθη ἡ εὐεργετικὴ διὰ τὴν ἰδίαν του πατρίδα καὶ τοὺς συμπολίτας δρᾶσις του. Οὐδεὶς Κύπριος θά λησμονήσῃ τὰς ὑπὲρ τοῦ τόπου εὐγενεῖς του προσπαθείας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἀμείψουσα τὰς σπανίας ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός, ἀπένευεν αὐτῷ τὸ παράσημον τοῦ Σωτήρος. Διαλυθέντος τοῦ ἐν Κύπρῳ Καταστήματος τῆς Ἀγγλο-αιγυπτιακῆς Τραπεζῆς προὔταθ' ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐν Καίρῳ. Ἄλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ ἐν Κύπρῳ Ὀθωμανικὴ Τράπεζα διεξεδίκει ὑπὲρ ἑαυτῆς τοιοῦτον βέκτην ὑπάλληλον καὶ ἐπρότεινεν αὐτῷ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Λάρνακι ὑποκαταστήματος, ἣν ὁ κ. Πιερίδης ἀπεδέχθη ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῇ τῆς προσφιλοῦς γεννητείας. Ἄλλ' ὁ κύκλος ἦτο στενὸς διὰ τιαύτην ἰκανότητα, διὸ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Διευθυντὴς Βίνσετ προσεκάλεσε τὸν κ. Πιερίδην νὰ διεύθυνῃ τὸ ἐν Πέραν Κεντρικὸν Κατάστημα. Ἄλλὰ χάριν τῆς μητρὸς του, ἣν τρυφερώτατα ἐλάτρευε καὶ ἥς δὲν ἤθελε νὰ ἀπο-

μακρυνθῆ, ἀπεποιήθη τὴν σπουδαίαν ταύτην θέσιν, δεχθεὶς εἶτα τὴν ἐν Βηρουτῶ διεύθυνσιν, ἔνθα καὶ μέχρι σήμερον διαμένει τιμῶν πράγματι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ τὴν ἐκθρέψασαν αὐτὸν ἰδιαιτέραν πατρίδα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΙΣΤΗΣ

Εἶς ἐκ τῶν δημοφιλεστέρων ἑλλήνων ἰατρῶν τοῦ Καΐρου. Τὸ ὄνομά του εἶνε γνωστὸν ἄλλως τε καὶ εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν «Γαλήνῳ», ὡς ἐνὸς τῶν ἀκαταπονήτων αὐτοῦ συνεργατῶν.

Ἄν καὶ ὁ κύκλος τῆς ἐπιστημονικῆς του δράσεως φαίνεται μικρὸς ἐν Καΐρῳ, ὅπου ἡ ἐπιστήμη θεωρεῖται καὶ ἐξασκεῖται ὡς καθαρῶς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἐν τούτοις δὲν ὤκνησε νὰ καταστήσῃ γνωστὰς πολὺς ἐκάστοτε ἰδίως παρατηρήσεις καὶ εἰς τὸν γαλλικὸν ἰατρικὸν τύπον.

Ὁ βίος τοῦ κ. Ν. Πίστης εἶνε ἡ αὐτὴ ἐπανάληψις τῆς ἱστορίας ὄλων τῶν αὐτοδημιουργουμένων ἰκανοτήτων, ὅσαι, παλαίουςαι κατὰ δυσμενοῦς καὶ ἔχθρικῆς τύχης, κατορθώνουν νὰ τὴν νικήσουν καὶ νὰ ἐπιβληθῶσι διὰ τῆς ἐπιμονῆς, τῆς θελήσεως, τοῦ σταθε-

ροῦ χαρακτήρος καὶ τοῦ πρὸς τὴν πρόδον ἀσθέστον ἔρωτος. Γεννηθεὶς ἐν Ἄνδρῳ τῷ 1853 ἔμεινε ὄρφανὸς πατρός, ἀπολέσαντος τρία ἀλληλοδιαδόχως ἰδιόκτητα ἐμπορικὰ πλοῖα, ἐν παντελεῖ ἐνδείᾳ μετὰ τῆς μητρός καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του. Ἄλλὰ διὰ μωρίων στερήσεων καὶ αὐταπαρνήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μητρός του, ἦτις, ἐνεργητικοῦ καὶ ἐκτάκτου χαρακτήρος, διεφλέγετο νὰ σπουδάσῃ τὸν προσφιλῆ τῆς Νικολάου, ἡδυνήθη δι' ἀνεκδιηγήτων στερήσεων καὶ κκουχιῶν, οὐ μόνον νὰ περαιώσῃ τὰς ἰατρικὰς του

σπουδὰς, ἀλλὰ καὶ νὰ συμπληρώσῃ αὐτὰς ἐπὶ τετραετίαν ἐν Παρισίοις, χρησιμοποήσας πρὸς τοῦτο τὰς πρώτας ἐκ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος οἰκονομίας του, πρὸς δὲ καὶ νὰ φανῆ αὐτόχρημα προστάτης καὶ εὐεργέτης τῆς λοιπῆς οἰκογενείας.

Καὶ ἤδη, κάτοχος ἀρίστης ἐπιστημονικῆς μαρφώσεως, πεπρωκισμένος διὰ σπανίας εὐφυΐας καὶ κρίσεως, φιλόπονος, ἐγκυκλοπαιδικώτατος, ἐγκρατῆς τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, ὅσον ὀλίγοι τῶν συναδελφῶν του, διαπνεόμενος ἐκ τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων, δικαίως ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς αὐτοῦ Ἑλληνικῆς κοινότητος, ὅπου ὁ οἶκος του κατέστη τὸ ἐντευκτήριον πάντων τῶν ἐξ Ἑλλάδος ἐπισκεπτομένων τὸ Καΐρον λογίων καὶ φιλομούσων καὶ ἐπιστημόνων. Γλυκὸς τοὺς τρόπους καὶ προσηνὴς τὸ ἦθος ἀσκεῖ τὸ ἰατρικὸν του ἔργον ἐξ ἀγνοῦ φλανθρωπικοῦ αἰσθήματος, πρόθυμος πάντοτε εἰς τὸ καθήκον, ὡς στρατιώτης ἐν ὄρᾳ μάχης, εἰς οὐδένα ἀρνούμενος τὴν πολυτίμον αὐτοῦ ἰατρικὴν συνδρομήν. Ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως ἀποτελεῖ ἀγαπητὸν μέλος τῆς ἐν Καΐρῳ πολυαριθμοῦ Ἑλληνικῆς Κοινότητος.

ΑΔΕΣ. Α. ΡΑΛΛΗΣ

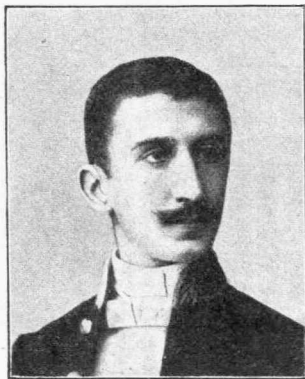
ΓΕΩΡΓΙΟΣ τῆς ἐν Μανσούρα τῆς Αἰγύπτου Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Καταγόμενος ἐξ ἐγκρίτου οἰκογενείας, ἐγεννήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῷ 1851, δωδεκαετῆς δὲ ἀπεστάλη εἰς Μασσαλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λιβερπούλην πρὸς μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν. Τῷ 1874 ἐπανακάμφας εἰς Αἴγυπτον ἐγκατέστη ἐν Μανσούρα, ἔνθα καὶ διαμένει ἔκτοτε. Ὡς ἐμπορὸς φημιζεταί ὡς εἰς τῶν νοσημοστέρων καὶ δραστηριοτέρων, ἡ δὲ κοινωνικὴ του θέσις εἶνε ἀνταξία τῆς τοῦ ἀοιδίμου πατρός του Ἀντωνίου Ράλλη, ὃν καὶ διεδέχθη θανόντα ἐν τῇ ἐξκολουθήσει καὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐκείνου περιωπῆς. Ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Κοι-

νόητος ἐργάζεται μετὰ παραδειγματικῷ ζήλου καὶ αἰσθήματος ἀκραιφνοῦς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐτιμήθη πρὸ ὀκταετίας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Συνενοῖ σπανίας ἀρετὰς αἰσθημάτων καὶ χαρακτήρος. Λεπτὸς τοὺς τρόπους, ἀληθῆς ντασέντελμαν εἰς πάσας τὰς σχέσεις αὐτοῦ, ἄμμεπτος εἰς τὰς ἐμπορικὰς του συναλλαγὰς, μὲ αἰσθήματα γενναῖα καὶ ἐλευθέρια, τυγχάνει εἰς τῶν προσχόντων καὶ δημοφιλῶν τύπων τῆς ἐν Μανσούρα πολυπληθοῦς καὶ ἐμπορικωτάτης ἑλληνικῆς παροικίας.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΚΑΣΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ Γραμματεὺς τοῦ Πολιτικῷ ἐν Αἰγύπτῳ Πρακτορείου. Νεώτατος ἔτι, μόλις τριακοντούτης, γεννηθεὶς ἐν Ἐρμουπόλει ἤρξατο τοῦ διπλωματικῷ του σταδίου κατὰ τὸ 1891. Νεὸς ἀρίστης μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς εὐμοιρῶν, λεπτὸς τοὺς τρόπους, εὐγενῆς τὰ αἰσθήματα, διαφλεγόμενος ἐκ ζήλου πρὸς τὸ καθήκον, πεπρωκισμένος δὲ δι' ὅλων τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἠθικῶν κεφαλαίων, θεωρεῖται σήμερον ὡς εἰς τῶν διακεκριμένων ὑπαλλήλων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν ἀναλογισθῆ τις οἷαν ὑψηλὴν ἀποστολὴν κέλῃται νὰ ἐκπληρώσῃ ὁ προξενικὸς ἡμῶν κλάδος ἐν τῷ ἔξῳ Ἑλληνισμῷ, καὶ πόσον σπάνιοι εἰσὶν οἱ ἀγαθοὶ αὐτοῦ ἐργάται, θὰ εὐχηθῆ ὅπως ἐγκλείη εἰς τοὺς κόλπους του

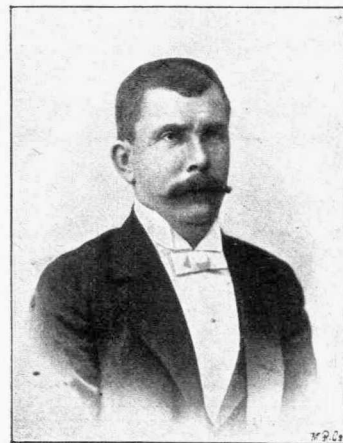

τοιούτους νοήμονας, φιλοπάτριδας καὶ δραστηρίους ἄνδρας, οἷος ὁ κ. Σκάσης. Ἐν Αἰγύπτῳ ἐξετιμήθη δέοντως ἢ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἱκανότης του, ἢ πιστῇ τοῦ καθήκοντος ἐκπληρωτικῇ καὶ ἢ ἐν παντὶ τῷ ἀφορῶντι εἰς ἐθνικοὺς σκοποὺς ἐπιτυχῆς δρασίης του. Ἀφωσιωμένος ὀλοφύχως εἰς τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ ὑπηρεσίαν, διατελεῖ

πάντη ξένος τῶν κομματικῶν, διὸ ἀπολαύει γενικῶν συμπαθειῶν καὶ ἀμερίστου ὑπολήψεως τιμῶν οὕτω καὶ τὸ ἔθνος, ὑπὲρ οὗ ἐργάζεται, καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἣν μετὰ ζήλου ὑπηρετεῖ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Γνωστὸς καὶ συμπαθὴς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μεγαλέμπορος, κατορθώσας διὰ τῆς ἐξειδικασμένης δραστηριότητος, τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἀγαστοῦ ἤθους, ὅπερ τὸν χαρακτηρίζει, νὰ δημιουργήσῃ σημαντικὴν περιουσίαν. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξ οἴκου ἐγκρίτου καὶ ἐγκατέστη πρὸ ὀκταετίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Εἶνε ἄνθρωπος μετὰ ἀγαθὰ φρονήματα, μετὰ βαθὺ τὸ κοινωνικὸν αἰσθημα, πρὸ πάντων δὲ θερμὸς καὶ ἀκραιφνῆς πατριώτης, πρόθυμος καὶ θαψιλῆς εἰς πᾶσαν φιλάνθρωπον ἐπίκλησιν, εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν ἢ ἐθνικὴν ἀνάγκην. Ἰπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1896 ἔσπευσεν ἐκ τῶν πρώτων νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Φιλήμονα διακόσια εἰκοσάφραγκα. Οὐδέποτε ἐλησμόνησε τοὺς ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι σεισμῶν παθόντας, ὑπὲρ ὧν σπουδαῖα ποσὰ ἐκάστοτε συνεισέφερεν. Χορηγεῖ κατ' ἔτος ἀξιοσημειώτους συνδρομὰς ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Σχολείων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοῦτητος καὶ ὑπὲρ τῶν εὐαγῶν καὶ φιλάνθρωπικῶν αὐτῆς καταστημάτων. Τελευταῖον κατέβαλε πεντακισχίλια φράγκα χρυσᾶ ὑπὲρ τῶν Κρητῶν καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἡρωικῆς νήσου. Ἐν γενεῇ δὲ εἶνε ἐκ τῶν ἀγαθῶν καὶ εὐγενῶν τέκνων τῆς

Ἑλλάδος, ἐφ' οἷς ἡ πατρίς δικαίως σεμνύνεται καὶ προσδοκᾷ αἰσιώτερον μέλλον.

ΝΕΣΤΩΡ ΤΣΑΝΑΚΛΗΣ

Ἐγνωστός ἐν Καίρῳ μεγαλέμπορος καπνῶν. Ἐγεννήθη ἐν Γκιμουλτσίνῃ τῆς Θράκης τῷ 1846. Ἀποκατασταθεὶς πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἠδυνήθη διὰ τῆς ἰδίας φιλοπονίας, τῆς σπανίας ἐνεργητικότητος, τῆς εὐφυΐας καὶ τοῦ εἰλικρινοῦς χαρακτήρος του νὰ καταλάβῃ διακεκριμένην θέσιν ἐν τε τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ αὐτόθι ἑλληνικῇ παροικίᾳ, ἧς ἀποτελεῖ μέλος ἀγαπητὸν καὶ πολῦτιμον. Καὶ οὗτος δημιουργημάτων τῆς προσωπικῆς του ἐργασίας. Εἶνε ὁ πρῶτος ὅστις ἀνήγαγεν εἰς τελειότητα τὴν βιομηχανίαν τῶν αἰγυπτιακῶν σιγαρέτων. Τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ μεγάλου ἐργοστασίου του ἀπὸ πολλοῦ ἀπολαύουσι παγκοσμίου φήμης, πρὸς εὐρυτέραν δὲ διάδοσιν αὐτῶν ἵδρυσεν πολλὰ καὶ ὑποκαταστήματα. Ἄν καὶ ἀπέ-

κτησε μεγάλην περιουσίαν, ἐν τούτοις παραμένει ἀείποτε ὁ αὐτός, ἀπέριττος, μετριόφρων, γλυκὺς τὸ ἦθος, ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν, ἐμπλὴς γενναίων αἰσθημάτων πρὸς τε τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα του. Ὑπὲρ τῆς ἐν Καίρῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος μοχθεῖ μετὰ ζήλου. Εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πατρίδα ἀποστέλλει κατ' ἔτος 200 λίρας ἀγγλικὰς πρὸς συντήρησιν νηπιαγωγείου, πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ὁποίου ἐδιωρήσατο καὶ τὸ οἰκόπεδον ἀξίας 500 λιρῶν, ἐσχάτως δὲ ἀπέστειλεν ἐτέρας 900 πρὸς ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ Σχολείου. ἐφ' ᾧ καὶ ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς ἐκεῖ εὐγνωμονοῦσης Κοινότητος Μέγας Εὐεργέτης. Ἐν γενεῇ δὲ ὁ κ. Τσανακλῆς εἶνε ἐν τῶν

πολυτίμων τέκνων τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὅποια τιμῶσι τὴν ἑλληνικὴν εὐφυΐαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, ἐφ' ᾧ καὶ δικαίως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐτίμησε αὐτὸν διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

Ἐν Ζαχαζικῷ τῆς Αἰγύπτου πολυπληθῆς καὶ ἐμπορικωτάτῃ Ἑλληνικῇ Κοινότητι ἔχει βεβαίως νὰ ἐπιδείξῃ πολλὰ ἐγκριτὰ καὶ ἐξέχοντα μέλη. Δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, ἐπιφυλασσόμενοι προσεχῶς νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ ἄλλων, ἐπίσης ἀξιοτίμων καὶ εὐυπόληπτων ἀνδρῶν. Ὁ κ. Χατζηωάννου, πρὸ τριακονταετίας ἀπελθὼν εἰς Αἴγυπτον, καὶ συνεταρισθεὶς μετὰ τοῦ συγγενοῦς του Περικλέους Ταυπακοῦ, ἐγένετο εἰς τῶν ὀνομαστῶν ἐμπόρων τοῦ βάμβακος ἀπολαύων γενικῆς ὑπολήψεως καὶ πίστωσης ἐν Αἰγύπτῳ. Κατάγεται ἐκ τῆς νήσου Τήνου, ἣν ἰδιαζόντως ἀγαπᾷ καὶ ὑπὲρ

ἧς δὲν παύει μοχθῶν καὶ θυσιάζων. Πλείστους ὄσους τηρίους μετακάλεσατο ἐν Ζαχαζικῷ, παρασχὼν αὐτοῖς στάδιον ἐργασίας καὶ ἀποκαταστάσεως. Ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Ζαχαζικῷ Κοινότητος, παρ' ἧς ἐκλέγεται παμψηφεί, καὶ ἧς προεδρεύει ὁ ἐξίσου βέκτης καὶ φιλοπρόδος κ. Φοινικόπουλος, ἐργάζεται δραστηρίως καὶ κοινωφελῶς. Εἰς τὰς ἀόκνους καὶ φιλοτίμους ἐνεργείας τούτου καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκριτῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὑφείλεται ἡ ἵδρυσις Σχολείου, Ἐκκλησίας, Νεκροταφείου. κλπ. Οὕτως ὁ κ. Χατζηωάννου, γλυκὺς τὸ ἦθος, προσηνής, εἰλικρινῆς τὸν χαρακτήρα, ἐλευθερίος, ἀρωγὸς πάσης εὐγενοῦς καὶ πατριωτικῆς ἰδέας, ἐκ τῶν πρώτων χορηγῶν εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν ἀνάγκην,

δικαίως τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ πάντων Λαθῶν σύζυγο, ἐκ τῆς ἐγκρίτου οἰκογενείας τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Δημοπούλου, ἀνατρέφει ἐλληνοπρεπῶς τὰ τέκνα του καὶ εἶνε πρότυπον ἐναρέτου καὶ ζηλευτοῦ οἰκογενειάρχου.

ΕΛΕΦΑΣ ΚΑΙ ΑΡΝΙΟΝ

ἘΛΕΦΑΣ βλέπει πλανηθὲν ἀρνάκι νὰ βελάζη,
τὸ σταματᾷ καὶ τὸ ρωτᾷ ποῦ τρέχει, τί τρομάζει.
—«Γιὰ τὸ Θεό, φωνάζει αὐτό, ὅ,τι ἠμπορέσης κάνε,
γιατί, σὺν μείνω μοναχό, οἱ λύκοι θὰ με φᾶνε».

Κι' ἐκεῖνος εἶπε:—«Μὴ, πτωχό, μὴ κλαῖς καὶ ἔχ' ἐλπίδα
ἵς αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἰσχυράν, ποῦ βλέπεις, προδοσκίδα».
Καὶ τ' ἀνασῆκωσε ἕψηλά, πλὴν τοῦσφιξε τὸ σῶμα
τόσον πολύ, ποῦ τὸ πτωχό κατέπεσ' ἄβινουν πτώμα.

Ἄς ἐνθυμοῦνται μερικοὶ ὅτι πολλαίκις φέρει
μέγα κακὸν ἀντὶ καλοῦ ἀδέξιο φίλου χέρι.

ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ Α. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΟΥ

ἘΝ τῷ ἵπποδρομίῳ.

Πάνινον παραπέτασμα εἰς τὴν εἴσοδον· ἐντός, ὅζυ καὶ ἀναπάλ-
λον φῶς ἀερίφωτος· εἰς τὸ μέσον κυκλοτερὴς ἄλλως μαυρίζουσα·
ὑπεράνω αἰωρουμένη ὄροφή ἐκ καραβοπάνου, διανοιγομένη καὶ
διαφαίνουσα τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπὶ τῶν ξυλίνων ἀνακλίν-
τρων ποικίλα καὶ φαινὰ χρώματα θερινῶν ἀμφιεσμῶν διαστιζό-
μενα ὑπὸ μαύρων στολῶν.

Θορυβώδης ὀρχήστρα, μὲ δαιμονιώντα οἶστρον, ἀνακρούει ἀσθμα-
τικὰ ἐμβατήρια. Τὸ θέαμα ἄρχεται.

Δέ, θὰ ὑπολογίσω μέχρι μίᾳς τὰς στροφὰς τῶν καλπαζόντων
ἵππων, δὲν θ' ἀπαριθμήσω μετ' ἀκριβολογίας Ὀμήρου ἀπαριθ-
μούντος τὰς ναῦς τῶν Ἀχαιῶν τοὺς μορφασμούς ἢ τὰ κυβιστή-
ματα τῶν γελωτοποιῶν, δὲν θὰ περιγράψω ἐνδιατρίβων, τὴν πλα-
στικότητα τῶν κνημῶν τῶν ἵππευτριῶν, οὐδὲ θὰ ζηγίσω καὶ ἐκτι-
μήσω, μὲ βλέμμα ἐμπειρογνώμονος, τὴν ὑπὸ τὴν κολλητὴν ροδό-
χρουν ἀναξυρίδα γυναικείαν σάρκα.

Θὰ προσπαθῆσω νὰ σημειώσω, ἀπλῶς καὶ ἀπερίττως τὰς ἰδέας,
τὰς ὁποίας ἐξήγγειρεν ἐν ἐμοί, ἀκουσίως, ἐν ἀορίστῳ καὶ ληληθῶτι
συνειρμῷ, τὸ θέαμα τοῦ ἵπποδρομίου.

Ἢ ὅταν ρίπτωμεν πέτραν εἰς τὴν γαληνιῶσαν θάλασσαν, ἐπὶ τῆς
λείας ἐπιφανείας τῆς σχηματίζονται ὀμικεντροὶ ὕγροὶ κύκλοι· εὐ-

* ΣΗΜ.— Δυσόμεια ὅτι πλὴν τοῦ ὠραίου ὑπ' ὄψιν ἀρθριδίου δὲν δυ-
νάμεια, ἐλλείπει χώρου, νὰ καταχωρήσωμεν καὶ ἑτέραν περιspoύδαστον
καὶ ἐνδιαφέρουσαν μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Σωκράτης ὡς σύζυγος»,
τὴν λίαν βραδέως ἀπέστειλεν ἡμῖν ὁ διακεκριμένος φίλος συνεργάτης κ.
Ἄριστοτέλης Κουρτίδης, τοῦ ὁποίου ὁ ψυχολογικὸς ὄσω καὶ καλλιτεχνικὸς
κάλαμος κέκτηται τὴν σπανίαν δύναμιν νὰ σαγηνεύῃ καὶ νὰ κατακτᾷ. Τὴν
μελέτην ταύτην ἄς ἐπιφυλαχθῶσιν οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡ μ ε ρ ο λ ο -
γ ἱ ο υ νὰ ἀπολαύσωσιν εἰς τὸν προσεχῆ τόμον τοῦ 1898.

ρυνόμενοι όλονέν, ανεξαρτήτως πλέον τῆς πληξιάσης τὸ ὕδωρ πέτρας, ἥτις ἐβυθίσθη ὁμοίως εἰς τὴν ψυχὴν μας γεννῶνται ἰδέαι, αἰτίνας ἐξακολουθοῦν τὴν φορὰν των, τὴν πλοκὴν καὶ τοὺς συνδυασμούς των, ἀσχέτως πλέον πρὸς τὸν ἔξωθεν ἐρεθισμόν, ὅπως τὸν ἀποκαλοῦμεν εἰς τὴν ψυχολογίαν, ἀσχέτως πρὸς τὴν πρῶτην ὄψιν.

Ἡ θέα τῶν γελωτοποιῶν τοῦ ἵπποδρομίου ἀντὶ νὰ μὲ κινήσῃ εἰς γέλωτα μ' ἐνέβαλεν εἰς μελαγχολίαν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ διασκέδαζοντες τὸ κοινὸν μὲ τὴν φυσικὴν ἀθλιότητα ἦν ἐπιτηδεύουσι, μὲ τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῆς γελοιότητός των, αὐτὸς μὲ τὸν ἐκ ρακῶν ὕβρον του, ὁ ἄλλος μὲ τὴν ἐκ κηρωτοῦ φαλάκραν του, ὁ ἄλλος μὲ τὴν ἀπομεμωραμένην του ἐκπληξιν, ἀνακινουῦσι τὴν ὑποστάθην τοῦ ζωῶδου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται ἐν ἡμῖν. Αἱ βεβιασμένα ἐκεῖνα ὡς νευροσπάτων πτώσεις των, τὰ ἡλιθία των κυβιστήματα σύρουσιν εἰς τὴν κόριν, ἐφ' ἧς κυλιόνται, τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν· διότι εἶνε ἄνθρωποι τὰ ὄντα αὐτὰ τὰ πασαδέρνοντα ἐντὸς τῶν ἄλλοπροσάλλων, ποικιλοχρῶμων καὶ ποικιλοστικτων καὶ φαντασιωδῶν στολῶν· αἰσθημα οἴκτου βαθέος καὶ ἀηθρίας πληροῦσι τὴν ψυχὴν· μετὰ τοιοῦτο θέαμα ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην καθαρισμοῦ.

Ὁ ἄγγλος φιλόσοφος Γεώργιος Λούις, ὁ διάσημος διὰ τὴν κατὰ τῆς εἰδικῆς ἐνεργείας τῶν νεύρων θεωρίαν του, ὁ ἄνευ γάμου σύζυγος καὶ συνεργάτης τῆς μεγάλης Γεωργίας Ἐλιοτ, εἰς τὴν «Φυσιολογίαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου» τονίζει μετὰ λυρικής ἐξάσσεως ὕμνον εἰς τὴν Πείναν, ἥτις ἔρριψε βράχους καὶ ἔταμεν ὁδοὺς, ἥτις ἔξευξε τοὺς κρηνοὺς διὰ γεφυρῶν, ἥτις ἔστρεψε τὴν πύρραν τῶν πλοίων πρὸς ἀγνώστους λιμένας, ὥθησε τὸν ἄνθρωπον εἰς ξένας ἀτάς.

Ἔ, βεβαίως δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ ἰδεώδης πείνα ἡ συσπῶσα εἰς μορφασμὸν τοὺς μῦς τῶν προσώπων τῶν γελωτοποιῶν ἐκεῖνον!.. Ἦτο ἄλλη τις, ζωῶδης πείνα, σκοτεινὸν ὀρμέμφυτον, μὴ ἐξετάζον, ἀν ὁ ἄρτος ὁ οἰσφάγον ἀπόξῃ ἐκ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἀπεκτήθη, μὴ φροντίζον, ἀν ἀξίξῃ νὰ σύρῃ τις τὴν κοιλίαν του κατὰ γῆς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὴν γεμίσῃ.

Ἡ Πείνα, ὅπως εἰς λαοὺς τινὰς ἀγρίους τὸ αὐτὸ ξυλίνοειδῶλον ἀν μὲν εἶνε πρὸς τὰ δεξιὰ εἶνε Πνεῦμα ἀγαθότητος, ἀν δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ Πνεῦμα ὀλέθρου, καὶ σύ, τὸ αὐτὸ ὀρμέμφυτον, εἶσαι μὲν εἰς τὰ πρόσω ἐλαύνουσα καὶ πρὸς ἀγῶνα καὶ πρόοδον ἐξοτρύνουσα δύναμις, ἀλλὰ καὶ σιδηροῦς δεσμός συσφίγγων τὴν τάλαι-

ναν ἀνθρωπότητα, ἥτις, ἀπὸ τῆς δημιουργίας, καταπίπτει ἐκάστην ἐσπέραν βαρέως εἰς τὴν κλίνην τῆς, ἐξητλημένη ἐκ τῆς πάλης τῆς ἡμέρας πρὸς κατάκτησιν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Πόσην πνευματικὴν δύναμιν καταναλίσκεις ματαιῶς καθ' ἐκάστην, πόσας καλλιτεχνικάς ψυχὰς ἐσθυσας καὶ σβύνεις, εἰς πόσους ὀφθαλμοὺς ἔκαμες ν' ἀστράψῃ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐγκλήματος, πόσας ὑπάρξεις ὀδήγησας «σὺν ἀρνία νοιασμένα» εἰς τὴν σκοτεινὴν ὁδὸν τῆς ἀμαρτίας! Τὸ εἰδωλὸν σου ἴσταται· καὶ ἐξ ἀριστερῶν, ὦ Πείνα!

Ὁ ἵππος, εὐσωμος, ὑπερήφανος καὶ θυμοειδὴς ταλαντεύεται ἐπιχαρίτως, ἀκκίζεται καὶ χορεύει, τιθασσευμένος ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν βλέμμα τῆς δαμαστρίας καὶ τὴν ἐρρύθμως παρὰ τὴν κεφαλὴν του πλαταγοῦσαν μάστιγά τῆς. Ἀκουσίως ἐρχονται εἰς τὴν μνήμην μου οἱ περίφημοι στίχοι τοῦ Μυσσέ, εἰς τὸν Ρολλά, περὶ τῆς ἀδαμάστου φορβάδος. Καὶ ὁ ἵππος αὐτός, ὁμοίως, ἐπλάσθη νὰ χρεμετίξῃ ἀτιθάσσω, νὰ διασχίξῃ ὡς θύελλα, μὲ κυματίζουσαν χαίτην, τὸ ἐλεύθερον, τὸ ἀναπεπταμένον διάστημα!... Ἐν τούτοις, ἐνίοτε ἐξεγείρεται καὶ ἐν αὐτῷ ἡ δυσηθία του φύσις, ἐπανερχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τὰ ὑπολειπόμενα ἴχνη τῆς ἀδαμάστου ἀξιοπρεπείας του, καὶ τὸ βλέμμα του ἀστράπτει, καὶ τὸ κάτω γέλιος του φρίσσει, καὶ οἱ πόδες του κροαίνου ὑπερηφάνως ἀντὶ νὰ τεθοῦν δουλικῶς ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ σκαμνίου· ἀλλὰ πλαταγεῖ ἡ μάστιξ, ἐπιτακτικῶς, ἀπειλητικῶς καὶ ἐξαφανίζεται διὰ μιᾶς ἡ ὑπαύχην διαμαρτύρησις καὶ πτήσσει ὁ ἵππος καὶ ἀκκίζεται, καὶ χορεύει!... Καὶ εἶνε θλιβερόν!...

Πόσο ὁμοιάζουσι πρὸς τὸν ἵππον τοῦτον!... εἶνε ὑπερήφανος ἡ ψυχὴ των, εἶνε ἀδαμάστων τὸ ἦθος των, ἀλλ' ὁ βίος, ὁ ἀμειλίκτος δαμαστής, κροτεῖ παρὰ τὸ οὖς των τὴν μάστιγα καὶ κύπτουσι πεθῆνιαι καὶ τιθασσοί, διότι πρέπει, διότι εἶνε καθήκον. Καὶ εἶνε ὁμοίως θλιβερόν!...

Ἡ νεαρὰ ἱππεύτρια παρελαύνει· τολμηρῶς, ἱσταμένη ἐπὶ τοῦ ἐνός ποδός, πηδῶσα, κρημνιζομένη ἐκ τοῦ ἵππου, ἀναρριχωμένη εἰς τὸν τράχηλόν του, εἰσορμῶσα μὲ τὴν κεφαλὴν ἐμπρὸς εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς στεφάνην, ἱταμένη εἰς τὸ κενὸν μὲ τὴν φαίδραν κίνησιν τῶν πτερύγων πτηνοῦ ἀνερχομένου εἰς τὸν ἀέρα, οὐδέποτε ἀφίνουσα νὰ ὑπεκφυγῇ τοὺς πόδας τῆς τὸ ἀσταθὲς ἔδαφος· τὸ αεικίνητον σῶμα τοῦ ὀρμητικῶς καλπάζοντος ἵππου.

Εἰς τὰς στιγμάς των τολμηρῶν, τῶν παρατόλμων ἀλμάτων, τῶν κινδυνωδῶν ἐκκλίσεων ἢ πτώσεων τὸ πλῆθος ἐπευφημεῖ ἐνθουσιω-

δῶς, ὡς εἰς ἄνθρωπος, αἱ χεῖρες κρούονται φρενητιωδῶς. Τότε τὸ βλέμμα τῆς νεαρᾶς κόρης ἐξαστράπτει, ἔκφρασις θριάμβου ἀκτινολεῖ εἰς τὴν ροδόχρουν ἐκ τοῦ ἀγῶνος μορφὴν τῆς, οἱ μυκτῆρές τῆς φρικιῶσιν ἐκ συγκινήσεως. Εἶνε προφανές ὅτι αἱ φωναὶ ἐκεῖναι τοῦ θαυμασμοῦ τὴν μεθύσκουν.

ὦ! ἔχει δίκαιον! . . Ὑπάρχει τι ὠραιότερον τοῦ θριάμβου, μετὰ κατανικηθεῖσαν δυσχέρειαν, μετὰ τὴν ἀνάθασιν ἐκεῖ ὅπου δὲν δύναται ν' ἀναβῆ ὁ τυχὼν; Ὑπάρχει τι θελκτικώτερον, μᾶλλον ζεῖδωρον τοῦ ἀέρος, τὸν ὁποῖον ἀναπνέει τις, ὅταν τὸν πληροῖ ἡ πολύφωνος καὶ βοῶσα συμπάθεια, ὅταν τὸν δοῶν αἱ κραυγαὶ τοῦ θαυμασμοῦ; καὶ ὑπάρχει τι εὐγενέστερον τῆς ὄνειροπολήσεως τοιαύτης ἀνυψώσεως ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἄλλων; Εἰπέτε το σεις οἱ πολιτικοί, οἵτινες ἤκούσατε τὰς τοιαύτας κραυγὰς, σεις οἱ δραματικοί, οἵτινες ἤκούσατε τὰ τοιαῦτα χειροκροτήματα! . .

ΑΡΙΣΤΟΤ. Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΗΣ.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

I

ΕΙΝΑΙ πουλί ὅπου πετᾷ αἰῶνια ἴστα νέφη
καὶ τῶν θνητῶν τὸ δάκρυ καὶ ἡ ἐλπίς τὸ τρέφει·
μὲ μαῦρα καὶ λευκὰ φτερά, π' ἀλλάζει κάθε χρόνο·
τᾶσπρα του φέρουν τὴν χαρὰ, τὰ μαῦρά του τὸν πόνο.

II

Χαρὰ ἴσ ἐκεῖνον τὰ λευκὰ ποῦ βρῆ ἴσ τὴν γῆ βίχμενα,
Μ' ἄχ! εἶναι πάντοτε μζῆ τὰ μαῦρα σκορπισμένα·
Γι' αὐτὸ ὁ πόνος κ' ἡ χαρὰ ἀχώριστοι συζοῦνε,
Σ' τὸν Οὐρανὸ χωρίζονται ἴσ τὴν γῆ νὰ ἐνωθοῦνε.

Σμύρνη, 31 Ἰουλίου 1894

ΜΙΑΤ. Δ. ΣΕΙΖΑΝΗΣ

ΦΕΥΓΕΤΕ!

Φεύγετε, χελιδονάκια, λατρεμμένα μου πουλιά,
Γιατὶ βλέπετ' ἀπ' ἐπάνω οὐρανὸ συννεφιασμένο
Καὶ τ' ἀγνόηθημα νὰ γέρρη εἰς τὴ γῆ κτρικιωμένο
Ποῦ τὸ εἶχε γιὰ στολίδι ἡ ζεστὴ σας ἡ φωλιὰ.

ΣΗΜ. Δ. Η. — Ὁ ἐν Σμύρῃ εὐπαιδευτος καὶ φιλόμουσος νέος κ. Γεώργιος Ζερμπίνης, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων προγενεστέρων ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τρυφερῶν ποιημάτων του, τυγχάνει ἐν τῶν ἀγαπητοτέρων μελῶν τῆς αὐτοῦ ἐλληνικῆς παροικίας, μετ' ἀκραίφνου ἔρωτος παρακολουθῶν καὶ καταγινόμενος περὶ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Ἐφ' ᾧ καὶ κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἔθνη ἀρχὴν, παρατιθέμεθα τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, γνωρίζοντες τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὴν συμπαθεῖ φυσιογνωμίαν καλλίστου φίλου καὶ συνεργάτου τοῦ Ἡμερολογίου.

"Αχ! τὴν ἀνοιξὴν ἄν εἶδα—τί ἐνθύμησι γλυκεῖα,—
 Κάτω ἀπ' τὸ παράθυρό μου νὰ πεζᾶτε εὐτυχιομένα,
 Σὲ μικρὴ φωλιὰ χτισμένη ἀπὸ χρόνια περασμένα,
 Ἐρρωιωθα μέσα στὸ στήθος μὲ λαχτᾶρα μυστικᾶ.

Τώρα . . . φεύγετε καὶ πᾶτε ἔς ἄλλο τόπο μακρυνό,
 Πατ' ἐκεῖ ποῦ μυρωμένο, δροσερὸ φρεσᾶ τ' ἀγέρι,
 Καταπράσινα λειβάδια νὰ περνᾶτε ταῖρι, ταῖρι,
 Καὶ γαλάζιο νὰ θεωρῆτε ἀπ' ἐπάνω οὐρανό.

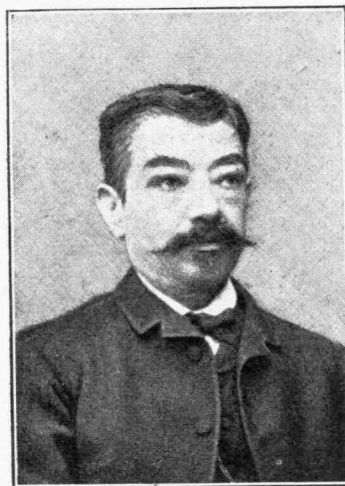
"Ὡρα σας καλὴ ἔς τὰ ξέρα,ζηλεμμένα μου πουλιὰ,
 Ἀπὸ τῆς καρδιᾶς τὰ βάρη ἢ εὐχαῖς γιὰ σᾶς πετοῦνε,
 Ἢ χαρὰ κ' ἢ εὐτυχία σύντροφοί σας νὰ γεροῦνε,
 Καὶ τὸν κόσμον νὰ μαγεύη ἢ γλυκεῖά σας ἢ λαλιὰ.

Μὰ ἐγὼ ποῦ θὰ κυττάζω μέσ' ἀπ' τὰ ξερὰ κλαδιὰ
 Τῆ φωλιὰ σας ἄν θὰ βρέχη κ' ὀλοέρα θὰ χιονίξη,
 Ἄ! κρυφὸ θὰ ροιῶθω πόνο, γιὰτ' αὐτὴ θὰ μοῦ θυμίξη
 Πῶς φωλιὰ λησμονημένη μοιάζει μ' ἔρημη καρδιά . . .

Σμύρνη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΜΠΙΝΗΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΚΚΙΑΣ

ΓΕΓΝΗΘΗ ἐν Ἀθήναις κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1841 καὶ διήνησε τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς ὑπὸ τὸν αἰγιμηστον Χορτάκη. Διακρίθει ἐν ἐπὶ τούτω τεθέντι διαγωνί-σματι· ἀπεστάλη ὡς ὑπότροφος τοῦ Βαρώνου Σ. Σίνα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου, ἔνθα ἑνωρὶς ἐξετιμῆθη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν καὶ ἰδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου καὶ Διευθυντοῦ τοῦ αὐτοῦ Ἀστεροσκοπεῖου Ἐγχε, δημοσιεύσας διαφόρους καὶ πολλοῦ λόγου ἀξίας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις ἐν τῇ ἀστρονομικῇ ἑφημερίδι τοῦ Βερολίνου. Μετ' ἐνδελεγεῖς σπουδὰς ἐγένετο διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, ἐπεδόθη δ' εἶτα συστηματικώτερον εἰς τὴν ἀστρονομίαν ἐπὶ ἑν ἔτος, ἐργασθεὶς ἐν τῷ αὐτοῦ ἀστεροσκοπεῖῳ καὶ εἶτα

ἐν Παρισίοις. Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας διορίσθη ἀστρονόμος ὑπὸ τὸν μακαριτὴν Σμιθ, ἐδίδασκε δὲ καὶ ὡς ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ὡς καθηγητὴς τῆς μηχανικῆς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων. Τῷ 1874 ἐγένετο καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σμιθ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀστεροσκοπείου, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ὑποστηρίξεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἐξ ἀκραιφνοῦς ἐπιστημονικοῦ ζήλου, ἰδρύσας τοὺς διαφόρους μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς τοῦ Κράτους καὶ συνδέσας σχέσεις μετὰ τῶν ἀστεροσκοπειῶν Ἰταλίας καὶ Ρωσσίας. Ἐξέδωκε περισοῦδαςτοι σύγγραμμα μηχανικῆς καὶ ἕτερον περὶ θεωρητικῆς ἀστρονομίας, οὐ ἀτυχῶς δύο μόνον τόμοι ἐξεδόθησαν. Ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ κατέγραψεν ὑπὲρ τὰς τρισχιλίαις φωτομετρικὰς παρατηρήσεις, ἐτοίμους ἤδη πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἐπιστημονικῆς του μορφώσεως καὶ δράσεως, ὁ ἀείμνηστος Κοκκίδης ἦτο κάτοχος εὐρείας ἐγκυκλοπαιδείας καὶ μνήμης τόσον ἰσχυρᾶς, ὥστε κατέπληττε τοὺς μετ' αὐτοῦ διαλεγομένους διὰ τὴν ἐνημερότητα, ἣν εἶχεν ἐπὶ παντὸς θέματος ἐπιστημονικοῦ, φιλολογικοῦ, ἱστορικοῦ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν.

Ἐπὶ ἤρξεν ὑπόδειγμα ἀγαθοῦ συζύγου, μετριόφρων, προσήνης, μὲ ἀισθημάτων γενναῖα καὶ φιλόφροντα, δαψιλῶς προστατεύων πάντα ἐπικαλούμενον τὴν ἀντίληψίν του, ἐν γένει δὲ μέλος ἔγκριτον καὶ ἀγαπητὸν παρὰ τῇ ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ, ἧτις εἰλικρινῶς ἐπένησε τὴν ἀπόλειαν τοιοῦτου πολυτίμου ἀνδρός. Ὁ ἐν Βερολίῳ μυστικιστὸς ἀμύβουλος καὶ διεθυντὴς τῶν τοπογραφικῶν ἐργασιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιτελεῖω, συλλυπούμενος τὸν ἀδελφόν του κ. Ἰω. Κοκκίδην, γράφει πρὸς αὐτὸν ἀναμολογῶν ὅτι «ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Δ. Κοκκίδου ἡ Γερμανικὴ Ἐπιστήμη ἀπόλεσε τὸν ἐν Ἀθήναις ἀντιπρόσωπόν της». Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις τὸν ἐτίμησε διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος, ἡ Πρωσικὴ διὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Ἀετοῦ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ διὰ τοῦ τῆς Ναυτικῆς Ἀξίας, τοῦ ἀπονεμομένου εἰς ἐξόχους ἐπιστήμονας.

ΟΙ ΛΟΥΤΡΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ *

ἘΠΙ πολλὰ ἔτη ἀπουσίαζον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅταν μὲ ἡρώτων διὰ τοὺς ὀνομαστοὺς λουτροὺς της μὲ ἤρσκε ν' ἀναπολῶ τὰς παιδικὰς μου ἀναμνήσεις καὶ τὰς διασκεδάσεις τοῦ λουτροῦ, τὰς ὁποίας διοργανοῦσιν αἱ γυναῖκες τῆς Πόλεως. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καθ' ὅλην τὴν ἀναπόλησίν μου διαφεύγει πᾶσα λεπτομέρεια καὶ πᾶς λεπτὸς χρωματισμὸς τῆς περιγραφῆς των, ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα μὲ εἶνε ἀείποτε θελκτικὴ καὶ πάντοτε γλυκεῖα. Δὲν εἶνε ἰδικόν μου σφάλμα. Γνωρίζετε πόσον εἶνε ζηλότυποι αἱ γυναῖκες. Σᾶς μεθύουν διὰ μόνου τοῦ ἀρώματος καὶ σᾶς παρέλκουν εἰς τὸ ἰδεῶδες των ὅλως ἀπροσφάστως. Τὸ δόλωμα τῆς ἡδονῆς σᾶς διαφεύγει ἢ ἀργά ἢ ἐνωρίς καὶ κατὰ

* ΣΗΜ.—Τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐγκρίτου ἱατροῦ καὶ λογογράφου ἐκ τῶν διακεκριμένων κ. Ν. Βασιλειάδου δὲν εἶνε ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου, ἐν τῷ ὁποίῳ πολλὰ μέχρι τοῦδε ἀξιόλογοι διατριβαὶ αὐτοῦ ἐπιλοξενήθησαν, διακρινόμεναι διὰ τὴν χάριν, τὴν εὐφύιαν καὶ τὸ αἶσθημα. Ἦδη, παρὰ τὴν ἐπίμονον ἄρνησιν καὶ τὴν μετριοφροσύνην τοῦ καλοῦ ἡμῶν συνεργάτου καὶ φίλου, παρατιθέμεθα τὴν προσωπογραφίαν αὐτοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης βεβαίως ἀξιώσεως ἢ ἀπλῶς ἐκ τῆς καθιερωθείσης ἀχρι τοῦδε ἀρχῆς τῆς εἰκονογραφίας των ἡμετέρων δοκίμων συνεργατῶν.

τὰς δύο περιπτώσεις θὰ εἴσθε ἀκατάλληλοι. "Ω, ἐνθυμοῦμαι τὸ ὕστατον ὁπότε διεκόπη τῶν λουτρικῶν μου ἀναμνήσεων τὸ νῆμα. "Ἡμην μόλις ἐτῶν ἐννέα καὶ συνώδευα μὲ ἄλλας τῆς φίλας τὴν μαμὰ μου. Ὁ λουτρὸς ἦτο κατάμεστος. Ἐγυμνώθημεν, περιεβλήθημεν τὸ σινδόνι κάτασπρο, μὲ τὰ πλεκτὰ τὰ κρόσια, εἰσέρχομαι, ὁπότε κάποια παρατήρησεν ὅτι δὲν ἀρμόζει εἰς ἐννέα ἐτῶν ἄνθρωπον, ἄνδρα πλέον, νὰ λούεται μεταξὺ γυναικῶν καὶ κορασίων. Ἡ παρατήρησις μὲ κατέστρεψεν. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸ μυσαρὸ τὸ βλέμμα μου νομίζω πῶς τὴν βλέπω ἔτι ὑψηλὴν, ὀλόξανθην καὶ ἐξαπλωτὴν παρὰ τὴν γοῦρνα τῆς νὰ ἔχη ἀκολάστως τὸ ἓνα πόδι εἰς τὴν ἀγκάλην ὀδαλίσκης, ἥτις μὲ τὸν ὀλόσογουρόν τῆς τρίτην διελεύκαινε τὸ ἀγαλματώδες σῶμα, ὀλόθερμον καὶ περιλουσμένο ἀπὸ σαπωνάδα καὶ τὸν ἀγκῶνα ἀκουμβιστὸν ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης γάστρας ὡς νὰ ζηλεύῃ ἢ ἴδια τὸ κάλλος αὐτῆς τὴν πλαστικότητά τῆς. Διατί ἡ παρατήρησις; Γυναικεία ἰδιοτροπία. Ὅπισθὲν τῆς εἰς τὴν γοῦρνα μὲ βίαν οἱ κρουοὶ χύνουν τὸ θερμὸ καὶ ψυχρὸ νερόν των ἀδιάκοπα καὶ τὸ ἀργυρὸ τὸ τάσι πλαταγίζει καὶ κυλίζει ἀπαλὸ νερὸ εἰς τὰ χρυσᾶ μαλλιά καὶ τὸ ἀφροπλάσμενον σῶμα. Ἀλλ' ἡ παρατήρησις ἐκείνη καί μ' ἀπεσκέπασεν. Ἐκηρύχθησαν ἐχθραὶ μου ὅλαι αἱ συντρόφισσαι, μὴ ἐξαιρουμένης οὔτε τῆς μαμᾶς μου. Μὲ ἐδίωξαν. . . Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐλησμόνησα ποτὲ τῆς σαπωνόφουσκαις καὶ τὰ τασάκια καὶ πόσον μὲ ἤρεσκε νὰ χαϊδεύωμαι εἰς τὰς ζεστὰς ζεστὰς ἀγκάλας, πλήρεις πρὸς με κολακείας—πέτε ἐξ ἐνοστίκου, πέτε διὰ τὴν μαμὰ μου. Καὶ τότε ὅταν βλέπω γυναῖκας καὶ παιδιὰ, ὅλα ἀτημέλητα καὶ μὲ πετάσους, νὰ πηγαίνουν σιγηλά καὶ ἐμπρὸς τὸν λουστρο μὲ τὴν καλαθοῦνα—χίλια δῶ διὰ τὸ γεῦμα—μὲ τὰ ροῦχα εἰς τὴν ῥάχιν, μὰ γοργὴ μὰ καὶ γλυκεῖα ἀνατριχίλα πάντοτε μὲ περιχύνει διὰ πολλὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα ἀνειλίσσοντο ὅταν δὲν τὰ ἐνόουν καὶ μὲ ἀπεκόπησαν μόλις ἤρχισα νὰ ἐννοῶ. Ἄ, εἶνε ζηλότυποι τόσοι αἱ γυναῖκες, τόσοι. . .

Καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσα ἔτη ἠθέλησα νὰ ἐπισκεθῶ τὸν αὐτὸν λουτρὸν τῆς πόλεως. Ἄπ' ἔξω εἶνε χαμηλὸν τὸ κτίριον μὲ θόλους ὑψηλοῦς διατρήτους ἀπὸ παραθυράκια στρογγύλα τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου. Μόλις εἰσέλθης προβάλλει ἡ μαρ-

μάρινος αὐλὴ καὶ εἰς τὸ μέσον ἡ δεξαμενὴ μὲ μεγάλον πήδακα, νερὸ, νὰ ἀναβλύζῃ καὶ κύκλῳ ἢ πρώτη στοᾶ ὀλίγον ὑψηλά, ἐστρωμένη ἀπὸ ψιάθας, τουρκικὰ μιντάρια καὶ κρεβάτια κινητὰ. Πολύχρωμα σινδόνια, κυρίως πράσινα, κρέμανται ἄνωθεν καὶ γύρω ἀπὸ ράβδους σιδηρᾶς, αἵτινες διαταροῦν καὶ παραλληλίζουσι τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς. Τράκ-τράκ, τράκ-τράκ κροτοῦν τὰ τσόκαρα τῶν περιπατητῶν καὶ δύο-τρία καναρίνια ἀκατάπαυστα ξελαρυγγίζονται ἀπὸ τοὺς κλωβούς των. Ὁ καθεὶς ὀμιλεῖ καὶ ἡ φωνὴ του, ὡς νὰ εἶνε ἐγγαστρίμιθος, ἀντηγεῖ ἰσχυρὰ καὶ μὲ βραχνάδα ἀληθῶς πρωτότυπον. Οἱ τοῖχοι ἀμφίβολοι εἰς τὴν καθαρότητα εἶνε ζωγραφητοὶ μὲ ρυθμὸν τουρκικὸν καὶ ἀραβικὸν ἀπὸ διαγράμματα σύμπλεκτα καὶ μισοσυσμένα, κατὰ τύπον ἱερογλυφικόν, ἐνῶ ἐκ τῶν πλαγιῶν οἱ ξύλινοι στῦλοι, ἄλλοι ἄτλαντες ἄλλ' ἄνοστοι, βαστάζουν τὴν ἄνω στοᾶν, τὴν ἐπισημοτέραν.

Γυμνοῦμαι εἰς τὴν ἐπίσημον στοᾶν, ἐντὸς μικροῦ δωματίου τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ καὶ κατέρχομαι εἰς τὴν αὐλὴν περιτυλιγμένος τὸ σινδόνι μου καὶ κρατούμενος ἀπὸ τρεῖς ἡμιγύμνους ὑπηρέτας. Τὰ τσόκαρα κατὰ ζεύγη εἶνε εἰς γραμμὴν, ἄλλ' εἰς ἐμὲ δίδουν τὰ ἐπίσημα, ἐνδυμένα δηλαδὴ μὲ τσόχα κόκκινη καὶ κτυπητὰ ὀλόγυρα μὲ τὰ χρυσᾶ καρφάκια καὶ εἰς τὸ ὕψος κάπως ὑψηλότερα. Ἀλλά, δὲν ἔξερῶ πῶς, ἤσθάνθην περισσότερο τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸν ὀμιχλώδη θερμὸν ἀτμὸν καὶ τὴν ὑγρὰν ἀτμόσφαιραν. Οὕτωσιν συνωδευμένος εἰσῆλθον εἰς τὸν πρόλουτρον. Μία ξυλινὴ θύρα μὲ σιδηρᾶν ὀπισθεν μπάλα, διὰ νὰ κλείῃ, ἤνοιξε καὶ ἐκλείσεν μὲ δούπον. Ἐδῶ εἶνε μικροτέρα ἡ αὐλὴ καὶ μεγαλύτεραι αἱ μαρμαρίναι τράπεζαι, θερμαὶ ἄλλ' ὄχι καὶ ἀνυπόφοροι. Εἰς αὐτὰς κάθηνται καὶ τρώγουν αἱ γυναῖκες. Λουκούλλεια γεύματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ποτὲ δὲν λείπουν οἱ ντολμάδες μὲ τὸ λάδι, οἱ γελαντζοὶ ντολμάδες. Καὶ ἂν κάπου ἔςε καμμιὰ γωνιά δύο-τρεῖς κρυφομιλοῦν, μὴ τὰς πλησιάσατε. Κάποιαν θὰ προξενεούσιν. Ἐδῶ εἶνε τὰ rendez-vous τῶν γυναικῶν. Γεύματα καὶ ὀρεκτικὰ τουρσιά, λεμονάδες καὶ καφέδες ἐπὶ ὧρας ὀλοκλήρους περνοῦν ἀπὸ χερί ἔςε χερί. Ἡ πολιτίσις δὲν ἔχει περιπάτου, δὲν ἔχει θεάτρα πολλά, ἄλλ' ὡς περι-

πατον και θεατρον ἔχει κατὰ μῆνα τὸν λουτρόν της. Καὶ ἂν περάσῃ ἔστω μία ἡμέρα πᾶ! τῆς κυρᾶ Ἐλεγκάκης τὸ κορμί ἐμούχλιασε καὶ πάει! Ἄλλὰ καὶ δὲν εἶνε ἐντελῶς παράξενον νὰ ἰδῆτε πῶς τὰ τσόκαρα κατακέφαλα πετοῦν καὶ μὲ τὴν αὐτὴν φορὰν πῶς ἐπιστρέφουν, ἂν κανεὶς γυναικοκαυγᾶς ἐρεθίσῃ τὰς ἀρηίφιλους ἀμαζόνας μας. Ὅλα αὐτὰ σκεπτόμενος τὰ παιδικὰ μου ἐρρέμβασα ἐδῶ περισσότερον τῆς ἡμισείας ὥρας.

Ἡ δευτέρα ξυλίνη θύρα μὲ τὴν αὐτὴν ὀγκώδη μπάλα καὶ μὲ βαρηχθέντα γδοῦπον μὲ ὑποδέχεται εἰς τὸν θερμὸν λουτρόν. Ἦδη εἰς μόνος ὑπηρετῆς μὲ εἶχεν ἀπομείνει, ἀλλ' οἱ ἄτμοι καὶ ἡ πνικτικὴ ζέστη παρ' ὀλίγον νὰ μ' ἀπέπνιγον. Αἱ γυναῖκες κάθηνται ἀπὸ πρωΐας μέχρι τῆς ἐσπέρας καὶ ἐγὼ δὲν εἰμπορῶ οὔτ' ἐπὶ λεπτὰ ν' ἀνθέξω. Ὅταν ἐνίσθην μὲ ψυχρὸ νερὸ διέκρινα τὴν μαρμαρίνη γάστρα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὅπου ἡ μάγος ἐκείνη τῆς ἀναπολήσεώς μου Κίρκη μὲ διέταξε νὰ μὴ λουσθῶ εἰς τὸ ἐξῆς μαζὶ μὲ γυναικας. Ἐκ πείσματος ἀνοήτου ἐζήτησα ἐκεῖ νὰ ὑπάγω καὶ ὁ ὑπηρετῆς ἀρχίζει νὰ μὲ τριβῇ. Μὲ ἐξήπλωσεν εἰς τὸ θερμὸν μαρμαρωτόν, μοῦ μαλάσσει τὰς χεῖρας, τὸ στῆθος καὶ τὴν ράχιν, ὅλους τοὺς θωρακικοὺς, δελτοειδεῖς, ραχίτας καὶ μηρικοὺς μυῶνας, μὲ στρέφει δεξιᾶ, ἀναποδογυρίζει τοῦμπαλιν, κτυπᾶ, τραβᾶ, πατεῖ ἐπὶ τῆς ὀσφύος καὶ πλέξας ὀπισθεν τὰς χεῖρας μου πιέζει δι' ὅλου τοῦ σώματός του τὰς πλευράς μου—καὶ ὁ χειρομαλλακτῆς εἶνε μόνις ἐτῶν δέκα ἐννέα—ἐνῶ ἐγὼ ἐγόγγυζα ὁ δυστυχῆς πότε θὰ τελειώσῃ τὸ μαρτύριόν μου. Αἶφνης κτυπᾶ τὰς χεῖρας καὶ μοὶ λέγει «σῆκω!» Ἐκάθησα κάθιδρωσ καὶ κατακουρασμένος. Ὅλιγον νερὸ κρύο προλαμβάνει τὴν λιποθυμίαν μου.

— Θὰ πάρετε λεμονάδα;

— Ὅ, τι θέλεις, ἀλλὰ κάμε γρήγορα καὶ θὰ λιποθυμήσω.

Ὁ θερμὸς ἀτμὸς περισσεύει. Μὲ τὸ ξυνὸν συνέρχομαι ὀλίγον. Μὲ λούει ἀπαξ, δις, τρίς καὶ κτυπᾶ ἑλαφρὰ καὶ μὲ τέχνην τὸ χαλκινόν του τάσι· εἰς ὅλον τὸν θόρυβον ἐκεῖνον τῶν τῆδε κἀκεῖσε λουομένων τε καὶ τριβομένων ἡ μυριστόμος ἠχώ πλαταγοῦσα πολλαπλασιάζει τὰ κτυπήματα καὶ τοῦ νεροῦ τὸ χύσιμο. Ἄλλ' ἐγὼ ζητῶ νὰ ἐξέλθω, πλὴν μοὶ λέγει!

— Δὲν σ' ἀφίνω· πρέπει νὰ σὲ σαπωνίσω.

Καὶ ὁ εὐσταλὴς νεανίας πετᾶ εἰς τὸ νερὸν ἐν ἄλλο μεγάλο τάσι. Ἐστάθῃ ἐκεῖνο ἐπὶ τοῦ νεροῦ ὡσὰν νὰ ἐζύγιζε ἀκόμη τὸ «εὐρον εὐρον» τοῦ προβλήματος τοῦ Ἀρχιμήδους. Μία μεγάλη βύραξ παχυτάτη καὶ μακρόμαλλος μὲ περιλούει ἀπὸ πυκνὴν καὶ ἀφράτην σαπωνάδα. Ἐνθυμήθην πάλιν τὴν μάγισσαν ἐκείνην καὶ ἐξαπλῶν τὸ χέρι, τεντώνω τὸ πόδι καὶ χύνει ἐκεῖνος τὸ ὁλόθερμο νερὸ του. Νερό, νερό!

Δὲν εἶμαι πλέον εἰς τὸν ἑαυτόν μου· μὲ ὑποβαστάζουν δύο-τρεις καὶ μὲ ἐτοιμάζουν νὰ ἐξέλθω. Μακρόθεν μόνις διακρίνω τὸ μικρὸν μαρμαρίνον καμαρίνι, ὅπου ἐλούοντο αἱ νύμφαι καὶ εἰς τοὺς παλαιούς τοὺς χρόνους ἡ πενθερὰ ἐβεβαίουτο διὰ τὸ ἀσημάδευτον τοῦ σώματος τῆς νύμφης της. Ζητῶ νὰ τὸ ἰδῶ καλλίτερον, ζητῶ ἀλλ' ἀδυνατῶ ἀπὸ τὸν ἴλιγγον. Μὲ ὀδηγοῦν ἔωρα χωρὶς νὰ θέλω, ποῦ; δὲν ἤξεύρω. Ὅταν ἐξῆυπνησα εὐρέθην ἐπὶ κλίνης χαμηλῆς, τυλιγμένος εἰς σινδόνας, ἐνῶ τὸ σῶμά μου ὑπόψυχρος ἰδρῶς εἶχε περιχύσει πλήρης γλυκυτάτης ἐκνευρίσεως.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εὐχαρις καὶ ἑλαφρὸς ἤρχισα νὰ ἐνδύωμαι. Κατῆλθον τῆς στοᾶς, ἤμην εἰς τὴν ἐξώθυραν καὶ ἠρώτησα ἑμαυτὸν ἂν ἔμεινα εὐχαριστημένος. Ἐμεινα, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶδα ὅσα ἤθελα νὰ ἴδω.

Φανέριον Κων/πόλεως, 1896.

Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Μ Ω Σ Α Ϊ Κ Ο Ν

* Διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ χρόνου τὸ φύλλον τῆς μορέας μεταβάλλεται εἰς ἀτλάκινον ἔνδυμα.

* Εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς ζωῆς ὁ νοῦς εἶνε ἡ πυξίς, τὰ δὲ πάθη οἱ ἀντιπρωροὶ ἄνεμοι.

* Εἰς τὸ θεατρον τοῦ κόσμου αἱ πρῶται θέσεις εἶνε πάντοτε κατελημμένα.

ΕΡΩΣ ΔΡΟΣΙΖΟΜΕΝΟΣ

ΔΡΑΜΑ ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΟΝ
εἰς ἑξ ἰσκηνάς γελοιογραφικᾶς.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Μία νταντά — Ἕνας ἔρωτευμένος
Ἕνα μωρὸ — Ἕνας κουβάς μὲ νερό.

ΣΚΗΝΗ Α'.

— Ἕλα μου ἴδω, χρυσό μου, νὰ φύγουμε γιατί,
ὅπου νᾶνε, θὰ πλακώσῃ πάλι ἐκεῖνος ὁ ζευζέκης. . . .

ΣΚΗΝΗ Β'.

— Νά τος ! Ἄ ! μὰ δὲν ὑποφέρεται πλειά . . .
— Πᾶμε νὰ φύγουμε τὸν φοβάμαι αὐτόν ! . . .

ΣΚΗΝΗ Γ'.

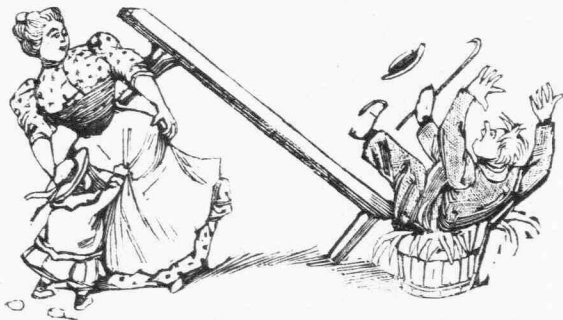
— Πῶς εἰσθε, κυρά μου ; Καλά ;
— Νὰ μ' ἀφήσετε ἤσυχη, παρακαλῶ.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

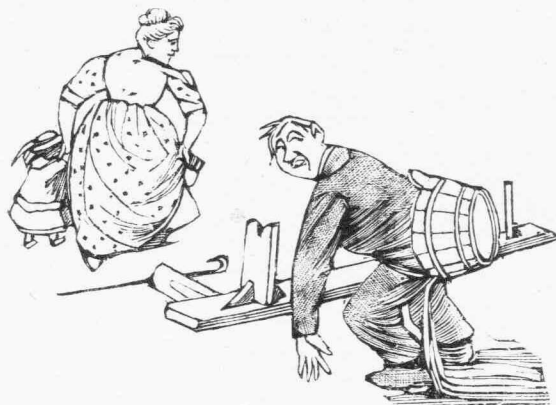
- "Αχ ! νὰ ἤξευρες τί φλόγα μοῦ ἀναψες καί με καίει . . .
— 'Πίσω μου σ' ἔχω, Σατανᾶ. . . " Ἄς φύγω νὰ μή . . .

ΣΚΗΝΗ Ε'.

- "Ω ! δυστυχία, ἔπεσε μέσ' ἰσὸν μαστέλλο !
— " Ἄ ! βλέπεις τί τραβῶ ἐξ αἰτίας σου ;

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

- Καλλίτερα ! νὰ ὀρσοισθῆ καί ἡ φλόγα ποῦ σοῦ ἀναψα.
— Σκληρή ! Βόηθα τουλάχιστον νὰ βγάλω αὐτὸ τὸ διάβολο ποῦ
'σφηνώθηκε 'πίσω μου.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
ΕΙΣ ΦΘΟΝΕΡΟΝ

ΔΕΝ σ' ὠφελοῦν τὰ γιατρικά, ἡ κοῦρες κ' ἡ κινίνη,
καὶ βγάλε το ἀπὸ τὸ νοῦ σου. . .
Σὲ ἀχαμναίνει, σὰν κερὶ σὲ λυώνει καὶ σε σβύννει
τὸ πάχος τοῦ ἀντικρυνοῦ σου.

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΜΑΥΡΗ

ΤΟ Νισάν-τάς, εἶνε ἡ ἀριστοκρατικὴ συνοικία τῶν Ὁθωμανῶν. Παραδόξως ἔχει ὁδοὺς καθαρὰς καὶ εὐρείας τὰ δὲ καλλιμάρμαρα μέγαρα, τὰ μυράνει τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων τῶν μεγαλοπρεπῶν κήπων καὶ τὰ δροσίζει ἡ αὔρα τοῦ Βοσπόρου.

Μέσα ἀπὸ πυκνὸν δικτυωτὸν, λευκάζει ἡ ὠραία Τζεμιλέ, ἡ ποία ρίπτει τὰ ἀφηρημένα βλέμματά της ἐπὶ τῆς μαγευτικῆς σκηνογραφίας τοῦ Βοσπόρου. Τὰ στήθη της, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν ἐπίεσαν αἱ βιωτικαὶ λύπαι ἢ ὁ στηθόδεσμος, τὰ σχίζει τώρα διὰ πρῶτην φοράν στεναγμὸς βαθύς, ὃ ὅποιος εὐρίσκει ἡγῶ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἀφωσιωμένης μαύρης της.

Ἡ μαύρη, νομίζει ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν ἡ ὠραία Τζεμιλέ νὰ ἔγῃ λύπας. Ὁ ὑπέρογρος κύριός της τὴν λατρεῖ καὶ ἡ μετάξα καὶ οἱ πολῦτιμοι λίθοι τὴν περιτριγυρίζουν. Ἐχει, ὅσα θὰ ἔφθανον διὰ νὰ ἐκπλήξουν καὶ τὴν πλέον εὐφάνταστον Χανοῦμ τουρκεικοῦ σεραγίου.

Καὶ ἔπειτα ὁ Κύριος τὴν προτιμᾷ φανερὰ ἀπὸ τὰς ἄλλας συζύγους του καὶ τὰ ἰδικά της δωμάτια, τὰ ἐστόλισεν ἡ ἰδικὴ της φαντασία καὶ ὁ τελευταῖος ἐκεῖνον ἔρωσ.

Καὶ ὅμως ἡ μαύρη ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς της μὲ ἔκπληξιν καὶ ἐφάνη ὄλον τὸ λεύκωμα τῶν ὀφθαλμῶν της, τὸ ὁποῖον τόσῳ ἀντετίθετο μὲ τὸ λεῖον μαῦρον δέρμα της. Ἦσαν δάκρυα οἱ κυλιόμενοι ἐπὶ τῶν παρεῶν τῆς Τζεμιλέ μαργαρίται !! Ἡ δούλη ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ φωνὴν ἐσβεσμένην, ἠρώτησε δεικνύουσα τοὺς λευκοὺς ὀδόντας της :

— Μήπως τὸ καινούργιο φουστάνι καλὸ δὲν γένηκε ; Μήπως ἡ κυρία μου, ἡ ὅποια τόσῳ μοιάζει μὲ τριαντάφυλλο, ζήτησε τὸ βραχιόλι τῆς Μελέχ Χανοῦμ ; Μήπως ὁ κύριος εἶπε βαρεῖα λέξι ;

Ἡ Τζεμιλέ ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ δὲν εἶπε τίποτε. Μόνον ἔρριψεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς μαύρης, ὡς νὰ ἐμακάριζε τὸ πτωχὸν πνεῦμα της καὶ τὴν ἔλλειψιν διορατικότητος.

Ἡ μαύρη ὡς πιστὸς κύων, θέλουσα μὲ κάθε τρόπον νὰ πραύνη τὴν λύπην τῆς κυρίας της, ἤρχισε νὰ τραγοῦθῃ παθητικὸν ἄμα ν ἐ καὶ ἡ Τζεμιλέ ἔκλαιε τώρα ἐλευθέρως, ἐνῶ ἡ λευκὴ μετάξα ἐταράσσετο ἀπὸ τοὺς σπαραγμοὺς τοῦ στήθους της.

Ἄγ ! πόσα ὅμοια τραύματα ἔκρυπτον τὰ μεγαλοπρεπῆ σεράγια, τὰ ὅποια ἐκεῖ κατωπτύζοντο, ἐπὶ τῆς γαλανῆς τοῦ Βοσπόρου ἐπιφανείας.

Ἦξευρεν ἡ δούλη ν' ἀγαπᾷ καὶ ν' ἀνοίγῃ τὴν καρδίαν τῆς κυρίας της. Δὲν ἐρωτᾷ πλέον ἡ μικρὰ μαύρη, ὅταν βλέπῃ ἀτύπλοια νὰ σχίζουν τὴν Προποντίδα ἢ τὸν Βόσπορον, ἀν τῆς φέρουν γράμμα ἀπὸ τὴν πατρίδα της, ἡ ὅποια οὔτε γνωρίζει εἰς ποῖον σημείον τοῦ ὀρίζοντος εὐρίσκεται. Δὲν κλαίει πλέον ὅταν ἐνθυμηθῇ τοὺς μαύρους γονεῖς της καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μετάξινον τσαρτσάφ, δὲν στηρίζει τοὺς ὀφθαλμούς της μὲ τὴν ἰδίαν ἀγωνίαν ἐπὶ τῶν διαβατῶν, μήπως ἀναγνωρίσῃ κανὲν προσφιλῆς τῆς οἰκογενείας της πρόσωπον.

Ὁ ἔρωσ τῆς οἰκογενείας, τῆς πατρίδος, ὅλα ὑπέκυψαν εἰς τὴν λατρείαν, ἡ ὅποια ἀνεπτύχθη διὰ τὴν νέαν κυρίαν της, τὴν ἀπάτριδα καὶ ξένην ὡς ἐκείνην.

*
*

Καὶ τώρα κλαίει ἡ Τζεμιλέ !! ἡ ἄρμονία τῆς φωνῆς της, δὲν διασκεδάζει τὴν λύπην της, ὅπως ἄλλοτε ἐξήρανεν τὰ δάκρυά τοῦ πείσματος καὶ τῆς ματαιότητος. Ἄγ κλαίει..... τί πόνοι διὰ τὴν μαύρην ! ! Κλαίει καὶ δὲν ἐξομολογεῖται τί μαρτύριον διὰ τὴν ἀφωσιωμένην καρδίαν της.

Να φωνευθῇ διὰ τὴν Τζεμιλέ, θὰ τὸ ἔκαμνεν. . . ἀλλὰ νὰ τὴν ἐρωτήσῃ καὶ πάλιν..... ἄ...ὄχι ! Εἶχε καὶ ἡ ἀφωσίσις αὐτῆ ἡ ἀπεριόριστος, τὴν ἀξιοπρέπειάν της.

Νὰ τῆς ἀρπάσῃ τὸ μυστικόν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπεν ἐκείνη πρώτη νὰ τῆς τὸ μεταδώσῃ ! !

Ἡ Τζεμιλέ ἐνόησε τὸ σφάλμα της, ἡ ἡ λύπη ἦτο μεγαλειτέρα τῶν δυνάμεών της ; Ἦνοιξε τὰ γέιλη της καὶ μὲ λυγμούς, μὲ στεναγμούς, μὲ παράπονα, ἐξῆλθε μὲ πόνον τὸ μυστικόν της.

Ἡ Μαύρη δὲν ἤξευρεν, ἀν ἡ Τζεμιλέ εἶχε δίκαιον. Δὲν εἶχε τὴν ἰδέαν τοῦ δικαίου σαφῆ καὶ διευκρινισμένην· ἐν καὶ μόνον ἐγνώριζεν, ἐν καὶ μόνον ἔβλεπεν, ὅτι τὸ αἴτιον αὐτό, ἔκαμνε δυστυχῆ τὴν Τζεμιλέ.

Μία ἀπόφασις τραγεῖα ἐξωγορασίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της καὶ ὅπως ἦτο μαύρη, ὡμοίαζε δαίμονα πρὸ ὀλίγου ἐκ τῆς κολάσεως δραπετεύσαντα.

Ἄπο τὸ πλησίον δωμάτιον ἤκούετο ἡ ἔρρυθμος φωνὴ τῆς μεγάλης Χανούμ, ἡ ὅποια ἀνεγίνωσκε τὸ Κοράνιον καὶ ἀπὸ τὸ κρόσκι τοῦ κήπου ἤκούετο ὁ ἀργυρόηχος γέλωσ τῆς Μελέκ Χανούμ, ἡ ὅποια ἦτο τὴν τῶρα εὐθυμος καὶ διεσκέδαζε μὲ φίλας τῆς ἐνώ καὶ δούλαι σκεπασμένα: μὲ λευκὰ λεπτὰ ὑφάσματα, ἐπήγγαινον καὶ ἤρχοντο, μὲ δίσκους πλήρεις γλυκυσμάτων.

Ἡ μαύρη Τάραντα, εἶδεν τὴν πυγμὴν τῆς καὶ ἐγέλασε ἕνα γέλωτα τῆς κολάσεως, ὁ ὁποῖος ἀντήγγησεν ἀπαίσιος εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ μεγάλου ψιαστροῦ τῶν δωματίου.

Ἡ Τζεμιλέ ἔπαυσε κλαίουσα καὶ μέσα εἰς τοὺς λυγμούς τῆς ἀπεκοιμήθη, ὅπως συμβαίνει: εἰς τὰς ἀδυνατοὺς φύσει, τὰς ὅποιας λικνίζει: ἡ ὀδύνη καὶ ἀποκοιμίζει: ἡ συμφορὰ.

Ἡ δούλη ὅμως δὲν ἐκοιμήθη: ἐκείνη ἤγγρύπνει.

Ἡ φωνὴ τῆς μεγάλης Χανούμ ἐσθέσθη: ἡ Μελέκ Χανούμ δὲν ἐγέλα πλέον, ὅτε ὁ γέρον πασᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, αὐστηρός, ὠχρός, μὲ τὴν κεφαλὴν τῶσφ πρὸς τὸ στῆθος κλαίουσαν, ὥστε τὸ ἐκάλυπτεν ὅλον ἢ μακρὰ ἀργυρόβριξ γενειάς του.

Ἡ Τζεμιλέ, ἀνεπήδησε καὶ μὲ τὴν τέχνην Χανούμ, ἡ ὅποια ἐσπουδάσεν ἐξ ὅλου τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς μόνον τὴν φιλαρέσκειαν, ἔκρυψε τὴν ὀδύνην τῆς καὶ ἤρχισε νὰ φλυαρῆ, ὅπως ἐβλύρα: ὁ χριστοῦ καναράκι τῆς καὶ νὰ φλυαροῦν ἀκόμη περισσότερον οἱ θαλασσοῦχοι ὀφθαλμοὶ τῆς.

Ὁ γηραιὸς πασᾶς ἐθώπευσε τὴν ξανθὴν μακρὰν κόμην τῆς καὶ ἡ σκυθρωπότης του διελύθη.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἐχαρίζετο εἰς κανένα καὶ ἦτο ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν πασάδων τῆς γηραιᾶς Σταμπούλ, εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τῆς Τζεμιλέ ἐλησμονεῖ τὰ πάντα καὶ ἐκυλιετο εἰς τοὺς πόδας τῆς, ἤρεμος ὡς ἄμνος καὶ γλυκὺς ὡς παιδίον.

Ἡ Τζεμιλέ ἤγάπα τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἢ ἐφοβεῖτο μήπως χάσῃ τὴν ἐπιρροήν τῆς; Εἶναι αἰνίγμα, τὸ ὅποιον ἴσως καὶ ἡ ἴδια δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ λύσῃ: ἀλλ' ὑπέφερε πολὺ καὶ ἐπειδὴ ἡ ἴδια τὸ ἐξωμολογήθη εἰς τὴν μαύρην, τὸ γράφω καὶ ἐγὼ τὸ μυστικόν, τὸ ὅποιον μὲ τὴν τέχνην ἀπὸ τὸν γέροντα ἀπέκρυπτεν. Ἡ Μελέκ, ἡ δευτέρα σύζυγος τοῦ Ὁμερ πασᾶ, θὰ ἐγίνετο μήτηρ.

Ἐγνώριζε τὸν πασᾶν καὶ ἐγνώριζεν ὅλην τὴν ἀξίαν, τὴν ὅποιαν θὰ εἶχεν ἡ Μελέκ, ὡς μήτηρ τοῦ μονογενοῦς τέκνου τοῦ πασᾶ, ἐνώ ἦτο δι' αὐτὸν μόνον ἀντικείμενον παντελοῦς ἀδιαφορίας, ὡς σύζυγος.

Ἡ Μελέκ ἀπέκτησεν υἱὸν καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μὲ τὸ γυναικεῖον ἔνστικθον τῆς ἐμάντευσεν ἡ Τζεμιλέ, ἐπηλήθευσεν.

Ὁ γέρον ἐγινε πατήρ!! Ἡ λευκὴ γενειάς, ἤγγιξε τὸ ῥοδαλὸν πρόσωπον τοῦ νεογεννήτου. Ποῖα χαρίσματα καὶ ποῖα τιμαὶ ἦσαν ἀσκεταὶ διὰ τὴν Μελέκ, τὴν μητέρα τοῦ μόνου τέκνου του!!

Ἡ Τζεμιλέ συνείθισε σχεδὸν εἰς τὴν ὀδύνην τῆς ἐγκαταλείψεως, τὴν ὅποιαν πᾶσα φρόνιμος Χανούμ πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄφιν καὶ ἐνῶ τόσα ἔχουσιν δάκρυα διὰ τὴν ἐπερχομένην συμφορὰν, ἦτο τὴν γαληνιαία καὶ διεσκέδαζεν ἄλλοτε βλέπουσα τὸν Βόσπορον καὶ τὰς νήσους καὶ ἄλλοτε παρατηροῦσα μὲ περιέργειαν τοὺς ἀραιούς περιπατητάς, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο νὰ ἀναπνεύσωσιν ἀέρα εἰς τὸ Νισάν-τάς.

Αὐτὰ ἔλεγεν ἐνίοτε ἡ προσβληθεῖσα φιλοτιμία τῆς:

— Ἄ... ὁ πασᾶς εἶναι: γέρον! ἐγὼ νέα καὶ ὠραία θὰ τὸν ἀγαπῶ μὲ ἔρωτα: τὸν ἀγαπῶ σὰν παιδί τοῦ ἢ καλλίτερα δὲν τὸν ἀγαπῶ... ἀγαπῶ τὰ διαμνητικά καὶ τὰ μεταξωτὰ τοῦ μοῦ φέρε.

Αὐτὰ ἔλεγεν, ἀλλ' ὠχρίασαν τὰ ὀδὰ τοῦ προσώπου τῆς καὶ ἡ Τάραντα, διὰ τὴν ὅποιαν ἡ Τζεμιλέ ἦτο πατὴρ καὶ οἰκογένεια, ἐγίνεν ἀκόμη στρυφνοτέρα καὶ ἐμελέτα τὸ χεῖλος τῆς τὸ μελανόν, καὶ ἀπαίσιον καὶ ἐζήτει συνένοχον.

Κατ' ἀρχὰς ἐσκέφθη τὴν μαίαν.

Ἡ Ἑλληνὶς μαῖα (διότι αἱ μαῖαι ἐπωφελοῦμεναι τῆς χαρᾶς τῆς πατρότητος τῶν πασάδων, ἔπαιξαν πάντοτε σπουδαιότατον πρόσωπον ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν, σπουδαιότερον πολὺ τῶν κατὰ καιροὺς Ἑλλήνων πρεσβευτῶν) καθέβησε τὴν ἀπελευθερώσιν ἀθῶου φυλακισμένου, ἀπὸ τὸν ἀδυσώπητον πασᾶν.

Ἡ Τάραντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ γυνὴ αὐτῆ, δὲν εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια θὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοπούς τῆς τοὺς μαύρους ὡς τὸ πρόσωπόν τῆς.

* *

Ἡ Τζεμιλέ μόνη βλέπει: τὴν σελήνην κατοπτριζομένην εἰς τὴν Προποντιδα καὶ φωτίζουσαν τὸ Χρυσοῦν Κέρας.

Ὁ ὕπνος τὴν ἀποσεύγει. Ὁχρίασεν ἀκόμη περισσότερον. Ἡ Τάραντα ὠλισθήσεν ὡς σκιά καὶ ἀφοῦ τὴν παρετήρησεν ἐπὶ μακρόν, ἀνεχώρησε.

Μετὰ δέκα λεπτὰ ἐπανήλθε.

Τὸ πρόσωπόν τῆς τὸ ἐφώτιζε σκίψις σατανικῆ. Τὰ χεῖλη τῆς τὰ μελανά ἐλευκάνθησαν καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς ἔλαβε τὴν χροιάν ζωμάτος.

Ἡ φωνὴ τῆς μεγάλης Χανούμ, ἤκούετο ἀναγινώσκουσα βῆτὰ τοῦ Κοράνιου, ἀπὸ τοῦ πλησίον δωματίου.

Ἡ Τάραντα ἐρίφθη εἰς τοὺς πόδας τῆς Τζεμιλέ καὶ ἤρχισε νὰ καταφιλῇ τὴν μεταξίνην ἐσθία τῆς καὶ εἶπε:

— Θα ἦτο εὐτυχής ἡ ώραία κυρία μου, ἂν τὸ παιδίον ἐκεῖνο δὲν ὑπῆρχε ;

Ἡστραψαν οἱ θαλασσόχρους ὀφθαλμοὶ τῆς Κιρκασίας.

Ἡ Τάραντα, ὁμοία μὲ ἄγριον θηρίον, ὠρθώθη ὡς μαῦρος δαίμων καὶ εἶπε :

— Τὸ παιδί δὲν ὑπάρχει.

Φρίκης ρίγος διέτρεξε τὸ σῶμα τῆς Τζεμιλέ.

— Τὸ παιδί, τὸ ἐπνίξα· εἶπεν ἡ Τάραντα.

Ἡ Τζεμιλέ ὠχρίασε καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἡ Τάραντα τὴν ἐβλεπεν ἐκπληκτος.

Ἡ Τζεμιλέ ὠρθώθη καὶ τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ ὄμου.

— Πές... πῶς λές ψεύματα, νὰ μὴ σέ σκοτώσω... εἶπε..

— Ὅχι ! εἶπα τὴν ἀλήθειαν· ὁ Ἄλλὰχ τὸ γνωρίζει.

— Ἄ... θὰ σέ προδώσω· θὰ τρέξω τώρα, στὸν πασᾶ, νὰ τὸ πῶ.

— Ἐμένα τί μὲ μέλλει ; Ὁ πασᾶς θὰ μὲ σκοτώσῃ· δὲν εἶναι μεγάλο πρᾶγμα· μὰ τὸ παιδί ποῦ ἐξήλευες, ποῦ ἐγλώμιασες γιὰ κείνο τὸ παιδί, μπόρει ὁ πασᾶς νὰ τ' ἀναστήσῃ... γὰ γὰ γὰ, ὄχι !!

Ἡ Τζεμιλέ ἔροπιπε βλέμματα παράφρονος. Ἡρχισε νὰ φοβῆται τὸν μαῦρον δαίμονα, ὁ ὁποῖος ἔπνιξε τὸ μικρὸ παιδάκι καὶ μὲ φρίκην, μὲ τρόμον, μὲ ἀποστροφὴν ἐφιθύοισε :

— Φύγε... σέ φοβοῦμαι.

Ἡ Τάραντα ἀνέγνωσε τὴν ἀποστροφὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της.

Τότε μετὰ τὸ ἐγκλημά της, ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Αὐτὴ τὴν ἐμίσει, τὴν ἐφοβεῖτο ! Αὐτὴ, ἡ ὁποία ἔπραξεν ἐγκλημα πρὸς χάριν της· Ὁ πόνος αὐτὸς τὴν ἐκέντησε τόσῳ δυνατᾷ, ὥστε ἤρχισε νὰ τρέχῃ.

* *

Ὅταν ὁ ἥλιος ἐφώτισε τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡ Τζεμιλέ, ἡ ὁποία ἤκουσε τὰς ἀπελπιστικὰς κραυγὰς τῆς Μελέκ, ἐπλησίασε τὸ παράθυρον, διὰ νὰ μὴ τὰς ἀκούῃ. Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἰδία εἶναι ἕνοχος τοῦ ἀποκραπιοῦ φόνου καὶ μετενοεῖ καὶ ἐλυπεῖτο καὶ κατηγόρει ἑαυτὴν ! Πῶς νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἀναγνώσῃ τὸ φοβερὸν τῆς μαύρης μυστικῆς

Ὅταν ἐπλησίασε τὸ παράθυρον, ἀπεσύρθη μὲ φρίκην καὶ κλοισθεῖσα δις ἢ τρις ἔπεσε λιποθύμος.

Ἡ Μαύρη, μὲ τὴν μεταξίνην ζώνην της, ἐκρεμάσθη εἰς τοὺς κλάδους γείτονος δένδρου.

* *

Οὐδεὶς ὑπώπτευσε τὸ ἐκτυλιχθὲν δρᾶμα· ἡ Μελέκ κλαίει ἀκόμη τὸ τέκνον της, τὸ ὁποῖον ἀπέθανεν ἀπὸ δύσπνοιαν ὅπως εἶπεν ὁ

περίφημος Ἀρμένιος ἰατρός τοῦ πασᾶ. Ἡ Τζεμιλέ ἐνῶ τῆς ἐπανήλθεν ὁ σύζυγός της, εἶναι πάντοτε δυστυχής. Καὶ ἡ μαύρη ; Μία μαύρη ὀλιγώτερον.

Διατὶ φέρει ἄραγε αὐτὸ τὸ αἰώνιον πένθος, τὸ ὁποῖον τὴν κατατρῶγει καὶ τὴν μαραίνει ; Πενθεῖ τὸν ἄγγελον ἢ τὸν δαίμονα ; Τὸν δαίμονα ἴσως, διότι δις δὲν ἐπανευρίσκει κανεὶς ταιαύτην ἀφροσύσιν εἰς ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Τὸ δένδρον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀπηγγονίσθη ἡ Τάραντα, ἐκόπη καὶ ἡ ξυλεία του ἐδόθη εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἡ Τζεμιλέ, καθ' ἑκάστην ῥίπτει ἓνα μικρὸν ἄρτον εἰς τοὺς μαύρους κύνας, διὰ τὴν ψυχὴν τῆς δούλης.

Κ/πολις, 1896

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Σ' ΕΝΑ ΝΕΚΡΟ

ΞΥ' ποῦ τόσους ἔστειλες 'ς τὸ χῶμα,
 Γέροντες, ριούς μὲ τὸ φοικτό σου χέρι,
 Ποῦ τὰ κορμιά θωροῦσες μέσ' 'ς τὸ στρωῶμα
 Νὰ σπαράζον' 'ς τὸ μαῦρο σου μαχαίρι,
 Πλειὰ δε θ' ἀνοιξῆς 'ς τὴ χαρὰ τὸ στόμα
 Κι' οὔτε τὸ χέρι νὰ πληγώσῃ ξέρι,
 Στῆ γῆ κοιμάται τὸ μαρὸ σου σῶμα
 Ποῦ ποθοῦσα νὰ βλέπω νὰ ὑποφέρῃ.
 Ἄλλ' ὁ Θεὸς ποῦ ἀφ' τὸν αἰθέρα βρέχει
 Στὴν ἀρετῇ, 'ς τὴν ἀτιμίᾳ τὸ φῶς του,
 Γιὰ μὲ ἀμοιβή, γιὰ σέ φωτιὰ δὲν ἔχει.
 Ἄς ζω γτωχὸς μισῶντας τὴ ζωὴ σου,
 Καὶ σὺ νεκρὸς καὶ ἀμέριμος ἐμπρός του
 Τὸν ἀτμο τὸν ὕπνο σου κοιμήσου.

Ζάκυνθος, 1896

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΡΩΪΔΑ ΤΗΣ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΝ Π. ΜΠΑΣΔΕΚΗ*

[ἀγωνισθεΐσαν ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ
κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1878].

Η γραφή μου ἀδυνατεῖ νὰ πλέξη τὸ ἐγκώμιόν σου, ὦ χαρίεσσα νύμφη τοῦ Σαρακηνοῦ, ἡ δὲ καρδιά μου τρέμυσα ἐξ ἀγνῆς συγκινήσεως καταθέτει πρὸ τῶν αἰθερίων ποδῶν σου τὴν ταπεινὴν λατρείαν της.

Πῶς δὲν σ' ἐζήλευσεν ὁ Φοῖβος, ὅταν μὲ τὴν κόμπην λυτὴν περιήρχετο τοὺς προμαχώνας τῶν Ἑλλήνων ; Ὅταν μὲ γυμνὸν ξίφος ἐδίωκε τοὺς Τούρκους, πῶς δὲν σ' ἐσθόνησεν ἡ Ἐκάτη ;

Διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ἀγγέλων, προσέξατε καλῶς, ὦ γενναῖοι πολεμισταὶ ! Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, προσέξατε τὴν Μαργαρίταν ! Μία σταγὼν τοῦ αἵματός της εἶναι ἀδάμας πολύτιμος.

*ΣΗΜ. Αἰσθανόμεθα εὐκρινῆ χαρὰν ἅμα καὶ ὑπερφάνειαν διασώζοντες ἀπὸ τῆς λήθης τὴν γλυκεῖαν φυσιογνωμίαν τῆς περικλεοῦς Μαργαρίτας, τῆς γνωστῆς ἡρώιδος τοῦ Πηλίου, δημοσιεύοντες τὴν ἐναντι εἰκόνα εὐλημμένην ἀντὶ πολλῶν μόχθων ἐκ παλαιᾶς δυσσευρέτου φωτογραφίας, οἷαν παρίστα αὐτὴν τότε, πρὸ εἰκοσαετίας, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος, τοῦ κάλλους καὶ τοῦ πολεμικοῦ της μένους. Ἡ ἔνδοξος Μαργαρίτα, ἡ σχεδὸν λησμονηθεῖσα, ἡ καὶ ἑαυτὴν ἴσως λησμονήσασα ἦδη, ζῆ εἰσέτι ἐν Μακρυνίτσει τὸν ἥσυχον καὶ ἁθῶον ποιμενικὸν βίον, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἀφανείας καὶ τῆς μετριοφροσύνης, ἀγνοοῦσα ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια μὲ ποῖον ἀκτινωτὸν ἀθάνατον περιβάλλει ἡ ἱστορία τὸ ἐπίφθονον ὄνομά της.

Η ΗΡΩΪΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΜΠΑΣΔΕΚΗ

Ὁ Ῥετζέπ ὁδηγεῖ χιλιάδας κατὰ τῆς Μακρυνίτσης. Τί λοιπόν ; Θὰ δειλιάσωσιν οἱ ἐπαναστάται ; Θὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν γαλανὴν σημαίαν, ἣν ἐπήξεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ Σαρακηνοῦ ἢ Μαργαρίτα ;

Ἐν τῷ βρασμῷ τῆς μάχης ἡ γελόεσσα μορφή της περιβάλλεται ὑπὸ θείας αἴγλης· ἡ δὲ φουστανέλλα αἰδήμων φιλεῖ τὰ τρυφερὰ μέλη της ἀποκρούουσα τὰς σφαίρας τῶν ἐχθρῶν. Στρατιῶται ! Οἱ Τοῦρκοι θὰ αἰχμαλωτίσουν τὴν Μαργαρίταν ! . . .

*

Ζιάν ντ' Ἄρκ τῆς Ἑλλάδος, εὐγνωμόνως ἀτενίζει πρὸς σέ ἡ χορεία τῶν ὁμοφύλων σου, μετ' εὐχαριστήσεως σοὶ προσμειδιῶσιν αἱ ψυχαὶ τῆς Δέσπως καὶ τῆς Σκαρλατίνης Μπουμπουλίνας. Χαῖρε, ὦ νεαρὰ ποιμενίς !

Κατέπνιξας τὸν κοινὸν ἔρωτα εἰς τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας καὶ προέταξας ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὰ σφριγῶντα στήθη σου· διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς περιεπτύχθης τὸν τραχὺν Ἄρην, διὰ τὴν ἐλευθερίαν της ἠρνήθης τὰς γλυκυτάτας θωπείας τῆς Ἀφροδίτης ! Ὡς κάλυξ ῥόδου εὐφραίνεις τὴν ἀτμόσφαιράν διὰ τῆς μορφῆς σου, ὡς πλάνον ὄνειρον ἀφαρπάξεις τὸν νοῦν τῶν συμπολεμιστῶν σου. Καὶ τὰ ἄρνια σου ποῦ βόσκουν ἄνευ σοῦ ;

*

Εὐώδης ζέφυρος, συγκομιζὼν ἐκ τοῦ Σαρακηνοῦ τὰ ἀρώματα τοῦ ἐλελιφάσκου καὶ τοῦ ὀριγάνου, περιλούει τὸ πρόσωπόν μου· καὶ εἰς τὰς τρομώδεις ἀναπάλλσεις του διακρίνω τὴν φωνὴν τῆς Μαργαρίτας :—Βαρεῖτε, παιδιά !

Μετὰ δέους ἀτενίζω, ὦ πάνοπλε κόρη, πρὸς τὸ ἀπαλὸν στήθός σου, ὅπερ ὡσεὶ διὰ ταινίας Μεγαλοσταύρου κοσμεῖ ὁ ψυχρὸς ἀορτῆρ τῆς σπάθης σου, καὶ ἔκθαμβος ἀναπολῶ παρελθούσας ἐποχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου. Τὸ βλέμμα μου ἠδέως περιλείχει τὸ ῥαδινόν σου ἀνάστη-

μα. τὴν εὐκαμπτον ὄσφυν, τὰ εὐτορνα μέλη σου, καὶ μόνον τὰ σιδηρὰ ὄπλα σου μοὶ προξενούσι βίγος καὶ φρίκην. Δικαίως σὲ ἐφοβήθησαν οἱ Τούρκοι.

Καὶ ὅτε ὑπερηράνως κατέθετες τὴν διάτρητον ἐκ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἐφαίνεσο μᾶλλον ὡς ὄν τι ὑπερφυσικόν, ὡς νηρηῆς ἢ ἀμαζῶν τοῦ ἀρχαίου καιροῦ, ὡς προσωποποιήσεις τῆς καλῆς Θεσσαλίας!

Ὁ πλάνος ὁδοιπόρος θὰ συναντήσῃ νῦν, ἐπὶ τῶν γυμνῶν βράχεων τοῦ Σαρακηνοῦ, ἐν μέσῳ κωδωνίζοντων προβάτων, τεσσαρκοντούτιδα ποιμενίδα, μὲ ἀφελῆ καὶ ἀρρενωπὴν ὄψιν, μὲ ἀτμητέον τὴν περιβολήν. Εἶναι αὕτη!

Μετὰ τὴν τρικυμίαν ἢ γαλήνην. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας, ἡ Μαργαρίτα κατέθεσε τὰ ὄπλα καὶ ἐπανάλαβε τὴν προτέραν ζωὴν τῆς, ζωὴν ἡρεμον καὶ ἀγγελικὴν, ῥεμβώδη καὶ ποιητικὴν, τὴν ζωὴν τῶν θύμων καὶ τῶν βουνῶν.

Ἡ παρθενικὴ ζωηρότης τῆς παλαιᾶς ἡρωϊδος διαφαίνεται εἰσέτι εἰς τὰς κινήσεις τῆς· συρίζουσα καλεῖ τοὺς ποιμένας τῆς· αὐστηρὰ κανονίζει τὰ ἔργα των· μειδιῶσα ὑπηρετεῖ τὸν πατέρα τῆς ἢ συμβουλεύει τοὺς νεωτέρους ἀδελφοὺς τῆς. Ὁ δὲ πτωχικὸς οἶκός τῆς ἐν Μακρυνίτῃ σπανίως δέχεται ἐπίσκεψιν ἀγαθῶν τινων γειτόνων, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ προσκυνητήριον πάσης εὐγενοῦς ψυχῆς. Γνωρίζει αὕτη τὴν ἐξ ὀπλαρχηγῶν καταγωγὴν τῆς καὶ δι' ἀποτόμου κινήσεως τῆς κεφαλῆς ἐκόηλοι τὴν περιφρόνησιν τῆς πρὸς τοιαύτας τιμὰς.

Καιρὸν εἶχε νὰ γεννήσῃ ἡ γῆ μας τοιαύτην ὑπαρξίν.

Βόσκει τὰ πρόβατά σου, ἀφελεστάτη ψυχῆ, καὶ πήγνυε ἀμερίμνωσ τὸ γάλα των, ὦ καύχημα τοῦ Πηλίου! Μὴ

ζητήσης δὲ νὰ μάθῃς ποτὲ τὴν ἀξίαν σου, μηδ' ἐρώτα διὰ τί τιμᾶσαι, ὦ σέμνωμα τῆς Θεσσαλίας! Ἡ γνώσις τούτων οὐδὲν θὰ προσθήσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν σου. Ὡ ἀγιωτάτη ἀγνοία!

Ὡς σὺ αὕτη λέγεις, δὲν ἔπραξας σπουδαῖόν τι . . . Ὡ! Τὸ ν' ἀρπάσῃ μία κόρη τὸ καρυσφύλλιον καὶ τὴν σπάθην, ν' ἀνταλλάξῃ τὸ φουστάνιον διὰ τῆς φουστανέλλας καὶ νὰ παρουσιασθῇ ἀτρόμητος ἐπὶ τοῦ πυρροβολουμένου Σαρακηνοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν διασταυρουμένων σφαιρῶν, εἶναι μέγα;

Ἡ Μαργαρίτα δὲν ἔπραξε σπουδαῖόν τι! Ἀπλῶς ἐξέτελεσε τὸ καθήκον τῆς! . . . Οἱ συγγενεῖς τῆς, τὰ σταυραδέλφια τῆς, ἡ πατρίς τῆς ἐκινδύνουν καὶ ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν των ἀψηφούσα τὸν θάνατον· δὲν ἔπραξε σπουδαῖόν τι ἡ Μαργαρίτα. Καὶ ὅμως!

Κατὰ τὴν συμπλοκὴν τῆς 16ης Φεβρουαρίου τοῦ 1878 ἡ παρουσία τῆς ἀγωνιζομένης παρθένου τοιαῦτά τινα ἐνέπνεεν εἰς τοὺς Ἕλληνας πολεμιστάς: — Πολεμεῖτε, ὦ γενναῖοι, διότι, ἂν νικηθῆτε, θὰ αἰσχυνθῇ μὲν ἡ πατρίς σας, ἡ δὲ Μαργαρίτα, τὸ ἀγγελόμορφον τοῦτο πλάσμα, θὰ περιπέσῃ εἰς τὰς μιαιφάνας χεῖρας τῶν ἀπίστων! Πρὸς Θεοῦ! Φυλάξατε τὸ ἱερόν Παλλάδιον!

Καὶ τὸ Παλλάδιον ἐφυλάχθη· ἡ δὲ θεία Ἐλευθερία, ἀναγνωρίζουσα τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας λαοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλελευθέρου, ἐξήπλωσε τὰς πτέρυγας τῆς καὶ θεῖον ἐπέχυσε φῶς ἐκεῖ ἔνθα πρὸ ὀλίγου ἐβασίλευε τὸ σκιοφῶς τῆς ἡμισελήνου.

Χαῖρε, ὦ ἀφελῆς νόμῳ τοῦ Σαρακηνοῦ!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ

ΗΡΩΔΙΑΣ

ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

[Δάσος άγριον.— Έξ άπόψεως δρη βραχώδη όπισθεν
των όποιων άρχεται δύνω ό ήλιος]

ΗΡΩΔΙΑΣ

(Εισέρχεται στηριζομένη επί βάντρου σιδηρού και κρατούσα εις
τήν έτέραν χρυσούν σκήπτρον. Η μορφή της εινε σκελετώδης,
ή κόμη της περιεχυμένη άτακτος επί των ώμων της και λευκή.
— Προχωρεί βραδέως και κάθεται επί λίθου έξηντηλημένη. Μετά
μακρόν στεναγμόν ανακουρίσεως).

ΗΡΑΝΘΗ ποῦ ανοίξαν 'ς τοὺς ἀγρούς, καὶ εὐωδιαὶ σκορπίσανε
μεθυστικάς, 'ς τὸν ἥσυχον ἀέρα τοῦ Ἀπρίλη,
τῆ βοσκοπούλα τῆ μικρῆ 'ς τὸν δρχθό ἀποκοιμήσανε
μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο τῆς παρθενιάς 'ς τὰ χεῖλη.

Τὸ τρυφερὸ τὸ στήθος τῆς 'ς τὴν ἐλαφρὰ πνοή τῆς
μεσ' 'ς τὸ ἀπλό τῆς φόρεμα γοργά-γοργά πετάει,
κ' εἶν' εὐτυχῆς ἔπαι κρατεῖ 'ς τὴν ἀγκαλιὰ τ' ἀρνί τῆς
τ' ἀρνί τῆς, ποῦ περσσότερο ἀπ' τᾶλλα ἀγαπάει.
Χορὸ δὲν ἔμαθε ποτέ, κεφάλια δὲν ἐγύρευε
γιά δῶρο νὰ τῆς φέρουσε κομμάτια 'ς τὸ πινάκι τῆς,
καὶ κλαίει ἀπαρηγόρητα, καὶ κλαίει σάν νὰ χήρευε,
ὅταν τῆς πάρουν τὸ μικρὸ κι' ἀγαπημένο ἀρνάκι τῆς! ...
Δὲν εἶν' αὐτὴ βασίλισσα· δὲν εἶν' αὐτὴ ἡ μάγισσα
ἐκεῖν' ἡ χρυσοστόλιστη μὲ τὰ περίσσια κάλλη·
δὲν εἶν' αὐτὴ βασίλισσα, καθὼς ἐγώ, ποῦ σφράγισα
τὸ θρόνο τοῦ πατέρα μου μ' ἀνθρωπινὸ κεφάλι.
— Ἄ, βοσκοπούλα! δόσε μου τὸ ἐλαφρὸ ραβδί σου
καὶ κράτει σὺ τὸ σκήπτρο μου ποῦ εἶνε χρυσὸ καὶ ἀτίμητο·
καὶ ἀπ' τῆ γαλήνη δόσε μου ποῦ ἔχεις 'ς τὴν ψυχὴ σου
νὰ κλείσω μιὰ φορὰ κ' ἐγὼ τὸ μάτι μου τὸ ἀκόμητο!

[ἀνακοπτομένη καὶ πρὸς ἑαυτήν].

— Καταραμένη! τί ζητῶ κ' ἐδῶ νὰ κλέψω ἀκόμα; ...
— Ὅχι, κοιμήσου ἥσυχα 'ς τὸ στρῶμα τὸ ἐλαφρὸ σου,
'ς τὸ δροσερὸ, 'ς τὸ εὖοσμο, 'ς τὸ ἀνθισμένο στρῶμα,
καὶ πρόσσεε εἰς τὸ ἀγνὸ καὶ ἄδολ' ὄνειρό σου,
μήπως ἰδῆς ποῦ ὄρισκεται ἐκεῖνο τὸ κεφάλι
καὶ ποῦ εἶν' ἐκεῖνο τὸ κορμὶ νὰ τὰ κολλήσω πάλι! ...

[Κλαίει μετὰ λυγμῶν καὶ καλύπτουσα τὸ πρόσω-
πον διὰ τῶν χειρῶν. Μετὰ μικρὰν παύσιν:]

Ποῦ εἶν' ἡ κόρη ἡ Ζηλευτὴ, μὲ τὰ χρυσὰ ποδήματα
τὰ στολισμένα πλούσια μὲ πόρπαις διαμαντένιαις,
ποῦ εἶχε τὰ μαῦρά τῆς μαλλιά, χυτὰ, ὅσαν μαῦρα κύματα.
σὲ ὤμους ἀλαβάστρινους, σὲ πλάταις μαρμαρένιαις; !
Γιατὶ τὰ πόδια τὰ μικρά, τὰ χιλιόζηλεμένα,
ποῦ χόρευαν τόσο λαμπρὰ τῆς νύχταις 'ς τὰ παλάτια,
κτυποῦν 'ς τοὺς βράχους σήμερα καὶ γίνονται κομμάτια,
καὶ σέρνονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ γυμνὰ κ' αἱματωμένα; ...

['Αναπηδῶσα καὶ μετ' ἀγρίας φωνῆς]

Στάσου ! τοῦ σκότους γέννημα καὶ τοῦ θανάτου χήρα !
δὲν ἐγεννήθης σὺ νὰ ζῆς 'ς τὰ δάση, 'ς τὰ λαγκάδια·
εἶχες γιὰ πρῶτο σπάργανο βασιλικὴ πορφύρα
καὶ μὲ γλυκὰ σ' ἐκοίμησαν φιλήματα καὶ χάδια...
Στάσου !... ποῦ τρέχεις ἐρημὴ μέσα στὰ δάση ; ... Στάσου !...
ἦσουν ἀκόμη μιὰ φορὰ ἀγαπημένη... Σήμερα
γιατὶ ἔχεις γίνῃ φόβητρο, καὶ φεύγουνε μπροστὰ σου
τὰ φεῖδια καὶ ἡ ὄχνητραϊς καὶ τὰ θηριὰ τ' ἀνήμερα ; !...
Δὲν εἶσαι πειὰ 'Ηρωιδιάς· ἐκείνη εἶνε ἄλλη
ποῦ τὴν Δύλῃ της οἱ σοφοὶ κ' οἱ μάγοι ἐσχημάτιζαν,
κ' ἐσύντριβε 'ς τὰ πόδια της αὐτοῦς ποῦ δὲν γονάτιζαν,
νὰ τῆς φιλήσουν τὸ μικρὸ καὶ κεντητὸ σανδάλι !... .

[Κινουῖσα τὴν κεφαλὴν περιλυπος]

Πῆγα καὶ στάθηκα ἐκεῖ ποῦ ἦσαν τὰ παλάτια μου·
ἐρημὰ δὲν ἐφύτρωσε οὔτε καὶ χλόη λίγη !
ἓνα πικρὸ μου δάκρυο κυλλίσθηκε ἀπ' τὰ μάτια μου
κ' ἓνας βαθὺς μου στεναγμὸς 'ς τὸ λάρυγγά μου ἐπνίγη.
Ποῖος τὸ 'λεγε, ὅτι ἐγὼ ἢ τρυφερή, θὰ ζήσω
καὶ ἀπὸ τὸ παλάτι μου καιροῦς καὶ χρόνια πλεϊότερα,
καὶ ὅτι εἰς τὸν τόπο του, ποῦ θὰ περάσω ἀργότερα,
οὔτε μιὰ πέτρα δὲν θὰ ὄρω ἀκόμα νὰ καθίσω

Ἦ ἀμαρτία ! τρομερὴ, αἰώνια καὶ ἀθάνατη !
ὅπως σκληραίνεις τὴν ψυχὴ σκληραίνεις καὶ τὸ σῶμα,
καὶ ὅσοι ἀπὸ τὴν κόλασι ἀν μαζευθοῦνε θάνατοι,
τοὺς διώχνεις τοὺς ἀνίκητους, καὶ τοὺς νικᾷς ἀκόμα !
Ἔτσι ἐπλάσθηκε ἡ καρδιά· μὲ τὴ μικρότερη πνοὴ
ἀνάφτει, ἀπ' τῆς καταστροφῆς τῆ σπῖθα, ποῦ τὴν καίει,
ρίχνει 'ς τὸν κόσμον τῆ φωτιά καὶ ὕστερα μετανοεῖ
καὶ ρίχνεται 'ς τὸ θῦμά της καὶ σάν τῆ φώκη κλαίει ! ...

[Δίδεται εἰς σαρκαστικὸν γέλωτα]

Ἦ ! τὸ κακὸ τί εὐκόλα, τί εὐκόλα ποῦ γίνεται
καὶ ὕστερα τί δύσκολα 'ς τὸν κόσμον διορθώνεται·

Ἐνακολλάει τὸ γιᾶλι, μὰ τὸ νερὸ ποῦ χύνεται
εὐθὺς τὸ καταπνί' ἡ γῆ καὶ δὲν ἔναμαζώνεται !
Βασιλοπούλα, ἀρχόντισσα, ἔκαμα καλωσύνας
'ς ἀμέτρητους ἀνθρώπους μου—μὰ ἄδικα τῆς ἔχασα·
ἢ χάρις ὄλαις χάθηκαν ἀπὸ τὸ νοῦ μου ἐκείναις,
κ' ἓνα κακὸ ποῦ ἔκανα ἀκόμα δὲν τὸ ἔεχασα !
Ναί, τὸ κακὸ εἶνε κρυφὸ καὶ ἀγνωστο μυστήριον·
κόκκος μικρὸς καὶ ἀόρατος ποῦ εἰς τὴν καρδιά μας κρύβεται,
μὰ σάν ἐσοπᾶ μιὰ φορὰ ἐσχύνει δηλητήριο
ποῦ κ' ἓνας κόσμος ἀπ' αὐτὸν χαλιέται· καὶ συντρίβεται ! ...
Κ' ἐγὼ τὸν χάλασα, κ' ἐγὼ !... μὰ μέσα 'ς τὰ χαλάσματα
μέρα καὶ νύχτα ἀδιάκοπα σάν νυχτερίδα σέρνομαι...
ἀπ' τὸ βορειὰ καὶ τὴ νοτιὰ αἰώνια παραδέρνομαι...
μοῦ στέλνει νέφη ὁ οὐρανός κ' ἡ κόλασι φαντάσματα....

[Πρὸς τὰ ἔναντι ὄρη]

Σήκωσε, βράχε τὴν πυκνὴ, ποῦ σὲ σκεπάζει καταχνιά,
κ' ἔτσι μοῦ δείχνεις πάντοτε τὴ σκυθρωπὴ σου εἰκόνα,
νὰ ἰδῶ τὴ φύσι μιὰ φορὰ, ποῦ πάλι εὐμορφὴ καὶ νεῖά
τὸν παγωμένο ἐπέταξε μανδύα τοῦ χειμῶνα.
Ἡ πικραμένη μου ψυχὴ, 'ς τὰ στήθεια μου σφιγμένη,
θέλει 'ς τὸν κόσμον ν' ἀπλωθῇ, θέλει νὰ πάρῃ ἀνασασμό,
μὰ δὲν μπορεῖ, καὶ τρίζουσε τὰ κοκκαλά μου ἀπ' τὸ σεισμό,
ὅπου μοῦ φέρνει ἢ ἄγρια αὐτὴ φυλακισμένη...
Ἐτοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀγνωστοῦ τὸν ὄχθον τὸν ἀπάτητο,
πῶχει τῆς λήθης τὸ γλυκὸ νερὸ τὸ ζηλεμένο,
χιλίας φορὰς σκορπίσθηκε τὸ πνεῦμα μου ἀκράτητο
μὰ δὲν ἐγύρισε ποτὲ 'ς ἐκεῖνο βαφτισμένο·
γιατὶ ὅταν νοιώσῃ τὸ νερὸ πῶς ἐρχεται σιμὰ του
κ' ἔφυγε ἀπ' τὸ κεφάλι μου, τὸ σκοτισμένο σπῖτι του,
ἀπὸ τὸ βράχο ποῦ ἐσοπᾶ κρατεῖ τὰ ρεῦματά του
καὶ ἀφίνει 'ς τὴ στιγμὴ ξερὴ καὶ ἐρημὴ τὴν κοίτη του... .

[περιπίπτουσα εἰς φαντασμαγορίαν καὶ γονυπετοῦσα]

Διαλύσου, μαῦρο ὄνειρο ! ὅπου σὲ βλέπω ἐυπηγῆ

καὶ ὄλο καινούργιο φαίνεσαι, καὶ ὄλο περιπλέκεσαι·
 τόσον καιρὸ μὲ κυνηγᾷς, γιατί δὲν χόρτασες, γιατί,
 ὦ ματωμένο φάντασμα, ποῦ πάντα μπρὸς μου στέκεσαι;
 ὦ Ἰωάννη! ἔλεος! . . . τοῦ Ἰορδάνη τὰ νερὰ
 ποῦ ἄλλοτε ἀγιάσανε ἀπὸ τὸ βάφτισμά σου,
 μούστειλαν φειδία πίσω μου, κύματα μαῦρα καὶ σκληρά,
 ὅταν ἐπέρασα ἀπὸ 'κεῖ ζητώντας τὴ σκιά σου·
 καὶ ὅταν σιμά τους 'στάθηκα καὶ ὅταν τοὺς ὠμίλησα
 ἐδόγγησαν κ' αἰῶνια νὰ περπατῶ μ' εὐχήθηκα! . . .
 ἀπαρνηθῆκανε καὶ αὐτὰ τὴν πρώτη τους βασιλίσσα,
 καὶ μανιωμένα ἐφούσκωσαν καὶ νὰ τὴν πνίξουν χύθηκαν! . . .
 ὦ Ἰωάννη! ἔλεος! . . . λυπήσου με! . . . προσπάθησε
 νὰ συγχωρήσης, ὁ σοφός. μὴ κούφη σὰν ἐμένα·
 τὸ κρίμα μου συγχώρησε . . . 'ς τὸν πόνο μου συμπάθησε . . .
 ἔγινα φάντασμα κ' ἐγώ, καὶ ἴσκιος σὰν ἐσένα! . . .

[Ἄναπηδᾷ ἀποτόμως καὶ πιέζει τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν χειρῶν]

Μὰ τ' εἶνε τοῦτο ποῦ κρατεῖ σφιχτὰ τὸ λογισμό μου;
 τοιμπίδα ἀπὸ σίδηρο, τοιμπίδα διαμαντένια,
 ποῦ ἔχωσε βαθειὰ-βαθειὰ τὰ δόντια 'ς τὸ μυαλό μου
 καὶ ματωμένη μου γεννᾷ κάθε καλὴ μου ἔννοια . . .
 ὦ φαντασία! χάρισε 'ς τὸν κόσμο λίγη χάρι
 ποῦ τόσο μαῦρος καὶ ἀχαρὶς μπροστά μου φανερώνεται·
 ζωντάνεψέ μου τὸν ἀνθό, ποῦ γέρνει καὶ νεκρώνεται,
 τὴν εὐωδιά του μὴ στιγμὴ τὸ στήθος μου νὰ πάρῃ . . .
 ὦ φαντασία! ἐγέρασες καὶ ἀκόμα δὲν ἐγέρασα,
 οὔτε τὸν κόσμο ἀπόστασαν νὰ βλέπουνε τὰ μάτια μου . . .
 ὦ φαντασία! φέρε με καὶ πάλι 'ς τὰ παλάτια μου,
 ποῦ μοναχὰ γιὰ μὴ στιγμὴ ἐλάμπρυνα κ' ἐπέρασα,
 'σὰν τὸ ἀστέρι, 'ποῦ περνᾷ 'ς τὸν οὐρανὸ καὶ σβύνεται . . .
 'σὰν τὸ λουλουῖδι, 'ποῦ χλωμὸ ἀπὸ τὸν πάγο γέρνει . . .
 'σὰν τὴ δροσιά, ποῦ ἐκεκλιᾷ 'ς τὴ γῆ καὶ καταπίνεται . . .
 'σὰν κύμα, ὅπου φεύγοντας ἀφρούς 'ς τὸ βράχο σπέρνει . . .
 'σὰν τοὺς σπασμένους χαλινούς τοῦ μαύρου λογιμοῦ μου . . .

σὰν τὸ νερό . . . σὰν τῆς φωτειαῖς . . . ποῦ 'ζώσανε τὸ νοῦ μου! . .

[Καταπίπτει εἰς τὰ γόνατα ἐγγὺς λίθου, ἐξαντλουμένη βαθμηδόν]

Φθάνει, ὦ φθάνει, οὐρανέ! . . . ἀνάπαυσε με τώρα . . .
 τὰ βάσανά μου εἶν' ἀπειρα, καθὼς ἐσύ . . . δὲν λέγονται . . .
 Φθάνει, ὦ, φθάνει . . . στεῖλέ μου τὸν ὕπνο γιὰ μὴ ὦρα,
 νὰ χύση πειὰ 'λίγη δροσιά 'ς τὰ στήθεια μου ποῦ καίγονται . .

[τρίνουσα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν ὄριζοντα]

Φουσκωμένη θάλασσα, κύμα ἀγριεμένο,
 σάρωσε τοὺς πόνους μου, πάρε τους νὰ φύγουν·
 σδύσε μὲ τὴν ἄρμη σου τῆς πληγαῖς ποῦ ἀνοίγουν,
 δὲν τῆς ὑπομένω πειά, δὲν τῆς ὑπομένω! . . .
 — Φύσηξε, ἄγριε βορειά, παγωμένη ἀέρα,
 δρόσισε τὰ στήθεια μου, παῦσε τοὺς παλμούς μου·
 'ς τὸ σκληρό σου τὸ φτερό πάρ' τοὺς στεναγμούς μου,
 ρίψε τους 'ς τὴ θάλασσα, σῦρε τους πειρὸ πέρα . . .
 — Μαυροσκότεινη νοτιά, τῆς βροχῆς μητέρα,
 φέρε μπόρα δυνατὴ μὲ νερὸ καὶ λαύρα·
 ἐέπλυνε τὰ δάκρυα, 'ποῦ ἀρμυρὰ καὶ μαῦρα
 'ς τὰ χλωμά μου μάγουλα τρέχουν νύκτα-μέρα . . .
 — Μανιωμένε σίφουνα, μαύρη ἀνεμοζάλη,
 πάψετε κ' εἰπέτε μου πότε θὰ 'μπορέσω
 γιὰ νὰ 'δρῶ τοῦ μάρτυρα τ' ὀρφανὸ κεφάλι
 νὰ σερθῶ στὰ γόνατα καὶ νεκρὴ νὰ πέσω . . .

[Καταπίπτει νεκρά. — Ὁ ἥλιος δῦει ὀπισθεν τῶν ὄρεων ἐντελῶς καὶ ἐπέρ-
 χεται ἡ νύξ].

1896.

ΠΟΛΥΒΙΟΣ Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

— Περισσότερον φοβούμαι τὸν φθόνου ὅταν σιωπᾷ παρὰ ὅταν ὁμιλῇ.
 — Ὁ πολὺ συχνὰ ἐπιδεικνύων τὴν γυναῖκα καὶ τὸ θυλάκιόν του κινδύ-
 νεύει νὰ τὰ χάσῃ ἀμφοτέρα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΣΟΦΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

 ΠΟ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας πάντες οἱ διδασκόμενοι τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ἐνωτιζόνται ὅτι ὑπῆρχον τὸ πάλαι ἑπτὰ σοφοί ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ τίνες οὗτοι καὶ πρὸ πάντων διατί κατ' ἐξάίρεσιν ἐκλήθησαν οὗτοι μόνον σοφοί, δὲν εἶναι γνωστὸν ἢ τοῦλάχιστον ἐξηκριθωμένοι.

Ἡ Ἑλλάς ἄρα δὲν εἶχεν ἢ ἑπτὰ μόνον σοφοῦς, ἢ μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν πεπαιδευμένων καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, οἵτινες πασιγνώστως ἐκόσμου τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἦσαν ἑπτὰ τοσοῦτον ὑπέρτεροι, ὥστε ἐθεωρήθη πρέπον νὰ συναγάγῃσιν αὐτοὺς ἐπὶ ταῦτο καὶ νὰ συστήσωσιν ἰδίως εἰς τοῦ κόσμου τὸν θαυμασμὸν;

Κατὰ τοὺς ἐνδόξους χρόνους τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος προεβάλλετο ἤδη τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλ' οὐδεμία εἰδίδετο σαφῆς καὶ ἀνεκδοίαστος λύσις εἰς αὐτό. Ἡ ἔννοια τῆς παραδόσεως, ἣτις ἐθρῦλε τὴν ὑπαρξὴν ἑπτὰ σοφῶν, ἦν αἰνιγμα καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀρχαιότητα.

Ἐν πρώτοις ἠμφισβητεῖτο ἡ σημασία τῆς λέξεως σοφός. Ἐσήμαινεν ἄρα ἢ λέξις σοφοί ἀνδρας ὑπερόχου ἀρετῆς; Ἄλλ' ὁ Περίανδρος, εἰς τῶν ἑπτὰ, ἦν τύραννος, ὠμὸς καὶ σκληροκάρδιος ἀνὴρ καὶ παντάπασι κακοῦλης. Ὁ δὲ Δάμων ἐκ Κυρήνης, ὅστις συνέγραψεν ἱστορίαν τῶν φιλοσόφων, δὲν ἀποδίδωσι μὲν ὠμότητος εἰς τοὺς ἐξ ἄλλους, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀναφέρει αὐτοὺς ὡς πρότυπα χρηστοῦθους βίου. Ὁ Μιλήσιος φιλόσοφος Ἀναξίμενης ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ ἑπτὰ οὗτοι σοφοί ἦσαν μᾶλλον ποιηταί. Τὰ σωζόμενα

ἀποφθέγματα αὐτῶν ἦσαν ἀποσπάσματα ποιημάτων αὐτῶν, ὅπερ ἐξηγεῖ ἴσως διατί τὸ πλεῖστον αὐτῶν φαίνονται ἀκαλλώπιστα καὶ ἀδοστρύχιστα, ὡς ἀμοιροῦντα ἐκ τῆς ἀποσπάσεως τοῦ ρυθμοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῶν κάλλους. Ὁ δὲ Δικαίαρχος διατείνεται ὅτι οἱ ἑπτὰ σοφοί οὔτε λόγιοι ἐξ ἐπαγγέλματος ἦσαν, περὶ τὰ γράμματα εἰδικῶς καταγιγνώμενοι, οὔτε φιλόσοφοι, περὶ φιλοσοφικὰς μελέτας ἀσχολούμενοι, ἀλλ' ἄπλῶς ἄνδρες νουνεγεῖς, διαπρέψαντες ἐπὶ νομοθετικῇ δεξιότητι καὶ πρακτικῇ σφίρα. Ἀναφέρει δ' ὁ Δικαίαρχος ἐν πρώτοις τέσσαρας παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένους ὡς σοροῦς: τοὺς Θαλῆν, Βίαν, Πιττακὸν καὶ Σόλωνα· ἀκολούθως δὲ κατονομάζει καὶ ἑτέροισ ἐξ ὧς περιλαμβανόμενοι σοφοῦς, τοὺς Ἀριστομένη, Πάμφιλον, Χεῖλωνα τὸν ἐκ Λακεδαίμονος, Κλεόβουλον, Ἀνάχαρσιν καὶ Περίανδρον, ὧν μεταξὺ αἰρετέοι τρεῖς εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑπτὰ. Ὁ δ' Ἑρμιππος, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἔγραψεν ὀλόκληρον πραγματείαν περὶ τοῦ βίου τῶν ἐπισήμων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος φιλοσόφων, διατείνεται ὅτι ἠριθμοῦντο εἰς δεκαεπτὰ οἱ παλαιοὶ σοφοί, ἐξ ὧν ἕκαστος ἐξέλεγεν ἑπτὰ, τοὺς κατ' αὐτὸν προέχοντας, εἰς ἀπόρτισιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, εἰσὶ δ' οὗτοι (οἱ δεκαεπτὰ) κατ' αὐτὸν οἱ ἐξῆς: Σόλων, Θαλῆς, Πιττακός, Βίας, Χεῖλων, Κλεόβουλος, Περίανδρος, Ἀνάχαρσις, Ἀκουσίλαος ἢ Ἀκουσίλεως, Ἐπιμενίδης, Λεώφραντος, Φερεκύδης, Ἀριστόδημος, Πυθαγόρας, Λᾶσος, Ἑρμίων καὶ Ἀναξαγόρας. Ὁ Ἰππόβοτος προβάλλει ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν τῶν σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τάσσει κατ' ἄλλην τάξιν, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Ὀρφέως καὶ τοῦ Δίνου.

Ὁ δ' ἐκ συστήματος βιογραφῆσας τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκίμησαντας Διογένης ὁ Λαέρτιος, ἐκτιθεὶς πάσας τὰς ἀνωτέρω παραλλαγὰς, οὐδεμίαν ἐκφράζει ἀτομικὴν γνώμην· ἀστασιάζεται δὲ (λέγει) καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Λεώφριος μὲν γὰρ ἀντὶ Κλεοβούλου καὶ Μύσωνος Λεώφραντον Γορσιάδα, Λεβέδιον ἢ Ἐφέσιον, ἐγκρίνει καὶ Ἐπιμενίδην τὸν Κρήτα. Πλάτων δ' ἐν Πρωταγόρα Μύσωνα ἀντὶ Περιάνδρου. Εὐφορος δὲ ἀντὶ Μύσωνος Ἀνάχαρσιν. Οἱ δὲ καὶ Πυθαγόραν προσγράφουσι. Δικαίαρχος δὲ τέσσαρας ὠμολο-

γημένους ἡμῖν παραδίδωσι, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακόν, Σόλωνα. "Αλλους δὲ ὀνομάζει ἕξ, ὧν ἐκλέξασθαι τρεῖς, Ἀριστόδημον, Πάμφιλον, Χείλωνα Λακεδαιμόνιον, Κλεόβουλον, Ἀνάχαρσιν, Περίανδρον. "Ἐνιοὶ προστιθέασιν Ἀκουσίλαον, Κάβα ἢ Σκάβρα, Ἀργεῖον κτλ.»

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, οὐχὶ μόνον ὑπάρχει ἀβεβαιότης περὶ τῆς αἰτίας τῆς ὑπὸ τῶν ὁμοχρόνων ἀποδόσεως τοῦ ὀνόματος σοφοῦ εἰς ἑπτὰ καὶ μόνον ἄνδρας καὶ περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἔννοιαις ἐπομένως αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν προσώπων, εἰς ἃ ἀπενέμετο ἡ ἐξοχος αὕτη προσηγορία. "Ἐνιοὶ τῶν νεωτέρων φιλολόγων ἐγνωμάτευσαν ὅτι, τοῦ ἀριθμοῦ ἐπταθεωρουμένου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις "Ἐλλῆσιν ἰεροῦ (ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς Χριστιανοῖς), ἡ τῶν πολλῶν δόξα ἀπένειμεν οἰονεὶ θρησκευτικὴν ἢ μυστηριώδη ἔννοιαν εἰς τὴν σύνοδον καὶ συνδιάσκεψιν περὶ παντοίων φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν θεμάτων ἑπτὰ ἐπὶ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ παιδείᾳ διακρινομένων ἀνδρῶν. Ἐὰν δὲ θεωρηθῆ βέβαιον ὅτι ὄντως οἱ ἑπτὰ λεγόμενοι σοφοὶ συνήρχοντο εἰς κοινόν τι μέρος, βουλευόμενοι περὶ τῶν διαφόρων ἀναφουμένων τότε πολιτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, ἀναμφίβολον ὅτι ἡ γνώμη αὕτη ἔχεται πολλῆς σπουδαιότητος. Ἄλλ' εἶναι τάχα τοῦτο βέβαιον; Ὁ Λαέρτιος, οὐ παρεθέμεθα ἀνωτέρω περικοπὴν περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ἀναφέρει προσέτι 1) ὅτι ὁ Συρακούσιος Ἀρχετίμος κατήρτισεν ἔκθεσιν τῆς συνεντεύξεως τῶν σοφῶν μετὰ τοῦ Κυψέλου, διατελέσας αὐτὸς οὗτος αὐτήκοος μάρτυς· 2) ὅτι ὁ Εὐφόρος διηγεῖται ὅτι, πλὴν τοῦ Θαλοῦ, πάντες οἱ λοιποὶ συνητήθησαν παρὰ τῷ Κροίσῳ· 3) ὅτι κατ' ἄλλας αὐθεντικὰς μαρτυρίας συνηθροίσθησαν ἐν Πανωνίῳ, ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Δελφοῖς. Κακῆ μοίρα οὕτε τοῦ Ἀρχετίμου συλλογῆ τις ἢ ἔκθεσις, οὕτε τοῦ Εὐφόρου οἰαδῆποτε πραγματεῖα διασώζεται νῦν, ἀλλ' οὕτε μνημονεύεται ὑπὸ ἄλλων συγγραφέων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Λαέρτιος, καίπερ εἰς πολλὰ ἱστορικὰ καὶ βιογραφικὰ ζητήματα πολὺ φῶς ἐπιχέας διὰ τῆς διηγήσεως γεγονότων, ἃ διὰ τὴν ἐξάφανσιν ἄλλων ἑλληνικῶν χειρογράφων ἤθελον μείνει ἀγνωστα, ἐλέγχεται ὁμῶς ἔστιν ὅτε στηριζόμενος εἰς σφαλερὰς πληροφορίες, δὲν εἶναι δὲ δυνα-

τὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ διὰ συμπαραβολῆς διαφόρων ἱστορικῶν κειμένων καταρτισμὸς ἀσφαλούς ἱστορικῆς εἰκασίας, πολλοὶ ἐνδοιασμοὶ ὑπολείπονται περὶ τοῦ ἀναμφισβητήτου τῶν ὑπὸ τοῦ Λαερίου περὶ συνόδων τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀναφουρομένων. Ὅπως δὲ κατὰ τὴν κοινοτέραν καὶ πιθανωτέραν ἐν ταύτῳ γνώμῃ οἱ ἑπτὰ τῆς ἀρχαιότητος πολυθρύλητοι σοφοὶ εἶναι οἱ Θαλῆς, Σόλων, Χίλων, Βίας, Πιττακός, Κλεόβουλος καὶ Περίανδρος.

Σημειωτέον ὅτι πολλὰ τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ κατ' αὐτὴν τοῦ Λαερίου τὴν ἔκδοσιν διαβεβαίωσιν ἀναφέρονται ὑπὸ ἄλλων μὲν συγγραφέων εἰς ἕνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν καὶ ὑπὸ ἄλλων εἰς ἕτερον, πολλὰ δὲ καὶ εἰς ἑτέρους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς. Ἡ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος καταστροφή τῶν πρωτοτύπων συγγραφῶν τῶν ἑπτὰ σοφῶν, συνισταμένων κατὰ τὸν Ἀναξιμένην εἰς ποιήματα κατὰ τὸ πλεῖστον, δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐξακριβῶσιν καὶ τούτου. Ὅπως δὲ κατὰ τὴν ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι πολλαὶ γνωματεύσεις φερόμεναι ἐπ' ὀνόματι τῶν ἑπτὰ σοφῶν, εἶναι οὐχὶ τοσοῦτον ἐπὶ καλλιλογίᾳ διαπρέπουσαι, ὅσον ἀληθῶς σοφαί· ἀλλὰ καὶ τούναντιον ἀμοιροῦσαι πρακτικῆς ἀξίας, προέχουσιν ἐπὶ εὐφυολογίᾳ καὶ ἰδιοτυπίᾳ, λυσιτελῶς μὲν ἴσως εἰς ἄσκησιν τῆς εὐφυίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ παντάπασιν ἀνεπιτήδεια εἰς βελτίωσιν τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἔθους αὐτῶν.

Θ. Ν. ΦΛΟΓΑΪΤΗΣ.

Ἄωτον ἀφαιρέσεως

Διέρχεται μία κηδεῖα. Κυρία τις ἐρωτᾷ ἕνα τῶν συνοδευόντων αὐτήν, ὅστις φημίκεται ὡς ἀφηρημένος πρώτης τάξεως :

— Δὲν μοῦ λέγετε, σὰς παρακαλῶ, ποῖος εἶνε ὁ νεκρός ;

Καὶ ὁ ἐρωτηθεὶς εἰς στιγμὴν κλασικῆς ἀφαιρέσεως :

— Μά, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ὑποβέτω νὰ ἦνε ἐκεῖνος ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ φέρετρον !...

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ ΚΑΙ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ

ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΣΠΙΤΙ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΣΙΝ ΜΙΑΝ

Παρασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Ἰουνίου 1896.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠΗΣ ▲ ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΥΤΗΛΗΣ, ἀνεψιὸς
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, σύζυγός του ● του Χατζηχαρμπῆ
ΣΤΑΥΡΟΣ, υἱός των ▼ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ
ΠΟΛΥΞΕΝΗ θυγάτηρ των ▼ ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ ΚΟΥΡΕΛΑ, μοδίστα

ΖΑΦΕΙΡΩ, ὑπηρετρία τοῦ Χατζηχαρμπῆ

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος ἐν Ἀθήναις

[Ἡ σκηνὴ περιστᾶ δωμάτιον τῆς οἰκίας Χατζηχαρμπῆ, ἐπέχον θέσιν σάλας καὶ ἀπλούστατα ἡντρεπισμένον. Δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ θύραι φέρουσαι εἰς ἕτερα τῆς οἰκίας δωμάτια. Εἰς τὸ βάθος μεγάλη θύρα ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας εὑρηγται δύο κ ο ν σ ὀ λ α ι μετὰ διαφόρων ἀνθοδοχείων. Καθίσματα, τραπέζια κ.λ.π.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΠΟΛΥΞΕΝΗ καὶ ΣΤΑΥΡΟΣ.

[Αἰρομένης τῆς αὐλαίας φαίνονται οἱ ῥηθέντες τρεῖς καθήμενοι περὶ τινὰ τραπέζαν καὶ ἐξακολουθοῦντες συνομιλίαν πρό πολλοῦ ἀρεαμένην.]

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Κινοῦν τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς τραπέζης). Αὐτὸ ποῦ σᾶς λέω γ'ὼ!... Τὴν τραπέζα αὐτὴ θὰ τὴν κάνουμε 'ς τὴ μεσιανὴν κάμαρα, γιατί τὴν ἀκρινὴ θὰ τὴν κάνω ἐγὼ γραφεῖο!...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Μορφαῖουσα). Καλέ, τί μᾶς λές!... θὰ μᾶς πάρης ἐδὴ τὴν καλλίτερην κάμαρα!

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὁχι, θὰ τὴν πάρη ἡ μούρη σου!...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὴ μαλλώνετε καὶ δὲν θὰ τὴν πάρη κανένας σας... ἡ κάμαρα αὐτὴ μοῦ χρειάζεται μ'ένα γιὰ τὰ κουκουλιὰ μου, γιατί εἶναι προσηλιακὴ

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὁχι καὶ σύ!... μᾶς 'σκότισες μὲ τὰ βρωμικουκουλιὰ σου!... Ἄν θές νὰ μελετάω, πρέπει νὰ τὴν πάρω γ'ὼ.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ὁχι, θὰ τὴν πάρω γ'ὼ γιατί εἶμαι καὶ περὶ μεγάλη.

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Μορφαῖον). Τώρα μοῦ εἶσαι ἡ περὶ μεγάλη!... Ὅταν παρουσιάζεται κανένας γαμπρός, μοῦ εἶσαι ἡ περὶ μικρὴ!...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Νὰ μοῦ κάνης τὴ χάρι νὰ μὴ με σκοτίζης!...

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Ἐγειρόμενος). Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω γ'ὼ! Κι' ἂν θές νὰ εἶσαι πάντα ἡ περὶ μικρὴ, πρέπει νὰ πάρω ἐγὼ τὴν κάμαρα... Κι' ἂν τὴν πάρω!...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Ἐγειρομένη ἀποτόμως). Κ' ἐγὼ λέω, πῶς δὲν θὰ τὴν πάρης!...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Σᾶς εἶπα πῶς δὲν θὰ τὴν πάρη κανένας σας καὶ νὰ 'συχᾶστε... Τὴν ἔχω γιὰ τὸν ἐαυτὸ μου.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Αὐτὰ δὲν τ' ἀκούω γ'ὼ!...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ναι, γιατί νομίζεις πῶς τ' ἀκούω γ'ὼ!

ΣΤΑΥΡΟΣ. Βρέ, θὰ τ' ἀκούσης καὶ θὰ πῆς κ' ἓνα τραγοῦδι!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἐλα, μὴ φωνάζετε κ' ἔχουμε καὶ μουσαφίρη μέσα...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Δὲν πᾶ νᾶναι!... Ἄν θέλετε μάλιστα τὸν 'ρωτᾶμε καὶ βλέπετε τί θὰ εἰπῆ κι' αὐτὸς!...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Εἶναι περιττόν.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Δὲν πειράζει, παιδί μου, 'ξάδελφός σας εἶναι ὥστε μπορούμε νὰ τὸν 'ρωτήσουμε.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Καλλίτερα θὰ κάνετε ν' ἀρίστετε τὸν ἄνθρωπο σ' τὴν ἡσυχία του κ' εἶναι κουρασμένος ἀπ' τὸ ταξεῖδι... ἄλλως τε ἐγὼ εἶπα καὶ ἐλάλησα, μὴ φορὰ καὶ παίρνωμ'ε δικὸ μας σπίτι, θὰ πάρω ὅποια κάμαρα θέλω γ'ὼ... Καὶ τὸ κάτω-κάτω, 'ς τὴ μελέτη μου χρειάζεται ἡσυχία...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μάτις μου!... Δὲν λές πῶς θές νὰ εἶσαι ἀπέναντι 'ς τὴν Μαριγούλα, μόνον...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Κάνε μου τὴ χάρι καὶ κλείσ' τὸ στόμα σου, πρὶν 'ς τὸ κλείσω γ'ὼ μὲ καμμιὰ γροθιά... ᾶ!...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Ἐγειρομένη). Αἱ, αἱ, γιὰ νὰ σᾶς πῶ... τὸ παραξυλώσατε... ᾶ!...

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΦΥΤΗΛΗΣ.

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Εἰσερχόμενος ἐκ τῆς πρὸς τ' ἀριστερὰ θύρας). ὦ ! ὦ ! ἡ συζήτησις βλέπω ἔχει πάρει δρόμο...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Θὰ σοῦ χαλάσαμε τὴν ἡσυχία μὲ τῆς φωναῖς.

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ἄ ! μπᾶ ! δὲν κάνετε δουλειά σας, εἶμαι συνηθεισμένος ἀπ' τὸ σπίτι μας...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ἄ ! καλὰ ποῦ εἶπες «σπίτι»... Ἔλα, καυμένη Ἀγγελε, καὶ πέ μας 'ς τὸν Θεὸ σου...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Εἶναι περιττὸν ν' ἀνακατέψῃς τὸν ἄνθρωπο...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Δὲν εἶναι δὰ καὶ σπουδαῖο πρᾶγμα... Γὶ' ἄκουσε, παιδί μου... ἔξερεις δὰ τὸ σπίτι ποῦ παίρνωμε σήμερα 'ς τὴ δημοπρασία... δηλαδὴ τᾶχουμε πάρει...

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ἄ ! ναί, ἔξέρω... ὅλη τὴ νύχτα μοῦ μιλούσε γιὰ αὐτὸ ὁ Σταύρος.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Αἴ, εἶδες τί ἔμμορφο ποῦ εἶναι !

ΦΥΤΗΛΗΣ. Δηλαδὴ δὲν τὸ εἶδα... ἀλλὰ τ' ἄκουσα... ὕστερα μοῦ φαίνεται καὶ πῶς τὸ ἔξέρω.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Καλέ, ἐκεῖνο ποῦ εἶναι 'ς τὴν ὁδὸν Ἀγγέσιμου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Δίπλα 'ς τοῦ κουτσοῦ τὸ μανάβικο.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μὲ τὴν μεγάλη σιδερένια πόρτα.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ μιὰ μάνδρα χαμηλὴ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ μιὰ μουριὰ 'ς τὴ μέση.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ναί, μὰ τὴν μουριὰ, ἔξερεις, θὰ τὴν κόψουμε...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τί ἔκανε, λέει !.. Τὴ μουριὰ νὰ κόψουμε !.. Ἄμ ! ἴσα-ἴσα ἡ μουριὰ εἶναι ποῦ μ' ἔκανε νὰ πῶ τὸ ναί... θὰ τρέφω μ' αὐτὴν τὰ κουκκούλια μου μιὰ χαρά !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὑστερα ἔχει καὶ κάτι μουρα... extra !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Μὰ ἔξω ἀπὸ τὴν μάνδρα εἶναι ἡ μουριὰ ;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλέ, ὄχι !

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Τῷ Σταύρῳ). Τότε, φιλαράκο μου, δὲν εἶναι extra.... εἶναι *intia muros* !.. Νὰ πᾶς νὰ μάθῃς λατινικά !..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Χώρα ἀπ' ὅλα αὐτὰ, τὸ σπίτι μας ἔχει καὶ δύο πατώματα ἐξαίτια !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τὸ ἓνα ἀπάνω καὶ τ' ἄλλο κάτω.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Ἐκ πνεύματος ἀντιλογίας ὀρμημένη). Ὅχι ! τὸ ἓνα κάτω καὶ τὸ ἄλλο ἀπάνω !

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Διὰ τὴν δόση καὶ αὐτὸς κάποιαν πληροφορίαν). Δὲν νοιώθετε τί λέτε !.. Τὸ ἓνα εἶναι ἀπάνω 'ς τὸ ἄλλο !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καὶ τὸ ἀπὸ κάτω τᾶχουμε γιὰ νοίκιασμα !

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μὲ χωριστὴ εἴσοδο !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ κουδούνι 'ς τὴν πόρτα !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ νερό !

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μὲ μπαλκόνι 'ς τὸ δρόμο !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ δύο ταράτσαις !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ πλυσταρεῖό !

ΦΥΤΗΛΗΣ. Καλὸ... πολὺ καλὸ !.. (Ἄφου σκεφθῇ ἐπ' ἄλλον). Μ' ὅλα αὐτὰ θὰ πληρώνετε ἀπάνω—κάτω ἐννενηντα δραχμὰς φόρον οἰκοδομιῶν.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὅχι δὰ, ἐγὼ ἔκαμα λογαριασμὸν καὶ γύρα πῶς θὰ πληρώνουμε... στάσου νὰ ἰδῆς... (Ἐπάγει ἐκ τοῦ θυλακίου του σημεῖωσιν τινα). Θὰ πληρώνουμε ὀγδοῆντα δύο δραχμὰς...

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Ἐπιμένων). Ἐννενηντα σωσταῖς !

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Μετὰ πείσματος). Μὰ τώρα δὲν ἔξέρω 'γὼ ποῦ 'κάθησα καὶ τὸ 'λογάρισα ὅλη νύχτα...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ υἱοῦ τῆς). Ἐμ ! ἀφοῦ σοῦ λέη πῶς τὸ 'λογάρισε τὸ παιδί !

ΦΥΤΗΛΗΣ. Αὐτὸ ποῦ σὰς λέω 'γὼ !.. οὔτε μιὰ δεκάρα 'λιγώτερο.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὰ χριστιανέ μου, ἀφοῦ σοῦ λέω πῶς ἔκαμα λογαριασμό !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ἄμ ! ἐμένα, θαρρεῖς, πῶς γιὰ τὰ μαῦρα μάτια μὲ εἶχαν ἓνα χρόνο 'ς τὴν Χαλκίδα ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομιῶν !..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Ἀθῆν πεισθεῖσα ἐκ τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ Φυτῆλη). Τότε ἔχει δίκαιον ὁ Ἀγγελος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Μὲ ποῖαν τινα ἐκπληξίν). Μ' ἀφοῦ σοῦ λέει τὸ παιδί πῶς ἔκανε λογαριασμό !..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Δεικνύουσα τὸν Φυτῆλη). Κι' ἀπὸ 'δῶ ποῦ ἦταν ὑπάλ-
ληλος 'ς αὐταῖς τῆς δουλειαῖς !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Τῷ Πολυτέλῃ). Ἐσὺ νὰ μὴν ἀνακατεύεσαι καὶ δὲν νοιώ-
θεῖς ἀπ' αὐτὰ !.. Ὅριστε μας !.. Θαρρεῖς πῶς σπουδάξω ἐγὼ τὰ
νομικὰ 'ς τὸν βρόντο !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Τῷ Πολυτέλῃ) εὐχαριστημένη ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ υἱοῦ τῆς).
Καλὰ σοῦ λέει !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Δὲν ἔχεις δίκαιον, θειά μου... γιὰ νὰ πῶ ἐγὼ ἐννε-
νήντα, θὰ 'πῃ πῶς τόσῳ εἶναι.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ἐννοεῖται !.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὰ σὺ 'μπορεῖς νὰ 'πῆς καὶ ἐκατὸ, θὰ σὲ πιστέψουμε
'μεῖς !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Τῷ Φυτῆλῃ). Ἐτσι εἶναι, παιδί μου.

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ἐννενηντα εἶναι σωσταῖς καὶ λέτε ὅ,τι θέλετε !

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Πείσμων). Ὀγδοῆντα δύο !

ΦΥΤΗΝΗΣ. Έννενηντα !.. Λογάριασε και θά ιδής !.. Βάλ' τὸ εἰσόδημα... βάλε εἰκοσι τοῖς ἑκατὸ πρόσθετα τέλη, βάλε τὴν ὁδοποιΐαν...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὅχι, νὰ μὴ βάλω καὶ τὴν ὀμολογίαν !..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Αἶ, μὰ τόσα ξέρεῖς, τόσα λές !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὅχι, ξέρεῖς ἐσὺ !

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Με θυμὸν). Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω 'γώ !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω κ' ἐγώ !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Αἶ, θά μαλώσετε τώρα... ὄσαις εἶναι ἐπὶ τέλους θὰ τῆς πληρώνουμε !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὅχι, ἀλλὰ θέλει νὰ μᾶς κἀνὴ τὸν ἔξυπνο !

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. (Τῷ Σταύρῳ). Ἔλα σύ, ποῦ τὰ ξέρεῖς ὅλα !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἐσὺ νὰ λουφάξης καὶ τὴν κάμαρα δὲν τὴν παίρνεις !..

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ ἄνωτέρω καὶ ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ.

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. (Εἰσερχομένη διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους). Πολυξένη μου, καλ' ἡμέρα. ('Ἀλληλοσπάζονται).

ΣΤΑΥΡΟΣ. Καλῶς τὴν Μαριγοῦλα !

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. (Πρὸς ἄπαντας). Καλ' ἡμέρα σας !

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Φυτῆνην). Ἡ μοδίστροῦλα ποῦ σοῦ λεγα τὸ βράδυ !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλῶς τὴν Μαριγοῦλα. . . Ἔλα, πάρε καρέκλα, κάθισε.

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Ὅχι, εὐχαριστῶ, βιάζομαι...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὰ τί, ἔτσι 'ς τὸ πόδι ;

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Εἶμαι βιαστική... Ἐρέστε, ἦρθα γιὰ τὸ σπίτι...

ΣΤΑΥΡΟΣ. ('Ενθουσιωδῶς). Ἄ ! γιὰ τὸ σπίτι !.. (Τῷ Φυτῆνῃ ἰδιαιτέρως). Πράγματι, γιὰ σπίτιωμα εἶναι !..

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Ἐρχομαι, ποῦ λέτε, νὰ προλάβω μὴν τὸ πιάστη κανέναν ἄλλον.

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Μὰ περὶ σπίτι ;

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Καλέ, τὸ 'δικό σας... Δὲν τῶχετε γιὰ 'νοίκιασμα τὸ κάτω πάτωμα ;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἐννοεῖται !.

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Αἶ, ἔρχομαι νὰ τὸ πιάσω 'γώ, γιατί ἀπεφάσισα ν' ἀνοίξω 'δικό μου κατάστημα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Θαυμάζουσα). 'Δικό σου κατάστημα !..

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Βέβαια ! Πελατεία ἔχω ἀρκετὴ καὶ πιστεύω νὰ πάω ἐμπρός... Ἐπειτα τὸ μέρος εἶναι πολὺ ὠραῖο...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὁραῖο, λέει !.. Περιφρημο !..

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Ὁ δρόμος περαστικός !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τὸ σπίτι προσηλιακό !

ΦΥΤΗΝΗΣ. Μὲ μπαλκόνι 'ς τὸν δρόμο !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ ἰδιαιτέρως εἴσοδο !

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Μὲ αὐτὴ εὐρύχωρη !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ μιὰ μουριά 'ς τὴ μέση !

ΦΥΤΗΝΗΣ. Μὲ δύο ταράτσαις !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ κουδοῦνι 'ς τὴν πόρτα !

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Μὲ πλεισταρεῖο !

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Τόσφ καλλίτερα... Γιὰ ὅλα αὐτὰ λοιπόν, πιστεύω νὰ προτιμήσετε ἐμένα, χωρὶς ἄλλο !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τώρα μάλιστα ποῦ θὰ κάνουμε καὶ καινούργιους μπερτέδες, θὰ χρειασθῆς νὰ μᾶς βοηθήσης...

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Ὅ, τι θέλετε.

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Καλέ, τοὺς μπερτέδες θὰ τοὺς πάρουμε ἑτοιμούς... ἐγὼ τοὺς ἔχω συμφωνήσει... Τώρα μάλιστα ὅπου κι' ἂν εἶναι θὰ μᾶς φέρουνε καὶ τὸ δείγμα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Εἶναι περιττόν... Θὰ μᾶς τοὺς βράψῃ ἡ Μαριγοῦλα...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἐτσι νομίζω κ' ἐγὼ καλλίτερα.

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Ὅχι, περὶ καλοὶ εἶναι οἱ ἑτοιμοὶ... περιμένετε νὰ 'δῆτε καὶ τὸ δείγμα ποῦ θὰ μᾶς φέρουν...

ΦΥΤΗΝΗΣ. Κ' ἐγὼ, νομίζω, πῶς καλλίτερα εἶναι νὰ τοὺς βράψῃ ἡ κυρία Μαριγοῦλα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Βιχαριστημένος). Εὐγε, Ἄγγελε !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Τῇ Μαριγοῦλα). Καὶ δὲν μοῦ λές, πόσαις πῆγες χρειάζονται ;

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Πόσα παράθυρα εἶναι ;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Στάσου νὰ ιδῆς... (Μετρεῖ). Ἐνα... δύο... τρία... τέσσαρα... πέντε... ἕξι... ἕξι !.. Ὅκτώ !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Καλέ, τί ἕξι !.. Ὅκτώ !

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Ὅχι, νὰ μὴν εἶναι δώδεκα... Ἐπτά εἶναι !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἐξ μοναχά !

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τῆς κάμαρας ποῦ θὰ πάρω 'γώ, τῶθαλες ;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καὶ αὐτὸ μαζύ.

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Τὰ τρία τῆς σάλας ;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Κι' αὐτὰ.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τότε, θὰ 'ξέχασης τῆς τραπεζαρίας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ὅχι, ὅλα τῶθαλα.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τότε εἶναι ὀκτώ.

ΠΟΛΥΕΞΗΝΗ. Ἐπτά !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. "Εξ !

ΦΥΤΗΝΗΣ. Κάντε γιὰ ἐπτά παράθυρα καὶ πάλιν βλέπετε.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὰ γιατί νὰ κάνουμε γιὰ ἐπτά, ἀφοῦ εἶναι ὀκτώ !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Τῆ Μαριγούλα). "Ἄκουσε μένα, Μαριγούλα. κ' ἐνοια σου... Γιὰ ἐξ παράθυρα νὰ λογαριάσῃς...

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. "Ἄς εἶναι... κάνω ἐγὼ τὸν λογαριασμό καὶ σᾶς τὸν στέλω... ἀλλὰ τὸ σπίτι θὰ εἶναι 'δικό μου, α' ;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Βεβαίωτατα !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. ('Ἰδιᾶ). 'Ἡ μούρη του, τὴν θέλει πειὸ κοντὰ γιὰ νὰ τὰ ψήσῃ περισσότερο !..

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Καὶ γιὰ τὴν πληρωμὴ δὲν θὰ μαλώσωμε...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἐννοεῖται !..

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Αἱ, ἐγὼ σᾶς ἀφίνω... Χαίρετε !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Στὸ καλὸ... καὶ φρόντισε γιὰ τοὺς μπερντέδες !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Γιὰ ὀκτώ παράθυρα !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. Γιὰ ἐπτά !.. ('Ἰδιᾶ). "Ἄν καὶ θὰ πάρουμε τοὺς εἰσιμούς !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὴν ἄκους !.. Κύτταξε γιὰ ἐξ καὶ βλέπουμε !

ΜΑΡΙΓΟΥΛΑ. Κιλά, καλά... ('Ἐπερχομένη). Χαίρετε.

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Προπέμπων αὐτήν). 'Ορεβουάρ ! (Τῆ στέλλει φίλημα διὰ τῆς χειρὸς).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Οἱ ἀνωτέρω, πλὴν τῆς ΜΑΡΙΓΟΥΛΑΣ· κατόπιν ΖΑΦΕΙΡΩ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Νά, νοικάρισα μιὰ φορὰ !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. ('Ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ βάθους). "Ὅπως τὴν θέλαμε !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. (Μετὰ κακνιτρεχιάς). Δηλαδή, ὅπως τὴν ἤθελες !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Κατερχόμενος τὴν σκηνήν). Δὲν τὸ 'ξέραμε νὰ νοικιάσωμε τὸ σπίτι μας σὲ κἀνένα λιμοκοντόσο !..

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Τῆ Ἀναστασία). Μὰ τὴν ἀλήθεια, θειά μου, εἶναι πολὺ νόστιμη αὐτὴ ἢ μικρούλα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. ('Ἐνθουσιασμένος). Πὲς τα ντέ, καυμένη 'Ἀλέκο !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. (Μὴ λησμονοῦσα τὸ φῶλον τῆς). Μικρούλα !.. 'Ἀπὸ ποῦ κι' ὡς ποῦ, δὲν μοῦ λές !.. Νά δὲ ἡ ὥρα νά νῆσαι μικρούλα κ' ἢ Μαριγούλα... ἀφοῦ ἐνὰ 'μισὸ χρόνο μὲ περνᾶ ἐμένα !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. "Συγχάστε παρακαλοῦμε !.. "Ἀρχίσεις νὰ μικραίνῃς, βλέπω, πάλι !.. Μὴ 'μιλάς, γιατί ἀρχίζω νὰ ζητάω πάλι τὴν κάμικα καὶ θ' αὐξήσουν τὰ χρόνια σου !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. Ὄψφ ! ἄνοστος ποῦ εἶσαι !..

(Ἐισέρχεται ἡ Ζαφείρω).

ΖΑΦΕΙΡΩ. (Τῆ Ἀναστασία). Κυρία, σᾶς ζητοῦν ἔξω...

ΠΟΛΥΕΝΗ. Μήπως φέρανε κἀνένα μπερντέ ;

ΖΑΦΕΙΡΩ. "Ὀχι, ὁ κύριος Λευτέρης εἶναι !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλὰ ἔφτασα, πὲς του. ('Ἡ Ζαφείρω ἀποσύρεται). 'Εγὼ πηγαίνω μιὰ στιγμή καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ παύσουν αὐταῖς ἢ συζητήσεις περὶ ἡλικίας... Σὲ σένα τὰ λέω, Σταῦρο, αὐτά...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Καλλίτερα θὰ κἀνῃς νὰ τὰ 'πῆς 'ς τὴν κόρη σου !

(Ἡ Ἀναστασία ἐξέρχεται διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΠΟΛΥΕΝΗ, ΣΤΑΥΡΟΣ καὶ ΦΥΤΗΝΗΣ.

ΦΥΤΗΝΗΣ. 'Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς κάνετε 'νοικάρισσα νοστιμούτσικη !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. 'Εγὼ νὰ σοῦ 'πῶ, μετενόησα ποῦ ἔδωσα τὸν λόγο μου...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ναι, γιατί βλέπεις, σὲ παίρουμε σὲ ρώτημα !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. "Ὀχι, θὰ ἐρωτήσωμε τὴ μούρη σου !..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Δὲν ἔχεις δίκαιο, Πολυένη, ἢ Μαριγούλα φαίνεται καλὸ κορίτσι.

ΠΟΛΥΕΝΗ. Προκομμένο !.. Θέλει νὰ πιᾶσῃ τὸ σπίτι μας γιὰ τὴν ἀφεντεῖά του ἀπὸ 'δῶ. (Δεικνύει τὸν Σταῦρον).

ΣΤΑΥΡΟΣ. "Ἐτσι μ' ἀρέσει μένα ! Καὶ τώρα μάλιστα θὰ κἀθίσω 'ς τὴν κάτω κάμαρα !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. "Ὀχι, θὰ καθίσῃς 'ς τὴν ἀπάνω ποῦ γύρευες.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τώρα πειὰ δὲν μ' ἀρέσει !.. Ἡ μελέτη θέλει ἡσυχία καὶ δὲν κάνει νά'χω παράθυρο 'ς τὸν δρόμο !

ΠΟΛΥΕΝΗ. Γιατί σ' ἀρέσει νά'χῃς 'ς τὴν αὐλή !.. "Ὀχι, δὲν σοῦ γίνεται ἡ χάρη !..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Θὰ μοῦ γίνῃ, καὶ θὰ σὲ βάλω νὰ μοῦ πῆς κ' ἓνα τραγοῦδι !..

ΠΟΛΥΕΝΗ. Κἀνένα μυρολόγι, ἂν θέλῃς !.

ΦΥΤΗΝΗΣ. Σωπᾶτε, γιατί κάποιος ἐρχεται...

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Οἱ αὐτοὶ καὶ ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ.

ΠΟΛΥΕΝΗ. (Σπεύδουσα πρὸς τὴν θύραν τοῦ βάθους). "Ἄ ! ὁ κύριος Βασιλάκης εἶναι !..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἐισερχόμενος χαριετῶ). Καλ' ἡμέρα σας !

ΠΟΛΥΕΝΗ. (Πλήρης χαρῆς, ἐνῶ ὁ Παντιέρας ὑποκλίνεται πρὸ τοῦ Ἀγγέλου). Νά σᾶς συστήσω... Ὁ κύριος Βασιλάκης Παντιέρας, φίλος μας...

ὁ κύριος Ἄγγελος Φυτῆλης ἐξάδελφός μας. . . ἦλθε χθές τὸ βράδυ ἀπὸ ταξεῖδι...

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Ἐποκλινόμενος). Ἔχω εὐχαρίστησιν!

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Χαίρω πολὺ!.. (Τῷ Σταύρῳ). Τί γίνεσαι, Σταύρο,

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Ψυχρῶς). Τί νὰ γίνω...Γιὰ ἐξετάσεις ἐτοιμάζομαι....

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. ἜΑ! ἔτσι; Ἢ ὦρα ἢ καλὴ!

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Ἰδίᾳ παρατηρῶν προσεκτικῶς τὸν Παντιέραν). Κάπου τάχως ἰδεῖ ἐγὼ αὐτὰ τὰ μοῦτρα!

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Προσφέρουσα κάθισμα εἰς τὸν Παντιέραν). Κάθισε λοιπόν, κύρ Βασιλάκη...Νὰ φωνάξω καὶ τὴν μαμᾶ... (Καλοῦσα). Μαμᾶ!.. Μαμᾶ!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Τῷ Παντιέρᾳ). Καὶ τί ἄλλα;

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Ἢ Φρόσω τί γίνεται; Καὶρὸ ἔχει νὰ μᾶς ἔλθῃ...

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Παρατηρῶν τὸν Φυτῆλην). Τὸ ἀπόγευμα θὰ σᾶς τὴν φέρω, χωρὶς ἄλλο... (Ἰδίᾳ). Ποῦ τὸν ἔχω ἰδεῖ αὐτόν, δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω!..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Νὰ μᾶς τὴν φέρης, βέβαια. . . Ἔχω νὰ τῆς εἰπῶ πολλά . . .

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Ἰδίᾳ) Ποῦ ἔς τὸν διάβολο τὸν ἔχω ἰδεῖ δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ!..

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Εἰσερχομένη περιχαρῆς). ὦ! καλῶς τὸν κύρ Βασιλάκη...Τί κάνεις, παιδί μου; Τί κάνει ἡ μητέρα σου, ὁ πατέρας σου;

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Καλὰ, καλὰ...Σᾶς χαιρετοῦν..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἢ Φρόσω;

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Κ' ἐκείνη...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μοῦ ὑπεσχέθη πῶς θὰ μᾶς τὴν φέρῃ τὸ ἀπόγευμα.

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Χωρὶς ἄλλο...Καὶ ὁ κύριος Παρασκευᾶς; Ἐβγήκε;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ναι, εἶναι μιά ἡμισὺ ὥρα ποῦ ἔβγηκε ἐστὴν δημοπρασίᾳ...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Διερωτοῦσα). Ἐστὸ Δημοπρατήριον. . . .Γιὰ τὸ σπίτι ποῦ σᾶς ἔλεγα...

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Ἄ! ποῦ τὸ πωλεῖ ἢ Τράπεζα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ναι. . . τὸ πῆραμε. . . Ἐξέρεις, ἔς τὴν ὁδὸν Ἀγγέλιου. . .

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Ἐστὴν ὁδὸν Ἀγγέλιου; Οὔμ! Κεντρικὸ μέρος...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Κεντρικὸ, λέει!.. Ἐκτακτὸ!..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Καὶ τὸ σπίτι πολὺ ὠραῖο!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ σιδερένια πόρτα!..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Μὲ μιά μάνδρα χαμηλὴ!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ μιά μουρῶν ἔς τὴ μέση!..

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Μὲ μπαλκόνι ἔς τὸν δρόμο!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ δυὸ ταράτσαις!..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Μὲ κουδοῦνι ἔς τὴν πόρτα!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Μὲ δυὸ πατώματα...Τὸ ἓνα γιὰ νοίκιασμα...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Καθένα μὲ χωριστὴ εἴσοδο!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ νερὸ μπλόκο!..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Μὲ πλυσταρεῖό!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ μικρὸν φέρον οἰκοδομῶν...ὀδοῦντα δύο δραχμᾶς

τὸν χρόνο...

ΦΥΤΗΝΗΣ. Ἐννενηντα!

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὀδοῦντα δύο σωσταῖς!..

ΦΥΤΗΝΗΣ. Ἐννενηντα, χριστιανέ μου!.. .Κ' ἐγὼ δὲν ἤμουν ἔς τὴν Χαλκίδα γιὰ τὰ μαῦρα ἄματια!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἰδίᾳ). Χαλκίδα, εἶπε!.. ὦ! τῶρα τὸν θυμήθηκα!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τέλος πάντων, ὅσα κι' ἂν εἶναι θὰ τὰ πληρώσωμε...δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τσακώσεθε.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὰ θέλει, βλέπεις, νὰ μᾶς κάνῃ τὸν ἔξυπνο!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Ὅπωςδὴποτε τὸ σπίτι σας εἶναι λαμπρὸ, ὅσον φέρον καὶ ἂν πληρώνετε...Καὶ νὰ ἰδῆτε πῶς ἦλθαν τὰ πράγματα... Ἐξέρετε, ἐμεῖς φεύγομε ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ καθόμασθε...καὶ καθὼς ἔχετε σεῖς τὸ κάτω πάτωμα γιὰ νοίκιασμα... (Ταχίως). Ἀλήθεια! Σπίτι σὺν τὸ δ'ικό σας καὶ νὰ τὸ ζητᾶ κάνεις δὲν τὸ ἔβρισκεῖ εὐκολα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἐννευῖται!

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Πῶς τὸ λέτε καὶ σεῖς; Αὐτὴ ἡ εὐκαιρία μοῦ φαίνεται μοναδικὴ γιὰ μᾶς. Δὲν πιστεύω νὰ ἔχετε καμμίαν δυσκολίαν νὰ μᾶς νοικιάσετε τὸ κάτω πάτωμα...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. (Ἀναπηδῶσα ἐνθουσιῶσα). Νὰ σᾶς τὸ νοικιάσωμε; Μὰ τί ζητοῦμε κ' ἐμεῖς!..

ΦΥΤΗΝΗΣ. (Ἰδίᾳ). Ἄ! μὰ τῶρα τὸν θυμήθηκα!..Τοῦ λόγου του εἶναι λοιπόν!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Τῷ Παντιέρᾳ). Ἄ! κρῖμα!..Ποῦ νὰ τὸ ξέραμε... δώσαμε τὸ λόγὸ μας ἀλλοῦ...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Βέβαια...τὸ νοικιάσαμε ἔς τὴν Μαριγούλα τὴν μοδίστρα...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλέ, ποῖα Μαριγούλα!.. Τώρα ἦρθε ἔξω ὁ κύρ

Λευτέρης πού μου δείχνει να βγάξω τὰ κουκούλια καὶ τοῦ τὸ ὑπε-
σχέθηκα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τί ἔκανε, λέει!.. Τώρα ἔχουμε δώσει τὸν λόγον μας
ἔς τὴν Μαριγοῦλα...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Δὲν πειράζει τὸν παίρνομε πίσω...

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Βεβαίως τὸν πέρνομε πίσω...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (τῷ Σταύρῳ). Τ' ἀκούς;

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Καὶ θὰ δώσωμε τὸ σπίτι ἔς τὸν κύρ Βασιλάκη.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τώρα πειὰ 'νοικιάστηκε...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἐννοεῖται, ἀφοῦ τὴν δώσω ἔς τὸν κύρ Λευτέρη, πού
θὰ μὲ βοηθήσῃ ἔς τὰ κουκούλια μου...

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Οὐφ! καὶ σὺ μὲ τὰ κουκούλια σου, μᾶς 'σκότισες!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τέτοια εὐκαιρία δὲν τὴν χάνω γ'ὼ!.. Τώρα μά-
λιστα πού μοῦτραγε καὶ ἡ μουριά!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Αὐτὰ νὰ τὰ λές ἄλλου!.. Τὸ σπίτι θὰ τὸ πάρῃ ἡ
Μαριγοῦλα!

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Θὰ τὸ πάρῃ ὁ Βασιλάκης!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Θὰ τὸ πάρῃ ὁ κύρ Λευτέρης!

ΦΥΤΗΛΗΣ. Γιὰ νὰ μὴ μαλλώνετε, τὸ σπίτι θὰ τὸ πιάσω ἐγὼ!..

ΣΤΑΥΡΟΣ. Δὲν ἀκούω τίποτα... ἢ ἡ Μαριγοῦλα ἢ φεύγω ἀπὸ
τὸ σπίτι!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Ἡ ὁ Βασιλάκης... ἢ γίνομαι καλογοργά!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Ἀπὸ φοβέρας δὲν ἰδρώνει τ' αὐτί μου... Τὸ σπίτι
θὰ τὸ πάρῃ καὶ τὸ πῆρε μάλιστα ὁ κύρ Λευτέρης!

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Μοῦτρα καὶ ὁ ἕνας καὶ ἡ ἄλλη!.. Νομίζετε πῶς
εἶνε εὐκόλον νὰ πληρώνουνε τὸ 'νοῖκι κάθε μῆνα... Ἐνῶ ὁ κύριος
Βασιλάκης...

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Ὅστις περιέμενε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ξεσπάσῃ κατὰ τοῦ Παντιέρα).
Οὐμ! Πετύχατε!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Πῶς εἶπατε!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Τίποτα!.. Λέγω πῶς πέτυχαν τὸν καλοπληρωτὴ!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἐγερμένος ἀποτόμως). Κύριε!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. (Βαίνουσα πρὸς τὸν Φυτῆλην). Ἄγγελε, δὲν εἶναι τρόπος
αὐτός!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ὅχι, εἶναι τοῦ κυρίου ἀπὸ 'κεῖ πού μπαίνει ἔς τὰ
ξένα σπίτια καὶ δὲν πληρώνει...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Συμβιβαστικῶς). Ἀφῆστε τα αὐτὰ τώρα...

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἀπειλητικῶς πρὸς τὸν Φυτῆλην). Θὰ μοῦ δώσης λόγον!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Λόγον ἐγὼ σοῦ δίδω, ἀλλὰ σὺ νὰ κυττάξῃς νὰ δώ-
σης τὰ 'νοῖγια πού ἔφαγες τοῦ θεῖου μου εἰς τὴν Χαλκίδα!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἰδίᾳ). Μὲ θυμήθηκε ὁ διάβολος!.. (Γυροφέρων).

Δὲν ξεσυνερίζομαι γιατί, χωρίς ἄλλο, μὲ περιῶς γιὰ ἄλλον...

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ὅχι, λάθος ἔχεις σὲ πρῶν γιὰ 'κεῖνον πού εἶσαι!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. (Δυσαναχητοῦσα). Καλὲ Σταῦρο, δὲν τοῦ 'μιλᾷς!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. (τῷ Ἀναστασίᾳ). Ἄν θέλετε, θειά μου, νὰ παίρνετε
'νοῖκι, τὸ καλὸ πού σᾶς θέλω, μὴ τοῦ δώσετε τὸ σπίτι σας!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλὲ, δὲν εἶναι λόγος τώρα αὐτός... Ἐμεῖς τὸ
σπίτι μας τὸ 'νοικιάσαμε.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Βεβαίως, τὸ 'νοικιάσαμε ἔς τὴν Μαριγοῦλα!

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (τῷ Φυτῆλην). Κ' ἐμεῖς, κύριε, θὰ λογαριαστοῦμε!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Ὅποτε θέλεις!.. Ἀλλὰ γ'ὼ ἐνόμιζα πῶς δὲν θὰ εἶ-
χες μοῦτρα νὰ 'μιλήσης!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. Ἄγγελε, δὲν εἶναι τρόπος αὐτός... Σταῦρο, 'μι-
λήσέ του...!

ΦΥΤΗΛΗΣ. Τί νὰ μοῦ 'μιλήσῃ καὶ νὰ μοῦ ξεμιλήσῃ... Ἐγὼ
πονῶ τὸ σπίτι σας καὶ δὲν θ' ἀφήσω ἓνα κανονιέρη νὰ τὸ γκρε-
μίσῃ μὲ τῆς κανονιαῖς του!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἐκτὸς ἑαυτοῦ). Κυττάξτε νὰ μὴν γκρεμίσω 'σένα ἔξω
ἀπ' τὸ παράθυρο!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Ἀπειλητικῶς). Γιὰ πάρ' τὰ μοῦτρα σου... χαμάλη!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἀρπάζων κάθισμα). Δὲν παίρνω τὰ μοῦτρα μου, ἀλλὰ
παίρνω τὴν καρέκλα...

ΣΤΑΥΡΟΣ. (Παραθεωῶν). Αἱ, αἱ, τὸ παραξιλώσατε!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Σὺ παίρνετε τὴν καρέκλα, ἀλλὰ γ'ὼ σοῦ τὴν κα-
θίζω ἔς τὸ κεφάλι, μπαγαπόντε!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. (Ἀναγαίττουσα τὸν Φυτῆλην). Ἀλέκο!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Αἱ, αἱ, παιδιά!.. ἄντροπή!..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Ἀφῆστέ τον, τὸν τενεκέ!..

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Ἀποῦδον τὴν Πολυένην). Ἀφινέ με ἀπὸ 'κεῖ!..

(Ὁ Φυτῆλης ὀρθῶς κατὰ τοῦ Παντιέρα ἢ Πολυένης λιθοβολεῖ).

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. (Πίπτουσα ἐπὶ τινος καθίσματος). Ἄ!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Ἀναστασία σπεύδουσα πρὸς τὴν Πολυένην). Μπᾶ! Χριστὸς
καὶ Παναχρία!..

(Ὁ Σταῦρος προσπαθεῖ νὰ διαχωρίσῃ τοὺς συμπλακέντας Φυτῆλην καὶ Παντιέραν ἐνῶ
εἰσέρχεται ὁ Χατζηχαρμπίης).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΩΘΗ

Οἱ ἄνωτέρω καὶ ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠΗΣ.

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠΗΣ. (Κατάκλητος). Βρέ, τί τρέχει; ἐδῶ μέσα; τί
συμβαίνει;!..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Τρέξτε, Χατζῆ μου καὶ σκοτόνονται!.. Τρέξτε!..

ΠΟΥΛΥΕΝΗ. (Συνεχομένη). Μπαμπᾶ μου!..

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. (Ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαπληκτικισμῶν). Μὰ τί συμβαίνει ἐπὶ τέλους !.. Σταῦρο !.. Βασιλάκη !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. Νὰ σοῦ πῶ, θεῖε μου... Ἄκουσέ με... Μὴ γελασθῆς καὶ 'νοικιάσης τὸ σπίτι σου σ' αὐτὸν τὸν κανονιέρη !..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. Ἄν τὸν λυπᾶσαι αὐτὸν τὸν παληάνθρωπον (δεικνύει τὸν Φυτῆλην) κύρ Παρασκευᾶ, βγάλ' τον ἀπὸ 'δῶ, γιατί δὲν ξέρω κ' ἐγὼ τί ἔχει νὰ γείνη ἐδῶ μέσα !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Τῷ Χατζηχαρμπῆ). Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω ἐγώ.. Φύλαξε τὸ σπίτι σου ἀπὸ τὰ κανόνια !.

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. (Κεχρησμέ). Μωρέ, πεῖθὲ σπίτι !.. Τί σπιτολογᾶτε αὐτοῦ !..

ΦΥΤΗΛΗΣ. (Τῷ Χατζηχαρμπῆ). Πρόσεξε καλὰ, γιατί θὰ πληρώνης τῆς ἐννενηντα τὸν χρόνο χωρὶς νὰ παίρνης πεντάρα !.,

ΣΤΑΥΡ. (Γαλλοισθίς). Ὅγδοῆντα δῶ μόνον !..

ΦΥΤΗΛ. (Ἄποτόμω). Ἐννενηντα ! Μιὰ φορά σοῦ τὸ εἶπανε !..

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. (Τῇ συζύγῳ). Βρὲ χριστιανὴ μου, δὲν μοῦ λές τί σπιτολογᾶνε αὐτοὶ 'δῶ πέρα ;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Γιὰ τὸ σπίτι μας, καλέ. τὸ 'δικό μας...

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. Μὰ πεῖθὲ σπίτι !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Καλὲ αὐτὸ ποῦ ἐπουλήθη σήμερα 'ς τὴ Δημοπρασία... ποῦ εἶπες νὰ τ' ἀγοράσης...

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. } ^{ῥόνο} Μὲ τὰ δυὸ πατώματα !

ΣΤΑΥΡΟΣ. } Μὲ τῆ σιδερένια πόρτα !

ΦΥΤΗΛΗΣ. } Μὲ τὴν χαμηλὴ τὴν μάνδρα !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. } ^{συγγ} Μὲ τὴ μουριά 'ς τὴ μέση !

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. } ^{ῥόνο} Μὲ τὸ μπαλκόνι 'ς τὸν δρόμο !

ΣΤΑΥΡΟΣ. } Μὲ τῆς δυὸ ταρατσες !

ΦΥΤΗΛΗΣ. } Μὲ τὸ κουδούνι 'ς τὴν μπόρτα !

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. } ^{συγγ} Μὲ τὸ μπόλινο νερό !

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. (Κινῶν μὲ οἶκτον τὴν κεφαλὴν). Ἄμ ! δὲν μ' ἐρωτᾶτε κίλλας ἂν τ' ἀγόρασα ..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. Πῶς ! Δὲν τ' ἀγόρασες ; !

ΧΑΤΖΗΧΑΡΜΠ. Ἄμ ! πῶς νὰ τ' ἀγοράσω, ποῦ τ' ἀνέβασαν σὲ δέκα πέντε χιλιάδες.. ἐνῶ ἐγὼ ἔδωνα μονάχα ὀκτώ !..

ΠΑΝΤΙΕΡΑΣ. (Ἰδία). Καίρις μοῦ φαίνεται εἶναι νὰ τὸ κόψω λάσπη !..

(Ἐτέρηται λάβρα).

ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Πῶ ! πῶ ! ἄντροπή !..

ΣΤΑΥΡ. Ἄντιο, Μαριγοῦλα !..

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ. (Ἐν ἀπορητίσει). Κρίμα 'ς τὴ μουριά !..

ΣΚΗΝΗ ΕΒΝΑΤΗ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΖΑΦΕΙΡΩ.

ΖΑΦΕΙΡΩ. (Εἰσέρχεται κρατοῦσα καινούριε παραπέτσμα). Ἐφέρανε, κυρία, ἀπ' τοῦ Γκιώρα αὐτὸν τὸν μπερντέ...

ΦΥΤΗΛΗΣ. Φέρο 'τον ἐδῶ... Αὐτὸς μόνον μᾶς ἔλειπε γιὰ νὰ γίνουμε σωστοί... καραγκιόζ μπερντέδες !..

(Πάντες μένου μὲ τὸ στόμα ἀνοικτόν).

Ὁ ἀστυφύλακας

ΜΕΡΑ νύκτα γυρνῶ 'ς τὴν Ἀθήνα,
γειτονιὰ δὲν ἀφίνω μισή,
κί' ἔταν τόλω βαρβάτη κουζίνα :
'Ἄλτ ! φωνάζω, 'ς τόπον... τίς εἶ ;
'Σ τὴν ἀρχὴ μὲ θυμῶνε, μὲ σκάνει,
μὰ τῆς πέφτω ἐγὼ 'ς τὰ γερά,
ξάδελφάκι τῆς πρώτο μὲ κάνει
καὶ περνοῦμε κ' οἱ δυὸ μιὰ χαρά.

[Ἐκ τῶν τοῦ Γ. ΣΟΥΡΗ].

Η ΧΗΡΑ

ΚΩΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

[Ἡ Σκηνὴ παριστᾷ δωμάτιον πλουσίως διασκευασμένον. Εἰς τὸ βάθος θύρα ἀριστερᾷ παράθυρον καὶ παρ' αὐτῷ κάτοπτρον καὶ εἶδη γυναικείου καλλωπισμοῦ. Ἐπὶ σκηνῆς καθίσματα. Εἰς τὸ μέσον τράπεζα μετὰ βιβλίων].

ΛΟΥΚΙΑ μελανειμονοῦσα

ΛΧ! ἄχ μ ο ν - σ ι ε ρ Μενέλαε, ποῦ εἶσαι μακαρίτη
 Νὰ ἴδης τὴν ταλαίπωρον Λουκίαν σου πῶς φρίττει,
 Καὶ κλαίει καὶ ὀδύρεται καὶ κόπτεται καὶ στένει,
 Καὶ πῶς γοργῶ τῷ βήματι εἰς μαῦρον μνήμα βαίνει.
 Τρεῖς μῆνας χήρα ἔρημος τὸν κόσμον ἐστερήθην,
 Τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἐμίσησα, παρ' ὄλων ἐμίσηθην,
 Καὶ ἦδη φεῦ! δὲν σκέπτομαι εἰμὴ μόνον καὶ μόνον
 Ἵνα διελθῶ κλαίουσα τοῦ βίου μου τὸν χρόνον.
 (κλαίει.)

Πῶς νὰ ξεχάσω, λέγετε, πῶς τὸν Μενελάον μου;
 Ζολί μου τὸν ὠνόμαζον καὶ μ' ἔλεγε-Μ ε ν λ ὸ ν μου.
 Μὲ ἔτρεφεν ὁ ἔρωσ του καὶ ἐγὼ τὸν ἔρωτά μου
 Θερμῶς ἐξωτερίκευον μετὰ τὰ φιλήματά μου.
 -Λουκία, ἄχ! — τί ἔπαθες λοιπόν, Μενελάε μου;
 -Ρ ι ε ν - ν τ ι - τ ο ὁ ἀγάπη μου! — Μὰ κάτι ἔχεις... 'πέ μου.
 Ἄν ἀσθενῆς ἰδοῦ καὶ ἐγὼ μαζύ σου θ' ἀσθενήσω,
 Ἄν ἀποθάνης καὶ ἐγὼ με σὲ θὰ τελευτήσω.
 Καὶ ἂν ἀκόμη ἔτι ζῶ θὰ με ἐλέγξῃ ποῖος!
 Καὶ μετὰ τόσα βάσανα εἶναι γλυκὺς ὁ βίος!
 Μοὶ ἔλεγε :- Σὲ ἀγαπῶ! ὁ ἔρωσ σου μοῦ φέρει
 Εἰς τὴν καρδίαν σπαραγμούς! — Ἄχ πόσον ὑποφέρει

Ὁ ἀγαπῶν! . . . Λοιπὸν ἰδοῦ ἐκ τούτου οἱ παλμοί μου,
 Οἱ πόνου τῆς καρδίας μου, οἱ μαῦροι στεναγμοί μου.
 Καὶ τότε ἐγὼ τῷ ἔλεγον μετὰ δάκρυ εἰς τὸ ὄμμα:
 Ὁρκίζομαι νὰ σ' ἀγαπῶ καὶ ὑπὸ τὴν γῆν ἀκόμα.
 Καὶ μήπως δὲν ἐτήρησα τὸν λόγον μου φρονεῖτε;
 Τί μειδιάτε; κύριοι, καὶ τί παρατηρεῖτε
 Εἰρωνικῶς τὴν οὕτω πῶς σκληρῶς δοκιμασθεῖσαν
 Κ' εἰς ἡλικίαν νεαρὰν τὰ μαῦρα ἐνδυθεῖσαν;
 Τὰ μαῦρα, ναί, ποῦ δι' αὐτὰ πολλοὶ με σχολιάζουσαν
 Καὶ λέγουσαν πῶς τα ἔβαλα γιατί πολὺ μοῦ μοιάζουσαν.

(μετὰ μικρὸν)

Μὰ γὰρ νὰ ἰδῶ μοῦ μοιάζουσαν ὅπως μοῦ λένε τ' ἀλήθεια;

(ἐγειρομένη καὶ παρατηροῦσα εἰς τὸν καθρέπτην)

Μπᾶ! Δὲν βαρυσέθε, ἀδελφέ, ποῦ μοιάζουσαν.. κολοκύθια!
 Εἶναι πολκάκι τάχα αὐτὸ καὶ τὸ ἰδικόν μου σῶμα,
 Ἄφου Λουκία ἐκατὸν χωροῦνε μέσα ἀκόμα;
 Ἄ! ποῦ νὰ ὄψεσαι Ὁδραί, δὲν εἶχες διόλου γούστο
 Ὅταν τὰ μέτρα ἔπερνες καὶ ἔκοπτες τὸν μπουῖστο
 Γὰρ ἔδετε φούσκα μανικιοῦ σὰν ἀλευριοῦ τσουβάλι,
 Γὰρ δὲς λαιμοῦ ξεχείλωμα, γὰρ ἔδετε πλάτης χάλι!
 Ἄμ' καὶ ἡ φούστα, ἔννοια σου, δὲν πάει παρὰ πίσω!
 Ἄ! πάει πλέον καὶ τὴν Ὁδραί δὲν θὰ ξαναπατήσω.
 Ἄλλὰ κί' αὐτὴ ἡ Καρδιναλ τὸ ἔχει ρόδο κάνει
 Μὲ τοὺς χονδροκορσέδες της ποῦ ἔμαθε νὰ φτειάνη.
 Ὅριστε! εἶναι αὐτὸς κορσὲς γὰρ τὴ δική μου μέση,
 Ἄφου μπορεῖ καὶ ὁ Μοισιοῦ-Τζώρτζ ἀκόμη νὰ χωρέση;
 Θὰ τὴν ἀλλάξω καὶ αὐτὴν . . . Ἄς εἶναι ὅμως τώρα:
 Τί ἔλεγα πρωτύτερα μετὰ πόνου τὴν ὥρα; . . .

(σκέπτεται ἐπὶ μικρὸν)

Ἄ! ναί, γὰρ τὸν Μενελάον. Τρεῖς ἔχω τώρα μῆνας
 Ποῦ εἶμαι ξένη παντελῶς δι' ὅλους τὸς Ἀθήνας.
 Τὸ Φάληρον με ἔχασε, τὸ θέατρον ἐπίσης.
 Ἄν ἦσαι χήρα δὲν μπορεῖς ἐστὸ δρόμο νὰ πατήσης.
 Ὁ ἓνας λέγει τὸ κοντὸ καὶ ὁ ἄλλος τὸ μακρὸν του,
 Εἰς βάρος ὅλα πάντοτε συζύγου μακαρίτου.

Πηγαίνεις εἰς τὰ Μέθανα τὸν βίον σου ν' ἀλλάξης·
 Ἄπ' τοὺς νταντήδες γύρω σου ἀκοῦς τὰ ἐξ ἀμάξης.
 Πηγαίνεις εἰς τὸ Φάληρον, σοῦ ψάλλουν πάλι τόσα
 Ποῦ οὔτε γήρας δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προφέρῃ γλῶσσα.
 Καὶ δι' αὐτὸ οὔτε λουτρά δὲν ἔκαμα ἀκόμα
 Καὶ ζῆ ἀλλὰ μαραίνεται τὸ τρυφερόν μου σῶμα.

μετὰ μικρὸν)

Τί ; ζῶ ἐγώ, ἐνῶ αὐτὸν ἡ γῆ καλύπτει κρύα ;
 Νὰ ζῆ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῆ ; Ἴδου ἡ ἀπορία !
 Ἄ ! ὄχι· προτιμώτερον κ' ἐγὼ νὰ τελευτήσω
 Παρὰ ὡς χήρα ἔρημος τὸν βίον μου νὰ ζήσω.

(ἀποφασιστικῶς)

Θὰ ἀποθάνω, νάι, ἐμπρός . . .

(λαμβάνουσα φιάλην ψιμμυθίου)

Ἐσὺ ψιμμυθίόν μου,
 Ὅπερ συχνὰ ἐλάμπρυνες τ' ὠραῖον πρόσωπόν μου,
 Σὺ δός μου καὶ τὸν θάνατον. Πρὸς χάριν του καὶ μόνου
 Ἴδου, ζητῶ ἀνάπαυσιν καὶ βάλαμον τῶν πόνων.
 (δοκιμάζει νὰ πῆ τὸ δηλητήριον ἀλλ' ἀναχαιτίζεται)
 Μὰ ὄχι, ὄχι· ἄς σκεφθῶ καλὰ καλὰ τί κάνω
 Καὶ ἔχω ἔπειτα καιρὸν καὶ τρόπον ν' ἀποθάνω.

(σκέπτεται)

Ν' αὐτοκτονήσω ; Κ' ἔπειτα ; Ἄλλοίμονον, Λουκία,
 Τί θὰ σοῦ ψάλλῃ ἡ καλὴ δημοσιογραφία.
 Ἐδῶ ὅπως οἱ ρέπορτερ τὸ ἔχουν καταντήσει
 Δὲν εἶνε κύριος κανεὶς καὶ νὰ αὐτοκτονήσῃ !
 Σκοτώνεσαι ὡς ὑποστάς χρηματικὴν ζημίαν,
 Αὐτοκτονεῖς ὡς ἀσθενῶν ἀσθενεῖαν βαρεῖαν,
 Αὐτόχειρ πίπτεις ἐκζητῶν ἀνάπυσιν τῶν πόνων,
 Εἶσαι παιδίον, ἔφηβος ἢ ἐννενηῆντα χρόνων,
 Οἱ ρέπορτερ τὰ πράγματα πολὺ δὲν βασανίζουν
 Καὶ ἐν χορῷ οἱ φίλτατοι εὐθὺς σὲ ξεφουρνίζουν :

(ὡσεὶ ἀναγινώσκουσα)

« — Ἡ δεῖνα (καὶ ἡ δεῖνα αὐτὴ εἶν' ἐβδομηῆντα χρόνων)
 » Μὴ δυνάμενη ν' ἀντιστῆ ἔς τοῦ ἔρωτος τὸν πόνον

» Τὸν βίον τῆς κατέστρεψε δηλητηριασθεῖσα
 » Ἡ ἀπὸ βράχου τῆς ἀκτῆς εἰς κύματα ριφθεῖσα ».

(φυσικῶς)

Καὶ ἔπειτα νὰ ὑποστῶ φρικώδη νεκροψίαν
 Ὡς ὅτου τοῦ θανάτου μου ἀνεύρουν τὴν αἰτίαν,
 Νὰ μὲ διαμελίωσιν οἱ ἱατροὶ . . . τί φρίκη !
 Ὡ ! εἶναι μετὰ θάνατον φρικώδης καταδίκη.
 Καὶ νὰ σκεφθῶ ὅτι τ' ἄβρά τοῦ σώματός μου μέρη
 Εἰς τὸ Χημεῖον ἱατρὸς ἀνάλγητος θὰ φέρῃ
 Καὶ πρὸ τοσοῦτων φοιτητῶν μετ' ἄκρας ψυχραιμίας
 Θὰ κάμῃ σάλτσαν φανικοῦ ὀξέως καὶ Λουκίας . . .
 Ἄ ! ὄχι, δὲν αὐτοκτονῶ . . . ἐμπρός, ψιμμυθίόν μου,
 Μὴ φαρμακώσης τὴν ζωὴν ἀλλὰ . . . τὸ πρόσωπόν μου.

(ἔρχεται πρὸ τοῦ καθρέπτου καὶ ψιμμυθιοῦται ἐξακολουθοῦσα)

Πῶς κατεβλήθην ! Ὡ Θεέ . . . Εἰς νέαν ἡλικίαν
 Τὰ πάντα νὰ μοὶ κάμνωσι κακὸν καὶ ἀηδίαν.
 Ἐμίσησα καλλωπισμοὺς καὶ κάλλη κ' ἐπιδείξεις,
 Καὶ ἂν πρὸς τοῦτο, κύριοι, ζητεῖτε ἀποδείξεις,
 Σ' τοῦ Μενελάου τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μου·
 Ὅμνῶ ὅτι εἰς κάτοπτρον δὲν βλέπω τὴν μορφήν μου.
 (ἀποσύρεται τοῦ κατόπτρου καὶ πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον)

Ἄπ' τὸ παράθυρον αὐτὸ καθ' ὅλους τοὺς τρεῖς μῆνας
 Μίαν φορὰν ἠτένισα καὶ μόνον τὰς Ἀθήνας.
 Ἄ ! ὄχι, ἄλλη μᾶ φορά, καὶ ἄλλη μᾶ πάλι
 Ποῦ πῆγα ε' τὴ μοδίστα μου τὸν μποῦστο νὰ προβάλλῃ
 Κι' ἀκόμη ἄλλη μᾶ φορά εἰς τῆς μαμῆς τὸ σπῆτι,
 Καὶ μᾶ ε' τοῦ δικηγόρου μου καὶ μᾶ ε' τοῦ Σπουργίτη
 Καὶ μᾶ εἰς τοῦ Λευκοβίτου ποῦ πῆγα νὰ μοῦ βάλλῃ
 Τὸ δόντι ποῦ μοῦ ἔπεσε . . . Κι' ἀκόμα μᾶ ἄλλη
 Ποῦ πῆγα εἰς τοῦ θείου μου, καὶ μᾶ ε' τὴν Μαλδίνα
 Καὶ μᾶ ε' τὴν Ἀρτέμιδα καὶ μᾶ ε' τὴν Κατίνα,
 Καὶ μᾶ ε' τοῦ ἐμπόρου μου καὶ μᾶ ε' τοῦ γαμβροῦ μου,
 Καὶ μᾶ ε' τοῦ τσαγγάρῃ μου καὶ μᾶ ε' τοῦ πεθεροῦ μου,
 Καὶ μᾶ εἰς τὸ Ζάππειον καὶ μᾶ ε' τὸ Θησεῖον
 Καὶ ἄλλη μᾶ μοῦ φαίνεται εἰς τὸ νεκροταφεῖον,

Ποῦ ἔκαμα μνημόσυνον, θαρρῶ, τοῦ μακαρίτη·
Τῆς ἄλλαις ἡμέραις βῆμα νά, δὲν ἔκαμ' ἀπ' τὸ σπῆτι.
(ἀνοίγει τὸ παράθυρον)

Ἐδῶ εἰς τὸ παράθυρον περνῶ τὰς ὥρας μόνον
Καὶ κλαίω τὸν Μενέλαον μὲ θλίψιν καὶ μὲ πόνον
(ἀπομάσσει ἐν δάκρυ καὶ λαμβάνει βιβλίον)

Ἰδοὺ αἱ δέκα ἐντολαί, αὐτὰς ἄς μελετήσω
Καὶ ἴσως τὴν ἀνίαν μου στιγμὴν διασκορπίσω.
(ἀναγινώσκει)

« Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὸν » ὠραῖα!
Τί εὐμορφη ἀληθινὰ θρησκευτικὴ ἰδέα!
(βλέπουσα ἔξω)

Πάλιν αὐτὸς. . . τί διάβολο! . . . Καὶ ὅλο μὲ κυττάζει·
Ἄ, τὸν καυμένον· θὰ πονῆ καὶ δι' αὐτὸ στενάζει.

Ἄ, τὸν πτωχὸν Σθενέλαον Ἀλμέτην. . . τ' ὄνομά του
Τυχαίως τὸ ἐγνώρισα καὶ τὸ ἐπάγγελμα του.
Λέγω τ υ χ α ἰ ω ς καὶ μ' αὐτὸ καθεὶς ἄς ἐννοήσῃ
"Ὅτι ποτὲ γιὰ τὸν γιατρὸ δὲν ἔχω ἐρωτήσῃ.

(μετὰ μικρὸν)

Μὰ πῶς με βλέπει. . . Ἄρά γε μὲ ἀγαπᾷ; Λουκία,
"Ὅτ' εἶσαι χήρα ἐνθυμοῦ καὶ ἄφησε τ' ἀστεῖα.
(μετ' ὀλίγον)

Ναί, εἶμαι χήρα, κύριοι, πλὴν τοῦτο τί σημαίνει;
Ἡ χήρα ἀπαγορεύεται νὰ εἶν' ἐρωτευμένη;

Μὰ πάλι ἂν δὲν μ' ἀγαπᾷ τί θέλει νύχτα μέρα
Ἄπο τὸν δρόμον νὰ περνᾷ, νὰ ἐλέπη ἐδῶ πέρα;
Ἄφ' ὅτου ἔθαψα νεκρὸν τὸν πρῶτον μακαρίτη
Δέκα φοραὶς εἰς τὸ λεπτὸ περνᾷ ἀπὸ τὸ σπῆτι
(βλέπουσα ἔξω)

Μὰ νὰ τος πάλιν πῶς κυτᾷ. . . καὶ τί ὠραῖος εἶναι!
Φύγε, Λουκία, ἀπ' ἐδῶ. . . "Ὁχι, Λουκία, μεῖνε.
« Ἀγάπα τὸν πλησίον σου » δὲν λέγει τὸ βιβλίον;
Λοιπὸν ἐγὼ πῶς θ' ἀρνηθῶ ἀγάπην τοῦ πλησίον;

Μὰ τί λοιπὸν, τὸν ἀγαπῶ; Ἄ! ὄχι, δὲν πιστεύω,
"Ἄν καὶ ἀρχίζω δι' αὐτὸ πολὺ νὰ ὑποπτεύω,
Γιατὶ ὁ νοῦς μου πάντοτε χωρὶς νὰ τὸ θελήσῃ
Ἄπ' τὸν Ἀλμέτην δὲν ἔμπορεῖ στιγμὴν νὰ ξεκολλήσῃ.

(μετὰ μικρὸν)

Μὰ πῶς; τὸν πρῶτον σύζυγον μπορῶ νὰ λησμονήσω
Καὶ μετὰ μῆνας μόνον τρεῖς καινούργιον ν' ἀγαπήσω;
"Ὁχι, καλέ. Ἔτσι θαρρεῖς ἀνάβουε τὰ στήθεια;
Τ' εἶν' ἡ καρδιά. . . . κολοκυθιά νὰ κἀνῃ κολοκ ὕθια;

(βλέπουσα ἔξω)

Ἄλλὰ ἰδέτε τον· γεῶ καὶ μὲ κυτᾷ συγχρόνως·
Στενάζει τώρα. . . Ἄχ πικρὸς τὸν βασανίζει πόνος.
Καλέ, αὐτὸς μὲ ἀγαπᾷ· νά, ὁ πτωχὸς δακρύζει. . . .
Ἄχ! ἡ πολλὴ σκληρότης μου φρικτὰ τὸν βασανίζει

(Σκεπτομένη)

Ἐὰν τοῦ ἔλεγον; . . . Μὰ πῶς; . . . Ἄ! ὄχι, δὲν συμφέρει·
Ἄλλ' ὁ πτωχὸς μὲ ἀγαπᾷ καὶ πάσχει κ' ὑποφέρει.
Ἰδοὺ ἀρχίζω καὶ ἐγὼ νὰ συγκινουῦμαι τώρα. . . .
Ἄλλὰ λοιπὸν τί ἔπαθες, Λουκία; . . . Νά, ἡ ὦρα
Νὰ ἦσαι μὲ τὸν ἱατρὸν τρελλὰ ἐρωτευμένη!

(μετὰ μικρὸν)

Αἱ, καὶ ἂν ἦμαι, κύριοι, τί τάχα, τί σημαίνει;
Νὰ ὑποκύψω; . . . ν' ἀντιστῶ; Πόσον ὠραῖος εἶναι!
Θὰ φύγῃ. . . ἐτοιμάζεται. . . Νὰ τὸν φωνάξω (φωνάζει) Μεῖνε.
Μὲ ἤκουσε. . . παρατηρεῖ. . . Θεεῖ, βοήθησόν με
Καὶ σὺ βιβλίον ἅγιον ἔλθε καὶ φώτισόν με.

(ἀνοίγει τὸ βιβλίον καὶ ἀναγινώσκει)

« Ἀγάπα τὸν πλησίον σου »
(ρίπτουσα τὸ βιβλίον) Καὶ τίς εἶν' ὁ πλησίον
Παρὰ αὐτὸς ποῦ κάθεται ἐκεῖ ς' τὸ καφφενεῖον
Ἄπέναντι ς' τὸ σπῆτι μου; Θά τον φωνάξω (φωνάζει) Ἔλα.
(μετανοοῦσα)

Λουκία, ἄχ! τί ἔκαμες; Λουκία, εἶναι τρελλὰ. . .

Καὶ ὁ Ἄλμέτης ἔρχεται. . . τὸ βῆμα του ἀκούω. .

(μετ' ἀποφασιστικότητος)

Δὲν εἶπε ὁ Πλάστης ν' ἀγαπῶ; Κ' ἐγὼ τὸν ὑπακούω.

Ἄς ἔλθῃ τὴν ἀγάπην μου εὐθύς νὰ τοῦ γνωρίσω.

Καλλίτερον νὰ νυμφευθῶ παρὰ ν' αὐτοκτονήσω!

(Φαίνεται ὁ Ἄλμέτης εἰς τὸ βάθος)

Ἡ κόρη τοῦ Κριτόπουλου καὶ χήρα Μενελάου

Ἐπιθυμεῖτε νὰ γενῆ κυρία Σθενελάου;

(Ὁ Σθενέλαος Ἄλμέτης ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας του, εἰς ἃς ρίπτεται ἡ Δουκία ἐνῶ πίπτει τὸ κατάβλημα).

ΝΙΚΟΛ. Α. ΚΟΤΣΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Δύο κυρίως εἶδη γυναῖκός ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον: ἡ μία κάθεται καὶ κλαίει διὰ τὰ σφάλματά της· ἡ ἄλλη, σηκώνει τὸν κόσμον ὅλον διὰ τὰ προτερήματά της.

Οἱ ἄνδρες δημιουργοῦσι τὸ μέλλον των· αἱ γυναῖκες τὸ ἀναμένουσι.

Ἐὰν γυνὴ ἄσχημος ἐμπνεύσῃ ἔρωτα, βεβαίως ὁ ἔρως αὐτὸς θὰ εἶνε μανιώδης· διότι θὰ προέρχεται εἴτε ἀξ ἀδυναμίας παραδόξου τοῦ ἔρωτος αὐτῆν, εἴτε ἐκ θεληγῶν ἀφανῶν ἀλλ' ἰσχυροτέρων καὶ αὐτῆς τῆς καλῶντος.

Σοφάδες Θεσσαλίας, 30 Ἰουνίου 1896.

Ἀγαπητὲ Σκόκε,

Μοῦ ζήτησες τὸ pendant τῆς ἐπαρχιακῆς εἰκόνας «πρὸς καταδιδῶν τῶν ληστῶν» ποῦ σοῦ ἔστειλα γιὰ τὸ ἡμερολόγιον τοῦ 96, κ' ἐγὼ—πῶς νὰ σοῦ χαλάσω τὸ χατήρι;— σοῦ στέλνω τὴν «πρὸς καταμέτρῃσιν τῆς ξυλείας» εἰκόνα· κ' ἡ πρώτη καθὼς κ' ἡ σημερινὴ εἶνε εἰκόνας ἐκ τοῦ φυσικοῦ· ἡ φαντασία δὲν ἴδούλεψε καθόλου· ἡ πέννα μου ἐχρησίμεισε ὡς φωτογραφικὴ μηχανὴ καὶ τίποτε παραπάνω· εἰς εὐχαριστημένους; Ἀὐτὸ τὸ ξέρεις περὶ σὺ κ' οἱ ἀναγνώσταί σου! Ἐγὼ ἓνα μοναχὰ ξέρω καὶ σοῦ τὸ λέω, πῶς εἶμαι δηλ. ὑπερευχαριστημένος μαζὶ σου γιὰτὶ μὲ ἐξαναγκάζεις—μ' ἐκθιάζεις, τὸ σωστότερον—μὰ φορὰ τὸ χρόνο ν' ἀφήνω τὴν παθολογία μου καὶ νὰ θυμῶμαι τὰ παλῆά μας.

Σὲ φιλῶ

Δ. Π. Τ.

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΥΛΕΙΑΣ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ἐνάντιόν μου ἀνάθεμά το γιὰ κοκορέτσι! Εἶχε γεμίσει τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Τσίβου ἀπ' τὴ μυρωδιά του· τὰ σάλια μας πέφτανε καὶ τὰ μάτια μας ἦσαν μὲ πόθο ἐρωτικὸ καρφωμένα στὸ χέρι τοῦ λυγδιάρη Βούλγαρη ποῦ τὸ κρατοῦσε μὲ ἐπίδειξι· τοῦ κάκου ὁ Μπαρμπανικόλας ὁ κοκορετσᾶς, ὁ μοναδικὸς ἀντεροβιομήχανος τοῦ χωριοῦ μας, ἔκοφτε βόλταις μέσ' στὸ ξενοδοχεῖον διαλαλῶν κομπαστικῶς μὲ φωνὴν βαρυτόνου τὸ συνώνυμον ἐμπόρευμά του:

— Νὰ τὸ φᾶς ἀγραφιώτικο!

— Ἐχω πράμμα καλὸ

Καὶ δὲν περικαλῶ!

— Ἄλλο στὸν τόπο

γέροντας δὲν ἔχει κόπο!

καὶ ἀνταλλάσσω μὲ τὸν Θωμᾶ τὸν ξενοδόχο ἓνα κομματί κο-

κορέτσι μ' ένα ποτήρι τσίπουρο! του κάκου διὰ τῶν ἀνωτέρω αὐτοσχέδιων στίχων καὶ δι' ἄλλων τετριμμένων ἀστείων του μᾶς παρακινῶσε νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ

Ὁ κ. κοκορέτσις

μπαχιάτικο μεζέ του! τὰ μάτια μας δὲν ξεκολοῦσαν ἀπὸ τὸ μυρωδάτο κοκορέτσι τοῦ Βούλγαρη· καὶ νὰ ἦτο μόνον αὐτό, ὑπομονή! ἀλλὰ ποῦ εἴμαστε ἀκόμα; ποῦ νὰ φαντασθῶμε τί μᾶς περίμενε; ἡ λαίμαργία μας ἐφθασε στὸ κατακόρυφον σὰν πρόβαλε στὴν πόρτα ἄλλος Βούλγαρος κρατῶντας στὸ ζερβί του χέρι τὴν ἄκρη μιᾶς σούβλας τῆς ὁποίας τὴν ἄλλη ἄκρη κρατοῦσε ἄλλος συμπατριώτης του· καὶ στὴ σούβλα αὐτὴ τὴ ἦτανε, παναγία μου; "Ἐνα

ἀρνί, ὡς δέκα ὀκάδες, τετράπαχο καὶ καλοψημένο! Τὴν σούβλα πῆγαν καὶ τὴν ἔστησαν μ' εὐλάβειαν στὸν τοίχο, ἀπέναντί μας· ὁ Χριστάκης δὲν βάσταξε καὶ λέει στὸν μάγερα:

— Βασίλειε! τί κάθεται καὶ δὲν γίνεσαι βουλγαροκτόνος;

Κ' ἔπειτα στὸν Βούλγαρο ποῦ κρατοῦσε τὸ κοκορέτσι:

— Γιὰ ποιόνα τόση ἐτοιμασία, πατριώτη;

— Γιὰ τὸν κύρ ἔμπορα καὶ τοῦ δασάρχη· τοὺς κἀν' τάβλα τ' ἀφεντικὸ γιατί ἤρθαν κὶ καταμέτρσαν τὰ ξύλα ποῦχουμ' κατβάσει κἀτ' στοῦ σταθμοῦ...

— Δίχῳ ἔχει! τόσο κόπο κάνανε οἱ ἄνθρωποι!

Ἐδικαιώσαμεν καὶ μεῖς ἐνδομύχως τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ μὴ δυσαρεστήσωμεν τὸν φίλο μας, καὶ ἀρχίσαμεν νὰ καταβροχθίζωμε τὰ ἄνευ λοβίων κ. ο. κ. ἵα τὰ ὅποια μᾶς σερβίρισε ὁ αὐτοσχέδιος μάγειρος κύρ Βασίλης, ἐνῶ ὁ Θω-

Ὁ κ. Μαστρονικόλας

μᾶς κατεγίνετο νὰ στρώση στὴ μέση τὸ τραπέζι γιὰ τὸν κύρ ἔμπορα καὶ τὸν δασάρχη ποῦ θάρχοντουσαν κουραμένοι· καὶ σὲ λίγο νᾶσου κὶ αὐτοί!...

Καὶ μηγαρίς ἦσαν ἓνας ἢ δύο; Σωστὴ ἐπιδρομὴ Βεγγαζίων! ἔμπροστὰ ἤρχετο ὁ ἔμπορος, πενηντάρης, ψηλὸς καὶ κοιλαρᾶς· κατόπιν του ὁ δασάρχης, ὑπομώρραρχος μὲ φαρὰ γένεια καὶ μὲ φυσιογνωμία ποῦ δὲν ἔλεγε τίποτε· τρίτος ἓνας λοχαγὸς ἀστυνόμος, ἀνοικτόκαρδος καὶ χωρατατζῆς ἄνθρωπος, ποῦ ἦλθε ἐπικουρία γιὰ τὴν καταβροχθισί τοῦ ἀρνιοῦ δὲν ἤξεύρω ἀπὸ πειὰ γειτονικὴ ἀστυνομία· ἔπειτα ὁ ἀστυνόμος μας, ποζᾶτος καὶ ψηλόχονδρος ἀνθυπασπιστὴς τοῦ ἵππικοῦ μ' ἓνα βούρδουλα πλεγμένο μὲ σύρματα στὸ χέρι, τὸ σύμβολον δηλ. τοῦ ἀξιωματὸς του· ἀπ' αὐτὸν ἓνας ἐνωμοτάρχης κοντὸς καὶ ξουρισμένος ποῦχε τὸ μοῦτρό του σφιγμένο καὶ κατακόκκινο καὶ τὰ χεῖλια σουφρωμένα, σὰν νᾶπασχε ἀπὸ χρονίαν δυσκοιλίτητα ὁ ἄνθρωπος· τὸν ἀκολουθοῦσε ἓνας χωροφύλακας δασικὸς ἀπ' τοὺς παληοὺς ποῦ σ' ἔπιανε τρομάρα νὰ τὸν ἔβλεπες καὶ τελευταῖον ἤρχετο τὸ θῦμα, τ' ἀφεντικὸ ὁ Μαστρονικόλας ποῦχε τὰ ξύλα στὸ σταθμὸ, μακεδόνας χωρικὸς ὁ ἄμοιρος, μὲ φέσι καὶ τσαρούγια καὶ βλαχόκαλτσες, φορτωμένος μὲ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα τῆς καταμετρήσεως, σὰν ὁ Χριστὸς τὴν σταυρὸ του, μὲ διαβήταις καὶ πῆχες καὶ τὰ ρέστα.

Μὲ φόρα καὶ μὲ γέλοια μπῆκαν μέσα ἴσια καὶ στὸ τραπέζι· κάθησαν.

— Φέρε μας τὸ κοκορέτσι, βρέ!

— Φέρε μας τσίπουρο!

— Κάνε γρήγορα!... κουνήσου λίγο!...

— Ἀμέσως!!!

— Ἐχεις βάλει τὸ κρασί στὸ πηγᾶδι νὰ κρυώνη;

— Πετάξου σύ, ρὲ χαλντούπη, κεῖ στὸ Μπαρμπαθόδωρο καὶ πάρε μας ντομάτες!... δὸς του μιὰ δραχμὴ, Θωμᾶ, νὰ πάρη καμμιά ὀκᾶ!...

Ὁ κ. Ἐπρηνοθῆτης

— 'Αμέσως !!!

'Ο Βούλγαρης τούς ἔφερε τὸ κοκορέτσι κομμένο σὲ δυὸ πιάτα, ὁ Μαστρονικόλας τούς σερβίρισε μόνος του τὸ τσίπουρο καὶ ὁ λοχαγὸς ὁ χωρατάτζης ἐπεδόθη εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν διαμελισμὸν τοῦ ἀρνιοῦ.

'Ο κ. 'Εφορος

Κάθησαν, ἔφαγαν σὰν λύκοι, ἤπιαν σὰν νεροφεῖδες· γελοῦσαν, φώναζαν, ἔλεγαν σοβαρά, ἔλεγαν ἀστεῖα, μιλοῦσαν γιὰ τὴν Κρήτη, γιὰ τὸν συμβιβασμὸ, τί ἔκαναν στὴ ζωὴ τους, πόσους ζωοκλέπτας ἔπιασε ὁ ἀστυνόμος μας, πόσα λαθραῖα κατέσχεσε ὁ δασάρχης, πόσας μεταθέσεις ἔφαγε ὁ ἔφορος γιατί ἐξ-επλήρωσε πιστῶς τὸ καθήκον του! καὶ ὁ δύστυχος ὁ Μαστρονικόλας, τὸ θυμὰ τους, σὲ μιὰ γωνιά τοῦ τραπέζιου ζαρωμένος μόλις ἄγγιζε τὰ φαγητὰ καὶ ἔγελοῦσε βλακωδῶς εἶτε σοβαρὰ εἶτε ἀστεῖα ἔλεγαν οἱ δῆμοί του· 'νόμιζε ὁ ἔρρημος πῶς τούς εὐχαριστοῦσε μὲ τὸ ἀδιάκοπο γέλοιο του!...

Ἐπαστρέφθησαν ὅλα ἀπ' τὸ τραπέζι· κοκκαλάκι δὲν ἔμεινε... Φοβερός αὐτὸς ὁ κύρ ἔφορος καὶ ἡ παρέα του· δέκα ὀκτάδες κρέας καὶ μιὰ ὀκτὰ ντομάτες μὲ τῆς ἀνάλογες σαρδελλαις καὶ τὸ τυρὶ πέντε ἄνθρωποι!...

— Μωρ' αὐτὸς ἔφαγε καὶ τὴ φούντα τοῦ φεσιοῦ τοῦ Μακεδόνα!... μᾶς εἶπε σιγαλὰ ὁ 'Αλέκος καὶ δὲν εἶχε ἄδικο γιατί ἡ φούντα τοῦ Μαστρονικόλα ἔλειπε.

Στὰ φρούτα—εἶχαν καὶ φρούτα, βερύκκοκα μιὰ καὶ σαράντα ἢ ὀκτὰ!—ὁ κύρ ἔφορος σκέφθηκε πῶς ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ μιὰ πρόποσι στὸν 'Αμφιτρύωνα· καὶ χωρὶς νὰ σηκωθῆ ἐπάνω, ἔτσι ἀπ' τὴ θέσι του, τοῦ λέει κατακόκκινος ἀπ' τὴ πολυφαγία καὶ ἀπ' τὸ κρασί:

— Σὰς ξέρω 'γὼ τί παληανθρώποι εἴσατε σεῖς! δηλό-

κ. 'Αστυνόμος

νετε γιὰ χίλια κομμάτια ξυῖλα καὶ κατεβάζετε χίλια διακόσια καὶ δύο χιλιάδες... μὰ δὲν μᾶς γελάτε 'μᾶς! τὰ τερτίπια σας τὰ ξέρουμε, χαμαλαριά!... νά, τοῦ λόγου σου, σοῦ κόψαμε πρωτόκολλο γιὰ τρακόσια κομμάτια!... κᾶνα δυὸ χιλιαδοῦλες πρόστιμο, ἂν ἄγαπᾷς...

'Ο ἄμοιρος ὁ Μαστρονικόλας σκέφθηκε πῶς πρέπει νὰ γελάσῃ καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ βλακωδῶς γιὰ τὸ χωρατὸ τοῦ κύρ ἔφορα, καὶ 'μετς σκεφθήκαμε πῶς πρέπει νὰ πεταχθοῦμε ἔξω γιὰ νὰ γελάσωμεν ἀνετώτερα μὲ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ ποῦ ξέρει καὶ τ' ἄρνια νὰ τρώγῃ καὶ πρωτόκολλα νὰ κόβῃ πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου!...

'Ο κ. χωροφύλαξ
μετὰ τὸ γλέντι.

Τὸ γεῦμα ἐτελείωσε, μὰ τὰ βάσανα τοῦ Μαστρονικόλα δὲν 'τελείωσαν· ἡ καταμέτρησης τῆς ξυλείας βάσταξε πέντε 'μέραις ἀκόμη κατὰ τὰς ὁποίας τακτικώτατα παρητίθετο τὸ ψητὸ ἄρνι καὶ ἡ ντοματοσαλάτα στοὺς δημοσίους λειτουργοὺς· ὅταν δὲ πειὰ τελείωσε ἡ καταμέτρησης ἐπέισθηκα πῶς εἶχε δίκαιον ὁ φίλος μας ὁ 'Αλέκος διότι ὄχι μόνον τὴν φούντα τοῦ φεσιοῦ τοῦ Μαστρονικόλα εἶχαν φάει ἀλλὰ καὶ τοὺς πάτους τῶν τσαρουχιῶν του.

'Ο κ. Μαστρονικόλας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς χαρτοπαίκτην

ΔΕΝ τοῦμεινε πὶὸ ἄλλη καταντὰ,
μονάχα ἡ γυναῖκα του τοῦ μένει·
'Αλλὰ καὶ πρὶν τὴ χάσῃ 'εὖ τὰ χαρτιά,
τὴν ἔχει ὁ κακόμοιρος, χαμμένη.

[Ἐκ τῶν τοῦ Γ. Σουρῆ].

ΤΟ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΛΥΚΕΙΟΝ

ΤΟΥ κ. ΘΕΟΔ. Φ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Εν τῶν ἀρίστων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἐκπαιδευτηρίων, τῶν ὑπηρετούντων τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὰς ἑθνικὰς παραδόσεις, εἶνε καὶ τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Λύκειον τοῦ κ. Θεοδούλου Φ. Κωνσταντινίδου, σέμνωμα ἀληθῶς ἐπιφθονοῦ τῆς αὐτοῦ ἑλληνικῆς παροικίας. Ἰδρυθὲν καὶ λειτουργοῦν ἀπὸ δεκαπενταετίας, ὑπὸ τὴν στυβαρὰν καὶ πεφωτισμένην διεύθυνσιν τοῦ ἰδίου, μὲ κανονισμὸν ἱκανοποιούντα ὅλους τοὺς ὅρους τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, μὲ προσωπικὸν καὶ σύστημα διδασκαλίας νεωτεριστικὸν καὶ πλούσιον, μὲ ἐπίβλεψιν ἄγρυπνον καὶ πατρικὴν, πολλοὺς ἀπεκόμισε καὶ ἀγλαοὺς ἄχρι τοῦδε τοὺς καρπούς. Ἐν αὐτῷ πλὴν τῆς ἑλληνικῆς διδάσκειται εὐμεθόδως ἡ Γαλλικὴ, Ἄγγλικὴ καὶ Ἀραβικὴ γλῶσσα, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ἐπίδοσις ἀποβαίνει δυσχερῆς καὶ ἀτελεσφόρητος. Διὰ

τοῦτο ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνικὴ κοινότης περιβάλλει μετ' ἰδιαιτέρας στοργῆς καὶ ἐμπιστοσύνης τὸ ἐξαίρετον Λύκειον. Δὲν ὑπάρχει ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια ἥτις νὰ μὴ ἐνεπιστεύθη τῶν τέκνων τῆς τὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὸν ῥέκτην καὶ εὐσυνείδητον καὶ φιλοπρόδοτον διευθυντὴν του. Εἰς διαχιλίους καὶ πλείονας συμποσοῦνται οἱ μέχρι τοῦδε ἐκ τοῦ Λυκείου ἀποφοιτήσαντες, ἐξ ὧν πλεῖστοι μὲν μετέβησαν εἰς Ἀθήνας καὶ ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς τὴν ἀπολυτήριον δοκιμασίαν, ἄλλοι δὲ εἰς Εὐρώπην, ἐνθα, εὐρεθέντες οὕτωσι καλῶς ἡσκημένοι ἐν τῇ Γαλλικῇ, ἐπεδόθησαν ἀκόπως εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς, πολλοὶ δέ, ἐγκυκλοπαιδικῶτατα κατηρτισμένοι, ἐτράπησαν ἐπὶ ἄλλα πρακτικὰ ἐπαγγέλματα. Ἐκείνο τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τὸ Λύκειον τοῦτο, εἶνε ἡ προσωπικότης τοῦ διευθυντοῦ, παρέχοντος ἑαυτὸν ὑπόδειγμα τοῖς μαθηταῖς ἀκαταπόνητου δραστηριότητος καὶ χαρακτηριστοῦ εὐγενοῦς καὶ αἰσθημάτων ἀγαθῶν καὶ βίου ἀμέμπτου.

Διὰ νὰ ἐννοηθῇ ὑπὸ ποίας ἀσφαλεῖς ἐγγυήσεις λειτουργεῖ τὸ ἑθνικὸν ἴδρυμα τοῦ κ. Κωνσταντινίδου, ἀρκεῖ νὰ προσθεσωμεν καὶ τὰς ἐξῆς βραχείας σημειώσεις περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ διευθυντοῦ, παρατιθέμενοι ἅμα καὶ τὴν συμπαθῆ καὶ νοήμονα φυσιογνωμίαν αὐτοῦ. Ὁ κ. Κωνσταντινίδης, νεώτατος περατώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, διετέλεσε κατ' ἀρχὰς ἐπὶ ἐξαετίαν διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Λάρνακος τῆς Κύπρου, τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος, μεθ' ὃ ἐκλήθη ὡς τοιοῦτος ἐν τοῖς σχολείοις Καΐρου, ἐκδίδων ἅμα καὶ περιοδικὸν σύγγραμμα, τὸν «Κέκροπα» κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα τὴν «Εὐτέρπην», πρὸς δὲ καὶ ἐφημερίδα γαλλο-ἑλληνικὴν τῇ συμπράξει τῶν κ. κ. Κολφοβροῦ καὶ Ἀλ. Τσίτσου. Τῷ 1878 ἐπελθούσης ἐν Κύπρῳ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς, μετέβη ἐκεῖσε, προτροπῇ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κυπρίων, ἰδρύσας πλούσιον τυπογραφεῖον καὶ ἐπιδοθεὶς εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον, ἐκδοὺς δὲ τὴν πρώτην ἑλληνόφωνον ἐφημερίδα «Τὸ Νέον Κίτιον» μετὰ ζήλου καὶ θάρρους κινδυνώδους ὑπηρετῶν τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. Τὰ ἐν αὐτῷ φλογερά ἄρθρα τὰ διερχόμενα τὸ φρόνημα τοῦ Κυπραίου λαοῦ, ἐγένοντο ἀφορμὴ σφοδρῶν πολλακίς συζητήσεων ἐν τῷ ἀγγλικῷ κοινοβουλίῳ περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ ἀγγλικῆς διοικήσεως, πολλοὶ δὲ φιλε-

λεύθεροι, ἐν οἷς ὁ Γλάδστον, ὁ Ἄρδιγκτων, ὁ Βράτ, ὁ Δίλκε, δὲν ἀπηξίουσαν νὰ ἀρύωνται, ἐκ τῆς τακτικῆς μετὰ τοῦ κ. Κωνσταντινίδου ἀλληλογραφίας, τὰς σπουδαιότερας πληροφορίας τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ ἐν Κύπρῳ διαδραματιζόμενα. Αὐτὸς ὁ ἀείμνηστος Τρικούπης, γινώσκων ὅτι τὸ ἐν Κύπρῳ τόσον ἐπιωφελεῶς ἐξυπηρετοῦν τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα δημοσιογραφικὸν ὄργανον, τὸ μετ' εὐφραδείας καὶ τόλμης ἀγωνιζόμενον, ἀνεγινώσκειτο ἐνδιαφερόντως ὑπὸ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ φιλελευθέρων, ἐσπευθε νὰ τιμᾷ πολλάκις διὰ νευρωδῶν ἄρθρων τὸ «Νέον Κίτιον» ἐπὶ τῶν ἐκάστοτε ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ κατάστασιν.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ κ. Κωνσταντινίδης ἀνὴρ εὐγενῶν φρονημάτων καὶ χαρακτῆρος σθεναροῦ, μορφώσεως ἀρτίας καὶ πείρας πολυτίμου. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἐπόμενον ἦτο νὰ διαπρέψῃ καὶ τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Λύκειόν του καὶ νὰ καταστῇ προσφιλεῖς φυτώριον μαθήσεως ἅμα καὶ παιδαγωγίας τῆς αὐτοῦ ἐλληνοβίβδος νεότητος.

Οἱ μασκαράδες καὶ τὰ παράσημα.

— Ποτὲ δὲν ἐπίστευα, Κυρία μου, πῶς ὁ Ὑπουργὸς θὰ μοῦ ἤρνεϊτο τὸ παράσημον τοῦ Σωτήρος. Εἶμαι νὰ σκάσω!

— Ἀλήθεια, ἔχει ἄδικον ὁ Ὑπουργός. Σὲ τόσοι μασκαράδες τὸ ἔδωκε, γιατί σὲ σένα τάχα νὰ τὸ ἀρνεῖθῃ;

Αἰώνιον Αἰνίγμα

ΔΙΗΓΗΜΑ

Γεωργίῳ Π. Ἀλιώτῃ

Ἡ λέξις: «σὺς ἀγαπῶ», ἐκστομισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Παύλου, προϋξήθησαν εἰς τὴν κ. Τριάλῃ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον κατὰ πληξίν παρεμφερῆ πρὸς τὴν ἀπροσδόκητον καὶ ἰσχυρὰν ἐκρηξίν κεραυνοῦ. Καὶ παρατηρήσας αὐθιρῆι νεφύδιον θλιβερῶς ἐκπλήξεως ἐπισκιάσαν τὸ πρόσωπον τῆς νεαρᾶς γυναίκας, συνησθάνθη ἅπασαν τὴν ἀφροσύνην τῆς πράξεώς του.

Μελίς πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἀφίκετο ὁ Παῦλος εἰς τὴν ἐξοχὴν τῆς κ. Τριάλῃ καὶ ἡσθάνθη ἐκ νέου τὴν αὐτὴν συμπάθειαν, ἥτις τὸν εἴλκυε πρὸς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἀκόμη χειμῶνος. Ἐνταῦθα, μακρὰν τῆς τύβης τῆς πρωτευούσης, εἰς κύκλον ὀλιγώτερον ἀνήσυγον, μὴ ἐμποδίζοντα τὰς μακρὰς καὶ τὰς κατὰ μόνας συνδιαλέξεις, ἡ πνευματικὴ γειννίασις αὐτῶν καθίστατο στενοτέρα. Μεταξὺ τῶν ἐγεννήθη φιλία, πλήρης ἰδιάζοντος θελήτηρου, ἀποκλείουσα πάντα πόθον, πᾶσαν ταραχὴν, ὑπολογισμὸν ἢ φόβον, — φιλία, ὑπὸ τὴν ὁποίαν μελίς θὰ ἤδυνάτο τις νὰ παρατηρήσῃ τι — καὶ τοῦτο, μόνον ὅταν ἐκεῖνος ἐπεδείκνυε πλειοτέραν εὐγένειαν, αὐτὴ δὲ κάπως πλειοτέραν ἀφελῆ φιλαρέσκειαν, — δυνάμενον νὰ ἐκληφθῇ ὡς αἰσθημα τρυφερότερον τῆς φιλίας.

Ἄλλ' ἐκείνην τὴν πρωΐαν, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπίππου ἐκδρομῆς, ἴσως ἐκ τῆς ἐρεθιστικῆς ἐρημίας τοῦ δάσους, ὑπὸ τὴν ἰδιάζουσαν ἀρμονίαν τῶν ἀφῶνων θάμνων καὶ τῆς γλιαρᾶς ἀναπνοῆς καὶ ὀσμῆς τῆς πόας, ἴσως εἰς τὴν ὄχραν ἀνταύγειαν τῶν φύλλων, μέσον τῶν ὁποίων δειλὴ τοῦ ἡλίου ἀκτὶς ἐχρύσου τὰ ἐπὶ τοῦ αὐχένου τῆς ἀκτινοβολοῦντα κύματα τῆς κόμης τῆς, — ἡ καλλονὴ τῆς νεαρᾶς γυναίκας τοῦ ἐφάνη τόσον ἐξαισία, ὥστε ἡ ὑπολανθάνουσα τρυφερότης, ἡ βραδείως ἀποκαλυφθεῖσα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Παύλου, μετετοάπη ἐν ἀκαρεῖ εἰς ἔρωτα καὶ ἀπροσδοκῆτως ἀπέσπασεν ἐν αὐτῷ κραυγὴν πάθους.

Χωρίς οὐδὲ λέξειν νὰ προσφέρῃ ἡ κ. Τριάλη διὰ θυμώδους κινήσεως ἀφῆκεν αὐτὸν ὀπίσω, διευθύνουσα τὸν ἵππον τῆς ἐν καλπασιμῷ διὰ τῆς ἀτραποῦ. Ἐκείνος τὴν ἠκολούθησεν κύπτων τὴν κεφαλὴν. Ὁ ποδοβολητὴς τοῦ ἵππου κατεπνίγετο ἐν τῇ γλῶσῃ ἢ κοῦτετο μόνον ἢ ἔρρυθμος καὶ βραδεία ἀναπνοή των, ὁ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κρότος τῆς ἀλύσου τοῦ ἐπιστομίου των ἢ τὸ ἐλαφρὸν τρίξιμον τοῦ ἐφιππίου. Ἡ σιγὴ αὕτη καθίστατο φρικαλέα. Ὁ Παῦλος θὰ ἦτο ἑτοιμὸς νὰ ριφθῆ εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ μὲ δειλὰς παρακλήσεις νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῆς συγγνώμην, ἐνῶ ἡ ταχύτης τοῦ καλπασμοῦ τούτου, ἥτις θὰ ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν του, νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνέμου τὰς ἐκ τοῦ βάλους τῆς καρδίας του ἐκσπαθείσας λέξεις, τὸν ἔφερον εἰς ἀπόγνωσιν. Εἶνε δυνατόν νὰ ἐξακολούθησῃ τρέχουσα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μέχρι τοῦ μεγάρου καὶ νὰ μὴ τὸν ἀκούσῃ; Τότε τοῦ πᾶν τετέλεσταί: δὲν θὰ ἐτόλμα οὔτε κἀν νὰ ἐμφανισθῆ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς. Καὶ ὅμως παρὰ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ δάσους, ὅτε ἡ ὁδὸς κατέστη κονιορτώδης, ἡ κ. Τριάλη συνεκράτησε τὸν ἵππον τῆς καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀργοπορήσῃ.

— Σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃτε—ἐφέλλισεν ὁ Παῦλος, πλησιάζων πρὸς αὐτήν, — ἦμην τρελλός.

Ἀνατείνας τὸ σῶμα, ἔκυψε τὸν κεφαλὴν μὲ ὕψος ἰκευτικόν.

Ἐκείνη δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως, ἐνῶ αἱ γραμμαὶ τοῦ προσώπου τῆς, φαινόμενον ἐν κατατομῇ, ἔμενον σχεδὸν ἀκίνητοι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δὲν ἀπεσπῶντο ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα· ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε προῦτον νὰ κατευνάσῃ τὸν θυελλώδη χεῖμαρρον τῶν σκέψεων τῆς.

— Ἄν ἐγνωρίζατε, εἶπεν ἐπὶ τέλους, — πόσον εἶνε ἀνιερὸν νὰ ἀκούῃ τις πάντοτε τὰ αὐτά, πόσον εἶνε βαρὺ νὰ μὴ δύναται κενεῖν νὰ ὀμιλήσῃ, νὰ γελᾷσῃ ἑλευθερώως, νὰ μὴ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐπωφεληθῆ τῶν ἀθωοτέρων ἡδονῶν ἢ νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν ἀθωοτέραν φιλαρέσκειαν, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι πλησίον του γεννῶνται βέβηλοι σκέψεις καὶ νὰ αἰσθάνεται αἰώνιως κρεμάμενον ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του αὐτὸ τὸ παντοτεινὸν «σὰς ἀγαπῶ.»

Ἀποστρεφῆ, παρ' ὀλίγον μίσος, ἐξεδηλώθη εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ στόματός τῆς.

— « Σὰς ἀγαπῶ ! » — ἀνεφώνησε, μὲ βλέμμα πλῆρες ἀπελπισίας. — Θεῖ μου, ἀγαπᾶτε μας τοῦλάχιστον τόσον, ὅσον διὰ νὰ μὴ μᾶς τὸ λέγετε αὐτό.

— Συγχωρήσατε, — ἐπανέλαβεν ἡρέρα ὁ Παῦλος. — Σὰς ὀμνῶ, ὅτι τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπαναληθῆ!

Ἐσιώπησαν, βυθισθέντες εἰς τὰς σκέψεις των. Τὸ νεαρὸν ζεῦγος ἐφαίνετο ὅτι συνεφιλιώθη. Τὸ δάσος δὲν κατέβληθεν αὐτοὺς

πλέον, δὲν τοὺς περιεστοίχιζε διὰ τοῦ μυστηρίου του. Αἱ ὑπάξεις των ἐκ νέου ἤθροισαν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταυγαζομένης πρωίας καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἐνώπιόν των ἐκτεινομένου ἐξοχικοῦ τοπίου.

B'.

Ὁ πρότερος βίος ἐπανελήφθη καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ δάσει συμβάντα, ἐφαίνετο, ὅτι εἶχον λησμονηθῆ. Καὶ ὅμως ἡ λήθη αὕτη ἦτο μόνον φαινομενικὴ. Ἡ κ. Τριάλη ἐπὶ μακρὸν δὲν ἤδύνατο ν' ἀπαλλαγῆ τοῦ αἰσθήματος τῆς σκοτεινῆς δυσπιστίας. Ὁ Παῦλος προδήλως ὑπεκρίνετο καὶ ἐκείνη ἐφοβεῖτο μήπως πράγματι συμβαίνει τοιοῦτό τι, καὶ ὁ φόβος τῆς οὗτος, ὁ κωλύων αὐτὴν νὰ ἐκφράσῃ ἑλευθερώως τὰς σκέψεις τῆς, ἐπαγίου ἐν αὐταῖς τὴν ἀποστρεφὴν πρὸς τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνην.

Παρῶλλον ἡμέραι τινές. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἤρχισε πλέον νὰ θαυμάζῃ τὸν ἡρωισμόν τοῦ Παύλου. Βαθυηδὸν κατέστη ἡσυχος, ἐξῆλθε τῆς ἐπιφυλακτικότητός τῆς, ἀνέκτησε τὴν προτέραν ἐλευθερίαν τῆς καὶ τὴν ἐκκεντρικὴν πως φαιδρότητά τῆς. Ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς ἀπομεινάσης δυσπιστίας, ἐπιθυμοῦσα νὰ βεβαιωθῆ, ὅτι παρήλθε πᾶς κίνδυνος, ἴσως δὲ καὶ ἐξ αἰσθητικῶς τινος φιλαυτίας ὀρρωμένη, ἤρξατο μάλιστα ἐπιδιώκουσα δι' αὐτὸν νέαν πτώσιν: προσεπάθει νὰ μὲνῃ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν κατὰ μόνας, ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὴν νὰ ἐπερείδηται βαρέως ἐπὶ τῆς χειρὸς του, νὰ προσποιῆται τὴν φιλαρέσκον. Ἄλλ' ὁ Παῦλος δὲν ἐλησμονεῖτο οὔτε κατὰ τὴν ὥραν τῆς πρωινῆς ἵππευτικῆς ἐκδρομῆς, οὔτε κατὰ τὴν ἡρεμίαν τῆς ἐσπέρας, ὅταν ἐκάθητο μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

Τὸ βλέμμα του οὐδέποτε ἐσταμάτησε πέραν τοῦ δέοντος ἐπὶ κομψοῦ τινος ἀντικειμένου τοῦ στολισμοῦ τῆς ἢ τῆς κομψότητος τῆς στάσεώς τῆς.

Ἡ κ. Τριάλη διὰ πάντα ταῦτα ἔχαιρεν εὐκρινῶς. Ὁλαὶ οἱ ἀνησυχίαι τῆς τὴν ἐγκατέλειπον. Ἡ ἡρεμία καὶ ἀψευδὴς πρὸς ἀλλήλους ἀφοσίωσις ἤρξατο καὶ πάλιν αὐξάνουσα, κατόπιν τοῦ σάλου ἐκείνου, τοῦ ἀπουακρονθέντος ἤδη. Ταχέως ὅμως ἡ χαρὰ αὕτη ἤρχισε νὰ σχηματίζῃ ἐν αὐτῇ χάος τι. Τὴν ἐνόμιζεν ἀπατηλὴν, μᾶλλον ἐπιθυμητὴν ἢ πράγματι αἰσθητὴν. Ὁφείλει νὰ ὀμολογήσῃ, ὅτι, καὶ τοι ἐστερεῖτο πάντῃ ρωμαντικότητος καὶ ἦτο ξένη πρὸς τὰ πάθη, ἐν τούτοις ἀνέμενον, ἢ ἀκριβέστερον ἐπιθεμει παρὰ τοῦ Παύλου ἐνδείξεις ἀδυναμίας. Ἡ πλεονάζουσα ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου τὴν ἔφερον εἰς ἀπορίαν. Μετὰ πόσης εὐχαριστήσεως ἐφαντάζετο ἐνίοτε ὅτι θὰ ἦτο πρῶτος καὶ θὰ κατέβαλλε πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως βοηθήσῃ τὴν θεραπείαν του, ἐπουλοῦσα

μετὰ προσοχῆς τὸ τραῦμα τὸ ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς κατενεχθέν-
"Ισως συνήθάνετο τὴν ὑπαγόρευσιν νὰ διαδραματίσῃ πρόσωπον ἀ-
δελοφῆς τοῦ ἑλέους : . . .

Τότε ἤρχισε νὰ βασανίζῃ αὐτὴν ζοφερά τις σκέψεις, καθιστα-
μένη ἄπο ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐναργεστέρα. « Ὅλον τὸ πάθος του,
τὸ τόσον ἀπροσοχῆτως ἀναφλεχθέν καὶ τόσον ταχέως σβεσθέν, —
μήπως ἦτο ἀπλή τις παροδικὴ ἰδιοτροπία ; » διηρώτα ἑαυτὴν ἡ
νεαρὰ γυνή. Ἀνησύχει. Ὅτε μὲν ἤσθάνετο αἰζόντα φόβον πρὸς
τὸν σιγγλόν, ὑπόκωρον τοῦτον ἔρωτα, ὡς ἐνώπιον κρυπτομένου
ἐχθροῦ, ὅτε δὲ ἡ πεποίθησις εἰς τὴν τελείαν θεραπείαν τοῦ Παύλου
προσκάλει τῶν βλεφαρίδων τῆς δάκρυα ἀγανακτήσεως, σχεδὸν ὑ-
βρεως διὰ τὴν ταπεινώσιν.

Ἡ προσγενομένη αὐτῇ ὕβρις, ὡς τὴν ἐνόμιζε, διὰ τῆς ἐρωτικῆς
ἐκείνου ἐκδηλώσεως, ἤρχιζε δι' αὐτὴν κατ' οὐσίαν τῶρα μόνον,
ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εὐκολίας μεθ' ἧς ὑπεχώρησε καὶ τῆς πρὸς
αὐτὴν ἐλευθεριότητος τῶν τρόπων του

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, χωρὶς καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια νὰ τὸ παρατηρή-
σῃ, ἤρχισε νὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἀκούσῃ τὰς αὐτὰς ἐκείνας λέξεις, τὰς
ὅποιαις ἄλλοτε ἐφοβεῖτο, ἀκολουθῶς δὲ ἀνέμενε, ἐτοιμάζουσα ἐκ
τῶν προτέρων τὴν εἰς αὐτὰς ἀπάντησιν, καὶ πάντα ταῦτα διὰ νὰ
ἀποδείξῃ εἰς ἑαυτὴν, ὅτι τὸ ἐμπνευσθὲν αὐτῇ αἰσθημα ἦτο πᾶν-
ματι τρυφερόν καὶ βαθύ. Μὴ ἀκούουσα τὰς λέξεις ταύτας πλέον,
ἐξηρεθίζετο σχεδόν. Αὐταὶ ἀπησχόλουν διηνεκῶς τὸν νοῦν τῆς : ἐφέ-
ροντο παρ' αὐτῇ ὑπὸ τῆς αὔρας, εἰς τὸν ψίθυρον τῶν φύλλων, εἰς
τὴν φαίδραν ἐξέγερσιν τῆς πρωΐας καὶ εἰς τὴν εἰρηνικὴν γαλήνην
τοῦ ἑσπερινοῦ λυκαυγούς . . Ὁ δικαῆς πάθος ν' ἀκούσῃ τὰς λε-
ξεις ταύτας, ἐδέσποζεν αὐτῆς καὶ καθίστατο ἀκατανίκητος.

Ὅλη αὐτὴ ἡ ἀπροσδιόριστος ταραχὴ, ἡ ἀστασία τῆς ψυχικῆς
ἰσορροπίας, προσκάλουν ἐν αὐτῇ πᾶσι τινὰ ἄσκοπον ἀνάγκην δρά-
σεως, ἀδικαιολόγητον ἐρεθισμόν, ἀνεξήγητον ἀγανάκτησιν.

Ὁ Παῦλος οὐχ ἦτρον ἐπέδεικνε τσαούτην μᾶλλον ἐπιφυλα-
κτικότητα, ὅσω βαθύτερον ἐκείνη τὸν συνετάρασσε, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο
μὴ στερηθῇ διὰ παντός, ἐνεκα νέας, ἀνεπανορθώτου πλέον ἀπρο-
σεξίας, τὴν εὐχάριστῃν τοῦ νὰ μένῃ πλησίον τῆς, ἢ ὡς νὰ ὑπό-
πτειε παγίδα, δοκιμὴν, εἰς ἣν ἤθελε νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἀντοχὴν
του· παρατηροῦσα πάντα ταῦτα καὶ ἰσταμένη ἐπὶ τῆς αὐτῆς βί-
σεως ἐφ' ἧς ἤσθάνετο ἑαυτὴν ἀνυψωμένην, ἤρχισε νὰ δοκιμάζῃ
αἰσθημα παρεμφερές πρὸς λύπην περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς, ἄλλως
ἐξορίας, θλίψιν ἐγκαταλείψεως. Ἐτόρμαζε. Μήπως ἡγάπα τῶρα
αὐτῇ ; Τῆς ἐφάνετο ὅτι ἤρχιζε νὰ διέρχεται βραδέως τὸ σῶμα τῆς
δηλητήριον. Ἐν ἀπογνώσει· ἀπέδωκε τὰς περὶ τῆς καρδίας τῆς

σκέψεις καὶ ταχέως μάλιστα μετὰ φρίκης δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ
ἐρωτήσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς, τί θὰ ἀπεκρίνετο, ἂν ὁ Παῦλος τῇ ὡμο-
λόγῃ : ἐκ νέου τὸν ἔρωτᾷ του.

Ἄλλ' ἀπάσας τὰς ζοφεράς ταύτας συγκινήσεις συνεκράτει : ἐν
ἑαυτῇ ἡ ὑπερηφάνειά τῆς, ἧτις ἐδέσποζε τοῦ πάθους τῆς μολίς
τοῦτο ἐξηγεῖτο, ἀπέδωκε μακρὰν τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, ἣν
ἐνέπνεεν ἡ ἀγροτικὴ θέα, κατευνάζουσα τὸν θόρυβον τῶν αἰσθημά-
των τῆς, ὡς προσωπίς μὲ ἀπαθὴ ἢ ἀγέρωχον ἔκφρασιν μορφῆς·
καὶ ὅμως ἐν στιγμαῖς ψυχικῆς ταραχῆς, διετέλει εἰς πλήρη ἀπό-
γνωσιν, ἀπέφευγε νὰ βλέπῃ τὸν Παῦλον ὅτε μὲν πραῦνόμενῃ, ὅτε
δὲ ἐξαντλουμένη ἐν τῇ φυγῇ τῆς ἀπὸ τὸν ἐπαπειλοῦντα ἄλλ' εἰ-
σέτει ἀπομεικκουσμένον κίνδυνον, ὅστις δὲν ἐπῆλθε κατ' αὐτῆς.
καὶ ἀναμφίβολως δὲν θὰ ἐπήρχετο.

Γ.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Παῦλος ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσῃ. Ἡ κ. Τριάλη,
ἐσκέφθη, ὅτι ὁ τελευταῖος αὐτῶν περίπατος θὰ ἐγένετο εἰς τὸ δά-
σος. Τοῦτο συνέβη κατὰ τὸ φηνιστώρον, μὲ τὴν ὄχραν λάμπην τῶν
ἡλιακῶν ἀκτίνων, διολισθαινοῦσῶν διὰ μέσου τῶν κλάδων τῶν
δένδρων καὶ μαρμαριουσῶν ἐπὶ τῆς γῆς, μεταξύ τῶν μαλακῶν
ἤδη γραμμῶν τῶν σκιῶν των. Καὶ αὐτὸ τὸ δάσος, ἐφάνετο, ἤρ-
χιζε νὰ καταλαμβάνηται ὑπὸ τῆς θλίψεως τοῦ μαρασμοῦ, ὑπὸ τοῦ
ἄλλους τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

— Ἐνθυμεῖσθε ; — ἠρώτησεν ἡ κ. Τριάλη, δίδουσα ἔκτακτον εἰς
τὴν φωνὴν τῆς τρυφερότητα.

Ὁ Παῦλος ὅλα τὰ ἐνθυμεῖτο. Ἀνεγνώρισε τὴν τοποθεσίαν, τὴν
πρὸ τινος ἀκόμη κοιλιάζουσαν ἐκ τῆς σφοδρώσεως ζωῆς τοῦ θέρους,
καὶ τῶρα, ὡς ἀπονεκρωθεῖσαν· εἶδε τὴν ἀτραπὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς
γωνίαν κυανοῦ οὐρανοῦ, ἐφ' ἧς οὗτος ἐκάλπαζε κατόπιν τῆς νεαρᾶς
γυναίκος. Ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐψιθύρισεν ἐν ταραχῇ :

— Εἶσθε σκληρά !

Κινήσασα βραδέως τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ προσηλώσασα τὸ βλέμ-
μα εἰς τὸ ἄπειρον, ἀπεκρίθη μὲ ὕψος ρεμβῶδες :

— ὦ, ἐγὼ δὲν εἶμαι θυμωμένη μαζύ σας !

Ὁ τόνος, μεθ' οὗ ἐλέγχθησαν αἱ λέξεις αὐταί, ἔκαμε τὸν Παῦ-
λον νὰ ριγῆσῃ. Ἀντίγει τι ἐν αὐτῷ παρόμοιον πρὸς θλίψιν, πρὸς
ἀπήχσιν μεμακρυσμένου ἄλλους. Τὴν καρδίαν του κατέλαβεν
ἀπροσδόκητος ταραχὴ, ἐν τῇ κεφαλῇ του ἐξήστραψεν ἀφιδίον φῶς,
ὅπερ ἐφώτισεν ὅλην τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῆς νεαρᾶς γυναι-
κός. Καὶ ἐντὸς του, ἐκτὸς τῆς ἀπελπισίας ἐξηγέσθη καὶ λύσσα καθ'

ἐαυτοῦ διότι ἀφῆκε νὰ τῷ διαφύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν του ἡ εὐτυχία, ἧς ἠδύνατο νὰ γίνῃ κάτοχος, καὶ ἡ καταβιβρώσκουσα φλόξ τῆς ἐλπίδος, ὅτι ὑπάρχει ἔτι καιρὸς νὰ συλλάβῃ τὴν εὐτυχίαν ταύτην.

Ἐκεῖνη ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ συνέλθῃ ἡ καταλαβούσα αὐτὴν ζοφερὰ πνοὴ ὑπῆρξε στιγμιαία, ἀλλ' ἤδη παρῆλθε καὶ ἀπέπτη εἰς τὸν ὄριζοντα.

Καὶ καθ' ἣν ἔτι στιγμὴν ἐθεώρει ἐν ἀμφιβολίᾳ αὐτήν, μὲ ὀφθαλμοὺς πυρπολουμένους ἀπὸ φλόγας ἐπιθυμιῶν, ἐκεῖνη ἐμειδίασεν αὐτῷ μεϊδιάμα, τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν εἰς τούτον τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ψυχροῦ κύματος. Τὸ μεϊδιάμα τοῦτο μειγμένον μετὰ χολῆς, ἐφαίνετο ὅτι ἐξέφραζε τὴν μεταμέλειάν της διὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ ταυτόχροναῶς κάτι τι, παρεμφερές πρὸς μοχθηρὸν σκῶμμα, περιέθεε τὸ μεϊδιάμα τοῦτο, οἷονεὶ ἐπιθέτον σφραγίδα ἐπ' αὐτοῦ τοῦτου τοῦ παρελθόντος.

Ὁ Παῦλος ἐνόησεν. Ἐταπεινώσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς γενομένης αὐτῷ προσβολῆς, ἐλαφρὸν κύμα αἵματος περιέλουσε τὰς παρειάς του.

Βραδυποροῦντες καὶ βαθεῖαν τηροῦντες σιγὴν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μελαγχολικὴν ἀγροτικὴν ὁδόν: ἐκεῖνος μὲν ἐξουθενωμένος ἐκ τοῦ αἰνίγματος τῆς γυναικείας καρδίας, αὐτὴ δέ, ἴσως ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς σκοτεινότητος.

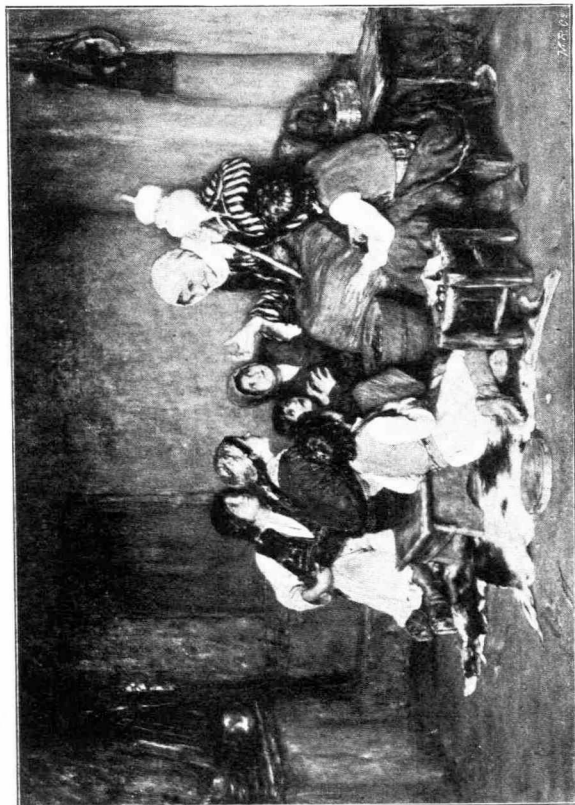
(Μετάφρασις)

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΗΣ

Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

Ὅσοι τις προχωρεῖ εἰς τὴν ἡλικίαν, ἀγαπᾷ περισσότερο τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὀλιγώτερον τοὺς ἄλλους. Ἡ νεότης προσφέρεται: τὸ γῆρας ἀπαιτεῖ.

Εὐκολώτερον συγχωροῦμεν τοὺς γελῶντας ὅταν σπουδαιολογοῦμεν, ἢ τοὺς μὴ γελῶντας ὅταν ἀστειεύομεθα.

„Τὸ παραινῆσι τῆς Κνωσῆας“
ἔργον τοῦ ἐν Μονάχῳ Ν. Γύζη.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΦΙΛΩΝ Ι. ΦΙΛΩΝΟΣ

Ο Α ἦτο ἐλλιπὴς ἡ ἐφετερινὴ Βιογραφικὴ Πίνακο-
θήκη τοῦ Ἡμερολογίου ἂν δὲν συμπερι-
ελαμβάνετο ἐν αὐτῇ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ πέρυσιν
ἀποβιώσαντος γηραιοῦ εὐπατρίδου τῆς Λεβαδείας καὶ ἐκ τῶν
χρηστοτάτων πολιτευτῶν ἀειμνήστου Φίλωνος Ι. Φίλωνος.

Υἱὸς πρωτότοκος τοῦ Ἰωάννου Φίλωνος, τοῦ περιωνύμου
προὔχοντος καὶ προεστῶτος τῆς Λεβαδείας, τοῦ πλείστας ὄσας
ὑπηρεσίας προσενεγκόντος ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ἐκκληρονόμησεν,
πλὴν τοῦ ἐπιφανοῦς ὀνόματος, καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν πα-
τρῶαν εὐγένειαν τοῦ μεγαθύμου πατρός, τὴν πίστιν καὶ τὴν
ἀφοσίωσιν ὑπὲρ τοῦ ἐλληνικοῦ μεγαλείου. Βεβαίως ὁ βίος
τοῦ αἰοιδίμου Φίλωνος δὲν ἐσημειώθη διὰ πράξεων ἐκλάμπρων
ἢ κατορθωμάτων ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐξαίρει ἡ φήμη ἢ ἐξ-
υμνεῖ ἢ ποίησις. Ἄλλ' οὐχ ἦττον, καθ' ὃν χρόνον τὸ ἔθνος

ἀνέκλυπτεν ἐκ τῶν φλογῶν καὶ τῶν ἐρείπιων, ἡ δὲ σύνταξις τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς νομιμότητος καὶ τῆς εὐταξίας ἀπῆται νόας ὑπερόχους καὶ χειρας στιβαράς καὶ χαρακτῆρας σταθεροὺς καὶ αἰσθημάτων εὐγένειαν, ὁ Φίλων Φίλωνος ἀναντιρρήτως προσήνεγκεν ἀνεκτιμήτους ἐκδουλεύσεις, παρέχων ἀδιαλείπτως ἑαυτὸν ὑπόδειγμα σῶφρονος καὶ φιλοδικαίου πολιτευτοῦ, ἀνδρὸς πατριωτικωτάτου, δι' ἔργων καὶ οὐχὶ διὰ λόγων κενῶν, διὰ τοῦ ἰδίου πρὸ πάντων παραδείγματος συντελῶν εἰς τὴν παγίωσιν ἀγαθῆς πολιτείας. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ πατρίς, τιμῶσα πάντοτε τὰ σπάνια ἠθικὰ καὶ διανοητικὰ χαρίσματα τοῦ ἀνδρός, ἐξέλεξεν αὐτὸν πολλακίς βουλευτήν. Ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, τὸ κοινὸν καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐπὶ τοσοῦτον ἐξευτελισθὲν ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς ἰδιοτελοῦς καὶ μαρασματώδους μικροπολιτικῆς, ἐγνώριζε νὰ τιμᾷ καὶ ἀνυψοῖ εἰς περιωπὴν ὁ ἀείμνηστος Φίλων, μηδέποτε διανοηθεὶς νὰ ἐκμεταλλευθῆ αὐτὸ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, ἢ νὰ ἐξαγοράσῃ διὰ παροχῶν καὶ ὑπεσχέσεων, ὑποδουλῶν τὴν συνειδησὶν καὶ τὸ ἠθικὸν ἐγὼ εἰς τὴν συναλλαγὴν. Ἐξ ἐναντίας, ἐνόει καὶ ἡξίου τὸν ἐν τῇ Βουλῇ ἀντιπρόσωπον ἐλεύθερον πάσης κομματικῆς ἢ προσωπικῆς ἐπιρροίας, δυνάμενον καὶ ὀφείλοντα ἐν πεφωτισμένῃ συνειδήσει νὰ ἐπιτελῆ τὸ μέγα αὐτοῦ καθῆκον. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν, ἀπὸ δεκαπενταετίας ἰδίως καὶ ἐντεῦθεν, ὁ κομματισμὸς καὶ ἡ μικροπόνηρος πολιτικὴ, ἢ πολιτικὴ τῆς συναλλαγῆς καὶ τῶν ρουσφετιῶν, ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ διαφθεῖρῃ τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὰ πολιτικὰ ἦθη, ἐκτρεπομένη εἰς ἀγῶνας προσωπικοῦς πρὸς κορεσμὸν παθῶν καὶ συμφερόντων, ὁ αἰδίδιμος Φίλων, ἐμπλεως ἴσως πικρᾶς ἀπογοητεύσεως, διότι εἰς οὕτωσι ἄδοξον ἕδαφος περιέπιπτον τὰ πράγματα τῆς Πολιτείας, ἠναγκάσθη νὰ ἀπόσχῃ κατ' ἐνεργοῦ πολιτικῆς, οὐδ' ἦτο δυνατόν οὔτε κατεδέχετο νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἐν τῷ τόπῳ ἐπιρροὴν του διὰ μέσων ἐκθέσεων καὶ ἀνοικείων πρὸς τε τὰς παραδόσεις τοῦ οἴκου καὶ τὴν εὐγένειαν, αὐτός, ὁ ἐνσαρκώσας ζῶσαν τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην.

Ὁ Φίλων ἀνεδείχθη πρόεδρος τῆς Βουλῆς πρὸ τοῦ 1862, διετέλεσε δὲ καὶ ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως μετὰ τὴν Μεταπολίτευσιν. Μολονότι δὲ ὑπῆρξεν ἀπὸ πεποιθήσεως

ἐνθερμος φίλος καὶ θαυμαστῆς τοῦ Ὄθωνος, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἐνεφορεῖτο ἀρχῶν ἀκραιφνῶν ὑπὲρ τῆς τάξεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰ καθεστῶτα, ἐκηρύχθη πιστὸς ὑπήκοος τῆς νέας δυναστείας, διακαιόμενος ἐκ τοῦ ἱεροῦ πόθου νὰ ἴδῃ τὴν χώραν ἀπῆλλαγμένην τῶν ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν καὶ προαγομένην ἐν τῷ πολιτισμῷ. Οὕτω δέ, ἐνῶ μία τῶν εὐγενῶν θυγατέρων αὐτοῦ παρηκολούθει ὡς δεσποινὴς τῆς Τιμῆς τὴν ἐκπτωτον Βασίλισσαν τῆς Ἑλλάδος, αὐτὸς δὲ ἦτο ἐκ τῶν κεκρυγμένων φίλων τῆς πεσοῦσης δυναστείας, ἐν τούτοις, μικρὸν μετὰ ταῦτα, ἐκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὡς Ὑπουργός, τοῦθ' ὅπερ πιστοποιεῖ ὅποιαν σπανίαν ἐμπιστοσύνην καὶ ὑπέροχον ὑπέληψιν ἐνέπνεεν ὁ ἄμεμπτος βίος καὶ τὸ εὐγενὲς φρόνημα τοῦ ἀνδρός.

Ἐν τῷ κοινωρικῷ καὶ τῷ κατ' οἶκον βίῳ ὁ ἀείμνηστος Φίλων ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα ἀρχοντικῆς πραγματικῆς εὐγενείας καὶ ἀβρότητος, ἀπέριττος, εἰλικρινής, εὐχάριστος, μὲ τὴν γλυκεῖαν ἄμα καὶ σοβαρὰν καὶ ἐπιβάλλουσαν, ὡς Ἀρχαίου Συγκλητικῆς, φυσιογνωμίαν του, μὲ τὸ πατρι-αρχικόν του παράστημα, γνωρίζων νὰ ἐλκύῃ πρὸς ἑαυτὸν τὰς συμπαθείας διὰ τῆς ἀμέμπτου τῶν τρόπων λεπτότητος, ἄψυχος εἰς πάσας τὰς σχέσεις αὐτοῦ, καθιστῶν τὴν συναναστροφὴν του εἶτι μᾶλλον θελκτικὴν διὰ τῆς χάριτος τῶν λόγων καὶ τῆς πολυμαθείας, ἣν ἀπεθησαύρισεν ἐν ἀδιαλείπτῳ μελέτῃ. Τοιοῦτος, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ὧν ὁ διαπρεπὴς πρεσβύτης ἐπόμενον ἦτο νὰ μορφώσῃ καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν χρηστὰ καὶ ἐνάρετα τέκνα, ἀντάξια τῶν προγονικῶν ἀρετῶν. Μία τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου θυγατέρων αὐτοῦ, κληθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀείμνηστου βασιλίσσης Ἀμαλίας ἐν Βαυαρίᾳ μετὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος φυγὴν τῆς, εἴλκυσε διὰ τε τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐγενούς χάριτος τὸν ἔρωτα καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ βαρῶνου Λουδοβίκου Βυρτσβούργ, νῦν ἰσοβίου Γερουσιαστοῦ, ἐκ τῶν πρώτων εὐπατριδικῶν οἰκῶν τῆς Βαυαρίας, ἐγένετο δὲ οὐζυγος αὐτοῦ καὶ μήτηρ τέκνων ζηλευτῶν.

Τοιοῦτος ἐν συνόψει ὁ βίος τοῦ αἰδίδιμου Φίλωνος I. Φίλωνος, οὗ ὁ θάνατος ἐπισυμβᾷ τῇ 10 Σεπτεμβρίου τοῦ 1895 ἀπεστέρησε τὴν ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν, τὴν πολιτείαν

καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μέλους ἐγκρίτου καὶ ἀγαπητοῦ, ἐξ ἐκείνων, ὧν ἡ μνήμη παραμένει ἀνεξίτηλος καὶ ἱερὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἐπιζώντων.

Κ. Φ. Σ.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΝ

ΜΕΤΑ τοῦ θέρους τὴν μονοτονίαν
καὶ τὸν ἀνέφελον τὸν οὐρανόν,
μετὰ τὸν τοῦ φωτός ὠκεανὸν
καὶ τὴν φαιδρότητα τὴν αἰωνίαν,

Μ' εὐφρόσυνον ἀσπάζομαι καρδίαν
τὸ πρῶτον νέφος φθινοπωρινόν,
τὸν ἦχον τῆς βροντῆς τὸν μακρυνὸν
καὶ τῆς βροχῆς τὴν δρόσον τὴν ἄγλιαν.

Οὕτω ἐπλάσθημεν ! ὁ σταθερὸς
τῆς εὐτυχίας ἥλιος κουράζει
τὸ σθένος τῆς ψυχῆς μας παραλύων·

Ὁ πόνος μᾶς ἐγείρει ὁ σφοδρὸς,
ὅστις μὲ νέφη τὴν ψυχὴν σκιάζει
καὶ τὴν κρατύν' εἰς βάπτισμα δακρύων.

ΑΡΙΣΤΟΜ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ

ΠΡΩΤΗΝ φορὰν τὴν ἐγνώρισεν εἰς τὸ φιλικὸν γεῦμα
τῆς ἐσπέρας ἐκεῖνης. Ἄπαξ μόνον συνητήθησαν
οἱ ὀφθαλμοὶ των, ἀπαξ μόνον ἐχαιρετήθησαν εὐ-
ρεθέντες ἐν τῇ τραπέζῃ ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἀπαξ
μόνον. . . Ἄλλὰ χρειάζεται περισσότερο διὰ νὰ ἐνοηθῶσι δύο
καρδία προωρισμένα ὅπως συνδεθῶσιν ἀδιαρρήκτως ;

Ὁ Βασιλάκης εἶχεν ἀγαπήσει καὶ ἄλλοτε. . . πολλὰς φορὰς.
Ἄλλὰ τὴν μίαν φορὰν παρεξήγησε μόνος ἀπλῆν συμπάθειάν
του πρὸς ὃν ἀνάξιον συμπαθείας· τὴν ἄλλην ἠρέκεσθη νὰ τὴν
περιφρονῆσῃ διὰ τὴν ἐλαφρότητά της—ἐγέλασε γὰρ αὕτη ὅταν
τῇ ἐξέφρασε τὸν ἔρωτά του—καὶ τὴν ἄλλην ἐμίσησε, διότι τὸν
ἐπρόδωκε μὲ τρεῖς ἄλλους, ὧν οἱ δύο κατώτεροι ἀξίωματι-
κοί, μὰ πολὺ κατώτεροι καὶ ὁ τρίτος γραφεύς, ἡ μᾶλλον ἀκό-
λουθος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ὡς διέδιδεν ὁ ἴδιος.

Φαντασθῆτε ἂν εἶχε δίκαιον νὰ μὴ παρεξηγῆ, νὰ μὴ περι-
φρονῆ καὶ νὰ μὴ μισῆ, πρὸ πάντων νὰ μισῆ, ἄνθρωπος ὅστις
εἶχεν ὑποστῆ τοιαύτας τρικυμίας. Τὸ αἶσθημα τοῦτο τὸν κα-
τεῖχε καὶ διὰ τὴν οἰκοκυράν του, ἥτις ἦτο γυνὴ, καὶ ἥτις
ἐνοουῶσε νὰ λαμβάνῃ τὸ ἐνοικίον της ἀκριβῶς τὴν ἴην τοῦ
μηνός.

Γυνὴ τὸν ἠγάπησε, γυνὴ τὸν ἐπρόδωσε, γυνὴ τὸν ἐνέ-
παιξε, γυνὴ ἐλάμβανε τὸ ἐνοικίον τῆς οἰκίας του. Ὁ Βασι-
λάκης ἐὰν ἔζη πρὸ τριάκοντα ἐτῶν θὰ ἐθεωρεῖτο κατ' εὐ-
θεῖαν γραμμὴν ἀπόγονος τοῦ Βύρωνος. Διότι ὡς ὁ Ἄγγλος
ποιητῆς καὶ αὐτός :

εἶδε θαλασσῶν θυέλλας εἶδε γυναικῶν τοιαύτας,
κ' ἐλυπήθη πολὺ πλέον τοὺς ἐρωῶντας ἢ τοὺς ναύτας»,

Ἄ ! εἶχεν ὅλα τὰ δίκαια νὰ καταστῆ μισογύνης. . . Καὶ ἦτο.

Ἡ τελευταία ὅμως τὴν ὁποῖαν ἐγνώρισεν εἰς τὸ φιλικὸν γεῦμα καὶ μετὰ τῆς ὁποίας ἀπαξ ἐχαιρετήθησαν καὶ ἀπαξ συνητηθήσαν οἱ ὀφθαλμοὶ του, τῷ ἐπροξένησε διάφορον ἐντύπωσιν. Δὲν ἐγέλασεν ὅταν οὗτος ἐν τῷ οἴστρω τῆς συμπαθείας του τὴν προσέβλεψεν ἐρωτικῶς, ἀλλ' οὔτε ἐφάνη ὀργισθεῖσα. Καὶ ἀμφοτέρα ἦσαν πολὺ καλὰ σημεῖα. Ἀπεναντίας μάλιστα τῷ ἐφάνη ὅτι τῷ ἀνταπέδωκε τὸ βλέμμα μετὰ πλείονος τρυφερότητος. Καὶ ὄχι μόνον τούτο, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἡδὴ νὰ τὸν παρατηρῆ ὑπομειδιῶσα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος.

Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ τῇ ὁμιλήσῃ. Ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ἐν τῇ τραπέζῃ, ὑποχρεωμένοι νὰ συνομιλῶσιν ἕκαστος μὲ τοὺς πλησίον των καθημένους, ἤρκουτο νὰ συνδιαλέγωνται διὰ τῆς γλώσσης τῶν ὀφθαλμῶν. Καὶ ἦτο τόσον ἐκφραστικὴ καὶ τόσον εἰλικρινὴς ἡ γλῶσσα ἐκείνη ! Προσηλῶν τοὺς ὀφθαλμούς του ἐν ἐρωτικῇ ἐκστάσει ἐφαίνετο λέγων πρὸς αὐτήν. .

— Ὡ εἰ μὲ ἡγάπας, ἄγγελέ μου ! Ἐκείνη δὲ ἠμικλείουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἐν ἐρωτικῇ μέθῃ — Καὶ δὲν σὲ ἀγαπῶ, ἀχάριστε ; ἐφαίνετο λέγουσα. — Νὰ σὲ πιστεύσω ; — Καὶ τολμᾷς ν' ἀμφιβάλλῃς ; — Ποῖαν ἀπόδειξιν μοῦ δίδεις ; — Ἐκείνη τὴν ὁποῖαν γυνὴ ἀγαπῶσα δύναται νὰ δώσῃ πρὸς τὸν ἐραστὴν τῆς.

Αἱ τελευταῖαι ἐρωταποκρίσεις ἦσαν τόσον ἐκφραστικαὶ ὥστε ὁ Βασιλάκης ἐξ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν ἐρωμένην του ἐστράφη καὶ παρατήρησε μὴπως κανεὶς τῶν ὁμοτραπέζων του κατεσκόπευε τὰ βλέμματά των. Ὅλοι ἐκυπτον πρὸ τῶν πινακίων των.

Ἄλλ' αἰφνης ἀνεσκίρτησεν ἐκ ζηλοτυπίας. Ὀλίγον δεξιότερον αὐτοῦ πελώριος ὑπολοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ, κρατῶν περισσοτέραν ὥραν τὸ ἄκρον τοῦ μύστακός του ἢ τὸ περὸνι του, ἐφαίνετο παραδεδομένος εἰς ἄφωνον πρὸς αὐτὴν ἐρωτικὴν ἐξομολόγησιν.

Καὶ τὴν ἐξομολόγησιν, θεέ μου ! Φαίνεται ὅτι εἶχεν ἀρχίσει ὅπως καὶ ὁ Βασιλάκης. Ἀλλὰ τὸ δυσάρεστον εἶναι ὅτι τὴν

ἐξηκολούθησεν ἀπὸ τοῦ σημείου εἰς τὸ ὅποιον τὴν εἶχε διακόψει ὁ Βασιλάκης.

Ὁ ἔρωσ τοῦτο ἔχει τὸ ἰδιόζον, ὅτι στερεῖται πρωτοτυπίας. Ὅλοι ἐν αὐτῷ ἀρχίζουσι καὶ τελειοῦσι κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῶν κ.κ. Βασιλάκων καὶ τῶν κ.κ. Ὑπολοχαγῶν τοῦ Πυροβολικοῦ εἶνε ὅτι μοιλονοτὶ ἡ ὁδὸς εἶνε ἡ αὐτὴ, δὲν διατρέχουσι πάντες ὅλα αὐτῆς τὰ στάδια.

— Νὰ πάρ' ἡ ὀργή, ἐψιθύρισεν ὁ Βασιλάκης διὰ τῆς ἀληθινῆς του γλώσσης. Ἡ γλῶσσα τῶν ὀφθαλμῶν εἶνε πολὺ καλὴ. Ἄλλ' ἔχει ἐν ἐλάττωμα, ὅτι τὴν γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος.

Ἐπειτα διηθύθυσε λαθραῖον βλέμμα πρὸς τὴν δέσποιναν τῆς καρδίας του.

Αὕτη ὡς νὰ ἠγνόει κἄν τὴν παρουσίαν τοῦ ὑπολοχαγοῦ δὲν ἀπέσπα τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τοῦ Βασιλάκη.

— Τουλάχιστον ἔχει καλαισθησίαν, ἐσκέφθη ὁ νεαρὸς μισογύνης.

Ἐν τούτοις ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ, στρέφων ὅλον ἐν τὸν μύστακά του, μὴ ἐμιλῶν πρὸς κανένα καὶ διευθύνων πρὸς αὐτὴν καρδιοβόρα βλέμματα, ἐφαίνετο λέγων :

— Μὴ σὲ μέλλῃ διὰ κανένα. Εἶμαι ὑπολοχαγὸς μὲ σερὰν λοχαγοῦ. Ξεύρω σπαθὶ καὶ πιστόλι. Ἐχω ὅλας τὰς ὥρας διαθεσίμους διὰ τὸν ἐρώτά σου. Εἰμπορῶ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῆ περισσότερον ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ ποῦ φοβοῦνται νὰ μὲ κυττάξουν. Ἐὰν μὲ ἀγαπήσῃς εἰλικρινῶς, πιθανὸν νὰ γίνῃς κυρίᾳ μέλλοντος ὑποστρατήγου.

Ἄλλ' ἡ νέα ἐκύτταξε πάντοτε τὸν Βασιλάκην. Οὗτος δὲ ἀντιλαμθανόμενος ταῦτα ἔλεγεν ἐξ ἄλλου πρὸς αὐτήν, πάντοτε διὰ τοῦ βλέμματός !

— Εἶμαι δικηγόρος ὅστις γρήγορα θ' ἀποκτήσω πελάτειαν. Εἶμαι υποψήφιος ὅστις γρήγορα θὰ γείνω βουλευτῆς. Ἐχω δύω πλουσίους θεῖους οἱ ὅποιοι γρήγορα θ' ἀποθάνουν. Ἐχω πρὸ πάντων ἕνα φίλον καλούμενον Ὄθωνα Ἡλιόπουλον καθηγητὴν τῶν ὀπλων. Μετὰ τρεῖς μῆνας θὰ εἶμαι ἰκανὸς νὰ διορθώσω ὅλους τοὺς ὑπολοχαγοὺς ποῦ σὲ κυττάξουν στρήφοντες τὸ μουστάκι.

Αὕτη δὲ : — Ποῖον ἄλλον ἀπὸ σὲ ἔμπορῶ ν' ἀγαπήσω ; ἐφαίνετο λέγουσα.

Τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠγέρθησαν τῆς τραπέζης καὶ μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἔμεινεν εἰς τὸν διάδρομον συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότου.

Ἐ! τέλος πάντων ὁ Βασιλάκης ἀνέπνευσε.

Πλήρης λοιπὸν χαρᾶς διηύθυνε λαμπρὸν βλέμμα πρὸς τὴν νεανίδα, ὡς νὰ τῇ ἔλεγε; — Δόξα σοι ὁ Θεός! Ἐγλυτώσαμε! Ἄλλ' ἐκείνη, ὦ φρίκη, τὸν παρετήρει ἤδη ἀδιαφόρως, σχεδὸν ψυχρῶς!

Ὁ Βασιλάκης φιλύποπτος ἐκ φύσεως ὑπώπτευσε ραδιουργίας.

— Κάτι θὰ τῆς εἶπαν γιὰ 'μένα! ἐσκέφθη.

Πλήρης λοιπὸν ἀγανακτήσεως ἀπεφάσισε νὰ προσποιηθῇ ψυχρότητα διὰ νὰ προκαλέσῃ ἐξηγήσεις. Ἄλλ' ἐνόμισε προτιμότερον νὰ μὴ καταφύγῃ ἀμέσως εἰς τόσον αὐστηρὰ μέτρα.

Ἦρξισε λοιπὸν νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ διὰ τὴν ψυχρότητά της. Τὸ βλέμμα του τῇ ἔλεγε σαφῶς:

— Ἐτσι λοιπὸν πιστεύεις εἰς τὰς ραδιουργίας; Δὲν ἔχεις πεποιθήσιν εἰς ἐμέ; Δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ἔρωτά μου;

Τὴν στιγμήν ἐκείνην οἱ πτερινιστῆρες τοῦ ὑπολοχαγοῦ ἀντήχησαν πλησίον του. Ἄλλ' ὁ Βασιλάκης δὲν ἐστράφη κἀν νὰ τὸν ἴδῃ ἀναμένων ἀπάντησιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της.

Ἡ νεάνις συγκινηθεῖσα ἴσως ἐκ τῶν παραπόνων του τὸν προσέβλεψε μετ' ἐκτάκτου συμπαθείας, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ της ἔλαμπαν μὲ ἔκφρασιν λέγουσαν πρὸς αὐτόν: — Μόνον ἐσένα ἀγαπῶ... μόνον ἐσένα ἀγαπῶ...

Ἐπειτα, ἀποχωροῦσα ἤρέμα τῆς αἰθούσης, τῷ ἔνευσεν:

— Ἐλα ἔξω... θέλω νὰ σοῦ ὁμιλήσω.

Ἦ εὐτυχία! Ἐξω φρενῶν ὁ Βασιλάκης καὶ ἀσθμαίνων ἐκ συγκινήσεως ἐξῆλθεν ἀπαρατήρητος καὶ τὴν ἠκολούθησε μέχρι τοῦ ἄλλου ἀκρου τοῦ διαδρόμου ὅπου τὴν κατέφθασε λέγων πρὸς αὐτήν:

— Ἦ ἀγγελὲ μου, πόσῃ ὥραν ἀνεμόμενον αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν! Ἦ σὲ ἀγαπῶ! Σὲ ἀγαπῶ!

Ἡ νεάνις ἐστράφη ἐκπληκτος, ὡς ἂν πρώτην φορὰν ἔβλεπε τὸν Βασιλάκην, ὡς νὰ μὴ ἐπερίμενε τὸν Βασιλάκην. Ἐπειτα μὲ ὕψος ὑπερτάτης ψυχρότητος καὶ περιφρονήσεως, τῷ εἶπεν ὑπερφάνως:

— Εἰς ἐμὲ ὁμιλεῖτε, κύριε;

Ὁ Βασιλάκης εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ὑποδοχὴν ἀπελιθώθη καθολοκληρίαν. Ἐπειτα παρατηρῶν αὐτὴν ἰκετευτικῶς, ἐψιθύρισε:

— Δὲν εἶπαμε τόσα πράγματα μέσα; Δὲν μοῦ εἶπατε νὰ ἔλθω ἔξω; Ἡ γλῶσσα τῶν ὀφθαλμῶν σας ἦτο τόσον εὐγλωττος. . . .

— Πρώτην φορὰν σὰς βλέπω, κύριε!

Ὁ Βασιλάκης τὴν προσέβλεψε σταθερῶς. Ἄλλ' ὠπισθοχώρησεν ἀπογοητευμένος. Οὐδὲ τὴν στιγμήν ἐκείνην τὸν ἔβλεπεν!

Ἡ δεσποινὶς ἦτον ἀλλοίωθη!

Ἠκούσθη τότε ὁ κρότος τῶν πτερινιστῆρων τοῦ ὑπολοχαγοῦ ἐρχομένου.

Τοῦ ὑπολοχαγοῦ, τὸν ὅποιον δὲν εἶχε κυττάξῃ καθόλου!

Τοῦ ὑπολοχαγοῦ εἰς τὸν ὅποιον δὲν εἶχε νεύσει καθόλου!

Τί ἄλγος διὰ τὸν Βασιλάκην! Δὲν τὸν εἶχε ἴδει πρὶν ὅταν τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν παρετήρει ἤδη ὅταν δὲν τὸν ἔβλεπεν!

Ἄ! Ἡ γλῶσσα τῶν ὀφθαλμῶν! . . .

Ὁ Βασιλάκης δὲν ἀνέτρεψε κανένα δίσκον μὲ καφφέδες ἐκ τῆς παραχῆς του, διότι τοῦτο τοῦ ἔχει συμβῆ πολλάκις εἰς τὰς κωμωδίας. Ἐλαβεν ὁμως τὸν πῖλον του καὶ ἀνεχώρησε μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ πιστεύσῃ πλέον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλ' οὕτε καὶ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν.

Ἰούλιος τοῦ 1896.

Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ δειλὸς φοβεῖται πρὸ τοῦ κινδύνου· ὁ ἀνάνδρος ἐπὶ τοῦ κινδύνου· ὁ ἀνδρεῖος μετὰ τὸν κίνδυνον.

Ποτὲ μὴ ἀναγγεῖλῃς ἀποτόμως τὴν εὐτυχίαν εἰς φίλους σου· θὰ τοῖς φανῇ ὡς κεραυνός!

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Αἱ πρῶται ἐντυπώσεις. — Ἱατρικαὶ συμβουλαί. —
Ἐπανάστασις ἐν Ἀθήναις. — Ἀλεξανδριναὶ νύκτες. —
Λοταρτζήδες καὶ μικρέμποροι — Τὸ Ράμιλι.

Φίλιπτε μου Σκόκε

ΦΙΛΙΠΤΑΝ ἔλαβα πρὸ ὀλίγου τὴν φιλόφρονα πρόσκλησίν σου νὰ συνεισφέρω καὶ ἐγὼ πάλιν, μετὰ τριετῆ ἀπουσίαν, τὸν πνευματικὸν μου ὄβολόν εἰς τὸ κοσμηματικὸν Ἡμερολόγιόν σου, δὲν εὐρέθην εἰς καμμίαν δυσκολίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ θέματος. Τριετὴς διαμονὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπλήρωσε τὸ πορτοφόλι μου ἀπὸ . . . σημειώσεως, καὶ εἰς αὐτὰς κατέφυγα μὲ τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην συμπάθειαν τὴν ὅποιαν μοῦ ἐμπνέει ὁ,τι ἀφορᾷ τὸν φιλόξενον ἐκεῖνον τόπον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὁποίου τόσας ὀφείλω εὐαρέστως ἀναμνήσεις. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κανεὶς μεταβαίνων εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν πηγαίνει μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πληρώσῃ τὸ πορτοφόλι του μόνον μὲ σημειώσεις, διὰ τὰ δύσκολα ὅμως χρόνια εἰς τὰ ὅποια ζῶμεν, εὐτυχῆς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔστω καὶ μόνον αὐτὰς θὰ κατορθώσῃ ν' ἀποφέρει.

* *

Ὅταν ὁ καμαρότος τοῦ ἀτμοπλοίου «Ταουφίκ Ρεμπάνι» τὸ

ἔποιον μὲ ἔφερον εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ἦλθε νὰ μ' ἐξυπνήσῃ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωίας, ἀναγγέλλων μοι ὅτι πλησιάζομεν, συνεπλήρουν ὥραιον ὄνειρον διὰ τὴν πόλιν ἐκείνην. Τὴν εἶχα φαντασθῆ μεγάλην, ὥραιαν, μὲ μίαν μαρμαρίνην εὐρυτάτην προκυμαίαν—εἰς τὴν ὅποιαν μάλιστα θὰ ἐγίνετο καὶ περίπατος—στολισμένην μὲ ἀγάλματα καὶ πολύφωτα, μὲ ὄψιν εὐθουμον καὶ πολυάνθρωπον. Ὅ,τι εἶχα ἀποφέρει ἀπὸ τὰς ἀναγνώσεις μου περὶ μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν πόλεων, ὅ,τι εἶχεν ἀπομείνῃ ἀπὸ προσωπικὰς μου ἐντυπώσεις, συνεχέετο εἰς τὴν φαντασίαν μου καὶ παρήγε μίαν Ἀλεξανδρείαν πρωτοφανοῦς ὠραιότητος, μοναδικοῦ κάλλους.

Ὅταν ὅμως ἀνῆλθον εἰς τὸ κατὰστρωμα τοῦ ἀτμοπλοίου βραδέως εἰσερχομένου εἰς τὸν ἀβαθῆ καὶ ἐπικίνδυνον ἐκεῖνον λιμένα, ὅλα μοι τὰ ὄνειρα καὶ τῆς φαντασίας μου τὰ γεννήματα κατέρευσαν διὰ μιᾶς.

Ἀριστερῶς, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χαμηλοῦ λιμένος, ὑψοῦνται ὠχρά, ἄρωσθημένα, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ρὰς ἐλ-Τίν ἢ θερμὴν διαμονὴν τοῦ Κεδίβου, ἀνάκτορα ἔξωτερικὸν στρατώνος ἢ τὸ πολὺ νοσοκομείου. Δεξιῶς ἐκτείνεται ἐπὶ μακρὸν αὐχμηρὰ ἢ παραλία τοῦ Γκαμπάρυ, τῆς ὁποίας οἱ μῦλοι, μελανόπτεροι καὶ ἄσχημοι, γυρίζουν βραδείως, μὲ κάποιαν μελαγχολικὴν ὄκηνηριαν, τὰς πέτρους γὰς τῶν εἰς τὸ καυστικὸν φύσημα τοῦ πρῶτου ἀνέμου. Ἐν τῷ μεταξύ μακρὰ σειρὰ ἀποθηκῶν, σωροὶ ξύλων καὶ στίβοι οὐρανογείτονος ἀνθρώπων, ποῦ καὶ ποῦ πελώρια ἡμειρεσιπωμένα ὁ κ' ἐλλάι — οἰκίαι δηλαδὴ μεγάλαι μὲ πέντε ἢ ἕξ ὀρόφους — καὶ αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῶν ἀπαισίας θεᾶς ἀραβικῶν συνοικιῶν ἄνωθεν δὲ ὅλου αὐτοῦ τοῦ σωροῦ, ἤμιστα διαθέτονος ὑπὲρ τῆς πόλεως τὸ θλέμμα, μόνον οἱ λευκοὶ ὑπερύψηλοι μιναρέδες τῶν τζαμιῶν, προδίδουσι χάριν τινὰ εἰς τὴν μελαγχολικὴν αὐτὴν σκηνογραφίαν. Προκυμαίαν μάτην θ' ἀναζητήσῃ ὁ ἐπισκέπτης, κίνησιν πρὸς τὸν λιμένα σὺδερμίαν θὰ εὕρῃ. Μόνον μακρὰν ἀόριστος βῆμος ἀνερχόμενος πρὸς τὰ ὕψη προαγγέλλει τὴν ὑπαρξίν πόλεως μεγάλης καὶ πολυανθρώπου.

Οἱ φίλοι οἵτινες ἔρχονται νὰ ὑποδεθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τὸν ξένον συμπληροῦσι τὴν δυσθυμίαν τὴν γεννηθεῖσαν εἰς τὴν φυγὴν του ἀπὸ τὴν πρώτην θέαν τοῦ λιμένος. Δωδεκάς ἱατρικῶν συμβουλῶν καταπίπτει βραχδαίως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

— Ὁραῖός ὁ τόπος μας ἀλλὰ νὰ φυλάγῃσαι! . . .

— Νὰ μὴν πίνῃς πιστά! . . .

— Οὔτε νὰ καπνίζῃς. . .

— Νὰ κάνῃς ψυχρολουσία . . . Σωτήριον!

— Νὰ μὴ βγαίνῃς τὴν νύχτα ἔξω.

— Ούτε τὸ βράδυ.

— Γιὰ νὰ εἶσαι ἀσφαλέστερος μὴ βγίνῃς οὔτε τὴν ἡμέρα.

Πρὸς στιγμὴν ὑποθέτεις ὅτι ἐξέρχεται ἀπὸ νοσοκομεῖον καὶ ὑφίστασαι τὴν τελευταίαν ἔφοδον τῶν ἐσωτερικῶν ἰατρῶν. Τὸ εἶδος τοῦ ἀσκητικοῦ βίου τὸν ὁποῖον σοῦ συνιστοῦν σὲ τρομάζει· καὶ ἐνῶ ἐκεῖνοι ἐξακολουθοῦν

— Ἡ ὑγρασία . . .

— Τὰ χαμφίνα . . .

— Τὸ σκότι . . .

— Ὁ κίτρινος πυρετός, δοκιμάζεις πολλὴν ὄρεξιν νὰ ἐπιστρέψῃς μὲ τὸ αὐτὸ βαπόρι εἰς τὰς Ἀθήνας. Εὐτυχῶς ὅμως πολυάνθρωπα στήθη λεμβούχων, ἀχθοφόρων, διερμηγνέων ξενοδογείων, ἐνακῆ-φανα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου σοῦ ἀφαιροῦν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐλπίδα.

Αἰγύπτιοι μελαψοί, Σουδανοὶ ἑβενόχρους, εὐρωπαϊοὶ ξανθοκόκκινοι σὲ περιστοιχίζουσι· αἱ κραυγαὶ τῶν «Μουσιῶν» «Κύριε» «Σινιόρε» «Γιαχαβάκα» πλημμυροῦν τὰ ὦτα σου, ἐνῶ αἱ ἀποσκευαὶ σου εὐρίσκονται διεσπαρμέναι εἰς δύο τρεῖς λέμβους καὶ σὺ ἀκατασχέτως ὠθούμενος φέρεσαι εἰς τὸ τελωνεῖον.

* *

Τὸ φοβερὸν αὐτὸ δι' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου κατάστημα, δὲν ἔχει σχεδὸν τίποτε τὸ ἐνοχλητικὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὅλη ἡ προσοχὴ τῶν ὑπάλληλων τείνει εἰς τὴν ἀνακάλυψιν χασίς, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσαγωγὴ ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα. Διὰ τοὺς ταξιδιώτας ὅμως τοὺς μὴ παρέχοντας ὑπονοίας λαθρεμπορῶν ἡ ἐξέτασις περιορίζεται εἰς ἐν ἐπιτολίαιον βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀποσκευῶν.

Φθάνων εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἔφερα μαζὺ μου δύο κιβώτια πλήρη βιβλίων. Ὁ ὑπάλληλος μὲ παρετήρησεν ἔκπληκτος· ἄνθρωποι τοιαύτας φέροντες ἀποσκευὰς δὲν εἶναι συγχοὶ εἰς τὸ κατάστημα ἐκεῖνο.

— Ὅλα αὐτὰ βιβλία εἶναι; μὲ ἠρώτησε γαλλιστί. Ἄ, δάσκαλος θὰ εἶσαι.

Διεμαρτυρήθην. Εἶμαι δημοσιογράφος καὶ ἔρχομαι ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος μου ἡ ἀπορία τοῦ ὑπάλληλου ἐφάνη διαλυθεῖσα, ὡς νὰ ἦτο φυσικώτατον ἄνθρωπος ἐρχόμενος ἀπὸ τὸν φτωχότοπον αὐτὸν μόνον βιβλία νὰ φέρῃ, καὶ ἐμεῖς διὰσεν εἰρωνικῶς.

— Κατάλαβα, μοῦ εἶπε· φεύγεις καὶ σὺ τὰς σφαγὰς;

— Τὰς σφαγὰς; . . .

— Μὰ δὲν ἔγινε λοιπὸν ἐπανάστασις στὰς Ἀθήνας; Μοῦ εἶπαν

ὅτι ἕνας ὑπουργός σας ἤθελε νὰ ἐνεχυριάσῃ τὴν πόλιν γιὰ νὰ ἔρῃ δάνειον καὶ ἔγεινε ἐπανάστασις.

Τὸν ἐβεβαίωσα ὅτι τίποτε τοιοῦτον δὲν εἶχε συμβῆ· ἀπλούστατα μίᾳ συνήθῃ κυβερνητικῇ μεταβολῇ, ἡσυχωτάτῃ καὶ ἀναίμακτος, ὡς πάντοτε. Ἀργότερα Κερκυραῖος δικηγόρος μοῦ ἐζήτησε περὶ τῶν Ἀθηναίων πληροφορίας, τὰς ὁποίας μόνον περὶ Ἀθουσηνάς ἤμποροῦσε κανεῖς νὰ ζητήσῃ· ἄλλοτε δὲ ἔγκριτος δημοσιογράφος, πολὺ ἐδυσκολεύετο νὰ πεισθῇ ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἦσαν πράγματι μεταβληθέναι ἀπὸ τὸ 1856 ὅπου τὰς εἶχεν ἀφήσῃ.

* *

Ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς Ἀλεξανδρείας ὀφείλεται ἰδίως εἰς δύο ἄνδρας, τὸν Ἰσμαὴλ πασσαῦν, τὸν μυθικὸν αὐτὸν ἡγεμόνα ὁ ὁποῖος ἔκκει τὰς συνοικίας τῶν Ἀραβικῶν πόλεων διὰ νὰ τὰς κάμῃ Εὐρωπαϊκάς, καὶ τὸν Ἀραβῆν ὁ ὁποῖος ἔγεινε τῆς αἰτίας νὰ βρομβαρδισθῇ ἡ πόλις ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοῦς καὶ ν' ἀνακησιθῇ Εὐρωπαϊκῇ. Ἐκ τῶν δύο αὐτῶν ἀνδρῶν ὁ εἰς κοιμᾶται ἡσυχος εἰς τὸ τέμενος Ελ-Ριφάϋ τοῦ Καΐρου παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς μεγάλης μητρὸς του, ὁ δὲ ἕτερος ζῆ ἐξόριστος εἰς τὴν Κεϋλάνην.

Εἰς περιγραφὴν τῆς πόλεως δὲν σκέπτομαι νὰ εἰσελθῶ. Πόλις κατὰ τὸ ἡμισυ Ἀραβικὴ καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ Εὐρωπαϊκῇ, ὅπου ἡ ὠραία πλατεία τῶν προξένων μόλις ἀπέχει δύο λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπὸ τὴν συνοικίαν τοῦ Λαμπάν καὶ τῆς Γκινένας, δύο συνοικιῶν ἐντελῶς Ἀραβικῶν, περιέχει πληθυσμὸν ἐπίσης διάφορον, Συρίους, Αἰγυπτίους, Ἑλληνας, Εὐρωπαίους καὶ Ἑβραίους, ὅλους αὐτοὺς ζῶντας ἐν ὁμονοίᾳ καὶ μόνον κρυφὰ καὶ λεληθότως ἐργαζομένους πῶς ὁ εἰς νὰ καταφάγῃ τὸν ἄλλον ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ὑπάρξεως.

Μεθ' ὅλον ὅμως αὐτὸν τὸν πολυθύρβον κόσμον ἡ Ἀλεξανδρεία σχεδὸν δὲν ἔχει κἀτι τὸ ἰδιαιτέρας χαρακτηρίσον αὐτὴν στερεῖται, ἤμπορεῖ νὰ εἴη τις, τελείως couleur locale.

Τὸ βράδυ βράδυ ὅμως καὶ ἰδίως τὸ καλοκαίρι, εἰς τὰς κεντρικὰς πλατείας καὶ τὰ καφενεῖα καὶ τὰ ζυθοπωλεῖα ἐκτυλίσσεται μίᾳ πραγματικῶς ὠραία κίνησις καὶ ζωὴ. Ἐχθύνονται ἐκεῖ κατὰ στίφη πολυάριθμοι λ ο τ α ρ τ ζ ἡ δ ε ς πάσης προελεύσεως Ἑλληνας, Σαμλιῆδες, Ἀράπηδες, φέροντες κάθε ἕνας ὑπὸ τὴν μασχάλην διάφορα ἀντικείμενα προκλητικά, ἄλλοι μαγαζάκια ἰλόκληρα πολυτελείας, μὲ μυρωδιὰς, μανδηλάκια, μεταξωτὰ τῆς Κίνας, ἄλλοι σῦκα τοῦ Σίδι-Γκιάμπερ, ἄλλοι ὠρολόγια καὶ ἀλυσιδες, ἄλλοι πελωρίου ἀσκαχὸς ἢ ψάκια φορεσκότατα καὶ ὅλοι αὐτοὶ μὲ μίαν ἀπαραίτητον σακκοῦλαν εἰς τὴν τσέπην περιέχουσαν στρυμμένα χαρτάκια μὲ τοὺς ἀριθμούς, καὶ πολιορκοῦν τὰ τρα-

πεζάκια, καὶ ἐξυμνοῦν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου τὰ πράγματά των. Μοῦ ἔτυχε καὶ τενεκέδες τοῦ ποτίσματος νὰ ἰδῶ καὶ ἄλλα οὐχὶ πολὺ εὐφρημα ἀγγεῖα νὰ παίζονται τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν λοταρίαν, ἀνθρώπους δὲ νὰ χάνωσι: μέχρι δύο καὶ τριῶν ταλλήρων χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ πάρουν τοῦ λοταροτῆ ἔν ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα αὐτὰ ἀξίας ἡμίσεως φράγκου. Οἱ λοταροτῆδες αὐτοὶ εἶναι ὀργανωμένοι εἰς σῶμα ἰσχυρὸν καὶ ἐπικινδύνον· ὁ γράφων τὰς γραμμάς αὐτὰς κατόπιν ἐλαφρᾶς ἐντυπώσεώς του δημοσιευθεῖστος εἰς ἐγγυρίους ἐφημερίδας ἤνοιξε κάποτε λογαριασμούς μαζῆ των καὶ τῷ ἐδόθη ἡ δυσάρεστος εὐκαιρία νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν δύναμιν των.

Μαζῆ δὲ μετὰ τοὺς λοταροτῆδες αὐτοὺς περιτριγυρίζουν τὰ τραπεζάκια ἰσάριθμα στίφη μικροεμπόρων πλανοδίων, οἱ ὅποιοι φέρουν ἀνάλογα πράγματα μαζῆ των, κινεζάκια, ἐβαντάλια, μανδύλια, σκευὴ καὶ ὑφάσματα Ἰαπωνικὰ, ὡς καὶ παντὶ ἐγγύρια μετὰ τὰ ὅποια ἰδίως ἐνθυμοῦμαι τυλιγμένον ἓνα γέροντα ἰθαγενῆ πατριαρχικῆς μορφῆς καὶ διερχόμενον ἀπὸ τραπεζάκι εἰς τραπεζάκι, περιλυτός διότι οὐδὲ ἓνα πῆχυν ὑφάσματος δὲν ἤμπορούσε νὰ πωλήσῃ.

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ εὐκόλον αὐτὸ ἐμπόριον εἰς τὰς ὁδοὺς ἐλκύνει πρὸ πάντων τοὺς ξένους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντες ἐκεῖ ἐνώπιόν των πράγματα διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ὀπίων θὰ τοῖς ἐχειράζετο εἰδικὴ ἐκστρατεία ἀνὰ τὰ καταστήματα τῆς πόλεως, ἀγοράζοντες τοῖς τύχῃ καὶ εἰς ὅσα τοῖς δοθῇ. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ἰδιαιτέρως εὐγενῆ ἐκ Ζακύνθου δέσποιναν παρεπιδημοῦσαν ἐν Ἀλεξανδροῖα μετὰ πόνον ἐνθουσιασμὸν ἐφορτώνετο κάθε βράδῳ κινέζους καὶ κινέζας, καὶ ὀμβροέλλας ἰαπωνικὰς καὶ σκευὴ καὶ ἐταζέρας, καὶ πόσους ὑπολογισμούς ἐκάμανε περὶ τοῦ τί θὰ πληρώσῃ εἰς τὸ τελωνεῖον Πειραιῶς, ὅταν θὰ μετέφερεν εἰς τὴν Ζακύνθον τὰς Σινοῖαπωνικὰς τῆς κατακτήσεως.

* *

Ἀξίζουν ἐδῶ ὀλίγας γραμμάς αἱ νύκτες τοῦ χειμῶνος, αἱ γλυκύταται αὐταὶ νύκτες, μετὰ τὸν καθαρώτατον οὐρανὸν—σπανίως τὸν καλύπτουν σύννεφα— καὶ τὴν ὁρσερὰν ἀτμοσφαιραν. Τὰς περισσότεράς τῶν νυκτῶν αὐτῶν ἤμπορεῖ κανεὶς ν' ἀπολαύσῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον, χωρὶς οὐδὲ τὰ ἐνδύματά του νὰ βαρύνῃ· ἤμποροῦν δὲ νὰ συγκροθῶν μᾶλλον μετὰ τὰς ὥραιάς μας φθινοπωρινὰς νύκτας.

Εἰς τὰ σήητια—καὶ ἐννοῶ τὰ ἰδικὰ μας τὰ Ἑλληνικὰ σήητια—θελατικὴ συντροφιά σχηματίζεται κάθε βράδῳ καὶ ὁ ξένος ὁ ὅποιος ἔρχεται ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, εἰς τὴν θερμὴν φιλοξενίαν τῶν

Ἀλεξανδρινῶν εὐρίσκει τὴν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι μακρὰν τῆς πατρίδος του. Κοινωνία ἀνεπτυγμένη, εὐφυῆς, πολυγλωσσος, ἰδίως ὅμως περιποιητικὴ καὶ φιλοξενος, ἀποτελεῖ δευτέραν πατρίδα διὰ τὸν ξένον.

Αἱ δημόσια ὅμως διασκεδάσεις τοῦ χειμῶνος οὔτε ζωηροὶ οὔτε πολλοὶ εἶναι. Τὸν περασμένον χειμῶνα εἰς τὸ θέατρον Ζιζίνια μετὰ ὅλην τὴν ἐκ δισχίλιων λιρῶν ἐπιχορηγήσιν εἶχεν ἔλθῃ θίασος μελοδραμαϊκός, τοῦ ὁποῦ τοῦ κυριώτερον πρόσωπα εἶχον εἰς διάφορα εὐρωπαϊκὰ θεάτρα . . . συριχηθῆ, μολοντί: δὲ ὑπεσχέθη νὰ ἐκτελέσῃ ὅλα τὰ νεώτερα μελοδράματα περὶ τὰ ὅποια ἔγινε μέγας θόρυβος, ἤρχισε μετὰ τὸν Ριγολέττον καὶ κατέληξε μετὰ τὴν Τραβιάταν.

Ἐπάρχει δὲ καὶ φιλολογικὸς σύλλογος Ἀθηναίων συντηρούμενος πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν θερμὸν ζῆλον ὀλίγων ἀνδρῶν τῆς διεθνέως κοινωνίας, ἐν οἷς οἱ ἡμέτεροι κ. Γούσιος, διευθυντῆς τῆς Ἀγγλοαγγλικῆς τραπέζης, καὶ Παλαιολόγος Γεωργίου, γυμνασιάρχης. Εἰς ἐν ἀνάγνωσμα τοῦ συλλόγου τούτου παρέστην καὶ ἐγώ. Τὸ θέμα ἦτο λίαν ἐνδιαφέρον· ἡ μικρὰ ὅμως αἴθουσα εἶχεν ἀπομείνῃ κατὰ τὰ τρία τέταρτα κενή καὶ ἐκ τῶν παρισταμένων δὲ ὀλίγοι προσεῖχον εἰς τὸν ὀμιλοῦντα, ἐνῶ ἀκριβῶς ἀπέναντί μου μία δέσποινις φιλοτίμως κατεγίνετο νὰ ἐξυπνᾷ τὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀποκοιμώμενον πατέρα τῆς.

*

*

Οἱ εὐτυχεῖς τῆς Ἀλεξανδρείας κάτοικοι, εὐθὺς μόλις τὸ θέροσ προαγγελθῆ διὰ τῶν χαμψιγίων, τῶν προσκυνητῶν, καὶ τῶν μέτρων κατὰ τῆς χολέρας, τρέπονται οἰκογενειακῶς πρὸς τὴν Εὐρώπην, κατὰ μέτρα δὲ ἀναχωροῦσι καθ' ἑκάστην τὰ ἀτμόπλοια διὰ Πειραιᾶ, Κωνσταντινουπόλιν καὶ Μασσαλίαν. Δυστυχῶς ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν εἶναι εὐτυχεῖς, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ μεταναστεύσωσιν ἀναγκάζονται νὰ καταφυγῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸ περίφημον Ράμιλι.

Τὸ Ράμιλι εἶναι le point de depart τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ἐγώισμοῦ. Θ' ἀκούσητε νὰ σᾶς τὸ παραβάλλον πρὸς κάποιαν ἐξοχὴν τῆς Βουδαπέστης πρὸς μίαν παραλίαν τῆς Βρεττάνης, πρὸς μίαν γωνίαν τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως, πρὸς τὸν γραφικώτατον τέλος ὄρμον τοῦ Φαλήρου. Ὁ γράφων τὰς γραμμάς αὐτὰς δὲν ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἰδῇ τὴν Βρεττάνην καὶ τὴν Βουδαπέστην, εἶναι ὅμως ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς τοῦ μοναδικοῦ μας Φαλήρου καὶ πολὺν ἐπὶ τριετίαν κατέβαλεν ἀγῶνα διὰ νὰ μὴ ἐκτραγῆ ὁσάκις σύγχροισι τοιαύτη γίνετο ἐνώπιόν του. Ἄς προσπαθῶμεν ὅμως νὰ δώσωμεν μίαν ἰδέαν αὐτοῦ.

Εἰς μίαν ἀκτὴν τοῦ Ραυλίου — τὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου — οὔτε τὴν ὠραιότεραν οὔτε τὴν γραφικωτέραν, ἐξέλεγε γεωμετρικῶς τετράγωνος χῶρος τριακσίων ἢ πεντακσίων μέτρων. Ὁ χῶρος οὗτος περιεκλείσθη ὡς θηριοτροφεῖον ἀπὸ τῶν δύο μὲν μερῶν διὰ πανυψήλων τοίχων ἀποκλειόντων πᾶσαν θέναν καὶ ἀπὸ τοῦ τρίτου διὰ κιγκλίδων. Ἐμπρὸς, ἐκεῖ ὅπου τὸ κύμα ἐκσπᾶται εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐκτίσθη ὑψηλὴ προκυμῖα, ὡς νὰ ἐμελλόν νὰ γίνωνται ἐκφορτώσεις ἐμπορευμάτων, οὕτω δὲ ὁ ἐπιθυμῶν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν θάλασσαν, νὰ πατήσῃ ὀλίγον τὴν ἄμμον, νὰ ἴδῃ τὸ κύμα ἐκπνέον πρὸ τῶν ποδῶν του, δὲν δύναται δυστυχῶς νὰ πληρώσῃ τὸν πόθον του.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ τετραγώνου τούτου κλωθίω ἐκτίσθη ἄκομφον κτίριον, βαρύτερον, μὲ παράθυρα μικρὰ ὡς τρύπες περιστερῶνος, τὸ καζίνο τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, πρὸ αὐτοῦ δὲ γίνεται ὁ περιπατος. Οἱ περιπατηταὶ μὴ δυνάμενοι νὰ εὐχαριστηθῶσι διὰ τῆς θέας τοῦ οὐρανοῦ τὸν ὅποιον ἐμποδίζουν ψιθθαὶ καὶ λινοσκεπάσματα, προφυλάσσοντα ἀπὸ τῆς ὑγρασίας, οὐδὲ ἀπὸ τὰ περίξ τὰ ὅποια κρύπτουν οἱ τοῖχοι καὶ αἱ κιγκλίδες, καταγίνονται νὰ κυττάζουσι ὁ εἰς τὸν ἄλλον καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν των διασκέδασιν.

*
*

Ἡ εἰκὼν τὴν ὅποιαν ἐν σπουδῇ ἐσεγείασα εἰς τὰς σελίδας αὐτὰς ἐλλειπεστάτη θὰ ἦτο ἂν ἔλειπαν ὀλίγαι λέξεις περὶ τοῦ ὠραίου φύλου τῆς διεθνούς πόλεως. Τῶν ὄντι σπανίως ἀντιπροσωπεύεται τοῦτο ὑπὸ τόσων καλλονῶν. Ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπαλύνει τὸ δέρμα καὶ ἡ θερμότης ἀναπτύσσει τὸν κορμὸν τοιουτοτρόπως δὲ αἱ γυναῖκες τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸ πλεῖστον παρουσιάζουσι σῶμα πραγματικῆς Καρυάτιδος καὶ δέρμα εὐχρουν καὶ λεῖον ὡς κηρίνης κούκλας.

Καὶ αἱ γυναῖκες τῶν ἰθαγενῶν διακρίνονται διὰ τὴν ἀγαλατῶδη καλλονὴν τοῦ σώματος. Ὑψηλαί, εὐσωμοί, μελαχροιναὶ — ὄχι ὁμως καὶ μαῦρα ὡς ἐδῶ νομίζεται — ἔχουν πρὸ πάντων θαυμασίους κορμούς· ἡ παρέλασις των δὲ τὸ βράδυ, ὅταν ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τὰ σφαγεῖα φέρουσα· εἰς τὴν κεφαλὴν δύο καὶ τρία ἀρνία ἢ ἡμισυ βοῦν, ἀφίνει ἐκπλήκτους τοὺς Ἀγγλους, οἱ ὅποιοι μὲ τὸ στόμα ὀρθάνοικτον θαυμάζουσι τὰ ὠραῖα ἐκείνα στήθη καὶ τοὺς εὐρεῖς καὶ κανονικοὺς ὤμους.

Ἄλλὰ — εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον δὲν ἐπεθύμουν νὰ ὑπῆρχεν αὐτὸ τὸ ἄλλὰ — δυστυχῶς ὁ πολιτισμὸς ὁ κακῶς ἐνοσούμενος πολιτισμὸς πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς γυναικῆς ἔσχε φοβεράν ἐπίδρασιν. Ἡ φυσικὴ

ἀφέλεια ὑπὸ τὴν φοβεράν του ἐπιρροὴν ἀπέπη καὶ σχολαστικοὶ κανόνες τοῦ τὰ κ τ περισιγγουν τὸ πνεῦμα στενότερον ἢ ὅσον ὁ στηθόδεσμος τὸν κορμὸν, τοιουτοτρόπως δὲ ἀπὸ τὴν γυναῖκα, τὴν ὠραῖαν ἀναμφισβητήτως γυναῖκα, τὴν ὁμιλοῦσαν τρεῖς καὶ τέσσαρας γλώσσας καὶ κλειδοκυμβαλίζουσαν ὄχι πλέον διλεπταντικῶς ἀλλὰ τεχνικῶτατα, καὶ χαρῆουσιν ὡς νύμφην, λείπει ἡ ἔμφυτος τοῦ φύλου τῆς ἀφέλεια, ἡ χαρακτηρίζουσα τὴν γυναῖκα.

Διὰ τοῦτο ἂν ἔξαφνα ἐν μέσῳ ὅλης αὐτῆς τῆς καταθλιπτικῆς ἐθιμοτυπίας καὶ τῆς σχολαστικῆς βασιανίζουμένης καλλονῆς, ἀπαντήσετε καμμίαν πεταχτὴν γάριν, καμμίαν διαβολικὴν μικροσεμμοριάν, ἂν ἐν μέσῳ χειμάρρου ὁμιλίας εἰς γλώσσας κατ' εὐθεῖαν δανεισμένας ἀπὸ τὸ λεξικὸν τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ, πλήξῃ τὰ ὠτά σας γυναικεῖα ὁμιλία, πολὺ ἐλαφρά, πολὺ κούφος, ἐγκυκλοπαιδική, ὁμιλοῦσα μὲ τὴν αὐτὴν ἀσυνειδησίαν περὶ ὅλων, ὀλίγον ἐγωιστικὴ, πολὺ ὁμως εὐχάριστος, θὰ πληροφροηθῆτε ὅτι ἡ ὁμιλοῦσα εἶναι ξένη ἀκόμη, μὴ ἐγκλιματισθεῖσα, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὰς ἀριστοκρατικὰς τῆς περγαμηνάς, καμμία χρυσαλλίς, τῆς ὁποίας τὸν πατέρα ἢ τὸν σύζυγον εἰλκυσεν ἐκεῖ ἡ λάμψις τῆς Γῆς αὐτῆς τῆς Ἐπαγγελίας.

Ἐν τούτοις ὑποθέτω ὅτι κατάχρησιν ἤδη ἔκαμα τῆς φιλοξενίας, τὴν ὅποιαν μοὶ παρέχει τὸ Ἡμερολόγιον καὶ σπεύδω νὰ περατώσω τὰς ἐντυπώσεις μου, συνιστῶν αὐτὰς εἰς τὴν ἐπιείκειαν τῆς φιλοξενου καὶ εὐγενοῦς κοινωνίας, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας ἐπὶ τριετίαν ἔζησα, καὶ τοῦ ὠραίου τοῦ φύλου, τὰ προτερήματα τοῦ ὁποίου — ἔστο καὶ μὲ ἐν ἄλλὰ — τὸσον μὲ κατέθελξαν.

Ἀθήναι· Ἰουνίος 1896.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ Κυρία εἶνε ἐπίτοκος. Καὶ ὁ σύζυγός της πρὸς τὸν μικρὸν Νίχον :

- Ἡ μαμᾶ θὰ σοῦ κάμη μεθαῦριον ἓνα δῶρον : ἓνα ἀδελφὸν ἢ μίαν ἀδελφὴν, τί προτιμᾶς ;
- Καλλιτέρα νὰ μου κάμη ἓνα γαϊδουράκι.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΙΚΟΝΙΟΥ ΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

τούς πόδας Ταῦτα πάντα ἐλέγησαν ἀλλαχοῦ, ἐγράφησαν καὶ ἴσως καὶ ἀνεγνώσθησαν. Θὰ ἦτο ἀλήθης ματαιοπονία νὰ ἀπειραθῶ νὰ πλέξω ἐγὼ διὰ τῶν ἀδεξίων χειρῶν μου στέφανον, ἐν ᾧ ἀπὸ τοσούτων αἰώνων τιμαλφές στέμμα δεξῆς καὶ τιμῆς κοσμεῖ τῆς προσφιλῶς μοι νύμφης τοῦς κροτάφους. Τί ἔχει ἄλλη τις οἷα δῆποτε

ΣΗΜ. Ἀπηγγέλθη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ τῇ 6 Μαρτίου 1894.

ΔΕΝ ἀναμένετε βεβαίως νὰ μάθητε παρ' ἐμοῦ ὅτι ἡ ἑκτασίς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπερβαίνει κατὰ τι τὴν τῆς Γαλλίας, ὅτι ἡ χερσονήσος αὕτη ἐξαπλοῦται μακαρίως πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς μεγάλης Ἀσίας, ὅτι πρὸς βορρᾶν αὕτης διηλεκτικῶς συνθραύονται τὰ ἄγρια κύματα τοῦ Εὐξεινίου, ὅτι πλαγιῶθεν περιρρέεται ὑπὸ τῶν ἀεικινήτων ρευμάτων τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, τῆς Προποντιδος καὶ τοῦ Ἑλληνισπόντου, ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου, περιβεβλημένη λαμπρὸν ἐξ ὠραίων νήσων περιδέραιον, ἐν ᾧ σχεδὸν τιθασσὸς ὁ Τίγρις καὶ ὁ ἠμῶν αὐτῶν Εὐφράτης λείγουσιν ἠδυναθῶς τῆς ὠραίας δεσποίνης

χώρα καὶ στερεῖται αὐτοῦ ἡ Μικρὰ Ἀσία; Οὐρανὸν αἰθρίον, ἔδαφος γόνιμον, κλίμα γλυκὺ, πεδιάδας ἀχανεῖς, ποταμοὺς πολυγεῖμονας, φάραγγας γραφικοῦς, βουνοὺς χλοερούς, κοιλάδας λαμπράς, δάση ἀρχέγονα, θερμὰς ἱαματικές, μεταλλεῖα πλουσιώτατα, εὐφορίαν μυθώδη, ἐκτάσεις θαυμαστάς, ἔρη παμμέγιστα καὶ ὑπερύψηλα; Τὰ πάντα, τὰ πάντα ἐν τῇ εὐδαίμονι καὶ μακαριστῇ ταύτῃ χώρᾳ εἶναι τοσοῦτον ἄφθονα καὶ τοσοῦτον τέλεια, ὥστε ἀληθῶς οὐδένα ἔχει αὕτη δι' οὐδὲν νὰ φθονήσῃ. Τὰς σπανίας ἀρετὰς ταύτης τῆς χερσονήσου κατιδόντες ἐγκαίρως οἱ παλαιοὶ ἐξετίμησαν δρόντως καὶ ἐκ τῶν πρωτίστων μελημάτων αὐτῶν ἦτο ἡ ἀποστολὴ ἀποικιῶν καὶ ἡ ἐξελληνισίς αὐτῆς. Καὶ ἡ εὐφυῆς θυγάτηρ ὑπερέβαλε κατὰ πολλὰ τὴν μητρόπολιν, διότι εἰς πάντα κλάδον τῆς φιλολογίας προσήνεγκεν οὐχὶ ὀβολόν, ἀλλὰ τάλαντα ὅλα, γεννήσασα καὶ ἀναδείξασα ἄνδρας καὶ γυναῖκας ὑπὸ πᾶσαν ἔσπιν ἐξόχους.

Ἡ Σμυρναίων ἡ Χίον ἐκλάβη τις τὸν Ὀμηρον, ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας πάντοτε εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ ἐκ Μυτιλήνης, ὁ Ἀρίων ἐκ Μηθύμνης, ὁ Ἀλκμᾶν ἐκ Σάρδεων, ὁ Ἀνακρέων ἐκ τῆς Τέω κτλ. κτλ.

Ἐκ τῶν ἐπτά σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἱ τέσσαρες εἶναι ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας: Θάλης, Κλεόβουλος, Πιττακός, Βίαιος: Ὁ Πυθαγόρας ἐκ Σάρδεων, ὁ Ἀἰσωπὸς Φρύξ, ὁ Ἀναξαγόρας Κλαζομένιος, ἡ Ἀσπασία ἐκ Μιλήτου, ὁ Ἰπποκράτης Κῶος, ὁ Ἀρεταῖος καὶ ὁ Στράβων Κάρπαδοκται, ὁ πατὴρ τῆς Ἱστορίας Ἡρόδοτος καὶ ὁ κριτικὸς Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, ὁ Γαληνὸς καὶ οἱ Ἀττάλαοι ἐκ Περγάμου, ὁ Κλεάνθης ἐξ Ἀσσοῦ, ὁ Διογένης Σινοπέυς, Διονύσιος Δογγῖνος καὶ ἡ Ζηνοβία ἐκ Παλμύρας, ὁ Ἀπολλώνιος Τυανεύς, ὁ Λουκιανὸς Σαμοσατεὺς καὶ ἄπειροι ἄλλοι.

Καὶ οὗτοι μὲν πρὸ τῆς ἐκ τῶν πλανήτην ἡμῶν καθόδου τοῦ Μεσσιῦ. Ἄλλ' ἡ παραγωγή δὲν λήγει ἐνταῦθα. Δὲν ἐστεῖρευσε γηράσασα ἡ πολυτόκος Μικρὰ Ἀσία, ἀλλὰ πλὴν τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν καὶ αὐτὸν αὕτη ἔτεκεν, ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ οἱ πλείστοι καὶ ἐνδοξότατοι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Ἀπόστολοι Ἰῆρα καὶ ὁ μέγας Παῦλος ἐκ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας, οἱ τρεῖς μέγιστοι Φωστῆρες καὶ οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος ἐκ Καισαρείας, Ναζιανζοῦ καὶ Ἀντιοχείας, ὁ Ἀμφιλόχιος ἐξ Ἰκονίου, ἡ Ἐκκλᾶ ἐκ Σύλλης ἔτι δὲ καὶ ὁ γενάρχης τῆς δυναστείας τῶν Ἰσαύρων Λέων ὁ Γ' ἐκ τῆς Ἰσαυρίας κτλ. κτλ. Τσαούτη ὑπήρξεν ἡ

γονιμότης τῆς εὐρείας ταύτης χερσονήσου πρὸ Χριστοῦ καὶ μετ' αὐτόν, ὥστε ἀπλῶς μόνον ἀναγράφων τις τὰ ὀνόματα τῶν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας περιφανῶν ἀνδρῶν τῶν κλεισάντων τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν, δύναται νὰ πληρώσῃ μέγαν τόμον Λεξικοῦ κυρίων ὀνομάτων

Βεβαίως σήμερον ἐξέλιπον αἱ θαλαραὶ πόλεις, ἃς ἡ μεγάλη διάνοια τῶν παλαιῶν θαψιλῶς ψυχοδόμησεν, ἃς ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ περικλειοῦς υἱοῦ τοῦ Φιλίππου καὶ οἱ Διάδοχοι ἐκείνου ἐγκατέσπειραν ἐπὶ τῶν ἄγανθων ἐκτάσεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ δὲ φωτοβόλος ἐστία τῶν Ἀττάλων καὶ τῶν Σελεύκων ἀπεσβέσθη καὶ τὸ ἐν Βιθυνίᾳ τῶν Προυσιῶν καὶ Νικομηδῶν βασιλεῖον ἀπεσκελετώθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὸ ἐν Πόντῳ τῶν Κομνηνῶν δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ μόνον ἐν τῇ Ἱστορίᾳ διασφύζονται, ἀλλ' ἐν τούτοις πολλὰ καὶ τιμωτάτα λείψανα πόλεων καὶ μεγαλοπόλεων καὶ ἀποικομημένης ἔθνικῆς δόξης μνημεῖα ἀπαντᾷ ἀνὰ πᾶν βῆμα ὁ εὐμουσος περιηγητῆς καὶ μένει ἔκθαμβος πρὸ τῶν ἱερῶν ἐρειπίων τῆς ἀκμῆς τῶν τῆδε κάκεισε μετὰ περισσῆς ἀφειδίας κατεσπαρμένων.

* *

Ἐν τῷ κέντρῳ περίπου τῆς μικρασιατικῆς χερσονήσου 500 χιλιόμετρα πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης ἐκτείνεται εὐρύ, ὁμαλὴς καὶ λεῖτον ὠσπερ θάλαττα πεδῖον, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸ **Ἰκόνιον**, πόλιν ἀρχαιοτάτην, ἀποτελοῦσαν ἐπὶ Ξενοφώντος τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην, ὠνομάζετο δὲ, κατὰ τὰς περιωθεισὰς παραδόσεις, πρῶτον Δανάεια, ἐκ τῆς Δανάης, θυγατρὸς τοῦ Ἀκρίου, μητρὸς δὲ τοῦ ἥρωος Περσέως· ἀλλ' ἐπειδὴ κατόπιν παρὰ τὰς πηγὰς, ἀφ' ὧν ὑδρεύοντο οἱ τῆς πόλεως κάτοικοι, ἐνεφύλευσε δράκων καταβρογθίζων τὰ τέκνα, καὶ ἰδίᾳ τὰ κοράσια, τῶν πολιτῶν, ἡ πόλις ἐπλήσθη κοπετῶν καὶ θορήνου, καὶ τότε ἡ Δανάεια μετωνομάσθη **Θρῆνος**. Τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο διετήρει ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ὅτε ὁ Περσέως, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δανάης, ἐπιστρέφων νικητῆς τῶν Γοργόνων καὶ διερχόμενος κατὰ διὰ τοῦ Θρῆνου εὐρεν ἐκτεθειμένην ἐπὶ βράχῳ τὴν Ἀνδρομέδαν, κόρην τοῦ βασιλέως, λαχοῦσαν βορὰν τῷ τέρατι. Ὁ ἥρωας διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης ἀπολιθοῖ καὶ φονεύει τὸ θηρίον, ἀπελευθεροῖ τὴν Ἀνδρομέδαν καὶ σώζει τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ βδελυροῦ φόρου. Οἱ συμπολιταὶ τῆς σωθείσης παρθένου, ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τε τὸν Περσέα καὶ τὴν Ἀνδρομέδαν, κατεσκευάσαν μεγάλας εἰκόνας, ἃς ἔστησαν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως καὶ ἀπὸ τῶν εἰκότων τούτων ὁ Θρῆνος ἐπεκλήθη **EIKONION** διὰ τοῦ Εἰ γραφομένης τῆς λέξεως, ὡς **EIAIΣΣΟΣ**, **EISOKPATΗΣ** κτλ., ἀλλὰ βραδύ-

περον, ἐκπεσόντος τοῦ Ε ἐγράφετο τὸ **IKONION** διὰ τοῦ **I** καὶ ταύτην τὴν γραφὴν διατηρεῖ ἔτι καὶ νῦν.

Τὸ Ἰκόνιον ὑπὸ τῶν Τούρκων καλεῖται **Κόνια**, ἀποτελεῖ δὲ τὴν πρωτεύουσαν μεγάλης ὀμωνύμου τοπαρχίας, τοῦ **Κόνια** **Βηλαετιῆ**, ἐκ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς ὀλίγα μόνον ἠκρωτηριασμένα εἶγη διασώσασα. Τὴν λέξιν **Κόνια** δὲν ὠκνησάν τινες νὰ περιβάλλωσι δι' ἑλληνικοῦ ἐνδύματος, ἀποφραζόμενοι ὅτι αὕτη δὲν παρεφθάρη ἐκ τοῦ **Ἰκόνιον**, ἀλλ' εἶναι αὐτούσης λέξις ἑλληνική, **Κόνια** ἴσται **Κόνιας**, ἐπειδὴ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὁ κοινότοπος εἶναι ἄφθονος, ἀφθονώτερος ἢ ἐν Ἀθήναις, ἡ δὲ πόλις μεταρσιούται ἐπὶ ὅλας ἡμέρας ἐν μέσῳ νεφῶν καὶ καθίσταται ἀόρατος.

Ἰδόμεν δὲ νῦν ἐν συντόμῳ πῶς αἱ τουρκικαὶ παραδόσεις ἐρμητεύουσι τὸ **Κόνια**.

Δύο δερβίσαι ἐπέστρεφον ἀπὸ τοῦ **γατζηλήκι**, ὅτε δὲ ἔφθασαν ἐν ἧ θέσει κείται σήμερον τὸ Ἰκόνιον, ἐκουράσθησαν, ὁ δὲ ἕτερος αὐτῶν ἠρώτησε τὸν σύντροφον αὐτοῦ :

— **Κόνια λῖμμι :** (Νὰ καταλύσωμεν ;)

Κόνια, (κατάλυσον), ἀπήτησεν ὁ ἐρωτηθεὶς καὶ ἐκ τῆς φράσεως ταύτης προῆλθε τὸ **Κόνια**.

* *

Το Ἰκόνιον ὑπῆρξε πρωτεύουσα καὶ τῶν Σελτζούκων καὶ πολλὰς λεηλασίας ἐν τῷ μεταξύ ὑπόσταν τέλος προσηγορήθη εἰς τὸ τουρκικὸν Κράτος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζήτ τοῦ Α' τῷ 1392. οὕτω δὲ θεωρεῖται ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς εἰς τὴν Εὐρώπην ἐλεύσεως τῶν Τούρκων, ὑφ' ὧν καὶ ἐτιμήθη μεγάλως, διότι ἐπροικίσθη διὰ πολλῶν προνομίων καὶ λαμπρῶν οἰκοδομῶν, ἐν αἷς ἐξέχευε τὸ μέγα καὶ πλουσιώτατον μαυσωλεῖον τῶν Μουλλά Χιουγκιάρου, οὗ τὸ κεντρικὸν **τζαμίον** ἔχει τὴν μεγάλην θύραν κατεσκευασμένην ἐκ **χρυσοῦ**, καὶ ἐν γένει ὁ πλοῦτος ἐν τῷ οἰκοδομήματι τούτῳ εἶναι ἀμύθητος. Ἡ οἰκογένεια Μουλλά Χιουγκιάρου, ὡς γνωστόν, κέντηται καὶ τὸ μονδικὸν προνόμιον τοῦ περιζωννύει τὸ ξίφος τοῦ Σουλτάνου κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς **Κόνιας** πρῶτον οἱ Τούρκοι ἐξεκίνησαν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἡπειρον, Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν, δὲν ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν Ἑλλήνων **Τοῦρκοι** ἢ **Θωμάνοι**, ἀλλὰ **Κόνιαροί**. Τίς δὲ ἀγνοεῖ τὸ ἐξάκουστον τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ποιήσεως :

Ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Κίσσαθος, τὰ δυὸ βουνὰ μαλλόνου,
γυρίζε τότ' ὁ Ὀλυμπος καὶ λέγει τοῦ Κισσάθου :

Μή με μαλλόνεις, Κίσαθε, κ ο ν ς α ρ ο π α τ η μ έ ν ε !
 Ἐγώ 'μ ὁ γέρο-Ὀλυμπος, 'ε τὸν κόσμῳ 'ξακουσμένος !

* * *
 Ἐκ τῶν νεωτάτων εἰκοδομῶν ἄξια ὄλως ἰδίας μνείας εἶναι τὸ καλλιτεχνικώτατον τέμενος τοῦ Σ ο υ λ τ ἄ ν Σ ε λ ῆ μ, ἔργον τοῦ ἐκ Καισαρείας Ἑλληνοσ ἀρχιτέκτονος Πρόβου Μελίδου. Οἱ Τοῦρκοι τοῦ Ἰκονίου, κομπάζοντες, λέγουσιν ὅτι οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου, πλην τῆς Αἰγύπτου, ὑπάρχουσι τοιοῦτοι μ ι ν α ρ ἔ δ ε ς. Τοῦλάχιστον ἐν Κων/πόλει, εἶναι ἀληθές, δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ μ ι ν α ρ ἔ δ ε ς τοῦ τεμένους τούτου δὲν ὀρθοῦνται: ὀρεῖς μετὰ τῶν ἐξεχόντων ἐξωστῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μακρόθεν ὀρώμενοι φαίνονται ἔχοντες ὁμοιότητά τινα πρὸς κομψοτάτους φάρους.

* * *
 Ἡ βιομηχανία ἐν Ἰκονίῳ περιτρέφεται περὶ τὴν ἔξεργασίαν ταπήτων καὶ δερμάτων, ἕνεκα τῆς λίαν εὐδοκίμουσσης κτηνοτροφίας: κατασκευάζεται δὲ καὶ ὀλίγη πυρίτις.

Τὸ κλίμα ἐνταῦθα εἶναι μὲν γλυκὺ, ἀλλὰ θερμὸν, θερμότερον τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διότι τὸ Ἰκόνιον κεῖται εἰς 38^ο πλάτους καὶ 50^ο μήκους, ἥτοι εὐρίσκειται 6^ο περίπου νοτιώτερον ἐκείνης.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Ἰκονίου ὑπολογίζεται 42—45 χιλιάδ. συγκροτούμενος ἐκ Τοῦρκων, Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων. Οἱ Τοῦρκοι, εἶναι περιττὸν νὰ ῥηθῆ, ἀποτελοῦσι τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ Ἀρμένιοι καὶ τελευταῖα εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης, συναγεθρῆσα ἐνταῦθα χάριν ἐμπορίου καὶ εὐρέσεως πόρων πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῶν περὶ τὸ Ἰκόνιον ἀπειροπληθῶν χριστιανικῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων.

* * *
 Εἰς ταῦτα τὰ ὀλίγα περὶ τοῦ Ἰκονίου περιοριζόμεθα ἐξ ἀνάγκης, διότι ἡ ἀπόστασις, ἣν μέλλομεν νὰ διανύσωμεν, εἶναι λίαν μακρὰ καὶ ὁ χρόνος, ὁ εὐμενῶς ἡμῖν ᾧδε παραχωρούμενος, βραχύς.

Τῇ 10 Νοεμβρίου 1873, ἥτοι πρὸ εἰκοσαετίας, ἐνοικιάσαντες ἀγορασίαν ἄμαξαν κικασίου ἀγαγιάτου, ἐμοίαν πρὸς τὰς γνωστάς ἐνταῦθα μ ο υ χ α τ ζ ῆ ρ ἄ ρ α μ π α σ ῆ, ἐξεκινήσαμεν ἐρχόμενοι εἰς Κων/πολιν. Δύο ἵπποι ἔσυρον τὴν ἄμαξαν, ἥτις εἶχεν ὑπεράνω αὐτῆς κηρωτὸν κάλυμμα, κωλύον τὴν τε βροχὴν καὶ τὸ ψῦχος καὶ προφυλάττεν ἡμᾶς ὅπως δῆποτε.

Τέσσαρας καὶ ἡμίσειαν ὥρας ὠδοιπορήσαμεν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν εὐρύχωρον μονήρας παλαιᾶς κατασκευῆς, ὅπερ οἱ περίοικοι Δ ε ρ β ἔ ν τ καλοῦσιν. Τοιαῦτα Δ ε ρ β ἔ ν τ ὑπάρχουσι πολλὰ

καθ' ὄλην τὴν ἑκτασιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐπὶ τῶν μεγάλων ὁδῶν τῶν ἀγοσῶν εἰς πρωτεύουσας ἐπαρχιῶν πόλεις. Τὰ Δ ε ρ β ἔ ν τ, κεκτημένα σταύλους εὐρυχώρους καὶ ἵππους βωμαλέους καὶ ἐτοιμους πρὸς ὀδοιπορίαν. χρῆσιμεύουσιν ὡς σταθμοὶ χάριν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Δερεβέντ καλεῖται Δ ε ρ β ἔ ν α γ α ς, ὀφείλει δὲ νὰ ἔχη κατὰ πάντα ἐτοιμους, 'ε τὸ φ τ ε ρ ῶ, ἵππους, πῦρ ἔντονον καὶ ὕδωρ θερμὸν εἰς τὸ κ α φ ἔ ὁ τ ζ α γ ῆ κατὰ πάσας τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονοκτιῦ διὰ τὸν χειμῶνα, καὶ τὰ ἀπαραίτητα σ ε ρ μ π ἔ τ ι α διὰ τὸ θέρος: ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ ὥρα τῆς διόδου τοῦ ταχυδρόμου, οἱ σταθμάρχαι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ἀναμένωσι: διηλεκτῶς τὸν Τ α τ ἄ ρ, ὅστις πολλακίς, εἴτε βραδύνας ἀλλαγῶν, εἴτε καὶ μὴ ἀρεσκόμενος εἰς τὸν τόπον, δὲν σταματᾷ ἀλλὰ καταβαίνει ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ἀσθμαίνοντος ἵππου αὐτοῦ καὶ ἀναροῖχᾷται ἀστραπηδὸν εἰς τὸν πρὸ τοῦ Δερεβέντ ἐτοιμον καὶ καλπάζων γοργότατα ἀναπαύεται εἰς τὸν περαιτέρω σταθμόν. Ἡ ἐξουσία τοῦ Τ α τ ἄ ρ εἶναι μεγάλη καὶ πανταχοῦ, ὅθεν διέρχεται, ὀφείλουσιν αὐτῷ σεβασμὸν καὶ παροχήν οἴας δῆποτε ζητουμένης ἐπικουρίας. Ἰδεῖν τινὰ τῆς καταπληκτικῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς διατρέχει ἡ συνοδεία τοῦ Τατάρ τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις ταύτας, δύναται νὰ λάβῃ ὁ ἀναγνὼς τοῦ ἀθανάτου Βύρωνος τὸν Μ α ζ ἔ π π α ν.

Εἰς τὰ Δερεβέντ ταῦτα δύνανται καὶ οἱ ὀδοιπόροι, μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Τατάρ, νὰ διαμένωσιν εἴτε ὅπως προφυλαχθῶσιν ἀπὸ αἰφνιδίως ἐκραγεῖσθαι θεῖλλης, εἴτε καὶ ὅπως διανυκτερεύωσιν, ἀφ' οὔ, ἐνοσιεῖται, καλῶς πληρώσωσι τὸν Δερεβέναγαν.

Ἀνῆλθομεν ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω τοῦ Δερεβέντ λόφου καὶ ἐκεῖθεν τὸ ὕστατον ἐβουσίσαμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ σημεῖον τοῦ ὀρίζοντος, ἔνθα κατελίπομεν τὰ προσφιλῆ ἡμῖν ὄντα καὶ ἔπειτα ἀπὸ τῆς ὀράσεως ἡμῶν καὶ τὸ τελευταῖον ἔγνος τοῦ περιελάλητου Ἰκονίου.

Καὶ ἤδη μακρὰ πρὸ ἡμῶν ἡ ἔρημος ἠπλώθη, ἐπήλθεν ἡ ἑσπέρα καὶ μετ' ὀλίγον ἐπετάθη τὸ σκότος ψηλαφρῶν, ἀλλ' ἤτο ἀδύνατον νὰ σταθῶμεν που, διότι οὐδαμοῦ εὐρίσκετο οἰκημὰ τι ἡ καλύθη καὶ μόλις περὶ τὰς μέσας νύκτας, ἀφ' οὔ ὑπέστημεν οὐκ ὀλίγα, καὶ μόλις περὶ τὰς μέσας νύκτας, ἀφ' οὔ ὑπέστημεν οὐκ ὀλίγα, εἰσῆλθομεν εἰς τὸ Λ α δ ἔ κ, ἔνθα, κατορθώσαντες νὰ εὑρωμεν κατὰλύμᾶ τι, διενυκτερεύσαμεν.

Ἡ κώμη αὕτη ἀποτελεῖται ἐξ οἰκίων γθαμαλῶν, μονορόφων καὶ λιθοδομήτων, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Τοῦρκων μόνον, ἀσχολουμένων εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ τινα ἔργα.

Προδήλωσεν τὸ Λ α δ ἔ κ εἶναι ἡ ἀρχαία Λ α ο δ ἔ κ ε ι α ἡ Κ ε κ α υ μ ἔ ν η, ἡ ἐπὶ τὸν Λύκον ποταμὸν, ἐν ἧ συνεκροτήθησαν καὶ δύο τοπικαὶ σύνοδοι τῷ 372 καὶ τῷ 476, ἥτις εἶχεν ὀνομασθῆ

οὕτως ἀπὸ τῆς Λαοδικῆς, συζύγου Ἀντιόχου τοῦ Θεοῦ (τῷ 280 π.Χ.). Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς ἡ Λαοδικεῖα περισφύζει ἐν τῇ πεδιάδι μακρὰν τῶν νῦν οἰκιῶν πολλὰ μάρμαρα τῆδε κακῆτος ἔσκαρπισμένα, τίς οἶδε τίνος κολοσσαίας οἰκοδομῆς γηραιὰ λείψανα! Τὸ μέγεθος καὶ τὸ δυσκίνητον τῶν λίθων τούτων διέσωσαν αὐτοὺς ἀπὸ βεβιαίας καταστροφῆς. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τοῦ Λαδίκ, ἐρωτηθέντες, εἶπον ἡμῖν ὅτι οὐκ ὀλίγοι ξένοι: Εὐρωπαῖοι (Φρένκ) διέρχονται ἐκείθεν καὶ βλέποντες τοὺς λίθους τούτους γράφουσιν.

Τῇ 11 Νοεμβρίου λίαν πρὶ ἀνεγνωρήσαμεν ἀπὸ τοῦ Ἀδίκ, διελθόντες διὰ τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινομένης ἐμαλωτάτης καὶ εὐφροωτάτης πεδιάδος καὶ ἐσταθμεύσαμεν εἰς τὸ Ἰλγίν, πολίγην πλουσίαν, ἀφρονόσαν εἰς ὕδατα καὶ τροφίμα, κεκαλλωπισμένην δὲ διὰ λαμπρῶν τεμνῶν, οἵτινες ὡς γιγάντειοι δάκτυλοι ἀνορθούμενοι ἐκ τοῦ μέσου τῆς πεδιάδος δεικνύουσι τὸν οὐρανόν. Καὶ τὸ Ἰλγίν κατοικεῖται ὑπὸ μόνον Τούρκων ἔρχονται ὁμοῦ καὶ ἀποκαθίστανται χάριν ἐμπορίας ἐπὶ τινὰς τοῦ ἔτους μῆνας Ἑλλήνες ἔμποροι ἐξ Ἰκονίου, προαγοράζοντες κυρίως τὰ παρ' αὐτοῖς εὐδοκιμοῦντα προϊόντα τῆς γῆς, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγα κερδαίνουσιν. Ἐν τῷ Ἰλγίν ἐφιλοξενήθημεν ὑπὸ γνωρίμου ὁμογενοῦς ἐξ Ἰκονίου καὶ τῆ ἐπαύριον, 12, ἐκινήσαντες πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἐβῆσαμεν περὶ μεσημβρίαν εἰς τὸ Ἀρκητχά ν, ξενῶνα ἐκ τῶν συνήθων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐκτισμένον ἐκ λίθων καὶ δοκῶν καὶ διηρημένον εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν χρησιμεῖ διὰ τοὺς ἰδοιπόρους, τὸ δὲ διὰ τὰ ὑποζύγια αὐτῶν. Ἐν τοῖς χανίοις τούτοις παρέχονται ἀντὶ μικρᾶς ἀμοιβῆς πρόχειροί τινες περιποιήσεις, οἷον κατάλυμα τοῖς τε ἀνθρώποις καὶ τοῖς ζώοις, καφῆς πικρός, πῦρ ἐν τῇ ἐστία, ἄν ἦναι χειμῶν, ἄσυλον κατὰ τῆς κακοκαιρίας, γόρτος, ἄχυρα καὶ κριθὰ διὰ τὰ κτήνη· διότι περὶ τροφίμων ἰδίων οἱ ταξειδιῶται τῆς Ἀνατολῆς φροντίζουσιν οἰκοθεν, ὑπολογίζοντες τὸ πῶσόν συμφώνως πρὸς τὸ μήκος τῆς ὁδοῦ, ἣν πρόκειται νὰ διανύσωσιν. Εἶναι δὲ σχεδὸν ἀδύνατον κατὰ τὴν ἄνοδον ἢ κάθοδον αὐτῶν οἱ ἀγωγαῖται νὰ μὴ σταθμεύσωσιν εἰς τὰ παρὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν ταῦτα χάνια, ἐντεῦθεν δὲ πρόεκυψε καὶ ἡ γνωστὴ τουρκικὴ παροιμία «Πένχαντζῆ ἰκέν, πένγιο λτζοῦ ἰκέν, χέ λποττε πιρὶ πιρὶ μιζέ κα θουσατζά γιζ» ἰσδουναμοῦσα περίπου πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν «Βουνὸ μὲ βουνὸ μόνον δὲν σμιγεί.»

Μετ' ὀλίγων ὥρων ἀνέπαυλα ἐν τῷ Ἀρκητχάν ἐκινήσαμεν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ Δεπέκιο, χωρίον καθ' ὁλοκληρίαν τουρκικόν, καὶ κατελύσαμεν ἐν τῷ αὐτόθι: Μουσαφῆρ χανέ

ἡ Μουσαφῆρ Ὀδασῆ, ὅπερ εἶναι οἰκημικ ἐπίτηδες πρὸς γῆσιν τῶν ξένων ἐκτισμένον. Ὁ Τούρκος, καὶ μάλιστα ὁ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶναι λίαν φιλοξένος, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν καθ' ἅπαν τὴν ἔκτασιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εὐρεθῆ καὶ ἐν μόνον χωρίον, ἀδιάφορον ἂν ὀλιγάνθρωπον ἢ πολυάνθρωπον, στερούμενον τοῦ Μουσαφῆρ Ὀδασῆ αὐτοῦ. Οἱ Τούρκοι, ἴσως ἀπὸ τῶν Ἀράβων παραλαβόντες, θεωροῦσιν, ἀνεξαρτήτως θρησκείας καὶ ἐθνισμοῦ, τὸν ξένον ἱερὸν καὶ οἰονεὶ θεόπειπτον, θέν π. οὐμῶς καὶ ἀνευ φιλοκερδείας ἢ ιδιοτελείας πᾶν ὅτι, ἡ εὐλογία τοῦ Ἀλλάχ ἐπεδαψίλευσεν αὐτῷ. Ὡστε ὁ περιηγούμενος τὴν Ἑλλάσσαν Ἀσίαν δύναται, μάλιστα ἂν γινώσκῃ καὶ τὴν τουρκικὴν, νὰ διέλθῃ ὅλην τὴν χερσόνησον, μηδὲ ὅλως μεριμνῶν περὶ τῆς διατροφῆς ἑαυτοῦ ἢ τοῦ ὑποζυγίου αὐτοῦ· διότι εὐθὺς ὅταν φθάσῃ εἰς οἶον δῆποτε χωρίον ὀδηγεῖται ἢ διευθύνεται πρὸς τὸ Μουσαφῆρ Ὀδασῆ καὶ πάσαυτα προσφέρονται οἱ παρόντες νεανίσκοι ἵνα περιποιηθῶσιν αὐτόν, τὸ δ' ἐσπέρας οἱ πρόκριτοι συνέρχονται εἰς τὸν Ὀδᾶν καὶ συντρώγουσι μετὰ τοῦ ξένου κομίζοντας οἶκον οἷαν δῆποτε τροφήν παρεσκεύαζε δι' ἑαυτὴν ἢ οἰκογένειαν, οὕτω δὲ καταρτίζονται τράπεζα πολυποικίλος καὶ συνδαίτυμονες εὐθymi καὶ ἰλαροί. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀποσύρονται ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ἐστίας (Ὀτζάκ) διθανίων, πληροῦνται καπνοῦ αἱ μακροὶ καπνοσύριγγες καὶ ἀπὸ τῶν στομάτων πάντων ἀναθρῶσκει ὡς ἀπὸ ζῶντων ἡφαιστειῶν πυκνὸς καπνὸς πληρῶν τὸ δωμάτιον, καὶ ἄρχεται ἡ λεσχηνεῖα (τὸ σοχπέτι), τοῦ ξένου κατέχοντος τὴν τιμητικὴν, τὴν παρὰ τῇ ἐστία θέσιν· περιστρέφεται δὲ ἡ συνδιάλεξις περὶ ποικίλα θέματα, ἰδίᾳ δὲ περὶ ζητήματα ἱατρικά, προθύμως δὲ ἀκούονται αἱ περὶ θεραπείας διαφόρων νόσων ἀφηγήσεις τῶν ξένων.

Τῇ ἐπιούσῃ, 13 Νοεμβρίου, ἀπὸ τοῦ φιλοξένου Δεπέκιο ἤλθομεν εἰς τὸ Ἀκ-Σεχέρ, τὸ παλαιὸν Τουρσίον, Τουρσίον ἢ Τουρσίον, ἔνθα ὁ Κῦρος ἐπεθεώρησε τὸν στρατὸν αὐτοῦ (Ἄν. Ἀ', 6', 24). Τινὲς διίσχυρίζονται ὅτι τὴν θέσιν, ἣν κατέχει τανῦν τὸ Ἀκ-Σεχέρ, κατέχεν ἄλλοτε ποτε τὸ παλαιὸν Θύμβριον.

Ὅπως δῆποτε, σήμερον τὸ Ἀκ-Σεχέρ κατοικεῖται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Τούρκων ἀσχολουμένων ὀλίγον εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἐλάχιστα εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, διότι οἱ πλείονες αὐτῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὸ Ἰκόνιον ἢ εἰς τὸ Ἀφρὸν Καραχισάρ, ἔνθα ἄνθ' ἡμερομισθίου ἐργάζονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὀπίου. Τὸ Ἀκ-Σεχέρ κεῖται οὐ μακρὰν τὸ Δεπέκιο ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ὁρίων τῆς Φρυγίας, θεωρεῖται δὲ πατρίς τοῦ διασῆμου Νασρεδδίν Χώτζα, οὐ καὶ του λμπεὲς μοναχικὸς καὶ

πρωτότυπος ὑπάρχει ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς πόλεως ταύτης. Οἱ συμπολίται τοῦ Χώτζα μετ' ἀκορέστου ἤθρονῆς ἀφηγοῦνται τὰ ἔργα τοῦ ἐνδόξου συμπολίτου αὐτῶν, δεικνύοντες εἰς τοὺς ἐκεῖθεν διαβαίνοντας τὸν τε τοὺ λ μ π ἐ ν τοῦ Ν α σ ρ ε δ δ ἰ ν Χ ώ τ ζ α καὶ ῥήγματά τι ἐν τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ Ἀκ-Σεχέρ βουνῷ. Δυσαρεστηθεὶς ποτε ὁ Χώτζας κατὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἤπλωσε μικρὰν ψίαθον, δι' ἧς ἐκώλυε τοὺς ἀνέμους νὰ πνέωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ φέρωσιν ὑπὲρ αὐτὴν τὰ νέφη. Καὶ ἐπεκράτησεν αὐχμὸς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον. Τέλος μετὰ πολλάς παρακλήσεις ἤρθη ἡ ψίαθος ἐκ τοῦ ῥήγματος καὶ ἀποκατέστησαν αὐθιγὰ πάντα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν ἀρμονίαν. Τοῦ τοὺ λ μ π ἐ τὴν εἰκόνα βλέπουσιν οἱ βουλόμενοι ἐν ταῖς τουρκικαῖς ἐκδόσεσι τῶν Ἀ σ τ ε ἰ ω ν τοῦ Νασρεδδὶν Χώτζα. Τέσσαρες ξυλινοὶ στῦλοι υποβαστάζουσιν ὁσφὴν καλύπτουσαν τάφον, ἐν ᾧ διακρίνεται διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἡ κίδαρις τοῦ Χώτζα.

Αἱ πρεῖς πλευραὶ τοῦ τοὺ λ μ π ἐ εἶναι ἀκάλυπτοι, μόνη δὲ ἡ τετάρτη εἶναι κεκλισμένη διὰ θύρας ξυλίνης διφυλλοῦ, ἀφ' ἧς ἀναρτῶνται δύο ὡσαύτως ξυλιναὶ κλειδεαί, ὑπερμεγεθεῖς.

Διὰ τοῦ κεκλιεμένου οὗ τούτου τάφου, ὅστις ἐν τούτοις εἶναι παντι ἀνέμῳ ἀναπεπταμένος, ἐζήτησαν ἀπαρσῆσαι τὸν ἀστείον χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, ὅστις καὶ νεκρὸς ἔτι διαχέει περὶ ἑαυτὸν τὴν θυμηδίαν καὶ ἀναβιβάζει ἐπὶ τῶν χειλέων τὸ μειδιᾶμα.

Καὶ παροιμία δὲ ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς «Ν α σ ρ ε δ δ ἰ ν Χ ώ τ ζ α ν ἡ ν τοὺ λ μ π ε σ ἰ ν ἐ π ε ν ζ ἔ ρ», λεγόμενη ἐπὶ τῶν πανταχόθεν μὲν εἰς τὴν διακρίσιν τοῦ τυχόντος ἐκτεθειμένων πραγμάτων, μόνον δὲ κατ' ἐπίφασιν ἀσφαλῶς φυλασσομένων.

Δυστυχῶς ἔνεκα τῆς κακοκαιρίας, διαρκεσάσης ἀδιαιλείπτως ὅλην τὴν ἡμέραν, δὲν ἤξιώθημεν ἰδίαις ὀφθαλμοῖς νὰ ἰδῶμεν τὸν τοὺ λ μ π ἐ ν τοῦ περιλαλήτου Νασρεδδὶν Χώτζα, ὅθεν τὴν ἐπιούσαν, 14 Νοεμβρίου, κατελίπομεν τὴν πατρίδα τρῶ Ἀσιανοῦ μυθολόγου καὶ περὶ μὲν μεσημβρίαν ἤλθομεν εἰς Σ α κ λ Ὑ, χωρίον ὀλοτελῶς ὑπὸ Τούρκων κατοικοῦμενον καὶ περὶ τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ Τ σ Ἄ ἱ, κωμοπολιν ἱκανῶς μεγάλην, ὡσαύτως ὑπὸ μόνον Τούρκων οἰκούμενον καὶ ἐν τινὶ ἀθλίῳ καὶ ἀκαθάρτῳ ξενοδοχείῳ διενυκτερεύσαμεν.

Ἐπειδὴ δὲ μεγάλη ἀπόστασις ὑπάρχει μεταξύ τοῦ Τ σ Ἄ ἱ καὶ τῆς ἀμέσως ἐπομένης πόλεως, ἰδρυθῆ Δ ε θ ρ ἔ ν τ, εἰς ὃ ἐφθάσαμεν περὶ μεσημβρίαν καὶ προεγευματίσαμεν, τὴν ἑσπέραν δὲ περὶ δυσμᾶς ἡλίου εἰς τὸ Ἀ φ ἶ ὄ ν Κ α ρ ἄ -Χ ἰ σ σ ἄ ρ. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἀρχαία, ἐκαλεῖτο δὲ Σ ὕ ν ν α δ α καὶ ἐφημιζέτο διὰ τὸ μάρμαρον, ὅπερ ἐξωρισσέτο ἐν τῶν παρακειμένων αὐτῆς ὄρεων.

Τὸ μάρμαρον τοῦτο ἐκάλουν «συννάδιον λίθον», ἦτο δὲ λευκὸν μετ' ἐρυθρῶν φλεβῶν. Σήμερον τὸ Ἀ φ ἶ ὄ ν Κ α ρ ἄ -Χ ἰ σ σ ἄ ρ εἶναι ὀνομαστὸν διὰ τὸ ὄ π ἰ ο ν, ὅπερ παράγεται ἐν μεγίστῃ ἀφθονίᾳ καὶ παρέχει ἱκανὸν πλοῦτον τοῖς κατοικοῖς, ἐκ τούτου δὲ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Ἀ φ ἶ ὄ ν Κ α ρ ἄ -Χ ἰ σ σ ἄ ρ (Μέλαν φρούρον τῷ Ὀπίου). Εἶναι δὲ ἀρκούντως ὠραία πόλις ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν ἐν κυκλωτέρῃ πλασιῷ ἀμπέλωνας πλουσίους, ἀγροὺς γονίμους, ὕδατα ἀφθονα, λαμπρὰς ἐξοχὰς καὶ ἐκτεταμένας γαίας πρὸς καλλιέργειαν παντοειδῶν προϊόντων καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ ὄ π ἰ ο υ.

Καίτοι δὲ οἱ κάτοικοι προσπορίζονται οὐκ ὀλίγα κέρδη ἐκ τοῦ προϊόντος τούτου, δὲν εὐποροῦσιν ὁμως, ὡς θὰ ἐγένετο ἀναμφιβόλως ἂν ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πολυτιμοῦ τούτου φαρμάκου ἦτη ἐν χερσὶν ἄλλων, ἀπ' ἐναντίας δὲ ἔνεκα τῆς σπατάλης οἱ καλλιέργηται τοῦ ὀπίου εὐρίσκονται ἐν διαρκείᾳ πείνᾳ. Ἄπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ Κ α ρ ἄ Χ ἰ σ σ ἄ ρ εἶναι Τούρκοι, πλὴν τινῶν ἐμπόρων Ἀρμενίων.

Τῇ ἐπαύριον, 17 Νοεμβρίου, προυχωρήσαμεν πρὸς τὸ Δ ο ὕ ε ρ ὡσαύτως τουρκικὸν χωρίον, ἀφέντες ἐπισθί ἡμῶν τὴν ὠραίαν πόλιν Ἀ φ ἶ ὄ ν Κ α ρ ἄ Χ ἰ σ σ ἄ ρ καὶ τὴν ἑσπέραν περὶ δυσμᾶς ἡλίου κατελύσαμεν ἐν τῷ Δ ο ὕ ε ρ καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, 18, διηυθύνθημεν πρὸς τὴν τουρκικὴν ἐπ' ἰσῆς χωρίον, Σ ἰ γ γ ἔ ρ καλούμενον καὶ ὑπὸ γεωργῶν οἰκούμενον, ἀνθρώπων φιλοξένων καὶ ἀγαθῶν, ὅπου διήλθομεν τὴν νύκτα ἐν πλήρει ἀναπαύσει, τὸ πρῶτον νῦν μετὰ τὴν ἐξ Ἴκονίου ἀναχώρησιν ἡμῶν.

Τῇ 19 Νοεμβρίου 1873 ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τοῦ μικροῦ χωρίου Σ ἰ γ γ ἔ ρ ἤλθομεν εἰς τὸ Κ ο τ ὕ α ἰ ο ν (Κιουτάχια), οὐ μακρὰν τοῦ πρώτου ἀφιστάμενον. Τὸ Κ ο τ ὕ α ἰ ο ν ἢ Κ ο τ ὕ ἄ τ ἰ ο ν ἦτο τὸ πάλαι πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας, λέγεται δὲ ὅτι ὑπῆρξε πατρίς τοῦ εὐφρεστάτου μυθολογοῦ Αἰσώπου τοῦ Φρυγός. Νῦν τὸ Κ ο τ ὕ α ἰ ο ν κατοικεῖται ἀναμιξῆ ὑπὸ τε Τούρκων καὶ Ἑλλήνων, διοικεῖται δὲ ὑπὸ Πασσᾶ (βαλλῆ), ἀποτελοῦν τὴν ἑδραν τῆς ὁμωνύμου Νομαρχίας (Κιουτάχια βαλληληγῆ).

Ἡ πόλις εἶναι ὠραιότατη, ἐκτισμένη παρὰ τὰς ὑπὸρειάς μεγαλοπρεποῦς ὄρους, ὁμοιάζοντάς πῶς πρὸς τὸ Π α ν α χ α ἰ κ ὄ ν τὸ ὑπὲρ τὰς Πάτρας ἀπλούμενον. Κέκμηται ἀφθονίαν ὄπωρῶν, καρπῶν δημητριακῶν καὶ ἄλλων, δάσος λαμπρὸν καὶ ἐξοχὰς βαθυσκίους καὶ περικαλλεῖς. Ἄλλ' ὅτι κυρίως προξενεῖ ἰδιαιτέρως ἀνεκφραστον εὐχαριστήσιν εἰς τὸν Ἑλληνα, τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ Κοτυαίου, εἶναι τὸ λαμπρὸν, μέγα καὶ φωτεινὸν σχολεῖον τῶν αὐτῶν ὁμογενῶν ἡμῶν. Τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα τοῦ Ἴκονίου εἶναι:

ικανῶς εὐδύχωρα. ἐν τούτοις τὰ ἐν Κοτυαίῳ μοὶ ἐφάνησαν πελώρια, μοὶ ἀφῆκε δὲ τοιαύτην ἐντύπωσιν ἢ ἐντὸς διασκευῆς, ἢ καθαριότητος καὶ τὸ ἀπλετον ὡς τῆς εὐρείας αἰθούσης τοῦ Δημοτικού Σχολείου καὶ ἡ ὄλη ἐν γένει ἀρχιτεκτονικὴ οἰκονομία τοῦ κτιρίου, ὥστε, ὅτε μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατετάχθην εἰς τὸ τότε λεγόμενον **Προκαταρκτικὸν Γυμνάσιον τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς**, ἐνόμιζον ὅτι περιεκλείσθη ἐν κλωθῶν ἀσφυκτικῶν. Φαίνεται ὅτι οἱ ἐν Κοτυαίῳ Ἕλληνας ὅλας ἐκατόμβας ἔβουον ταῖς φίλαις Μούσαις, ἀφ' οὗ καὶ σήμερον ἔτι ἀμφιβάλλω ἄν ποτε τῆς Τουρκίας (ἐν ταῖς μικροτέραις, ἐννοεῖται, πόλεσιν) ὑπάρχῃ ὅμοιον Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον! Ἀφ' οὗ ἐπισκέφθημεν τὸ ὠραῖον τοῦτο ἴδρυμα, ὅπερ ἀληθῶς διέθρουσε τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλαυτίαν, ἀνεχωρήσαμεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ **Σεγίτκιόσι**, χωρίον τουρκικὸν καὶ τοῦτο, ὅπου καὶ διενυκτερεύσαμεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 20 Νοεμβρίου, λίαν πρωτὴ ἡρξάμεθα ἀνερχόμενοι μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ πεζῆ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ παγετώδες καὶ διάσημον ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας **Γιέσ ἡ λ-δ ἄ γ**, ἀφ' οὗ, ὡς ἀπὸ ὑψηλῆς σκοπίας, κατωπτέυσαμεν τὴν ὠραίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ περίξ φύσιν, αἰσθανόμενοι τὴν ἀπεριγραπτοὺν ἐκείνην ἡδονήν, ἣν παρέχει ἡ ἰδέα τῆς προσεγγίσεως τοῦ τέρατος ὀδοπορίας τινός καὶ ὁ καθαρός καὶ ἀμόλυτος τῶν παρθένων βουνῶν ἀήρ καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν καὶ ἀπέριττον περίξ μεγαλεῖον. Πρὸ ἡμῶν ὑψοῦτο μεγαλοπρεπῆς καὶ ὡς ἀπομονωμένος ὁ Ὀλυμπος τῆς Βιθυνίας, Ὀλυμπος Μυσὸς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου προσωνομούμενος καὶ νῦν **Κεσ ἡ λ-δ ἄ γ**, μετ' ὃ τὴν ἐσπέραν ἤλθομεν εἰς τὸ **Δοδουργού**, χωρίον τουρκικὸν πρωτότυπον, διότι αἱ οἰκίαι αὐτοῦ δὲν εἶναι κατεσκευασμέναι ὡς αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ κόσμῳ γνωσταί, ἐκ μαρμάρων, λίθων, πλίνθων, σανίδων, ἀλλὰ μακρὰ δοκοί, ἀπὸ τοῦ ὑπερκειμένου βουνοῦ ἀποκοπτόμεναι, ἐπιτίθενται παραλλήλως τῷ ἐδάφει καὶ σχηματίζουσι τοὺς δύο ἀπέναντι ἐπιμήκεις τοίχους τῆς οἰκοδομῆς, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σχηματίζεται καὶ ὁ ὄπισθι τοίχος· αἱ ἄκρα τῶν δοκῶν προσαρμόζονται διὰ χαραγῆς καὶ οὕτω ἐν τῷ μέσῳ σχηματίζεται κενὸν τι μικρὸν ἢ μέγα, χρησιμεῖον αὐτοῖς πρὸς κατοικίαν.

Τῆ ἐπομένην ἡμέραν, 21, ἀπὸ τοῦ Δοδουργού ἤλθομεν εἰς Ἄλημπέη, μικρὸν καὶ πᾶν ὀλιγάνθρωπον τουρκικὸν χωρίον, ὑστερον δὲ κατελήξαμεν εἰς τὸ **Μπαζαρτζήκ**, κωμόπολιν ὠραίαν καὶ ἐργατικὴν, ἐν ἣ ὑπάρχει καὶ τι καφενεῖον χρησιμεῖον καὶ ἀντὶ ξενοδοχείου, ἐν ᾧ καὶ διενυκτερεύσαμεν. Τῆ ἐπιούσῃ, 22, ἀνεπαύθημεν μετὰ ἐξάωρον περίπου πορείαν ἐν τινὶ **Δεβρέντ**

ὅπως ἀναλάβωμεν δυνάμεις πρὸς ἀνάβασιν τοῦ Ἄκ-Δ ἄ γ, ἀνάβασιν ἱκανῶς κοπιώδη, μετ' ἣν κατήλθομεν εἰς τὸ **Κρουσοῦ**· ν οὐ καὶ εἶτα εἰς τὸ **Εννι-Γκιόλ**, πολίχνην ὠραίαν καὶ πλουσίαν, ἐν ἣ καὶ διήλθομεν τὴν νύκτα. Ἀπὸ τοῦ **Εννι-Γκιόλ** ἀναχωρήσαντες διήλθομεν διὰ τοῦ Ἄκ-Σ οὐ, χωριδίον τουρκικόν, καὶ εἶτα εἰσήλθομεν εἰς τὸν ἀπέραντον καστανεῶνα τῆς **Προούσης**, ὅμοιον περίπου πρὸς τὸν λαμπρὸν καὶ ποιητικώτατον ἐλαίωνα τῶν Ἀθηρῶν καὶ κατελήξαμεν τέλος εἰς τὸ κλεινὸν ἴδρυμα τῶν Προυσιῶν τῆς Βιθυνίας, οὗτινος εἶναι γνωστὴ ἡ καλλονὴ καὶ ὁ πλοῦτος τῶν τε φυσικῶν καὶ τεχνικῶν ἔργων, τὰ ὕδατα, τὰ ἀδιακόπως ῥέοντα, ἡ ὠραία πεδιάς, τὰ κτίρια, τὰ θεματὰ ἱματικά λουτρά, ἡ κομψὴ Ἑλληνικὴ ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ τὰ σχολεῖα τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος, τὸ ἄμετρον πλῆθος τῶν τεμενῶν, ὅπερ ἀνήρητό ποτε, ὡς λέγουσιν, εἰς τὸν κολοσσαῖον ἀριθμὸν 360, ἀλλ' ἔνεκα τῶν ἐπισιμβάντων ἀλλεπαλλήλων σεισμῶν ἤλατῶθη εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον.

Μετὰ τὴν Προῦσαν ὀλίγην ἀπόστασιν εἶχομεν νὰ διανύσωμεν ὅπως καταλήξωμεν εἰς τὸ τέμα τῆς ὀδοπορίας ἡμῶν καὶ ταύτην ἐσυντομεύσαμεν κατὰ τὸ δυνατόν, διότι ἐξεκινήσαμεν νύκτωρ, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀφ' οὗ τὴν ἐπομένην ἀνεχώρησεν ἀτμόπλοιον κατευθυνόμενον εἰς Κωνσταντινούπολιν, διήλθομεν τὴν ἡμαθίαν ἔδωκ, ἥτις ἦτο παρεσκευασμένη καὶ προωρισμένη διὰ τὸν ἀπὸ Προούσης εἰς Μουδανία σιδηρόδρομον, καὶ ἤλθομεν ὑπὸ τὸ σέλας λαμπρᾶς σελήνης μετὰ 7 ὡρῶν ὀδοπορίαν εἰς τὰ **Μουδανία**, τὴν ἀρχαίαν **Μύρλειαν** καὶ τὴν ἐπιούσαν, 25 Νοεμβρίου 1873, ἐπεβιάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον καὶ μετὰ τινὰς ὥρας διεπεραιώθημεν εἰς τὴν περικλεῆ τοῦ Βύζαντος πόλιν, πεντεκαίδεκα ὅλας ἡμέρας ὀδοποροῦντες ἀπὸ τοῦ Ἰκονίου.

Τὸ ὀδοπορικὸν τοῦτο, βλέπετε, εἶναι ἀπλοῦν, διότι ἀπλῶς καὶ ἄνευ περιπετειῶν πρὸ εἰκασταετίας διηγήσαμεν τὸν δρόμον τοῦτον. Σήμερον ὁμως καὶ μετ' ὀλίγον τὰς μακρὰς ταύτας ἐκτάσεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας θὰ διασπίζη πυρίπνου τὸ ἄρμα τοῦ Ἄτμου, ὅποτε θὰ ἐκλίπη καθ' ὀλοκληρίαν καὶ πᾶς φόβος περὶ συναντήσεως ληστῶν ἢ ἄλλων κακοποιῶν, ἀμερίμων δὲ ὄλων θὰ μεταβιβῆται ἀπὸ τῶν ἐνδοτερόων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὴν βασιλεύουσαν καὶ τανάπαλιν καὶ ἀλλαγῶ οἱ Μικρασιάται καὶ εἰ τινας ἄλλοι ξένοι, ἀλλ' ἀρὰ γε ὁ διάτορος συριγμῆς τῆς ἀτμηλάτου ἀμάξης δὲν θὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν καὶ ἀνεπιστρέφει πολλὰ καὶ ἀσχαλικά καὶ ἀφελῆ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν πτωχῶν μὲν, ἀλλ' ὅπως ὄη-

ποτε εὐδαιμόνων κατοίκων τῆς εὐκλειῶς χερσονήσου ; Ἐὰν γὰρ θὰ κατορθώσῃ ἡ ἐπικειμένη συγκοινωνία, ἡ μέλλουσα σπουδαίως νὰ συντάμῃ τὰς πολυημέρους ἀποστάσεις, θὰ κατορθώσῃ σὺν τοῖς ὀθνείοις ἤθεσι καὶ τι, ἐλάχιστον ἔστω, μέρος ἐυπραγίας νὰ διοχετεύσῃ παρὰ τοῖς Μικρασιάταις ἀντάλλαγμα τῆς ἀπερίττου ζωῆς, ἢν τέως μετ' ἄλιγαρκείας παραδειγματικῆς ἐβίου ;

Ἐν Κωνσταντινουπόλει

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

«ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΗ»

Ἐτὸν Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλους.

ΟΤΑΝ στὸ μάρμαρο κυτῶ τῆ θεϊκῆ μορφῆ σου,
Θεέ μου, ποῦ ἐσκάλισε ἀμίμητα ὁ τεχνίτης,
νὰ γονατίσω μούρχειται, νὰ προσκυνήσω θέλω
τὰ πόδια ποῦ βαστάζουσε τέτοια ἄμορφα καὶ κάλλη.

Ἄχ ! καὶ νὰ ἤμουνα κ' ἐγὼ ἴσῃ ἀγκαλιά σου μέσα
σάν τὸν μικρὸ Διόνυσο—νὰ μὲ κρατᾶς κοντὰ σου·
νὰ καρτεροῦσα ἄπληστα ἀπ' τὸ κομμένο χέρι
τοῦ κάκου, τὸ μικρὸ κλωνί τοῦ σταφυλιοῦ πούκράτει.

Κομμένο νὰί τὸ χέρι σου, ἀλήθεια εἶνε κομμένο·
κι' ὅμως, Ἑρμῆ μου, μὲ βαστᾶ ἔμπροστά σου καρφωμένο
καὶ μ' ἀναγκάζει ἄθελα χαμαὶ νὰ γονατίσω,

Νὰ γονατίσω ! καὶ νὰ ποῦν τοῦ ἄπιστου τὰ χεῖλη
τὴν πρώτη τους τὴν προσευχή·—γιατὶ Θεὸς δὲν ἔχει·
θηρηκεῖα ἔχει τὸ Καλὸ, Θεὸς του τὸ Ὠραῖο !

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

“ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΧΩΡΙΣ ΣΚΟΠΟ,,

Ι. ΟΙ ΩΡΕΣ

ΜΙΑ μιὰ προβαίνουνε οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες,
οἱ Ὠρες . . .

Μύρια διαμάντια λάμπουνε τῆς πρωίνης τῆς πάχνης
στὸ κρεμαστό, μεσόκλωνα, πλεμμάτι τῆς ἀράχνης·
κι' ὅπου δροσιές αὐγερινές καὶ φουντωμένοι ἀπόσκοιο
μαζὶ μὲ χίλια ὄνειρα καὶ ἡ ψυχὴ μου βόσκει.

Μιά μιὰ προβαίνουνε οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες,
οἱ Ὠρες . . .

Καὶ τόρα πίσω ἀπ' τὸν σγουρὸν νὰ ξεπετᾶ τὸν τίλλιο
βλέπω, σὰ κόκκινο πουλί, τῆς ἀνοιξῆς τὸν ἥλιο,
πού μέσ' ἀπ' τὰ κλαδόφυλλα τὸ πρῶτο φῶς του ῥίχτει
καὶ μὲ τὸν ἥσκιον, στῆ βαθιὰ τὸ χλόη πλέκει δίχτυ.

Μιά μιὰ προβαίνουνε οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες,
οἱ Ὠρες . . .

Μ' ἄλλες ψυχές μυριόχρωμες στὰ λούλουδα τριγύρω,
πού τῆ σταχτῆ μοσκολοιὰ βουφρῶνε καὶ τὸ μῦρο,
—σμίρνα, βενζόνη, ὀποπονάξ, κορύλοψις καὶ μόσκοι—
σάν ὄνειρο μεσημερνὸ καὶ ἡ ψυχὴ μου βόσκει.

Μιά μιὰ προβαίνουνε οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες,
οἱ Ὠρες . . .

Τῶν λουλουδιῶν τὰ πέταλα θαρρεῖς οἱ αὔρες παίρνουν
ἢ κάποια ἀπόκρυφα Στοιχεῖα τέτοια λουλούδια σπέρνουν,
—ἀσπρα, γαλάζια, κόκκινα—ἔσο οἱ ψυχές πετάνε,
σὸ δρόμο τῆς ἀγάπης των, πού τὴν ἀνθοβολᾶνε.

Μιά μιὰ προβαίνουνε οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες,
οἱ ὼρες . . .

Μές ἀπ τὰ φύλλα τὸ στερνὸ τὸ φῶς του ὁ ἥλιος ρίχτει
καὶ μὲ τὸν ἥσκιο στὴ βαθιά τὴ χλόη πλέκει δίχτυ
Κ' ἔτσι θαρρῶ—σάν τῶν δεινρῶν τὰ φύλλα κουνηθοῦνε—
πῶς μές στοῦ Ἐρωτα, οἱ ψυχές, τὸ δίχτυ θά πιασοῦνε,
Δορίνα, θά πιασοῦνε!

Καὶ μιὰ μιὰ χάνουνται: οἱ ἑανθές τοῦ ἑανθοῦ Ἡλίου κόρες
οἱ ὼρες . . .

Κωνσταντινί, 1896

ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

- Ἀλήθεια, ὁ σιδηρόδρομος εἶνε μία ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας ἐφευ-
ρέσεις τοῦ κόσμου . . .
- Βεβαίως. Εἰς αὐτὸν ὀφείλει ὁ ἄνδρας μου τὴν περιουσίαν του.
- Πῶς! μήπως ἐχρημάτισε μηχανικὸς κανενὸς σιδηροδρόμου;
- Ἄ! μπᾶ! Ἄλλ' ὁ μακαρίτης ὁ θεῖός του ἤτο μὲ τὴν ἀμα-
ξοστοιχία ἐκεῖνη ποῦ συνεκρούσθη τῆς προάλλαις. . .

ΜΑΡΗΣ ΒΑΛΙΑΝΟΣ

ΜΑΡΗΣ ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ

ἄειμνηστος Μαρῆς Βαλλιάνος, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου, τοῦ κρατοῦντος ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετηρίδων τὰ σκῆπτρα τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ὁ δωρήσας εἰς τὸ ἔθνος τὸ πολυτελὲς μέγαρον τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης, ὑπῆρξεν ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἐμπορικῆς μεγαλοφυΐας τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἡ προσωποποίησης τῆς παραιομιώδους ἐργατικότητος τῶν Κεφαλλήνων. Ὁ βίος του ὅλος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μοναδικὸν ὑπόδειγμα περὶ τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ ἀνένδοτος δραστηριότης καὶ ἡ πίστις πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὅταν συνοδεύεται μὲ θέλησιν χαλυβδίνην καὶ πνεῦμα ἐπιχειρηματικόν.

Γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Κεραμαῖς τῆς Κεφαλληνίας, κατ' ἀρχὰς ἐβοήθει τὸν πατέρα του εἰς τὸν ἀγρόν, ἔφηβος δὲ γενόμενος εἰσῆλθεν ὡς ναύτης εἰς ἰστιοφόρον πλοῖον ὅπερ ἐναυάγησεν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ταϊγανίου, ἔνθα διέμεινεν ἔκτοτε. Κατ' ἀρχὰς, διῆλθε σκληρὰς ἡμέρας παλαιῶν τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, ἄγνωστος, ἄνευ προστασίας καὶ μέσων, ἐν τῇ ξενητείᾳ. Βαθμηδόν, δι' ἄκρας φειδοῦς, ἐξοικονομήσας μικρὸν τι ποσὸν ἐγένετο ἰδιοκτῆτης μικρᾶς φορτηγίδος (λόρκας), ἣτις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πηγὴ τοῦ πλοῦτου του. Τὰ ἐξ αὐτῆς πρῶτα κέρδη ἔσπευσε νὰ ἀπασχολήσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Ἡ πρώτη ἐμπορικὴ ἐπιτυχία ἀνάγεται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πολωνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅποταν ἐγένετο προμηθευτὴς τοῦ ῥωστικοῦ στρατοῦ. Ταύτην ἐπηκολούθησε καὶ δευτέρα, κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, καθ' ὃν ἡ ἔκτακτος καὶ θαυμασία ἀγχινοιά του διέγνω καὶ εὔρε στάδιον ἐνεργείας εὐρύ. Τότε, ἐνῶ ὅλος ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ἔμενεν ἀναποφάσιτος πρὸ τῆς ἀβεβαιοτήτος καὶ τῶν κινδύνων, μόνος ὁ Μαρῆς Βαλλιάνος, ἀπελθὼν εἰς Βλαχίαν ἠγόρασε μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν, γουναρικῶν καὶ ἄλλων ἐφοδίων, δι' ὧν, μὲ κίνδυνον τῆς ἰδίας ζωῆς καὶ περιουσίας, ἐπρομήθευε τοὺς συμμαχικοὺς στρατοὺς, κινδυνεύοντας νὰ ἀπολεσθῶσιν ἐκ τοῦ ἀγρίου χειμῶνος ἐξωθεν τῆς Σεβαστουπόλεως. Ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐκέρδισε μυθῶδη ποσά. Ἐκτοτε τὰ

Η ΜΝΗΣΤΗ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΕΝ ΤΩ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ

— Ἐὰν εἶναι δυνατόν, πέμψατέ μοι, παρακαλῶ, σελίδας τινὰς ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ ταξιδίου σας διὰ τὸ Ἡμερολόγιόν μου, μοὶ εἶπατε, φίλε κ. Σκόκε, ὅτε διὰ Βιέννην ἀνεχώρου.

— Ἴσως, ἀπάντησα, διότι ὀλίγην εἶχον πεποίησιν, ὅτι, διαρκούντος τοῦ ταξιδίου μου, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὑρω τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως γράψω ἐντυπώσεις ἐντὸς δωματίου ξενοδοχείου.

Μόλις ὅμως εὑρέθη ἐν τῇ παρὰ τὴν Βουδαπέστην νήσῳ τῆς Μαργαρίτας καὶ ἔλαβον ἰδέαν τινὰ τοῦ παραδείσου, — χωρὶς νὰ ταξειδεύσω μέχρι τοῦ οὐρανοῦ διὰ πραπαρσκευῆς μου ἐν τινι μοναστηρίῳ, — ἀνεμνήσθη τῆς παρακλήσεώς σας, μοὶ ἐγεννήθη δὲ ἡ ἐπιθυμία νὰ διατηρήσω διὰ σκιαγραφίας τὰς ἐπὶ τῇ ὄλῳς ἐκτάκτῳ καλλονῇ τοῦ μαγευτικοῦ ἐκείνου τοπείου ἐντυπώσεις μου. Ποῦ δὲ ἄλλοθι ἢ ὑπὸ τὴν ἡδύπνον καὶ ἤρεμον σκιάν τῶν θελκτικῶν τοῦ νησυδρίου δένδρων, παρὰ τὸ νανούρισμα τῶν ὑδάτων τοῦ Δουνάβεως θὰ ἡδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο; Βεβαίως οὐχὶ εἰς τὸ δικηγορικόν μου γραφεῖον ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν Πανδεκτῶν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἐντὸς τοῦ θεαλλώδους βουλευτηρίου ἐν ἐποχῇ ἀγρυνιδῶν, αἵτινες πιθανῶς μὲ περιμένουσι. . . .

Εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ Βελιγραδίου καὶ Σόφιας διευθυνόμενος, ἀνεχώρησα διὰ τῆς «Ἴριδος» ἐκ Βιέννης τῇ 26 Ἰουνίου 1896. Αὐθημερὸν μετὰ ποταμοπλοῖαν δωδεκάωρον, ἥς τὰ θελγήτρα δυσκόλως περιγράφονται, ἀφίχθη ἐν Βουδαπέστην, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὴν ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ Οὐγγρικοῦ Βασιλείου τελουμένην ἔκθεσιν. Ἐὰν ἴ ἐν Παρισίοις

ἔκθεσις ἐν ἔτει 1889 ἔδωκε τὴν διεθνῆ θαυμασιάν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἸΘ' αἰῶνος, ἀδιστάκτως δύναται τις νὰ εἶπῃ, ὅτι ἡ ἑορτὴ τῶν Οὐγγρων ἀπεκρυστάλλωσε διὰ διαγοῦς κρυστάλλου τὴν κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐξελιξέως ἀνθρωπίνην πρόοδον καὶ κατέδειξε ζωηρῶς, τί δύναται νὰ πράξῃ λαὸς ἐν διαστήματι χιλίων ἐτῶν, αἰσθανόμενος ὡς οἱ Μαγυῖοι τῆς Ἀσίας ἐν αὐτῷ ζωτικότητῃ καὶ πεποίησιν περὶ τοῦ μέλλοντός του. . . .

Εἰσηρχόμεθα εἰς τὴν πόλιν, ὅτε κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτῆς μοὶ ἐπεδείχθη ἡ νήσος Μαργαρίτα, διαβρεχομένη ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ ὁμοιάζουσα κολοσσαῖον πλοῖον, ἠγκυροβολημένον ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, φορτωμένον δὲ ὑψικόρυφα δένδρα, εὐώδεις ἀνθῶνας καὶ πρασιὰς πολυποικίλους.

Ἐχει πολλὰ καὶ λίαν ὠραῖα τοπεῖα ὁ μεγαλοπρεπῆς, μακρότατος καὶ γηραιός, ἀλλ' ἀείποτε μαγευτικὸς Δουνάβης. Τὸ ἀριστοτέχνημα ὅμως ἐκεῖνο, τοποθετηθὲν τοσοῦτον καλῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς Πρωτεύουσας τοῦ φιλοπρόδου Οὐγγρικοῦ βασιλείου, — μετὰ τῶν πρασίνων λόφων τῆς Βούδας, εἴτινες ὑπὸ ἀνακτόρων καὶ ἀγροκηπιῶν εἶνε κεντημένοι, καὶ τῆς ὄχθης τῆς Πέστης, κοσμουμένης διὰ μεγαλοπρεπῶν κτιρίων, ἐν οἷς διακρίνεται τὸ Κοινοβούλιον, ἀληθῆς ἀριστοτέχνημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, — λίαν ἐπιτυχῶς ἐκλήθη «Ὁ μαργαρίτης τοῦ Δουνάβεως».

Ἔσπευσα ἀμέσως τὴν πρωίαν τῆς ἐπιούσης διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, — ὑπάρχει δὲ τακτικωτάτῃ ἀνὰ ἡμίσειαν ὥραν συγκοινωνία, — ὅπως θαυμάσω τὴν φυσικὴν καλλονὴν τῆς Μαργαρίτας, ἐνδεδυμένης δὲ καὶ τοσοῦτον κομποπρεπῶς τῇ βοηθείᾳ ἐντελεστάτης μοδίστας, — τῆς καλαισθητοῦ τέχνης. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκεψέως μου ὁμολογῶ, ὅτι ἐτρώθη ὑπὸ τῶν θελγήτρων τῆς, ἕκτοτε δὲ δὲν παρῆλθεν ἡμέρα χωρὶς νὰ ἐκτελέσω τὸ πρωϊνόν μου προσκύνημα εἰς τὸν μαργαρίτην τῆς Μαργαρίτας.

Οὐδένα ἐγνώριζον ἐν Βουδαπέστη' ἀλλ' οὔτε ἠθέλησα νὰ γνωρίσω, εἰ καὶ εἶχον τὴν πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν. Ἀρκετὰς εὑρον γνωριμίας ἐν Βιέννῃ καὶ ἀσυγκρίτῳ πλείονος μὲ περιέμενον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἦσθάνομην τὴν ἐπιθυμίαν νὰ δοκιμάσω καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἀπομονώσεως ἐντὸς με-

γαλοπόλεως. Δὲν εἶμαι μὲν φύσει μισάνθρωπος, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι, ἐὰν μελαγχολῇ τις ἠδέως, εὐρισκόμενος ἐν ξένη μεγαλοπλοῖε ὄλως ξένος, ἔχει ἀφ' ἐτέρου ὡς ἀντάλλαγμα τὴν εὐχαρίστησιν, ὅτι ζῆ' ἐλεύθερος καὶ διευθύνει μὲ τὸν Baedeker ὑπὸ μάλῃς τὰ βήματά του καὶ τὰ διανοήματά του κατ' ἀρέσκειαν. Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἠδονὴν πλειότερον δύναται τις νὰ αἰσθανθῇ ἐν τῇ Μαργαρίτᾳ, διότι ἐὰν μὲν θέλῃ νὰ θαυμάσῃ τοὺς ὠραίους ὀφθαλμοὺς τῶν ὠραιότερων τῆς Εὐρώπης γυναικῶν, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε διόλου δύσκολον, καθ' ὅσον τετράκις τῆς ἐβδομάδος αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαὶ προσελκύνουσιν ὑπὸ τὰ δροσερὰ ἐκ δένδρων κίβρια τὸ αἶ-λάτφ τῆς Βούδας καὶ τῆς Πέστης ἐν ταῖς δυαί τῆς νήσου ἀποβάθραις, ἅς ἐνώνει τροχιόδρομος ἀπὸ τῆς μιᾶς ἕως εἰς τὴν ἄλλην τῆς νήσου ἄκραν· ἀλλ' ἐὰν ἀρέσκῃται, μετὰ θειοῦχον λουτρὸν ἐνδυναμωτικώτατον, ὅπερ εὐρίσκει ἐκεῖ ἐν πάσει τελειότητι, εἰς μονήρεις περιπάτους καὶ εἰς θαυμασμὸν τῆς ἀψύχου φύσεως, δύναται νὰ προτιμήσῃ τὰς πρῶνὰς ἐπισκέψεις.

Ἡ Μαργαρίτα καίπερ τοσοῦτον κομψὴ καὶ χαρίεσσα, ἔχει ἔκτασιν 70 ἔκταριων ἀντιστοιχοῦντων εἰς 700,000 [] χμ. ἤτοι εἰς 700 στρέμματα. Ὅλη ἡ ἔκτασις αὕτη εἶνε εἰς συνεχῆς ἀπέραντος κῆπος, ἐν τῷ ὁποίῳ πρὸ παντὸς δὲν δύναται νὰ εἰσδύσῃ ὁ ἀπαίσιος τῶν Ἀθηναίων ἐχθρὸς, — ὁ καύσων, — καὶ ὁ πολὺ ἀποτροπαιότερος, — ὁ κοινορτός, — οὐ μόνον διότι ἡ Βουδαπέστη δὲν ἔχει τὸν Ἀθηναϊκὸν τοῦτον θησαυρὸν, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ ὕδατα τοῦ Δουνάβεως ἀσφαλῶς δύνανται νὰ ἐνταφιάσωσι οἰουδήποτε μεγέθους μόρια κοινορτόν, ἅτινα ἤθελον τολμήσει νὰ ἐπιχειρήσῃσι τὸ μέχρι τῆς νήσου ταξίδιον. Οἱ ἠρωϊκώτεροι ὅμως πρόμαχοι κατὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, αἵτινες δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὦσι διαπεραστικά ὡς αἱ ἐκ τῆς φαλακρᾶς τοῦ Ἰμμητοῦ κεφαλῆς ἐκπεμπόμεναι, εἶναι τὰ ὑψικόρυφα δένδρα, ἅτινα, φυτευθέντα ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἴστανται ὡς πράσινα τείχη ἢ οὐσάροι φύλακες, προσταπίζοντες τὴν ἀγνότητα τῆς Μαργαρίτας κατὰ πάσης κακοδούλου ἐπιθέσεως οἰουδήποτε κοινορτώδους νεφουρίου.

Ἡ νῆσος καλύπτεται ὑπὸ ποικίλων εὐρώστων δένδρων,

ἰδίως δὲ ὑπὸ φιλυρῶν, πλατάνων, καστανεῶν, πευκῶν, λευκῶν, πετελεῶν καὶ δρυῶν· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀνθῶνες καὶ θερμοκῆπια κοσμοῦσι τὰ κενὰ διὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων θάμνων καὶ ἀνθέων, ἐν οἷς καὶ περὶ τὰς δεκάκις μυρίας ροδάς, ἐξ ὧν ἀναδίδεται πανταχόθεν μεθυστικὸν ἄρωμα. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἠδυπαθοῦς ταύτης ἀτμοσφαιρας τὰ κελαδῆματα τῶν ἀηδόνων καὶ ἄλλων πτηνῶν συμπληροῦσι τὴν φυσικὴν ταύτην μελωδίαν.

Ἐκτὸς δύο ἐξοχικῶν οἰκῶν, δύο ξενοδοχείων, ἐνὸς κλοσίου διὰ τὴν συναυλίαν τῶν Ἀθιγγανίδων καὶ ἐνὸς ἐστιατορίου, ὑπάρχει ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα, ἄριστα κατηρτισμένον καὶ διατηρούμενον, διότι ὁ εὐφυῆς μηχανικὸς κ. Γουλιέλμος Τσιγμόνδης, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν Βούδα ὑπαρχούσας πηγὰς θειούχων ὑδάτων, ἀνεζήτησεν ἐν τῇ νήσῳ δι' ἀρτεσιανοῦ φρέατος καὶ ἐν τέλει ἀνεῦρεν αὐτὰς κατὰ τὸ ἔτος 1868 εἰς βάθος 372 ποδῶν.

Ὅλος ὁ θησαυρὸς οὗτος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὸν εὐτυχῆ ἀρχιδούκα Ἰωσήφ, παρ' οὗ μάτην ζητεῖ ὁ δῆμος τῆς Βουδαπέστης νὰ τὸν ἀγοράσῃ, ἀλλ' ὅστις τοσοῦτον εἶνε ἐρωτευμένος μετὰ τῆς Μαργαρίτας του, καὶ δικαίως, ὥστε ἐδαπάνησε καὶ συνεχῶς δαπανᾷ μυθῶδη ποσὰ πρὸς καλλωπισμὸν αὐτῆς χωρὶς νὰ ἔχῃ καὶ τὸν ἐγλωσμὸν ὅπως κρατῇ τὸν ἐπίγειον ἐκεῖνον παράδεισον· εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν του χρῆσιν, ἀφοῦ ἡ ἐν πάσῃ ὥρᾳ εἰσόδος εἶνε τοῖς πᾶσιν ἐλευθέρᾳ, ἀντιστρόφως πρὸς τὰ συμβαίνοντα εἰς ἐθνικοὺς κήπους, ὧν ἡ ἀπόλαυσις ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς θνητοὺς κατοίκους τῶν ἔρηπόδεων. Ὁ ἀλτροῦιστῆς ἰδιοκτήτης δαπανᾷ εὐχαρίστως πρὸς τέρψιν τοῦ κοινοῦ, ἔχει δὲ ἀπλουστάτην διὰ τὴν οἰκογένειάν του καταικίαν· ἡ μεγάλη αὐτοῦ εὐχαρίστησις εἶνε ἢ εἰς τοὺς Πεσταίους καὶ τὰς ὠραίας Πεσταίας παροχὴ τοιαύτης ἐπὶ τῷ θεάματι τῆς ἐξοχῆς ἀγαλλιάσεως. Τελευταῖον γίνεται σκέψις νὰ συνδεθῇ ἡ νῆσος καὶ διὰ διακλαδώσεως μετὰ τῆς γειτνιαζούσης ὁμωνύμου γεφύρας, ἀλλ' ἐὰν ἤρωτᾶτο ἡ ἐμὴ γνώμη, — ἥς πιστεύω δὲν θὰ ληφθῇ ποτὲ ἀνάγκη, — τολμηρὸν θεωρῶ νὰ ταραχθῇ ἡ οὐρανία ἐκείνη γαλήνη τοῦ νησυδρίου μετὰ τοῦ καταπληκτικοῦ θορύβου τῆς κολοσσαίας ἐκείνης γεφύρας.

Ἡ Μαργαρίτα δὲν εἶνε μόνον θελκτικὴ ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω ἀτελῶς ἐκτεθέντων φυσικῶν καὶ ἐπικτητῶν χαρισμάτων της. Ἐχει καὶ ἱστορικὰς ἀναμνήσεις, ὧν ἐρείπια σώζονται ἔτι, τὰ τῆς Παναγίας, σχετιζομένης πρὸς τὸν βίον παρθένου, ἣτις ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς τὴν νῆσον καὶ ἣτις πρὶν ἢ γεννηθῆ ἔῤῃεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς της ὀρισθῆ ὡς «μνηστὴ τοῦ Οὐρανοῦ.»

Ἡ νῆσος κατὰ τὴν ρωμαϊκὴν ἐποχὴν εἶχεν ὀρισθῆ ὡς νεκρόπολις. Ἐπὶ τῶν πρώτων τῆς Οὐγγαρίας βασιλέων ἀνῆκεν εἰς τὴν δυναστείαν τοῦ Ἀρπάδου γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα (I' ile aux lièvres) Λαγόνησος. Βραδύτερον οἱ βασιλεῖς ὤρισαν αὐτὴν διὰ τὴν ἐαρινὴν των διαμονὴν, πολλὰ δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἰκοδομαὶ ἀνηγέρθησαν, ὡς μέγαλα, ναοὶ καὶ μοναί. Ἄλλ' ἐπεισῶδιον ἀξιοπεριεργον ἐπὶ Βέλα τοῦ Δ' εἶχε μεταμορφώσει τὴν ὄψιν καὶ τὸν προορισμὸν αὐτῆς.

Οἱ βασιλεῖς τῶν μαγυιάρων δὲν εὗρον ῥοδόσπαρτον τὸ Οὐγγρικὸν ἔδαφος, ὅταν ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκαταστῶσιν ὀριστικῶς εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, διότι εἰς πολλοὺς ἐξετέθησαν πολέμους μετὰ τῶν γειτόνων των ἢ ἄλλων ἐπιδρομῶν καὶ τυχοδιωκτῶν. Μετὰ τὴν καταστρεπτικὴν μάχην, ἣτις ἔλαβε χώραν ἐν ἔτει 1241 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σάγλου ἐναντίον τῶν Ταρτάρων, ὁ βασιλεὺς Βέλας ὁ Δ', ἀπηνῶς καταδιώχθει, μετὰ κόπου διεσώθη εἰς τὴν νῆσον Βέλαν ἀπέναντι τῆς Φιούμε. ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἡ οἰκογενεὶά του. Ἄλλ' ἡ καταδρομὴ τῆς τύχης καὶ ἐκεῖ δὲν ἀφῆκεν ἡσυχον τὸν ἀτυχῆ βασιλέα τῶν Οὐγγρων. Αἰφνιδίᾳ νόσος τῷ ἀφῆρπασε ταυτοχρόνως τὰς δύο ἀγγελομόρφους καὶ νεαρὰς θυγατέρας του, — τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὴν Μαργαρίταν. Ἡ σύζυγός του ἦτο τότε ἐπίτοκος. Ὁ δὲ Βέλας ἐν τῇ συκινῆσει του καὶ ἐπὶ τοῦ φερέτρου τῶν ἀπολεσθέντων ἀγγέλων ὑπεσχέθη δι' ὄρκου, ὅτι ἐὰν τὸ ἀναμενόμενον τέκνον του ἦτο θῆλυ, ἤθελε προορισθῆ διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ βασίλισσα Μαρία μετ' ὀλίγον ἔφερεν εἰς τὴν ζῶν θυγατρίον ὄπερ καὶ πρὸ τοῦ βαπτίσματός του ἐκλήθη Μαργαρίτα.

Μετὰ τὴν ἀπαμάκρυνσιν τῶν Ταρτάρων καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὁ Βέλας ἀνεμνήσθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσιν του. Ἀμέσως διέταξε

τὴν ἐν τῇ νήσῳ κατασκευὴν ναοῦ — τῆς Παναγίας, — καὶ ἐν Μοναστήριον. Ἀμφότερα τὰ κτίρια ἀπεπερατώθησαν ἐν ἔτει 1251, ἡ δὲ βασιλόπαις Μαργαρίτα ἄγουσα τὸ ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας της, εἰσῆχθη εἰς τὴν μονὴν τῆς νήσου. Ἡ πριγκίπισσα, ἐθισθεῖσα ἀπὸ τῆς παιδικῆς της ἡλικίας νὰ θεωρῆ ἑαυτὴν «μνηστὴν τοῦ Οὐρανοῦ», κατέστη ὁ τύπος καὶ ὁ ὑπογραμμὸς ἐναρέτου νεάνιδος. Οἱ βιογράφοι αὐτῆς τῇ πλέκουσιν ἐγκώμια ἀρετῆς, καρτερίας καὶ θεοσεβείας. Ὅτε δὲ ἐπιδημία ἐμάστιζε τὴν νῆσον, ἡ Μαργαρίτα ἀνέπτυξε δραστηριότητα ἀκαταπόνητον ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων της καὶ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῶν ἀσθενῶν.

Ἐν ἔτει 1262 ὁ Ὀττοκάρ Β' βασιλεὺς τῆς Βοημίας, ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς Μαργαρίτας, ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸ τῆς γεννήσεώς της μνηστευθεῖσα ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν ταύτην ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀκριβῶς τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀπεράσισε, πιστὴ ἐμμένουσα εἰς ἱεράς ὑποχρεώσεις, νὰ γίνῃ μοναχὴ. Ἐπὶ ἔννεα ἔτη ἔμεινε τοιαύτη τὴν ἐπιθυμίαν της, ἐκφρασθεῖσαν ἐν τελευταίᾳ θελήσει, εἰς ναῖδριον τῆς μονῆς. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ παραδόσεις βρίθουσι θαυμάτων, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν κηδεῖαν της ὁ τάφος αὐτῆς ἔμεινεν ἀνοικτός ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας, καθ' ἃς τὰ πιστὰ πλήθη, προσελκυσθέντα ἐκ τῆς ἀγιότητος τῆς ἀποβιωσάσης βασιλόπαιδος, προσήρχοντο ἐξ ἀπωτάτων μερῶν, ὅπως τὸν ἐπισκεφθῶσι. Πάντα ταῦτα συνετέλεσαν, ὅπως τὸ μέρος, — ἐν τῷ ὁποίῳ ἐβίωσε καὶ ἀπέθανεν ἡ ἐνάρετος Μαργαρίτα, — λάβῃ τὸ ὄνομά της, δι' οὗ καὶ μόνον ἔκτοτε καλεῖται: A Margits ziget, οὐγγριστί, Margaretheninsel, γερμανιστί.

Ἡ Μαργαρίτα ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ὡς ἁγία ἐν ἔτει 1641. Ἀλλὰ πρὸ τούτου τὰ ὀστᾶ αὐτῆς ὑπέστησαν καταδιωγμὸν ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἐν ἔτει 1626, εἰσβαλόντες εἰς τὴν νῆσον ἤρπασαν τὰ κειμήλια τῆς Μονῆς καὶ κατέστρεψαν τὰς οἰκοδομάς· εὐτυχῶς αἱ μοναχὰί ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς προσεγγίσεως τῶν ἀνθρωπομόρφων θηρίων, ἅτινα καὶ ἐπὶ 270 ἔτη οὐδὲλα ἐξημερωθέντα διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου βασανίζουσιν ἤδη τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Κρήτας παρέ-

λαβον τὰ ὁσα τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας καὶ μετέφερον αὐτὰ
κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς Τυρνῶ βραδύτερον δὲ εἰς τὴν ἐν Πρε-
σβούργῃ μονήν.

Ἐὰν κρίνω ἐκ τοῦ τίτλου, ὀφείλω νὰ ὑποθέσω, ὅτι οὗτος
παρέσυρε πλείονας ἀναγνωστρίας ἢ ἀναγνώστας, ὅπως περι-
έλθωσι μετ' ἐμοῦ νοερώς τὴν μαγευτικὴν ταύτην νῆσον. Ἡ
μνηστεία, ὁ οὐρανός, ὁ παράδεισος καὶ μάλιστα ὁ μαργαρί-
της εἶνε θέματα, εἰσερχόμενα εὐκολώτερον εἰς τὴν ἀρμοδιό-
τητα καὶ εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ὠραίου φύλου. Διὰ τοῦτο
πρὸς ὑμᾶς, ὧ φίλταται ἀναγνώστριαι, ἰδιαίτερος στρέφων τὸν
λόγον, ἤδη ὅτε γινώσχετε περίπου τίς ἡ «Μνηστὴ τοῦ Οὐ-
ρανοῦ» καὶ ὅποσον εἶνε ἐπαγωγὸς ὁ «Μαργαρίτης τοῦ Δου-
νάβεως», σὰς ἀπευθύνω εὐχὴν ἐγκάρδιον, ἵνα ταχέως δοθῇ
ὑμῖν ἡ εὐκαιρία, ὅπως ἐπισκεφθῆτε τὸν ἐπίγειον τοῦτον
παράδεισον, ἐξ οὗ καὶ τὰς γραμμὰς ταύτας χαράσσω. Τοῦτο
ἄλλως τε, ὅσον δυσχερὲς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, — ἐν ἐποχῇ μάλι-
στα καθ' ἣν τὸ χρυσοῦν εἰκοσόφραγκον ἔχει τὴν πρὸς τὰ ὕψη
ὀρμητικὴν τάσιν, — εἶνε πάντοτε εὐκολώτερον τῆς ἐγκατα-
στάσεώς σας εἰς τὸν «οὐράνιον» παράδεισον, διότι πρὸς τοῦτο
ἀπαιτεῖται νὰ ἔχητε τοῦλάχιστον τὰ προσόντα τῆς ἀγιότητος
τῆς θυγατρὸς Βέλα τοῦ Δ'. ὅπερ διὰ πολλοὺς εὐνοήτους
λόγους δὲν μοι φαίνεται εὐχερὲς, ὡς καὶ σεῖς πιστεύω θέ-
λετε παραδεχθῆ.

*Ἐγράφη ἐν τῇ νῆσῳ τῆς Μαργαρίτας (πρὸ τῆς Βουδαπέστης) τῇ 29 Ἰουνίου 1896

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΑΡΕΤΟΣ

ΠΟΘΟΣ

Τῇ δεσποινίδι Κ. Α.

ἩΘΕΛΑ νᾶμουν Ραφαήλ, παρθένα, νὰ γνωρίσω,
Ποῦ κρύβεται ἡ ἀφθαστὴ τῆς τέχνης του πηγὴ,
Νὰ πάρω χρώματα καὶ φῶς, γιὰ νὰ σὲ ζωγραφίσω,
Ἄγέρατα τὰ κάλλη σου νὰ μένουνε στὴ γῆ.

ἩΘΕΛΑ νᾶμουν Ἄϊνε, νὰ ἔχω γιὰ θρησκεία
Τὴν ποιησι, τὸν ἔρωτα νὰ ἔχω προσευχή,
Νὰ ἐξιστορῶ αἰώνια μὲ ἄλλη γλῶσσα, θεία,
Ταῖς χάραις σου ταῖς σπάνιας ποῦ κρύβεις στὴ ψυχῇ.

ἩΘΕΛΑ, κόρη, νᾶμουνα, Φειδίας, γιὰ νὰ φθάσω
Τὴ θεία ὀμορφιά ἐκεῖ ἕψηλα στὸν οὐρανό,
Νὰ πάρω ἀχτίνα καὶ πνοὴ σ' ἀλάδαστρο νὰ πλάσω
Τ' ὀλόχυτό σου τὸ κορμὶ γιὰ νὰ τὸ προσκυνῶ.

ἩΘΕΛ' ἀκόμα νᾶμουνα Μπετόβεν, νὰ ὀρίζω
Τοὺς ἤχους ὅπου ψάλλονται στὸ δῶμα τ' οὐρανοῦ,
Ἄπὸ τὰ χεῖλη Χερουβειμ εἰς ἕσμα νὰ τονίζω
Τοῦ ἔρωτά μου τοὺς παλμούς, τὴν ἔμπνευσί τοῦ νοῦ.

ἩΘΕΛΑ νᾶμουν ὅλα αὐτὰ μαζί, γλυκεῖα παρθένα,
Εἰς κόσμους αἰθεροπλαστοὺς μὲ σὲ πάντα νὰ ζῶ,
Γιὰ μᾶς τὰ δυὸ νὰ λάμπουνε τᾶστρα τ' ἀσημωμένα,
Καὶ μόνο μου ἀντιζήλο νὰ ἔχω . . . τὸ Θεο !

Σέριφος, 1896.

Α. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Η ΤΡΙΧΑ

ΚΩΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ [σοβαρῶς]

Ο ὠρολόγιον τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν θὰ ἐσήμανε τὴν ἐνδεκάτην, ἐὰν δὲν ἦτο γαλασμένο. Ἡ σελήνη θὰ ἐφώτιζε τὰς ὁδοὺς, ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐκείνης δὲν παρενέβαινον μελανὰ νέφη. Οἱ φανοὶ τῆς πόλεως θὰ ἦσαν ἀνημμένοι, ἐὰν ὁ Καζαμίας δὲν ἔλεγε ψεύματα εἰς τὸν κύριον Δήμαρχον ὅτι θὰ ἔγωμεν σελήνην. Οὕτως θὰ ἐβασίλευεν σιγὴ νεκρική καὶ σκότος βαθύ θὰ ἐπεκάθητο τῶν Ἀθηνῶν, ἐὰν τὸ ὑπόκοπον βῆμα μυστηριώδους ἀνδρός, μελανὰ ἐνδεδυμένου, δὲν διεσκέδαζε πῶς τὴν σιγὴν καὶ τὸ σιγᾶρον τοῦ τὸ σκότος. Ὁ ἄγνωστος οὗτος ἐβάδιζε ψηλαφητεὶ καὶ δειλῶς ὡσεὶ ὀδεύων πρὸς κρημνόν. Τὸ βῆμά του ἀσταθές καὶ ἀμφίβολον ὁμοίαζε τὸ βῆμα οἰνώφυλος κινδυνεύοντος ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ κατασυντριβῇ. Καὶ ὅμως ὁ ἀνὴρ αὐτὸς οὔτε οἰνώφυλος ἦτο οὔτε παραλυτικός, ἀλλ' Ἀθηναῖος φρόνιμος, λαθὼν τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα μέτρα κατὰ τῶν ὁδῶν μας, διότι ἐγνώριζεν ὅτι πρὸ πολλοῦ παρῆλθον αἱ παραμοναὶ τῶν δημαρχικῶν ἐκλογῶν. — Ὁ μυστηριώδης αὐτὸς ἄνθρωπος, περιβεβλημένος τὸν σκοτεινὸν τῆς νυκτὸς μανδύαν, ἐπροχώρει ὀλονὲν διασχίζων τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐλευθερίας. Ἐπροχώρει παρακολουθούμενος κατὰ βῆμα ὑπὸ σκιᾶς, ὅρα τῆς μόνον κατὰ τὴν λάμψιν τοῦ σιγᾶρου του. Ποῖος ἦτο ὁ ἄγνωστος αὐτὸς καὶ τίς ἦ σκιά ἐκείνη; !! Ἀστυνομικός τίς ὑπάλληλος; Βεβαίως ὄχι κατὰ ταυτὴν ὥραν. Ἀφεύκτως λοιπὸν ἦ κακοῦρογός τις ἢ λωποδύτης ἢ ἥρωας, ἀψηφῶν τοὺς δύο πρώτους, ὅστις ἐπροχώρει πάντοτε, τίς οἶδε ποῖας σκέψεις ἀκολουθῶν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιμόνου ἐκείνης σκιᾶς. Τέλος φθάει πρὸ πυργίσκου τινός, εὐρισκομένου ἐπὶ ἀνωμόμου στενωποῦ σκοτεινοτέρως τοῦ σκότους καὶ μυστηριωδέστερας τῆς σιγῆς. Κροτεῖ τρεῖς διὰ τῶν χειρῶν. Ἀκούεται τριγμὸς παραθύρου. Τὸ παράθυρον ἀνοίγεται, καὶ φωνὴ μόλις ἀκουσμένη ἐρωτᾷ — Τίς; — Ἐγώ. — Γεώσ-

γιε; — Ναί. — Ἀνάμεινον. Ἡ φωνὴ ἐσβέσθη. Τὸ παράθυρον ἐκλείσθη. Καὶ ὁ ἄγνωστος γονυπετήσας ἠύχαρίσθη τὸν Θεόν, διότι διῆλθε ὀλόκληρον Ἀθηναϊκὴν πλατεῖαν ὑγιής καὶ ἐνδεδυμένος... ἀφοῦ δὲν τὸν ἔγδυσαν. Μετ' ὀλίγον ἀνοίγεται ἡ θύρα πρὸς ἣν αὐτὸς βραίνει. Διαβραίνει τὸν οὐδὸν τῆς. Ἀναβραίνει μίαν κλιμακὰ καὶ ἐμβαίνει εἰς δωμάτιόν τι, ὅπου ἀνεμένετο. Εἰς δὲ τὸ φῶς τῆς λυχνίας ἐφάνη ἡ μορφή τοῦ ἀγνωστού. Ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος ἦτο... ἡ ἀφεντιά μου. Καὶ ἡ σκιά ἐκείνη... ἡ σκιά μου.

Μάλιστα, κύριοι, ἤμην ἐγώ, ὁ ἥρωας τοῦ μυθιστορήματος, τὸ ὅποιον θ' ἀκούσετε καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἔχει παρὰ τέσσαρα πρόσωπα. Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν εἶμαι ἐγώ, μὲ βλέπετε καὶ εἶναι περιττὴ πᾶσα περιγραφή. Τὸ δεύτερον εἶναι ἡ πυργώδης σπινα, περὶ ἧς δὲν θὰ σᾶς εἴπω πολλὰ ἵνα μὴ τὴν ἐκθέσω, ὡς ἐχέμυθος σεβόμενος τῶν πατέρων μας τὴν συμβουλὴν «ὄνομα καὶ μὴ χωριό» δι' αὐτὸ δὲν σᾶς λέγω τὸ χωριὸ τῆς, ἀλλὰ μόνον τὸ ὄνομά τῆς. Καλεῖται Ἀλκινόη Νεκταριάδου. Φαντασθῆτέ τὴν ὠραίαν ὅσον δύνασθε, πάντοτε ὅμως μὲ μαῦρα μαλλιά. Τὸ τρίτον εἶναι ἡ σύζυγός μου, τὴν περιγραφήν τῆς ὅποιος ἀφίωμ εἰς τὸν πενθερόν μου, διδάσκαλον μετὰ τὰ ὄλα του, ὁ ὅποιος συνιστᾷ αὐτὴν πρὸ τοῦ γάμου μας ἔλεξέ μοι τάδε: «Ἡ θυγάτηρ μου, ἀγαπητέ μοι, εἶναι γένους θηλυκοῦ...» εἶχε δίκαιον. «Ἀριθμοῦ ἑνὸς μόνου εἶναι κάτοχος, τοῦ λαχείου τῶν ἀρχαιοτήτων, τὸν προτιμᾷ δὲ ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ λαχεῖα ἐκ προκαταλήψεως, διότι τὰ ἐθνικὰ καὶ τὰ σύμβετα ἐκ τοῦ τρίβω, μετρω κ.τ.λ. σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν εἰς ἃ, ὅπερ συνήθως εἶναι στεροτηκόν, δι' αὐτὸ μισεῖ καὶ τὸν κανόνα αὐτὸν πλὴν τοῦ πανιερωτάτου, τὸν ὅποιον ἀγαπᾷ, διότι ὁ Δεσπότης ἔχει τὴν δύναμιν ἐκτός τῶν ἄλλων νὰ ἀναθιβάσῃ καὶ τὸν τόνον του (στενάζων) ὦ δέσποτα!! — πτώσεως; Ἄ! εἰς τὰς πτώσεις τῆς εἶναι ἀνώμαλος, ἰδίως κατὰ τὰς πλαγίας, ἀπαντᾷται δὲ ἐν πάσει πτώσει, ἀλλὰ πολὺ ἐνδοτικῇ καὶ κλίσεως... μίαν μόνον κλίσιν ἔχει, εἰς τὴν γραμματικὴν, διακρίνεται δὲ εἰς τὴν ἐτοιμολογίαν. «Ἐάν, φίλε μου,» μοῦ λέγει «ἐξετασθῶ ὡς ρῆμα εἶναι διαθέσεως παθητικῆς, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον δέχεται τὴν ὑπὸ ἄλλου προσώπου προσερχομένην ἐνέργειαν, ἥτοι πάσχει. Φωνῆς, λίαν ἐνεργητικῆς χρόνου; Μᾶ... εἶναι εἰκοσιπενταετής καὶ συζυγίας, τῆς πρώτης μετὰ τὸν γάμον σας, φρονεῖ δὲ ὅτι αἱ τρεῖς συζυγίαι εἶναι ὀλίγαι, αἱ ἐπιτρεπόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου, βασισθέντος ἐπὶ τῶν τριῶν συζυγιῶν τῆς γραμματικῆς. Αἱ προθέσεις τῆς εἰσι-

καλαί. Ἀρέσκειται πολὺ εἰς τοὺς συνδέσμους, πρὸ πάντων τοὺς συμπλεκτικούς καὶ δι' αὐτὸ ἀγαπᾷ καὶ τὸν μὲν καὶ τὸν δέ. Ἐκ τῶν ὀνομάτων προτιμᾷ τὰ γένους ἀρσενικοῦ ὡς οὐσιαστικά, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ θηλυκὰ εἶναι ἀφηρημένα. Βλέπετε ὅτι τὸ γουστοτης εἶναι ἀντίθετον τοῦ ἰδιοῦ μου. Προσθέτει δὲ ὅτι «εἶναι ψιλὴ μὲ ὀξεία ν ῥίνα. Ἐχει δα σεῖαν κόμην καὶ βαρεῖαν τὴν χεῖρα» Δυστυχῶς λαμβάνω συχνότατα ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας αὐτῆς. Ἐξακοῦθεῖ ὅτι «ὀνομάζεται Γεωργία καὶ ὑπανδρευομένη σὲ τὸν Γεώργιον θὰ ἔχη τὸ α μακρὸν ὡς ἔχουσα τὸ ἀρσενικὸν δευτερόκλιτον. Γεώργιος — Γεωργία, Μάριος — Μαρία. Ἐκτὸς τούτου, φίλε μου, ὡς ψιλὸς θὰ ἀγαπηθῆς πολὺ, διότι ἡ Γεωργία παροξύνεται. . . . ὅταν τῆς προτείνω κοντὸν σύζυγον καὶ μοῦ εὐλόγησεν ὅτι ἅμα αὐτῇ ὡς μακρὰ εὐρεθῆ πρὸ βραχέος. . . . θὰ περισπᾶται. . . . περὶ τὴν εὐρεσιν ἄλλων ἀνδρῶν, ὅπερ ἄτοπον. Τέλος χαριτολογῶν διδασκαλικῶς ἐπιλέγει περὶ παραγωγῆς: Ἡ ῥίζα πάντοτε τῆς οἰκονομείας εἶναι ἡ γυνή, τῆς ἰδικῆς σου θὰ ἦναι ἡ κόρη μου, σὺ δὲ ἡ κατὰ λέξεις, διότι βεβαίως ὁ σύζυγος εἶναι ἡ κατὰ λέξιν πάσης γυναικός. Λοιπὸν κατὰ τοὺς γραμματικούς κανόνες: Ὅταν τὸ πρόσωπον πράττει τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης ποθούμενον σχηματίζονται τὰ παραγωγά, ἅτινα λέγονται τοῦ πράττοντος. . . . Ἦγουν θὰ ἦσαι τὸ ποιητικὸν αἴτιον τοῦ ὁποῖου ἡ ἐνέργεια ἐπιφέρει ἀλλοιωσίν τινα. . . . τούτεστι τὸν ἀναδιπλασιασμόν, ὃν ἀπαίτει πάντοτε ὁ παρακείμενος. . . . σύζυγος τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῆς συζύγου, ὅστις συντελεῖ εἰς τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν μειῶν τῆς οἰκονομείας. . . . δηλαδὴ εἰς συλλάβην. . . . τούτεστι ν ὅταν γίνῃ συλλαβικὴ ἡ ὕψησις, ὅτε ἡ γυνὴ εἶναι δυτικὸν ἄριθμόν, θὰ ἔχη παράγωγα σημαίνοντα τὸ πρόσωπον. Ἐξήτησα εὐκοιέστερον τὸν τρόπον τῆς παραγωγῆς, ἀλλ' ἀπῆλθε γελῶν καὶ λέγων μοι ὅτι «τὰ εὐκόλως ἐννοούμενα παραλείπονται.»

Ἐγνωρίσατε λοιπὸν καὶ τὴν γραμματικοτραπήν γυναικῶν μου. Εἶναι διδασκαλικώτερα τοῦ πατρός τῆς. Ἄγνωθ δὲ διὰ τίνος λογικῆς καὶ αὐτὴ ἀναμιγνύει παραδόξως πᾶν τοῦ τὴν γραμματικὴν. Δέχεται ἐπὶ παραδείγματι ὅτι δὲν εἶνε πνεῦμα, μόνον διότι ἄχεται ἀπὸ συμφώνου τὸ ὄνομά τῆς ὅτι ἐπειδὴ ἔχει τὴν λήγουσάν τῆς μακρὰν ἢ προπαρλήγουσάν τῆς δὲν τονίζεται, καὶ ἂν εὐρεθῆ μουσικός τις νὰ τὴν τονίσῃ, κατ' ἀνάγκην πρέπει κακὸν χρόνον νὰ γῆ. . . ἡ γυναικῶν μου. Τρώγει τὸ νόσον πα-

στοὺς συχνότατα ἵνα μὴ πάθῃ ἀτονίαν. Ἐκτὸς αὐτῶν εἶναι ἱκανὴ νὰ μοῦ τῆς βρέξῃ εἰς τῆς πῶ πᾶς ἔχω φαγωμένα καὶ ὄχι πέφαγα ἢ εὐλόγηκα, ἢ ὅτι ἔχω πιεῖ καὶ ὄχι πέποκα. Τοιαύτην λοιπὸν σύζυγον φεύγων εὐρέθην εἰς τῆς Ἀλκινόης, ἣτις ἔχει καὶ μικρὸν δωδεκαετῆ ὑπηρέτην Ἄγγελον καλούμενον, ὅστις εἶναι τὸ τέταρτον πρόσωπον τῆς διηγήσεώς μου. Εἰσῆλθον, καὶ ἔλεγον ἐν τῷ δωματίῳ τῆς. Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὅπισθεν μου. . . . Ἐφθασα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ μέρος ἐκείνου τῆς διηγήσεως, τὸ ὅποιον οἱ πλεῖστοι μυθιστοριογράφοι περιέγραψαν μὲ δύο σειρὰς ἀπὸ τελείας. ὁ δὲ Οὐγκὼ ἔθεσεν ἄγγελον πρὸ τῆς θύρας μειδιῶντα καὶ φέροντα τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη. Καὶ ἐγὼ λοιπὸν ἔθεσα τὸν Ἄγγελον. . . . τὸν ὑπηρέτην τῆς, ἔξωθεν τῆς θύρας, φέροντα τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη συχνότατα, διότι ἔτρωγε πᾶσα τέμπο καὶ κατέγινα μετὰ τῆς Ἀλκινόης εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν τελείων, τὰς ὁποίας ἀφοῦ ἐθέσαμεν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἱστορίας μας, ἐχωρίσθημεν. Μετὰ πέντε λεπτὰ ἤμην ἀπέναντι τῆς συζύγου μου. Ἐπὶ τῆς τραπέζης εἶδον ἕνα καλάμι ἰνδικόν, ἀπὸ μασταῶν ἠθροσθὲν ἐπὶ τῆς βραχέως μου. Εφροθῆθην. — Ποῦ ἦσουν, μοῦ λέγει τέτοια ὥρα. Εἶναι τρεῖς. — Ὅχι, τῆς ἀπαντᾷ, εἶναι μία λέγουσα ὅτι εἶναι τρεῖς κάμνεις χρονοκὴν ὕψησις. — Ἔστω ἄλλ' αὐτὸ τί εἶναι στὸ μάγουλό σου; Καὶ ἐγὼ — Μά. . . μου. . . Ἄ! εἶναι καλὴ ποῦ κτύπησα στὴν πόρτα χθὲς τὸ βράδυ καί. . . . — Στὴ πόρτα; Καλὰ, ἀλλ' αὐταῖς τῆς πούδραις, ποῦ κτύπησες καὶ τῆς κόλλησις στὸ ροῦχό σου; — Ἄ! αὐταῖς εἶναι. . . νὰ, ποῦ. . . εἶναι. . . ποῦ. . . — Ποῦ; . . . — Νὰ, ἐπῆξα στὸν μπαρμπέρην, ἀδερφέ, καὶ θὰ μὲ λέρωσε, δὲν βλέπεις ποῦ εἶμαι φρεσφοροισμένος!! Καὶ μ' ἐπλησίαζεν ὀλονέν, καὶ μὲ ἐξήταζεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἦρχισα νὰ τρέμω, βλέπων τὸ καλάμι ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ διανοούμενος ὅτι ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ ἀποδεικτικὸν τι τῆς ἐνοχῆς μου, δὲν εὐρίσκει ἐπὶ τοῦ ὤμου μου μαῦρην τρίχα. Ἡ σύζυγός μου εἶναι ξανθὴ. Ἐσκέφθην τὴν γραμματικὴν, μήπως δι' αὐτῆς τῆς ἀποσπάσω τὴν προσοχὴν καί. — Ἡ θορὴ, τῆς λέγω, εἶναι γένους θηλυκοῦ. . . — Τὴν βλέπω, μοῦ ἀπαντᾷ, διότι εἶναι μακρὰ. ἀλλὰ τίος θηλυκοῦ εἶναι; εἶπέ μου ἀμέσως, ποῦ κάθεται; θέλω τὸν τοπικὸν προσδιορισμόν! Καὶ ἔβλεπε τὸ καλάμι ἀγρίως. Μὲ περιέχουσε ψυχρὸς ἰδρῶς. Αὐτὴ δὲ ἀφορίζουσα ἐξ ὀργῆς ἐφώνησεν ὅτι αὐτὴ εἶναι ἀνώμαλος συζυγία, ἣτις γίνεταί δι' αὐτῆς μετὰ θεσπῶς μου εἰς ἔξον ἔδαφος, τοῦ ὅπου ἡ μετοχὴ εἶναι κατὰ γορημικὴ καὶ γίνεταί αἰτία νὰ πάσχη ἡ ἰδικὴ τῆς ἐκθλιψίν. . . . σύζυγος καὶ ἡ κρᾶσις τῆς δὲν ἐπιτρέπει τοιαύτας ἀνωμαλίας. Τέλος τῆ ὑπέμνησα

ὅτι τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ ὅτι κατὰ τὸν κανόνα ἐνίοτε τὰ σύνθετα χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά των. Ἄλλ' αὐτὴ (σοβαρῶς) μετὰ τρεμύσης χειρὸς καὶ παλλούσης καρδίας λαμβάνει τὸν κάλαμον... ἀπὸ τὸ τραπέζι... ἵνα μοῦ ἐκφράσῃ.... τὴν πρὸς τὸν κανόνα αὐτὸν ἀποστροφὴν τῆς.

Τὸ ὠρολόγιον τῆς Πλατείας Ψυρρῆ ἐκτύπησε μίαν ὥραν καὶ ἡ γυναῖκά μου δύο μπαστουναῖς ἐπὶ τῆς βράχειός μου, αἵτινες με ἐδίδαξαν νὰ ἐκλέγω ἄλλοτε γυναῖκας με μαλλιὰ χρώματος τῶν μαλλιῶν τῆς συζύγου μου.

I. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Σ' ΕΝΑ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟ

ΧΟΡΤΑΞΕ ἂν θές τὸ μίσος σου σ' ἐμένα,
 Ρούφηξέ μου τὸ αἷμα 'ς τὴ στιγμή,
 Ὅταν φραγμὸς ἐγένηκε σ' ἐμένα
 Μία ταπεινὴ καὶ δύστυχη ζωὴ.
 Δὲν κρύβουμαι ἀπὸ πίσω ἀφ' τὰ παιδιὰ μου,
 Ἐμπρὸς 'ς τὸν ἥλιο ἐγὼ σὲ καρτερῶ,
 Γένου λεοντάρη ἀνήμερο μπροστά μου
 Μ' ἀνέκφραστη ἡσυχία θά σὲ θωρῶ.
 Ἡ τρομερὴ τοῦ κόσμου ἀνεμοζάλη
 Δέ μοῦ γέρνει τὸ μέτωπο 'ς τὴ γῆ,
 Οὔτε 'ς τὸν πλάστη κλίνω τὸ κεφάλι,
 Μὰ μόνο 'ς τὸ φτωχό, 'ς τὴν ἀρετὴ.
 Σπάραιέ μου τὸ δύστυχο τὸ σῶμα,
 Κάμε νὰ χύσω δάκρυα θλιβερά,
 Κράξε σιμὰ σου τὰ παιδιὰ μου ἀκόμα
 Γιά νὰ αἰσθανθῆς περισσότερη χαρά.
 Κι' ἔταν θά βόσκης μεσ' 'ς τὰ σωθικά μου
 Θὰ σηκῶσω τὰ χέρια 'ς τὴ στιγμή,
 Νὰ ξερριζώσω μόνος τὴν καρδιά μου
 Νὰ 'ς τὴ ρίζω 'ς τὸ πρόσωπο μ' ὀρμή.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ

ΣΟΦΟΚΛΗΣ Κ. ΒΟΥΡΝΑΖΟΣ
 Ο ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΤΗΣ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ

Μιτυλήνη, Ἰούλιος τοῦ 1896

Φίλιτάτέ μοι κύριε Σκόπε

ἘΝΑΝΤΙΠΡΗΤΩΣ ὁ βίος τῶν εὐγενῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἀφιερῶθησαν ὀλοψύχως καὶ εἰργάσθησαν ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ δέον νὰ ὑπόκειται εἰς αἰὲ ὑπόδειγμα ἀμίλλης καὶ μιμήσεως τοῖς ἐπιγενεστέροις. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑμέτερον κάλλιστον **Ἡμερολόγιον**, τὸ τὸσφ γνωστὸν καὶ προσφιλὲς ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, προτίθεται οὐ μόνον τὴν φιλολογικὴν φυσιογνωμίαν ἐκάστου ἔτους νὰ παρέχῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς τοὺς ἔξω Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐργάτας τῆς κοινωνικῆς προόδου νὰ γνωρίζῃ ἐκάστοτε εἰς τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον διὰ τῆς καταχωρήσεως τῶν εἰκόνων των, νομιζῶ ὅτι ἐν τῇ βιογραφικῇ πινακοθήκῃ τοῦ προσεχοῦς Ἡμερολογίου τοῦ 1897 ἐπαξίως δύναται νὰ καταλάβῃ θέσιν τινὰ καὶ ἡ συμπαθὴς καὶ ἀγαθὴ μορφή τοῦ ἀειμνή-

Κ. Θ. ΣΚΟΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1897

21

στου ευεργέτου τῆς Μιτυλήνης Σοφοκλέους Κ. Βουρνάζου, (*) οὗ σύντομον βιογραφίαν παρατίθημι ὡς.

Ὁ αἰοίδιμος Σ. Βουρνάζος, γόνος τῆς πλουσίας καὶ ἐπὶ ἀγαθοεργίας διαπεφάσας καθ' ἅπασαν τῆς Λέσβου γνωστῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη τὴν 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1853. Διανύσας ἐνταῦθα τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς, πεπρωκισμένος δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ ἀγωγῆς δι' ἄκρας νοημοσύνης καὶ φιλομαθείας, μετέβη εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Νομικῆς. ἦν δέκοψε μετὰ διετὴ φοίτησιν, ἀπελθὼν τῇ ἐπιμονῇ παροτρύνσει τοῦ πατρὸς του εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς πρακτικώτερον στάδιον, εἶτα δὲ εἰς Ὀθησόν, συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ αὐτόθι ἐγκρίτου ὁμογενοῦς κ. Ἀλεξ. Λάτρη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐπανακάμψας ἐν Μιτυλήνῃ, ὅπως τακτοποιήσῃ τὴν μεγάλην περιουσίαν, τὴν κληρονομηθεῖσαν αὐτῷ καὶ τοῖς νεωτέροις αὐτοῦ ἀδελφοῖς, εἰργασθῆ καὶ ἔδρασε κοινωφελῶς ὑπὲρ τοῦ τόπου, ὡς Ἐφορος τῶν Σχολείων, ὡς Δημογέρον, κλπ. Ἐφρόντισε παντὶ σθένει νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ οἱ δύο νεώτεροι αὐτοῦ ἀδελφοί, οὓς ἐλάτρευε τρυφερώτατα. Συμπαθῆς τὸ ἦθος, ἀγαπητὸς τοὺς τρόπους, εὐλακρῆς τὸν χαρακτήρα, εἶχε πάντοτε ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν καὶ τὸ βλαάντιον ὑπὲρ τῶν πασχόντων, πρὸς ἀγαθοεργίαν, πρὸς γενναίας πράξεις, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Ἄτυχῶς, ὕπουλος νόσος ὑπέσκαψε τὴν υἰείαν τοῦ πεφιλημένου ἀνδρός, ὅστις ἦτο σέμνωμα ἀληθῆς τῆς κοινωνίας μας. Καίτοι συνειδῶς τὸ ἀνίαντον αὐτῆς, ἀνέμενε μετὰ φιλοσοφικῆς ψυχραιμίας τὸ μοιραῖον τέλος, ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἐκπληρώσας ἐν τῷ κόσμῳ ὅ,τι τῷ ἐπέβαλλεν ἡ συνείδησις, ἔμελλεν ἡσυχος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινῆς ἡμῶν μητρὸς. Ἐνθυμοῦμαι ὅταν πρὸ ἐτῶν τὸν συνήντησα ἐν Ἀθήναις ἐπιστρέφοντα ἐκ Καίρου, ὅπου εἰς μάτην τῇ συμβουλῇ τῶν ἱατρῶν εἶχε μεταβῆ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς υἰείας του, μὲ ποίαν φιλοσοφικὴν γαλήνην μοὶ ἔλεγεν ὅτι: «εἶναι καταδικασμένος εἰς θάνατον καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του διὰ νὰ ταφῇ ἐκεῖ, πλησίον τοῦ πατρὸς του.» Καὶ πράγματι μετ' ὀλίγον χρόνον, τὴν 24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1889, ἐπέτειον τῆς γεννησεῶς του, ἀπέθανε κληροδοτήσας ἅπασαν τὴν ἐξ εἰκοσάκχι λιλίω ν τ ο υ ρ κ ι κ ῶ ν περιουσίαν του ὑπὲρ τῶν κπαιδευτικῶν καταστημάτων Μιτυλήνης.

*) ΣΗΜ. Δ. Η.—Τῇ ἀληθείᾳ ὀφείλομεν χάριτας εἰς τὸν ἐν Μιτυλήνῃ κάλλιστον φίλον κ. Ἀριστείδην Μάνδραν, παρασχόντα ἡμῖν τὴν εὐκαιρίαν νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν εἰκόνα καὶ σύντομον βιογραφίαν τοῦ αἰοίδιμου καὶ εὐλοεῦς τέκνου τῆς Μιτυλήνης.

Σύμπασα ἡ πόλις ἐπένησε τὴν στέρησίν του, ἡ δὲ Ἐφορεία τῶν Σχολείων, γεραίρουσα τὴν μνήμην τοῦ μεγαθύμου ἀνδρός καὶ διερμηνεύουσα τὴν ἐκχειλίζουσαν κοινὴν εὐγνωμοσύνην, ἀνεκήρυξεν Μ ἐ γ α ν Ε ὑ ε ρ γ ἔ τ η ν, ἀπεφάσισε δὲ καὶ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος, ὃν καὶ φιλοτεχνήθηνα ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου γλύπτου Μπονάου ἔστησε πρὸ τοῦ περικαλλοῦς μεγάρου τοῦ Γυμνασίου, ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς ἐν τῷ περιβάλλῳ τοῦ Νοσοκομείου προτομῆς τοῦ αἰεμνήστου θεοῦ του Σοφοκλέους Π. Βουρνάζου, εἰς ὃν, διαθέσαντα ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ κοινῷ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του, ὀφείλεται καὶ τὸ νοσοκομεῖον μετὰ τῶν προσαρτημάτων του.

Διὰ τοῦτο λίαν εὐλόγως ἡ ἐορτὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ αἰοίδιμου ἀνδρός ἐγένετο πάνδημος καὶ μεγαλοπρεπῆς τὴν 30 Ἰανουαρίου 1896, εὐλογοῦσας ὅλης σχεδὸν τῆς νήσου τὴν ἱεράν μνήμην καὶ τὸ ἀγαπητὸν ὄνομα τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Σοφοκλέους Κ. Βουρνάζου.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΑΝΔΡΑΣ

ΠΟΙΚΙΛΑ

Εἰς τέσσαρα πράγματα μὴ δίδῃς πίστιν: εἰς γυναῖκα, ποῦ κλαίει· εἰς ἄνδρα ποῦ ὀρκίζεται· εἰς ἵππον ποῦ ἰδρώνει· καὶ εἰς σκύλον ποῦ ἀσθμαίνει.
[Ἱταλικὴ παροιμία]

Εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς εἰς εἶνε ὁ νικητὴς καὶ χίλιοι: οἱ ἠττημένοι.
[Δελφί]

Δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀγαπῶσι, τὸ ἦμισυ τῆς εὐτυχίας τοιν εἶνε νὰ τοὺς ἁγισμονῇ ὁ κόσμος.
[ὁ ἴδιος]

Κάμε τοῦ λαοῦ καλὸ νὰ σηκωθῇ νὰ φύγῃ.
[Δημῶδες παροιμία]

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

ΜΙΑΝ φοράν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν βουλευτὴς τις ἀγορεύων ἀνέφερε πρὸς ἐπίρωσιν τῆς γνώμης του καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, προσέθηκε δὲ ἀμέσως μετὰ τὸν ἐμφαντικὸν τόνον τῆς φωνῆς του :

— Καὶ γνωρίζετε, κύριοι, τί ἦτο ὁ Μέγας Ναπολέων ;

Ἡ Βουλὴ ἔμεινεν ἐμβρόντητος· δὲν συνίστατο βεβαίως ἀπὸ ἰστορικοῦ ὡσὰν τὸν Θιέρσον ἢ ὡσὰν τὸν Ράγκε, ἀλλὰ τέλος πάντων κατὰ ἐγνώριζον καὶ αὐτοὶ διὰ τὸν ἄνδρα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ ἡ δόξα ἐπλήρωσαν ὀλόκληρον τὸν αἰῶνά μας. Καὶ ὅμως ἤρωτων ἂν τὸν ἐγνώριζον ! Τίς οἶδεν ὅμως ; ἴσως ἦτο κανὲν ἥρωτικὸν σχῆμα καὶ ὁ ῥήτωρ τὸ μετεχειρίζετο διὰ νὰ ἐκφέρῃ ὄρισμὸν τινα εὐστοχον καὶ πρωτότυπον, ἐξ ἐκείνων ὅπου ἀφίουν ἐποχὴν.

Καὶ ὁ ῥήτωρ ἀφοῦ ἐσιώπησεν ἐπὶ στιγμὴν, ἀνανεῶν ἔπειτα καὶ βλέπων τοὺς συναδέλφους του διὰ μέσου τῶν στοργικῶν μαύρων διοπτρῶν του, μετῆθος αὐτάρεσκον ὡς σοφὸς διδάσκαλος ἐναθρονομένος ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ τῶν μαθητῶν του, κατήνεγκεν ἔπειτα σφοδρῶς τὴν πυγμὴν ἐπὶ τοῦ βήματος, ὡς συνειθίζει, καὶ ἀπήγγειλε μετὰ στόμφον τοὺς ἐξῆς ἀξιωματικῶς λόγους :

— Ὁ Μέγας Ναπολέων, κύριοι, ἦτο . . . μέγας ἄνθρωπος !

Καὶ ὅμως τὸ ὁμολογῶ, ἀφοῦ ἀνέγνωσα περὶ τοῦ μεγάλου Κορσικανοῦ ὅ,τι ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσω, τὸν Θιέρσον καὶ τὸν Βάλτερ Σκῶτ, τοὺς στίχους τοῦ Οὐγκῶ καὶ τοῦ Ἄϊνε, τοῦ Βερνιζέρου καὶ τοῦ Μαντζόνι, τοῦ Αὐγούστου Μπαρμπιέ καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, (ὅστις ἀπὸ πολλῶν ἐνθουσιασμῶν τοῦ ἀπέδωκε καὶ ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν) καὶ τ' Ἀπομνημονεύματα τῆς Ἁγίας Ἐλένης καὶ τὸ κατηγορητήριον τοῦ Λανφρέ καὶ τὴν ἀνατομικὴν ἀνάλυσιν τοῦ Ταῖν καὶ τόσα ἄλλα παρεμπόπτοντα, ἅτινα δὲν ἀναφέρω, διὰ νὰ μὴ φανῶ ἐπιδεικνύων πολυμάθειαν, καὶ ἀφοῦ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐσχημάτισα γνώμην καὶ ἠθέλησα νὰ τὴν

διατυπῶσω ἐν μιᾷ φράσει συνοπτικῇ καὶ εὐγλώττῳ, καθὼς ὁ ἀπλοῦς ἐκεῖνος Μασσαλιώτης ὅστις, ἀφοῦ κατέγεινεν ἐπὶ πολλὸν χρόνον ν' ἀναγραματίσῃ τὰς Cesar l' empereur δὲν εὗρεν ἄλλον ἀναγραμματισμὸν εἰμὴ τὸ l' empereur César, κατέληξα μετὰ πολλὰ εἰς τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ ἔκφρασις ἢ διερμηνεύσασα πιστότερον τὴν ἰδέαν μου ἦτο αὕτη ἐκείνη ἢ ἀφελῆς τοῦ ἑλληνος βουλευτοῦ :

— Ὁ Μέγας Ναπολέων ἦτο . . . μέγας ἄνθρωπος !

Ἄλλ' ἀποδῶμεν ἐκάστῳ τὸ οἰκεῖον. Διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ἐξόγου ταύτης φράσεως δὲν δυνάμεθα νὰ καυχήθωμεν οὐδ' ἐγώ, οὐδ' ὁ ῥήθεις βουλευτής. Ἡ δόξα ἀνήκει εἰς τὸν μέγαν Ἐξαρχόπουλον. Πολὺ πρὶν ἢ ἀπαγγελθῆ ἡ φράσις εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινοβούλιον, τὸ σέμνωμα αὐτὸ τῆς Ἀμοργοῦ εἶχε γράψαι τὸν περιβοητὸν καὶ ἔμπλεον Ὀλυμπίου μεγαλείου στίχον :

Ναπολέω, Ναπολέω,
Εἶσαι μέγας ! ἐγὼ σοῦ τὰ λέω !

* *

Ἄνδρὸς χαρακτήρ ἐκ λόγων γνωρίζεται. Ἄλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ἐτι περισσότερον. Ἐν τῇ μονῶσει, ἐν ἣ ἠγράφεται ἡ ἐπιστολὴ ὁ ψυχικὸς χαρακτήρ μὴ δεσμευόμενος ἐξ ἀμέσων ἐντυπώσεων, περιβάλλεται καὶ αὐτὸς τρόπον τινὰ τὸν κοιτωνίτην του, ὅσον δὲ ἐπιτετηθευμένον καὶ ἂν ἦεν τὸ ὕφος, διαφαίνεται, ἐν μέρει : τοῦλάχιστον, γυμνός.

Ὁ Ναπολέων ἔγραφε σπανίως κατὰ τὸ κυρίως αὐτοῦ ἐνεργὸν στάδιον ἄνθρωπος δράσεως κατ' ἐξοχίαν, δὲν ἠρέσκετο νὰ κατατρίβῃ τὸν καιρὸν τοῦ γράφω, εἰμὴ ὅτε καὶ διὰ τῆς γραφίδος ἐδημιούργει. Συγγραφεὺς ὑπῆρξε κατὰ τὴν πρώτην του νεότητα, γράψας πραγματείας καὶ διηγήματα, φέροντα τὴν σφραγίδα τῆς ἐπιτετηθευμένης αἰσθηματικότητος τῆς ἐποχῆς του ὅτε οὐδὲν ἀκόμη προεμήνυε τὸ μεγαλεῖόν του. Ἀπέθηκε τὸν κάλαμον τοῦ ἐνδόξου του σταδίου, ὅτε κατὰ τὸν Οὐγκῶ

Dejà Napoléon perçait sous Bonaparte,

τὸν ἐπανελάβε δὲ εἰς τὴν νησιδα, ἧτις ἐχρησίμευσεν ὡς εἰρκτῇ καὶ τάφος του κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐπιβεβλημένης ἀρχίας του καὶ ἔγραψεν, ἰδιοχειρῶς ἢ ὑπαγορεύων, τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἐκστρατειῶν. Ἐν τῷ μεταξύ ὅ,τι συνδέετο ἀμέσως μετὰ τὴν δρασίαν του τὴν μεγαλοφυᾶ καὶ ἀπεράντων συνέτασεν ὁ ἴδιος τῆς τοιαύτης δ' ἐργασίας του μνημεῖον ὑπελείφθησαν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὰ πολεμικὰ του δελτία καὶ αἱ ἐπιστολαί.

Τὰ πρῶτα παρέμεινον ὡς ὑπόδειγμα τοῦ ὄλως ἰδιαίτερου αὐ-

τοῦ εἶδους τῆς φιλολογίας. Ἐν αὐτοῖς μὲ ὕφος ἰδιόρρυθμον, ἀλλ' ἔντονον, βροντᾶ, ἀστράπτει, ζυγκυκᾶ τὴν Εὐρώπην, ὡς ὁ Περικλῆς ἄλλοτε τὴν Ἑλλάδα, ἀπειλεῖ ἢ βραβεύει, ἐγκωμιάζει ἢ κατακρίνει, διανέμει τὴν δόξαν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καὶ χαράσσει τὰ θρία ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐπιθυμεῖ νὰ βαδίσῃ ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὴν ἤθελε νὰ σύρῃ δεσμίαν ἐξόπισθεν τοῦ ἄριστός του ὁ αὐταρχικώτατος δορυκτῆτορ. Ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν τῶν μαχῶν ἐννοεῖ ν' ἀποδίδῃ ἐκεῖνος· οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ἀνεγνώσα κάπου ὅτι ἡ στρατιὰ ἡ πολεμήσασα πεισματωδῶς παρὰ τὸν Δούναβιν κατὰ τῶν Αὐστριακῶν ἐν ἔτει 1809 ἔμαθεν ὅτι ἡ μάχῃ ἐκεῖνῃ τῆς 6 Ἰουλίου ἀπεκλήθη μάχῃ τοῦ Βάγραμ ἐκ τῆς παρισινής Ἐπισήμου Ἐφημερίδος. Καὶ ἡ μὲν ἐπίσημος ἱστορία ὑπέκυψε δορυάλωτος ἐνόσω ἐκεῖνος ἐκυρίαρχει· ἀλλ' ἡ ἀληθῆς καὶ ἀνεξάρτητος ἐτήρησε τὴν ἀδέκαστον αὐτῆς εὐσυνειδησίαν· ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ λαλήσῃ, ἀνεστήλωσε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀπέδωκεν ἐκάστω τὸ πρέπον. Καὶ ἀναφέρω πρὸς πίστωσιν δύο μόνον παραδείγματα. Ὁ στέφανος τὸν ὁποῖον ὁ ἀπλητος δόξης στρατηλάτης ἐπεφύλαξε δι' ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ περιήμφῃ νίκῃ τῆς Ἰένης, ἀπεδόθη κατόπιν ὑπὸ τῆς ἱστορίας εἰς τὸν ἐπιφανῆ στρατάρχην Δαβού, τὸν ἥρωα τοῦ Ἄουερσταδ, εἰς ὃν ἀνήκεν. Ἡ δὲ προαναφερθεῖσα μάχῃ τοῦ Βάγραμ ἡ διαλαληθεῖσα ὡς νίκη ἰθεωρήθη κατόπιν ὑπὸ τῆς ἱστορίας μᾶλλον ὡς ἦττα, ὅπως δὲν θεωροῦνται νίκαί καὶ ἡ τοῦ Ἐσλιγκ καὶ ἡ τοῦ Ἀυλώ (1).

Αἱ δὲ ἐπιστολαὶ ἦσαν πολυάριθμοι καὶ περισυλλεγεῖσαι ἀπήρτισαν ἀρκετοὺς τόμους. Πολλαὶ ἐκδόσεις αὐτῶν ἐγένοντο, ἀλλὰ πᾶσαι ἀτελεῖς. Ἡ σχετικῶς πληρესτέρα ἦτο ἡ γενομένη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Δευτέρας Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπιτροπῆς προεδρευομένης παρὰ τοῦ πρίγκιπος Ναπολέοντος, τοῦ περιφήμου Πλὸν-Πλὸν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης διὰ λόγους εὐνοήτους ἐξωβελίσθησαν ἀρκεταὶ ἐπιστολαί, θεωρηθεῖσαι ἀσύμφοροι διὰ τὴν ναπολεοντικήν παράδοσιν. Περὶ τούτων, δημοσιυθεῖσάν προ τίνος, ὁ λόγος.

Συμποσοῦνται εἰς πενήκοντα περίπου καὶ περιλαμβάνουσιν

(1) Τὴν μάχην τοῦ Βάγραμ θεωρεῖ ὡς ἦτταν μᾶλλον καὶ αὐτὸς ὁ Lanfrey. Αἰχμάλωτοι κατ' αὐτὴν δὲν συνελήφθησαν ἐκυριεύθησαν ἐχθρικά πλεθρὰ ἐννέα, ἀλλ' οἱ Αὐστριακοὶ ἐκυριεύσαν δεκαπέντε τοιαῦτα γαλλικά. Ὅτε ἀνεγγέλθη τὸ τοιοῦτο εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ἀπήντησε ψυχρῶς καὶ ὡσεὶ ἀφρημένος: Δεκαπέντε, μείον ἐννέα, ὑπόλοιπον ἔξ.— καὶ οὐδὲν ἄλλο.

ὀλόκληρον τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοῦ Θερμιδώρου τοῦ 1Β' ἔτους (Αὐγούστου τοῦ 1804), διότι ἴσχυεν ἀκόμη τότε ἡ ἐπαναστατικὴ χρονολογία, μέχρι τοῦ 1815. Ἀποτείνονται αἱ πλείσται πρὸς τὸν διάσημον Φασέ, τὸν ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας ὑπουργόν του, πρὸς τὸν διάδοχον αὐτοῦ στρατηγὸν Σαβαρῦ, πρὸς διαφόρους ἀνωτέρους λειτουργοὺς τοῦ Κράτους, πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα Εὐγένιον, πρὸς τὸν Μυρά καὶ πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν Μαρίαν Λουίζαν. Εἶνε πᾶσαι ἰλιγύστιχοι καὶ ἀφορῶσιν εἰς παντοῖα θέματα, ἰδίᾳ δὲ εἰς ζητήματα τῆς ὑπηρεσίας.

Εὐθὺς ἀμέσως ἐμποιοῦσιν κατάπληξιν ἐν αὐτοῖς δύο τινά· ἐν πρώτοις τὸ ἕκτακτον σθένος τοῦ νοῦς τοῦ γράφοντος, ὅστις ἐγγύς ἢ μακρὰν τῆς καθέδρας τοῦ βασιλείου του σκέπτεται περὶ πάντων, προνοεῖ περὶ πάντων, ἔχει γινῶσιν πάντων τῶν συμβαινόντων. Τίποτε δὲν τοῦ διαφεύγει· ἐκ τῶν λαμβανόντων χώραν εἰς τὸ Κράτος αὐτοῦ τὸ ἀπέραντον, τὸ χαῶδες, εἰς τὸ ὁποῖον συνέπηξε μὲ δύναμιν κοσμογονικὴν λαοὺς καὶ φύλα καὶ γλώσσας καὶ ἦθη ἀνόμοια, τὸ πνεῦμά του δὲ τὸ ἴσχυρον περουργεῖ: ἀπὸ ἰδέας τινὸς μεγάλῃς, σχετιζομένης μὲ ὕψιστον πολιτικὸν συμφέρον, εἰς λεπτομέρειαν ὅλως δευτερευούσης σημασίας. Ἐπειτα προξενεῖ ζωηρὰν ἐντύπωσιν τὸ ὕφος τοῦ τὸ συνεπτυγμένον, τὸ τραχὺ, τὸ ἀπότομον, τὸ ἀττημέλητον ἀλλὰ πάντοτε νευρῶδες. Ὅσον καὶ ἂν θέλῃ νὰ τορνεύσῃ τὴν φράσιν του, πάντοτε αὐτὴ ἔχει τὸν τόνον προσταγῆς βραχείας καὶ μὴ ἐπιδεχομένης ἀντίρρησης, ἥτις ὑπενθυμίζει τὸ *concitato imperio* τῆς Ὠδῆς τοῦ Μαντζώνη.

Ἄς ἀναλύσωμεν τὸ περιεχόμενον μερικῶν ἐξ αὐτῶν· ἰδοὺ ἐπὶ παραδείγματι ἡ πρώτη αὐτῶν γραφεῖσα πρὸς τὸν Φουσέ συνετεία φαίνεται παραπύων καὶ ἐξηγουσα αὐτῷ ὅτι ὁ μανδύας τῆς στολῆς τῶν μελῶν τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος κατηργήθη ὡς λίαν πολυτελής. «Ἄλλως τε, προσθέτει· εἰρωνικῶς, δὲν προσεῖδα ὅτι εἰς τὸ πρᾶγμα τοῦτο θ' ἀποδίδετο σπουδαιότης.» Εἰς ἑτέραν ἐπιστολὴν ζητεῖ νὰ μάθῃ τίνες οἱ πράκτορες οἱ περιεργόμενοι τὸ διαμέρισμα τοῦ Μοντενόττε καὶ κακολογοῦντες τὸν κωδικὸν του!

Ἀντιπολίτευσιν δὲν ἐννοεῖ κανενὸς εἶδους. Ἐκ Πούλτουσκ τῆς Πολωνίας ὑπὸ ἡμερομηνίαν 31 Δεκεμβρίου 1806 ἐξακοντίζει τὸν ἐξῆς κεραυνὸν ἐντὸς φακέλλου, κατὰ τὴν περίεργον φράσιν τοῦ μακαρίτου Ἀχιλλέως Παράσχου: «Κύριε Φουσέ, εἰάν ὁ κ. Σενιέ εἶπῃ τὸ ἐλάχιστον ἐναντίον μου, εἰδοποιήσέ τον ὅτι θὰ διατάξω νὰ καθερῆθῃ εἰς τὰς νήσους τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας. Ὁ καιρὸς τῶν ἀστειοτήτων παρῆλθεν· ἄς μὲν ἦσυχος· αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει.» Πρόκειται περὶ τοῦ ποιητοῦ Μαρίου Ἰωσήφ Σενιέ, τοῦ ἐκ μητρὸς ἔχοντος ἑλλη-

νικην τὴν καταγωγὴν (4) καὶ ἀδελφοῦ τοῦ πολυκλαύστου ποιη-
τοῦ Ἀνδρέου. Ὁ Μάριος Ἰωσήφ ἐξημέτισε πληρεξούσιος ἐν τῇ
Συμβατικῇ συνλεύσει, ὑπῆρξε δὲ ὁ ἐπίσημος ὑμνωδὸς τῆς Ἐ-
παναστάσεως. Προσεποιεῖτο τὸν ἄκρατον δημοκρατικὸν καὶ κατη-
γορήθη μάλιστα ὅτι διὰ τὴν ἐπιδείξει ρωμαϊκὴν ἀκαμψίαν, ἀφῆκε
τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέαν νὰ κατατομηθῇ, ἀλλ' αἱ νεώτεροι ἱστο-
ρικαὶ ἐρευνᾶι τὸν ἀπαλλάττουσι τοῦ τοιοῦτου ὀνειδίου, πιστο-
ποιουσαι ὅτι αἱ πρὸς διάσωσιν τοῦ ἀδελφοῦ ἀποπειραὶ του ὑπῆρ-
ξαν ἀνίσχυροι. Μετὰ τὰ ἐπελθόντα πολιτικὰ συμβάντα καὶ τὴν εἰς
τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Ναπολέοντος, ὁ Σενιέ, ὡς πολλοὶ ἄλλοι
συνάδελφοί του, ἔλαβε στάσιν ἡδικομένην καὶ δυσηρεστημένου
ἀπέναντι τοῦ θριαμβευτοῦ. Ἄλλ' ὁ Βοναπάρτης, ὅστις δὲν ἐχώ-
νευε τοὺς παλαιούς Ἰακωβίνοὺς ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες ἔκαμψαν τὸν
τράχηλον ἐνώπιόν του, οἷοι ἦσαν ὁ Φουσιέ, ὁ Καμβασερέ, ὁ
Ζάν-Μπὸν, Σαιντ-Ἀνδρέ, ὁ Μερλὲν καὶ ἄλλοι, δὲν ἔπαιξε μὲ τὰ
τοιαῦτα πείσματα ὅπως τὸ λέγει καθαρά. Νὰ καθίσῃ ἡσυχος!
αὐτὸ μόνον τὸ δικαίωμα ἔχει!... Μεγάλῃ ὄντως ἡ μακροθυμία
τοῦ ἀνδρός τοῦ παρέχοντος τοιαῦτα δικαιώματα!

Ἄλλ' ἡ ἐπιστολὴ ἔχει καὶ ἐπίλογον τὸν ἐξῆς: «Μὴ ἀφίσχῃς
νὰ πλησιάσῃ εἰς Παρισίους ἐκείνη ἡ ἀχρὸς εἰς (cette coquine)
κυρία Σταέλ. Γνωρίζω ὅτι εὐρίσκεται κάπου εἰς τὰ περίε.»
Γνωστὴ εἶνε ἡ ἔχθρα ἡ ὑπάρχουσα μεταξύ τοῦ Ναπολέοντος καὶ
τῆς Σταέλ, ὅπως εἶνε γνωστὸν καὶ τὸ ἀνέκδοτον, καθ' ὃ ὅτε ἡ τε-
λευταία αὕτη τὸν ἠρώτησε φιλαρέσκως ποῖαν ἐκ τῶν γυναικῶν
προτιμᾷ, ἐκεῖνος ἀπήντησε: «τὴν ἔχουσαν τὰ περισσότερα τέ-
κνα» καὶ ταυτοχρόνως ἔστρεψεν ἀποτόμως τὰ νῦτα. Ἄλλὰ πάλιν
νὰ φθάσῃ ἡ ἐγθροπάθειά του μέχρι τόσης σκαιότητος ὥστε ν'
ἀποκαλῆ ἄχρειαν τὴν συγγραφέα τῆς Κορίνης, δὲν τὸ ἐπερί-
μενε κανεὶς. Ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἠγάπα πολὺ τὰς λογίας γυναι-
κας καὶ ἰδιαίτερός ἐξ αὐτῶν ἀπεστρέφετο ὅσας, ὅπως ἡ Σταέλ, ἡ
θυγατὴρ τοῦ Νέκερ, ἀνεμιγνύοντο εἰς τὴν πολιτικὴν· ἀλλ' ἂν κρί-

ἔξ (4) Τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τῶν Σενιέ φέρεται: εἰς τὰ γαλλικὰ] κείμενα
(*Ora καὶ Andre Chénier par Paul Morillon, professeur à
la Faculté des lettres de Grenoble, Paris, Lecène, Ludin et Gie,
1894] Ἐλισάβετ Santi-Slomaka, ἀλλὰ πιθανώτατα εἶνε παρεσθαρμένον.
Ἡ οἰκογένεια αὐτῆς ἐκ Κύπρου ἔλκουσα τὸ γένος εἶχεν ἀποκαταστῆ πρὸ
πολλοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Μία τῶν ἀδελφῶν τῆς κυρίας Σενιέ ἐνυμι-
φεύθη ὡσαύτως Γάλλον, τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίτροπον τῶν Μασ-
σαλιωτῶν ἐμπόρων ὀνόματι Ἀμίχ, ἐγένετο δὲ ἐκ θυγατρὸς μᾶμμη
τοῦ ἐνδόξου ἱστοριογράφου καὶ πρώτου προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρα-
τίας Ἀδόλφου Θιέρσου.

νομεν ἐκ τοῦ ὕφους τῶν ἀνωτέρω δύο ἐπιστολῶν, πρέπει νὰ συμ-
περάνωμεν ὅτι δὲν ἔτρεφε πολλὴν στοργὴν πρὸς τὴν φυλὴν ἐν γένει
τῶν λογίων, ἐξαίρεσις ἴσως τοῦ Κορνηλίου, περὶ οὗ ἔλεγεν ὅτι ἂν
ἔζη θὰ τὸν ἔκαμνε πρίγκιπα καὶ τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ Βερναρδίνου δὲ
Σαιν-Πιέρ, τοῦ συγγραφέως τῶν κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν. Περὶ
τῆς φιλολογίας ὁμως ἐν γένει ἔδιδεν ὁ Ναπολέων ἰδέας περιεργο-
τάτας. Ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Καμβασερέ, γραφείσῃ κατὰ
τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (12 Δεκεμβρίου 1808) καὶ δημοσιευθεῖσῃ ἐν
ἐτέρᾳ, προγενεστέρᾳ συλλογῇ γράφει ἐπὶ λέξει: «Παράπονα γί-
νονται ὅτι δὲν ἔχομεν φιλολογίαν· πταίει εἰς τοῦτο ὁ ὑπουργὸς
τῶν Ἑσωτερικῶν.» Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τοῦ γράφοντος, καθ' ἃ ἐξά-
γεται ἐξ ἄλλων περιστατικῶν, ἦτο ὅτι ὤφειλεν ἡ κυβέρνησις του
διὰ παροχῶν καὶ ἐνθαρρύνσεων νὰ δημιουργήσῃ φιλολογίαν ἀφω-
σιωμένην εἰς τὴν δυναστείαν διότι ἐπίστευεν ἀδιστακτῶς ὅτι καὶ
φιλολογικὰ ἀριστουργήματα ἠδύνατο διὰ τῆς προσταγῆς του νὰ
παραχθῶσιν. Ἄλλ' ὅπως ἀφελῶς διατυποῦται ἡ φράσις, ὑπενθυ-
μίζει τοὺς περιέργους στίχους:

Je suis tombé par terre
C' est la faute à Voltaire ;
Le nez dans le raisseau,
C' est la faute à Rousseau.

Ἡ ὀργὴ ἐκδηλοῦται συνεχέστερον εἰς τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπι-
στολάς· μερικαὶ φράσεις αὐτῶν ὁμοιάζουσι μὲ βουχηθῆν ἰόντων
ἢ μὲ τὸν κρότον λάβας ἐξακοντιζομένης ὑπὸ ἡφαιστείου. Ψέγει
δριμύως τὸν ὑπουργὸν τῆς ἀστυνομίας, διότι προκειμένου περὶ τινος
προξένου τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνενησθή μετὰ
τῆς πρεσβείας αὐτῶν. «Ἡ ἀστυνομία μου δὲν γνωρίζει καμίαν
πρεσβείαν, γράφει. Εἶμαι κύριος εἰς τὸ Κράτος μου καὶ δύναμαι
νὰ συλλάβω πάντα ὑποπτον. Καὶ αὐτὸν τὸν πρεσβευτὴν τῆς Αὐ-
στρίας θὰ συνελάμβανα, ἂν ἀνεμιγνύετο εἰς πολεμικὰς μηχανορ-
ραφίας.» Διότι δὲ εἰς Κινηξβέργην ἐτόλμησάν τινες νὰ συρίζουσι
δύο ἡθοποιοὺς ἐμφανισθέντας εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ θεάτρου ἐν τινι
παραστάσει δράματος μὲ στολὴν γάλλον ἀξιωματικῶν, ἐγένετο
ἔξαλλος καὶ ἀπήτησεν, ὡς γράφει, παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσ-
σίας νὰ δοθῇ αὐτῷ ἄμεσος ἰκανοποίησις διὰ τοῦ τυφεκισμοῦ δύο ἐκ
τῶν κυριωτέρων ἐνόχων τοῦ φοβεροῦ τούτου ἐγκλήματος! Καὶ ἡ
σκληρὰ ἐπιθυμία του, ἡ προσταγὴ μᾶλλον, βεβαίως θὰ ἐξετελέ-
σθη, ἀφοῦ καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ὁ ἀτυχὴς βιβλιοπώλης
Πάλμ ἐκ Νυρεμβέργης ὑπέστη τὸν διὰ τυφεκισμοῦ θάνατον παρὰ τὴν
ἰκετευτικὴν παρέμβασιν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Βρανάου, ἔνθα

εξετελέσθη ἡ ποινή του, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐπεμψε πρὸς τινὰ ἀναπακοικτὴν του φυλλάδιον καθαρπτόμενον τῆς ἐν Γερμανίᾳ πολιτικῆς τοῦ Ναπολέοντος. Ὁργίζεται διότι τοῦ ἐπαρουσίασαν κυρίαν τινὰ χωρὶς νὰ τοῦ τὸ προαναγγείλωσιν. Ὁργίζεται: διότι εἰς τὰς δευτερευούσας πρεσβείας καὶ τὰ προξενεῖα γίνεται χροῖσις τῆς αὐτοκρατορικῆς του οἰκοστολῆς ἐνῶ αὐτὸς τὸ τοιοῦτο προνόμιον μόνον εἰς τοὺς *ambassadeurs* του τὸ ἐπιτρέπει· ὀργίζεται διότι ὁ ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴς τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, ὅπερ κυβερᾷ ἀντ' αὐτοῦ ὁ πρόγονός του Εὐγένιος, διάγει βίον ἄσωτον. Ἐπιπλήττει σφοδρῶς τὸν γυναικαδελφόν του Μυρά, βασιλέα τῆς Νεὶ πόλεως, διότι κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ προστάτου τῆς πόλεως ἁγίου Ἰανουαρίου ἐπέδειξεν ὑπερβολικὴν εὐλάβειαν (*des singeries*, λέγει τὸ κείμενον), προστίθει δέ: «Ἡ ὑπερβολὴ περὶ τὰ τοιαῦτα οὐδὲν πλανάει καὶ γίνεται πρόξενος κακοῦ» Ἀγανακτεῖ διότι ἀνακινούσιν αἰς τὰς ἐφημερίδας θεολογικὰ ζητήματα. «Τί σημαίνει, ἐπάγεται, ἐὰν οἱ ἱερεῖς εἴνε ἔγγαμοι ἢ ὄχι; Δὲν πρέπει νὰ ἐνοχλήται τὸ Κράτος μὲ αὐτὰς τὰς ἀνοησίας.» Βίαιος καὶ αὐταρχικὸς προτάσσει: τὸ ἐγὼ του παντοῦ καὶ πάντοτε μὲ τὴν ἀποκλειστικότητα τοῦ ἐβραϊκοῦ μονοθεϊσμοῦ. Πρὸς τὸν Λαβάλét, διευθυντὴν τῶν ταχυδρομείων, γράφει ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ βλέπῃ πάσας τὰς ἐπιστολάς τὰς πρὸςερχομένας ἐξ Ἰσπανίας, ἐκτός τῶν περιοριζομένων εἰς ὅπως ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις. Μαθὼν ὅτι ὁ Πάπας κόπτει ἐν Ρώμῃ νομίματα φέροντα τὴν εἰκόνα του, διατάσσει νὰ παύσῃ ἡ κατασκευὴ τῶν, διότι εἰς τὸ ἐξῆς μόνον νομίματα φέροντα τὴν ἰδικὴν του προτομὴν ἐπιτρέπεται νὰ κόπῳνται. Πρὸς τὸν ὑπουργόν δὲ τῆς ἀστυνομίας Σαβαρύ, προκειμένου περὶ τινῶν κατοικῶν τῶν νομῶν τῆς Βελγικῆς καὶ τῶν Ὑπεραλπειῶν λέγει: κατηγορηματικῶς: «Καταστήσατε γνωστὸν εἰς τοὺς ἔχοντας ἐξ αὐτῶν κόρας πρὸς ἄνδρας ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὰς ἀποκαταστήσωσιν ἄνευ τῆς συναινεσεώς μου, διότι προτίθεμαι νὰ τὰς νυμφεύσω μετὰ Γάλλων διακριθέντων εἰς τοὺς στρατοὺς μου.» Οὐδὲ σκιά ἐλευθεροτυπίας ὑπάρχει ὑπὸ τὸ σιδηρεον κράτος του. Διότι μία ἐφημερὶς τῆς Ὀλλανδίας ἔγραψεν ὅτι ὁ Πάπας δικαιούται ν' ἀφορίζῃ τοὺς ἡγεμόνας, ἢ ἐφημερὶς πρέπει νὰ παυθῇ καὶ οἱ συντάκται νὰ καταδιωχθῶσιν. Διότι μία ἄλλη ἐφημερὶς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔγραψεν ὑπὲρ τῆς Ἀγγλίας, ὁ αὐτοκράτωρ παραπονεῖται πικρῶς πρὸς τὸν ὑπουργόν τῶν ἐξωτερικῶν του ὅτι ἀκόμη δὲν ἐγένοντο παραστάσεις ὅπως παυθῇ ἡ ἐφημερὶς ἢ ἀντικατασταθῇ ἢ συνταξίς τῆς. Ἡ ἐξωτερικὴ του πολιτικὴ διαφαίνεται: πολλάκις μετὰ τῶν γραμμῶν του. Ἦδη ἀπὸ τῆς μάχης τοῦ Αὐστρελιτζ ἐπέδωκεν ἐπιτηδεῖως τὴν μετὰ τῆς Ρωσίας προσέγγισιν καὶ ἰδίᾳ τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλε-

ξάνδρου προσωπικὴν φιλίαν. Ἀπεναντίας πρὸς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν τῆς Πρωσίας διάκειται δυσμενέστατα. Ἀποδείξει ἔστω ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ του, χρονολογουμένη ἐκ Βενετίας τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1807, ἣτις ἀξίζει τὸν κόπον νὰ δημοσιευθῇ ὁλόκληρος:

«Ἐλαβὰ τὴν ἐπιστολήν σου, γράφει πρὸς τὸν στρατάρχην Βικτωρα, δι' ἧς μοι καθιστᾷς γνωστὸν ὅτι ὁ πρίγκιψ Αὔγουστος τῆς Πρωσίας συμπεριφέρεται κακῶς. Τὸ τοιοῦτο δὲν μ' ἐκπλήττει, διότι ὁ πρίγκιψ εἶνε ἡλίθιος. Διήλθε τὸν καιρὸν του ἐρωτοτροπῶν πρὸς τὴν κυρίαν Στάελ, ὡςτε φυσικὸν ἦτο ν' ἀποκομίσῃ τοιαύτας ἀρχάς. Δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀφίσωμεν. Ἀνακοίνωσέ του ὅτι ἐὰν καὶ πάλιν φωραθῇ καταλαλῶν θὰ συλληφθῇ καὶ θὰ καθειργθῇ, θὰ τοῦ σταλῇ δὲ σύντροφος πρὸς παρηγορίαν του ἡ κυρία Στάελ. Εἶνε τόσον κουτοὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ πρίγκιπες τῆς Πρωσίας!»

Τὰ μεγάλα ὅμως καὶ φιλόδοξα σχέδιά του δὲν τὸν ἀπορροφῶσιν ἐντελῶς ὡςτε νὰ λησμονῇ τὰ ἥττονος σπουδαιότερα ζητήματα. Κάποιος φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς διέδιδε σπερμολογίας ἀναφερομένας εἰς τὸν θρόνον περὶ τοῦ πλαστοῦ δῆθεν θανάτου τοῦ νεαροῦ Λουδοβίκου τοῦ ΙΖ', ὃς εἶχεν ἀκούσει παρὰ τοῦ ἱατροῦ Πελλετάν, τὸ ἐπισκεφθέντος τὸν ατυχῆ Ἀελφίνα εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Τέμπλου κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1795, ὅτε ἀπέβησε. Κατόπιν τὸ πᾶγμα ἐγένετο κάπως σπουδαιότερον, διότι ἀνεφάνη ὁ ἀγύρτης Νάουνδσοφ, ὅστις διετείνετο ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ ἐκ τῆς εἰκτικῆς δραπετυσίας Βουρβωνίδης. Ἐν τούτοις ὁ φιλόποπος Κορσικανὸς ἔκτοτε ἤθελε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐνοχλητικὴν φήμην καὶ διέταξε τὴν ἐκ Παρισίων ἀπέλασιν τοῦ ἀκριτομήθου φοιτητοῦ.

Μία κάποτε κυρία P... (Ἡ κυρία Ρεκαμιέ ἴσως :) τηρεῖ ἐν Παρισίοις διαγωγὴν ἀρεπῆ καὶ τὸ *boudoir* αὐτῆς κατέστη σκανδαλωδέστατον, ὁ δὲ Ναπολέων ἐκ προνοίας μᾶλλον ὅπως μὴ ὑπάρχῃ κέντρα κακολόγου λεσχηνείας ἢ κηδόμενος τῶν δημοσίων ἠθῶν, διατάσσει τὸν Καμβασσεῆς ν' ἀνακοινώσῃ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν σύζυγον διὰ νὰ παρέμβῃ καὶ μεταβάλλῃ τὴν διαγωγὴν τῆς συζύγου, εἰ δ' ἄλλως θὰ ἠναγκάζετο νὰ τὴν ἀποδοκιμάσῃ δημοσίᾳ. Ὡς καὶ αὐτὰ τὰ λεγόμενα ἐν τοῖς καπηλείοις, τὰ ὁποῖα ἐμάνθανε βεβαίως δι' ἰδιαιτέρων κατασκόπων, ἐτάρασσον τὰ νεῦρα του. «Ἐπληροφόρηθην, γράφει πρὸς τὸν Σαβαρύ, ὅτι πολὺ ἀπορροεῖς διαλέξεις γίνονται ἐν τινὶ οἰνοπωλείῳ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Ὀνωράτου, παρὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Βιβλιοθήκης. Πρέπει νὰ ἐπιτηρῶνται τὰ τοιαῦτα οἰνοπωλεῖα.»

Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὅλων αὐτῶν τῶν φροντιδῶν, μικρῶν καὶ μεγάλων, ὁ ἀκαταπόνητος γίγας δὲν λησμονεῖ νὰ διδῇ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μαθήματα περὶ τῆς τέχνης τοῦ κυβερᾶν εἰς τοὺς ὑφιστα-

μένους του. Όπου δήποτε και ἂν εὐρίσκηται, εἰς τὴν ἐξοχικὴν τοῦ ἔπαυλιν ἢ εἰς τὸ στρατόπεδον, εἰς τὴν Γαλλίαν ἢ εἰς τὴν Γερμανίαν, εἴτε ἀπολαύων τῶν ἀγαθῶν τῆς βραχείας εἰρήνης, εἴτε προαλειφόμενος εἰς νέους κρατερούς ἀγῶνας, αὐτὸς εἶνε ὁ μέγας ρυθμιστὴς τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ Κράτους του, ἢ κάλλιον αὐτὸς δυνατόν: νὰ καυχῆθῃ ὅτι εἶνε τὸ κράτος δικαιοτέρον ἢ ὁ Λουδοβίκος ΙΔ'. Ἐκ Δρέσδης, ὅπου διατρίβει μετὰ τὰς ἀκάροπος νίκας τοῦ Λουτζεν καὶ τοῦ Βάουτζεν ἐν ἔτει 1813 καὶ κατὰ τὰς πικραμονὰς τῆς αὐτοῦ συγκροτηθείσης φονικῆς μάχης, πέμπει μακρὰς ὁδηγίας πρὸς τὴν αὐτοκράτειρα καὶ τὸν ἀρχιγραμματεῖα τῆς ἐπικοινωνίας, ἀφορώσας εἰς ζητήματα ἡγεμονικῆς δράσεως, εὐπρεπείας καὶ ἐθιμοτυπίας. Κάποτε αἱ περὶ τούτου ἰδέαι τοῦ ἔχουσιν ἔμπνευσιν καὶ διατύπωσιν μακιαβελικὴν. Ἄλλ' ἄρα γε οἱ ἐκ Τοσκάνης πρόγονοί του δὲν ἦσαν συμπολιταὶ τοῦ μεγάλου Φλωρεντινοῦ ἀρχιγραμματεῖως; Εἰς ἀταβισμόν λοιπὸν ἀποδοτέον καὶ αὐτὸ, ὅπως παραδέχεται ὁ Ταῖν ὅτι ἀνέζη εἰς αὐτὸν τὸ φιλοπόλεμον μένος τῶν ἰταλῶν **Condottieri** τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Ἡ ἀστυνομία τοῦ Κράτους του ἰδιαίτερος τὸν ἀπασχολεῖ: αὐτὸς εἶνε πράγματι ὁ φυλάσων τοὺς φύλακας. Αἱ περὶ αὐτῆς ὁδηγίαι τοῦ ἔχουσι πολλάκις τύπον ἀποθέγματος. «Ἡ ἀστυνομία Κράτους μεγάλου, γράφει πρὸς τὸν Σαβαρῦ, πρέπει νὰ εἶνε πολὺ περισκευμένη, ἰδίως περὶ τοὺς λόγους» καὶ ἄλλοτε πάλιν: «Ἡ τέχνη τῆς ἀστυνομίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ βλέπῃ ὅ,τι εἶνε ἀνωφελές νὰ βλέπῃ.» Τὸν αὐτὸν χαρακτήρα φέρει ἐπιστολὴ του ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17 Δεκεμβρίου 1811 ἣτις εἶνε ἀληθῶς περιεργωτάτη. Παραπονεῖται ἐν αὐτῇ διότι αἱ ἐφημερίδες τῆς Τοσκάνης ἀνέγραφον ἐν λεπτομερεῖα τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς διαίτης τῆς ἀδελφῆς του Ἐλίζας Βασιλοῦκην, Μεγάλης Δουκίσσης τῆς Τοσκάνης, ἐνῶ οὔτε καμμίαν ἀνάγκη ὑπάρχει οὔτε σημασίαν τινὰ ἔχουσι αἱ πράξεις μιᾶς Μεγάλης Δουκίσσης. Περὶ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἀλλάζει. Περὶ αὐτῶν δογματίζει ὅτι πρέπει ὁ τύπος ν' ἀναφέρῃ τὰς καθημερινὰς ἀσχολίας των, διότι ὁσάκις σιγᾶ διδοί ἀφορμὴν εἰς τὸ φιλοπερίεργον πλήθος νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ ποιῇ αὐθαίρετους εἰκασίας ἐπὶ βλάβῃ αὐτῶν. Ἐν γένει ὅμως ἐφρόντιζε νὰ τηρῆται πάντοτε ἡ δέουσα ἀπόστασις μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του, πρὸς οὓς δὲν ἠσθάνετο υπερβολικὴν στοργήν, μολονότι διένειμεν εἰς αὐτοὺς θρόνους καὶ σκήπτρα ὡς ἀθύρματα. Πρὸς τὸν ἀδελφὸν του Λουδοβίκον, βασιλέα τῆς Ὁλλανδίας ἔγραφέ ποτε ἐν τῇ ἐσωφορικῇ ἐπάρσει: «Πασιγνώστον εἶνε ὅτι ἄνευ ἐμοῦ δὲν ὑπάρχει σωτηρία, ὅτι ἄνευ ἐμοῦ δὲν ὑπάρχει ὑπόληψις, ὅτι ἄνευ ἐμοῦ εἶσαι μηδὲν. . .» Μόνον ἴσως πρὸς τὴν ἀδελφὴν του Παυλίαν Βοργέζε, τὴν περι-

καλλεστάτην, ἣτις δὲν εἰδίσασε νὰ σταθῇ γυμνὴ ὡς ὑπόδειγμα πρὸ τοῦ ἐνθέου γλύπτου Κανόβα, ἔδειξεν ἰδιαίτερον τινὰ ἀγάπην καὶ ἡ τοιαύτη προτίμησις παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς σκανδαλώδεις διαδόσεις. Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐκφράζηται ὅπως ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐπιστολῇ πρέπει νὰ ἔτρεφεν ἄκραν περιφρόνησιν πρὸς τὴν ταλαίπωρον Ἐλίζαν Βασιλοῦκην, τὴν ἑτέραν ἀδελφὴν του!

* * *
Ἡ τελευταία ἐπιστολὴ τῆς συλλογῆς φέρει χρονολογίαν 29 Μαΐου 1815. Ἡ βραχεία λάμψις τοῦ Ἐκατοντημέρου πλησιάζει νὰ δύσῃ. Ὁ Ναπολεὼν ὅμως εὐδὲν ἀπέμαθεν ἐκ τῶν πρώτων ἐξῶν του: τὰ παθήματα δὲν τὸν κατέστησαν ἐπιεικέστερον καὶ μὲ τὴν συνήθη του αὐταρχίαν γράφει πρὸς τὸν Φουσέ, ἐπανελθόντα εἰς τὴν εὐνοίαν του καὶ ἀναλαθόντα τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἀστυνομίας περὶ τῆς ἀμέσου συλλήψεως προσώπων τινῶν ἐνεχόμενων εἰς τὴν βανδουανὴν ἐξέγερσιν, προσθέτει δὲ ἐν τέλει: «Καιρὸς εἶνε ἐν τούτοις ἡ ἀστυνομία νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ πλέον τὸ ἀτιμώρητον κήρυγμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Περιστοιχιζόμεθα πανταγῶθεν ἀπὸ ἀνταρσίας, ἔνεκα τῆς ἀκατανόητου ταύτης ἀδρανείας. Πρέπει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ τελειώσῃ!»

Ἡ τελευταία αὐτῆ φράσις εἰμαρτο νὰ ἐκπληρωθῇ ταχέως, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἄλλον ἀφ' ὅ,τι ἐννοεῖ ἐκεῖνος. Μετὰ εἰκοσι ἀκριβῶς ἡμέρας τὰ τηλεβόλα τοῦ Βατερλώ ἐσήμαινον τὴν λήξιν τῆς παραδόξου καὶ μοναδικῆς ἐν τῇ Παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ ἐποποιίας καὶ τὸ πρᾶγμα ἔληγεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Τοιαῦτα μοιραῖαι συμπτώσεις ὑπάρχουσι πλείονες τῆς μιᾶς ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ναπολεόντος. Οὕτως εἰς χειρόγραφον τῶν μαθητικῶν του χρόνων, ἀνευρεθὲν καὶ δημοσιευθὲν μετὰ τὸν θάνατόν του, περιερίχτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰδὸς τι λεξικῶν γεωγραφικῶν ὀνομάτων παρ' αὐτοῦ καταστισθέν. Τελευταῖον δ' ἐν τῷ λεξικῷ τούτῳ ὄνομα ἐσημειοῦτο τὸ ἐξῆς: «Ἄγια Ἐλένη, μικρὰ νῆσος ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἀγγλους.»

Ἡ Ἄτη ἄρα γε ὠδήγηε τὴν χεῖρα τοῦ ἀσήμου μαθητοῦ τῆς ἐν Βοιένῃ σχολῆς νὰ σημειώσῃ τελευταῖον τὸ ὄνομα τοῦ σκοπέλου ἐνθα ἔμελλε νὰ λήξῃ τὸ πολύκροτον στάδιόν του, τοῦ Καυκάσου αὐτοῦ τοῦ νεωτέρου Προμηθεῖος;

* * *
Τὸ εὖρος τῆς διανοίας, ἡ διαυγὴς καὶ φαεινὴ σύλληψις τῆς ἰδέας, ἡ ἀκοίμητος δρᾶσις τῆς ψυχῆς, τὸ σθένος τῆς θελήσεως, ἡ ἀγέρωχος καὶ ἀπεριόριστος πρὸς ἑαυτὸν πεποίθησις, ὅλα τὰ συ-

στατικά, τὰ τε θαυμαστὰ καὶ τὰ ψεκτὰ τοῦ χαρακτήρος του, τοῦ ὑψηλοῦ ἀλλὰ καὶ ἐκτροπού, κατοπτρίζονται εἰς τὰ ψυχία αὐτὰ τῆς ἀλληλογραφίας του. Αἱ ὁρμαὶ τῆς ψυχῆς του τῆς ἀτιθάσσου ἀντηχοῦσιν ἐν αὐτοῖς ὡς ὁ ρυθμικὸς κρότος τῶν πετάλων τοῦ πολεμικοῦ του ἵππου καὶ διὰ μέσου τῶν γραμμῶν διαφαίνεται ὁ *Corse au cheveux plats*, ὅπως τὸν λέγει ὁ *Barbier*, μὲ τὸν πῖλον τὸν ἱστορικὸν καὶ τὴν ἱστορικὴν φαιάν ἐφεστρίδα, ὅτε μὲν ἱλαροὺς καὶ θριαμβεύων, ὅτε δὲ σκυθρωπὸς καὶ περίφροντις, ὡς παρίσταται εἰς τοὺς δύο περιφήμεους πίνακας τοῦ Μεσσονιέ.

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν, ὅπως καὶ παντὸς ἄλλου ἔργου ἐνδεικτικῶς τοῦ χαρακτήρος του, τὸ συμπέρασμα ἐπέρχεται ραγδαῖον εἰς τὰ χεῖλη, συνοψιζόμενον εἰς τὴν ἀναλλοίωτον φράσιν:

— Ὁ Μέγας Ναπολέων ἦτο . . . μέγας ἀνὴρ!

Ἄλλὰ συγγνώμην! . . . τώρα μόλις συλλογίζομαι κάτι. Αὐτὸ τὸ ἐπίθετον μέγας εἰς τὴν χώραν μας ἔχει τριβὴν τόσον ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως, ὥστε κατήτησε πολὺ λεπτόν. Ἡ νεωτέρα ἱστορία μας, ἥτις χαράσσεται μὲ τὴν ἀστατον καὶ ἐπιτολαίον γραφίδα τῆς καθημερινῆς δημοσιογραφίας, ἀπονέμει συνήθως μὲ τὴν ἀπειδίαν αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμόν, ὥστε ἐνοθεύθη εἰς τὴν χώραν μας τὸ διεθνὲς μέτρον τῆς ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῆς ἀξίας τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων. Καὶ καθὼς εἰς τὰ μυθολογικὰ ταξείδια τοῦ Γκυλλίβερ, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν συμβαίνει πολλάκι: τὰ παρ' ἄλλοις μικρὰ νὰ θεωρῶνται μεγάλα καὶ τανάπαλιν.

Διὰ τοῦτο προκειμένου περὶ ἀνδρῶν τοιοῦτων προτιμότερον νὰ παραλείπονται τὰ ἐπίθετα, ἅτινα ἄλλως οὐδὲν προσθέτουσιν εἰς τὴν δοξαν τῶν, καὶ διὰ νὰ ὑπάρχῃ πάντως διαφορὰ μεταξὺ τοῦ δεσμώτου τῆς Ἁγίας Ἐλένης καὶ τοῦ τυχόντος μικροφιλοδόξου, εἰς ὃν τὸ ἐπίθετον μέγας προσκολλάται ὡς τενεκὲς εἰς τὴν οὐρανὸν σκύλου, ἢ τελευταία συμπερασματικὴ φράσις πρέπει νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς:

— Ὁ Ναπολέων ἦτο . . . Ναπολέων

ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΣ

Εἰς τὸ Λευκῶμα *

*Κόρης εὐγενοῦς καὶ ὠραίας διερχομένης τὸν βίον
ἐν ἀγροτικῇ ἐπαύλει.*

Σὲ δάση Σ' εἶδα ἀνάμεσα
λίβάδια καὶ ρυάκια
'Σὰν ῥόδο ποῦ 'ς τὴν ἐρημιὰ
τὴν μοναξιά μυρόνει,
Κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη μὴν τους
μοῦ 'φύγαν δυὸ λογάκια·
— Εὐλογημέν' ἢ ἐρημιὰ
ποῦ τὴν περικυκλῶνει! —

* ΣΗΜ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ὀλίγων ᾧδε στίχων τοῦ ἐν Ὀδησῶν ἐγκρίτου φίλου, γνωστοῦ δὲ καὶ παρ' ἡμῖν λογίου καὶ λογογράφου δοκίμου κ. Θεμ. Σολωμοῦ, τοῦ ἐξίσου ἐπιτυχῶς θεραπεύοντος τὸν πε Ἑρμῆν καὶ τὰς Μούσας, εὐχαρίστως καταχωρίζομεν κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἡμερολόγιῳ κρατοῦσαν ἀρχὴν καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ.

Κ' ἐστάθηκα γιὰ μιὰ στιγμή
καὶ ξαναεἶδα πάλι . . .
Ἐσέ, τοὺς λόφους, τὴν οἰωπὴ
τῶν λιβαδιῶν, τὰ δάση·
Καὶ μιὰ σκέψη διάβηκε
ἀπὸ τὸν νοῦ μου ἄλλη·
— Ἐπρεπ' ἐδόθε βασιληᾶς
κανένας νὰ περάσῃ!

Τὸ εἶπα, μὰ μετάνοιωσα
τὸν δρόμο μου ὅαν πῆρα . . .
Μὴ 'ς τὰ παλάτια κρύβεται
ἢ εὐτυχία 'δῶ χάμου;
Πόσοι καὶ πόσαις ποῦ 'ς αὐτὰ
εὐρῆκαν μαύρη μοῖρα!
Θυμήθηκα . . . κ' ἐστέναξε
'ς τὰ στήθια ἢ καρδιά μου.

Ὅχι παλάτι πέτρινο
μὲ χρυσομένο θρόνο,
Παλάτι τὴν πιστὴ καρδιά
συντρόφου π' ἀγαπάει
Κ' ἡσυχου βίου μιὰ γωνιά,
αὐτὸ Σ' εὐχομαί μόνο·
τὴν εὐτυχία π' ὁ Χριστὸς
ἀπάνουθ' εὐλογαί.

Ὁδησός, 1896.

ΘΕΜΙΣΤ. ΣΟΛΟΜΟΣ

**Ὁ Σπουργίτης Μοντενέγρος-
μποναμάς τοῦ γιοῦ τοῦ ἀλλέγρος.**

ΠΡΙΝ, γιὰ μέ μου, ἀποξεκουτιαστῶ καὶ πρὶν τὰ κακαρώσω,
γιὰ μποναμά σου σήμερα μιὰ εὐχὴ μου θὰ σοῦ δώσω.
Δῶρο γιὰ σένα πατρικὸ δὲ βρῖσκω περὶ μεγάλο.
κ' ἔχε τ' αὐτιά σου τέσσερα 'ς αὐτὰ ποῦ θὰ σοῦ φάλω.
Ἡ εὐχὴ μου αὐτῆ-δάχρου στοργῆς-'ς τὸ νοῦ σου πάντα ὑγρὴ
νὰ ζῆ ὅσο ζῆς, καὶ ἀπ' ὅσα 'πῶ νὰ μὴ σοῦ λείψῃ γρῶ.
'Στὴν Ἄρτα—μιὰ παρένθεσι πρὶν εἰς τὸ θέμα 'μποῦμε—
βρήκα κ' ἐγὼ τὴν Εὔα μου, τὴ μάνα σου νὰ 'ποῦμε,
Πρεβεζιανῆς καταγωγῆς, μὲ τίτλους καὶ τιμὰς
τῆ φτώχεια καὶ τῆ 'ρήμωσι, παιδί μου, 'σάν ἐμᾶς.
Μέμπρο σωστό, χωρὶς σ' ἰν-σ' ἄν καὶ γλύκα ξεμπούριστρα·
φαντάσου ποῦχε χτενισιὰ τοῦ ἔνχ τῆ χωρίστρα!

Ἐστὸ νοῦ, ἠτὰ λούσα, ἠστὴ γενητὰ, ἠστὴν καλλονὴν ποῦ ἐθώρηα,
ἠ ποιητικὴ μου ἔξαψις δὲν εἶχα πλέον ὄρια.
Εἶδα ἠτὰ πλοῦτη μου, στὸ σῖχ, στ' πνεῦμα πῶς μου ἠμοιάζει
κ' εἶπα : Νὰ τέλος, σὸρ ἠΑδάμ, πλευρὰ ποῦ σου ταίριαζει !
Κ' ἔτσι, ποῦ λές, εἰς τὸ χορὸ τοῦ ἠΣαῖα ὡς ἠμπήχα,
γιὰ τὸ καλὸ σπολάτι μῶφερ' ἔσε γιὰ προῖκα.

Τετέλεστα ! ἠντίο μυαλὸ καὶ ἠντίο γλυκά μου νεῖατα,
ἠντίο καντάδες, ραντεβοῦ, σουαρέ καὶ ρεβελιά.
τώρα μαμμῆδαις, ξαφνικὰ καὶ σπάργανα φουσάτα,
χορὸς μου ἔσὺ κ' ἠ μάννα σου κ' ἠ κλάψαις γιὰ βιολιά.

Τετέλεστα ! ἠντίο σαντὰν καὶ κλοῦμπ καὶ θεατρά μου,
ἠντίο ζουρ-φιξ κι ἠπρέ-μιντί, δόξαις, τιμαῖς, σαλόνια
γιὰ νὰ σωθῶ ἀπ' τὰ νύχια σας εὐρῆκα τὸν μπελᾶ μου,
κ' ἔχω τοῦ γυιοῦ μου τὰ κανκάν, τοῦ γυιοῦ μου τὰ βελῶνια.

Τετέλεστα ! ὁ ἔραστής μὲ τοὺς ἠψηλοὺς κολλάρους,
ποῦ ἐδῶ μὲ ἠγγέλους ἠπέταγε κ' ἐκεῖ ἐφιλοῦσε τ' ἠάστρα,
νὰ τος . . ἠτὰ χέρια κουβαλεῖ σέσκλα, ψωλὶ καὶ σπάρους,
καὶ τρέχει γι' ἠαπαροῦτ, μαμμῆ, γιατροῦ καὶ ξεβασκάστρα !

Τετέλεστα ! ὁ ποιητὴς ἠντί νὰ γράψῃ στίχους,
στρώνει προβιαῖς καὶ καουτσούκ καὶ τῆ φαρκαῖς διπλόνη
γύρω του, ἠντί γιὰ ντὰμ ντ' ὄνερ, ρεμβάζει μὲ τῆ τοίχους
κ' εἰς τὸ στερνὸ . . τὰ σπάργανα τοῦ γυιοῦ του σιδερόνη.

Τετέλεστα ! ὦ Μοῦσά μου, ὦ δόξαις καὶ ὦ τιμαῖς μου.
ὦ ἐλπίδες μου κι ὄνειράτα κι ὦ νειότη μου χρυσῆ !

ὦ γάμε, ποῦ ξεπλήρωσα μὲ σὲ τῆς ἠμαρτιαῖς μου,
καὶ ὦ γυιέ, ποῦ ὁ βίος δὲ μ' ἠλλάξε καὶ μ' ἠλάξες ἐσὺ !
Μ' ἠλλάξες νάι, μὲ τύλιξες, μωρέ, ἠτὰ σπάργανα σου,
κ' εἶμαι ντενιέντες, τίποτα, μηδενικὸ ἠμπροστά σου.

ἠῶτα καὶ πρὶν . . ποῖς μ' ὠθγαῖνε στὴν ἠρχοντιά, ἠτὰ λούσα;
ποῖς ἔτῆν κιτάρρα ; ποῖς ἠτὸ σῖχ καὶ ποῖς, μωρέ, ἔτῆ Μοῦσα;
Κομφός, γλεντζές, τραγουδιστῆς, λεβέντης, ἠτζαρντόζος,
μ' ὠλεῖπε τίποτα ; κ' ἠδές, ἔς οὐλα μωρέ φριμζός !

Μ' ἔθλεπες τώρα ἐδῶ πιασᾶ . . ἐκεῖ φαγιά, μπαγάρδα
νοῦλλα γιὰ μὲ οἱ Κουμουτίδες κι ὁ κόντε Λουντῆς λιόρδα.
ἠἜδῶ ἠἈνθῶνες ἠσάμπρ—μειμπλέ, κουαφὲρ καὶ ἠΣίων τοῦ Λάτχ,
Θέατρα, ἐμπόρια, ποιήσεις, οὐλα γιὰ μὲ σαλάτα !

Κ' εἰς ὅλα πρῶτος ! φιόρο τους ἠτὸ ὄνερ, ἠτὰ καρναβάλια
νάι, μὰ δὲν εἶχα, μάτια μου, καὶ τὰ δικά σου γάλια.
Δὲν εἶχα ἐδῶ τοῦ λόγου τση καὶ τῆ δικῆ σου ἔγνοια,
κ' ἠ γῆ γιὰ μὲ ἠτο μόμελα κ' οἱ κάτοικοί τση μπαίγνια.

Μὰ ὄσχε, λέει, νὰ παντρεφῶ . . ἠΑκοῦς, μωρέ, μυστήρια ; . .
Γλέντα καὶ τώρα ; ναί, ἀπὸ κεῖ ! σ' ἠφίνουν τὰ ντελιρία ;
Κάμε καντάδες, χόρσεψε, γενοῦ, σορ-πάρε, ἠλλέγρος,
ἠσ' τὰ θεριά σου . . Μωρ' τ' ἠκοῦς, ποῦ εἶμαι Μοντενέγρος ;
Τ' ἠκοῦς ποῦ ἠμπεταλιόρρα ; τ' ἠκοῦς ποῦ θέλω ξυλο ;
ἠΓῶ μωρ' ἔτσι νὰ κλειστῶ καὶ νὰ μὴ βλέπω φίλο ;
ἠῶτα, μωρέ, ὁ πατέρας σου πῶτα τί πάρτες ἔκανε ;
μὰ ἠμουν ἐλεύθερο ποῦλι κι' οὐλα, μωρέ, μου ἔστεκανε.
ἠῶτα πῶς μὲ στημάρανε τ' ἠρχοντικά καὶ ἠπιάτσα
ἠμουνα λόρδος, βασιλῆας, κ' ἔγεινα τώρα στράτσα.
Τῶρα ὁ κομφῆς τραγουδιστῆς κ' ἠ φοβερῆ καρκάλα
κάθετα καὶ σοῦ δέρνει αὐτὰ καὶ σοῦ ζεσταίνει γάλχ.

ἠἘμπρὸς τὰ ξόρνια, ἠ γκρεμισαῖς, κλωτσιαῖς, φωναῖς, ἠφραίστια-
μὴ ἠγγῆς, μὴ γράψῃς μῶροστο, κούνιε τὸ γυιὸ σου, μίστια !
Μωρ' μιὰ στιγμή, ἠλίγο καπνὸ, ἠναν καφέ, θὰ σκάσω . . —

Αὐτοῦ, κανάγια, κούνιε το, μιλιὰ, δὲν ἔχει πάσσο !
Αὐτοῦ, μυλόρδε, χόρεψ' το, στρώσ' του, νανούρισέ το,
δὸς του νὰ παίξῃ . . Πρόσεχε, θὰ σπάσῃ τὸ τσουνέττο . .

Τῶσπασε, πάει ! ἠντίο παρτό, λάμπα, ρολοῖ μ' ἠντίο
γκρέμισ' τα, σπᾶσ' τα, σύντριψ' τα, σπᾶσε κ' ἐμέ, περ-ντίο !
ἠἌβαντι καλορριζικαῖς . . Ποῦ νοῦς καὶ ποῦ κουράγιο !

ἠὦ Μοῦσα ! μωρῆ τῶρπιζες πῶς θὰ μὲ ἠδῆς καὶ βᾶγιο;
Τῶχω τὸ ἔστρο, γιὰμὰ τί, ἠμπορεῖς ; . . ἠντζένιο πέρσο-
ἠάστα, σοῦ λέει, φασκέλωσ' τα, μὴν κάμης ἠνα βέρσο !
Δὲν ἔχει ρίμαις, κτισ' ἐκεῖ τὸ γυιὸ σου νὰ ταῖσῃς . .
καὶ θᾶστα, κ' ἔχε ὑπομονή, καὶ μὴν αὐτοχτονήσῃς !

ἠΣτὸ λέω, μῶρχοντι στιγμήμαῖς, μωρέ, γιὰ νὰ πνιγῶ
τι θᾶκανα ἠν ἠέν σ' ἔκανα δὲν ἔζέρω οὔτε κ' ἐγῶ.

Ὀ νοῦς μου αὐτὸς ποῦ γάνεται καὶ πάει, μωρέ, νὰ σβύσῃ,
μυδράλια, μπόμπαις θὰ ἠριχνε ἔς ἠΑνατολὴ καὶ Δύσι.

ἠἜθλεπες μάντισαις, ξαντικὰ, προποζῖτα, ντοντρίναις
ἐδῶ νὰ ψαλιδ ζω ποῦφ κ' ἐκείθε μπελεγγρίναις.

ἠἄχα μωρέ τὸ ἠντζάρντο μου, θᾶχα μυαλὸ καὶ στόμα,
θᾶχα κουράγιο νὰ ἐκτεθῶ καὶ βουλευτῆς ἠκόμα.

ἠἌμμουνα φλόγα καὶ ἠαστραπὴ τῆς σημερναῖς μαυρίλαις
σεισμοί, μπουρλότα οἱ στίχοι μου κ' ἠ τρίχες μου τορπιλαις,
θὰ μ' εἶχαν Γιούδα οἱ νεροπλοῦτοι κι' οἱ ἀριστοκράταις μπόγια
ἠἜθλεπες μᾶνκαῖς, αὐλικούς καὶ βασιλῆα ἠτὰ φόγια.
Μουρλο-Σαράντης τῆ ἐποχῆς, θᾶπερνα σβᾶρνα ὄλους
σπιτάλια, ἠκᾶντα κ' ἠκκλησιαῖς, σεισμούς, καρπιαῖς καὶ μόλους.

μπαίγνια, μαριόλαις, μόμολους, μαϊμούδες, μαμουνέλους.
μπρόμπολα, μπλόνταις, τόμπολες, τουμπίτσαις, τουμπαρέλους,
τζήγαις, κοντόλους τση έποχής κι' άλλα καινούργια φιάρα,
μπούφους, ταρτούφους, ρούφουλους, ούλους μωρέ 'στό φιαρα'
Σθάρανα άφ' τον πρώτο ως το στερνό Τσουνούους, Χασέ'ους, Τσου-
Γλίδες.

Λουτζέους, Μπουρτσέους, Καρρέρηδες και Νιάντους και Ντιντιήδες.
Κολόρο τση Λομπαρδιανούς, τση Ρώμηδες κολόρο,
κι' όχι «σόν κόντε, προσκυνώ!» και «προσκυνώ, ντετόρο!»
Θάκανα μάντσαις φοβεραίς, ρίσκια, σπαθέντα χιλια,
μά... για τή μούρη σου φιλω ποδιαίς και πετραχίλια!
Θά σου ξεσκέπαζα πολλά, μά για τὰ ώραϊά σου μούτρα
βγαίνω τση μόδας, μπαροδάλος, βάνω φτιασιδι, μπουτρα!
Πάρτε κι' εγώ ντά κάπου άλλωθ. κλωτσιαις, φτυτσιαις, χολιάσματα,
και άλλ' φίνε... μεγαλόσταυρους, τιμές, φιλιά, αγκαλιάσματα.
'Εμέ ποῦ βλέπεις θάκανα, μωρέ, σημεία και τέρατα,
κι' ινσόμα λέω και «προσκυνώ!» σέ κάποια... βρωμοτέρατα.
'Ετσι τὸ φέρανε οί καιροί κι' οί βουλιασμένοι χρονοί
τῶνα μας χέρι «προσκυνώ» και τάλλο φασκελώνει.
'Μωρ' τῶχεις 'λίγο ένα βρακά νά βλέπης για Βαλή σου,
νά σου ρουφῆ τὸ αἱμά σου, νά γόερνη τὸ πεσί σου,
και νά τῶυ λές και «προσκυνώ!»; Ραγιῶς με τὸ ἔτσι θέλω,
και βάρδα νά διαβῆ ὁ πασῶς, και φόρα τὸ καπέλλο,
και δός του βίζιτες και τούρ, και κούτσουμπα και μπάμιας...
'Ακοῦς ρεντίκολα μωρέ; ἀκοῦς ντροπαίς και ινφάμιας;
Πῶς νά μή γένης Νέρωνας, σκυλι, φονιάς, 'Οθέλλος;
'Εδῶ πασῶς, ἐκεῖ ἀλκανῶς, ὁ άλλος κορονέλλος,
κι' εγῶ σοντῶδος, κουμουδι, ραγιῶς!... 'Ακοῦς δουλειαις;
ἀκοῦς ποῦ κλειῶ τὸ στόμα μου, μή φάω και παπαλιαίς;
Μιλεῖς;... σέ τρώει, ἐγάθηρες' «βουβάσο», ἱμπετσιλλε!»
σπακίνας; εἶσα: σάνσασῶς, σέ λεί: νιοράντε, βίλε.
Τί νά σοῦ κάμω, δέν μπορῶ, καχόρκε, νά σφογάρω'
θά γάλαα κότμο, μά για σέ παίζω, γελῶ, σπασάρω.
Χίλιαις ζωαις μου θάβανα, μωρέ, εἰς τήν πασέτα,
για μιριμπαντικίς ὑπουργικαίς, φοιχτά τση αὐλῆς σεκρέτα,
πρέσθηδες, ποῦφ, παράσημα, σαλόνια και ἄλουποῦδες,
εἰς εἶδος πακαράττης ἀπό ζουλου και ἀρκουδες,
σβίντα, φαρμάκια και πληγαίς, σπιθάτους, ἀρκελίνας,
μά εγῶ μιλιῶ!... για σέ μωρέ νταχόντο πάω μ' ἐκείνους.
'Αγνα, κι' εἰς ὄλους «προσκυνώ!» και ζήτω ἡ Ρωμηροσύνη!
Σόδομα, Γόμορα νά ἰδῶ δέν δίνω ἕνα κατρίνι.

Μά για τή Ζίκυθο, μωρέ, για ἐμάς ἐδῶ 'σ τὸ λέω,
εἶμαι σκυλι κι' ἄς μή μιλῶ: μέσα μου βράζω, καιῶ!
Βρίσκομαι, γυιέ μου, στῆς ζωῆς τὸ δόλιο μεσημέρι
και 'ζέρω, ποῦ νά ξερωθῶ, ὅτα κανεις δέν ζερεῖ.
Τ' ἀκοῦς ποῦ δέ μοῦ πάει φαί; Οὔλοι, μωρέ, παρμένοι:
μωρ' τῶρω ἀγκουρι μέσα μου πῶς μάς γελοῦν οί ξένοι.
Βλέπεις ντουμάναις ψεσιναις, σαλεπιντζήδες, γιδια,
νά μάς φροτῶνουν τώρα ἐμάς τὰ πρώτα τους στολίδια.
Βλέπεις τὸ γόνο τ' 'Αρκουδιού μπροστά σου λιμοσφόρο,
ντούκα, 'Αρτανιάν τὸ χαλθαντζή, τὸ γύφτο 'Ερνάνη, λαρδο!
Και δός του περιποιήσεις, πιάνω, σουαρέ και πράντσα,
κι' ἄς μή σκαμπάζη νότα ὁ νεῖος και τί θά πῆ ρωμάντσα.
Και δός του λόντες κι' ἀπρέ-μιντι για νά σέ πῆ γαλάντε,
και τράβα μούντζες και θρισιαίς, φιλόξενό μου Zante
Και δός του νά τὸν ἔκανες και Πρ ε θ ε δ ο ὕ ρ ο ἄν μπόριες,
και δός του ὁ λόρδος φάσκελα, φτυτσιαις και κατηγόριας...
Και νά, καζίνα και χορούς και ποῦφια και σαλόνια,
και νά, και σεῖς ποῦ πέρνετε τση τζιτζικες γι' ἀηδόνια!
Δέ λέω, 'βρίσκεις κι' ἀργονταίς και ξένους μελιούνια
κι' ἀντουκατισίονε και τιμή μά και πολλά... φαρσοῦνια.
Μούραις ποῦ μ' ὅσο ἀνθρωπιστοῦν θ' ἀκοῦς τὸν ἀμάνε τους...
Μωρέ τ' ἀκοῦς ποῦ ὅπου νά πῆς μάς λένε Ριγολέτους;
Τ' ἀκοῦς ποῦ μάς συσταίνουνε για κλέφτες και φονιάδες;
Τ' ἀκοῦς ποῦ ζοῦμε μοναχῶ για μπάλλους και καντάδες;
Τ' ἀκοῦς ποῦ με τὰ πιάνω μας γελοῦν ἡ καραμούντζαις;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θέλουμε διπλαῖς ἀπ' ὅσαις τρώμε μούντζαις;
Τ' ἀκοῦς ποῦ ὁ ξένος ἀψιφῆ τῶνα μας κι' άλλο κόμμα;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θέλω φάσκελα κι' εγῶ μωρέ ἀκόμα;
Τ' ἀκοῦς ποῦ μ' ὅσα κι' ἄν μοῦ πῆς δέ δίνω μιᾶ καντάδα
κι' ἕνα μαντζέτο γρούλια μας για ὄλη τήν 'Ελλάδα;
Τ' ἀκοῦς τὸ Τζάντε πῶναι ἀνθος κι' ὄλος ὁ κόσμος νοῦλλα;
Τ' ἀκοῦς ποῦ για τή καύση σου τὰ κατκίνω ὄλα;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θάλεα συμφοραίς νά φορίζης, νά στουπίρης;
Τ' ἀκοῦς ποῦ σὺ μ' ἐτάστισες, τ' ἀκοῦς ποῦ μ' ἀβελίρεις;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θάβανα 'ντροπή 'στά κλάκ και τση φεσάτους;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θά μ' ἐτρέμανε και τρέμω εγῶ 'μπροστά τους;
Τ' ἀκοῦς ποῦ θάλεα τση πομπαίς τοῦ κάθε μας κουθέρνου;
Μά ὅσπε, λείει, και σὺ μ' ἐμάς κανάγια κωλοσέρνου!
Μή γράψης, κύττια, μασκαρά, τή γδύμνια τοῦ σπιτιοῦ σου,
κυττ' ἀκαμάτη, μιᾶ ρονιά νά φτιάσης τοῦ παιδιοῦ σου,

κύττα τῆ στραβωμάρα σου καὶ τὸ ὑποτελωνίκι
καὶ ξεκουπίσου πλέρωσε τοῦ Τροίκαρδου τὸ νοῖκι.
Κύττα, ταρκάση, τσῆ ξυπνους, Βαλιάνους, τραπεζίταις,
φλαρέους, γουμένους, ντούκιδες. Συγγρούς, Μητροπολίταις,
Λαύρια, μουσεία κι' ἀνασκαφαίς, ἴντοπίους καὶ ξένους τόπους,
τῆ Ρωμηοσύνη, ὅλη τῆ γῆ, κύτταζε ζᾶ καὶ ἀνεθρώπους,
κύττα ὁ παπάς, ὁ υπάλληλος, ὁ βασιλῆγᾶς καὶ ὁ Σάχης
π' ὅλοι σοῦ λένε: «δούλεψε νὰ φᾶς καὶ κλέψε νᾶχης!»
Βουβάσου, πνίχ' τῆ βένα σου κ' ἡ πέναις κατὰ μέρος
κι' ἄς εἶσαι Μπάρον, Πολδεκόκ, Ντάντες, Σαρδού, Μολιέρος!
Βουβάσου· τὰ μικρόβια αὐτὰ—τῆς γῆς οἱ κύριοι—νάνε,
εἶναι ληροντάρια καὶ θεριά, βουβάσου μὴ σὲ φᾶνε!
Τρῶνε, φιλιούνταϊ, σέρονονται, μουγκρίζουνε, βουβάσου
κι' ὡς Μοντενέγρος κύτταζε μονάχα τὰ θεριά σου,
Μαίμου καὶ σὺ καὶ μόμολος, κουτσοῦνι, μαριονέττα! . . . —
Τ' ἀκοῦς ποῦσαι χειρότερος ἀπ' ὅλους, σὸρ ποέτα;
Σήμερα γλόριαϊς καὶ χαραϊς, μπάντες, βιολιά, καντάδες,
πρωτοχρονιάς τρεχάματὰ κ' εὐχαίς καὶ μποναμάδες,
κι' ἀντὶ ταρκάση, νὰ εὐχηθῆς τοῦ γυιοῦ σου ἡγιὰ καὶ γνῶσι,
ΠΙΣΤΗ καὶ ἀγάπη καὶ τιμὴ καὶ ὑπομονὴ ἄλλη τόση,
βογκᾶς, γκρινιάζεις, τσαμπουνᾶς κι' ἀνάμεσα εἰς οὐλα,
σωριάζεις γούρμους κι' ἄγουρους 'σὲ μιὰ παρονεθεσοῦλα.
Βουβάσου! . . . — ὦ Μοῦσα, ὦ βένα μου, καὶ ὦ νοῦ ποιητὴ κέ μου. —
«Νὰ ζῆ κανεῖς ἢ νὰ μὴ ζῆ; . . . » Ἐδῶ σὲ θέλω γυιέ μου! —
Βουβάσου μπέστια! . . . — Ἐμπρὸς λοιπόν ἄσε τσῆ γκρινιάς, Μοῦσα,
κ' εὐχῆσου εἰς ὅλους πλούτη, ἡγιὰ, δόξαις, τιμαῖς καὶ λοῦσα.
Καὶ ψάλλε ὡς μόνο μας ρητὸ 'στὸ ποιητικὸ μας πέσιμο·
ὄλαις τρελλαίς γιά λ ὄ σ ι μ ο κ ι' ὄλοι τρελλοὶ γιά δ ἔ σ ι μ ο .
Κ' ἔχε, σὸρ γυιέ μου, ἡγιὰ, χαρά! Γκόνια μωρὲ νὰ πιάσης,
μά. . . καὶ μυαλό, κι' ὄχι: ὡς ἐγώ, φύγας, ποέτας, Χάστς!

ΙΩ. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

ΔΙΑΤΙ Η ΤΡΙΤΗ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΑΠΟΦΡΑΣ ΗΜΕΡΑ

Παρατήρησις τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν, τῶν ἀπράκτων
καὶ μιαρῶν, τῶν πρὸς πᾶσαν πράξιν ἀνεπιτηδείων,
ὡ: τὰς ἐχαρακτῆριζον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶναι ἐκ
τῶν δεισιδαϊμονιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἐν παντὶ τόπῳ
καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ἐβασάνισαν καὶ βασανίζουσι τὸν ἄνθρωπον.
Αἱ ἀποφράδες τῶν Ἑλλήνων, αἱ nefasti dies τῶν Ῥωμαίων
ὑπὸ ποικιλώτατα ὀνόματα ἀνευρίσκονται ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου,
παρὰ τοῖς προηγμένοις εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ παρὰ τοῖς κατὰ
φύσιν λαοῖς, παρὰ τοῖς παλαιωτάτοις Αἰγυπτίοις¹⁾ καὶ τοῖς Μεξι-
κανοῖς πρὸ τῆς Ἰσπανικῆς κατακτήσεως²⁾ καθὼς καὶ παρὰ τοῖς
Εὐρωπαϊκοῖς τοῦ λήγοντος 10^{ου} αἰῶνος. Ἡ μόνη διαφορὰ ἔγκει-
ται: εἰς τὸν ἔρισμὸν τῶν ἡμερῶν τούτων, διότι ἄλλοι ἄλλας ἡμέ-
ρας φοβοῦνται: ὡς ἀποφράδας.

Καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς λαός, ὡς εἰκός, πιστεύει ὅτι ἡμέραι τινὲς
τῆς ἐβδομάδος εἶνε ἀποφράδες, καὶ κατὰ τὴν δοξασίαν ταύτην
κανονίζει τὰς πράξεις του. Ἰδίως φοβεῖται τὴν Τρίτην καὶ νομίζει
ὅτι καὶ πρὸς ἄλλας ἐπιχειρήσεις εἶναι ἡ ἡμέρα αὕτη ἀκατάλλη-
λος, μάλιστα δὲ πρὸς ἑναρξιν ἔργου καὶ πρὸς ταξείδια. Ὅποιοι
πρωτοκινήθη Τρίτη δὲν γυρίζε πῖσω, καὶ ὅποιοι ἀρχίσῃ τὴν δου-
λειὰ Τρίτη δὲν τὴν τελειώνει, λέγουσιν. Ἡ πρόληψις αὕτη εἶ-
ναι ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος διαδεδομένη.³⁾ Τινὲς προσθέτουσιν

1) Maspero, Histoire ancienne des peuples d' Orient. 1895 τ. I. σ. 210 κέ.

2) Waitz, Anthropologie des Naturvölker τ. IV. σ. 164.

3) Ἐξ ἰδίων παρατηρήσεων γινώσκω ὅτι ἡ πρόληψις εἶναι κοινοτάτη ἐν Ἀττικῇ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν ταῖς Κυκλάδαι. Παρὰ τοῦ κ. Πρωΐου ἐκ Λακκοβιτικῶν τῆς Μακεδονίας πληροφοροῦμαι ὅτι καὶ ἐν τῷ χωρίῳ του ἐπικρατεῖ αὕτη: «Ἡ Τρίτη ἔχει μιαν ὄραν κακὴν, διότι κατ' αὐτὴν ἐγένετο ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ τοῦτο τὴν Τρίτην δὲν ἀρχίζουσι καμμίαν ἐργασίαν, οὐδέ

ὅτι ὄχι ὅλη ἡ ἡμέρα ἀλλὰ μία μόνον ὥρα αὐτῆς εἶνε ἀποφράς. « Ἡ Τρίτη ἔχει μία ὥρα κακὴ » ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὥρα αὕτη εἶνε ἄγνωστος, πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν ἔχουσι τὴν πρόνοιαν νὰ προφυλάσσωνται πάσας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας.

Ἐπάρχουν ὅμως καὶ οἱ γινώσκοντες τίς εἶναι ἡ κακὴ ἐκείνη ὥρα τῆς Τρίτης, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐπομένη ἀθηναϊκὴ διήγησις « Μιὰ μάννα καταριώταν μιὰ φορά τὸ παιδί της. Ἦτανε ἡμέρα Τρίτη. Τὴν ἄκουσε μιὰ κακὴ γειτόνισσα καὶ τῆς εἶπε· Ἄν θέλῃς νὰ καταραστῆς τὸ παιδί σου ἐγὼ νὰ σοῦ πῶ πότε θὰ πιάνῃ ἡ κατάρρα. Καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα τῆς ἐφώναξε· Γειτόνισσα τώρα νὰ τὸ καταραστῆς καὶ πιάνει. — Μπᾶ, ποῦ νὰ χυθοῦν τὰ μάτια σου καλύτερα, ὄχι γὼ θὰ καταραστῶ τὸ παιδί μου! εἶπεν ἡ μάννα. Καὶ ἡ κακὴ γειτόνισσα ἀμέσως ἐστραβώθηκε. » 1)

Ἄφ' οὗ δὲ πρὸς ἕναρξιν πάσης οἰαδότητος ἐπιχειρήσεως καὶ παντὸς ταξιδίου εἶναι ἀνεπιτήδεις ἡ Τρίτη, πολλῶ μᾶλλον θεωρεῖται τοιαύτη προκειμένου περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀσύνετος, ὁ διαπράξας τὸ ἔγκλημα νὰ γεννηθῇ Τρίτην, θὰ καταληφθῇ ὑπὸ φρίκης μανθάνων ἐκ τῶν ἱατροσοφῶν τὰ ἐπιχρεμάμενα αὐτῷ δεινά. Ἀποτρόπαιος περιγράφεται οὗτος τὸν χαρακτηριστῆρα, καίπερ καλῶς τὸ εἶδος καὶ εὐπρεπῆς.

« Ἄν γεννηθῇ ἀνὴρ ἡμέραν Τρίτην εἶναι ἀκατάδεκτος, ἀψύς, αὐστηρός, ἀδιάντροπος, ἀπρόσωπος, καματάρης, στρατοκόπος, μαγκελλάρις, ἄσπλαγχνος, ἀνελετήμων, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, κλέπτης, ἄτακτος, ἄσωτος, χωριάτης, χολῆς γεμάτος· ὅμως ἔμπειρος εἰς μάθησιν· καὶ θέλει λάβῃ κατάραν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπὸ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς. Καὶ πολλὰ ὀλίγοι ἀλλάζουσι ἀπὸ αὐτὰ τὰ ποιήματα, ἐὰν γεννηθῶν εἰς τὴν κακὴν ὥραν. » 2)

πρωτοκινουσίην εἰς δρόμον. — Ἄλλαι μαρτυρίαι περὶ τῆς διαδόσεως τῆς προλήψεως εἶναι αἱ ἐξῆς : Δ. Καραγιάννη, Δεισιδαιμονίας δοκίμιον. Ἐν Σμύρνῃ, 1872 σ. 257 (Σμύρνη, ὅτι δὲν ἀρχίζουν ἔργον τὴν Τρίτην) — Georgeakis, Le Folk-lore de Lesbos. Par. 1894 σ. 314. (Δείσος — Ὅτι δὲν ταξιδεύουν τὴν Τρίτην). — Ζωγράφους Ἀγῶν, Κίπρις, 1891 τ. Α' σ. 14 (Ἦπειρος. — Ὅτι δὲν ταξιδεύουν, οὐδ' ἐπιχειροῦσιν ἔργον τι).

1) Τὴν διήγησιν ταύτην ἤκουσα παρὰ τῆς αἰδιμου κυρίας Μαρίας Γρ. Καμπούρογλου. — Παραπλησίαν κορινθιακὴν διήγησιν ἐδημοσίευσεν ἔν Δημ. μετωρολ. μῦθ. 1880 σ. 39. κατὰ ταύτην κακὴ εἶναι ἡ ὥρα καθ' ἣν διέρχεται σὺρ μὸς, ἥτοι ἀνεμοστρόβιλος, ἐν ᾧ φέρονται στοιχεῖα καὶ δαίμονες.

2) Χειρόγραφον Ἰατροσόφιον τοῦ πέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀποκείμενον παρ' ἐμοί. φ. 4 ὅ.

Καὶ ἀλλαγῶν : 1)

« Τῆς Τρίτης καλύτερον ἦτον νὰ μὴ γεννηθῶν. Περί σημείων ἀφορτέρων ὅπου γεννηθῶν τὴν τρίτην ὥραν τοῦ Ἄρεως. Αὐτὸς εἶναι ἄσπρος εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ὀλίγον κόκκινος μετὰ κάποια σημεῖα· τρίχες κόκκιναις καὶ γένεια ἀραῖα, ὀμμάτια μικρὰ, ὀδόντια στραβά· εἰς τὸ εἶδος χαρούμενος· ἀνοικτός εἰς τὰς πλάταις καὶ πολλὰ καλὰ συνθεμένος. Εἰς τὸ κακὸν πηγαίνουν. — Τῆς κόρης. Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν ἡμέρᾳ Τρίτῃ εἰς τὴν ὥραν τὴν κακὴν γίνεται μεθύστρια, καταλαλήτρια, μονοφάγισσα, δολερὰ καὶ πονηρὰ, τραγουδιστίνα, ἄβηθ, ἀνειδήμων, ἄσπλαγχνη, ταβερνάρισσα, κλέφτρα, ψεύτρα, πολυφαγοῦσα, γυγγύστρια, ἀδιάντροπη, σουρεῦτρα καὶ διὰ παντὸς κατηραμένη· καὶ ὀλίγαις θρίσκονται ἀπὸ αὐταῖς, ὅπου ἔχουν τα τοιαῦτα. »

Ἡ παράταξις τοσοῦτον πλουσίου θησαυροῦ κοσμητικῶν ἐπιθέτων, ἣν δὲν ἰσχύει νὰ κολάσῃ ἡ ἐν τέλει ἐπιπεφομένη παρατήρησις, ἥκιστα ἐναρρυντικὴ εἶναι βεβαίως εἰς τὰς ἀτυχεῖς τριτογεννημένας. Ὁ ἀνὴρ ὅμως, οὗ τοὺς ἠθικοὺς χαρακτῆρας διαγράφει ἐν ἄλλῳ τόπῳ τὸ Ἰατροσόφιον, εὐκόλως θὰ παρηγορηθῇ βλέπων ὅτι ὁ χαρακτῆρ αὐτοῦ εἶναι ὁ διακρίνων τοὺς νικηφόρους στρατηγούς, τοὺς κατακτητὰς καὶ καθόλου τοῦ μεγαλοπράγμονος ἀνδρός.

« Ὁ Ἄρης ὀρίζει τὴν Τρίτην, » λέγει τὸ Ἰατροσόφιον 2) « Ὁ γεννηθεὶς ἔσται μαυροειδὴς, κόκκινος, αἱματώδης, θυμώδης, κιντρινωπός, πάντα κλίνει νὰ κάμῃ κακόν· νὰ χαλᾷ, νὰ λαθῶνῃ, νὰ μὴ λυπᾶται διὰ τὸ (κα)κόν· καὶ φαρφαλιάρης· δὲν πιστεύει κανενοῦ, παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ του· ὁ λόγος του θέλει νὰ γίνεταί πάντα, νὰ γίνεταί ἡ γνώμη του· καὶ αὐτὸ εἶναι δύσκολον· ἡ μετὰ νὰ γένῃ κλέπτης· εἶναι τολμηρὸς καὶ θέλει πάντα μετὴν καρδίας του· θέλει ἔσται καθ' ὁρρικός εἰς πόλεμον· πολὺ αἶμα θέλει· χύση καὶ θέλει λαθῶθῃ ὅτός του· καὶ θέλει ὀρκώνεται εἰς τὸν θεόν καὶ εἰς ἁγίους· οἱ ἀσθενεῖαις του θερμασίαις ἐξείαις καὶ μεγάλαις καὶ θανάσιμας ποδαλγαίαις καὶ ἄλλαις ἀσθενεῖαις· καὶ ὁ θεὸς ἄς τὸν φυλάξῃ. »

Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι κατὰ τὰς δημώδεις προλήψεις, ἡ ἐπήρεια τῆς ἀποφράδος ἡμέρας. Ὅτι τὴν αὕτην πρόληψιν ἔχουσι καὶ οἱ Ἀλβανοί, 3) εἶναι εὐνόητον, διότι εὐκόλον ἦτο νὰ τὴν παραλάβωσι παρὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐνεκα τῆς στενῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας. Περιέργον ὅμως φαίνεται· ὅτι ἄλλοι Ἑυρωπαϊκοὶ

1) αὐτ. φ. 38 α.

2) αὐτ. φ. 42 ὅ.

3) Hahn, Alban. Studien I σ. 157.

λαοὶ ἀντίθετα πρεσβεύουσι. Οὕτω παρὰ τοῖς Βοημοῖς καὶ τοῖς σαραβοῖς ἡ Τρίτη θεωρεῖται αἰσία πρὸς γάμους καὶ ὁδοπορίας, παρὰ Σουηδοῖς δ' ἐπιτηδεῖα πρὸς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἢ καθαρὰ Τρίτη. 1) Καὶ μόνον Γάλλοι τις συγγραφεὺς, ὁ Jehan Tibault, ἐν βιβλίῳ τῶ πωθέντι περὶ τὸ 1589 δεικνύει δυσπιστίαν τινὰ πρὸς τὴν Τρίτην. «Τὴν Τρίτην ἐγεννήθη ὁ Κάιν, λέγει Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ μηδὲν ἐπιχειρεῖ ὁ ἀσθενήσας κατ' αὐτὴν βαρεῖαν θά ἔγγη τὴν νόσον, κατὰ μικρὸν ὅμως διὰ προσφόρου διαίτης ἀνακτᾶ τὴν ὑγείαν. Τὰ δ' ὄνειρα τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς ταύτης οὐδεμίαν ἔχουσι πρόρρησιν τῶν μελλόντων καὶ ὁ γεννηθεὶς ἐν ἡμέρᾳ Τρίτῃ ἔσται μακρόβιος » 2)

Ὅθεν ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικῆ εἶναι ἡ πρόληψις περὶ τῆς Τρίτης ὡς ἀποφράδος ἡμέρας. Καὶ θεωρεῖ ὁ λαὸς ἀπαισίαν τὴν ἡμέραν, διότι κατ' αὐτὴν ἔπεσεν ἡ Κωνσταντινούπολις. Ὁ λόγος ὅμως οὗτος ἐπλάσθη ὕστερον, ἢ δὲ πρόληψις ἦτο παλαιότερα, ἀφοῦ καὶ οἱ σύγχρονοι τῆς καταστροφῆς εἰς τὴν ἄλεθριαν ἐπήρειαν τῆς ἡμέρας ἀπέδιδον τὴν συμφορὰν. Ὁ ποιήτας μικρὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸν Θρήνον τῆς Κωνσταντινούπολεως λέγει:

Εἰς τοῦ Μαΐου τοῦ μηνὸς ἔς τὰς εἴκοσι ἑννέα,
Τρίτην ἡμέραν δολερὴν, ποῦ αὐθέντευεν ὁ Ἄρης.
Ἐκείνη ἡ ὥρα ἢ βαρεὰ ἢ στιγμὴ τοῦ πλανήτου,
ἢ φούσκωσις Ἄνατολῆς ἐπήρασι τὴν Πόλιν. 3)
Ἄλλαχου δὲ καταρᾶται καὶ λοιδορεῖ πικρῶς τὴν ἡμέραν:
Ἐκεῖν' ἢ ἡμέρα (ἢ) σκοτεινὴ, (ἢ) ἀστραποκαϊμένη
τῆς Τρίτης τῆς ἀσβολοῦς, τῆς μαυρογελασμένης,
τῆς θεοκαρθουδίνου καυτης, πομπαρδοχαλασμένης. 4)

καὶ παρακατιῶν ἀπεδίδει τὴν καταστροφὴν εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ πλανήτου Ἄρεως, τοῦ κυριαρχούντος τῆς Τρίτης, κατὰ τὰς ἀστρολογικὰς δοξασίας τῶν τότε.

Ἄρης ἐπερνοδιάβαινε τὴν Τρίτην βουρκωμένος
ἀπὸ τῶν ἁγίων Ῥωμανῶν ὄλος αἱματωμένος,
ἔς τὸ αἶμα τῶν χριστιανῶν αἱματοκυλισμένος. 5)

1) Grimm, Deutsch Mythologie σ. 4093 (σ. 954 δ' ἐκδ). Παρὰ τοῖς παλαιοῖς Μεξικανοῖς ἡ τρίτη τοῦ μηνὸς ἐνομιζέτο αἰσία. (Waitz, Anthropologie τ. IV σ. 164).

2) P. L. (acroix) Jacob, Curiosités des sciences occultes σ. 190. 3) σ. 126—123. Ἐν Ellissen, Analekten τ. II σ. 122. Ὁ τελευταῖος στίχος φαίνεται τεταραχμένος γραπτῶν ὥσως αἰ φούσταις τῆς Ἄνατολῆς.

4) αὐτ. σ. 194—6 σ. 132.

5) αὐτ. σ. 420—2 σ. 164.

Καὶ ὁ ἱστορικὸς Λαόνικος Χαλκοκονδύλης 1) Ἄρεως ἡμέραν λέγει τὴν τῆς ἀλώσεως.

Ἐκατὸν δὲ καὶ πλέον πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔτη, τῷ 1348, ἑτέρα ἐθνικὴ καταστροφή ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐπήρειαν τῆς Τρίτης. Ὅτε οἱ ὑπὸ τοὺς Ψαρρομηλίγους Κρήτες ἐπαναστάται παρεσκευάζοντο εἰς μάχην κατὰ τῶν Ἐνετῶν ἔην ἡμέρα Τρίτη τῆς ἐβδομάδος τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, ἡμέρα κατὰ τὴν κοινὴν πρόληψιν ἀπαισία. . . Ἐνεκα δὲ τῆς ἀπαισίας ἡμέρας οἱ φρονιμώτεροι τῶν ἀρχηγῶν συνεβούλευσαν τὴν ἀποχὴν τῆς ἐπιθέσεως καὶ πάσης πολεμικῆς ἐργασίας. . . Ἄλλ' οἱ Ψαρρομηλίγιοι τοὺς Κάλχαντας ἐκείνους, ὡσπερ μάντις κακῶν περιφρονήσαντες ἐρωμενεστέρον παρεκέλευσαν εἰς τὴν ἐπιδρομὴν τοὺς ὁπαδοὺς » Ἐπῆλθε δὲ πανωλεθρία τῶν Κρητῶν, φονευθέντων καὶ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν

Ὁ ἱστορῶν ταῦτα Ζαμπέλιος 2) οὐδεμίαν ἀναφέρει μαρτυρίαν ἐπειδὴ δ' οὐκί σπανίως ἐλέγχεται παρεβάλλων ἰδίᾳ εἰκασίας εἰς τὰς ἱστορικὰς περιγραφὰς, δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἀσφαλῶς ἐξηκριβωμένον τὸ γεγονός. Ἄλλ' ἀντὶ τούτου ἔχομεν ἄλλα γεγονόσ παλαιότερον καὶ ὑπὸ ἱστορικοῦ ἀξιπίστου βεβαιούμενον.

Ἐν τῷ πρὸς τοὺς Οὐγκρους πολέμῳ ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, κατὰ τὴν 8 Ἰουλίου 1164 ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς διαβάς τὸν Δουναβίον ἠτοιμάζετο εἰς ἐπιθεσιν κατὰ τῶν πολεμίων. Ὁ ἀνδρεῖος στρατηγὸς Ἀνδρόνικος ὁ Κοκτοστέφανος εἶχεν ἤδη παρατάξῃ τὰς ὑπ' αὐτὸν φάλαγγας, ὅτε προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἀγγελιαφόρος κομίζων ἐκ τοῦ βασιλείως γράμματα, ἐπιτάσσοντα νὰ ἀναβάλῃ τὴν συμπλοκὴν, διότι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἀσύμφορος εἰς πολεμικὰ ἔργα. Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς ἔθεσεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ τὴν ἐπιστολὴν, μῆτε εἰς τὰ γραφόμενα διὰς προσοχὴν, μῆτε εἰς τοὺς παρ' αὐτῷ υεγιστᾶνας φανερώσας τὰ προσταχθέντα. Συνάψας δὲ μάχην ἐνίκησε περιφανεστάτην νίκην, λαμπρῶς διαψεύσας τοὺς δεισιδαιμόνας φόβους τοῦ βασιλείως.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἐν ἣ κατὰ τὸν βυζαντινὸν ἱστορικὸν Νικήταν Χωνιάτην ἐγένετο ἡ μάχη, συνέπεσε τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐν ἡμέρᾳ Τρίτῃ. Οὗτος λοιπὸν ἦτο φαίνεται ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ αὐτοκράτωρ ἀπέτρεψε τὸν στρατηγὸν τοῦ νὰ συνάψῃ μάχην. « Ἀπετρέπετο δὲ ὡς ἀποφράς ἡ τότε ἡμέρα καὶ ὄλος ἀσύμφορος πρὸς τὴν κατ' Ἄρεα συμβολὴν, ἐπεὶ καὶ ἦν τὰς πλείστας καὶ

1) σ. 394 Bonn.

2) Σπ. Ζαμπελίου Ἱστορικὰ σκηνογραφήματα ἐν Πανδώρα τ. I σ. 577-8.

μεγίστας τῶν πράξεω, καὶ παρὰ θεοῦ τὸ πέρας κατ' εὐδοκίαν εἶτε μὴ δεχομένης, ταῖς τῶν ἄστρον οὐκ οἶδ' ὅπως περιπλοκαῖς καὶ ταῖς τοιαύταις θέσεσι καὶ κινήσεσιν ἐπανακτιθεῖς, καὶ τοῖς παρὰ τῶν ἀστρολεσχούντων λεγομένοις καθυπαγόμενος ἴσα ταῖς ἐκ θρανίδος τοῦ θεοῦ ἀποφάσεσιν.»¹)

Ἐκ τῶν λόγων τοῦ στιχοῦργου τοῦ Θρήνου καὶ ἐκ τῶν περικοπῶν τῶν ἱατροσοφῶν, τὰς ὁποίας ἀνωτέρω παρεθέσαμεν, σαφῶς καταφαίνεται διατὴ ἡ Τρίτη θεωρεῖται ἀποφράς ἡμέρα.

Ἡ περὶ τῶν ἀποφράδων δεισιδαιμονία διττὴν ἔχει πηγὴν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον θρησκευτικούς λόγους ὅπως θεωρῶσιν μακρὰς ἡμέρας τινάς. Ἦσαν ἀποφράδες αἱ ἡμέραι τῶν Ἀθησθηρίων, διότι ἐν αὐταῖς ἐπλανῶντο ἐπὶ τῆς γῆς αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων ὁμοίως ἢ τῶν Πλυνηρίων, ὃ ὅτι ἐν Ἀθήναις ἐκοιμίζετο τότε τὸ ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὑπετίθετο ὅτι ἡ πολιούχος θεὰ κατέλειπε πρὸς ὦραν τὴν πόλιν. Ὁ ἐπιχειρῶν τι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας οὐδεμίαν εἶχε ἐλπίδα ὅτι θά τύχῃ τῆς προστασίας τῶν θεῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιμελῶς ἀπέφευγον πᾶσαν πρᾶξιν. Ὁμοίως λόγος παρώρμησε καὶ τοὺς Ῥωμαίους πρὸς ὄρισμὸν τῶν ἀποφράδων, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίσης ἀποφράδας ἐνόμιζον τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἔγγον τὴν μνήμην πάθους τινὸς Θεοῦ.

Ὁ ἄλλος δὲ πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ λόγος τοῦ ὄρισμοῦ τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν στηρίζεται εἰς ἀστρολογικὰς δοξατίας. Πιστεύοντες ὅτι αἱ τύχαι τῶν ἀνθρώπων συνδέονται πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην ἐπήρειαν τῶν πλανητῶν ἢ ἄλλων τινῶν ἄστρον, ἐφοβοῦντο νὰ πράξωσι τι καθ' ἃς ὥρας ἐνόμιζον ὅτι ὀλεθρία θὰ ἦτο ἡ τοιαύτη ἐπήρεια.

Κυριεῶν πλανήτης τὴν Τρίτην εἶναι ὁ Ἄρης, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐν ταῖς πλείστασι τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Μίαν δ' ὦραν τῆς Τρίτης (τὴν κακὴν ὦραν τῆς Τρίτης κατὰ τὰς δημόδεις δοξατίας) ἐπίστευον ὅτι συνέπιπτε πρὸς τὴν τοῦ Ἄρεως καὶ ἡ τοῦ πλανήτου Κρόνου ἐπικράτησις, ἐξ οὗ ἐπικινδυνότητι καθίστατο ἡ ὦρα ἐκείνη. Χειρόγραφός τις Σολομῶνικὴ μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ ἀπαισία ὦρα τῆς Τρίτης εἶναι ἡ δεκάτη τρίτη, ἄδηλον πῶς ὑπολογιζομένη, ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἢ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἢ ἀπὸ τῆς δύσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν προτεραιάν. «Εἰς τὰς ἐγ' (ὥρας κυριεῖ) ὁ Κρόνος πάντοτε φυλάσσει» παραγγέλλει τὸ μαγικὸν βιβλίον. 2) Οἱ μὴ γινώσκοντες

1) Νικήτ. Χωνιάτ. Ε' 2 σ. 200 Bonn.

2) Ὑδρομαντεία, τὸ κληθὲν τῆς πάσης τέχνης τῆς ὑδρομαντείας. φύλλ. 241α (χειρόγραφον τοῦ 15' αἰῶνος τῆς ἐν Μονάχῳ βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθμὸν LXX).

δὲ τίς ἡ ὦρα αὕτη ἠναγκάζοντο νὰ προφυλάσσωνται ὅλην τὴν ἡμέραν.

Πᾶσαι ὁμοῦς αἱ ἄλλαι ὦραι τῆς Τρίτης θεωροῦνται αἰσiai καὶ πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν ἐπιτήδειοι, κατὰ τὸ αὐτὸ βιβλίον. Καὶ οὗτος εἶναι ὁ λόγος, δι' ὃν ἄλλοι εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ ὑπολαμβάνουσιν ὅτι εὐτυχῶς συντελοῦνται ὅσα τις ἤθελεν ἐπιχειρήσει τὴν Τρίτην.

Ἦθεν ἡ δεισιδαιμονία περὶ τῆς ἡμῶν ὁ λόγος εἶναι ὑπαγόρευσις ψευδεπιστήμης, παντελῶς σχεδὸν λησμονηθείσης σήμερον, τῆς ἀστρολογίας. Ὁ δ' ἡμέτερος λαὸς ἀλλοῦ ζητῶν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς δεικνύει τοῦτο μὲν ὅτι παντελῶς ξένα εἶναι εἰς αὐτὸν ἀστρολογικὰ διδάγματα, τοῦτο δ' ὅτι ἀκμαῖον ἔχει τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, στυγνὴν καὶ ἀπαισίαν θεωρῶν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν συνετελέσθη, ἡ μεγάλη ἐθνικὴ συμφορὰ.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εὐγνωμοσύνη ἀγροῦ.

Πολιτισμένος ἄνθρωπος ἠρώτησε μιὰ μέρα
Καὶ εἶπεν εἰς Ἀφρικανόν: «Σκληρὸν, ν' ἀποκριθῆς.
Γιατὶ σπαράξεις, γιατί πρῶς τὸν γέρω σου πατέρα;
Δὲν τὸν ἀφίνεις ἔσχα ε' τὸ μῆνιμα νὰ τὸν πᾶνε:» —
«Ἀχάριστε, ἀπάντησε ὁ ἄγριος εὐθύς,
Ἀφίνεις τὸν πατέρα σου σκουλικία νὰ τὸν φᾶνε;»

Ἐπιτύμβιον κυνός.

Εὐνάδε κείμε: ὁ Ἀζῶρ, πιστὸς τῆς Δέλας φίλος.
Τίς εἶμαι τώρα ἔμαθε. Σὺ, τίνας εἶσαι σκύλος;

Ἀθήναι

A. K. ΠΕΡΑΙΚΙΔΗΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΜΟΣΧΟΣ ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ

ΚΛΗΡΟΣ και άπληρης θάνατος αφήρησε το παρελθόν έτος από τους κόλπους της Σμυρναϊκής κοινωνίας μίαν εξέχουσαν έν αυτή φυσιογνωμίαν, τον κράτιστον έν Σμύρνη Ιατρόν Μόσχον Μαζαράκην.

Ό μεταστάς ήτο έκ των σπανίων εκείνων ανθρώπων, ών ή καρδιά και το εύρύ πνεύμα ύφ' ένός μόνον πληροϋται και διακαίεται πόθου, πώς νά αφιερώσωσιν έαυτούς ύπερ του πλησίον, ύπερ της κοινωνίας, ύπερ της ανθρωπότητας. Καταγόμενος έκ Κύθου, έξ άρχοντικής οικογενείας, μετά την έγκύκλιον και επιστημο-

νικήν του μόρφωσιν μετήλθε τον Ιατρόν κατ' αρχάς έν Σύρον και έν Αθήναις μετά ζήλου και άφοσιώσεως υπεραλλούσης, προσενεγκών ούκ ολίγας έκδουλεύσεις, και ιδίως κατά την βροτολογόν χολέραν του 1854, όπότεν άποσταλείς ύπό της έλληνικής κυβερνήσεως είς Σύρον, έξεπλήρωσε μετ' αυταπαρηγήσεως και επί κινδύνω προφανεί της ίδιας ζωής το καθήκον αύτου ως Ιατρος, άντιμετωπιζών και πολεμών ως άληθής στρατιώτης τον άπλην ήχθρόν. Επί τούτω και δι' άλλας έξίσου πολυτίμους ύπηρεσίας, ως απέτισεν είτα έν Τήνω, Άνδρω και τελευταίον έν Αθήναις, κατά την άκμήν της φοβεράς επιδημίας, επανειλημμένοι τώ έξεφράσθησαν ευάρεσκεσαι έκ μέρους του Βασιλέως, της Κυβερνήσεως, των Δήμων και των Δημωτ. Συμβουλίων, απεστάλη δέ κατόπιν ως επαρχιακός Ιατρός είς Άκκρανανίαν, καταλιπών και εκεί επίσης άρίστας έντυπώσεις διά τον άφιλοκερδή ζήλον, την Ιατρικήν ικανότητα και το αξιόλογον του ήθους. Αλλά διψών ευρύτερας επιστημονικής τελειοποιήσεως άπήλθεν είς Παρισίους όπωσ παρακολουθήση έγγύτερον τάς προόδους της Ιατρικής και συμπληρώση τάς όπωςούν ανεπαρκείς σπουδάς του ήμετέρου πανεστημίου, διά της συντόνου άχροάσεως των διασημοτέρων της Γαλλίας κλινικών.

Έκειθεν, άποκομίζων έφοδια συστηματικώτερας επιστημονικής παρασκευής και πείρας πρακτικής πολυτίμου, τά όποια καθίστα έτι μάλλον επίφθονα ό ασθεστος ζήλος προς την θείαν του Άσκληπιού τέχνην και ό ειλικρινής και άγαθός αύτου χαρακτήρ, κατήλθε τώ 1861 είς Σμύρνην, ένθα, συνδθείς διά γάμου μετά κόρης άντάξίας και έκ των διακεκριμένων οικογενειών της έν Σμύρνη έλληνικής κοινωνίας, άποκατέστη αύτόθι όριστικώς, κατακτητάς βαθμηδόν περίθλεπτον θέσιν και δικαιώματα επί της κοινής υπολήψεως και ευγνωμοσύνης. Μετριόφρων ως πās άληθής επιστήμων, αξιοπρεπής, φιλόανθρωπος και εύσυνειδητός καθ' όλην την σημασίαν των λέξεων, ανεπιλιπτος καθ' όλας αύτου τάς κοινωνικάς και κατ' ίδίαν σχέσεις, άποφεύγων πāsιν ματαιάν επίδειξιν και σχολαστικότητα, προσέφερεν πανταχοϋ και πάντοτε μετ' άφοσιώσεως μοναδικής την πολύτιμον αύτου Ιατρικήν άρωγήν ύπερ των πασχόντων, έμπλεως πάντοτε γενναίων και πατριωτικών αισθημάτων, εργαζόμενος ύπερ πάσης ευγενοϋς και ιερής ιδέας με πίστιν και ένθουσιασμόν νεανικόν, διέγραψε κατά τώ τριακονταπενταετής διάστημα της έν Σμύρνη διαβιώσεώς του στάδιον άπασαμίλλου επιστομονικής δράσεως. Τύπος φιλοστόργου και σπανίου οικογενειάρχου έμόχησε προς μόρφωσιν και εκπαιδευσιν των άγαπητων του τέκνων, οίς, πλην του λαμπρού ονόματος, έκκληροδότησε

καί τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ ἀρετάς. Διὰ τοῦτο λίαν δικαίως σύμ-
 πασα ἡ κοινωνία τῆς Σμύρνης εὐλικρινῶς ἐπένησε καὶ ἔκλαυσε
 τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀνεκτιμητοῦ ἀνδρός, περὶ οὗ ὁ αὐτόθι συνά-
 δελφός του ἰατρός κ. Μιλτιάδης Ἐμμανουήλ, διερμηνεύων τὴν
 κοινὴν γνώμην, κατὰ τὸν συγχινητικώτατον ἐπικήδειον λόγον του,
 ἀπεφάνθη ὅτι ὁ ἀειμνήστος καὶ ἀλησμόνητος Μόσχος Μαζαράκης
 ἦτο «τὸ ἰδεώδες τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος ὑπὸ
 τὴν καθαρὰν ἐποψὴν τῆς φιλανθρωπίας καὶ εὐσυνειδήσιας.»

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σὲ Ζηλιάρη.

Ἄφου ζηλιάρης εἶσαι, κὺς-Γεωργάκη.
 κοντὴ γυναῖκα ἔπρεπε νὰ πάρης,
 γιατί εὐκόλα ἔνα τέτοιο βαθρακάκι
 θὰ ἤμποροῦσες νὰ τὸ κουμαντάρης·
 κ' ἔγνοια δὲν θᾶχες γιὰ ἄλλονε κανένα
 μὴν περισέψη ἀφ' ὅτι εἶνε γιὰ σένα.

Γιὰ ἐρωτάρη γέρο.

Γέρος ποῦ γλυκοκυττάζει
 τὰ κορίτσια, καὶ νὰ κάνη
 ἔρωτα μ' αὐτὰ ζητεῖ,
 μὲ κουτσὸ θαροεῖς πῶς 'μοιάζει,
 ποῦ, ἐνῶ βαστᾷ δεκάκι,
 ἂν σὲ μπάλο τύχη, κάνει
 καὶ αὐτὸς τὸ χορευτὴ.

Σπρος, 1896

Μ. Α. ΖΩΡΑΣ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΣΗΜ. Δ. Η.—Τὸ ὄνομα τοῦ
 Ἄριστείδου Ἀλεξανδρίδου, θα-
 νόντος ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ τὸν Μάρ-
 τιον τοῦ παρελθόντος ἔτους, δὲν
 ἐπρόφθασε νὰ γίνῃ γνωστὸν ἐν
 τῇ καθ' ἡμᾶς λογογραφίᾳ, διότι
 εἰς τὰ πρῶτα εἰσέτι εὐδαίμονα βή-
 ματα τοῦ φιλολογικοῦ του στα-
 δίου, εὔρεν αὐτὸν ἀπηνῆς καὶ
 σκληρὸς ὁ θάνατος. Οἱ ἀναγνώ-
 σται τοῦ Ἡμερολογίου
 θὰ ἐνθυμοῦνται ἴσως εἰς τὸν τό-
 μον τοῦ 1895 ἐν ὠραίῳ διή-
 γημα τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξαν-
 δρίδου ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ «Ω-
 ραία Παπαδιά» εἰς τὸ ὅποιον,
 καίπερ γραφὲν ὡς δοκίμιον
 μᾶλλον καὶ ἄνευ ἀξιώσεως,
 διεφαίνεται οὐχ ἥττον ἡ διη-
 γηματογραφικὴ κλίσις, ἡ χά-

ρις τῆς περιγραφῆς, ἡ εὐφυΐα καὶ τὸ ἀβρόν αἰσθημα τοῦ νεα-
 ροῦ συγγραφέως. Πνεῦμα γοργὸν καὶ εὐγενές, φαντασία γόνιμος,
 μορφωσις ἐγκυκλοπαιδικὴ ἀρτία, φιλομάθεια καὶ ἀντίληψις ἔκτα-
 κτος, λεπτὴ αἰσθησις τοῦ καλοῦ, πρωτόστως δὲ χαρακτηριστικὴ εὐλικρι-
 νῆς, εὐθύς καὶ κραταῖός, προσόντα ἅπερ συνήγου ἀφειδῶς ὁ ἀοίδι-
 μος Ἀλεξανδρίδης, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἔπαυε καλλιεργῶν δι' ἀνεκδο-
 του μελέτης ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς μετριόφρονος ἀφανείας, ἡγγυῶντον
 εὐρὺ καὶ εὐέλπι τὸ μέλλον. Ἡμεῖς, εὐτυχῆσαντες νὰ γνωρίσωμεν

ἐγγύτερον οἴους θησαυροὺς πνεύματος καὶ καρδίας ἐνέκλειεν ὁ εὐγενής καὶ ἀληθινός ἡμῶν φίλος, σπένδουмен εὐκρινεῖς δάκρυ του ἐπὶ τῷ πρόρῳ αὐτοῦ θανάτῳ, ἐπιτελοῦντες ἅμα ἐπιβαλλόμενοι ὡς μνημόσυνον διὰ τῆς παραθέσεως τῆς νοήμονος καὶ συμπαθοῦς φυσιογνωμίας του. Χαρακτήρος ἐνεργητοῦ, ἠναγκασμένος ἀπὸ μικρᾶς ἔτι ἡλικίας νὰ παλαίῃ τὸν περὶ ὑπάρξεως εὐγενῆ ἀγῶνα, καὶ, θύων ἅμα ταῖς Μούσαις, νὰ ἐξαγοράζῃ τὴν ζωὴν δι' ἀκαταβλήτου ἐργασίας, διετέλεσε νεώτατος ἔτι, πρὸ τετραετίας, Γραμματεὺς τῆς ἐν Σάμῳ Βουλῆς, ἀμερίστου ἀπολαύων ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ Σαμίων διὰ τὴν πρὸς τὸ καθῆκον ἰδεώδη ἀφοσίωσιν· ἐπελευθύνθη δὲ τῆς τελευταίας ἀνωμαλίας τῶν Σαμιακῶν πραγμάτων, ἐπανέκυψεν εἰς Βῶλον παρὰ τῆς πατρικῆς ἐστίας, ἐγγυὸς καλοκάγαθου καὶ λατρευτοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ αὐτόθι κ. Γεωργίου Ἀλεξανδρίδου, προσληθθεὶς ὡς ὑπάλληλος τῆς Τραπεζῆς Ἑπειροθεσσαλίας.

Μετὰ τὸν θάνατόν του ἀνευρέθησαν ἱκανὰ χειρόγραφα, ἐν οἷς καὶ ἐπαγωγὸν ὁδοπορικὸν σημείωμα ὑπὸ τὴν τίτλον «Ὀκταήμερος διαμνηνὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει». Λυπούμεθα, ὅτι ἐλλείψει χώρου ἀδυνατοῦμεν νὰ παραθέσωμεν ὁλόκληρον τὴν διατριβὴν, ἐξ ἧς περιοριζόμεθα νὰ σταχυολογήσωμεν τὰ κάτωθι ἀποσπασματα.

ἜΧΟΜΕΝ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας, θαυμάσιων ἐκ συγκινήσεως, ἐν ᾧ ἡ καρδία ζητεῖ νὰ διαρρήξῃ τὸ σῆμα αὐτῆς περὶ βλημα, τὸ Ἄστυ τοῦ Βυζαντος, τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντινου, τὴν ἀντιζηλον τῆς ἀρχαίας Ρώμης, τὴν Τουρκικὴν μεγαλόπολιν Σταμπούλ, τὸ μῆλον τῆς ἐριδος τῶν συγχρόνων μεγάλων Κρατῶν, τὴν μεγάλην ἰδέαν τέλος καὶ τὸ γλυκὺ ὄνειρον τοῦ Ἑλλητισμοῦ!

Ἴδου ἄπειρον συμπλεγμα τεμενῶν, ναῶν, μιναρέδων, κωδωνοστασιῶν, δένδρων ὑψικροφῶν καὶ παντοίων οἰκοδομῶν! Ἴδου ἡ Ἁγία Σοφία ἐπιστεφομένη ὑπὸ μιναρέδων, καὶ τὰ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα. Ἴδου οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, Ἴδου τὰ τεῖχη τῆς ἀρχαίας πόλεως· δεξιὰ ὁ Βόσπορος καὶ ἡ Χρυσούπολις, ἀριστερὰ τὸ Σαράϊ Μπουρού, ἡ ἀκρωτήριον παλατιοῦ. Ἴδου ἡ ἀπέραντος αὐτοῦ πόλις ἡ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Κερατίου κόλπου ὄχθης, ἡ τὸ Πέραν. Οἷον θέαμα ἀπερίγραπτον καὶ μοναδικόν! Ἄνωθεν τῆς Χρυσουπόλεως ὁ ὀρίζων φαίνεται ὡς ἐξ ἀπέφθου χρυσοῦ ἐξεργασμένος, ἐνεκεν τῆς ἀναλαμπῆς τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ὅστις ἐκτοξεύων τὰς λευκοχρῶσους ἀκτίνας του ἐπὶ τῶν ὑέλων τῶν παραθύρων τῆς πό-

λεως, δίδει αὐτῇ ὄψιν κολοσσαίας πυρκαϊᾶς καὶ παρέχει ζῶσαν ἀναπαράστασιν τῆς πυρπολουμένης Ρώμης, φλεγομένης κατὰ διαταγὴν τοῦ αἰμοχαροῦς καὶ πυρομανοῦς Νέρωνος.

Ἐπισκεπτόμεθα, ἔξωθεν μόνον, ὡς διατελοῦντα κεικλισμένα, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμᾶ Βαξέ κείμενα ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς παραλίας καὶ ἔχοντα πρὸ αὐτῶν χαριέντα καὶ γλοερὸν κήπον μετὰ ὀσμίων. Ἐπιστρέψαντες ἐκῆθεν διὰ τοῦ tramway εἰσῆλθομεν εἰς τὸ Χρηματιστήριον, μετρίαν οἰκοδομήν με ἀλλήν μεγάλην, κίχλιδας κυκλωτερεῖς καὶ σιδηρᾶς κλίμακας, ὧν τὰς βαθμίδας ἀμέτρητα πλήθη ἀνθρώπων μαινομένων πάσης ἡλικίας καὶ φυλῆς, ἀνέρχονται συγχρόνως καὶ κατέρχονται. Ἀναβάντες εἰς τὴν κυρίαν αἴθουσαν τῶν συναλλαγῶν κατεπλάγημεν τῷ πνεύματι, ἐπὶ τῇ ἀπεριγράφῳ σκηνῇ, ἧτις πρὸ ἡμῶν ἐξεκίλιστο! Σμῆνη χρηματιστῶν καὶ μεσιτῶν ἀπὸ τοῦ τραπέζιτου τοῦ φέροντος μαύρον βεδιγκόταν καὶ πῖλον κυλινδρικόν, μέχρι τοῦ βρακενδύτου καὶ ρυπαροῦ Τούρκου ἢ Ἑβραίου, συστρέφονται διηλεκτῶς ὡς μάζα σκωλήκων ἢ καμπῶν, κραυγάζοντες δὲ εἰς πάντας τοὺς τόνους τῆς μουσικῆς κλίμακος με φωνῆν βραχνήν καὶ ἀπαισίαν, μετὸ ὄμμα ἄγριον καὶ βλοσυρὸν καὶ γερῶμα νεκροῦ, κερδοσκοποῦσιν ἐπὶ τῶν χαρτιῶν ἀξιών πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες ἀέρα! Οὐδέποτε εἶδον καὶ ἐφαντάσθην ἀπαισιώτερον τούτου θέαμα...

Πρὸς τὴν ἐσπέραν διέβημεν τὴν μεγάλην γέφυραν τὴν ζευγνύουσαν τὰς δύο ὄχθας τοῦ Κερατίου κόλπου. Εἶναι ὅλη ἐκ σιδήρου καὶ ἐπεστρωμένη διὰ γονδρῶν σανιδίων, ἀνοιγομένη δὲ τὴν νύκτα διὰ μηχανισμοῦ πρὸς διάβασιν τῶν πλοίων. Εἰς τὰς δύο αὐτῆς εἰσόδους ἰστάμενοι ἀνὰ τέσσαρες εἰσπράκτορες λευκοχιτώνες Ὁθωμανοὶ καὶ ἔχοντες μηχανικῶς πως προτεταμένους καὶ ἀνοικτὰς τὰς παλάμας εἰσκομίζουσι κατὰ ἑκατοστουὰς τὸ ὄρισμένον μεταλλικὸν κερματίον τῶν 10 παράδων, ἐξ οὗ τριακόσαι (300) λίραι εἰσπράττονται ἡμερησίως, καθ' ἃ λέγεται. Ἡ δεξιὰ τῆς γεφύρας ἄκρα ἐκβάλλει ἐμπροσθεν τοῦ Γενι-Τζαμίου τὸ ἐσπέρας ἐκαθίσταμεν πρὸς ἀναφυχὴν ἐν τῷ ὄρει κήπῳ τῶν Μνηματικῶν, καταφύτῳ ἐξ ἀνθέων καὶ δένδρων ἀειθαλῶν. Ὑπάρρουσιν ἐντὸς αὐτοῦ λίμνα: τεχνηταί, δεξαμεναὶ χειμερινῶν καφετιῶν, περιβολοὶ ἐκ χλόης, ὀσμίων, γέφυραι καὶ πεντάφυτοι ἢ ἐπτάφυτοι λυχνία, φωτίζουσαι γραφικώτατα τὸν κήπον, ὅταν δὲν καταυγάζηται ὑπὸ τοῦ σεληναίου φωτός. Ἐκλεκτὴ ἐξ ἐγγύρων ὀργάνων οὐγγρικὴ μουσικὴ

παιανίζει καθ' ἑκάστην καὶ κόσμος ἀριστοκρατικός πλημμυρίζει τὴν τερπνὴν ταύτην ὄσιν, τῆς εἰσόδου οὔσης ἐπὶ πληρωμῇ.

Περιορισθῆμεν τὰ μεγάλα καταστήματα πολυτελείας τοῦ Καρακιοῦ καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς γεφύρας ἀποβάθρας, ἐπέβημεν ἀτμοπλοίου, ἵνα διαπεραιωθῶμεν εἰς Φανάριον πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Πατριαρχείων.—Πλέομεν ἐν τῷ Κερατίῳ ἔχοντες ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ὑγρᾶς ἰδοῦ «ἀόση ξηρά»· τοιαῦτα φαίνονται τ' ἀπειράριθμα πλήθη τῶν ἰστών τῶν ἐν γραμμῇ ἡγκυροβληθέντων ἰστιοφόρων καὶ ἀτμοκινήτων σκαφῶν

Τὸ φέρον ἡμᾶς ταχύπλου κλίνει αἰφνης τὴν κινήτην αὐτοῦ καπνοδόχην ὀριζοντίως ὅπως διέβη ὑπὸ τὴν μικρὰν γεφυραν, ὡς πράττει μεγαλόσχημος Ἀσκληπιάδης ἀφαιρῶν τὸν ὑψηλὸν κυλινδροειδῆ πῖλον του ἵνα εἰσέλθῃ διὰ στενῆς καὶ γαμηλιῆς θύρας εἰς οἰκίσκον πάσχοντός τινος. Σταθμεύομεν δις καὶ ἀκολουθοῦντες τὸν πλοῦν, καθ' ὃν πανταχόθεν προβάλλουσιν ὀξεῖαι μιναρῶν κορυφαὶ καὶ τροῦλλοι Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν καὶ δένδρα ὑψικόρυφα, διακρίνομεν μεγαλοπρεπῆς καὶ εἰς μέγα ὕψος αἰρόμενον ἐρυθρῶν πῶν οἰκοδομημα, ἐπιτερόμενον ὑπὸ τροῦλλου ἐπιμήκους· εἶναι ἡ μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἐκ βάρων ἀνεγερθεῖσα.

Ἐπισκεπτόμεθα καὶ τὸ Μουσεῖον τῶν Γενισάρων. Ἐκ πρώτης ὄψεως κατάπληξις καὶ δέος καταλαμβάνει τὸν εἰσερχόμενον, ἐνεκεν τοῦ ἀγρίου ἤθους καὶ τῆς ἀπειλητικῆς στάσεως τῶν κατὰ μήκος τῶν τοίχων παρατεταγμένων κηρίων ἀνδρείκελλων, φυσικοῦ μεγέθους, περιβεβλημένων τὰς πολυποικίλους καὶ ἀναριθμητάς στολάς τῶν βαθμοφόρων ἢ ἀπλῶν Γενισάρων, τῶν Δημίων, τῶν Βεζυρῶν, τῶν Μουσίων, τῶν πασσάδων τῶν Μεγάλων Διεργηθέντων, τῶν Ἡγεμόνων, ἢ Χατμάνων τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας, τῶν ἀρχιάτρων, τῶν προκρίτων, τῶν βαγιάδων, τῶν ἀρχιευνοῦχων, μαύρων τε καὶ λευκῶν, τῶν μπισταντζίδων, τῶν νάνων, τῶν νεαρῶν θαλαμηπόλων, καὶ ἐν γένει πᾶν εἶδος στολῆς ὑπερ ἐγένετο χρήσις διαρκούσης τῆς μακρᾶς δεσποτείας τῶν Ὀθωμανῶν μέχρι τοῦ Σουλτάνου, ὅστις καταστρέψας τοὺς Γενισάρους καὶ εἰσαγαγὼν εὐρωπαϊκὰς στολάς, ἐξηφάνισε τὰς βαρβάρους μὲν ἄλλὰ καὶ γραφικωτάτας ἀμφιέσεις τῶν φοβερῶν πραιτηριῶν τοῦ κράτους του καὶ τῶν αὐτοῦ ὑπαλλήλων ἐν γένει. Ἰδιαιτέρως ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν εἰς τὸ πνεῦμά μου τέσσαρα ἀνδρείκελλα Γενισάρων φερόντων τὴν βαρεῖαν καὶ ἄτροτον πανοπλίαν τῶν Μεσαιωνικῶν πολμιστῶν, ἢ μάλλον τὴν πολεμικὴν στολὴν τῶν στρατιωτῶν καὶ μισθοφόρων τοῦ Βυζαντίου, ἀποτελουμένην ἐξ ἀλυσιδωτοῦ

θώρακος καθ' ἅπαν τὸ σῶμα, ἐκ κράνους ἀρχαίου, ἀσπίδος καὶ δόρατος, ἐπικνημίδων καὶ ἐπιγονατίδων. Φαίνεται δ' ὅτι ὁ πορθητὴς πρὸς ἀνάμνησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἠττηθέντων, ἐνέδουσε τάγμα τι στρατιωτικὸν διὰ τῆς Μεσαιωνικῆς ἐκείνης ἀμφιέσεως, ἥτις ἀντιτίθεται ἄλλοκότως πρὸς τὰς πολυχρώμους καὶ ποδήρεις καὶ μαλθακὰς ἐκ μαλλίου καὶ μετάξης ἐσθῆτας τῶν Ἀσιασῶν κατακτητῆ. Μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν διήρκεσεν ἡ περιεργασία τοῦ πάντα Ἑλληνα ἐνδιαφέροντος ἱστορικοῦ τούτου μουσείου, ἐξ οὗ καταβάντες διηρθώθημεν παλλούσῃ καρδίᾳ πρὸς τὸ Παλλάδιον τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ἣς αἱ πύλαι ἠνεώχθησαν ἡμῖν διὰ τῆς χρυσῆς κλειδῆς, εἰς ἣν οὐδεμία θύρα ἀνίσταται. Οἱ κωθοροὶ καὶ κιάροφόροι τοῦ ναοῦ ὑπέρταται, ἐφήρμοσαν εὐθέως ἐπὶ τῶν ὑποδημάτων μας μεγάλας συρτάς ἐμβάδας ἵνα μὴ ὁ ποῦς ἡμῶν τῶν ἀπίστων βεβηλώσῃ τὸ ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ τεμένου....

Συγκεινημένοι εἰσέβημεν ἐκ πλαγίας πύλης πῶτον εἰς τὸ διάμερισμα τῶν κατηχομένων, εἶτα δὲ εἰς τὸν πρόναον μετὰ κόπου σύροντες τὰς κατηραμένας ἐμβάδας ἐπὶ τῶν ὀλισθηρῶν ψιάθων, δι' ὧν εἶναι ἐπεστρωμένον τὸ δάπεδον· προχωροῦντες διέβημεν ὑπὸ τὴν γιγάντειον χαλκίνην πύλην καὶ ἔστημεν ὡς εἰ ἀπολιθωμένοι, ὅποταν στρέψαντες τὸ βλέμμα ἠενώσαμεν τὸ καταπληκτικὸν ἐκεῖνο μεγαλεῖον καὶ τὸ ἄφατον κάλλος τοῦ κεντρικοῦ τροῦλλου, τῶν ἡμιθολίων τῶν στοῶν στηριζομένων ἐπὶ λαμπρῶν καὶ γιγαντωδῶν κίωνων ἐκ μαρμαροῦ γρανίτου καὶ πορφυρίτου Ἰδῶς κατάπληξιν ἐμποεῖ τὸ ἔξοχόν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐπινοίας, ἥτις ἔγνω νὰ στηρίξῃ τὸν παμμέγιστον τροῦλλον ἄνευ στηλῶν ἄλλ' ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ἡμιθολίων καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσόδον τόσον ἀπλέτου φωτὸς διὰ πυκνῶν θυρίδων, ὥστε νὰ φαίνεται μετέωρος ὁ τροῦλλος ὡς ἄλλος οὐρανὸς μικροσκοπικός. Τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου ἀπαρτίζει κανονικὸν Ἑλληνικὸν σταυρὸν ἔχοντα μῆκος καὶ πλάτος 140 βημάτων. Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σημειώσω, διότι ἡ περιγραφή τοιοῦτου μοναδικοῦ ἀριστοτεχνήματος ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις οὐ μόνον ἐμοῦ ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἱκανωτέρων μου, ἵνα μὴ εἶπω ὅτι εἶναι ἀπερίγραπτος.

Ὁ ἀχανὴς γυναικωνίτης δυνάμενος νὰ περιλάβῃ αὐτὸς μόνος πολλὰς ὁμοῦ συγχρόνους ἐκκλησίας ἔχει τρεῖς εἰσόδους ἀνερχομένας ἐλικοειδῶς, ὧν ἡ μία ἀμαξίτη, δι' ἧς ἀνήρχοντο ἐποχοῦμεναι αἱ κυρίαὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν τάξεων. Ἄπαν τὴ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ εἶναι ψηφιδωτὸν χρυσοῦν καὶ χρωματιστὸν διάφορα σχηματίζον φαντασιώδη συμπλέγματα. Εἰκνίβες ὅμοι οὐδαμοῦ φαίνονται· μόνον ἐν τῇ γραμμῇ, ἥτις διήκει· ἄνωθεν τῶν κιονοκράτων

καὶ κάτωθεν τῆς βάσεως τοῦ γυναικωνίτου, εἰσι τεθειμένοι κατ' ἴσας ἀποστάσεις ὑπερμεγέθεις στρογγύλαι πλάκες, φέρουσαι ἐπιγραφὰς ἐκ τοῦ Κορανίου, αἵτινες ὑποτίθεται ὅτι καλύπτουσιν εἰκόνας ψηφιδωτάς. Εἰς τὰ δύο τοῦ γυναικωνίτου ἄκρα ἄνωθεν τοῦ ἱεροῦ, αἱ δύο ἀντίστοιχοι στῆλαι ἔχουσιν ὁμοίαν ἀμφοτέρα κλίσιν πρὸς ἀνατολάς, ἄγνωστον δὲ τυγχάνει ἂν ἀρχῆθεν ἐτέθησαν οὕτω σκοπίμως ἢ ἔκλιναν ἐκ καθιζήσεως τοῦ ἐδάφους. Δύο ὥρας ἐμείναμεν ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἔργῳ Ἀνθίμου τοῦ Τραλλιανοῦ καὶ μόνον τὸ ἐπελθὼν σκότος τῆς νυκτὸς καὶ αἱ παρορμήσεις τῶν ἐπείγομένων νεωκόρων ἠνάγκασαν ἡμᾶς νὰ καταλίπωμεν μὲ τὴν λύπην ἐν τῇ καρδίᾳ τὸν ἀπολεσθέντα θησαυρὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, ὅστις τίς οἶδεν ἂν θὰ δυναθῆ ποτὲ ν' ἀναστηλώσῃ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ τὸ πολυσήμαντον καὶ πανάγιον σύμβολον!

ΑΡΙΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὁ ὕπνος εἶνε ὁ μόνος φίλος ὅστις δὲν ἔρχεται· ὅταν τὸν προσκαλοῦμεν.

Ὁ εὐθymος ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιδιώκῃ, γίνεται συχνότατα ἀγαθός εἰς τοὺς ἄλλους· τὰ μειδιάματα καὶ οἱ γέλωτες, ὧν γίνεται πρόξενος, εἶνε μικραὶ ἀγαθοεργίαι δι' αὐτούς.

Ἡ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ 1878

ΚΑΙ ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ

ΣΑΚΙΣ ἀτενίζω ἀρχαῖκόν μνημεῖον τῆς ἑλληνικῆς δόξης, ὁ νοῦς μου διὰ τῶν περῶν τῆς φαντασίας μετὰ φέρεται εἰς παρελθούσας ἐποχὰς καὶ ἐντροπᾶ εἰς ὠκεανούς λάμπει καὶ παραδείσους εὐτυχίας, λησιμονῶν δὲ τὴν σύγχρονον νάρκην ζω σφοιγῶν ἐν μέσῳ ευκλεῶν ἀγώνων, ἀγώνων δόξης καὶ τιμῆς Οὐδ' εἶναι ἀμυδρότερον τὸ αἶσθημά μου, ὅταν εὐρίσκωμαι ἐγγὺς τόπων, ἐν οἷς, ὡς ἐν ἀγίοις βωμοῖς, ἐχύθη αἷμα ἑλληνικὸν πρὸ αἰῶνων ἢ προσφάτως, ὡς εὐπρόσδεκτος προσφορά καὶ ὕμνος τῷ Ὑψίστῳ χάριν τοῦ ὑπερέτατου τῷ θεῶν δώρων, τῆς ἱερᾶς ἐλευθερίας.

Μεταξὺ τῶν τόπων αὐτῶν δικαίως συγκαταλέγεται ἀπὸ τινῶν ἐτῶν καὶ ἡ Μακρονίτσα μετὰ τῶν παρακειμένων αὐτῇ ράγειον τοῦ Σαρακηνοῦ διὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν συγχροτηθείσας μάχας μεταξὺ εὐαρίθμων Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν πρὸς τὸν τουρκικὸν στρατὸν κατὰ τὸ ἔτος 1878.

Ἐνδιαιτρίψας ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ ὥραιᾳ ταύτῃ κωμοπόλει τοῦ Πηλίου εὖρον τὴν ευκαιρίαν νὰ συλλέξω κατὰ τὸ ἐνὸν πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν καὶ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ μέρη, ἐν οἷς διεδραματίσθησαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος μάχαι, νομίζων ὅτι μικρὰ σκιαγραφία αὐτῶν, ἔστω καὶ ἀτελής, δὲν θέλει εἶναι ἄτερπνον ἀνάγνωσμα διὰ τοὺς φίλους τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου. Καὶ τοι δὲ ἀναγνωρίζω ὅτι τὸ ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ, προκειμένου μάλιστα νὰ ἐκτεθῶσιν ἔπαινοι, ἴσως δὲ καὶ μομφαί, περὶ προσώπων ζώντων, ἀποβαίνει τὰ μάλα δυσχερές, ἐν τούτοις ὠπλισμένους διὰ τοῦ φωτός τῆς ἀληθείας θέλω προβῆ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν συμβάντων, ἵνα μὴ ἀποσαρωθῆ ὑπὸ τοῦ παμφάγου χρόνου ἢ μνήμη πράξεων ἐπαινετῶν, μελλουσῶν ν' ἀναπτερώσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ φρόνημα τῶν ἐπιγιγνομένων.

Ἡδὴ ἡ κυβέρνησις τοῦ ἀειμνήστου Κουμουνοῦσου μυστικῶς εἶχε διοργανώσει τὰ τῆς ἐπανάστασεως καὶ ἡ ὑπὸ τὴν προστασίαν τούτου συστάσα ἐπιτροπὴ τῆς «Ἀμύνης» μετὰ τῆς «Ἐπαναστατικῆς Ἀδελφότητος» πρὸ πολλοῦ ἐνήργουν ἐράνους ὑπὲρ τοῦ μελετωμένου σχεδίου. Τὸ γλυκὺ μυστικὸν ἑνωρὶς διεδόθη ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ Πηλίου, οἱ δὲ κάτοικοι ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἀπεδέχθησαν τὸ ἄκουσμα. Πανταχοῦ ἔβλεπέ τις παρασκευὰς ὡς εἰ ἤγγιζε τὸ Πάσχα. Μάχαιραι πρὸς θυσίαν τοῦ ἀμνοῦ ἤκονίζοντο· αἱ πιστόλαι καὶ τὰ ἐσκωριασμένα καρυοφύλλια ἐπεσκευάζοντο πρὸς χαιρετισμὸν τῆς ἀναστάσεως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἤσκούοντο εἰς τὴν σκοποβολὴν· τὰ πολύτιμα σκεύη ἐκρύπτοντο ἐν τῇ γῆ καὶ ἐν τοῖς ὑπογείοις τῶν οἰκιῶν καὶ τὰ στρώματα μετὰ τῶν γυναικοπαίδων ἦσαν ἑτοιμα ὅπως μετακομισθῶσιν εἰς μέρη ἀπόκεντρα καὶ ἀσφαλῆ ἐντός σπηλαίων καὶ χωραδῶν. Ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ εἶχον διορισθῆ φύλακες ἵνα προσέχουσιν εἰς τὰ κινήματα τῶν μικρῶν τουρκικῶν ἀσπασμάτων καὶ τὴν νύκτα πολῖται ἐνοπλοὶ ἐφυλάττον ἐκ περιτροπῆς μετ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων μήπως εἰς ἀπροόπτου εἰσβάλλῃ τουρκικὸς στρατός.

Κατὰ τὸ ἔτος 1877 ἦλθεν εἰς Ἀθηνῶν εἰς Δράκιαν, ὠραίαν κωμόπολιν, κειμένην ἐντός μεγάλης φάραγγος ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Πηλίου, ὁ ἰατρός κ. Ν. Τσάμης, σταλείς ὑπὸ τῆς «Ἐπαναστατικῆς Ἀδελφότητος», ὑπὸ τὴν πρόφασιν μὲν τοῦ νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμά του, πράγματι δὲ ἵνα προλαίανθ τὴν ὁδὸν τῆς ἐπανάστασεως. Οὗτος ἀνεκοίνωσε τὸν σκοπὸν τῶν εἰς τὸν διδάσκαλον κ. Π. Βογιατζῆν καὶ μετὰ τούτου συνέστησαν μικρὰς ἐπαναστατικὰς ἀδελφότητας — σταυραδέλφια — ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἐν Βόλῳ. Τὴν ἰδέαν τῆς ἐπανάστασεως ἐκ τῶν πρώτων εἶχεν ἀσπασθῆ ὁ καὶ νῦν Σ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Γρηγόριος, ἔλαβε μάλιστα καὶ ἐνεργὸν μέρος οὗτος κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Ἀγυῖ, δι' ὃ καὶ ἐξωρίσθη τότε εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Βόλῳ ἦτο ὁ μακαρίτης Ἰωάννης Τζιῶτης ἐκ Κερκύρου, ἀνὴρ ἱκανὸς καὶ δραστήριος, ὑπηρετῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ πολλαχῶς ὑπερασπίζων τὰ συμφέροντα ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Δι' αὐτοῦ ἐγένετο πᾶσα ἐνεργεῖα τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς «Ἀμύνης» ἐνωθείσης μετὰ τῆς «Ἐπαναστατικῆς Ἀδελφότητος» καὶ πρὸς αὐτὸν ἐστάλη βραδύτερον ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων ὁ κ. Ζ. Μπασδέκης, ταγματάρχης τότε, νῦν δὲ συνταγματάρχης τῆς χωροφυλακῆς, ἀπόγονος τοῦ περιφήμου ὀπλαρχηγοῦ Στεργίου Μπασδέκη, τοῦ ἐλευθερώσαντος πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν τὸ Πήλιον ἐκ τινος ἐπίδρομης Ἀρβανιτῶν ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Ντελῆν. Πρὸ τούτου κατήλθον εἰς Θεσσα-

λίαν πολλοὶ φίλοι τῆς ἐλευθερίας, ὡς ὁ καπετὰν Ἐξάρχος ἐκ Χασιῶν, ὁ καπετὰν Τσεῖλιος, ὁ Λεωνίδας Βούλγαρης καὶ ὁ Θεόδωρος Τσελεπίτσαρης, φέροντες ἕκαστος καὶ μικρὸν σῶμα ἐξ ἑθελοντῶν, ἐν οἷς ὁ φοιτητὴς Στρατηγόπουλος ἐκ Λαγκαδίων, ὁ ἐκ Πειραιῶς ἔμπορος Γιαννακόπουλος, οἱ Ἴταλοι Λουῖζος καὶ Γιολάνης καὶ ἄλλοι. Οὗτοι κατὰ πρῶτον ἀπεθιβάσθησαν εἰς Ἀγυῖαν μετὰ πολλῶν ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων, σκοποῦντες ἐκεῖθεν ν' ἀρχίσωσι τὴν ἐπανάστασιν. Ἀλλὰ τότε ἐπισυνέβη ἡ ἐν Πλεύρᾳ γνωστὴ νίκη τῶν Τούρκων κατὰ τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ (πρὸ τῆς ὀριστικῆς τῶν Ρώσων νίκης) ἡ δὲ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Κανάρην κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐπικληθεῖσα Οἰκουμενικὴ, δειλιάσασα παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἐπανάστατας νὰ διαλυθῶσιν ἀναβάλλοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πόθων των εἰς καιρὸν καταλληλότερον· ἀλλ' οἱ ἐπανάσταται ὡς καὶ πολλοὶ ἐντόπιοι, ἀπαξ λαθόντες εἰς χεῖρας τὰ εὐλογημένα ὄπλα δὲν ἤθελον ν' ἀφήσωσιν αὐτά, πρὶν τὰ βᾶψωσιν εἰς τουρκικὸν αἷμα, ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ σκοποὶ των ἐνοήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀνεχώρησαν εἰς Ἀγυῖας καὶ περιπλεύσαντες πάλιν τὸ Πήλιον ἀπεθιβάσθησαν εἰς Προμηθίον, καλὴν κωμόπολιν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τῆς Μαγνησιακῆς χερσονήσου κειμένην, ἐκεῖ δὲ ἠνώθη μετ' αὐτῶν ὁ Ἀπόστολος Βαγιαντζῆς ἐξ ἀγίου Γεωργίου, ὅστις καὶ ὡς ὀδηγὸς ἐχρησίμευσεν αὐτοῖς. Ἐκ Προμηθίου διηρθύνθησαν εἰς Μηλέας, ἀλλ' ὁ καϊμακάμης Βόλου Φισλῆ μπέης, Ἀλβανὸς τὴν καταγωγὴν, μαθὼν ταῦτα ἔστειλε στρατιώτας πρὸς σύλληψιν τῶν ἐπαναστατῶν, οἱ Τούρκοι ὅμως στρατιώται, ὡς Τούρκοι, εἶχον μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς, τὸ δὲ πνεῦμα κοιμισμένον, καὶ οἱ ἐπανάσταται διὰ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Πορταριᾶς ἐπορεύθησαν εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Σουρβιάς, κείμενον περὶπου τρεῖς ὥρας βωροδουτικῶς τοῦ Βόλου.

Τὰ κινήματα τῶν ἐπαναστατῶν μετὰ συγκινήσεως παρηκολούθουν οἱ κάτοικοι, ποθοῦντες νὰ κηρυχθῇ ἡ ἐπανάστασις, τὰς δὲ ἐλπίδας των περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἀνέθετον εἰς τὸν Θεόν. Τῇ ἀληθείᾳ μετὰ τὴν γενομένην παρασκευὴν τῆς ἐπανάστασεως ἦτο μικρὸν καὶ ἐν ταύτῳ ἀδύνατον νὰ πνιγῇ τὸ ἀναφθὲν αἶσθημα καὶ νὰ σβεσθῇ ὁ πόθος τῆς ἀπελευθερώσεως. Ὅτε δὲ τὰ πάντα ἤτοιμάσθησαν, συνῆλθον ἐν Πορταριᾷ οἱ πρόκριτοι τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου καὶ συνεσκέφθησαν μετὰ τοῦ κ. Μπασδέκη περὶ προσωρινῆς κυβερνήσεως, τοιαύτη δὲ ἐκλεχθεῖσα ἀπετελέσθη ἐκ τοῦ μακαρίτου Ἱερωνύμου Κασσαβέτη ὡς προέδρου καὶ τῶν κ. κ. Κ. Ζαχμανοῦδη, Παππακώστα ἱατροῦ, Χατζῆ-Κιτιλῆ, Ε. Σταμούλου, Γ. Νικολάου, Ν. Μπαντῆ, τοῦ μακαρίτου Κ. Σακελλαρίου, δημοσιογράφου, καὶ τοῦ κ. Ἰω. Λαναῶ χρησιμεύοντος ὡς

γραμματέως και εκτελούντος την επίσημην ἀλληλογραφίαν αὐτῆς.

Ταῦτα ἐγένοντο ἐν γνώσει τοῦ προξένου Τζιώτου, μετὰ τὸςσης δὲ ἐπιτηδεϊότητος ἐνήργει οὗτος, ὥστε καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ σχεδίου οὐδεὶς διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔνοχος. Οὗτος μετὰ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως διένειμαν ἀρκετὰ πολεμοφόδια, καραμπίνες, φυσίγγια, πυρίτιδα, ξίφη καὶ σασπιῶ. Φιλελληνικώτατα ἐπολιτεύθη καὶ πρότερον μὲν. ἰδιὰ δ' ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καὶ ὁ ἐν Βόλῳ πρόξενος τῆς Ἰταλίας κ. Μπόραλ, ὁσας ἀρίστας συμβουλίας, βραδύτερον δὲ αὐτὸς τε καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ πολλάκις ἀπέστειλαν τροφὰς καὶ φάρμακα πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἐπαναστάτας.

Τουρκικὸς στρατὸς πολὺς δὲν ὑπῆρχεν ἐν Βόλῳ, ἡ δὲ Τουρκία ἀπησχολημένη ὑπὸ τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου, εἶχε παραμελήσει σχεδὸν τὴν διοίκησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ μάλιστα τοῦ Πηλίου. ἡ ἀφίξις ὁμως τῶν ἐπαναστατῶν ἐνέβαλεν εἰς ὑπόψιν τοὺς Τούρκους, καὶ ἐκτός τῶν εἰς Μηλιάς σταλέντων στρατιωτῶν καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ Βόλου στρατὸς ἐτέθη ἐπὶ τὰ ἔγχη των πρὸς ματαίωσιν πάσης ἀποπειρας· ἐκτός τούτου ἐξήτήθησαν καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης στρατεύματα καὶ ἐστάλησαν τοιαῦτα, καθόσον μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἡ Τουρκία ἀνέπνεε πλέον ἐκ τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου, ταῦτα δὲ ἐλθόντα ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατάρχου Ρετζέπ πασᾶ.

Ὅτε ὁ Ρετζέπ πασᾶς ἔμαθε τὸ κρησφύγετον τῶν ἐπαναστατῶν, ἀμέσως ἐξέπεμψεν ἐναντίον αὐτῶν δύο μοίρας στρατοῦ συγχειμένας ἐκ 1200 Ἄλθανῶν καὶ Γκέκιδων, τὴν μὲν διὰ Μακρυνίτσας, τὴν δὲ διὰ Κάρπουρας, καὶ αὗται κατέλαβον αὐτοὺς ἐν τῷ Μοναστηρίῳ.

Ἐκεῖ συνήφθη ἡ πρώτη ἀφίμαχία περὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1878. Οἱ Ἑλλῆες εἶχον ὑψωμένην τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν, οἱ δὲ Τούρκοι ἐπυροβόλουν κατ' αὐτῆς καὶ τοῦ μοναστηρίου. Ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ὁ καπετὰν Τσελιός ἐμεινε μὲ δώδεκα ἄνδρας πρὸς φύλαξιν τοῦ μοναστηρίου, οἱ δὲ λοιποὶ, περίπου 75, ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, οὓς καὶ ἀπεμαύκρυναν εἰς ἀπόστασιν ἡμισεῖας ὥρας πρὸς τὴν θέσιν Λέστιανη. Ἐν τῷ μεταξύ ἐπῆλθε νύξ, οἱ δὲ Ἑλληνας ἐπέστρεψαν νικηταί πρὸς τοὺς συντρόφους των, καὶ τὴν νύκτα χαίροντες καὶ ψάλλοντες τὰ πατριωτικὰ ἔθματα τοῦ 24 ἐώρτασαν τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἐπιτυχίας των, ἀπεφάσισαν δὲ νὰ μείνωσιν ἐκεῖ μέχρι τῆς ἐπομένης, ὁ δὲ καπετὰν Ἐξάρχος ἔκαυσε τὰς δύο παραχειμένας οἰκίας τοῦ μοναστηρίου, ἵνα μὴ τυχὸν καταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς ὡς ὀχυρώματα. Περὶ τὴν χαραυγὴν ὁμως

οἱ Τούρκοι, λαθόντες ἐπικουρίας ἐκ Βόλου καὶ τινα πυροβόλα, περιεκύκλωσαν τὸ μοναστήριον, κατέλαβον τὸ φρέαο αὐτοῦ καὶ πυροβολοῦτες ἐπλησίασαν μέχρι τῆς θύρας ἵνα θραύσωσιν αὐτὴν διὰ πελέκων.

Οἱ Ἑλληνας δὲν ἔπαυσαν πυροβολοῦντες ἐκ τῶν παραθύρων καὶ τῶν ὀπῶν τοῦ νέου τούτου Χανίου τῆς Γραβιάς, ὁ δὲ γέρον μοναχὸς Ψαθᾶς, ἐκ Καναλιῶν, μὲ γυμνὸν τὸ στήθος ἐνεθάρρυνε τοὺς πολεμιστάς, ἐνῶ ἐκόμιζεν αὐτοῖς πυρίτιδα καὶ φυσίγγια. ἵνα μὴ δειλιάσωσι καὶ καταισχύνωσι τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα. Οἱ Τούρκοι ὠχυροῦντο ἔπισθεν τῶν δένδρων καὶ ἡ μάχη διήρκεσεν ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐφρονεύθησαν δὲ ἐκ μὲν τῶν Τούρκων περὶ τοὺς 100 καὶ πολλοὶ ἐπληγώθησαν, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων εἰς μὲν ἐφρονεύθη, δύο δὲ ἡ τρεῖς ἐπληγώθησαν.

Τὴν νύκτα τὸ πῦρ ἔπαυσεν ἀμφοτέρωθεν, οἱ δὲ ἐπαναστάται, βλέποντες ὅτι ἡ θέσις των ἦτο δόσκολος, ἀπεφάσισαν νὰ ποιήσωσιν ἔξοδον· καὶ ὅτως μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε οἱ Τούρκοι κεκμηκότες ἐκ τοῦ ἀγῶνος εἶχον παραδοθῆ εἰς τὸν ὕπνον, ἐξῆλθον πάντες ἀκροποδητὴ καὶ ἐτράπησαν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ Πηλίου κεκαλυμμένην τότε ὑπ' ἀρκετῆς χιόνος. Τὴν δὲ πρωίαν οἱ Τούρκοι ἐκμανέντες ἐνεκα τῆς διαπετεύσεως τῶν ἐκλειστων, ἔβαλον πῦρ καὶ ἔκαυσαν τὸ Μοναστήριον.

Ἡ π. ὠτῆ αὕτη συνάντησις τῶν ἐπαναστατῶν πρὸς τὸν τουρκικὸν στρατὸν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς πολὺ θάρρος. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἐκ Σουρβιάς διηυθύνθησαν ὁ μὲν καπετὰν Τσελεπίταρης μετὰ τοῦ Τσελιῶ εἰς Ζαγοράν καὶ ἀφοῦ διέδρομον πά-τα τὰ ἀνατολικά χωρία, Κισσόν, Μούρσαι, Τσαγκαράδαν καὶ λοιπά, διεγερόντες τοὺς κατοίκους, ὄντας ἤδη ἐτοιμοὺς πρὸς ἐπανάστασιν, ἐπορεύθησαν πρὸς Ἀγυαῖαν καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἐπέστρεψαν εἰς Μακρυνίτσαν, ὁ δὲ καπετὰν Ἐξάρχος μετὰ τοῦ ἱατροῦ κ. Παππακώστα καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ κ. Ἄντ. Πάτρα καὶ τοῦ κ. Δ. Κατσούδα μετέβησαν καὶ ἐκῆρξαν τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὰ χωρία Γερασιά, Κανάλια, Κεραμίδι καὶ λοιπά. Τότε ἦλθον εἰς τὴν Ἀγυαῖαν καὶ ὁ καπετὰν Κ. Λώρης ἐκ Προμηρίου, ὁ ἀξιωματικὸς Ἄντ. Μήτσας καὶ ὁ φιλέλληνας Ἀγγλος Κάρλος Ὁρλ, ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» τοῦ Λονδίνου.

Περὶ τὰ μέσα Φεβρουαρίου οἱ πλείστοι ἐπαναστάται συνεκντρώθησαν ἐν Μακρυνίτῃ, ὅπου ἦλθε καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὅλης ἐπαναστάσεως καπετὰν Μπασιόκης ἔχων ὡς ὑπαρχηγὸν τὸν νῦν δήμαρχον Μηλεῶν κ. Κ. Γαρέφην· ἐνταῦθα ἦλθε καὶ ὁ καπετὰν Ἀκτσελός, νῦν ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ, ὁ καπετὰν Καρθούνης

ἐκ Ζαγοράς καὶ ὁ νῦν στρατιωτικὸς φαρμακοποιὸς κ. Α. Παπαγεωργόπουλος.

Ἡ Μακρονίτσα εἶναι μικρὰ πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς κλιτύος κωφεροῦς λόφου, μετὰ τῆς ὠραιότητος καὶ δενδροφύτου Πορταριάς καὶ τῶν βραχωδῶν καὶ γυμνῶν ράχων τοῦ Σαρακηνοῦ ὑψοῦται 700—800 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ δεσπόζει τοῦ Βόλου καὶ τῆς μικροῦς πεδιάδος αὐτοῦ, ἔχει δὲ μεγαλοπρεπῆ θέαν καὶ ἤκμαζεν ἄλλοτε διὰ τὰ βυρσοδεφεῖα, δι' ὃ καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ἦτο, ἐνῶ ὁ Βόλος μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, μᾶλλον ναυτικὸς σταθμὸς παρὰ πόλις ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ, καὶ μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνεπτύχθη καὶ ἐκαλλωπίσθη διὰ λαμπρῶν οἰκοδομῶν ἐπὶ τῶν δημαρχειῶν τῶν κ. κ. Γ. Καρτάλης καὶ Ἄλ. Τοπάλη.

Ἐν Μακρονίτῃ λοιπὸν ἐστήθη τὸ ἀρχηγεῖον τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐνταῦθα συνέρρεον καθ' ἐκάστην ἐθελονταὶ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν περὶ τῆς χωρίων, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τούτων μόλις ἔφθανεν τοὺς πεντακοσίους, ἐνῶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων Ρετζέπ πασᾶς τὸ ἑσπέρας τῆς 15 Φεβρουαρίου ὠδήγει ἐναντίον αὐτῶν 5,000 στρατιωτῶν τὸ σκεδῖον τοῦ ἦτο νὰ ἔλθῃ ἀπαρτήρητος ἐκ τῶν ὀπισθεν τοῦ Σαρακηνοῦ καὶ νὰ ἐπιπέσῃ ἐξαίφνης περὶ τὴν χαραυγὴν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν ἵνα κατασφάξῃ αὐτούς, τοῦθ' ὅπερ καὶ θὰ ἐπετύγγανεν ἴσως, ἐπειδὴ οὗτοι ἦσαν διεσπαρμένοι καὶ διενυκτέρευον εἰς διαφόρους οἰκίας, ποῦ μὲν δύο, ποῦ δὲ τρεῖς· ἀλλ' ἡ Θεῖα Πρόνοια δὲν τὸ ἠθέλησε, διότι ἀγωγεὺς τις εἶδεν ἐγκαίρως τοὺς Τούρκους παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Σαρακηνοῦ ἀνερχομένους κατὰ τὴν θέσιν Κλήμα καὶ σπεύσας τὸ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἐπαναστάτας.

Πάραυτα ἡ σὺλληψὶς ἐσήμανε γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἐν μιᾷ στιγμή ἅπαντες εὐρέθησαν ἔνοπλοι ἐπὶ τῶν ράχων τοῦ Σαρακηνοῦ, ἐκτός τοῦ κ. Ἀκτσελοῦ διαταχθέντος νὰ καταλάβῃ μετὰ πενήτηκοντα ἀνδρῶν τὴν Ράχιν Μούρου εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Μακρονίτσης, ἐνθα καὶ ἠνδραγάθησεν ἀποκορούσας γενναϊότατα ἐπανειλημμένας ἐφόδους τῶν Τούρκων. Οἱ ἄλλοι, ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ, κατεσκευάσαν ἐκ τοῦ προχείρου μικροὺς προμαχῶνας καὶ στήσαντες ἐπὶ κοντοῦ τὴν κυανόλευκον σημαίαν ἤρξαντο τοῦ ἀγῶνος, τὴν πρωίαν τῆς 16 Φεβρουαρίου, μὴ ἐπιτρέποντες εἰς τοὺς Τούρκους τὴν προχώρησιν.

Ἐνταῦθα συνέβη τότε μία ἐκ τῶν σπανίων σκηνῶν, ἃς ἔχει νὰ ἐπιδειξῆ ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Τοὺς ἀγωνιζομένους στρατιώτας—στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πατρίδος—βοηθοῦσιν ἐνθαρρύνουσαι αὐταὶ αἱ γυναῖκες, αἱ μητέρες, αἱ ἀδελφαί. Τὸν ἱερὸν λόγον τῶν ἀνδρῶν ἠκολούθησεν εἰς τὴν μάχην ὁ ἰερώτερος λόγος

τῶν γυναικῶν, ὡς ἐπίκουρος καὶ συναγωνιστὴς! Μία δὲ ἐξ αὐτῶν, ἡ ποιμενὶς Μαργαρίτα, ἡ Μπουμπουλίνα τῆς Μακρονίτσης, μετὰ τὴν ποδιάν πλήρη φυσιγγίων καὶ μετὰ τὸ καρυσφύλλιον εἰς χεῖρας, ἀτρόμητος, περιήρχετο ἀπὸ προμαχῶνος εἰς προμαχῶνα, περιθάλλουσα καὶ παρηγοροῦσα τοὺς τραυματιζομένους, ἐνθαρρύνουσα δὲ τοὺς δειλιῶντας πολεμιστάς. Ἀληθῶς γίνεται λέων ὁ στρατιώτης, ὅταν ἐν τῷ βρασμῷ τῆς μάχης βλέπῃ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ μίαν Μαργαρίταν ἀγωνιζομένην

γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγία,
γιὰ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερία!

Ἄλλ' ὁ τουρκικὸς στρατὸς εἶναι πολὺς καὶ δὲν προχωρεῖ συσσωματωμένος, ἵνα διὰ μιᾶς ἐφόδου κατασφαγῆ ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, ἀλλ' ἀραιὸς καὶ καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ πλάτος τῆς ράχως, ἡ δὲ ἰδέα ὅτι ὁ στρατὸς οὗτος δυνατὸν νὰ ἔγῃ ὡς ἐπίκουρον καὶ ἄλλον κατόπιν, ἐνῶ αὐτοὶ οὐδὲν ἔχουσι νὰ ἐπιτίξωσιν ἐκτός τῶν μεμετρημένων φυσιγγίων των, κλονίζει τὴν γνώμην πολλῶν, διὸ καὶ περὶ τὴν δειλὴν ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι μετὰ τῆς σημαίας των πρὸς τὰ ἄνω, παρὰ τὸ Μοναστήριον τοῦ Προφήτου Ἡλία, ἀφοῦ ἀπώλεσαν περὶ τοὺς 15 συντρόφους, ἐφόνευσαν δὲ καὶ ἐπλήγωσαν ὑπὲρ τοὺς 100 Τούρκους. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι διενυκτέρευον εἰς τὸ Μοναστήριον καὶ εἰς τὴν Μακρονίτσαν, ὁ δὲ καπετὰν Μπασδέκης τὴν αὐτὴν νύκτα μετέβη διὰ Πορταριάς εἰς Δράκιαν καὶ ἐκεῖθεν διηυθύνθη εἰς Ζαγοράν.

Δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι πρὸς στιγμὴν οἱ ἐπαναστάται διεσπάρθησαν, ἀφοῦ ἕκαστος ἀρχηγὸς προσεπάθησε νὰ ἀσφαλίσῃ ἑαυτὸν ὡς ἠδύνατο κάλλιον, ἔμειναν δὲ τὰ χωρία εἰς τὴν διάκρισιν τῶν τουρκικῶν ὀρδῶν, ὡς συνέβη τὴν ἐπαύριον τῆς μάχης ἐν Μακρονίτῃ, τῆς ὁποίας πολλαὶ οἰκίαι ἐληλατήθησαν ἢ ἐπεπολλήθησαν. Εὐτυχῶς ὁμοῦς τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπαρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ Ῥετζέπ πασᾶ ὁ κ. Γ. Καρτάλης καὶ ὁ κ. Ν. Κοκωσλής, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων μετὰ τοῦ κ. Μπόραλ, καὶ ἐσυνθηκολόγησαν μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ παύσωσι μὲν οἱ Τούρκοι τὴν διαρπαγὴν, ν' ἀποσυρθῶσι δὲ οἱ ἐπαναστάται· εἰς τὰ ἴδια καὶ τὰ χωρία νὰ εἰρηνεύσωσι.

Διὰ τῆς ἐνεργείας τούτων ἐσώθησαν ἀληθῶς τὰ χωρία ἀπὸ βεβαίας ἐρημώσεως, οἱ δὲ ἐπαναστάται ἀπεσύρθησαν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ παντός.

* *

Παρὰ τοῖς ὑψηλοτέροις κύκλοις ὅλη ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878 ἔθεωρεῖτο ὡς ἀναγκαστικὰ πρόφασις πρὸς ἔνωσιν τῆς Θεσσαλίας μετὰ

τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ ἂν ἐν τῇ πρώτῃ μάχῃ ἐνικάτω, ὡς ἔδει, ὁ τουρκικὸς στρατός, ἴσως αἰ ἐγχοπραξίαι· θά κατέπαυον, ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων τοῦλάχιστον, θ' ἀνεμένετο δὲ ἡ παραδοσις τῆς Θεσσαλίας· ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἐπῆλθε τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀρκεσθῶσι μέχρις ἐδῶ οἱ διοργανωταὶ τῆς ἐπαναστάσεως· πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ ἐξοργισθέντες κάτοικοι τῶν χωριῶν, οἵτινες καὶ μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν διέμειναν ἐνοπλοὶ καὶ ἐτήρησαν τὰς νυκτοφυλακὰς· ἄλλως τε καλὸν ἐκρίθη ἐξ-ακολουθήσῃ ἡ ἐμπόλεμος αὕτη κατάστασις μέχρι τῆς ὀριστικῆς τῆς Εὐρώπης ἀποφάσεως.

Ἡ μετὰ τοῦ Ρετζεπ γενομένη συνθηκολόγησις ἦτο μᾶλλον ἀνακωχὴ τῶν βιαιοπραγιῶν ἐξ ἀμφοτέων τῶν μερῶν· καὶ οἱ μὲν ἐπαναστάται διέμειναν καὶ πάλιν τοιοῦτοι, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἐθεάθησαν πρὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Πηλίου καταπλέοντα ἐκ Θεσσαλονικῆς τρία τουρκικὰ πολεμικὰ πλοῖα ὑπὸ τὸν Ἄγγλον ναύαρχον Χέβαρτ πασᾶν. Τὰ πλοῖα ἔπλεον ἐγγὺς τῶν βραχυδῶν ἄκτων τῆς δενδροφύτου καὶ πλουσίας κωμοπόλεως Τσαγκαράδας· οἱ δὲ κάτοικοι ὑποπεύσαντες ἀποβίβασιν στρατοῦ συνῆλθον ἐπὶ τι-νος λόφου καὶ ἐκέθηεν ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι κατ' αὐτῶν. Τὸ πρᾶγμα ἦτο κατὰ τι κωμικόν, ἀλλ' ἐν τῇ στιγμή τῷ κινδύνου δὲν χωρεῖ πολλὴ φιλοσοφία. Ἐν τῷ ἅμα δὲ σφαίραι· τηλεβόλου ἐρρίφθησαν εἰς ἀπάντησιν ἐκ τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδος « Ἴτζεδίν »· ἡ μὲν ἔπεσεν ὑψηλὰ ἐπὶ βράχων, ἡ δὲ ἀπέκοψε τὴν κορυφὴν ὠ-ραίας κυπαρίσσου — καὶ πάντες ἐλυπήθησαν τὴν ὠραίαν κυπά-ρισσον!

Ὁ μικρὸς στόλος μὴ δυνήθεις νὰ προσεγγίσῃ εἰς Τσαγκαράδαν ἐνεκα τρικυμίας κατηυθύνθη εἰς Βόλον· αἱ διαθέσεις τῶν Τούρκων καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἄγγλου ναύαρχου ἦσαν πολεμικαί, ἀλλ' ἐξ ἴσου πολεμικαί ἦσαν καὶ αἱ τῶν Ἑλλήνων. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ ἐπαναστάται συνεκεντρώθησαν πάλιν ἐν Ἀγιοῦ. ἦλθον δὲ καὶ ἕ-τεροι πολεμισταὶ μετὰ τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Χαρ. Δελοῦδα ἐκ Κασ-πενήσιου — καὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἐκεῖ-θεν δὲ μετέβησαν εἰς Μακρυνίταν. Πανταχόθεν ἤρχοντο βοήθεια· Αὐτὸς ὁ Τσελεπίτσαρης εἶχεν ἀρκετοὺς ἄνδρας. Οἱ ἐκ Τσαγκαρά-δας ἀδελφοὶ κ. κ. Ἰωάννης καὶ Ἀριστέδης Καρτάλαι ἔφερον περὶ τοῦ 15 πολεμιστάς, ἐκτὸς ἐκείνων, οὓς ἔφερον ἐκ Τσαγκαράδας οἱ ἐπαναστάται· Ἀθ. Κοντογιάννης καὶ Κ. Ἀγγιλογάλλος. Ὁ κα-πετὰν Θρασύβουλος Βελέντζος ἐκ Πλατάνου ἔφερε περὶ τοὺς 300, ἐν οἷς καὶ τινες Ἐπτανήσιοι. Ὁ καπετὰν Βασιλείος Ζούρκας περὶ τοὺς 100, ἰσχυρισμὸς δὲ ὁ Ἰωάννης Βογιαντζῆς ἐκ Μιλεῶν. Ὁ

μακαρίτης καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Νικολαΐδης ὠδήγη· λό-γον φοιτητῶν, ἐν οἷς ὁ νῦν δικηγόρος κ. Π. Πολίτης, καὶ ὁ ἐξ Ἀργαλαστῆς Ἀποστ. Παπακωϊάννου. ὅστις καὶ ἐρονεύθη βραδυ-τερον ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ ἐκ Νεοχωρίου καπετὰν Γιαννάκης Γίδας ἔφερεν ἐξ Ἀθηνῶν περὶ τοὺς 100 Θεσσαλοὺς καὶ Πηλιορείτας σπουδαστάς, ἐν οἷς οἱ κ. κ. Γ. Κουτζαμάνης, Ν. Ἰωαννίδης, Κ. Οικονόμος, Γ. Ρίζος καὶ ἄλλοι. Ἐκτὸς αὐτῶν ἔφθανον εἰς ἐπι-κουρίαν ὁ κ. Ἰωάννης Μπαντζῆς, τέως δήμαρχος Νηλείας, ὁ κ. Γ. Σακελλαρίδης, νῦν δημοσιογράφος, ὁ Γαρέφης, ὁ Ρίζος, ὁ ἰατρός Τσάμης, ὁ Γεώργιος Ἑλληνας καὶ λοιποὶ· ἦσαν δὲ ἔτοιμοι πρὸς μάχην ὑπὸ τὸν κ. Ν. Ἀκτσελὸν καὶ περὶ τοὺς 50 ἐκ Μακρυ-νίτης, ἐν οἷς ἐξεῖχε διὰ τὴν σκοπευτικὴν αὐτοῦ δεινότητα ὁ κ. Ἄντ. Πάτρας· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν κατοίκων πολλοὶ μετὰ τῶν γυ-ναϊκῶν καὶ τῶν παιδιῶν εἶχον φύγη ἢ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ φύγωσιν εἰς ἀπώτερα χωρία.

Ἐνῶ ἐγίνοντο ταῦτα, ἐπιπεσόντες πολλοὶ Γκέκιδες ὑπὸ τὸν Ἀ-μοῦς Ἀγᾶν εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Βουργαρινή, κείμενον ἐπὶ βά-χεως τοῦ Μαυροβουνίου, κατέσφαξαν ἢ ἔκαυσαν διὰ πετρελαίου ἐννέα, τοὺς προκρίτους τῶν χριστιανῶν κατοίκων του, καὶ οὕτως ἐκπρῦχθη ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐγχοπραξιῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ἐν τῷ λιμένι τοῦ Βόλου, ἐκτὸς τῶν τουρκικῶν πλοίων, ἦσαν καὶ τινὰ γαλλικὰ καὶ ἰταλικὰ. Ὁ ἀείμνηστος ἄγγλος Ὅγλ, ἐν-θους πλέον ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, γράφας εὐνοϊκώτα-τα ὑπὲρ αὐτῆς, μανιῶδης δὲ κατὰ τῶν Τούρκων, ἔμαθεν ἐκ συν-εντεύξεως μετὰ τοῦ Χέβαρτ, ὅτι ὁ τουρκόφρων ἄγγλος ναύαρ-χος ἐσκόπει νὰ βομβαρδίσῃ τὴν Μακρυνίταν πρὸς καταστροφὴν τῶν ἐν αὐτῇ ἐπαναστατῶν, μὴ δυνήθεις δὲ νὰ μεταπίσῃ αὐτὸν, εἶπε τοὺς περιφύμους τούτους λόγους:

— Τότε λοιπὸν θὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ μέσον τῆς Μακρυ-νίτης διὰ νὰ εἶμαι ἐν ἀσφαλείᾳ!

Καὶ τὴν ἐπαύριον ὁ φιλέλληνας ἄγγλος εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπαναστατῶν, οὐχὶ πλέον ὡς δημοσιογράφος, ἀλλ' ὡς σύντροφος, ὡς πολεμιστῆς.

Οἱ ἐπαναστάται μαθόντες ταῦτά τε καὶ ὅτι ὁ Ρασίτ πασᾶς, ὁ νέος στρατάρχης τῶν Τούρκων, ἔχων 15,000 στρατιωτῶν ἐπιλη-σίαζε πρὸς τὰς ὑπωρείας τοῦ Σαρακηνοῦ μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ προσβάλῃ αὐτούς, διεχωρίσθησαν καὶ κατέλαθον διὰ δευτέραν φο-ρὰν τοὺς ἐπισκευασθέντας προμαχῶνας, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν

τοῦ Σαρακηνοῦ, καίτοι ὁ καθηγητὴς Νικολαΐδης ἀπέτρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ συνάψωσι μάχην πρὸς στρατὸν πολυάριθμον καὶ γεγυμνασμένον.

Ἡ διάτρητος ἐκ τῆς πρώτης μάχης ἑλληνικὴ σημαία ἀνεπετάσθη καὶ πάλιν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς βραχύδους λοφοσειρᾶς· καὶ πάλιν κολπομένη ἔστειλε διὰ τῆς αὔρας γλυκύτατα φιλήματα ἔνθεν μὲν πρὸς τὸ χαριέστατον Πήλιον, ἔνθεν δὲ πρὸς τὴν Ὀσσαν καὶ τὸν κλεινὸν Ὀλυμπον· κατωπρίσθη καὶ πάλιν ὑπερφάνως εἰς τὰ γλαυκὰ ὕδατα τοῦ Παγασητικοῦ καὶ τῆς Βοιθίδος, καὶ μειδιῶσα πενθίμως προσητένισεν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ἔριζοντος τὰς χιονοσκεπεῖς πλὴν ἐλευθέρας κορυφᾶς τοῦ Παρνασοῦ καὶ τοῦ Τυμφορηστοῦ.

Τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς μάχης εἶχε τανὺν ὁ μακαρίτης Λώρης ἀντὶ τοῦ κ. Μπασδέκη παραιτηθέντος· τὴν δὲ πρωίαν τῆς 17ης Μαρτίου ὁ τουρκικὸς στρατὸς ὤρμησεν ἀκάθεκτος πρὸς τὰ ἄνω, ἀψηφῶν τὰς ἀραιὰς σφαιράς καὶ τοὺς λιθοβολισμοὺς τῶν πρὸ αὐτοῦ ὀλίγων ἐπαναστατῶν.

Τινὲς μὲν κακίζουσι τὸ σχέδιον τῆς μάχης, διότι οἱ Ἕλληνες πολεμισταὶ ἦσαν διεσπαρμένοι καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβωσι μέρος ἅπαντες· ὑπάρχει ὅμως καὶ ἡ γνώμη ὅτι καλῶς ἐπραξεν ὁ Λώρης μὴ ἐκθέσας τοὺς πεντακοσίους ἢ χιλίους πολεμιστάς του ὅλους ἀπέναντι τῶν δέκα πέντε χιλιάδων τοῦ τακτικοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἀφ' οὗ κυρίως σκοπὸς αὐτῆς, ὡς καὶ τῆς προτεραιίας, ἦτο ἀπλῶς τὸ νὰ γείνη μάχη, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο, ὡς ἠλπίζετο, ἡ ἔνωσις τῆς Θεσσαλίας, οἰαδῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἔκθρασις αὐτῆς. Τοῦλάχιστον ἡ ἀρχικὴ ἀπαίτησις τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως αὐτῆ ἦτο: νὰ ἐξεγερθῇ ὁ τόπος κατὰ τῆς Τουρκικῆς Ἀρχῆς, νὰ συμπλακῶσιν οἱ ἐπαναστάται ἅπασι ἢ δις μετὰ τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ διὰ τὰ περαιτέρω θὰ ἐφρόντιζεν αὐτὴ διπλωματικῶς.

Βλέπων λοιπὸν ὁ Λώρης ὅτι, ἂν μὴ ἀδύνατον, ἦτο δυσκολώτατον νὰ κερδίσῃ νίκην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, δὲν ἐπέτρεψεν εἰς πάντας τοὺς πολεμιστάς νὰ τιμῆσωσι τὰ ὄπλα των καὶ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα διὰ τῆς πιθανῆς σφαγῆς των, ἀλλὰ μετὰ πεισματώδη συμπολοκὴν τῶν πρώτων ἀποσπασμάτων τοῦ Δελοῦδα καὶ Ἰωάν. Βογιαντζῆ κατὰ τὴν θέσιν Μαῦρα Λιθάρια, διέταξεν ὑποχώρησιν. Οὕτω δὲ ὑποχωροῦντες καὶ ἀκολουθούμενοι ἐφθασαν εἰς τὸν «Προφήτην Ἠλίαν» καὶ ἐκεῖθεν ἕκαστος ἐτράπη πρὸς ἴδιαν διεύθυνσιν. Οἱ Τούρκοι εἶδον τότε τοὺς γέροντας μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων διευθυνομένους πρὸς τὴν Προσταρίαν καὶ ὤρμησεν πρὸς καταδίωξίν των, ἀλλ' ὁ καπετὰν Ἀξελός, κατέχων τὴν θέσιν

Ε ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΑΠΑΘΑΝΑΤΙΖΟΥΣΑ ΣΤΕΦΑΝΟΝ

Ἔργον τοῦ ἐν Μονάχῳ Ν. ΓΥΖΗ.

Κοῦκον μὲ 50 ἄνδρας, ἐπέπεσε κατ' αὐτῶν καὶ πολεμήσας μετὰ γενναιότητος τοὺς ἠνάγκασε νὰ στραφῶσι πρὸς τὰ ὀπίσω.

Καὶ μόνη αὕτη ἡ πράξις τοῦ κ. Ἀξελού ἀρκεῖ, νομίζω, ἵνα ἐξαγνίσῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ αὐστηροῦ κριτοῦ τοὺς συναγωνιστάς του ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἐξετέλεσαν πιστῶς τὸ καθήκον των, καίτοι ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ὅτι οἱ Ἕλληνες, ἰδίᾳ δὲ ὁ Λώρης καὶ ὁ Γίδας, μετὰ τοῦ νῦν περιφρουρουμένου Τσελεπίτσαρη, ἠδραγάθησαν πολεμήσαντες γενναϊότατα.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς μάχας ἐφονεύθησαν περίπου 50 Ἕλληνες, ὑπερεξαπλάσιοι δὲ Τούρκοι, τὴν δὲ δόξαν τῶν φονευθέντων Ἑλλήνων συνεμερίσθη ἡ εὐγενεστάτη ψυχὴ τοῦ Ὀγλ φονευθέντος δολίως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ τοῦ Σαρακηνοῦ.

Μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα οἱ ἐπαναστάται δὲν εἰρήνευσαν μὲν παντελῶς, ἐπέστρεψαν ὅμως εἰς τὰς ἐστίας των, καταστάσας λίαν ἐπιθυμητάς, ἕνεκα τῶν χιόνων καὶ τῶν κακουχιῶν. Ἐν δημῶδες ἄσμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤρχιζεν ἐκ τῶν στίχων :

Μπάμ τουφέκια, μπάμ κανόνια,
πήγαμε καὶ φάγαμε τὸν πάγο καὶ τὰ χιόνια,
καὶ πίσω ἐγυρῖσαμε δίχως πανταλόνια.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἐκρύφθη καὶ πάλιν ἐντροπαλή, ἴν' ἀναφανῆ ἐπισήμως καὶ μεγαλοπρεπῶς μετὰ τρία ἔτη, ὅτε κρατουμένη ὑπὸ τῆς ἡρωίδος Μαργαρίτας, ἐν μέσῳ τῶν σταυραδέλφων τῆς καὶ τοῦ ζητωκραυγάζοντος λαοῦ, κατετέθη ἐν Βόλῳ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βασιλέως Γεωργίου, ἀφοῦ προηγουμένως τὸ ἐν Βερολίῳ συνέδριον τοῦ 1880 ὑπέγραψε τὴν ἑνωσιν τῆς Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἠπείρου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ κ. Θ. Δηλιγιάννη ὡς ἀντιπροσώπου αὐτῆς.

Ἀσήμαντοι βεβαίως εἶνε αἱ μάχαι τοῦ Σαρακηνοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὑπὲρ τῆς ἀγίας ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐγὼ ὁσάκις ἀτενίζω πρὸς τὰς γυμνάς του κορυφάς, κατέχομαι ὑπὸ ἰδιαιτέρου συναίσθηματος ἐνθυμούμαι ὅτι οἱ σκληροὶ ἐκεῖνοι βράχοι πρὸ ὀλίγου ἐποτίσθησαν μὲ αἷμα συγγενικὸν χάριν τῆς σημερινῆς ἐλευθερίας μου, καὶ δάκρυα ἀναβλύζουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, δάκρυα εὐχαριστίας, δάκρυα δόξης καὶ τιμῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ

Ο ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

[ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀνεκδότου Ἀφρειοῦ Κορίνθου].

ἄθάνατος νικητῆς τῆς Σαλαμίνος ἦτο πλουσιώτατος. Πρὶν ἢ ἀναμιχθῆ εἰς τὴν πολιτικὴν, οὐδὲ τριῶν τάλαντων περιουσίαν εἶχεν. 1) Ἀναμιχθεὶς ὁμως εἰς αὐτὴν καὶ δυνατὸς γενόμενος, ἀνεδείχθη ἔνθερος χρηματιστῆς. Ἐφρόντιζε δὲ νὰ πλουτῆ πάντοτε καὶ διὰ παντός τρόπου. Αὐτὸς ὁ δίκαιος Ἀριστείδης εἶπε περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο «σοφὸς ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν», αἰνιττόμενος, ὅτι ἐνοσφίζετο τὰ δημόσια. 2) Καὶ κατὰ τινας μὲν ἠγάπα τὰ χρήματα χάριν ἐλευθεριότητος, διότι ἠρέσκετο νὰ τελῆ πολυδαπάνους θυσίας καὶ νὰ φαίνεται λαμπρός, ὅταν ἔδωκάνα χάριν ξένων. Κατ' ἄλλους δὲ κατηγορεῖτο, ὡς πολὺ γλισχρὸς καὶ μικρολόγος καὶ τόσον, ὥστε νὰ πωλῆ καὶ τὰ πεμπόμενα πρὸς αὐτὸν τρόφιμα! Ὅτε δ' ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἵπποτρόφου Φιλίδου πῶλον καὶ οὗτος τῷ ἠρνήθη, ἠπέιλθη κατ' αὐτοῦ σκληρότατον διωγμὸν. Ἄλλ' αἱ κατηγορίαι αὐταὶ φαίνονται, ὅτι ἦσαν συκοφαντίαι τῶν ἐχθρῶν του, διότι ἀνομολογεῖται, ὅτι ἦτον εἰς ἄκρον φιλότιμος καὶ ἐπιδεικτικὸς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων λαμπρῶν αὐτοῦ ἐπιδείξεων διηγοῦνται καὶ ὅτι μετέβη εἰς Ὀλυμπίαν χάριν τῶν ἐκεῖ τελουμένων ἀγώνων καὶ διημιλλᾶτο πρὸς τὸν πλουσιώτατον Κίμωνα περὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν δείπνων καὶ τῶν σκηνῶν καὶ τὴν ἄλλην λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς αὐτοῦ διατριβῆς του. 3) Τὰ αὐτὰ δ' ἐποιεῖτο καὶ εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὅπου ἐπίσης μετέβαινε χάριν τῶν Ἴσθμίων ἀγώνων καὶ παρέθετε πολυτελεῖς συμπόσια εἰς τοὺς πανηγυρίζοντας Ἑλληνας. Διὰ τοῦτο ὁ Πλουτάρχος δριμύτατα στιγματίζει, ἀποκαλῶν ἀσελγῆ καὶ ἀναπεπτα-

- 1) Πλούτάρχος. Θεμιστοκλῆς 25.
- 2) Πλούτ. Ἀριστείδης 5.
- 3) Πλούτ. Θεμ. 5.

μένην βλασφημίαν, ὅσα ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ὁ Ρόδιος κωμικὸς μελοποιὸς Τιμοκρέων, ὅτι δῆθεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἦτον εἰς τὸν Ἴσθμόν γελοῖος ξενοδόχος, παραθέτων ψυχρὰ κρέατα εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ξενιζομένους καὶ ὅτι οὗτοι, τρώγοντες αὐτά, τὸν κατηρῶντο νὰ μὴ ζήσῃ τοῦ χρόνου:

• • • • • «Ἴσθμοὶ δ' ἐπανδόκευε γελοῖως, ψυχρὰ
[κρέα παρέχων.

Οἱ δ' ἴσθιον κ' ὕχοντο μὴ ὦραν Θεμιστοκλέους γενέ-
[σθαι». 4)

Μετὰ τοὺς μεγάλους καὶ περιδόξους Μηδικούς πολέμους ὁ Θεμιστοκλῆς κατέστη διαπρεπέστατος παρὰ τοῖς Ἑλλήσι. Ζάπλουτος ἦδη ὢν, ἐπεσκέπτετο καὶ ἐγνώρισε τὴν Κόρινθον, φημιζομένην καὶ ἀκμάζουσαν ἐπὶ πλούτῳ καὶ εὐμαρείᾳ κατὰ τὴν πέμπτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Κατὰ τινα δὲ εἰς τὸν Ἴσθμόν ἐκδρομὴν του ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ Κορινθίου τραπεζίτου Φιλοστεφάνου. Ὁ Φιλοστεφάνος ἦν διάσημος καὶ ἐπιφανέστατος τραπεζίτης, ὑπέροχος οὐ μόνον τῶν ἐν Κορίνθῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλαχοῦ τραπεζιτῶν, καὶ ἐφημιζέτο ἐπὶ πίστει καὶ τιμιότητι εἰς τὰς ἐργασίας του. Τοιοῦτος ὢν, ἐνέπνευσεν ἄκραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Θεμιστοκλέα. Καὶ ἐγνωρίσθησαν καὶ συνεδέθησαν διὰ φιλίας.

Ὁ πολυτάλαντος Θεμιστοκλῆς, ἐκτιμῶν τὸν χαρακτήρα καὶ φιλιαν του ἢ ἴσως μὴ ἔελων νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του ἐν Ἀθήναις, τὸν ἄστατον χαρακτήρα τοῦ λαοῦ τῶν ὁμοίων ἐγνώριζεν, εἶχε καταθέσει πρὸς φύλαξιν παρὰ τῷ τραπεζίτῃ Φιλοστεφάνῳ ἐν Κορίνθῳ ἑβδομήκοντα τάλαντα ἐπ' ἀνοικτῷ λογαριασμῷ, ἐν ἑκατομύριον περίπου σημερινῶν δραγμῶν.

Αἱ δολοφιλίαι των φαίνεται ὅτι διεξήγοντο ὁμαλῶς καὶ πιστῶς, ἐν ὅσῳ ὁ Θεμιστοκλῆς ἦν μέγας καὶ πανίσχυρος ἐν Ἀθήναις. Αἱ τοιαῦται δὲ σχέσεις συνέδρασαν αὐτοὺς στενότερον καὶ φιλικώτερον. Διὰ τοῦτο ὁ Θεμιστοκλῆς ἠνύθει πολὺ τὸν Φιλοστεφάνον καὶ τῷ παρείχε πάντοτε πλήρη τὴν συνδρομὴν του καὶ πολλὰ εὐεργετήματα, κατέστησε δὲ αὐτὸν πλουσιώτερον. Ὅτε δὲ μετέβινεν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἔβλεπε τὸν Φιλοστεφάνον καὶ θέωδρον ἐκάστοτε τοὺς λογαριασμοῦ των. Κατὰ τινα πανηγυρῶν τῶν Ἴσθμίων ἐλογαριάσθησαν μετὰ πλήρους ἀκριβείας Ὁ τελευταῖος δὲ αὐτὸς λογαριασμὸς ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ Φιλοστεφάνος εἶχε τότε εἰς χεῖρας του ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα τῆς ἀρχικῆς παρακαταθήκης, τεσσαράκοντα ὑπόλοιπα τάλαντα, ἀνήκοντα τῷ Θεμιστοκλεῖ.

Ἡ παρακαταθήκη αὐτῆ βεβαίως ἦτο μυστική καὶ ἄγνωστος τοῖς Ἀθηναίσις. Ὅτε μετὰ ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐξωστρακίσθη, εἶτα δὲ κατηγορήθη ἐπὶ μηδισμῷ καὶ κατεδικάσθη ὡς προδότης τῆς πατρίδος, θὰ εἶχε περιουσίαν διακοσίων περίπου ταλάντων. Διότι σὺν τῇ καταδίχῃ ἐδημεύθη ἡ περιουσία του, ἀνερχομένη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Θεόπομπον τὸν Χῖον εἰς ἑκατὸν τάλαντα, κατὰ δὲ τὸν Θεόφραστον εἰς ὀγδοήκοντα. Ἡ δημευθεῖσα ὁμῶς αὐτῆ περιουσία δὲν ἦτον ἡ ὅλη πραγματική, ἀλλ' ἡ φανερωθεῖσα μόνον καὶ συναχθεῖσα εἰς τὸ δημόσιον. Πλὴν αὐτῆς ὁμῶς οἱ φίλοι τοῦ Θεμιστοκλέους, προλαβόντες, εἶχον ἀποκρύψει· καὶ ἀποστείλει πρὸς αὐτὸν, ἐν Ἀσίᾳ ἤδη ἐξόριστον, μεγα μέρος χρημάτων του. Οὐδεὶς δ' ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ἐν Κορίνθῳ τραπέζῳ Φιλοστεφάνῳ κατατεθειμένων ταλάντων. 5) Τούτοις δὲ πᾶσι δέον νὰ συνοπολογισθῆ καὶ τὸ ἀξίολογον μέρος τῆς περιουσίας, ὅπερ μετὰ τὸν ἐξωστρακισμόν του ἔφερε μεθ' ἐαυτοῦ εἰς Ἄργος, 6) καὶ τὸ ὅποιον ἐχρησίμευεν αὐτῷ δι' ἐξόδα συντηρήσεως κλπ. κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐξορίας του. Οὕτω δύναται νὰ προσδιορισθῆ ὅπως οὖν ἡ ὅλη πραγματικὴ περιουσία τοῦ Θεμιστοκλέους.

Ὁ περιόδοξος ἀνὴρ περὶ τὸ ἔτος 471 κατηγορηθεὶς ἐπὶ μηδισμῷ, καθησέθη τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ὑπεροχὴν καὶ ἐξωρίσθη τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκπεσὼν τῆς πόλεως, ἦλθεν εἰς Ἄργος, ἔνθα διέτριψε περὶ τὰ ἐξ ἔτη. Μαθὼν δὲ τότε, ὅτι κατηγορήθη ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ καὶ ὅτι ἀπεστάλησαν ἐκεῖθεν ἄνδρες πρὸς σύλληψίν του, ἔφυγεν εἰς Ἄργους εἰς Κέρκυραν. Ἐκεῖθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἡπειρον πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Μολοσσῶν Ἀδμητον, εἶτα εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας καὶ μετὰ κινδυνώδεις περιπλανήσεις ἀφίκετο εἰς Ἐφεσον τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Τότε κατεδικάσθη ἐν Ἀθήναις ἐρήμην, ὡς προδότης τῆς πατρίδος καὶ ἐδημεύθη ἡ περιουσία του. 7) Τούτο δ' ἐγένετο περὶ τὸ 464 ἔτος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι πλὴν τῶν ἐξ ἐτῶν, ἅτινα διήλθεν ἐν Ἄργει, ὡς ἐξόριστος, θὰ ἐχρειάσθη βεβαίως ἐν ἀκόμῃ ἔτος διὰ τὰς περιπετειώδεις περιπλανήσεις του μέχρι τῆς εἰς Ἐφεσον ἐγκαταστάσεως.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συνέθη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν Κορίνθῳ τραπέζιτου τοῦ ἐπιεσδίου, ὅπερ ἀνῆσυχχε σφόδρα τὸν Θεμιστοκλέα περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν παρ' ἐκείνῳ κατατεθειμένων χρημάτων του.

Ὁ Θεμιστοκλῆς ἦν ἐν Ἐφέσῳ, πεπτωκῶς τῆς πρώην ἰσχύος

5) Αὐτ. 21.

6) Κ. Παπαρρηγ. Ἱστορ. Ἑλλ. Ἔθνους. Ἔκδ. 6. Α. 492.

7) Πλουτ. Θεμ. 22—25. Παπαρρ. αὐτ.

καὶ δόξης, καταδίκος καὶ φυγῆς. Δὲν εἶχε δὲ προσέλθει ἔτι πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα Ἀρταξέρξη, τὸν ἐπιλεγόμενον μακρόχρονα, ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχε διαδεχθῆ εἰς τὸν θρόνον τῆς Περσίας τὸν τότε ἀποθανόντα πατέρα αὐτοῦ Ξέρξη καὶ ὁ ὁποῖος ὕστερον ἔδωκε δῶρα πολλὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ εὐμάρειαν εἰς τὸν Ἀθηναῖον ἐξοριστὸν. 8)

Ἡ ἐν Ἀθήναις οἰκογένεια τοῦ Θεμιστοκλέους, περιελοῦσα εἰς ἀνάγκην χρημάτων, ἔγραψεν αὐτῷ περὶ τούτου εἰς Ἐφεσον. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς, εἴτε διότι δὲν ἠπόρει τότε, εἴτε διότι εἶχε πολλὰ καὶ προγεγραμμένα ἐν Κορίνθῳ χρήματα, ἔγραψε τοῖς ἐν Ἀθήναις φίλοις τῆς οἰκογενείας του Μεΐδωνι καὶ Παμφίλῳ νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ Κορινθίου τραπέζιτου ἑβδομήκοντα μνᾶς ἀργυρίου ἐκ τῶν τεσσαράκοντα ταλάντων, ἅτινα εἶχε κατατεθειμένα παρ' αὐτῷ.

Οἱ φίλοι τοῦ Θεμιστοκλέους ἀπέστειλαν πρὸν τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς Κόρινθον τὸν δούλον Τίβιον, κομίζοντα καὶ ἐπιστολάς αὐτῶν τε καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους.

Οὕτως ἐφωδιασμένος, ὁ Τίβιος ἀπῆλθεν εἰς Κόρινθον καὶ εἶδε τὸν τραπέζιτην. Ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὰς ἐπιστολάς καὶ ἐζήτησε τὰς ἐβδομήκοντα μνᾶς ἀργυρίου. Ἄλλ' ὁ Φιλοστεφανὸς ἠρνήθη νὰ τῷ δώσῃ τὰ ζητηθέντα χρήματα.

Κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Τίβιου, ὁ πονηρὸς Φιλοστεφανὸς, ἀφοῦ ἀνέγνωσε τὰς ἐπιστολάς καὶ ἐπληροφόρηθη τὴν θέσιν τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τὴν ἀνάγκην, ὑπ' ἧς ἐπιέζετο, ἠρνήθη μετὰ πικρίας, ὅτι ἔχει εἰς χεῖρας του τὰ χρήματα αὐτοῦ· ἐν τούτοις προσέθηκεν ἠπίως καὶ ἐπεικῶς, ὅτι ἐνεκα τῆς πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα φιλίας του καὶ προηγουμένων ὑποχρεώσεων, εἶνε πρόθυμος νὰ δώσῃ τὸ ζητούμενον ἀργύριον δωρεὰν ἢ δάνειον!

Ὁ Τίβιος ἐπινῆλθεν εἰς Ἀθήνας μετὰ τὰς χεῖρας κενὰς καὶ διηγήθη τὰ διατρέξαντα τοῖς φίλοις τοῦ Θεμιστοκλέους· οὗτοι δὲ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ἐφεσον, ὅπου ἀνεκοίωσε τῷ Θεμιστοκλεῖ τὰ πάντα λεπτομερῶς.

Ἀκούσας ταῦτα, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐξεπλάγη καὶ ἠγανάκτησε κατὰ τοῦ δολίου καὶ σφετεριστοῦ τραπέζιτου του. Ἐγραψε δὲ πρὸς τὸν Φιλοστεφάνου ἐπιστολὴν πικράν, ἔντονον καὶ ὑπερήφανον, ἐν ᾗ διαλάμπει ὁ χαρακτήρ καὶ ὁ μέγας αὐτοῦ νοῦς. Ἐκφράζων ἐν ἀρχῇ τὴν βαθεῖαν λύπην του διὰ τὴν ἀχαριστίαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀδικίαν, ὑπέμνησεν αὐτῷ τὸ παρελθόν, τὰς σχέσεις των καὶ τὰς εὐεργεσίας, ὧν ἄλλοτε ὁ τραπέζιτης ἔτυχεν παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, ἣν εἶχε πρὸς αὐτόν. Εἶτα δὲ ἐκτίθησι πάσας

8) Παπαρρ. αὐτ. 493.

τάς περί τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς πληροφορίας του, ἃς ἔλαβε παρὰ τοῦ Τιτίου καί τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' αὐτῶ παρακαταθήκης τῶν ταλάντων του καί τοῦ τελευταίου ἐν Ἰσθμίοις λογαριασμοῦ των. Κατόπιν τούτων τῶ παρατηρεῖ μετ' εἰρωνείας πικρᾶς, ὅτι ἡ ἥπια καί ἐπιεικῆς προσφορά του, ὅπως δώτῃ τὰς ζητηθείσας ἐβδομήκοντα μνᾶς ἀργυρίου δωρεάν ἢ δανείας ἤτο τι ἐξείριστον καὶ ἄξιον τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας του! «Ὅτε ὅμως ἀγνωμότως καὶ μοχθηρῶς, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ ἀνοσίως, ἤρνεϊτο, ὅτι τῶ ὀφείλει τι, ἔπραττε κακόν, πολλὸ μείζον τῶν ἀγαθῶν τῆς δωρεᾶς καὶ τοῦ δανείου. Καὶ προσέθετεν ἐν ζῶηροτάτῃ καὶ ἀπαραιμίλλῳ φράσει: «ἡ μὲν γὰρ χρηστότης σου ἐβδομήκοντα μνῶν ἐστὶν ἄξια, ἡ δὲ πονηρία τεσσαράκοντα ταλάντων». Τέλος ὁ Θεμιστοκλῆς, ὡς ἄνθρωπος, μὴ ἔχων καιρὸν νὰ χάνῃ εἰς παρατεταμένην ἀλληλογραφίαν, ἔταμε τὸ ζήτημα καὶ προεκάλεσεν ὑπερηφάνως καὶ ἀπειλητικῶς ἄμεσον λύσιν, διαβεβαιῶν αὐτόν, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σφετερισθῇ τὰ χρήματά του καὶ ἐπιλέγων: «Περὶ τοῦ πιστοῦ ἄπιστος ἦσο καὶ περὶ τοῦ δικαίου ἄδικος. Ἄσεβῶν ὅμως, ὦ Φιλιστέφανε, δὲν θὰ διαλάβῃς τοὺς θεοὺς. Οὔτε θὰ σὲ ἀφίσω ἀτιμώρητον, ἀδικουντά με. Ἄν δὲ καὶ ἐμὲ καταφρονήσῃς καὶ διὰ τοὺς θεοὺς ἀδιαφορήσῃς, δὲν θὰ διαφύγῃς μολαταῦτα τοὺς Ἀθηναίους. Θὰ προτιμήσω ἐπὶ τέλους μᾶλλον ἀσμένως ν' ἀφαιρέσῃ ἡ πατρίς μου καὶ τὰ χρήματά μου ταῦτα, ὅπως ἐδήμεισε καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην περιουσίαν μου, παρὰ νὰ σφετερισθῇ αὐτὰ ὁ Κορίνθιος χρυσαμοιβὸς Φιλιστέφανος. Διὰ τοῦτο λοιπὸν γράφε μοι ἤδη καὶ ἀπάντησον εἰς τὴν ἐπιστολήν μου ταύτην, διὰ νὰ μάθω, ὅποῖος εἶσαι πρὸς ἐμὲ καὶ τί σκέπτεσαι νὰ πράξῃς. Τότε θὰ σκεφθῶ καὶ ἐγὼ. Καί, ἂν μὲν ἦσαι ἀκόμη καὶ τότε ἐκεῖνος ὁ εἰλικρινῆς καὶ καλόκαρδος ἄλλοτε φίλος μου, νὰ διασώσω τὰ χρήματά μου εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς δυστυχίας μου: εἰ δὲ μὴ, νὰ λάβω μέτρα πῶς καὶ ποῦ ν' ἀπολεσθῶσι, οὐχὶ ὅμως καθ' ὃν τρόπον δὲν θέλω».

Ἡ ἐπιστολὴ αὐτῆ τοῦ Θεμιστοκλέους ὑπῆρξε λίαν εὐστοχος. Ἐθορύθησεν εἰς ἄκρον τὸν πανουργὸν τραπεζίτην καὶ τὸν ἐπανάγαγεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἄν ὁ Φιλιστέφανος ἦτον ἀχάριστος καὶ δόλιος χαρακτήρ καὶ δὲν ἐφοβεῖτο τοὺς θεοὺς καὶ συνεπῶς οὐδεμίαν αἰσθησὶν παρήγαγον αὐτῶ καὶ περὶ τούτων περιχοπαὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Θεμιστοκλέους, ἐν τούτοις εὐλόγως ἔπρεπε νὰ φοβηθῇ τὴν μῆνιν καὶ ἐκδίχῃσιν τοῦ νῦν μὲν ἐξορίστου, τῶς δὲ τοισενδόξου καὶ παντοδυνάμου μεγάλου Ἀθηναίου. Μετ' οὐ πολλὸ ἐνδεδόχοντο ν' ἀνεκαλεῖτο ἐκ τῆς ἐξορίας του ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ τότε τίς οἶδε πόσον σκληρῶς θὰ κατεδιώκετο ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὰ νοσφισθέντα τάλαντα. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους καὶ ἂν δὲν εἶχε τὸν φόβον τοῦτον, ἡ

ἐσχάτῃ ἀπειλῇ τοῦ Θεμιστοκλέους ἦτο φοβερὰ καὶ ἰκανὴ νὰ προξενήσῃ αὐτῶ φοβίην. Ὡς εἴρηται, ἡ περιουσία τοῦ Θεμιστοκλέους εἶχε δημευθῆ πᾶσα καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα, ὅπου δῆποτε ἤθελεν εὐρεθῆ τοιαυτῇ, νὰ τὴν καταλάβωσιν, ὡς ἀνήκουσαν τῶ Δημοσίῳ. Ἦσαν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους εἰς τὴν ὑψίστην ἀκμὴν τῆς δυνάμεως καὶ δόξης των. Ἄν λοιπὸν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἀπειλιζόμενος ἐκ τῶν ἄλλων προσπαθειῶν του, προετίμα νὰ σφετερισθῇ ἡ πατρίς του, ἀντὶ τοῦ Φιλιστέφανου, καὶ τὰ παρὰ τούτῳ κατατεθειμένα τεσσαράκοντα τάλαντα αὐτοῦ, ὡς ἠπειλήσεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἀφεύκτως θὰ ἔστερεῖτο αὐτῶν ὁ Κορίνθιος τραπεζίτης. Ἦρκει μόνον ἀπειθείας ἢ διὰ τῶν ἐν Ἀθήναις φίλων του νὰ γνωρίσῃ τοῖς Ἀθηναίοις τὴν παρακαταθήκην καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ζητήσωσι καὶ λάβωσι πάραυτα τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα παρὰ τοῦ Φιλιστέφανου, ὡς δεδημευμένην καὶ ἀνήκουσαν εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν δημόσιον περιουσίαν τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὁ Φιλιστέφανος οὐτε δίκαιον οὔτε τὴν δύναμιν εἶχε νὰ δυστροπήσῃ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ταλάντων. Θὰ ἐξηναγκάζετο δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς πολιτείας τῆς Κορίνθου, ἣτις, ἂν ἐπροστάτευσεν αὐτόν, θὰ περιπλέκετο ἴσως εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὅστις θ' ἀπέβαινε πολλὸ ἐπιζήμιος δι' αὐτήν. Οὕτω βεβαίως θὰ ἐσχεθῆ ὁ Φιλιστέφανος, ὅστις, ἂν ἠθέλησε νὰ φανῇ ἄπιστος καὶ σφετεριστής, ἦτον ὅμως χρηματιστὴς νοσημονέστατος. Διὰ τοῦτο, εὐρεθεὶς εἰς δυσχέρειαν ἀκατανίκητον, ἀνέκρουσε πρῶμην καὶ διέψευσε τὰ πάντα καὶ κυρίως τὰς πληροφορίας τοῦ δούλου Τιτίου. Ἔσπευσε δὲ ν' ἀπαντήσῃ τῶ Θεμιστοκλεῖ δι' ἐπιστολῆς, ἣν ἐπέμψεν αὐτῶ διὰ τοῦ Μενύλλου, Χαλκιδῆως πλοιάρχου.

Ὁ Μενύλλος ἔφθασεν εἰς Ἐφεσον τῇ ἔνῃ καὶ νέα τοῦ Ἀττικοῦ μηνὸς Βοηδρομιῶνος 9) καὶ παρέδωκε τῶ Θεμιστοκλεῖ τὴν ἐπιστολήν τοῦ Φιλιστέφανου.

Ἐν αὐτῇ ἔγραψεν ὁ Κορίνθιος τραπεζίτης, ὅτι δυσφορεῖ καὶ ἀσχάλλει μεγάλως διὰ τὰ λαβόντα χώραν. Ἠΐου, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποτιμηθῇ τόσον, ὥστε νὰ γίνῃ ἄπιστος καὶ ἀπεχθὴς πρὸς οὐδὲνα ποτὲ ἐν γένει ἄνθρωπον, πολλῶν δὲ μᾶλλον πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα οὐδέποτε. Ἄνωμολόγει, ὅτι ἔχει εἰς γείρας του τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος χρήματα αὐτοῦ καὶ ὑπέσχετο ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ ὁπόδῃ-

9) Ὁ Ἀττικὸς μὲν Βοηδρομιῶν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Σεπτέμβριον ἢ δὲ ἔνῃ καὶ νέα ἢ ἡ τελευταία τοῦ μηνὸς αὐτοῦ ἡμέρα. Ἀντιστοιχεῖ δὲ τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Π α ν ε μ ο υ, μηνὸς τοῦ Κορινθιακοῦ ἡμερολογίου.

ποτε και εις οιονδήποτε ἤθελε προτάξει· αὐτὸν ὁ Θεμιστοκλῆς. Ἀναίρων δὲ τὴν ἄρνησιν τῆς παρακαταθήκης, ἐπέροιψε τὰ συμβάντα εἰς βάρος τοῦ Τίβιου, ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀγνώμονα, πανουῶρον καὶ ψεύστην.

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ ἠγαρήσθη φυσικῶ τῷ λόγῳ τὸν Θεμιστοκλῆα, ὅστις ἀνταπήντησε τῷ Φιλοστεφάνῳ δι' ἐτέρας ἐπιστολῆς, πλήρους εὐφροσύνης καὶ λεπτότητος. Δι' αὐτῆς ἔγραψε σὺν ἄλλοις ὁ περινούστατος πολιτικός ἀνὴρ, ὅτι συστέλλεται νὰ ὁμολογήσῃ πόσον πολὺ χαιρεῖ δι' ὅσα ἔμαθε παρ' αὐτοῦ καὶ διότι τὸν βλέπει τοιαῦτα ἔχοντα φρονήματα καὶ ὅτι αἰσθάνεται τόσῃ χαρὰν, ὅχι τόσον διὰ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα, ὅσον διότι δὲν διεψεύσθησαν αἱ περὶ αὐτοῦ πεποιθήσεις καὶ ἐλπίδες του. Καθὼς ἐθεώρει αὐτὸν ἄξιον ἐμπιστοσύνης οὐ μόνον τσοῦτων ταλάντων, ἀλλ' ἐβδομήκοντα ἐν ὄλῳ, τοῦ πλείστου τῆς χρηματικῆς του περιουσίας, ἅτινα εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς χεῖρας του. Ἐν τέλει δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπέλεγε· «Καὶ ν' ἀγανακτήσω μὲν ἦν εὐκολὸν καὶ πρόχειρον, διὰ νὰ μὴ δυσπιστήσω ὅμως περὶ ἀνδρὸς φίλου, ἔπραξε νὰ γίνω θύμα διαβολῆς. Μ' ἐθροῦθησε πολὺ δι' ὅσων μοι εἶπε περὶ σοῦ ὁ ἀρχεὺς Τίβιος, ἀτύχημά μου δὲ ἦτο νὰ τὸν πιστεύσω. Αὐτὸ μοι συνέβη. Ἐν τούτοις φύλαττε ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ χρήματά μου. Ὅταν δὲ τακτοποιήσω τὰ κατ' ἐμὲ καὶ σκεφθῶ περὶ τῶν συμφερόντων μας ἀσφαλέστερον, τότε θὰ σοὶ γράψω περὶ αὐτῶν».

Οὕτως ἔληξεν ἡ μεταξὺ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Κορινθίου τραπεζίτου αὐτοῦ ἀναφαιῖσα περιπλοκή, ἣν αὐτὸς ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐξιστόρησεν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του 10).

Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν ἐν τούτοις δὲν προκύπτει σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἡ ἐνοχῆ τοῦ Φιλοστεφάνου, διαμαρτυρομένου διὰ τὴν ἀθωότητά του, ἀλλὰ πᾶσα ἡ εὐθύνη ἐπιρρίπτεται εἰς τὸν ἐπίτριπτον δούλον Τίβιον καὶ μάλιστα ἀπὸ μέρους τοῦ τραπεζίτου. Καὶ ἐνδέχεται μὲν νὰ ἦτο πράγματι ἀθῶος ὁ Φιλοστεφάνος. Τοῦτο ὅμως δὲν φαίνεται καὶ πιθανόν. Τοῦναντίον πάντα τὰ λογικὰ τεκμήρια στρέφονται κατ' αὐτοῦ. Ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ὁ Φιλοστεφάνος δὲν ἐξηγήθη σαφῶς, διὰ τίνα λόγον δὲν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὁ Τίβιος τὰς ἐβδομήκοντα μνᾶς, ἀφ' ἑτέρου ὁ ἄθλιος δούλος οὐδένα εἶχε λόγον νὰ μὴ λάβῃ τὰ χρήματα, ὡς μέρος τῆς παρακαταθήκης τοῦ κυρίου του, ἀφοῦ διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἀπεστάλη εἰς Κόρινθον, οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ παίξῃ παιγνίδιον, ὅπερ ἴσως ἤθελε πληρώσει δι' αὐτῆς τῆς κεφαλῆς του. Συμπληροῖ δὲ τὰς σκέψεις ταύτας ἡ εὐλογος ὑπόνοια, ὅτι ὁ Φιλοστεφάνος, ἠθέλησεν ἴσως νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν

10) Ἐπιστολαὶ Θεμιστοκλέους 8 καὶ 10.

δυστυχίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, πεπτωκός, φυγάδος καὶ ἐξορίστου, μετεμελήθη δὲ, ὅτε εὐρέθη ἐν ἀπειλῇ ἀκατανικήτου κινδύνου.

Καὶ ἤδη ἀπομένει ἄλλη τις ἀπορία, τί ἀπέγιναν ἐπὶ τέλος τὰ πολυβρύλητα αὐτὰ τάλαντα. Ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Θεμιστοκλέους οὐδὲν περὶ τούτου γνωρίζομεν. Ὅθεν ἐξ ἀνάγκης μόνον εἰς εἰκασίας καὶ σκέψεις θὰ περιορισθῶμεν.

Ὡς εἴρηται, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔγραψε τελευταῖον τῷ Φιλοστεφάνῳ νὰ φυλάξῃ παρ' ἐαυτοῦ τὰ χρήματά του, μέχρις οὗ τακτοποιήσῃ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ δυνηθῆ νὰ σκεφθῆ περὶ τῶν συμφερόντων του βεβαιότερον. Ἀφ' ἑτέρου γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι ὁ μέγας Ἀθηναῖος δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ διεβίωσεν ἐν Ἀσίᾳ ἐπὶ 15 περίπου ἔτη μέχρι τοῦ 449 π. Χ. ὅτε καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Μαγνησίᾳ εἰς ἡλικίαν 65 ἐτῶν. 11) Ἐν τῇ ἐξορίᾳ δὲ αὐτῆ δὲν ἔζησεν ἐν δυστυχίᾳ καὶ ἀπορίᾳ. Ὁ Ἀρταξέρξης, δελεασθεὶς ὑπὸ τῆς μεγαλοφροσύνης του, ἔδωκεν αὐτῷ Περσίδα γυναῖκα καὶ δῶρα πολλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν τριῶν λίαν προσοδοφόρων πόλεων, τῆς Ἀσιανῆς Μαγνησίας, τῆς Λαυψάκου καὶ τοῦ Μουσῦντος, κατὰ τινὰς δὲ καὶ δύο ἔτι ἄλλων. Ἀποκατασταθεὶς δὲ οὕτως εὐμαρῶς, μετήνεγκε τὰ ἐν Ἀθήναις πολῦτιμα αὐτοῦ πράγματα, ἦτοι τοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς κρατήρας, σιδηροῦς θύραρας κλπ. ἔτι δὲ καὶ αὐτὴν τὴν οἰκογενεῖαν αὐτοῦ εἰς Μαγνησίαν. 12) Τότε λοιπὸν εἶνε πιθανώτατον, ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐγκατασταθεὶς ὀριστικῶς ἐν Ἀσίᾳ, θὰ ἔλαβε διὰ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκείων του καὶ τὰ παρὰ τῷ Κορινθίῳ τραπεζίτῃ κατατεθειμένα τεσσαράκοντα τάλαντα, ἅτινα ἡ οἰκογενεῖά του μετὰ τῆς λοιπῆς ἀποκρυβείσης περιουσίας του μετήνεγκεν εἰς Ἀσίαν.

* Ἄργος, 1896.

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

11) Παπαρρηγ. αὐτ. 494. Λεξικὸν Larousse.

12) Πλουτ. Θεμ. 29—31. Ἐπιστολαὶ Θεμιστοκλέους 21. Παπαρρηγ. αὐτ. 493—494.

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΣΙΓΓΑΝΑΣ

Τῶχι διαβάσει τῶχι ἰδῆ
Καὶ στούρανοῦ τ' ἀπέρια
καὶ σὰ δικά της τὰ τερτίρια.

ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΜΟΥ τᾶσφιζε τὰ δάκτυλα μὲ λερωμένο χέρι,
ἐκύτταξε προσεκτικῆ βαθεῖα τὴν ἀπαλάμη
καὶ τῆ 'ματιά μου σταύρωσαν τὰ δύο της μαῦρα μάτια·
'Ο ἥλιος ἐβασίλευε μὲ τόσο μεγαλεῖο!
ἐχρύσωνε ἀπ' τῆ μιὰ μεριά τὰ ξέπλεκα μαλλιά της
κι' ἀπὸ τῆ μιὰ τὸ πρόσωπο τῆς γλῶμιανεν ἀκόμα.
'Ασῆμωσα τὸ χέρι της γιὰ νὰ μοῦ πῆ τῆ μοῖρα,
τῆ μοῖρα ποῦ ὡς τὰ σήμερα μοῦ βρίσκονταν κρυμμένη,
κι' αὐτὴ μὲ χεῖλια γελαστά ἀρχίνησε νὰ λέη...
κι' ἦταν σωστά κι' ὀλόσωστα τὰ λόγια τῆς Τσιγγάνας·
«Τοῦ ἔρωτα τὰ ὀλόχρυσα καὶ μαγικά φτερά
ἀκόμα δὲν ἀγγίξανε τὴν ἄμοιρη καρδιά σου»

δὲν ἄννοιωσες τὰ χάρδια του, δὲν εἶδες τὴ χαρά,
καμμιὰ στὸ δρόμο τῆς ζωῆς δὲν σοῦπε ἀκόμα: Στάσου!
— Γιατί, γιατί δὲν ἀγγίξαν τὴν ἄμοιρη καρδιά σου
τοῦ ἔρωτα τὰ ὀλόχρυσα καὶ μαγικά φτερά.

Καμμιὰ δὲν ἤρες νὰ σοῦ 'πῆ λογάκια τρυφερά
καὶ σὺ νὰ λυώνης καὶ νὰ 'σθῆς ἀπ' τὸ γλυκὸ τὸ πόνο,
ἐκείνην νᾶχης καὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς κυρά,
μόνο γιὰ 'κείνηνε νὰ ζῆς καὶ σὺ γιὰ 'κείνην μόνο.
— Γιατί; γιατί δὲν ἔσβυσες ἀπ' τὸ κρυφὸ τὸ πόνο,
καὶ δὲν εὐρήχες νὰ σοῦ πῶν λογάκια τρυφερά.
Μὰ ἐξύπνησεν ἡ ἄγνωστη ξανθοῦλα καὶ γλυκεῖα
γιὰ νὰ σὲ δέση 'πίσω της καὶ τῆ καρδιά σου κλέψη,
καὶ θὰ σοῦ δείξη ἀλλοιώτικη φωνὴ καὶ μυστικὰ
αὐτὴ 'δικὰ της ποῦ θὰ ἰδῆ καρδιά καὶ νοῦ καὶ σκέψη·
καὶ εἶνε αὐτὴ ἡ ἄγνωστη ξανθοῦλα καὶ γλυκεῖα
ποῦ θὰ σὲ δεση 'πίσω της καὶ τῆ καρδιά θὰ κλέψη.»

Καὶ ἡ πορφύρα ἡ θεικὴ τοῦ Βασιληᾶ τοῦ ἤλιου
ποῦ κουρασμένος ἔγερνε στὸ δροσερὸ κρεβάτι
τὸ ἄπειρο ἐχρωμάτισε μὲ χρῶμα τοῦ αἱμάτου,
κι' ἡ μάντισσα ἐκοκίνησε, τὰ 'μάτια της ἀστράψαν.
Μὰ ἐγὼ δὲν τὴν ἐσκιᾶχτηκα κι' ἐκεῖ 'μπροστὰ 'ετῆς ἄλλες
ἐγέλασα στὰ λόγια της, 'σὰν ἔσβυσε ἡ φωνὴ της.
Μοῦ τᾶφησε τὰ δάκτυλα, μοῦ γύρισε τῆς πλάτες
καὶ γλήγορα 'μουρμούρισε στὴ γλῶσσα τῆ 'δική της
λόγια ποῦ δὲν τ' ἀγροίχησα, λόγια ποῦ αὐτὴ τὰ ξέρει.
'Εστράφηκα μὲ συλλογὴ στὸ δρόμο τὸ μεγάλο
κι' ὁ οὐρανὸς ἐβάφονταν μὲ χρῶμα τοῦ αἱμάτου.

Καιρὸς πολὺς ἐπέρασε. Τὴν εἶχα πειὰ ξεχάσει,
μὰ τώρα ποῦ μὲ 'σκληρώσαν δύο ζαφειρένια 'μάτια,
βλέπω σωστά κι' ὀλόσωστα τὰ λόγια τῆς Τσιγγάνας.

«Ἀπὸ τὴν 'Α γάπη».

Γ. ΦΑΚΙΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ "ΝΥΧΤΕΣ,,

VII

Ἄσπροντυμένη κοίτεται ἴσὸ νεκρικὸ κρεβάτι,
 γλωμῆ, μὲ μάτια βαθουλά, μὲ καλαμένα χέρια
 καὶ ἡ ζωὴ ποῦ σβύνεται τῆ δύναμι τῆς δίνει.
 δίχως τοῦ νοῦ τῆ θέλησι, νὰ μουμουρίση λόγια!

Γύρω βαστοῦν τὰ κλάμματα, καὶ τ' ἄγρυπνο καντῆλι
 στεφάνι ἀγίας ζωγραφεῖ στὸ μέτωπό της γύρω,
 καὶ ὅμως ἴσῃ τόση σιγαλιὰ ὁ θόρυβος τοῦ κόσμου
 ἀξέγνωστος στὴ συμφορὰ ἴσα μ' ἐκεῖ ἀγροικιέται.

Ψεύτικε κόσμε, ποῦ πλανᾷς τοὺς ἄμοιρους διαβάτες
 μ' ὄνειρατα ποῦ σβύνονται στὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα!
 Καὶ τότε ὁ νοῦς ποῦ πῶ μακριὰ ἀπὸ τὰ μάτια βλέπει,
 κοιτάζει πρᾶγμα τῶνειρο ἴσῃ τὰ ξένους κόσμους,
 σ' ἄφαστους κόσμους στὸ βαρὺ, τὸ χωματένιο σῶμα...
 Ἄυλο! μονάχα ζοῦν ἐκεῖ σ' ἀπόλυτη γαλήνη.

Στρος, 1896.

Γ. ΦΑΚΙΡΗΣ

Ἡ εὐλικρύνεια τῶν μικρῶν.

Ἐν συναναστροφῇ :

Ἡ μικρὰ Διλή πρὸς μίαν ἐκ τῶν προσκεκλημένων κυριῶν

- Ἄνοιξε τὸ στόμα σου.
- Γιατί, Διλή μου;
- Γιατί θέλω νὰ ἰδῶ ἂν ἡ μαμά λέγη ἀλήθεια.
- Τί λέγει ἡ μαμά;
- Λέγει πῶς ἂν ἀνοίξης τὸ στόμα σου θὰ πῆς καὶ μὴ ἀνοήσια.
- . . . ! ! ! . . .

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΡΑΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΥΟ τινὰ μέλλομεν πετῶντι καλάμῳ νὰ ἐξετάσωμεν ὡς
 πρὸς τὰς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου; 1ον ὅτι ἡ ἐρμη-
 νεία τῆς τραγικῆς καθάρσεως τῶν φιλολόγων καὶ αἰ-
 σθητικῶν, ἥτις ἄλλοτε τόσον ἤγειρε πάταγον, δύναται νὰ ἐλεγ-
 χθῆ ἡμαρτημένη; καὶ 2ον ὅτι οἱ ἥρωες δὲν πράττουσι καὶ πά-
 σχουσι κατὰ τὸ δοκοῦν τῆς εἰμαρμένης, ὡς πλεῖστοι κράτιστοι τῶν
 γραμμάτων θεράποντες διίσχυρίζονται.

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰ ἐν τῇ Ποιη-
 τικῇ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγόμενα: «ἔστιν οὖν τραγωδία μί-
 μησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχουσης, ἡδυσμένῳ
 λόγῳ, χωρὶς ἐκάστου τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ
 δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαινούσα τὴν τῶν τοιοῦτων
 παθημάτων κάθαρσιν».

Ἐξοχοὶ Γερμανοὶ φιλόλογοι ὡς ὁ Geyer, ὁ Lessing, ὁ Liepert
 καὶ ἄλλοι ἐρμητεύουσι τὸ χωρίον κατὰ τρόπον ἀντιβαίνοντα ἀντι-
 κρουστικῶς εἰς τὸν ὑπὸ τῶν δραμάτων τοῦ Αἰσχύλου ἐπιδικώμενον σκο-
 πόν. Κατ' αὐτοὺς ὁ Ἀριστοτέλης ὀρίζει, ὅτι τὸ ἔργον τῆς τραγω-
 δίας ἐστὶ τοῦ ἐγεῖραι ἔλεον καὶ φόβον, καὶ πάλιν ἐλευθερῶσαι ἀπὸ
 τούτων τῶν δύο παθημάτων, ἢ καθαρεῦσαι ἐν ἡμῖν ταῦτα τὰ
 δύο παθήματα. Ἐν τοῖς δράμασι ὅμως τοῦ Αἰσχύλου οὐδέτερος
 τῶν σκοπῶν τούτων ἐκφαίνεται. Οὔτε τὸν φόβον τοῦ θεατοῦ διε-
 γείρουσιν, ἀλλ' οὔτε ἀποκαθαίρουσιν αὐτὸν ἀπὸ τούτου. Εἰς ἀπό-
 δεῖξιν ἀναλύσωμεν ἐν κεφαλαιῳ τινὰ τῶν δραμάτων.

Ἐν τῷ δράματι τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐπιτά ἐπὶ Θήβας φοβούονται οἱ θεαταὶ μὴ οἱ ἐρίζοντες ἀδελφοὶ ἀποκτείνωσιν ἀλλήλους. Τοῦτο τῷ ὄντι συμβαίνει, καὶ ὁ τῶν θεατῶν φόβος ἐπραγματοποιήθη. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἐκαθαρεύθησαν ἀπὸ τοῦ φόβου, διότι τῆς μὲν βουλῆς ἀπαγορευσάσης τὸν ἐνταφισμὸν τοῦ Πολυνεϊκούς, τῆς δὲ Ἀντιγόνης ἀντειπούσης, ἐκ νέου φοβούονται οἱ θεαταὶ μὴ ἢ Ἀντιγόνη πάσχη κακόν. Ἐπομένως τὸ τέλος τῆς τραγωδίας δὲν ἀπελευθεροῖ τοῦ φόβου τοὺς θεατάς.

Ἐν τῷ Προμηθεΐ δεσμώτῃ φοβούμεθα μὴ πάθῃ ὁ Προμηθεὺς τὸ πάντων μέγιστόν τε καὶ ἔσχατον, σύναμα δὲ κατελευθέρωσιν αὐτόν. Ὁ φόβος ἡμῶν τελεῖται διότι ὁ πολυτλήμων Προμηθεὺς βάλλεται εἰς τὸν Τάρταρον. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν καθαρεύομεθα τοῦ φόβου, τούτεστι δὲν ἀπελευθερούμεθα αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἐκ νέου φοβούμεθα μὴ ὁ Προμηθεὺς ἔτι δευτέρα πάσχη ἐν τῷ Τάρτῳ. Οὕτε λοιπὸν ἡ τραγωδία αὕτη καθαίρει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ φόβου.

Ἐν τῷ Ἀγαμέμνονι μᾶλλον καὶ μᾶλλον φοβεῖται ὁ θεατῆς, μέχρις ὅτου Ἀγαμέμνωνος φόνος συμβαίνει. Ἀλλ' ὁ φόβος του δὲν καθαιρεται διότι κατὰ τὸ τέλος τῆς τραγωδίας δεσμοὺς καὶ πεινὰν ἀπειλεῖ ὁ Αἰγισθος τοῖς πολιταῖς, οὕτω δὲ νέος ἄρχεται φόβος.

Πόθεν λοιπὸν ὀρμώμενοι ἀποφαινόμεθα γνώμην, εὐνόητον καθίσταται. Ὑπάρχουσιν οὕτω συνυφασμένα τὰ πράγματα, ὥστε πάντες οἱ δόκιμοι κριτικοὶ ἀνενοδιάστως θά ταχθῶσιν ὑπὲρ τῆς γνώμης ἡμῶν. Παρερμηνεῖα τῶν Αἰσχυλέων δραμάτων δύναται νὰ κληθῆ ἢ παραδοχὴ τῆς δραματικῆς καθάρσεως. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὸν φόβον, ὡς πρὸς τὸν ἔλεον δέ, οὐδεμία ὑπάρχει αἰτία δι' ἣν ὁ θεατῆς ἔδει ἀπελευθερωθῆναι τούτου τοῦ παθήματος. Ὁ ἔλεος εἶνε φυσικὴ, οὕτως εἰπεῖν, συνέπεια καὶ ὁ μᾶλλον ἕτεγκτος τὴν καρδίαν ὑφίσταται τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν αὐτοῦ Αἰ πρό τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ ἐξελισσόμενα βιωτικὰ περιπέτεια, αἶ ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἀναπαριστώμενα δεινὰ συμφορὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δρώντος προσώπου προκαλοῦσι τὸν ἔλεον. Ἴδου διατὶ κατελέγησαν οἱ θεαταὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῶν Ἐπιτά ἐπὶ Θήβας, τὸν Προμηθεῖα, τὸν Ἀγαμέμνονα, οὐ μόνον διαρκούντος τοῦ δράματος, ἀλλὰ καὶ ὑστερον. Ἀλλ' ἐντεῦθεν δὲν ἔπεται, ὅτι ἡ τραγωδία ἐργάζεται τὴν καθάρσιν τοῦ ἔλεου καὶ τοῦ φόβου. Πόρρω ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας οἱ ταῦτα εἰσηγούμενοι. Ἡμεῖς εἰκάζομεν ὅτι σφάλμα λαμβάνει ἐν ταῖς λέξεσι τοῦ Ἀριστοτέλους «δι' ἔλεου καὶ φόβου περαινούσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων καθάρ-

σιν.» Τὸ δὲ σφάλμα εὐρίσκωμεν ἐν τῇ λέξει τοιούτων, ἣν οἱ παλαιοὶ ἀπογράφοντες ἐξ ἀμελείας ἀντὶ τοῦ τοιούτων εἰσήγον. Ἡμεῖς λοιπὸν ταύτην τὴν διόρθωσιν συμβουλεύομεν· «δι' ἔλεου καὶ φόβου περαινούσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων καθάρσιν».

Κατὰ ταύτην τὴν διόρθωσιν ἡ τραγωδία δὲν περαίνει τὴν τοῦ ἔλεου καὶ φόβου καθάρσιν, ἀλλὰ δι' ἔλεου καὶ φόβου ἀποκαθαίρει τῶν ὑπαρχόντων παθημάτων, π.χ. τῆς ὀργῆς, μνησικακίας, ὑπερηφανίας, τοῦ φθόνου, μίσους, ἐγωῖσμοῦ κτέ.

Τὴν ὀρθότητα τῆς φράσεως «δύτων παθημάτων» μαρτυρεῖ ὁ Πλατωνικὸς διάλογος Τιμαῖος (65 Β.) ὅπου ἀναγινώσκωμεν τὰ ἐξῆς· «ἴδια ὄντα παθήματα περὶ τὴν γλῶτταν ἐμφανιστέον». Τὴν δὲ ὀρθότητα τῆς θέσεως τοῦ τοῦ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν εἰς τοῦτο ἀνηκόντων ὀνομάτων δεικνύουσι τὰ ἐπόμενα τοῦ Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους χωρία· «τῶν τοιματαίων ἀνδράσι φρονημάτων ἢ γλώσσ' ἀληθῆς γίνετα· κατήγορος.» (Ἐπιτά ἐπὶ Θήβας 437—440). «Τοῖς τοι δικαίοις χῶ βραχὺς νικᾷ μέγαν. (Οἶδ. ἐπὶ Κολωνῶ 517—518). «Τὸ τοι σύνηθες ὀρθώσει μ' ἔθος», (Φιλοκτήτης 894).

Ὡς πρὸς τὸ ὅτι οἱ ἥρωες δὲν πράττουσι καὶ πάσχουσιν κατὰ τὸ δοκοῦν τῆς εἰμαρμένης, ἀρκούμεθα ν' ἀναφέρωμεν δύο μόνον χωρία εἰλημμένα ἐκ τῶν δραμάτων τοῦ Αἰσχύλου.

Ἐν ταῖς Χορηφοῖς λέγεται· «ἀντὶ ἐχθρᾶς γλώσσης αἰσχρὰ γλῶσσα ἀποδιδόσθω» οὕτω φωνάζει ἡ τὸ ὀφειλόμενον εἰσπράσσουσα δικαιοσύνη· καὶ ἵνα ὁ δράσας ἀμάρτημα παθῆ, τοῦτο φωνεῖ ὁ παλαίτατος μῦθος (309—314).

Ὁ Ὀρέστης ἐν τούτῳ τῷ δράματι δὲν ἀποκτείνει τὴν μητέρα ἕνεκα τῆς εἰμαρμένης, ἀλλὰ διότι εὐρίσκεται ἐν συγκρούσει δύο καθηκόντων. Ὁ θρησκευτικὸς καὶ πολιτικὸς νόμος προστάττει αὐτῷ ἵνα ἐκδικῆ τὸν φόνον τοῦ πατρός, ἀλλὰ ποιήσας τοῦτο, θά γίνῃ μητροφόνος, καὶ οὕτω θά παραβῆ τὸν φυσικὸν νόμον. Αὐτὸς μετὰ πολλὴν δισταγμὸν προτιμήσας τὸν θρησκευτικὸν καὶ πολιτικὸν νόμον γίνετα μητροφόνος. Ἄν δὲν ἀποκτείνῃ τὴν μητέρα, παραβαίνει τὸ πρὸς τὸν πατέρα καθῆκον. Ὡς μητροφόνος δὲ βλάπτει τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνοικούντα ἠθικὸν νόμον. Ὅτι, καὶ ἂν ποιῆ λοιπὸν, πάντοτε θά γίνῃ ἔνοχος. Καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐλέγγει τοὺς λέγοντας, ὅτι ὁ Ὀρέστης ἠναγκάζετο ἀπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἵνα ἀποκτείνῃ τὴν μητέρα. Ἄν καὶ μὴ ἀπέκτεινεν αὐτήν, ὁμοίως θά ἔμεινε τραγικὸς ἥρωας, διότι τότε ἡ παράδικαια τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ νόμου παρεσκευάσατε τὴν καταστροφὴν του.

Ἐν τοῖς Πέρσαις λέγει ὁ Δαρεῖος (744—751) ὅτι ὁ υἱός

του, Ξέρξης, νεανικῶ θράσει ἐδέσμευσε τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἄνθρωπος ὧν ἤλπισεν ἐν τῇ ἀνοσίᾳ του ὅτι θὰ κρατήσῃ τῶν θεῶν.

Καὶ κατωτέρω (820—822) προστίθῃσιν ὁ αὐτὸς Δαρεῖος, μὴ μέγα φρονῆ ὁ ἄνθρωπος, διότι ἡ ὕβρις ἀξιοθρόνους φέρει καρπούς.

Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι τὸν Ξέρξην οὐχὶ ἡ εἰμαρμένη ἀναγκάζει πρὸς τὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον, ἀλλ' ἡ μνησικακία καὶ ὑπερηφάνια του, ἣτις πρὸς ἀσέβειαν συνεπισπασθεῖσα αὐτὸν ἐφέλκει τὴν καταστροφὴν του.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΗΣ

Τῇ δεσποσύνῃ

Ἄλλοις ἄς θέλῃ, ἄς κατακτᾷ τὸ ρόδον δίχως μῦρον,
ἐμὲ ποσῶς δὲν συγκινεῖ ἡ εὐχρωμος μορφή του
εἶνε τὸ κάλλος του ψευδές, ἐφήμερον καὶ εἶρον
κ' εἶμαι βωβὸς πρὸ καλλονῆς βωβῆς καὶ ἀναισθήτου.

Ἐάν ἐλκύῃ ἡ καλλονή, ἀλλ' αἰγλῆς χέει θείαν
ἂν τὴν φωτίῃ ἀρετῇ, ἀγάπῃ, καλωσύνῃ,
ἂν προκαλῆ ὄχι σαρκὸς ἐξέγερσιν βραχεῖαν,
δίχως εἰς τὴν ψυχὴν μου φῶς καὶ ἄρωμα νὰ χύνη.

Σέ! . . . ὄχι, ὄχι, δὲν τολμῶ πρὸς ἄνθος τῶν λειμώνων
νὰ παραβάλλω ἄγγελον, οἷος ἐσύ, ὦ φίλη·
πετᾷ τὸ μῦρον, σβύννεται ἡ καλλονή, καὶ μόνον
ἄφθαρτος μένει τῆς ψυχῆς ἡ χάρις ἡ αἰμύλη.

Ἐν Βελῶ, 1896.

Κ. Μ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΛΟΓΙΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΠΟΠΕΙΡΩΜΑΙ νὰ ἐπιχειρήσω τι, ὅπερ καὶ αὐτὸν ἴσως τὸν χαρακτηρογράφον Θεόφραστον ἢ τὸν συγγραφέα τῶν Ψυχώσεων θὰ ἐκράτει ἐπὶ ὄραν σκεπτόμενον, ἦτοι νὰ γαράξω εἰς ὀλίγας γραμμάς τύπον μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, ἀνδρὸς γνωστοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ εἰκοσαετίας, γνωστοτέρου δ' ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Καλκούτᾳ, οὗ τὴν μὲν ἐθνικότητα διαφιλονεικοῦσι δύο μέχρι τοῦδε ἔθνη, ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία, τὴν δὲ εἰδικότητα πάντες σχεδὸν οἱ κλάδοι τῆς καλλιτεχνίας καὶ τῶν γραμμάτων, τῆς κατ' οἶκον χειροτεχνίας καὶ ποιικιλτικῆς καὶ συλλήβδην οἱ τῶν ἐπιστημῶν ἀπὸ τῆς γεωλογίας καὶ παλαιοντολογίας μέχρι τῆς σεισμολογίας.

Ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀσχολιῶν ἐξεταζόμενος ὁ ἰδιόρρυθμος οὗτος τύπος εἰκονίζει βιβλιόφιλον ἢ βιβλιομανῆ, χειρογραφοσυλλέκτην ἢ χειρογραφομανῆ. Λέγει ὀλίγα ἀλλὰ συλλέγει πολλά· ὁ μικρὸς του οἶκος εἶνε ἀποθήκη δυσσευρέτων βιβλίων καὶ τὰ θυλάκιά του πλήρη εὐρωσιωτῶν χειρογράφων δύο ἢ πλείονων αἰώνων. Φαίνεται διερχόμενος τὰς ὁδοὺς ἀπὸ τῆς πέμπτῃς πρωϊνῆς ὥρας, φέρων εἰς χεῖρας ἢ κρύπτων μετὰ συστολῆς νέον τι βιβλίον ἢ χειρόγραφον· τρώγει ἀναγινώσκων· διέρχεται τὴν ἡμέραν ταξινομῶν πεπαλαιωμένους τόμους, ἀντιγράφων μουσικὸν τεμάχιον, ἢ εἰκόνα, ἢ σχέδιον χειροτεχνήματος, ἀλληλογράφων, κρατῶν σημειώσεις σεισμολογικάς, ἢ πληρῶν τὰ περιθώρια τῶν βιβλίων με' ἰδίας σημειώσεις, ὁδηγῶν μετ' ἀγαστῆς μετροφροσύνης τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν πόλιν, ἐν ἣ κατοικεῖ, λογίους ξένους, δεικνύων μετὰ μὴ κρυπτομένης ἀγαλλιᾶσεως ὅτι ἀξιοθέατον ἔχει ἡ πόλις ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ἰδίως μεσαιωνολογικὴν ἔποψιν, παραδίδων μαθήματα ἑλληνικῆς, ἰταλικῆς, ζωγραφικῆς. συγχρόνως δὲ μετ' ἰδιαζούσης εὐχαριστήσεως καὶ προθυμίας συμπληρῶν—ἐκτὸς τοῦ προγράμματος—κέντημα τῆς μαθητρίας του ἢ καλλιτεχνικὴν διακόσμησιν αἰθούσας!

Δὲν θὰ σᾶς εἶπω ἔτι τὸ ὄνομά του· ἀλλὰ θὰ μεταχειρισθῶ ἐπ' ὀλίγον τὴν γλῶσσαν ἢ φρασσελογίαν τῶν αἰνιγμάτων, τὰς γραμμὰς καὶ τὰ ἀνάμικτα σημεῖα τῶν γράφων. Εἶνε εἶδος κινουμένου ἀρχείου ἢ λαλοῦσας βιβλιοθήκης· ἐμψυχὸν εὐρετήριον χρονολογικῶν ἐκδόσεων βιβλίων, χειρογράφων, ἱστορικῶν εἰκόνων, γενεαλογικῶν δένδρων εὐγενείας καὶ τῶν λεγομένων οἰκοσήμεων, ἅτινα ἔχουσι μεσαιωνολογικὴν πλέον σημασίαν.

Οἱ πόδες του καὶ αἱ χεῖρες του δὲν ἐκουράσθησαν ἀκόμη. Ὀκτώωρος ἐκδρομὴ του εἶνε περίπατος ἑκατὸν βημάτων δι' αὐτόν, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς χειρὸς του γραφέντα ἢ ἀντιγραφέντα καὶ σκορπισθέντα εἰς ὅλα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐκδιδόμενα περιοδικὰ ἀποτελοῦσι σειρὰν τόμων. Εἶνε ὁ συνεργάτης οὐ μόνον τῶν γνωστῶν περιοδικῶν ἀλλὰ καὶ τινων ἐκλειψάντων μετὰ τὸ τρίτον φυλλάδιον· κάτοχος βιβλίων, ὧν ἐν μόνον σώζεται ἀντίτυπον· ἐκδότης εἰκοσάδου βιβλίων καὶ ἑκατὸν βιογραφιῶν καλλιτεχνῶν, λογίων καὶ τῆς σταφίδος, ἧς μόνος αὐτὸς ἔγραψε τὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νῶε, μέχρι τῆς τελευταίας σταφιδικῆς κρίσεως· σεισμολόγος ἢ σεισμογράφος διατηρῶν ἐνημέρους τοὺς ἐν Ἑλλάδι μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς καὶ ἀστεροσκοπεῖα ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ἰταλίᾳ, σημειῶν κατὰ κλάσματα δευτερολέπτων τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, ἐν ἧ μένει, σεισμούς· εἶδος βιβλικοῦ Σηλίου ἀνασκάπτουτος, ἀνασκαλιζόντος ἀρχεῖα τεσσάρων καὶ πέντε αἰώνων, καλυφθέντων ὑπὸ ἀραχνῶν καὶ πολυειδῶν μικροβίων, καταφαγεθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ εὐρώτος ἢ τῶν μυῶν.

Τοῦ μοναδικοῦ τούτου τύπου τὸ βεκὸρ εἰς τὴν μετριοφροσύνην, τὴν λιτότητα καὶ τὴν ὑπομονὴν δὲν θὰ φθάσῃ οὐδεὶς ἐν τῇ συγχρόνῳ Ἑλλάδι. ἔνθα ἄλλοι εὐτε τὸ ἑκατοστὸν τῆς ἀθερῦθου ἐργασίας αὐτοῦ ἐπιδείξαντες ἐν φυλλάδιοις κελῶς τετυπωμένοις ἢ ἐν ὀλίγαις ἐμετικαῖς ψυχαρακαῖς σελίσιν, ἀπέκτησα· θέσεις, τιμὰς καὶ φήμην εἰδὶ· κ ὀ τ η τ ο ς ! Ἀντίπους τῶν γνωστῶν Ἑλλήνων ῥεκλαμαδῶρων ἀρκεῖται εἰς ὀλίγας παραδόσεις, εὐδαίμονα θεωρῶν ἑαυτὸν ἂν τῷ περισσεύῃ τι· ὅπως ἀποκτήσῃ νέον τι βιβλίον, αὐτὸς ὁ νυχθημερόν εὐρισκόμενος ἐν μέσῳ χιλίων βιβλίων βιβλιοθήκης, ἢν αὐτὸς ἴδρυσεν, ἧς αὐτὸς εἶνε ἰσόβιος καὶ ἀμειψὸς ἔφορος, καὶ μόνος σχεδὸν ἀναγνώστης καὶ ἐπισκέπτης καὶ ἦν—ἔχω σπουδαίας ὑποψίας—σκουπίζει πιθανῶς ὁ ἴδιος !

Εἰς τὸν μοναδικὸν τούτου τύπον ὀφείλεται ἡ διάσωσις πλείστων ἐγγράφων καὶ ἱστορικῶν πληροφοριῶν. Κατήρτισε κατάλογον τῶν ἀγιογραφικῶν εἰκόνων, ἃς παρέλαβον ἐκ Πελοποννήσου οἱ Βενετοί,

βιογραφίας ἀγνωστων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, περιγραφὴν ἀγνωστων καλλιτεχνημάτων ἐν Ἑλλάδι καὶ μοι παρέσχε τὰ ἔντυπα καὶ χειρόγραφα μέσα, δι' ὧν θὰ δυνηθῶ νὰ γράψω κατάλογον «ἀγνωστων Ἐξαρχοπούλων» ἐν τῇ ἀναγεννηθείσῃ Ἑλλάδι. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ ὑπὸ τῶν ξένων ἀναγνώσις τῆς ἐλληνικῆς ἐθνικότητος τοῦ Οὐῶου Φωσκόλου. Ἡ Ἰταλία, ζητήσασα τὰ ὄστα τοῦ ποητοῦ ἐξ Ἀγγλίας, ἐτέλει ἐθνικὴν ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ ἐορτήν, ἧτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Δαλματὸν Μήτροβιτς νὰ δημοσιεύσῃ ὅτι ὁ Φώσκολος ἦτο Δαλματὸς, ὡς γεννηθεὶς ἐν Σπαλάτῳ. Μετ' οὐ πολὺ ὁ μοναδικὸς μας τύπος, ὃν περιγράφομεν, ἀνασκαλίσας τὰ ἀρχεῖα τῆς ἐλληνικῆς νήσου, τῆς πατρίδος τοῦ Φωσκόλου, ἀνεκάλυπτε τὰ πρωτότυπα πιστοποιητικὰ τῆς γεννήσεως καὶ βαπτίσεως τοῦ Φωσκόλου· δημοσιεύοντα ταῦτα ἐν Ἰταλίᾳ· καταπίπτουν δι' αὐτῶν αἱ ἰταλικαὶ ἀξιότητες καὶ εἰς ἐπίμετρον ἀγγέλλεται ὅτι ἀνευρέθη καὶ τὸ ἐνοικίασθη ὄν ἔγγραφο, ἀποδεικνύον ὅτι ὁ Φώσκολος καὶ οἱ γονεῖς του κατῴκουν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἧτις σώζεται ἔτι καὶ ἧτις σήμερον χρησιμεύει ὡς Φωσκολική βιβλιοθήκη, ἧς εἶνε αὐτὸς ἔφορος !

Ἄλλο χωρὶς νὰ ἔχῃ τὰς ἐπισηρηθείσας τῶν φημισθέντων μεσαιωνοφίλων μας, εἰργάσθη ἐπὶ πέντε ἔτη ἐν ὑγροῖς θαλάμοις καὶ ἐτοιμορρόποις δωματίοις εἰς τακτοποίησιν τοῦ ἀρχεφυλακείου τῆς νήσου, ἐν ἧ κατοικεῖ, συγκεντρῶν κατ' ὕλην χιλιάδας χειρογράφων, χωρίζων τὰ συμβολαιογραφικὰ ἀπὸ τῶν δικαστικῶν καὶ παραμερίζων τὰ ἔχοντα ἱστορικὴν ἀξίαν. Ἄντι δὲ νὰ λάβῃ τι εἰς ἀμοιβὴν τῶν πενταετῶν κόπων του, ἐπλήρωσε τὴν ἀξίαν τεσσάρων πέντε ἐνδύμασιων—εὐτυχῶς εὐθηνοτάτων ἐξ ἐγχωρίου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑφάσματος—ἃς κατέστρεψεν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν κόνιν καὶ τὴν ὑγρασίαν κοπιωδέστατῃ ἐργασίᾳ, ἧς τὴν μονοτονίαν, ἐπὶ δεσυχίαις σχεδὸν ἡμέρας διατάρασε μόνον ἡ διδοὺς τῆς σαύρας ἢ τοῦ μύου ὧν παρηνώχλει τὴν ἡσυχίαν ὁ δυσπροπόρος χειρογραφοφίτης !

Πολλοὶ θὰ ὑπολάβωσιν, ὅτι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐργασία μετέβαλον τὸν ἄνδρα εἰς πεζὸν ἐργάτην, μηχανικῶς ἀσχολούμενον εἰς τὴν ἀποτίναξιν τῆς κόπωσης τῶν χειρογράφων. Πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Ὁ πολυγράφος οὗτος εἶνε συγχρόνως μουσικὸς, ζωγράφος καὶ ἀγιογράφος. Εἶνε ὁ τελευταῖος μαθητὴς τοῦ Μαντζάρου, ἐκπνεύσαντος μετὰ τὸ τελευταῖον μάθημα, ὅπερ τῷ παρέδιδε, καὶ τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἐπίτιμον μέλος τῆς Βεγγαλικῆς Μουσικῆς Ἀκαδημίας τῆς ἐδρουούσης ἐν Καλκούτῃ !

Δὲν γνωρίζω παρὰ τίνος ἐδιδάχθη ζωγραφικὴν. Ἐργάζεται μετὰ λινέλαιον· προτιμᾷ τὴν ἀγιογραφίαν, ἀλλ' ἐκδηλοῖ τὸ καλλιτεχνικόν του τάλαντον καὶ εἰς ἐργόχειρα, ὧν πολλὰ ἤθελον κινήσει τὸν

φθόνον τῆς καλλιτέρας μαθητρίας ἢ καθηγητρίας χειροτεχνιμάτων. Ἐργόχειρον δὲ αὐτοῦ εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἐστάλησαν διὰ νὰ πωληθῶσιν εἰς τὸ διοργανωθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Διάκου Bazar!

*
*
*

Δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ τὸ ὄνομά του, ὅπερ ἤδη ἐμάντευσαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἴσως γραμμῶν οἱ ὀπωσδήποτε παρακολουθοῦντες τὴν παρ' ἡμῖν πνευματικὴν κίνησιν.

Σπυρίδων Δε-Βιάζης.

Εἶνε ὁ Σπυρίδων Δε-Βιάζης, ὃν τὸ μὲν λεξικὸν τῶν συγχρόνων Ἰταλῶν συγγραφέων κατατάσσει εἰς τοὺς Ἰταλοὺς, λόγῳ ἴσως τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἰταλογλωσσίας, τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, τὸ ἐκδοθὲν γαλλιστί καὶ ἰταλίστι εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Εἶνε ἐν τούτοις Ἑλληνοκερκυραῖος, διαμῆνων ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν Ζακύνθῳ, οἰκογενεῖας ἀπὸ δύο περίπου αἰῶνων ἐγκατασταθείσης ἐν Ἐπτανήσῳ. Τὸ ὄνομά του φαίνεται ζενίζον, ὡς πλεῖστα ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ γονεῖς του εἰσὶν Ἕλληνας, ὡς ἦσαν οἱ πάπποι των.

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγαῖς γενεαῖς γραμμαεῖς ὁ ἰδιόρρυθμος οὗτος dilettante, ὁ μετριοφρονέστατος καὶ λιτοδίαιτος, ὁ ἀκούραστος καὶ ἀφιλοκερδέστατος οὗτος ἐκδότης βιβλίων, συλλογεὺς χειρογράφων, διδάσκαλος, ἔφορος βιβλιοθήκης, στενεργάτης ὄλων τῶν περιοδικῶν καὶ ἡμερολογίων, ὁ πρόθυμος cicerone παντὸς λογίου καὶ φιλομούσου, ὁ ἐργοχειροτέχνης, ὁ ἀγιογράφος, ὁ τελευταῖος μαθητὴς τοῦ Μαντζάρου.

Ἡ φιλολογικὴ Ἑλλάς τὸν ἐτίμησεν, ὀνομάσασα αὐτὸν ἐταῖρον παντὸς ἐκλείψαντος ἢ ὑφισταμένου φιλολογικοῦ ἢ καλλιτεχνικοῦ σωματίου· οἱ ξένοι λεξικογράφοι ἀνέγραψαν τὸ ὄνομά του ὡς συγ-

γραφῶς· ξένοι ἀκαδημαῖαι, ἡ Academia Bellini, ἡ Academia Dan'e Aligheri, ἡ Academia Pittagorica τῆς Νεαπόλεως, ἡ Reale Academia Guanologica, ἡ Reale Societa Italiana, ἡ Βεγγαλικὴ Ἀκαδημία τῆς Καλοῦττης καὶ πλεῖστα· ἄλλα κατέταξαν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιλέτοις ἐταῖροις. Ἐν Ἑλλάδι δὲ... δὲν εὐρέθη μία δι' αὐτὸν ἔμμισθος θέσις, οὔτε ὑπὸ τοῦ Δήμου, οὔτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, οὔτε τῷ ἐδόθη ὄβολος διὰ τὰς εικοσαετείς ποικίλας ἐκδουλεύσεις... Τῷ ἐξησφαλίσθη μόνον ἡ μουσικὴ τῆς κηδείας· διότι ἐπὶ τέλους τῷ ἐδόθη πρότινος τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος!

Ἀργυροστος, τοῦ 1896.

ΤΙΜ. ΑΜΠΕΛΑΣ

ΜΠΑΤΗΣ — ΛΙΒΑΣ

Ἡ λυκεία Νεραΐδα τοῦ γιαιοῦ τὰ ἀφρισμένα κύματα γοργὰ-γοργὰ καὶ ἀπαλὰ σὰν τὸ δελφίνι σχίζει, καὶ αὐτὰ μὲ χάδια καὶ φιλιὰ καὶ μὲ τρελλὰ σκιετήματα ἠδονικὰ τήνε φιλοῦν καὶ ἐκείνη λαχαρίζει.

Βλέπει ὁ Μπάτης φθονερά, ἐκεῖνα τὰ φιλήματα, καὶ ὄμα καὶ αὐτὸς ὅλος ὄροσιὰ καὶ ἕνα φιλεῖ γυρεύει, ἀλλὰ τὸν διώχνουν μακρυὰ ζηλότυπα τὰ κύματα καὶ μόλις, τὰ μαλλάκια τῆς ἐρωτικῆς χαϊδεύει.

Φυσάει ὅμως ἄλλη μιὰ καὶ μὲ ἀγάπη γύνεται τ' ἀφροπλάσματα στῆθι τῆς μὲ πόθο νὰ φιλήσῃ μὰ πάλι ἀπὸ τὰ κύματα σκληρὰ ἀπομακρύνεται χωρὶς τὸν μέγα πόθο του νὰ δυνηθῇ νὰ σβύσῃ.

Ἄνάψτει τότε σὰν φωτιά καὶ ἰστὴ Νεραΐδα γύνεται νὰ τὴν ἀρπάξῃ στὰ πτερά, μ' αὐτὴ βουτᾶ καὶ φεύγει... Ἄπ' τῆς ἀγάπης τῆ φωτιά ὁ Μπάτης Λίβας γίνεται καὶ κατακαίει ἀσπλαχνα ὅ,τι ἔμπροστά του ἔβγει.

Γ. Α.

ΤΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ*

ΜΗ ἐρυθρίᾳς, αἰδήμων ἀναγνώστριά μου, καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον, αἰσχυντηλὲ ἀναγνώστριά μου, ἀναγιγνώσκων ἐν τῷ ἀνά χειράς Ἡμερολόγιῳ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοσαύτης εὐόσμου καὶ ἐκλεκτῆς ὕλης, ἄρθρον ἐπιγραφόμενον δι' ὀνόματος τῶσον κακότητος, χυδαίου καὶ ποταποῦ. Ἄλλ' εἶπατέ μοι, ποῖα ἄλλη λέξις δύναται: κάλλιον νὰ ἐκφράσῃ τὸ ἀπαραιτήτον τοῦτο οἰκιακόν μας διαμέρισμα, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ καὶ μόνον ὑποχρεούμεθα νὰ μεταβαίνωμεν ἐπιτακτικῶς μόνονι μας, ὅπως ἐκπληρώσωμεν λειτουργίαν, ἣν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτελέσωμεν δι' ἄλλου, ὅσους δῆποτε καὶ ἂν διαθέτωμεν ὑπηρετάς; Θέλετε ἐννοήσῃς ἐκ τοῦ τίτλου τίποτε εἰάν ἐπέγραφον τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς ἐπὶ τοῦ οὐ σι ω δ ε σ τ ἔ ρ ο υ οἰκιακοῦ μας διαμερισματος, διὰ τῆς λέξεως θησαυροφυλάκιον. ὅπως ἐνασμενίζεταί νὰ τὸ ἀποκαλῆ δεινὸς Ἄγγλος οἰκονομολόγος, ἢ θὰ διέφερε κατ' οὐσίαν τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ προτίθεμαι νὰ πραγματευθῶ, εἰάν ἀντὶ τοῦ ἀνωτέρου τίτλου, ἔθετον μίαν τῶν συνωνομένων τοῦ ἀναγκαίου ἐλληνικῶν ἢ ξένων λέξεων:

Ἄλλως ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ κακότηγον καὶ κακόφατον τῆς λέξεως οὐδεμίαν ἀποπνέει δυσσομίαν καὶ οὐδὲν διαχέει δηλητηριώδες μικρόβιον, σὺς διαβεβαίω ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οὐδένα διατρέχετε κίνδυνον, ὅση δῆποτε καὶ ἂν ἔχητε ὀξεῖαν τὴν ὄσφρησιν, κατὰ

ΣΗΜ. (Δ. Η.) - Ο κ. Ν. Β. Σαλίθερος, εἰς τῶν πρωτευνόντων καὶ ἐπιστημονικώτατα κατηρητισμένων ἀρχιτεκτόνων τῆς πρωτευούσης, κάτοχος ἀρτίας καὶ ζηλευτῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως, ἣν ἀπεκομίσαστο μετὰ λαμπρὰς σπουδὰς ἐν Παρίσιος, γνωστὸς δὲ οὐ μόνον ἐκ τοῦ πρό τινος ἐκδοθέντος περισπούδαστου συγγράμματος « Ὑ γ ι ε ι ν ἢ τ ὶ ὦ ν Ο ἰ κ ο ρ ὀ μ ῶ ν », ἀλλὰ καὶ ἐκ πλείστων ἄλλων σχετικῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐκάστοτε πραγματεύεται ἐπὶ κοινῇ ὄφελειᾳ ἐν τῷ τύπῳ, εἶνε ἀναντηρήτως ἐκ τῶν ὀλίγων παρ' ἡμῖν, οἵτινες φιλοτίμως ἐργάζονται διαφεύζοντες τὸ δημόσιον καὶ τοὺς ἀρμόδιους περὶ τῶν ὅρων τῆς τε ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας ὑγιεινῆς, καὶ ὑποδεικνύοντες καὶ ἐφαρμόζοντες τὸ καθ' ἑαυτοῦς τὰ νεώτερα οἰκοδομικὰ καὶ τεκτονικὰ ἐν γένει συστήματα, δι' ὧν ἐξασφαλίζεται ἡ ἐξυγιάνσις, ἡ καλαισθησις, ἡ εὐμάρεια καὶ ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς τῶν ἀστών καὶ τῶν πόλεων. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι τὸ ὑπ' ὄψιν εὐθύμον ὅση καὶ πρακτικώτατον ἄρθρον του θέλει ἀναγνωσθῆ μετ' ἐνδιαφέροντος διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἀνακρισθήτου πρακτικοῦ πνεύματος ἀληθείας.

τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀναγκαίου μου, νὰ αἰσθανθῆτε δυσώδη τινα καὶ ἀποπικτικὴν ὄσμήν, ἢ ν' ἀναπνεύσῃτε νοσογόνον τι μικρόβιον, ἐκ τῶν συνήθως ἐν τοῖς ἀφοδευτηρίοις σας ἐνδιατωμένων. Διατὶ τότε νὰ καταφύγω εἰς εὐφήμους λέξεις ἀφοῦ σήμερον ἢ θεὰ Ὑ γ ε ι α εἶνε ἡ μόνη κυρίαρχος τοῦ κόσμου:

Μήπως αἱ μολύνσεις, τὰ μικρόβια, τὰ μιάσματα, τὰ νοσογόνα βακχύλια, αἱ ἐπιδημῖαι, τὰ οἰκιακὰ σκύβαλα, τὰ ὑποχωρήματα, οἱ θάβροι, αἱ ὑπόνομοι καὶ ἐν γένει ἡ ἐξυγιάνσις καὶ ἡ ἀπολύμανσις τῶν οἰκιῶν μας, τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἐδάφους δὲν ἀποτελοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σήμερον τὸ καθημερινὸν ἀντικείμενον τῆς ἐμιλίας μας; Μήπως αἱ κυρία καὶ αἱ δεσπινίδες μας ἀρχίσασαι νὰ κατανοῶσι τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς διαρκῶς ἐκτίθεται ἡ ζωὴ των καὶ πρὸ πάντων ἡ καλλονὴ των — διότι περισσότερον φροντίζουσι περὶ αὐτῆς — δειλιῶσι πλέον ἐμιλοῦσαι περὶ ἐπιδημιῶν καὶ μικροβίων ἢ ἐρυθρίωσι συζητοῦσαι περὶ τῆς μολύνσεως τοῦ ὕδατος διὰ τῶν ὑποχωρημάτων τῶν τυφικῶν ἢ τῆς ἀτμοσφαιρας διὰ τῆς ἀπολεπίσεως τῶν εὐλογιῶντων; Δὲν ἐμιλοῦσι περὶ αὐτῶν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφελείας, μεθ' ἧς ἐμιλοῦσαι περὶ τῆς τσολέτας των καὶ τῶν νεωτέρων παρισινῶν συρμῶν, καὶ δὲν συζητοῦσι περὶ δυσσομιῶν καὶ δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς ἐμιλοῦσαι περὶ τῶν εὐσομοτέρων ἀρωμάτων τοῦ Pivert, τοῦ Pinard ἢ τοῦ Guerlain; Ἡ ἐλευθερία αὕτη τοῦ λόγου ἀποτελεῖ πραγματικῶς πρόσδον οὐ σμικράν, ἀποδεικνύει δ' ὅτι, εἰάν δὲν ὠμιλοῦμεν ἄλλοτε περὶ ὑγιεινῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς διεπομένων ἀντικειμένων, τὸ ἐπράττομεν, οὐχὶ τόσω ἐξ αἰδημοσύνης, ὅση ἐξ ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς γνώσεως τῶν σωτηριῶν τῆς ὑγιεινῆς εὐεργετημάτων.

Ἐκ τῶν διαφορῶν ἡμῶν οἰκιακῶν διαμερισμάτων, τὸ μᾶλλον ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς διεπόμενον εἶνε τὸ κακότηγον μὲν καὶ κακόφατον, ἀλλὰ ἐκφρασικὸν πρὸς τὸν προορισμὸν του, ἂ ν ἀ γ κ α ἴ ο ν. Ἐξ αὐτοῦ ἐξαστάται πρωτίστως ἡ ὑγιεινότης ἀπάσης τῆς οἰκίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσιν οἱ μεγαλιετοί διὰ τὴν ὑγίαν τῶν ἐνοικοῦντων κίνδυνου.

Οἱ περισσότεροι τῶν κυρίων συναδέλφων μου εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ γώρου καὶ μόνον ἀποβλέποντες, καὶ θεωροῦντες τὸ ἀναγκαῖον ὡς τὸ μᾶλλον ἄσημον τῆς οἰκοδομῆς διαμέρισμα, αἰδοῦνται οὐ μόνον νὰ τὸ κατονομάσωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς ἀκόμη τοῖς σχεδίοις των νὰ τὸ καταδείξωσιν, ὑποδηλοῦντες ἀπλῶς τὴν θέσιν αὐτοῦ διὰ δὺς μηδενικῶν. Δὲν γνωρίζω εἰάν διὰ τῶν μηδενικῶν ἢ τῆς σιγῆς των ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν διαφορῶν τῆς οἰκοδομῆς διαμερισμάτων οἱ κ. συναδέλφοι μου θέλουσι νὰ σημάνωσι τὴν ποταπότητα τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀναγκαίου ἢ τὴν μηδανιότητά τῆς

χρήσεώς του, ὅπως δῆποτε ὅμως δὲν συγχάιρω αὐτοὺς διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς θέσεως, εἰς ἣν συνήθως προορίζουσι τὸ ἀναγκαῖον, κατ' οὐδὲν λογιζόμενοι τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν ἄνεσιν τῶν ἐνοικοῦντων.

Καίτοι ὁ λόγος δὲν εἶνε ἐνταῦθα περὶ ἀνέσεως, δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήττεσθε, κύριοι συνάδελφοι καὶ σεῖς ἀναγνώσταί μου, ἀκούοντες ὅτι τὸ ἀναγκαῖον πρέπει νὰ ᾖ τὸ ἀνετώτερον καὶ τὸ ὑγιεινότερον τῆς οἰκίας σας διαμέρισμα. Εἰσερχόμενοι ἐν τῷ ἀναγκαίῳ καὶ καθεζόμενοι ἐν αὐτῷ ὅπως ἀνακουφισθῶμεν, δὲν πρέπει ν' ἀπολαμβάνωμεν κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ διαμονὴν μας τῆς αὐτῆς ἀνέσεως, ἣς ἀπολαμβάνομεν εὐρισκόμενοι ἐν τῷ ἐστιατορίῳ καὶ τῇ αἰθούσῃ μας; Τόπον εὐμαρείας ἐπέγραψεν ἐν τῷ Ἰλίου Μελάθρῳ τὸ ἀναγκαῖον, ὃ περιώνυμος ἀρχαιοδίφης Σηλίμαν' καὶ μὴ δὲν πρέπει νὰ ᾖ τοιοῦτος; Ποῦ ἄλλοῦ μεταβαίνομεν καὶ ἐγκλεισόμεθα μόνοι μας καὶ τὰς μᾶλλον ἀφρόντιδας διερχόμεθα στιγμὰς, ὅπως ἐκπληρώσωμεν φυσικῶς ἐπιβεβλημένην ἀνάγκην παρὰ εἰς τὸ ἀναγκαῖον; Ποῦ ἄλλοῦ, καθὼς λέγει κοινὸν λόγιον, καὶ ὁ βασιλεὺς μεταβαίνει περὶς καὶ μόνος παρὰ εἰς τὸ ἀναγκαῖον; Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εὐρισκώμεν ἐν αὐτῷ κάθισμα ἀναπαυτικόν, ἀέρα ἄσμοον καὶ ὑγιεινόν, φῶς ἄπλετον, διακόσμησιν εὐάρεστον καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῆς ὑγιεινῆς, τῆς εὐμαρείας καὶ τῆς τέρφως; Πόσαι ἄλλως τὰ ἀνακαλύψεις καὶ πόσαι μαθηματικὰ λύσεις ὀφείλονται εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀναγκαίῳ διαμονὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθως διαύγειαν καὶ ἀφροντισίαν τοῦ πνεύματος; Πόσα ὄνειρα πλάττονται καὶ πόσα μεγαλοφυῆ σχέδια πολλὰκις συλλαμβάνονται ἐν τῷ ἀναγκαίῳ; Πόσοι τέλος ἀπολαμβάνουσι καὶ τὰς εὐαρεστοτέρας ἀναβίω των διέρχονται στιγμὰς καπνίζοντες τὸ σιγάρον των καὶ ἀναγινώσκοντες ἐν τῷ ἀναγκαίῳ τὰ πρωινὰ τῶν ἐφημερίδων νέα;

Μὴ λοιπὸν, κύριοι ἀρχιτέκτονες, πρὸς Θεοῦ, τοποθετῆτε τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὰς μικρὰς καὶ ἀπηνέμους αὐλάς καὶ τὰ σκοτεινότερα τῆς οἰκίας παράθυρα, ἐκθέτοντες αὐτὰ εἰς τὴν διαρκῆ ἐπήρειαν τῆς ὑγρασίας καὶ τῶν δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων, καὶ καθιστῶντες αὐτὰ πρόσφορα διὰ τὴν ἀναπτύξιν τῶν καθαριδῶν καὶ ἐστίας καὶ φωλεᾶς τῶν ποντικῶν, τῶν ἀραχνῶν καὶ τῶν μικροβίων. Γενικὴν καὶ ἀμέριστον θὰ ἔχητε τὴν ἐπιδοκιμασίαν, ἐὰν τοποθετῆτε αὐτὰ ἐπὶ μιᾶς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ πρὸς τὸν ἐλεύθερον ὀρίζοντα προσβλεπουσῶν ὀψων, καὶ εἰς τὴν μᾶλλον φωτεινὴν καὶ εὐάρεστον θέσιν, ὅσον δ' ἔνεστι μακρὰν τοῦ ἐστιατορίου καὶ τῶν μαγειρείων.

Ἡ ἀλληλένδοτος σχέσις τοῦ μαγειρείου καὶ τοῦ ἐστιατορίου πρὸς τὸ ἀναγκαῖον παρακινεῖ ἴσως τοὺς περισσοτέρους τῶν συναδέλφων μου ν' ἀποχωρίζωσι ἢ μᾶλλον νὰ συνδέωσι τὸ ἐστιατόριον μετὰ τοῦ μαγειρείου διὰ τοῦ ἀναγκαίου.

Ἡ κλασικὴ αὐτῆ τοῦ μαγειρείου πρὸς τὸ ἀναγκαῖον γεινίασις, ἣν παρατηροῦμεν εἰς τὰ ἐννέα δέκατα τῶν Ἀθηναϊκῶν οἰκοδομῶν, ἀποτελεῖ σύστημα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν οἰκτρον. Ἐνεκα τῶν ἀμοιβαίων δοσοληψιῶν τῆς ἀτμοσφαιρας τῶν δύο τούτων κατ' ἐξοχὴν ἀνθυγιεινῶν τῶν οἰκιῶν μας διαμερισμάτων, ἅπανα ἡ ἐσωτερικὴ ἀτμόσφαιρα ἀλλοιοῦται καὶ βαθμηδὸν μολύνεται. Δὲν πιστεύω ἄλλως ἢ τοιαύτη τοῦ μαγειρείου πρὸς τὸ ἀναγκαῖον γεινίασις νὰ γίνεται ἀπὸ σκοποῦ καὶ μόνον ὅπως αἱ ἐκ τοῦ ἀναγκαίου ὄσμαι μὴ ἀπόλλυνται εἰς μάρτην, ἀλλὰ νὰ χρησιμοποιῶνται ὅπως μεταδίδωσιν εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ παραθύρου τοῦ μαγειρείου κλαθεῦ ἔνυπάρχοντα τρόφιμα καὶ ἰδία εἰς τὸ κυνήγιον καὶ τὸ κρέας, τὴν ἰδιόζουσαν τῆς σιτεύσεως γεῦσιν καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς ἀρχομένης σήψεως, τῆς τόσον ἀρεστῆς εἰς τοὺς ψιττακίζοντας θαυμαστάς τῆς εὐρωπαϊκῆς μαγειρικῆς. Τὸ μέσον βεβαίως εἶνε ἀπλοῦν κατὰ πόσον ὅμως εἶνε ὑγιεινὸν καὶ ἀκίνδυνον ἄς μαρτυρήσωσιν οἱ ὑπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς μαγειρικῆς τροφοδοτούμενοι καὶ ἰδίως οἱ Ἄγγλοι, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε τοποθετοῦσι τὸ μαγειρεῖον πλησίον τοῦ ἀναγκαίου, ἀλλὰ τοποθετοῦσιν αὐτὰ εἰς ὅσον ἔνεστι μεγαλειτέραν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν.

Δὲν ἀρκεῖ ἢ εὐνοϊκὴ τοποθέτησις τοῦ ἀναγκαίου καὶ ὁ ἀερισμὸς αὐτοῦ δι' ἑνὸς εὐρέως παραθύρου πρὸς ἐλεύθερον ὀρίζοντα καὶ κατεργόμενον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τοῦ δαπέδου, ὅπως τοῦτο καταστῆ ἄνετον, ὑγιεινὸν καὶ ἀκίνδυνον. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ διασκευὴ καὶ ἡ κανονικὴ λειτουργία τῶν διαφόρων ἐν αὐτῷ μηχανημάτων εἰσὶν ἐξ ἴσου ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω συνθηκῶν.

Ὅθεν ἅπανα αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπιφάνειαι τοῦ ἀναγκαίου πρέπει νὰ καλύπτονται διὰ παχείας διαστρώσεως ἐλαιοθαφῆς, ἢ καὶ προτιμώτερον διὰ φύλλων ἀκατεργάστου ὑάλου ἢ πλακῶν κονίας, πορσελάνης ἢ λάθας ἐσμαλτωμένης. Τὸ δάπεδον αὐτοῦ δέον νὰ ᾖ ἐπεστρωμένον διὰ πλακῶν ἀδιαβρόχων καὶ στερεῶν καὶ προσηρμοσμένων ἐπὶ παχείας διαστρώσεως ἐκ πετροκονιάματος (beton), ὡσάκις δ' ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβάλλεται ἢ χρῆσις ξυλίνων δαπέδων ταῦτα πρέπει νὰ καλύπτονται πάντοτε διὰ φύλλων μολύβδου ἢ παχέως κηρωτοῦ ὑφάσματος. Ἐν γένει ἅπανα: αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπιφάνειαι πρέπει νὰ ὦσιν ἀδιαχώρητοι ὑπὸ τε τῶν ἀερίων καὶ τῶν ὑγρῶν, καὶ δεκτικαὶ εὐγεροῦς καθαρισμοῦ δι' ἀφθόνου ὕδατος καὶ δι' ἰσχυρῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων. Αἱ ρωγμὰι ἐπομένως τῶν θυρῶν καὶ τὰ ρήγματα τῶν τοίχων δέον νὰ φράσσωνται ἀμέσως διὰ σ τ ο ὕ κ ο υ, ὅπως καταστῆ ἀδύνατος ἡ εἰσχώρησις ἐν αὐταῖς καὶ ἡ ἐγκατάστασις τῶν μικροβίων καὶ τῶν ἄλλων δυσωδῶν ἀναθυμιάσεων.

Ἡ ἄλλοτε ἐπικρατοῦσα συνήθεια καὶ ὡς πολυτέλεια θεωρου-

μένη τῆς ἐπικαλύψεως τῆς λεκάνης καὶ τῆς ὀπῆς τῆς εἰσοδοχῆς, διὰ κιβωτίων ἐπεχόντων θέσιν καθισμάτων καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πλουσίως διεσκευασμένων, γενικῶς σήμερον ἀπαγορεύεται καὶ ὁμοφώνως ὑπὸ πάντων τῶν ὑγειονολόγων καταδικάζεται. Τὰ κιβώτια ταῦτα ἐπιβάλλουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν ἀνάβασιν ἐπ' αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἄνετον δὲν εἶνε καὶ εἰς ἄκρον ἀνθυγιεινὸν ἀποβαίνει. Ἐνεκα τῆς πλημμυλοῦς στάσεως τοῦ ἀφοδεύοντος τὰ μὲν ἑαυτοῦ κόπρανα πίπτουσιν ἐπὶ τοῦ καθίσματος, τὰ δὲ οὐρά του ἐκτοξεύονται ἐπὶ τοῦ δαπέδου, καὶ ἀποκομίζονται διὰ τῶν ὑποδημάτων βυρπαίνοντα καὶ μολύνοντα ὀλόκληρον τὴν οἰκίαν. Ἡ λεκάνη δέον νὰ ᾖ πανταχόθεν ὀρατὴ, καὶ ὁ ἀὴρ νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως περίε αὐτῆς, ὡς κάθισμα δὲ νὰ χρησιμεύῃ ἀπλῆ στεφανὴ ἀδιάβροχος καὶ ἀπρόσβλητος ὑπὸ τῶν ὀξέων καὶ αποτελουμένη ἐξ ἐλαστικού κόμματος ἢ ἐβανοειδοῦς, ἀνυψουμένη δ' αὐτομάτως μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀφοδεύσαντος, ὅπως μὴ βρέχεται ὡσάκις ἡ λεκάνη χρησιμοποιοῖται ἀντὶ οὐρητηρίου.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὸ κάθισμα ἢ τὴν λεκάνην καὶ τὴν ἄνεσιν τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ ἀναγκαίου· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν πρόληψιν τῶν δυσσομιῶν καὶ τὴν ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τοῦ σωλήνος τῆς πτώσεως ἀνερχομένων ἀερίων ρευμάτων, ἡ λεκάνη δέον νὰ συνδεύηται διὰ τελείου ἀπομονωτικοῦ σίφωνος ἔχοντος κυρτότητα εἰσχωροῦσαν ἐντὸς τοῦ ὕδατος τοῦλάχιστον κατὰ 0,05. Τέλος ἡ λεκάνη πρέπει νὰ καθαρίζεται διὰ περιοδικῆς ῥοῆς ὕδατος σχηματίζοντος καταρράκτην, καὶ πρὸς τοῦτο ἡ καθαρτικὴ μηχανὴ δέον νὰ εὐρίσκηται εἰς ὕψος τοῦλάχιστον 1,60 ἄνωθεν τῆς λεκάνης, μετ' ἧς νὰ συγκοινωνῇ διὰ μολυβδόσωλήνος διαμέτρου οὐχὶ μικροτέρας τῶν 0,035, νὰ κενοῦται δ' αὐτομάτως ἢ κατὰ βούλησιν διὰ τῆς ἔλξεως μικρᾶς ἀλύσου.

Ἐὰν οὕτως διασκευάσῃτε τὸ ἀναγκαῖον σας, ἀναγνώσταί καὶ ἀναγνώστριά μου, ἐπιβάλητε δὲ εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονάς σας τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω διὰ βραχείων διαγραφομένων συνθηκῶν, προσθέσητε δ' ἐπὶ πλεόν ἐν αὐτῷ μικρὸν νιπτῆρα, χειρόμακτρον καὶ λεπτὸν ἀντισηπτικὸν χάρτιν, ὡς ἐγγυῶμαι καὶ ἅς βεβαιῶ μετ' ὅσου, ὅτι ὄχι μόνον οὐδεμίαν ὀσμὴν θὰ αἰσθάνεσθε εἰσερχόμενοι ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τούναντίον τὴν μεγαλειότεραν θὰ εὐρίσκητε ἄνεσιν καὶ ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν τόπον εὐμαρείας ἐξ ὅλων τῶν οἰκιακῶν σας διαμερισμάτων θὰ θεωρῆτε τὸ ἀ ν α γ κ α ῖ ο ν.

N. B. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

Ἀρχιτέκτων ὑγειονολόγος

ΣΚΙΑ ΠΙΝΙΓΕΝΤΟΣ

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ εἰς ἐμφανίσεις σκιῶν καὶ πνευμάτων; Πιστεύετε ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων, ἐγκαταλείπουσι τὰς σκηνὰς τῶν δεικνῶν ἐν τοῖς κόλοις τοῦ Ἀβραάμ, ἢ διολισθαίνουσι ἀπὸ τοῦ ὄνυχος τοῦ Διαβόλου, ἐπανερχονται εἰς τὴν γῆν τῆς ἀμαρτίας, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς κωμικοτραγικὰς μορφὰς καὶ περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἰσχυρίζεται ἡ πίστις καὶ ἡ δεισιδαιμονία τοῦ λαοῦ; Ἄγνωσθ. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι καὶ ἐγὼ ἄλλοτε, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἐπίστευα μόνον εἰς τὰς «κινεζικὰς σκιάς», δι' ὧν μὲ διεσκέδαζον ὅταν ἤμην παιδίον καὶ δὲν παρεδεχόμεν ἐπίδρασιν ἄλλου πνεύματος ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγκλείουσιν οἱ πῖθοι τῶν πνευματοποιῶν.

Καὶ ὅμως ἐν ἀνεξήγητον συμβάν, τὸ ὅποιον πρὸ τριακονταετίας μου ἔχει συσκοτίσει τὸ πνεῦμα μου, μὲ κάμνει νὰ ἀμφιβάλλω ἐτι ἂν συνωμίλησα μετὰ ζῶντος ἀνθρώπου ἢ μετὰ πνιγέντος ὀλόκληρον ἔτος μετὰ τὸν θάνατόν του.

Θέλετε νὰ ἀκούσετε τὴν διήγησιν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξα ἐγὼ αὐτὸς ἤρως; Σὰς ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἀληθείας.

Ἐν Δίναβουργ, πρὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, ἐν τῷ λόφῳ τῶν νοσοκόμων ὑπῆρχε στρατιωτικὴ τις Σαλίγεν καλούμενος. Εἰς τὸ Σουζδάλ. τὴν πατρίδα του, ἐξωγράφιζεν εἰκόνας ἁγίων. Ἦτο καλλιτέχνης αὐτοδίδακτος· ἀλλὰ χωρὶς ἐμπνευσιν, χωρὶς πρωτοβουλίαν, χωρὶς ἐπινόησιν. Εἰργάζετο ὡς μηχανὴ, μέχρι δουλικῆς μιμησεως. Ἠδύνατο λόγου χάριν ἐκ μικροῦ ἰχθυογραφήματος νὰ ἀναπαραγάγῃ μεγάλην ελαιογραφίαν διατηρῶν ὅλα τὰ σφάλματα καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς κηλίδας αἵφνης τοῦ πρωτοτύπου, ἐὰν συνέπιπτε νὰ ἔχῃ τοιαύτας. Ἐὰν πάλιν εἶγεν ὡς πρότυπον καλὴν ελαιογραφίαν, ἀντέγραφεν ἄριστα, μὲ ἀκρίβειαν φωνογραφικὴν. Ἄλλ' ἦτο ἐπιρρεπὴς εἰς τὴν μέθην.

Πάντοτε ὑπῆρξα θιασώτης τῆς ζωγραφικῆς. Διὸ ἔλαβα ὑπὸ τὴν ἰδιαιτέραν προστασίαν μου τὸν Σαλίγεν· τὸν ἐπριστάτευεν ὅμως καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου συναγματάρχης.

Ἄκιμωφ, ὅστις μοῦ συνίστα νὰ μὴ τοῦ δίδω χρήματα, διότι τὰ πίνει, καὶ γίνονται οὕτω αἴτιος νὰ παρεκτρέπεται καὶ τίθεται εἰς περιορισμόν. Ἄλλὰ πῶς νὰ μὴ τοῦ δίδω ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δύο ἢ τρία ρούβλια, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐμόγηθαι μῆνας ἰλοκλήρους διὰ νὰ ζωγραφίσῃ εἰκόνας, ἅς τῷ παραγγέλλομεν; Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ Σαλίγεν δὲν ἠγόραζεν οὔτε πανίον, οὔτε χρώματα, οὔτε χρωστήρας, οὔτε πυξίδα, οὔτε πλαίσια. Τοῦ τὰ εἰδομέν ἡμεῖς, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸν ἀπασχολῶμεν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τὸ πάθος τῆς μέθης.

Μίαν πρωΐαν, ὁ Σαλίγεν μοῦ ἔφερε τὸν πίνακα, ὃν τῷ εἶχον παραγγεῖλει νὰ ἐκτελέσῃ, καὶ ὅστις παρίστα δασυῶδη κατάρακτιν. Ἡ ἐργασία ἦτο ἐπιτυχῆς καὶ τόσοσ μὲ ἐνθουσίασεν, ὥστε δὲν ἀπέφυγον τὸν πειρασμόν νὰ τὸν φιλοδώρῃσω μὲ ἓν χαρτονόμισμα τριῶν ροιβλιῶν. Δὲν παρέλειψα ὁμῶς νὰ τὸν συμβουλεύσω νὰ μὴ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς τὸ ποτόν. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ποίαν ἔκτακτον εὐγλωττίαν ἀνέπτυξα, καταδεικνύων εἰς αὐτὸν τὰ κακὰ τῆς μέθης, καὶ ὅτι εἶνε ἀδικον νὰ καταστραφῇ ἕνεκεν τοῦ ἐλαττώματος αὐτοῦ, ἓνας δόκιμος καλλιτέχνης ὡς αὐτόν. Ὁ Σαλίγεν συνεχινήθη πολὺ ἐκ τῆς ῥητορικῆς μου, ἐφάνη ὅτι εἰδέχθη κατάκαρδα τὰς πατρικάς μου συμβουλάς, μὲ ἔχαιρέτισε καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς . . . τὸ καπηλεῖον, πέραν τοῦ Δβίνου, εἰς τὸ προάστειον Γρίφκα, ἔνθα ἐπωλεῖτο ἐλευθέρως βότκα, διότι ἡ Γρίφκα ἔκειτο ἐκτός τῆς στρατιωτικῆς ζώνης.

Ἦτο Ἰούλιος μῆν. Αἶφνης περὶ τῆν ἑβδόμην ἑσπερινὴν ὥραν βλέπω σπεύδοντα πρὸς με τὸν Ἄκιμωφ δυσθυμον καὶ τεταραγμένον.

— Σὲ παρεκάλεσα, μοῦ λέγει, πολλάκις νὰ μὴ δίδῃς χρήματα εἰς τὸν Σαλίγεν. Ἐνα μῆνα τώρα δὲν εἶχε λεπτόν καὶ ἦτο φρόνιμος. Φαίνεται ὅμως ὅτι σήμερον, ποῦ σοῦ ἔφερε τὴν εἰκόνα, θὰ τὸν ἐφιλοδώρησες πάλιν, διότι ἀμέσως διηθύνθη εἰς τὸ καπηλεῖον.

— Ναί, εἶνε ἀλήθεια· δὲν μ' ἐβάσταξεν ἡ ψυχὴ νὰ μὴ τὸν ἀνταμείψω ὀλίγον. Ἄλλὰ δὲν τοῦ ἔδωσα παρὰ τρία ρούβλια μόνον.

— Αἶ, μπράβο σου! Τόσα, ὅσα ἤρχουν νὰ τὸν καταστρέψουν! Μάθε λοιπὸν ὅτι ὁ Σαλίγεν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Γρίφκαν, ἔπεσεν ἐκ τῆς γεφύρας εἰς τὸν Δβίναν καὶ ἐπνίγη!

Ἐμεῖνα ἐμβρόντητος.

— Τί λέγεις, ἀδελφέ; Τίνοι τρόπω;

— Νά, πρὸ μιᾶς ὥρας εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ τὴν Γρίφκαν ἦτο εἰς τὴν δεξάν του· στουπὶ ἀπὸ τὸ μεθύσι! Ὁ διάβολος τὸ ἔφερε νὰ περνᾷ

ἴσα-ἴσα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου τὸ κιγκλίδωμα τῆς γεφύρας δὲν εἶνε καλῶς συνηρσοσμένον. Γλυστρά καὶ πέφτει στὸν ποταμόν. Μόνον τὸ πηλίκιόν του ἔμεινε στὴν Γέφυραν. Τὸν εἶδαν ἄλλοι στρατιῶται, ποῦ ἤρχοντο κατόπιν. Τὸ ὀρηκτικὸν βρεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸν ἔφερε δύο φορές ἐπάνω εἰς τὸ νερὸ, ἀλλ' ἔπειτα παρεσύρθη μακρὰ καὶ δὲν ἐφάνη πλέον. Βλέπεις τί ἔκαμες; τώρα θὰ σὲ τύπη ἢ συνειδησις. . . . Ἐγὼ δὲ θὰ ἔχω τίς οἶδε πόσα βάσινα, ἀναφορές, ἀνακρίσεις καὶ στὸ τέλος ἴσως καὶ κομμίαν εὐθύνην. . . .

Καὶ ὁ Ἄκιμωφ ἀπῆλθε πολὺ τεταραγμένος καὶ δυστηρεσθημένος πολὺ ἐναντίον μου. Καὶ εἶχε δίκαιον.

Παρήλθεν ἔτος ὀλόκληρον ἔκτοτε. Νύκτα τινὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν οἰκίαν μου περὶ τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀπὸ ἓνα φιλικὸ μου σπίτι, ὅπου ἐπαίξαμεν πρέφαν ἕως ἐκείνην τὴν στιγμήν! Ἐκροτούσα φανὸν εἰς τὸν δρόμον καὶ ἐνῶ ἐπλησίαζα εἰς τὴν κατοικίαν μου, ἐκεῖ, πρὸ τῆς εἰσόδου, κάποιος βλέπω νὰ μὲ χαιρετᾷ.

— Ὑγιαίνετε, εὐγενέστατε!

Ἐφώνω τὸ φῶς καὶ βλέπω ἕξαφνα ἐνώπιόν μου τὸν Σαλίγεν. Αἰσθημα ἐκπλήξεως καὶ χαρᾶς μὲ ἠλέκτρισεν διὰ μιᾶς.

— Σαλίγεν! . . . ζῆς; — Δόξα τῷ Θεῷ. Λοιπὸν ψεῦματα ἦτο πῶς ἐπνίγη;

— Ὁχι, εὐγενέστατε!

— Καὶ πῶς ἦσουν χαμένος τόσοσ καιρόν;

— Στὴν πατρίδα μου. Σήμερα εἶνε ἓνας χρόνος ποῦ ἐδραπέτευσα καὶ ἐκρυβόμουν στὸ σπίτι μου. Ἄλλὰ στὸ ὕστερο δὲν μπορούσα νὰ μένω περισσότερον μὲ συνεβούλευσαν νὰ ξαναέλθω πάλι στὸ λόγος μου. «Πήγαίνε, ἀδελφέ, μοῦ εἶπαν, μονάγος σου, πρὶν σὲ πιάσουν καὶ σὲ πᾶνε μὲ συνοδείαν. Θὰ τιμωρηθῆς ὀλιγώτερον.» Ἦλθα λοιπὸν στὴν εὐγενεῖαν σας νὰ μὲ προστατεύσετε σάν πατέρας ἀληθινός! τὴν ἀφῆκα πλέον τὴν καταραμένη τὴ βότκα!

— Ἐννοια σου, Σαλίγεν. Ἠσύχασε. Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι νὰ κάμω ὅ,τι ἤμπορέσω. Θὰ παρακαλέσω καὶ τὸν συνταγματάρχην. Τώρα πήγαίνε εἰς τὸν στρατῶνα, παρουσιάσου εἰς τὸν ἐπιλοχίαν καὶ εἰπέ του πῶς ἐγὼ σὲ ἔστειλα. . . .

Ἐνθυμοῦμαι καλὰ ὁ Σαλίγεν ἦτο ἄνευ πηλικίου. Δὲν εἶχα ὁμῶς παρατηρήσει μέσα εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὴν συκίνησίν μου, ἂν τὸ ἐκράτει εἰς χεῖρας. Ἐκεῖνος ἀπεμακρύνθη ἀσφωφτεῖ καὶ τόσοσ ἐλαφρὰ, ὥστε δὲν ἤκουσα τὸν ἐλάχιστον θόρυβον τῆς ἐπα-

φῆς τῶν ὑποδημάτων του ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Αὐτὸ μοῦ εἶχε κά-
 μεί κάποιαν ἐντύπωσιν.

Τὴν ἐπαύριον γράφω πρὸς τὸν Ἀκίμωφ καὶ πρὸς τὸν πρόεδρον
 τῆς ἐπιμελητείας παρακαλῶν νὰ ἐλαφρύνωσιν ὅσῳ τὸ δυνατόν
 τὴν θέσιν τοῦ καλλιτέχνου μου.

Μετὰ μίαν ὥραν σπεύδει παρ' ἐμοὶ ὁ Ἀκίμωφ.

— Πολὺ μ' εὐχαρίστησεν ἡ εἰδησις ὅτι ὁ Σαλίγεν ζῆ. Ἀλλὰ
 ποῦ εἶνε;

— Ποῦ εἶνε; εἰς τὸν λόγον του παρουσιάσθη ἀπὸ χθές.

— Εἰς τὸν λόγον του δὲν ἐφάνη. Ἐγὼ ἄμα ἔλαβα τὸ γράμμα
 σου ἐπὶ γὰ καὶ ἠρώτησα ἀμέσως τὸν ἐπιλοχίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν
 ἐρώτησίν μου ἐξεπλάγησαν ὅλοι. Τρεῖς-τέσσαρες στρατιῶται, ποῦ
 ἦσαν ἐκεῖ ἐμπρὸς, μὲ διεβεβαίωσαν μεθ' ὄρκου ὅτι ὁ Σαλίγεν δὲν
 εἶνε δυνατόν νὰ ζῆ ἀφοῦ τὸν εἶδον μὲ τὰ μάτια των νὰ πνιγῆ μέσα
 στὸν ποταμόν.

Ἐμείνα ἔκθαμβος. Φωνάζω ἀμέσως τοὺς ἀνθρώπους μου καὶ
 τὸν ἀγγελιαφόρον.

— Εἶδατε, τοὺς ἐρωτῶ, χθές τὴν νύκτα τὸν Σαλίγεν;

— Τί λέγετε, Κύριε; Ἐμεῖς, ἂν τὸν ἐβλέπαμε, θὰ πεθαίναμεν
 ἀπὸ τὸν φόβον μας.

— Καὶ πῶς μοῦ εἶπε λοιπὸν πῶς σὰς ἠρώτησε γιὰ μένα καὶ
 σεῖς τοῦ ἀπαντήσατε πῶς δὲν εἶχα ἐπιστρέψει ἀκέμα;

— Ἐμεῖς! . . . Θεὸς φυλάξοι! . . .

— Μὰ εἶσαι λοιπὸν βέβαιος, μὲ ἐρωτᾷ πάλιν ὁ συνταγματάρ-
 χης, πῶς τὸν εἶδες καὶ συνωμίλησες μαζύ του;

— Βεβαίωτατος! ὅσον εἶμαι τώρα ποῦ σὲ βλέπω καὶ σοῦ ἐμιλῶ.
 Ἄλλως τε οὔτε μεθυσμένος ἤμουν, ἀφοῦ ξεύρεις πῶς δὲν πινω τί-
 ποτε, οὔτε μισοκοιμισμένος, ἀφοῦ ἐπέστρεφα στὸ σπίτι μου ζωη-
 ρὸς καὶ εὐθυμὸς!

Οἱ παριστάμενοι στρατιῶται ἐσταυροκοπήθησαν καὶ ἤκουσα νὰ
 ψιθυρίζουν:

— Ὁ Χριστὸς μαζὶ μας! . . . Ἐλα Χριστὲ καὶ Παναγία! . . .

Τριάκοντα ὅλα ἔτη ἐπέρασαν ἀπὸ τότε, ἀλλ' ὑπῆρξε ἀδύνατον
 νὰ εὑρῶ μίαν ἐξηγήσιν εἰς τὸ παράδοξον αὐτὸ καὶ μυστηριώδες
 συμβάν. Ἠρεύνησα περὶ τοῦ Σαλίγεν, ἐζήτησα πληροφορίας, κα-
 τέφυγα εἰς μυρίας εἰκασίας καὶ πιθανότητας, συνεδύασα ὅλα τὰ
 λογικὰ σημεῖα τοῦ πράγματος. Ἀλλ' εἰς μάτην! Τὸ γεγονός μέ-
 νει εἰς ἐμὲ αἰνίγμα εἰσέτι ἀνεξηγήτην.

Ἄρα γε ἐπνίγη πράγματι ὁ Σαλίγεν καὶ οἱ στρατιῶται, οἱ μαρ-

τυροῦντες τοῦτο, δὲν ἠπατήθησαν, ἐκλαβόντες αὐτὸν ἀπ' ἄλλου;
 Μήπως, ἐνῶ παρεσύρθη, ἐν τῇ δίνῃ τοῦ ποταμοῦ, ἐσώθη τυχαίως
 ἐκβρασθεὶς εἰς τὴν ὄχθη καὶ εἶτα ἐδραπέτευσε; Ἀλλ' ἐγὼ τὸν
 εἶδα: εἶμαι βέβαιος. Τάχα δὲν εἶνε πιθανὸν ὅτι, ἐνῶ ἦτο ἀποφα-
 σισμένος νὰ προσέλθῃ εἰς τὰς τάξεις του, ὅταν μὲ ἀφῆκε τὴν νύκτα
 ἐκείνην, μετεμελήθη αἰφνης καὶ ἐφυγαδευθῆ τις οἶδε ποῦ ἐξαφανί-
 σασ τὰ ἔργη του ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ποινήν τῆς λιποταξίας;

Ἀναμφιβόλως οὐδὲν ἔκτοτε ἔγνος, οὐδὲν τεκμήριον, οὐδ' ἡ ἐλα-
 χίστη ὑπόνοια ἐφάνη ὅτι ὁ Σαλίγεν δὲν ἐπνίγη. Καὶ ἐνίστε κλίνω
 νὰ ἰσχυρισθῶ καὶ ἐγὼ ὅτι ἐπνίγη ἀληθῶς.

Καὶ ὅμως ἐν ἐμοὶ οὐδεποτε διεσείσθη ἡ πεποιθήσις ὅτι τὸν εἶδα
 τὴν νύκτα ἐκείνην αὐτὸν τὸν ἴδιον, ζωντανόν, μὲ τοὺς ἰδίους μου
 ὀφθαλμούς, καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν του, καὶ συνωμίλησα ἐπὶ ὥραν
 πολλήν, καὶ παρετήρησα τὴν φυσιογνωμίαν του, τὴν λύπην του,
 τὸ βλέμμα του, τὴν ἐξομολόγησίν του, τὴν μεταμέλειάν του, τὴν
 ἀπόφασίν του.

Πῶς ἄρα γε πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ τὸ αἰνίγμα τοῦτο;

(Κατὰ τὸ Ῥωσικόν)

Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΕΙΑΣ

A'.

Πάει ὁ καιρὸς ποῦχα φτερά
 κ' ἐγὼ 'σὰν ἀγγελουδί.
 καὶ κάθε λόγος μου . . . γλυκὸ
 ἦταν κ' ὠραῖο τραγουδί!

Τώρα! 'ς τὰ ξένα μοναχός,
 παρηγοριά μεγάλη
 βρίσκω 'σὰν νοιώθω πῶς πονοῦν
 γιὰ 'μένα τέτοια κλάλη!

B'.

Ἐένος ἐγὼ, φτωχὸς κ' ἀπληγισμένος. . .

Κανεὶς δὲν μὲ πονεῖ . . . δὲν μ' ἀγαπᾷ!

Ἄν εἶμαι ζωντανὸς ἢ πεθαμμένος

Κανεὶς δὲν μ' ἐρωτᾷ . . . γιὰ μὲ σιωπᾷ . . .

Ἡ Μάνα μοναχὰ καρδιοκτυπᾶ.
 Μακρὰ ἐγὼ ἀπ' ὄσους μ' ἀγαποῦνε,
 Δὲν βροῖσκω πουθενὰ παρηγοριά . . .
 Καὶ ἂν 'ς τὰ ξένα κάποιοι εὔρεθοῦνε,
 Καὶ φύγη ἀπὸ 'μὲ ἡ στενοχωριά . . .
 "Ἄς χαίρονται ! κ' αἰώνια ἄς εὐτυχοῦνε !

Γ'.

Ἡμέρα δὲν περνᾷ χρυσῇ μου κόρη
 Ὅπου νὰ μὴ σὲ συλλογοῦμαι,
 "ὦ, νᾶθελε μὴ γνωρισθοῦμε,
 Κ' οἱ δυὸ μαζὴ νὰ πληγωθοῦμε
 Μὲ τῆς ἀγάπης τῆς σκληρᾶς τὸ πικρὸ δόρυ.
 Οὔτ' ὥρα δὲν περνᾷ, π' ἀνάθεμά τη !
 Ὅπου νὰ μὴ σ' ἔχω 'ς τὸ νοῦ μου,
 'Σ τ' ἀγέρι τ' ἀναστεναγμοῦ μου,
 Καὶ 'ς τὰ φτερά τοῦ λογισμοῦ μου,
 'Σ τῆς φαντασίας μου αἰώνια ζῆς τὸ μάτι !
 Οὔτε στιγμή περνᾷ νὰ μὴν ξεχάσω
 Τοῦ ἔρωτος τὴν πρώτην ὥρα,
 Σὰν ἦλθα 'ς τὴ γλυκειά σου χώρα,
 Καὶ τὴ στιγμή ποῦ γράσω τώρα,
 Πῶς περιμένω τὸν καιρὸ νὰ ξαναφθάσω !

Δ'.

Ἐγὼ κ' ἡ φαντασία μου ὅπου πετοῦν γιὰ σένα,
 Ὅπου πετᾷ ἡ ψυχὴ σου,
 Θυμήθηκα πῶς γρήγορα γιορτάζεις εἰς τὰ ξένα,
 Γλυκειά, τὴ γέννησί σου.
 Νὰ ζήσης ! τ' ἀγγελόπουλα φωνάζουν τ' ἀγιασμένα
 Ἄπο τοῦ παραδείσου,
 Τὸ ξέρεις πῶς γιορτάζουσε γιὰ τὴν ἀγνὴν ἐσένα
 Καὶ γιὰ τὴ γέννησί σου.
 Ἐγὼ τὰ παρεκάλεσα νὰ φέρουν αὐτοῦ πέρα
 Καὶ μία χρυσὴν εὐχὴ μου.
 Ἐνὰ γενοῦν ἀχώρισταις—πλησιάζει ἐκεῖν' ἡμέρα—
 Ψυχὴ σου καὶ ψυχὴ μου.

Πειραιεῖς,

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α ΠΟΛΙΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η ΠΟΝΤΙΣΜΕΝΗ ΧΩΡΑ

ἮΤΑΝΕ πέρα τρανὴ μιὰ χώρα
 Μὲ χίλια πλοῦτη καὶ κάλλη χίλια,
 Μὰ κάποιος Μοίρας μαύρης ἡ ζήλεια
 Τήνε ξεγράφει, τῆς στέλνει μπόρα.

Τὸ νεροπόντι πῆρε τὴ χώρα,
 Ἀνθρώπους, σπῆτια, δέντρα τραβάει,
 Σύρριζα ἀρπάζει, κ' ἡ χώρα πάει.
 Ἡ πλουμισμένη, ἐσδύστη τώρα.

Σωρούς 'ς τὸν κάμπον ἄσπρα λιθάρια,
 Τώρα ὁ διαβάτης σὰν ἀγναντεύη,
 Καὶ τὴν ὠραία χώρα γυρεῖη,
 Βλέπει μὲ δάκρυα γιὰ μόνον ἀχνάρια.

Μνήσκει μονάχο τὸ κοιμητῆρι,
 Ποῦ ἀπὸ χρόνια 'ς τὰ μάρμορά του,
 Τόσοι δὲ ὕπνο γλυκὸ θανάτου
 Βαθειὰ ἀποκάτου εἶχανε γύρει.

Δυὸ νεκροθάφτες, σκυφτοὶ δυὸ γέροι,
 Ζοῦν ἐκεῖ μέσα, ποῦ ὅλη τὴ ζῆσι,
 Πίσω στὸλόρθο τὸ κυπαρίσσι,
 Στῆναν, οἱ δόλιοι, Χάρου καρτέρι.

Ἄκουσ κεί κάτω τὸ νεκροθάφτη; . . .
 Μὲ τὴν ἀξίνα του πάντα σκάβει . . .
 Μὰ πλειὰ δὲ θάβει, μόνο ξεθάβει,
 Θαμπὸ καντῆλι 'ς τὸ μνήμα ἀνάφτει.

Τὸν νεκροθάφτη ἐκείνον πέρα
 Βαθειὰ σὲ λάκκο θανά τὸν βάλῃ
 Ὁ ἄλλος γέρος μ' ἀξίναν ἄλλῃ,
 Ἡ μὲ τὴν ἴδια, καμμιάν ἡμέρα.

Σὰν ἀποστάση κι' αὐτοῦ τὸ σῶμα,
 Θὰ τύχη χέρι καλοῦ διαβάτη
 Νὰ τοῦ ἀναπαύσῃ τὴ γρηὰ τὴν πλάτη.
 Στὸν ἄλλο δίπλα, μέσα στὸ χῶμα

Θὰν τοὺς ἀνάψῃ τότε μὲ πόνο
 Ἄπὸ ἄλλο τάφο θαμπὸ καντῆλι,
 Νὰ φωτιστοῦνε οἱ δύο φίλοι,
 Οἱ νεκροθάφτες, μιὰ νύχτα μόνο . . .

Γιατί τάγερὶ θανά φυσήσῃ
 Σιγὸ, κ' ἡ χώρα ἡ πλουμισμένη,
 Ἡ μαύρη χώρα ἡ ποντισμένη,
 Μ' ἐν ἄχ! τοῦ λύχνου μεμιάς θὰ σβύσῃ.

(1896)

ΑΓΙΣ ΘΕΡΟΣ

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΝ ΝΥΚΤΙ *

Ἡ ΟΥΡΑΝΟΣ εἶναι ὠραία καὶ μεγαλοπρεπῆς ἡ νύξ κατὰ τὸ ἔαρ ἐν τῇ θερπνῇ φύσει τῶν Πριγκηπονήσων Κων]πόλεως!
 Εἶναι ἑσπέρα Μαΐου.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς καταφύτων λόφων αὔρα μυρίνους ἡρέμα ἐφαπτομένη τῶν κλώνων τῶν πευκῶν ἀποίχεται κρύφα θωπεύουσα τὰς ἀκτὰς τῆς Προποντίδος, ἧς ἡ ἀργυροφαγῆς ἐπιφάνεια μαρμαίρει δεχομένη ἐρωτύλως τὸ ἀκτινοβόλον τῆς Σελήνης μειδιάμα. Ὁ οὐράνιος θόλος ἐνιαχοῦ πεποικιλμένος δι' ἄδαμαντίνων ἀστέρων, φαεινός, ἄπειρος, ἀχανής, πληροῦται μεγαλείου ἀφάτου, ἡ δὲ σιγή τῶν ἀπωτάτων τούτων κόσμων ἐνέχει γόητρον τι ἀνεξήγητον, τὸ γόητρον τοῦ μυστηρίου· ἡ αἰγλήσσσα πτέρυξ τῶν Χερουβίμ ἀφιπτάται ταχεῖα ὡς ἡ ἀστραπή, ἡ δὲ θεσπεσία αὐτῶν μολπή κατὰ κληῖ τὴν φαντασίαν. Ἄναμιμνήσκομαι τὸ τοῦ Λαμαρτίνου:

A cette heure où du jour le bruit va s'assoupir,
 Pour entendre du soir l'insensible soupir,
 Quelques-uns d'eux errant dans ces demi-ténèbres,
 Étaient venus planer sur les crimes des cèdres.
 Des étoiles aux mers, comme pleine de sens,
 La montagne n'était qu'un orgue aux mille accents.
 Il eût fallu Dieu même et l'oreille infinie
 Pour démêler les voix de la vaste harmonie

Κατὰ τὰς ὥρας ταύτας ἡ ψυχὴ μεταρσιούται κλεινῇ ἄλλο τῆς σποδοῦ τῆς γῆς. Τὸ ἰδεῶδες μεθύει τὸ πνεῦμα. Τὸ ἰδεῶδες! . . . ὁ

ΣΗΜ. — Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐπαιδευτος καὶ λογία κυρία Μαριάνθη Πρισιμιτσάκη εὐηρεστήθη νὰ τιμήσῃ τὸ Ἡμερολόγιον δι' ὠραίας μελέτης, ἐξ ἧς, λαν βραδέως καὶ κατὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκτυπώσεως ἀποσταλείσῃς ἡμῖν, μόλις προρβάνομεν ν' ἀποσπάσωμεν παραθέτοντες τὸ ὑπ' ὄψιν ἀπόσπασμα, λυπούμενοι ὅτι κατ' ἀνάγκην μειοῦμεν τὴν ἐκ τοῦ συνόλου εὐχάριστον ἐντύπωσιν.

Ψυχικός οὗτος φάρος, ὁ πολικὸς ἀστὴρ τῶν διαπλεόντων ἡμῶν ἐν τῷ πελάγει τοῦ βίου, ὁ ἄξων περὶ ὃν ἐκόντες ἄκοντες στρεφόμεθα ἅπαντες. Τὸ γλυκερὸν ὄνειρον, ὅπερ ἀσυναίσθητως θωπεύει ἐν τῇ ρέμβῃ αὐτοῦ ὁ μουσολήπτος ποιητής, ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ ὁ καλλιτέχνης, ἐν τῇ θείᾳ ἁρμονίᾳ αὐτοῦ ὁ οἰστρήλατος μουσικός, ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῆς πᾶσα προνομιούχος φύσις καὶ ἐν γένει ἡ ὑψηλὴ ροπὴ πρὸς τὸ ὠραῖον ἐκάστου ἀνθρώπου. Ὅλα τὰ ὄνειρα αὐτοῦ, ἅπανσαι αἱ ἐλπίδες καὶ προσδοκίαι: τείνουσι πρὸς τὸ φωτοβόλον τοῦτο σημεῖον, ὅπερ ἐπιδιώκει σκιαμαχῶν. Τούτου ἐνεκα ἐν τῷ ἀτελεῖ τούτῳ κόσμῳ οὐδὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἐφ᾽ ἑσέως αὐτοῦ, οὐδὲν νὰ τέρψῃ καθόλου τὴν ἔσω ὑπαρξίν, οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε εἶναι εὐτυχής. Τὸ πᾶν ἀπογοήτευσαι, φροῦδὴ ἐλπίς, πόθος διαψευδόμενος, κόρος, ἀνία, ὀδύνη. Στένει ἐν τῇ καλουμένῃ εὐτυχίᾳ αὐτοῦ, ταχὺ κορέννυται: ἐν τῇ ἀπολαύσει, δι' ἣν βαρέως ἐμόγησε, καὶ ζητεῖ ἀενάως τι, οὐτινος στερεῖται: καὶ ὅπερ ἀγνοεῖ, καὶ οὐτινος ἀπολαύων ἤθελεν εἶσθαι ὁ ὀλβιώτερος τῶν θνητῶν. Οἱ στίχοι τοῦ ποιητοῦ κατὰ τὰς συνεχεῖς διατάξεις τῶν πόθων στιγμᾶς ἀποπνεύουσιν ἄφατον μελαγχολίαν, ἡ ἁρμονία τοῦ τεχνίτου ἐκχέει παράδοξον θρηνηδίαν, τὸ ἴνδαλμα τοῦ ζωγράφου πληθρὸς σκιάς καὶ μυστηρίου ἀκαταλήπτους παράγει συναισθησεις.

Ὁ διακαὴς οὗτος μύχιος πόθος, ἡ ψυχικὴ αὐτῆ ἀνάγκη, ὁ μοιραῖος καὶ ἀκαμάτως ἐνεργῶν οὗτος σκοπὸς καλεῖται τελείωσις. Ἐν αὐτῇ θέλομεν ἐπανεῦρει τὸν ἀπολεσθέντα Παράδεισον, δι' αὐτῆς καὶ μόνης τὸν Θεὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. «Γίνεσθε οὖν ἡμεῖς τέλειοι» κτλ.

Δυνατὴ ἡ τελειότης ἐπὶ τῆς γῆς; Ἐνταῦθα δὲν περατοῦται ἡ πρόοδος, διατείνεται ἡ Πνευματικὴ φιλοσοφία: κατ' αὐτὴν ἡ τελειότης τυγχάνει ἡ ὑπερτάτη περιωπὴ τοῦ Πνεύματος, εἰς ἣν ἀφικνεῖται μετὰ τὴν διέλευσιν αὐτοῦ δι' ὅλων τῶν μέσων τῆς προόδου, δι' ὅλων τῶν χωνευτηρίων ἐν τῷ παρόντι καὶ μελλόντι.

Καθημένη ἐπὶ ἐδωλίῳ παρὰ τὸν κορμὸν ὑψιτενοῦς πεύκης ἀπεσπάσθην τῆς μελέτης μου ὑπὸ θεοῦ βημάτων. Δευχείμων παρθένος μετ' εὐσταλοῦς νεανίου διήλθον φαίδροί καὶ εὐδαίμονες. Ἦσαν ὠραῖοι ἀμφοτέροι καὶ ἡγαπῶντο. Στρηζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ ἐκείνη, ἄφροντις ἐκλινεν ἄπαξ δεξιῶς τὴν κεφαλὴν ὅπως θαυμάσῃ, ἴσως, τὴν ὑπὸ τῶν ἀκτίων τῆς σελήνης ὠχρᾶν

μορφὴν τοῦ φίλου τῆς: οὗτος δὲ τολμηρῶς ἔκυψε καὶ προσήγγισε τὰ χεῖλη του ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς.

Ἐπάρχει ἐνεργῶν μέγας τις νόμος, γενικὴ τις δύναμις ἐν πᾶσιν, ὁ νόμος καὶ ἡ δύναμις τῆς ἔλξεως. Ἡ συγκρατοῦσα καὶ συνέχουσα οὐ μόνον τοὺς ἐν τῷ ἀπείρῳ κόσμους, ἀλλὰ καὶ συνέχουσα ἐν τῷ αὐτῷ τὸν ἡθικὸν κόσμον καὶ ἐνοῦσα τὰς ὁμοίας ψυχὰς. Τίς ἀγνοεῖ ὅτι ὑπάρχει νόμος ἔλξεως καὶ ἀπάσεως μεταξὺ τῶν ψυχῶν; Τούτου μὴ ὄντος πῶς ἐξηγητέον τὰς ἄνευ λόγου ἀκαταμάχητους συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ἡμῶν ἐν τῇ ζωῇ; Ἄναντιροῦτως ὅλα τὰ ὄντα ἀλληλομαγνητίζονται. Ἡ συμπάθεια ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ὁμοιότητος τῶν αἰσθημάτων καὶ τάσεων ἐν ἀγνοίᾳ ἔτι ἡμῶν. Πολλάκις βλέμμα τι γεννᾷ ἐν ἡμῖν εἶδος τι ἐνδομύχου ἀποστροφῆς καὶ ἀντιπαθείας: τούναντίον πολλάκις βλέμμα τι, μειδίαμα, ἤχος φωνῆς, παράγουσι τὴν συμπάθειαν: ἀρκεῖ ἐνίοτε στιγμιαία συνάντησις, βραχυτάτη προσέγγισις, ὅπως ὁ μαγνητισμὸς τῶν βλεμμάτων ἐπενέγκῃ ἀκατανόητον σύγκρουσιν καὶ τὰ παθαινόμενα πρόσωπα ἐνοήσωσι καὶ μαντεύσωσιν ἀλλήλα, περιβαλλόμενα ἀμοιβαίως καὶ ἐξαπίνης δι' ἀμυθίτου στοργῆς.

Τίς οἶδεν ἐὰν τῆς ἀνωτέρω ρηθείσης δυάδος αἱ ψυχαὶ εἰσιν ἀδελφαί. . . .

Ὁ ἔρωσ δύο ὁμοίων ἀδελφῶν ψυχῶν, ἀληθὴς ὢν καὶ ἀγνός, τυγχάνει ἡ ἀπόλαυσις τοῦ οὐρανοῦ, ἡ κτήσις τοῦ Ὁραίου, τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Καλοῦ. Ἐπάρχει περιέργος τις θεωρία τῶν πνευματοδόξων περὶ τῶν ἀδελφῶν ψυχῶν (des âmes soeurs). Προνοῦσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ συμπλήρωμα αὐτοῦ—sa moitié—ἡ ἐνταῦθα ἡ ἐν ἄλλοις κόσμοις ὑπερτέροις ἢ ὑποδεστέροις συνωδὰ τῷ βαθμῷ τῆς ἡθικῆς καὶ διανοητικῆς προαγωγῆς τοῦ συμπληρώματος τούτου. Ὁ διάσημος Σουηδὸς πνευματολόγος Swedenborg ἐν τῇ τοιαύτῃ πραγματείᾳ αὐτοῦ ἐκδηλοῖ ὅτι ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ, ὅστις εἶναι ἡ γνησία τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ—, παρὰ ταῖς φυγαῖς, ἡ νοερά δυὰς συντίθεται ἐκ τοῦ ἄρρενος Πνεύματος, ὅπερ καλεῖται: Νόησις καὶ ἐκ τοῦ θήλεος, ὅπερ καλεῖται: Βούλησις. Ἡ Βούλησις ἀναγκαῖα τυγχάνει πρὸς συμπλήρωσιν τῆς Νοήσεως καὶ τανάπαλιν. Διὰ τοῦτο δύο τοιοῦτοι σύζυγοι ἐν οὐρανῷ καλοῦνται οὐχὶ δύο ἄγγελοι, ἀλλ' εἰς ἄγγελος. Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ὑπεροχὴ ἢ βούλησις τοῦ ἄρρενος εἶνε καὶ ἡ βούλησις τοῦ θήλεος καὶ ἀντιστρόφως. Ἐν τῇ μουσικῇ, λέγει, ὑπάρχουσι δύο βάσεις θεμελιώδεις, ὁ μεζῶν τόνος ἢ ἀνωῶν (majeur), ὁ ἐλάσσων τόνος ἢ κατωῶν (mineur): ἀμφοτέροι συμπληροῦσιν ἀλλήλους καὶ σχηματίζουσι

τὴν μελωδίαν. Ὁ ἐλάσσων ἐξήχθη ἐκ τοῦ μείζονος, ἀλλ' οὗτος καί-
 τοι κυριώτερος εἶναι ὅμως ἀνίκανος ἄνευ τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ
 τοῦ ἐλάσσονος νὰ παραγάγῃ τὸ μέλος, καὶ τούναντίον. Ἡ ἔνωσις
 ἀμφοτέρων ἐστὶν ἡ παράγουσα τὴν ἀρμονικὴν τελειότητα ἐν τῇ μου-
 σικῇ τέχνῃ.—Οὕτω, προκειμένου περὶ τῶν ἀδελφῶν ψυχῶν, θεω-
 ροῦνται αὐταὶ ἐλλείπεις κειρωριμέναι οὐσαι, διὸ καὶ ἔσαι ἀναζητοῦν-
 ται· καὶ εἰ μὲν συναντηθῶσιν ἐνταῦθα συνεφέλκονται καὶ ἀποτε-
 λοῦσι δεσμὸν ἐκ τῶν ἐξόχων καὶ μακαρίων ἐκείνων, ὃν οὐδεμία ἰσχὺς
 δύναται νὰ διαρρήξῃ. (Ἐν τοῖς κατ' ἔθιμον γάμοις ἡμῶν σπανίως αἱ
 ἀδελφαὶ ψυχαὶ συνδέονται· εἶναι ἐξαιρετικὴ τοῦ θείου εὐνοια πρὸς εὐά-
 ριστῆς τινὰ πρόσωπα, ἅτινα βιοῦσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ τρυφερᾷ ἀγάπῃ
 μετὰ τοῦ πεφιλημένου αὐτῶν ἡμίσεος). Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἡθικὴ
 συγγένεια μεταξὺ Πετράρχου καὶ Λαύρας, Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ
 Βικτωρίας Κολόννη, Δάντου καὶ Βεατρίκης. Ὁ Δάντης μόλις ἦν δε-
 καέτης ὅτε συνήντησε τὴν Βεατρίκην κατὰ τινὰ ἑορτὴν, καθ' ἣν
 ἐκ πρώτης ὄψεως συνέβη ἡ θαυμασία ἐκείνη συγχώνευσις, οὕτως
 εἶπεν, τῶν δύο ψυχῶν, ὡς ὁ αὐτὸς διηγείται: «J' avais dix
 quand parut à mes yeux pour la première fois cette s o e u r
 d e m o n à m e, la glorieuse Dame de ma pensée». Ἡ Βι-
 κτωρία Κολόννη, χήρα τοῦ δουκὸς Ἀθαλός, γυνὴ ἔμμουσος, ἐνη-
 σκολεῖτο εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ στίχοι αὐτῆς περιῆλθον εἰς χεῖρας
 τοῦ τεχνίτου, ὅστις ἔγραψεν αὐτῇ ἐπιστολὴν πλήρη σεβασμοῦ καὶ
 ἐκτιμῆσεως διὰ τὸ ταλαντοῦ αὐτῆς. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀφορμὴ τῶν
 σχέσεων αὐτῶν. Ὁ ἔρωσ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἦτο ὅλως ἰδανι-
 κός· γράφων αὐτῇ ποτε ἔλεγεν: «Ἡ ζωὴ τοῦ ἔρωτός μου δὲν εὐ-
 ρίσκεται ἐν τῇ καρδίᾳ μου· τείνει πρὸς σκοπὸν, ἐν ᾧ δὲν δύναται
 νὰ ὑπάρξῃσι· μήτε θνηταὶ στοργαί, πλήρεις πλάνης, μήτε ἰδέαι
 ἔνοχοι».

Κωνσταντινούπολις 1896.

ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΠΡΙΣΙΜΙΤΣΑΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΚΛΕΙΣΜΕΝΑ μὲ διπλᾶ κλειδιὰ βρισκότανε θαμμένα
 Μὲς τῆς καρδιάς μου τᾶβαθο τὸ πέλαγο ἀπὸ χρόνια
 Ὀνειρα, πόθοι, αἰσθήματα παλῆὰ καὶ περασμένα,
 Προτοῦ τὸ δένδρο τῆς ζωῆς μου τὸ σκεπάσουν χιόνια.

Μὰ τώρα φύσηξε ἄνεμος καὶ ὅλα ἕνα-ἕνα
 Ἀναστηθῆκαν τὰ παλῆὰ ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βάθη,
 Καὶ στὰ δικά σου αἰσθήματα, τ' ἀγνὰ καὶ μυρωμένα,
 Γὰ ἰδικά μου ἐνώθησαν κ' ἐσθύσανε τὰ πάθη.

Ποῖος ξέρει τί νὰ γράφτηκε ψηλὰ ἐκεῖ μιὰ μέρα
 Εἰς τὸ βιβλίον τοῦρανοῦ, σ' εὐλογημένη θέσι,
 Κ' ἔγεινε νόμος τὸ γραφτὸ καὶ τώρα ἐδῶ πέρα
 Αἰσθήματα μ' αἰσθήματα αἰώνια νὰ δέσῃ.

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ

Μὲ τί τραγοῦδι χαρωπὸ, σ' ὀλόγλυκη γραμμῆνο
 Καὶ οὐρανία μουσικὴ νὰ ψάλλω τῇ γιορτῇ σου,
 Βγαλμένο ἀπὸ τὰ σπλάχνα μου, ἀπ' τὴν καρδίᾳ βγαλμένο,
 Χαρά, στὴν τόση σου χαρά, νὰ χύσῃ στὴν ψυχῇ σου;

Μὲς τὴ γιορτὴ ποῦ σήμερα ὄλ' ἡ καρδιά σου ἔχει
 Γρα τὴ δική σου τὴ γιορτὴ, ἀντὶ γιὰ δῶρα ἄλλα,
 Ὑπόσχεσι σοῦ δίνω μιὰ ποῦ δάκρυο τὴν βρέχει
 Χαρᾶς, ἀνέκφραστης χαρᾶς, μ' αἰσθήματα μεγάλα,
 Ἀγάπη νὰ αἰσθάνωμαι γιὰ σένα εὐλογημένη,
 Σὰν τὰ δικὰ σου αἰσθήματα ἀγνή και μυρωμένη.

Πειραιᾶς

ΕΠΑΜ. Π. ΠΟΛΙΤΑΚΗΣ

ΣΤΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

(ποῦ πέθανε ἰδῶ και δέκα μέραις στ' Ἀμπελάκια τῆς Κούλουρης)

Παίρνω χῶμα ἀπ' τὴν Ἀθήνα, γιαισεμιά, διατσέντα παίρνω
 Καὶ στὸν τάφο σου, π' ἀνοίχτη στ' ὄμορφο νησί, τὰ φέρνω,

Καὶ μὲ μάτια δακρυσμένα

Γράφω στὸν λευκὸ σταυρὸ σου, νὰ τὸ βλέπουν τοῦ χωριοῦ
 Τὰ κορίτσια καὶ νὰ λένε :

— Κλαῖφτε ! ὁδῶ εἶνε θαμμένα

Τριανταφυλλένια νειᾶτα και καρδιά περιστεριοῦ !

Ἀθήναι, 27 Σβρίου 1896.

I. N. ΠΡΟΒΕΛΛΕΓΓΙΟΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΝΤΩΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ἀείμνηστος ὑποστράτηγος Δημήτριος Ἀντωνάρου-
 λος, υἱὸς πρωτότοκος τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Κυριακοῦ
 Ἀντωναροπούλου, ἐγεννήθη ἐν Κυπαρισσίᾳ τὴν 15
 Ὀκτωβρίου τοῦ 1821. Ἀπολέσας τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν νηπιακῇ
 ἔτι ἡλικίᾳ καὶ τυχὼν τῆς προστασίας τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν
 Ἐσωτερικῶν καὶ Γερουσιαστοῦ Ν. Πονηροπούλου, εἰσῆλθεν ἐν τῇ

Σχολῆ τῶν Εὐελπίδων, ὁπότεν ἀποσυρθεὶς αὐτοβούλως κατετάχθη ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης τῷ 1841. Μετὰ δεκαπενταετῆ περίπου εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῷ στρατῷ, ἐγένετο ὑπολοχαγός. Τῷ 1876 προήχθη εἰς ταγματάρχην, μετὰ τινὰ δὲ χρόνον, τιμηθεὶς καὶ διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος διὰ τὰς μακρὰς καὶ λυσίτελεῖς αὐτοῦ ὑπηρεσίας, προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνηταγματάρχου. Ὡς φρούραρχος κατέλιπεν ἀρίστως ἀναμνήσεις ἐν Ναυπλίῳ, Πάτραις, Κερκύρα, Λευκάδι, Ἄρτα, Καλάμαις καὶ τελευταῖον ἐν Ἀθήναις, διὰ τὴν αὐστηρὰν καὶ πιστὴν τοῦ καθήκοντος ἐκτέλεσιν. Ἐπίσης καὶ ὡς ἀρχηγὸς Λαρίσσης χρηματίσας ἐπὶ τριετίαν κατέκτησε τὰς συμπαθείας καὶ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν. Κατὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Ἡπειροθεσσαλίας πρῶτος εἰσῆλθὼν εἰς Ἄρταν ἐπὶ κεφαλῆς χιλίων ἀνδρῶν. Τῷ 1887 ἀποδυσθεὶς εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα ἀνεδείχθη πρῶτος βουλευτὴς ἐπιτυχῶν μεθ' ὅλου τοῦ συνδυασμοῦ του, καίπερ ἔχων ἀντίπαλον ἰσχυρόν, τὸν κ. Σωτηρόπουλον. Τότε ἦτο συνταγματάρχης καὶ ἔφερε τὸν χρυσοῦν Σταυρόν, κατὰ δὲ τοὺς γάμους τοῦ Διαδόχου ἐτίμηθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου δι' ἀνωτέρου γερμανικοῦ παρασήμου καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας, προαχθεὶς ἅμα καὶ εἰς τὸν Ἑλληγν. Ταξίαρχην. Τῷ 1892 ἀπεσύρθη τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας λαθῶν βαθμὸν ὑποστρατήγου. Μέχρις ἐσχάτων διετήρησεν ἄκακον τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἀνδρικόν του κίλλος, ἀπέθανε δὲ ἐκ συγκοπῆς τὴν 28 Ἰουνίου 1896, καταλιπὼν ἔντιμον ὄνομα καὶ τέκνα ἀντάξια τῶν πατριῶν ἀρετῶν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΣΧΑΤΟΣ

Ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Ι. Μοσχάτου, ἐπισυμβὰς ἐν Ἀθήναις τὸν Ἰούνιον τοῦ 1896, ἀπεστέγησε τὴν μὲν ἰδιαίτεράν πατρίδα του Τήνον ἐν τῶν ἀγλατότερον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ σεμνωμάτων της, τὴν δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑλληνικὴν παροικίαν, παρ' ἣ ἀπὸ μακρὰς σειρὰς ἐτῶν ἦν ἐγκατεστημένος ὡς ἰατρός, ἐν τῶν δημοφιλεστέρων καὶ διαπρεπεστέρων μελῶν της. Ἀπέριττος τοὺς τρόπους, εἰλικρινής, μετρίφων, ἐξασκῶν τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα ἐξ ἀγνοῦ φιλανθρωπικοῦ αἰσθήματος, προσήνεγκε πολυτίμους ἐκδο-

λεύσεις εἰς τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Νοσοκομεῖον, θεμελιώσας τὸ ἐν αὐτῷ παθολογικὸν τμήμα καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸ εἰς περιωπὴν μετὰ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του. Ἀγαθὸς τὴν καρδίαν, ἐν ἣ ἀντήχει πᾶσα ξένη συμφορὰ, πᾶσα κραυγὴ καὶ ἐπίκλησις τῆς δυστυχίας, ἐπεδαψίλευεν οὐ μόνον τὴν ἐπιστημονικὴν του συνδρομὴν καὶ λόγους παραμυθίας εἰς τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ καὶ ὕλικὰς βοήθειας εἰς τοὺς ἐνδεεῖς ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν βροτολογικὸν χειρᾶν τοῦ 1865 καὶ 1883 παρέμεινε, στρατιώτης πιστὸς τοῦ καθήκον-

τος, μετ' αὐταπαρνήσεως χριστιανικῆς παλαιῶν κατὰ τοῦ ἀπηνόου ἔθροῦ, ἐπιτελῶν τὸ φιλάνθρωπον αὐτοῦ ἔργον. Διὰ τοῦτο ἀπῆλθε γενικῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως. Ὅσοι τὸν ἐγνώριζον, ἠσθάνοντο εἰδὸς τι λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἀλησιμόνητον ἄνδρα, ὅστις εἰς ἓνα μόνον σκοπὸν ἀπέβλεπε: τὴν ἐν παντὶ εὐπορίαν. Δὲν εἶνε ὑπερβολὴ ἂν εἴπῃ τις ὅτι οὐδένα ποτὲ ἔσχεν ἔχθρόν. Εἰλικρινής, ἐγκάρδιος, εὐπροσήγορος, στωμύλος, πατριώτης ἀληθής, κοινωνοφελής, κατέκτα αὐτομάτως τὴν ὑπόληψιν, τὴν ἀγάπην, τὸν σεβασμὸν, τὴν εὐγνωμοσύνην. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατός του ἐβύθησεν εἰς βαθὺ πένθος τοὺς πάντας, ὅσοι ἠτύχησαν νὰ γνωρίσωσι τὰς

σπανίας προσωπικάς του ἀρετάς. Οὐδ' ὑπελείπετο εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν περίστασιν, ἐφ' ᾗ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δικαίως ἐτίμησε αὐτὸν διὰ τοῦ χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Παρεπιδημῶν ἐν Ἀθήναις τὸν Ἰουνίον τοῦ 1896, ἀπέθανεν αἰφνιδίως εἰς δὲ τὸν νεκρὸν του ἐξεφώνησαν ἐπικηδεῖους ὁ κ. Τιμ. Φιλήμων καὶ ὁ συμπολίτης του νεαρὸς δικηγόρος κ. Ξενοφῶν Σῶγος, ἐξάραντες τὰ μοναδικὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀληθμονότου ἀνδρός.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

Ἐξιμνηστος Νικόλαος Καλλιφρονᾶς, ἐκ τῆς γνωστῆς ἐγκοίτου ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας, υἱὸς πρωτότοκος τοῦ πολυσεβάστου γέροντος τῆς Ἀττικῆς Δημητρίου Καλλιφρονᾶ, ὑπῆρξε μία ἐκ τῶν συμπαθῶν καὶ δημοφιλῶν φυσιογνωμιῶν τῆς πρωτεύουσας, καταναλώσας ὅλον τὸν βίον εἰς τὸ ἀληθῶς ἄχαρι καὶ ἀκανθῶδες πολιτικὸν στάδιον καὶ ἐκ παραδόσεως οἰκογενειακῆς καὶ ἀπὸ ἥθους φύσει προσηνοῦς καὶ μελιχίου καὶ χαρακτήρος μεταδοτικοῦ, ἐξυπηρετῶν μετ' ἀκραίφνους ζήλου τὰ συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν του, τῆς πόλεως καὶ τῆς πεφιλημένης του Ἐπαρχίας. Πεποικισμένος με μέρφωσιν ἐντελῆ καὶ λεπτότητα τρόπων καὶ ἔμ-

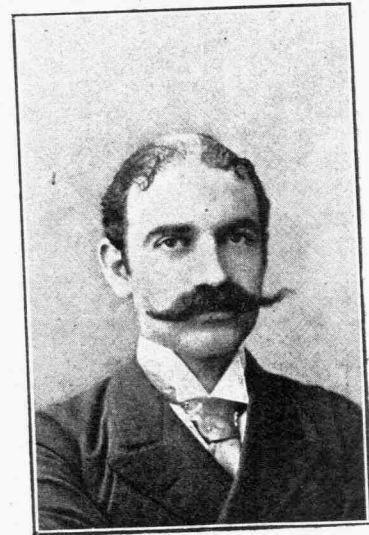
φτον αἰσθημάτων εὐγένειαν, κατῴρθωσε διὰ μακροχρονίων θυσιῶν καὶ μόχθων, νὰ ἀποκτήσῃ ἀναφαίρετα κεφάλαια δημοσιότητος καὶ πολιτικῆς ἐπιρροῆς, διὸ καὶ δικαίως εἶχεν ἐκλεγῆ βουλευτῆς ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς κατὰ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογάς, γενόμενος καὶ ἀντιπρόεδρος ἐν τῇ Βουλῇ. Ὀλίγω πρότερον ὑπηρετήσε καὶ ὡς νομάρχης, καταλιπὼν ἀρίστως ἐντυπώσεις διὰ τὴν

πιστὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος καὶ διὰ τὸν χρηστὸν καὶ ἀληθῶς ἐντιμὸν χαρακτήρα του, ἀφιλοκερδῆ καὶ γενναῖον πάντοτε. Ἦτο ἐκ τῶν εὐλικερινῶς ἀγαπῶντων τὸν τόπον καὶ ἐπιθυμούντων τὴν πρόοδον καὶ εὐμερίαν αὐτοῦ, ἡ τελευταία δὲ ἐν τῇ ενεργῶ πολιτικῇ δρᾶσί του ὑπέσχετο πολυτίμους ἐκδουλεύσεις καὶ μέλλον εὐρύτερον· ἀλλ' ἀτυχῶς, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ σπείδιου του, ἐπελθὼν ὁ θάνατος ἀπεστέργησε τὴν μὲν οἰκογένειαν υἱοῦ καὶ ἀδελφοῦ πεφιλημένου, τὴν δὲ κοινωσίαν καὶ πολιτείαν ἐνὸς τῶν ἐκλεκτῶν μελῶν καὶ δραστηρίων λειτουργῶν. Ἀπέθανε τῇ 13ῃ Μαρτίου τοῦ 1896.

ΛΕΩΝ ΜΗΛΙΩΤΗΣ

Ἐξ ἠρώσθη καὶ συμπαθῆς φυσιογνωμία ὁ Λέων Μηλιώτης, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις κατ' Αὐγούστον τοῦ 1859, ἀπέβιωσε τῇ 11 Φεβρουαρίου τ. ἔ. Υἱὸς τοῦ Γενικοῦ ἀρχιάτρου κ.

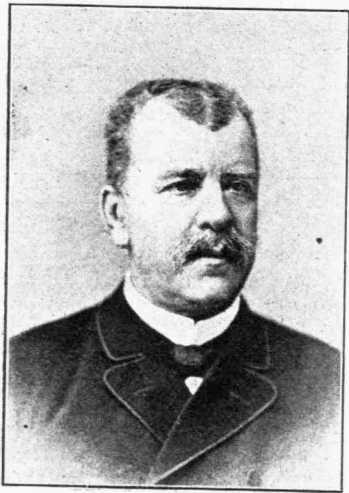
Λεωνίδα Μηλιώτου, ἀρίστα ἐκπαιδευθεὶς, ἐνωρὶς εἰσῆλθεν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐνθα ἀρκοῦντως ἐκτιμηθεὶς ἀπεστάλη κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς Κάϊρον, εἶτα δὲ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὡς πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Πολιτικοῦ Πρακτορείου, ὅπερ ἐπὶ πολλὸν χρόνον διητύθηνεν ὡς χηρευούσης τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ. Ἐνταῦθα ἔδρασεν ἀρχετὰ εἰς δυσχερεῖς καὶ κρισίμους εὐρεθεῖς περιστάσεις, ἀναπτύξας διὰ τῆς εὐφύας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐμφοῦτου εὐγενείας του πολλὰς μετὰ τῶν ἐκεῖ ἐπιφανῶν ἔξενον φιλικὰς σχέσεις, προστάτης γενομένος τῶν συμφερόντων τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας, ἣν καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς

του ἡγάπησεν, ἐπροστάτευτε καὶ εὐργέτησε, καὶ παρ' ἧς πολλὰς ἀπέκτισε συμπαθείας διὰ τὴν μελιχίον αὐτοῦ συμπεριφορὰν καὶ τὸ ὄξύ διαρακτικόν του πνεῦμα. Εὐφυῆς καὶ ἀγγίλους διπλωματικῶς ὑπάλληλος, εἰρων πολλὰκις μετὰ λεπτότητος ἀπὸ χαρακτῆρος, φιλόπατρις καὶ φιλότιμος δημόσιος λειτουργός, τιθέμενος ὑπεορᾶνω παντὸς ἐτέρου τὴν εὐορκον ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, ἀντεπεξῆλθε μετὰ θάρρους κατὰ τῶν τότε δολοπλακίων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἀρχῆς, ἣθελε δὲ κατασταθῆ εἰς τῶν καλλιτέρων παρ' ἡμῖν διπλωματῶν, ἂν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του δὲν ἐπήρχετο μοιρῶν ὁ θάνατος, ὅστις ἐκτὸς τῶν σεβαστῶν γονέων, ἀδελφῶν καὶ οἰκείων του, οὐς εἰς βαρὺ πένθος κατεβύθησε, καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὡς καὶ πᾶσαν τὴν παρ' ἡμῖν κοινωνίαν μεγάλως κατελύπησεν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΑΝΙΑΡΑΣ

ἘΝ τῷ κύκλῳ τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐμπορικῆς του ἐν Πάτραις δράσεως ὁ ἀειμνήστος Γεώργιος Νιανιάρης ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι

λεληθότως προσφέρουσιν ἀνεκτιμήτους ἐκδουλεύσεις καὶ συντελοῦσιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς προόδου πλείοτερον πολλῶν ἐκ συνθήκης ἐπιφανῶν καὶ μεγάλων. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ὁ Γ. Νιανιάρης κατέδειξε καὶ ἐφήρμοσε σπανίας κοινωνικὰς ἀρετὰς καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ ἐμπορικὸν βίον, παρέγων ἀείποτε ἐαυτὸν ὑπόδειγμα ἀμίλλης καὶ μιμήσεως. Νεώτατος ἐγκατασταθεὶς ἐν Πάτραις ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐμπόριον τηρῶν ἀλώθητος τὴν ἐμπορικὴν τι-

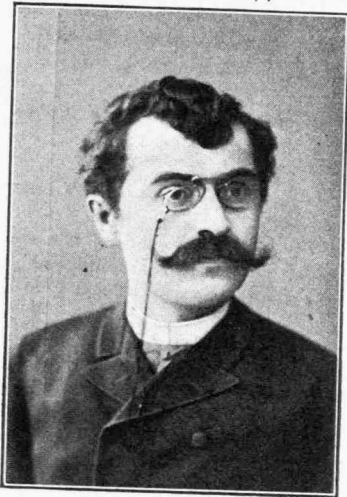
μὴν του, μέχρις ὑπερβολῆς — μέχρι ψυχροσέως σχεδὸν εἰπεῖν — καὶ ἀκρίθειαν μοναδικήν, μετὰ προφανοῦς πολλάκις ζημίας του, εἰς

πάσας τὰς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ συναλλαγὰς αὐτοῦ. Ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ μέτρον τῆς ἐμπορικῆς πίστεως χώρας τινὸς ὀρίζεται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐμπορικῆς τιμῆς, ἣν κέκτηνται οἱ διενεργούντες τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον μετὰ τῆς ἡμεδαπῆς ἔμποροι. Ἐκ τοῦ βαθμοῦ τούτου ὀρίζεται ἡ ἠθικότης τῆς χώρας καὶ τὸ ὄριον τῶν ὕλικῶν ὠφελιμάτων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ καρπῶνται λαοὶ πτωχοὶ συναλλασσόμενοι μετὰ τῶν πλουσιωτέρων. Ὁλος ὁ ἐμπορικὸς κόσμος τῶν Πατρῶν ἀνομολογεῖ ὅτι ὁ αἰδίδιμος Γ. Νιανιάρης κατεῖχεν εἰς τὸ ἔπακρον τὴν ἀρετὴν τῆς ἐμπορικῆς ταύτης τιμιότητος, ὅστις, κτησάμενος δι' ἐντίμου ἐργασίας καὶ ἀκαταπονήτου ὄσον καὶ εὐφυοῦς δραστηριότητος μεγάλην περιουσίαν, ἀπέβη οὐ μόνον εἰς τοὺς οἰκείους του εὐεργετικός, ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν κοινωφελὲς ἔργον, ἐκ τῶν πρώτων ἀρωγῶς καὶ ὑποστηρικτῆς. Τὸν εὐγενῆ χαρακτῆρα καὶ τὰ φιλόφροντα κληροδοτήσας ταῖς ἀδελφαῖς αὐτοῦ καὶ τῷ ἀδελφῷ του Σπυρίδωνι τὴν περιουσίαν, ἀφοῦ ἐξησφάλισεν ἄνετον καὶ ἀξιοπρεπῆ βίον εἰς τὴν ἐνάρετον αὐτοῦ γῆραν, κατέλιπεν ὑπὲρ τοῦ βρεφοκομείου Πατρῶν 70,000 δραχμῶν, πρὸς δὲ καὶ ἐτέρας 25,000 ὑπὲρ ἄλλων κοινωφελῶν σκοπῶν. Ἀπέθανεν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1896 καταλιπὼν μνήμην ζηλευτὴν καὶ κενὸν δυσαναπλήρωτον.

ΚΩΝΣΤ. ΡΩΜΑΪΔΗΣ

Ἐοιδίδιμος Κωνστ. Ῥωμαΐδης γεννηθεὶς ἐν Κορινθίᾳ τῆς Ἠπείρου, καὶ διακοῦσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ γηραστῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ, ἀπῆλθεν εἰς Εὐρώπην νεώτατος, ὅπου εἰς διάφορα καλλιτεχνικὰ κέντρα ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν καλλιτεχνικῶν ἐπιστημῶν. Ὁ Κωνσταντῖνος Ῥωμαΐδης ὑπῆρξε παραδειγματικὸς τύπος οἰκογενειακῆς καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς. Μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ ἐγκριτῶν ἀδελφῶν κ. κ. Δημητρίου καὶ Ἀριστοτέλους ἀπετέλεσε δι' ἀπαρδειγματιστῶν καὶ ἐνδελγῶν μόχθων καλλιτεχνικὴν δύναμιν, ἣτις οὕτω κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ ὄνομά της εἰς τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν καλλιτεχνίαν καὶ καταστήσῃ αὐτὸ Πανελλήνιον. Διὰ τῆς ἀναπαραστάσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν κειμηλίων καὶ τῆς διχόσεως αὐτῶν ἀνὰ τὰς πέντε Ἠπείρους τοῦ κόσμου, συνέδεσεν ἀδιαρρήκτως τὸ ὄνομα αὐτῶν μετὰ τὴν ἡμετέραν ἀρχαιο-

γογίαν, πρὸς ἣν τοὺς συνέδεσαν ἄξια λόγου ἐκδουλεύσεις, ἀπροκαλύπτως ἀνομολογούμεναι ὑπὸ διαφόρων ἀρχαιολογικῶν ἰνστιτούτων. Τὰ πρότυπα ὅσον καὶ τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν φωτογραφικὰ καὶ φωτοτυπικὰ ἐργαστάσιά των, μοναδικὰ ὄντως, εἰς

του κ. Ν. Καρτεράκη καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ Παρισίνων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ πλούσιον κατάστημά του.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Ῥωμαΐδης, οὗ τὴν ἀπώλειαν συνησθάνθησαν ὅσοι ἐγνώρισαν καὶ ἐξετιμήσαν τὴν ἄξιαν, τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς τοῦ αἰοδίου ἀνδρός.

τρόπον ὥστε καὶ τῶν ξένων νὰ ἐλκύουν τὸν θαυμασμόν, τιμῶσιν ἀληθῶς αὐτοὺς ὅσον καὶ τὴν παρ' ἡμῖν καλλιτεχνίαν, ἣν αὐτοῖς ἀνύψωσαν εἰς περιωπὴν ζηλευτὴν. Οὐ μόνον ὡς καλλιτέχνης διέπρεψεν ὁ Κωνσταντῖνος Ῥωμαΐδης ἀλλὰ καὶ ὡς βιομήχανος καὶ ὡς ἀρχιτέκτων· ἀψευδῆ δὲ τεκμήρια τοῦ δημιουργικοῦ καὶ παραγωγικοῦ αὐτοῦ πνεύματος τυγχάνουσι τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νίκης περικαλλῆς μέγαρον Ῥωμαϊκῶν, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς ὁμοιον τοῦ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβροῦ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
'Εποχαί — 'Εκλείψεις — Ὁραι τοῦ ἔτους — Ἑρπτολόγιον	1—16
Νικόλαος Γύζης, βιογραφικὸν σημεῖωμα	19
Παροιμίαι	22
Πρὸς τὰ παιδιά περὶ τῆς χρησιμότητος τῶν πτηνῶν, ὑπὸ Α. Ζ. Στεφανόπουλ.	23
Κακογλωσσιές, ἀνέκδοτον	26
Νέα Τεχνη, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου	27
'Η ἀθυροστομία τῶν μικρῶν	32
Οἱ ἐν Ἀθήναις διεθνεῖς Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες τοῦ 1896 καὶ οἱ Ἑλληνες Ὀλυμπιονίκαί	33
Σε εἰκόνα, ποίημα Ἀργύρη Ἐφταλιώτη	40
Γεώργιος Ἀβέρωφ, βιογραφικὰ σημεῖώσεις ὑπὸ Θεοδ. Φ. Κωνσταντινίδου	42
'Αχιλλεὺς Λογιωτάτου, βιογραφικὸν σημεῖωμα	47
Χαρὰ ἀνίκητη, διήγημα Ἀργύρη Ἐφταλιώτη	49
'Επιγράμματα, ὑπὸ Ἀλεξ. Κ. Περδικίδου	54
'Απὸ τοῦ Ναοῦ τῆς Σουνιάδος Ἄκρας, ὑπὸ Ἐμμαν. Λυκούδη	55
Εἰς τοὺς γάμους Ἐπαμ. Πολιτάκη καὶ Ἐλένης Παπαδάκη, ποίημα ὑπὸ Κ. Φ. Σκόκου	60
'Η προσευχὴ τῆς Νίτσας, μετὰ γελοιογραφιῶν	61
Καλλιρόη καὶ Κόρεσος, ἀρχαῖον διήγημα ὑπὸ Στ. Βάλβη	62
'Ιστορίες ἐνὸς ρέπορτερ — Ὁ τηλεγραφητής, ὑπὸ Μπόემ (Μήτσου Χατσοπούλου)	65
Τραγοῦδι μοιρολόγι, ὑπὸ Λάμπη Μόσχου	69
Τὸ Ἥλιοτρόπιον, ὑπὸ Γεωργ. Ἀλεξανδρίδου	70
Γιατί ; ποιημάτιον Λάμπη Μόσχου	71

	Σελίς
Μία σελίς ἐκ τῆς Κυπραϊκῆς Ἱστορίας, ὑπὸ Α. Κ. Παλαιολόγου	72
"Ἰπνος—Προδότης	76
'Ανθρώπινοι χαρακτήρες—'Ο ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς, ὑπὸ 'Ανδρ. Λασκαράτου	77
Εἰς μικρὰν κόρην, ποίημα Γ. Καλοσγούρου	78
Μιχαὴλ 'Ονοῦ, ὁ ἐν 'Αθήναις πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας	79
'Η Τριανταφυλλίτσα, εἰκὼν ὑπὸ Γ. Π. 'Αξιώτου	81
Σκέψεις	84
393—1896, ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου	85
'Η καρδία τῆς Μάνας, ποίημα κατὰ τὸ γαλλικόν, ὑπὸ Σ. Δὲν ἐνοικιάζεται, κωμωδία εἰς πρᾶξιν, ὑπὸ Μιχαὴλ Δ. Γιαννουκάκη	88
'Ο ἐπιλοχίας μου, σκαλάθουμα, ὑπὸ Πήλ. Γνωμικὰ	102
Καθαρὰ λόγια, ὑπὸ Γ. Μ. Βιζυνοῦ	108
'Ηθῆ—Νεότης, εἰκὼν ὑπὸ 'Αρ. 'Αλεξανδρίδου	110
'Επὶ τῷ θανάτῳ τῆς Μαρίας Ν. Δηληγιάννη, ποίημα Ἰ. Γ. Τσακασιάνου	111
Κατόπιν ἐορτῆς, διήγημα ὑπὸ Π. 'Αξιώτου	112
Τραγοῦδια τῆς 'Ανατολῆς—Τὸ Νεῦ, ὑπὸ Μιχ. 'Αργυροπούλου	113
Πολὺς θόρυβος, κωμικὸς μονόλογος ὑπὸ Δ. Ἰ. Καλογεροπούλου	120
'Η Βαρκοῦλα, ποίημα Μ. 'Αργυροπούλου	121
Βλάσιος Βαλτινός, βιογραφικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Ν Στραύτου	127
Εἶσαι αἰωνία ἀνοιξίς, ποίημα ὑπὸ 'Αρ. Καψοκεφάλου	128
Φυσειγνωμῆαι ἐκ τῶν 'Επαρχιῶν : 'Αρ. Σκληριανιώτης —'Ο ἅγιος Δημητριάδος Γρηγόριος — Νικόλαος Κοκωσλής	130
Καλειδοσκόπιον ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου, εἰκόνες καὶ τύποι ἐκ τοῦ φυσικοῦ ὑπὸ Χρ. Π Οἰκονόμου	131
Στὰ δύο τῆς μάτια, ποίημα ὑπὸ Μαρίας Πίπιτσα	136
Γρύλλοι, μελέτη ἀρχαιολογικῆ ὑπὸ 'Αλ. Καράλη	144
'Ωραι Σχολῆς	145
Τὸ ὑστερόγραφον μιᾶς ἐπιστολῆς, διήγημα ὑπὸ Κωνσ. Φ. Σκόκου	148
Κορώνη καὶ ὄρνιθα, μῦθος Κριλῶφ ὑπὸ Παν 'Αξιώτου	149
Τὰ τέμματα, ἠθογραφικαὶ εἰκόνες, ὑπὸ Χρ. Χριστοβασίλη	157
Καίσαρ, ποίημα ὑπὸ Νίνου Γιαλούρη	158

	Σελίς
Σκηναὶ καὶ τύποι—Μανία καταδιώξεως, ὑπὸ Ἰωάννου Κονδυλάκη	170
Σκόρπια φύλλα	172
'Η Μαγδαληνή, ποίημα ὑπὸ Γ Μαρτινέλη	173
Διάρκεια παπουτσιῶν, ἀνέκδοτον	175
'Απόστολος Κωνσταντᾶς, βιογραφία	176
Εἰς Ἀελοφύς, ἔδοιπορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Θ. Ν. Φιλαδελφείως	177
'Η τελευταία μου σκέψις, ποιημάτιον ὑπὸ 'Αρ. Μάνδρα. Φυσειγνωμῆαι ἐκ τοῦ ἐξω 'Ελληνισμοῦ : Δημ. 'Αργυριάδης—Λ. Γρούτας—Ν. Γρυπάρης—Ι. Καρτάλης—Π. Πανταλέων—Ι. Πιερίδης—Ν Πίστης—Αλ. Ράλλης—Π. Σκάσης—Α. Τριανταφυλλίδης—Νέστωρ Τσανακλῆς—Κ. Χατζηγιάννου	186
'Ελέφας καὶ ἄρνιον, ποίημα ὑπὸ Βλαδίμ. Παρασκευᾶ	187
Φιλοσοφία τοῦ Ἰπποδρομίου, ὑπὸ 'Αριστ. Κουρτίδου	200
Τι εἶνε νέον ἔπος, ποίημα ὑπὸ Μ. Δ. Σειζάνη	201
Φεύγετε, ποίημα ὑπὸ Γεωργ. Ζερμπίνη	204
Δημήτριος Κοκκίδης, νεκρολογία	205
Οἱ λουτροὶ τῆς Πόλεως, ὑπὸ Ν. Βασιλειάδου	207
Μωσαϊκόν	209
'Ερως ὄρσειζόμενος, δρᾶμα κωμικοτραγικὸν εἰς ἕξ σκηνὰς γελιογραφικὰς	213
'Επίγραμμα εἰς φθονερὸν, ὑπὸ Σατανᾶ	214
'Η Μαύρη, διήγημα ὑπὸ 'Αλεξάνδρου Παπαδοπούλου	217
'Σ ἐνα νεκρῷ, ποίημα Στ. Μαρτσώκη	218
Εἰς τὴν ἠρωίδα τῆς Μακρυνίτης Μαργαρίταν Μπασδέκη, ὑπὸ Γεωργ. 'Αδρακτᾶ	223
'Ηρωιδίς, τραγικὸς μονόλογος ὑπὸ Πολ. Δημητρακοπούλου	225
Περὶ τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἱστορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Θ. Φλογαίτου	228
"Ἄωτον ἀφαρέσεως, ἀνέκδοτον	234
Τὸ καινούργιο σπῆτε, κωμωδία εἰς μίαν πρᾶξιν ὑπὸ Ν. Ἰ. Λάσκαρη καὶ Μ. Οἰκονομάκη	237
'Ο ἀστυφύλακας, ἐκ τῶν τοῦ Γ. Σουρῆ	238
'Η χήρα, κωμικὸς μονόλογος ὑπὸ Ν. Κοτσελοπούλου	251
Σκέψεις καὶ γνῶμαί	252
Πρὸς καταμέτρησίν τῆς ξυλίας, ἐπαρχιακῆ εἰκὼν ὑπὸ Δημ. Π. Ταγκοπούλου, μετὰ γελιογραφικῶν	258
Εἰς χαρτοπαίκτην, ἐκ τῶν τοῦ Γ. Σουρῆ	259

	Σελίς
Τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Λύκειον τοῦ Θεοῦ. Φ. Κωνσταντινίδου	264
Οἱ μασκαράδες καὶ τὰ παράσημα, ἀνεκδότον	266
Αἰώνιον Αἰνίγμα, διήγημα κατὰ μετάφρασιν Ἀγαθ. Κωνσταντινίδου	267
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ	272
Φίλων Ι. Φέλωνος, βιογραφικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Κ. Φ. Σ. Χαϊρετισμὸς πρὸς τὸ Φθινόπωρον, ποίημα Ἀριστομ. Προβελγγίου	273
Ἡ γλῶσσα τῶν ὀφθαλμῶν, σκαλάθουμα ὑπὸ Δημ. Οἰ. Καλοποθάκη	276
Ἀλήθειαι	277
Ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἐντυπώσεις ὑπὸ Γ. Β. Τσσκοπούλου	281
Λάνειον πνεῦμα	272
Ἀπὸ Ἰκονίου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις ὑπὸ Ἰωακείμ. Βαλαβάνη	289
Ἐτὸν Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλους, ποίημα ὑπὸ Μ. Δ. Φραγκουδῆ	290
Συμφωνίαις χωρὶς σκοπῶ—Οἱ ὄρες, ὑπὸ Γρυπάρη	302
Μαρῆς Βαλλιάνος, βιογραφία	303
Ἐπιγράμμα εἰς ἓνα φίλον μου μυταρᾶν, ὑπὸ Μ. Α. Ζώρα	305
Ἡ μνηστὴ τοῦ Οὐρανοῦ ἐν τῷ Μαργαρίτῃ τοῦ Δουναβέως, ὑπὸ Γεωργ. Ν. Φιλαρέτου	307
Ὁ πόθος, ποίημα Α. Γραμματικοῦ	308
Ἡ τρίχα, κωμικὸς μονόλογος ὑπὸ Ι. Δεληκατερίνη	315
Ἐνα συνάδελφο, ποίημα Στ. Μαρτζώκη	316
Σοφοκλῆς Βουρνάζος ὁ μέγας εὐεργέτης τῆς Μιτυλήνης, ὑπὸ Ἀριστ. Μάνδρα	320
Ποικίλα	321
Ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Ναπολέοντος, ὑπὸ Χ. Ἀννίνου	323
Εἰς λεύκωμα, ποίημα Θ. Σολωμοῦ	324
Ὁ Σπουργίτης Μοντενέγρος, ποίημα κωμικοσατυρικὸν ὑπὸ Ι. Τσακασιάνου	335
Διατὶ ἢ Τρίτῃ θεωρεῖται ἀποφρᾶς ἡμέρα, ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου	337
Ἐπιγράμματα: Εὐγνωμοσύνη ἀγρίου—Ἐπιτύμβιον κυνός, ὑπὸ Ἀλ. Περδικίδου	413
Μόσχος Μαζαρακης, νεκρολογία	349
	350

	Σελίς
Ἐπιγράμματα: Σὲ ζηλιάρη—Σὲ ἐρωτάρη γέρο, ὑπὸ Μ. Α. Ζώρα	352
Ὀδοιπορικαὶ ἐντυπώσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπὸ Ἀριστ. Ἀλεξανδρίδου	353
Σκέψεις καὶ γνῶμαι	358
Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1878 καὶ αἱ μάχαι τοῦ Σαρακηνοῦ, ὑπὸ Γ. Ἀδρακτᾶ	359
Ὁ τραπεζίτης τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἀνεκδότου «Ἀφνειοῦ Κορίνθου», ὑπὸ Δημ. Κ. Βαρδουιώτου	370
Τὰ λόγια τῆς Τσιγγάνας.—Ἀπὸ τῆς νύχτες, ποίημα—τα Γ. Φακίρη	378
Ἡ εἰλικρόνεια τῶν μικρῶν, ἀνεκδότον	380
Δύο λέξεις περὶ τῶν δραμάτων τοῦ Αἰσχύλου, ὑπὸ Σωκρ. Κωνσταντινίδου	381
Τῆ ὀλοσσύνη ποίημα Κ. Μ. Παπαϊωάννου	384
Μοναδικὸς τύπος λογοῦ ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ Τιμ. Ἀμπελά	385
Μπάτης—Ἀέθας, ποίημα Γ. Α.	389
Τὸ Ἀναγκαῖον, ὑπὸ Ν. Β. Σαλιβέρου	890
Σκιά πνιγέντος, διήγημα κατὰ τὸ ῥωσσικόν, ὑπὸ Κ. Σ. Κοκίλη	395
Τραγοῦδια τῆς ξενητείας, ὑπὸ Γ. Α. Πολίτου	399
Ἡ ποντισμένη χώρα, ποίημα Ἁγίδος Θέρου	401
Σκέψεις ἐν νυκτί, ἀπόσπασμα μελέτης ὑπὸ Μαρϊάνθης Μπρισιμιστᾶκη	404
Τραγοῦδια: Τραγοῦδι τῆς ψυχῆς.—Ἐστὴ γιορτὴ τῆς, ὑπὸ Ἐπαμ. Πολιτάκη	407
Ἐλεγεῖον εἰς Ἄρ. Π. Ταγκόπουλον, ὑπὸ Ι. Ν. Προβελγγίου	408
Νεκρολογία: Δημ. Ἀντωναρόπουλος.—Ἰω. Μοσχάτος, —Νικόλαος Δ. Καλλιφρονᾶς, —Λέων Μηλιώτης, —Γεώργιος Νιανιάρης, —Κωνστ. Ρωμαΐδης	409

ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΠΙΓΓΑ
ΧΟΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ

Τὸ χοροδιδασκαλεῖον τοῦ κ. Ἡρακλέους Πίγγα εἶνε τὸ ἄριστον τῆς πρωτευούσης. Εἰς αὐτὸ ἐκπαιδεύεται ὅλη ἡ κομψὴ ἀθηναϊκὴ νεολαία, καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ τις χορευτῆς τέλειος, μὲ χάριν, μὲ ρυθμὸν εἰς τὰς κινήσεις, μὲ ἔκφρασιν καὶ παραστατικότητα, ἐὰν δὲν διέλθῃ ἀπὸ τὰς καλλιτεχνικὰς χεῖρας τοῦ κ. Πίγγα.

Διότι ὁ κ. Πίγγας δὲν εἶνε μόνον διδάσκαλος μεθοδικώτατος· εἶνε καλλιτέχνης τοῦ χοροῦ, ἀφ' οὗ ὁ χορὸς, ὅστις δὲν εἶνε εἰμὴ ἐναλλαγὴ ρυθμῶν καὶ εἰκόνων, καὶ ἔκπαλαι μὲν καὶ νῦν μὲ τὰς νεωτέρας ἀξιώσεις του ἀνήχθη εἰς περιωπὴν καλλιτεχνίας.

Τὴν καλλιτεχνικὴν ταύτην δύναμιν κατέχει καὶ μεταδίδει ἀπαραμίλλως εἰς τοὺς πολυπληθεῖς μαθητὰς του ὁ κ. Πίγγας. Τὸ ὁμολογοῦν, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, οἱ ἴδιοι. Τοὺς διακρίνετε μεταξὺ ἑκατόν, μεταξὺ χιλίων ἄλλων, μέσα εἰς τὰ κομψότερα σαλόνια, εἰς τὰς πλέον ἀριστοκρατικὰς χορευτικὰς ἐσπερίδας. Ἐὰν ἴδῃτε κάτι τι χάριεν, ἔκφραστικόν, μεμετρημένον ἀλλ' ἁρμονικόν, εἰς τὰς κινήσεις, εἰς τὸ βᾶδισμα, εἰς τὴν ἐν συνόλῳ παράστασιν τοῦ σώματος—ἀναντιρρήτως ὁ χορευτῆς αὐτὸς ὑπῆρξε μαθητῆς, δημιουργημάτων τοῦ κ. Πίγγα.

Οἱ ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ συρρέοντες εἰς τὰς Ἀθήνας, φοιτῆται καὶ σπουδασταὶ ἐν γένει, μόνον εἰς τὸ διδασκαλεῖον τοῦ κυρίου Πίγγα θὰ δύνανται νὰ συμπληροῦσι τὴν ἐλευθερίαν των μὲρψοσιν καὶ ἀγωγῆν, καὶ νὰ μεταβάλλωνται εἰς περικόμψους *rusticelmar*.

Οἱ ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόμενοι δὲν ἐκμανθάνουν μόνον τοὺς νεωτέρους καὶ χαριεστέρους τῶν χορῶν. Διέρχονται συνάμα στιγμὰς θελκτικῆς ἀπολαύσεως καὶ ψυχαγωγίας.

Ἐπειτα μὴ λησμονῆτε! Ὁ κ. Πίγγας εἶνε ὁ συγγραφεὺς τοῦ μόνου ἐν Ἑλλάδι *Χορευτικοῦ Ὁδηγοῦ*, βιβλίου ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ὠραίου, χρησίμου, ἀπαραιτήτου.

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1879. — ΕΤΟΣ 19-1897

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Γραφεῖον : 'Οδός Αιόλου 119

Συνιστάται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑψηλῆς καὶ ὑπὸ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης : **Ν. Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ Διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι Δρ. 7
Διὰ τὸ Ἐξωτερικόν Φρ. χρ. 8

Αἱ συνδρομαί, προπληρωτέαι δι' ἓν ἔτος, ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνός.

Στέλλονται καὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους ἐκδοδομένα φύλλα εἰς τοὺς θέλοντας ν' ἀρχίξῃ ἢ συνδρομῇ τῶν τὴν 1ην Ἰανουαρίου, ὁπόθεν ἄρχεται ὁ τόμος τοῦ ἔτους καὶ τὸ πρῶτόν του μνηστήριον.

Κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τὸ τερπνότερον καὶ μορφωτικώτερον ἀνάγνωσμα τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας εἶνε **Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ**.

Ὅ,τι δημοσιεύεται ἐν αὐτῇ — μυθιστορήματα, διηγήματα, δραμάτια, διάλογοι, μονόλογοι, μῦθοι, ποιήματα, βιογραφίαι, κτλ. κτλ. — ὅλα εἶνε συντεταγμένα εἰς γλώσσαν ἀπλήν καὶ εἰς ὕψος κομψὸν κατὰ τὰς ὑγιεστερας παιδαγωγικὰς ἀρχάς, ὑπὸ συγγραφέων εἰδικῶν ἀνεγνωρισμένης ἀξίας, ἐλλήνων καὶ ξένων.

Αἱ διάφοροι πνευματικαὶ ἀσκήσεις, αἱ προτεινόμεναι πρὸς λύσιν, δέξονται τὸ πνεῦμα τῶν νεαρῶν τῆς συνδρομητῶν, καὶ οἱ συχνὰ προτεινόμενοι διαγωνισμοὶ ἐξεγείρουσι τὸ εὐγενὲς αἴσθημα τῆς ἀμίλλης ἢ δὲ τρυφερὰ καὶ ἐγκάρδιος Ἀλληλογραφία τῆς **Διαπλάσεως** προσδίδει εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἰδιαίτερον ὄλως θέλγητρον.

Τέλος ἡ φιλοκολία μετ' ἧς ἐκτυποῦται ἡ **Διάπλασις τῶν Παίδων** καὶ αἱ εἰκόνες δι' ὧν κοσμεῖται καθιστῶσιν αὐτὴν φύλλον ἐξόχως καλλιτεχνικὸν καὶ ὠραῖον, ὅπως πρέπει νὰ εἶνε πᾶν βιβλίον προωρισμένον δι' ἀναγνώστας νεαροῦς, τῶν ὁποίων ἤδη μορφοῦται ἡ καλαισθησις.

Ἡ εἴσοδος τῆς «**Διαπλάσεως**» εἶνε ἐλευθέρα ἐν Τουρκίᾳ, ὡς μηδὲν ἐπιλήψιμον δημοσιευομένης.